

Helias Regnierus^{1.3}

**Clasus longi sexti
et clementinarum**

Inc
7

Est. Strasburg

1488

Hain, 13812

1771
1772

Inciunt casus longi super sectu de
ceralium compilati in alma vniuersitate
pictrauenti.

Onifacius

octravus: cōditor hui⁹ cō
pilationis tractaturus
de iure: consideravit q^d
vbi nō est fundamentū:
desup edificari non pot

est. vt in. c. venies. de presbytero nō hap.
in an. Idcirco pro sui opis fundamento
pmsit rubricam de sum. tri. z fide catbo.
Quo fundamento premisso incedit ad iu
ra cōdenda. Et q^d ius ē duplex. scz ius sc^o
tū z ius nō scriptū. vt insti. de iure na. gen.
z ciui. §. stat. Et q^d ius scriptū est digni⁹
iure nō scripto. ideo p^omittit de iure sc^opto.
pua de p^ostitutiōibus. z postea de iure non
scripto: scz de p^osuetudine. Vñ pro intelles
ctu huius q^oritur qd sit cōstitutiō. Scdo
querit vñ dicatur cōstitutiō. Pro solus
tōne prime quēstio est scdum q^d cons
titutiō in iure accipit duplt. vno mō lar
ge. alio mō stricte. Nñ cōstitutiō accipit
stricte: put differt ab alijs p^orib⁹ iuris stri
cti: nihil aliū est nisi id qd statuit z ordiat
pnceps aīo cōdendi legē. insti. de iure na.
gen. z ciui. §. qd p^oncipi placuit Est ergo
p^ostitutiō stricte sūpta: put differta lege/ple
biscito: scnatu scōsultor: alijs p^orib⁹ iuris
scripti. Illū qd facit pnceps aīo cōdendi
legem z vt subditi vianf: tam in scolis: q^o
in iudicijs. In scolis scz doctores legen
do. in iudicijs: iudices ordinando: z aduo
cati: allegādo. Alio mō accipit cōstitutiō
large p oib⁹ p^orib⁹ iuris scripti: siue si lex
siue plebscitū: siue senatus cōsultū p^onci
pi placitū edicta p^oroz. respōsa p^ondētuz
etiā siue sit ius cōsue p^onciare: vt sunt sta
tuta epi z vniuersitatis v^o collegiuz vel al
terius corpis appbati. Ad scdam q^ostionez
rñdet q^d cōstitutiō dicit⁹ a cō qd est simul: z
statu o statuis q^o si siml statu i. o. v^o dicitur
cois statuio. qz lex debz eē cōis z general
oibus. z nō debz edī fauore illius v^o insti.
.c. critā. l. c. iij. di. z cū omis d cōsti. in an.
vbi dicit q^d statutiū factū ab aliqbus cano
nicis alicuius ecclie de cōsensu epi nō va
let qñ non omnibus canonicis est cōe

Dicet nona cōstitutiō p^oncipis
collit primā p^oriā q^ouis id
ñ exp^oiat. Speciales cōuetudines
z statuta rōnabilia nō tollit nisi id exp^oiat.
h. d. Laus i boc. c. possz poni plib⁹ mōis:
sed ponamus hoc mō Lauet in c. cū in ec
clis. de elec. in an. q^d obtinēs eccliesā parro
cbialem debz p^ououeri ad sacerdotiuz in
fra annū: qd si nō fecerit dicit ille tectus q^d
potest priuari sua eccliesā. sz tñ requiritur
sentētia p^onatōis ita q^d per lapsum anni
nō est priuat⁹ ip^o iure: nec p lapsum āni dī
citur eccliesā vacare. sz in. c. licet canon. z in
.c. commissaz. infra de elec. dicit q^d obtinēs
eccliesā parrocbialem debet p^ououeri ad
sacerdotiū infra annū: z si nō fuerit p^omor⁹
ip^o ofciō vacat eccliesā: ita q^d sine sentētia p^o
uatiōis poterit ep^o illā eccliam cōferre. sic
iste due cōstitutiōes sunt p^orie. qz vna dī q^d
priuatur ip^o facto. alia dicit: q^d nō priuat⁹
ip^o facto: sz p sentētia. Et in dicitis. c. licet
canon. z. c. commissaz. nō sit exp^ossa mentio d
.c. cū in ecclis. qz in illis. c. licet canon. z. c.
comissam. nō videt⁹ q^d eccliesā vacet ip^o facto
nō obstāte. c. cū in ecclis. q^orit quod istoz
.c. debēt obseruare iudices i iudicijs. Rñ/
det ro. pon. q. c. licet canon. qd est pōsteri
us licet in eo non fiat exp^ossa mētio de. c. cū
in ecclis. qz papa cōdendo posteriorē p^osti
tutiōne p^oriā prime: videt⁹ primā reuocare:
et eo q^d papa sciebat illā cōtrariā cōstitutiō
nem saltem presumit illā scire cū p^oncipes
habcat oia iura in scrinio pectoris. sz qd
sanctissime pater ponamus: reuocato eodez
tbemate q^d papa fecit. aliquā cōstitutiōne
nouā q^d nō est cōtraria aliqbus cōstitutiō
nibus generalibus: sz p^oncialibus aliqz
locoz p^oncialium para alicui⁹ ecclie vel cor
poris. qz forte in tali eccliesā est cōsuetudo
p^oncialis sup aliq iure qd nō fuerat dispo
sitiū per ius cōe: papa fecit aliquā cōstitu
tione p^oriā illi statuto: z fecit illā cōstitutiōz
simp^olr nō derogando illi statuto particla
ri: qz nō dixit papa q^d vult vti tali p^ostitutiōe
non obstante tali statuto vtz papa videat
reuocare illa statuta particularia. Rñdet
ro. pon. q. nō. z ratio est qz papa nō videt⁹
reuocare id quod ignorat: sed papa presu
mit ignorare illa statuta particularia q^d cōsi
stūt in scō: ideo nō videt⁹ reuocare. qz qd q^d
= A:

ignorat non videtur reuocare. Nota p
 moer pncipio buins. e. q. pncipis censet
 habere oia iura i serinio pectoris sui. ido.
 si error cōsistat in iure nō excusai pncipem
 Sile dicit legiste in l. oim. l. de testa sed
 hoc ideo ē ppter sapiētes z cōsiliarios sibi
 assistētes. q. dicuntur ps corporis ipius pnci
 pīs. ideo machinās in mortem talium: cō
 munit crimē lese maiestatis. l. quisquis. l.
 ad. l. iuliam maie. Nota secūdo pncipale
 effectum ad quē emanauit pncis. e. q. lex no
 ua z posterior pncipis tollit pcedētē legē.
 de directo pnciam licet in noua cōstitutiōne
 nō fiat mentio q. pncipis intendat reuo
 care q. scilicet cōstitutiōes cōtrarias. qz non ē
 verisimile q. pncipis voluerit legem istā no
 uā esse frustratoriaz. z est frustratoria: nisi
 reuocaret pnciam cōtrariā. s. in statutis pnci
 cularibus ē alia rō. qz sicut hec lex noua nō
 seruet in loco vbi seruat statutū particulare
 seruabit tū in alijs locis. z sic non erit fru
 stratoria. z hoc vey: nisi talis cōstitutiō pnci
 cularis eēt generalis in toto loco. qz tūc vi
 dereē reuocari p cōstitutiōne nouam. Sic
 in regno francie est pntetudo generalis q.
 heres alicuius defuncti cognoscēdo heredi
 ditatem est heres: z etiam possessor absq.
 lia corpali apprehēsiōne possessio nis. Po
 namus q. rex fecit ynā cōstitutiōnez nouā
 q. heres declarādo se esse heredem: nō esset
 possessor absq. corpali apprehēsiōne. z in
 ista cōstitutiōe noua nullam fecit mentōez
 de illa generalē cōsuetudie: nōne erit ista cō
 suetudo reuocata p nouā cōstitutiōne? Ler
 te sic alias cōstitutiō pncipis eēt frustra
 toria z sine effectū. Queritur cum glo. qz
 dicit hic q. noua cōstitutiō pncipis an/
 nullat cōstitutiōes locoz pncularium nisi
 in ipa cōstitutiōe aliud dicat vel q. ipse con
 stitutiōes reuocāt etiā cōtraria statuta q. ri
 tur vtz hoc sit verū: etiam si tale statutum
 particulare disponat idem sicut ius cōmu
 ne. Pna epūs fecit sua statuta q. idē dispo
 nūt vt ius cōe. nā ples sūt epī q. cōstitutiōes
 suas sinodales extrahūt a corpe iuris vtre
 ctiores tcelesiaz videāt ea q. pntēt ad offi
 cium suum. Pnamus q. papa fecit cōsti
 tutiōne cōtrariā iuri cō: iton est dubiū: q.
 illa cōstitutiō noua tollit ius cōe s. nūqd.
 tollit etiā statuta pncularia q. disponūt idē

sicut ius cōe. Rūdet q. sic. z ideo. e. istd in
 telligitur qū illa statuta pncularia erāt scā
 pter ius. qz si sint facta fm ius cōe. mēre
 uocato iure cōi reuocātur etiā illa statuta.

Et animarum Statu

epi idem de alia cōstitutiōe nō li
 gat probabili ter ignorantēs. b. pncio. Itē
 cōstitutiō epī nō ligat subditos extra suā
 dioceſis delinquētes. b. scdo. Casus. Epī
 scopus fecit statutū: vt nullus clericus sine
 dioceſis portaret armayl comā nutritz. vl
 aliqd aliō faceret sub pena excoicatiōis quā
 volebat cōtra facētē incurrere ipō scō. Ac
 cidit q. tpe quo fuit factū ille statutū nō erāt
 in dioceſi. s. postea sū reuert⁹ in dioceſi et
 feci cōtra statutū: vtz sū ipō scō excoicāt⁹.
 Rūdet: ro. pō. q. nō. qz cōstitutiō epī idē de
 q. cūq. alia cōstitutiōe nō ligat pbabili ter ig
 norātes. Secus ē de ignorantia crassa z su
 pina. qz illa non excusāt. Sed qd scilicet
 pncipis ponamus q. epūs mē fecit statutū: q.
 nullus clericus arma portaret sub pena ex
 coicatiōis. sciebā tale statutū: accidit q. exi
 uit dioceſim. dū sui extra dioceſim portauit
 arma. z sic feci cōtra statutū. vtz incidēz
 in penā statutū? Rūdet ro. pō. q. nō. z dī q.
 statuta scā ab eo q. habz territorij limitatū
 nō habet vires extra territorij z dioceſis
 sed solū in dioceſi. textus. supia q. est igno
 rare qd oēs sciūt vel scire tenētur. text. firmitū
 iura bñ dicūt q. faciēs furtum excommūis
 cetur: s. non dicūt q. qui facit furtū sit ipso
 iure excommūicatus. Nota ex pncipio
 c. q. statuta epōz vl q. cūq. habētū pncipis z
 statutū nō ligat pbabili ter ignorantēs q.
 pnt pcedere iustā cām ignorantie: nisi eozū
 ignorantia fuerit crassa z supina. vt ponā
 mus q. in hac ciuitate fuit facta cōstitutiō
 tio penalī. z fuit publice publicata. si dico
 q. ignoro talē cōstitutiōne. qz nō fuit mi
 hi notificata nō habeo iustā cām ignorā
 tie. qz nō est necesse q. cōstitutiō aurib⁹ sin
 guloz inculcet. vt in c. i. de postulla. prela.
 in au. tū qd admittit ad pbadiū: q. notifi
 catio illius cōstitutiōis nō venit ad e. no
 riciā. Nota q. statutū aliē statutis nō ha
 bet vires extra territorij: s. restringit ad li
 mites territorij faciētis statutū. Secus ē
 in infamia z excoicatiōe q. afficiūt psonam

F
 no 23

sicut lepra afficit personam leprosi. Ideo si subditus episcopi fuerit excommunicatus & exeat diocesim: semper remanet excommunicatus.

De rescriptis

Ista rubrica continuatur ad procedentem in modum qui sequitur. Dictum fuit supra ti. proxi. de constitutionibus. & sic de iuribus. Nam constitutio large sumpta accipitur pro omnibus partibus iuris scripti. verum quia parum esset iura codere: nisi essent iudices qui illa tuerentur. & redderent vicinique ius suum. Ideo de iure: restabat videre & de iudicibus qui iura reddunt. sed quia iudices ut plurimum constituuntur per rescripta. idcirco premititur hec rubrica de rescriptis. Unde sciendum: quod nos habemus rescriptum in iure accipitur dupliciter. videlicet stricte & large. Rescriptum large sumptum comprehendit rescriptum stricte siue in specie sumptum & beneficium principis. Sed rescriptum stricte in specie sumptum dicitur illud quod emanat ad observantiam iuris communis. puta cum quis conuenitur iudici quod aliquis facit contra iura supplicans ut princeps det sibi iudices delegatum qui faciat observari ius commune. In isto autem titulo. rescriptum accipitur large. quia in eo tractatur de gratiis circa beneficia obtinenda. Privilegium vero dicitur illud quod emanat contra ius commune in fauorem aliquarum personarum. & dicitur privilegium quasi lex priuata ut quia de iure communi omnes habentes predia tenentur soluere decimas prediales ecclesie parochiali. papa concedit aliquibus privilegium: ut de laboribus suis non soluant decimas. vel de terris suis quas colunt siue coli faciunt propriis sumptibus non soluant decimas sicut fuit concessum pluribus religiosiis: ut de terris suis quas colunt siue coli faciunt propriis suis sumptibus nullas soluant decimas. Istud vocatur privilegium. sed beneficium principis dicitur gratia quam princeps facit alicui pro iure. ut puta. Papa fecit mihi gratiam ut mihi detur beneficium quod primo vacabit

in ecclesia pietauensi. Et licet privilegium rescriptum & beneficium differat (ut dictum est) tamen rescriptum largo modo sumptum comprehendit omnia ista.

Iso iure. Rescriptum de legatorum ab excommunicato impetratum est ipso iure nullum. nec valet processus per illud rescriptum factus: etiam si oppositum non fuerit: fallit in rescripto in causa excommunicationis vel appellationis. h. d. Pro intellectu h. e. presupponendum quod habet infra. in tome libro de excep. in. c. pia. vbi dicitur: quod si excommunicatus maiori excommunicatione fuerit in iudicio agendus: & non fuerit exceptum de excommunicatione valet processus cum excommunicato factus. tamen licet excommunicatio ante litem contestatam opposita non fuerit poterit opposita ante litem contestationem: & obtenta absolutione accipiet excommunicatus processum in statu in quo erat ante excommunicationem. Casus. Procedebam te debito rem meum in aliqua pecunie summa vel te possidere beneficium meum: eo quod habebam ordinarium loci certa ratione suspectum. nolui te conuenire coram ipso. sed a papa impetraui rescriptum delegatorum ad aliquem iudicem qui cognosceret de huiusmodi causa tempore impetrationis era excommunicatus maiori excommunicatione presentavi illud rescriptum de legato: qui virtute illius rescripti processit usque ad diffinitivam sententiam. postea puenit ad noticiam tuam: quod tempore impetrationis rescripti era excommunicatus maiori excommunicatione. volo iustitiam ponere nullitatem processus sententie & rescripti. queritur: numquid sis audiendus: videbatur quod non. quia exceptio posita in quacumque parte litis: non annullat processum factum antea. non obstante ista ratione dubitandi. Dicit ro. pon. quod certe istud rescriptum non valet. nec processus inde secutus. et ratio est propter defectum iurisdictionis quod ex quo fuit rescriptum ab initio: nullum per id rescriptum non fuit tributa iurisdictione delegato. Sed secus si iudex alias haberet iurisdictionem: quia esset ordinarius vel delegatus & impetrans non erat tempo

re impetrationis excommunicatus. quia
 processus esset validus. donec esset opposi-
 ta exceptio excommunicationis. Sed q̄ /
 ritur an sit verum indistincte q̄ rescriptus
 delegatorum impetratum ab excommuni-
 cato si nullum ipso iure? Respondet ro.
 pon. q̄ hoc non est verum indistincte. sed
 fallit si excommunicatus impetret rescrip-
 tum in causa excommunicationis vel ap-
 pellationis. puta episcopus picta. me exco-
 municauit. dico excommunicationem esse
 iniustam. et ulterius dico q̄ sum absolu-
 dus sine emenda et absq̄ aliqua cautione.
 accessi ad sedem apostolicam: et impetraui
 rescriptum ad aliquem iudicem delegatus
 per quod mandabatur. vt si iudici consta-
 ret de iniusta excommunicatione me ab-
 solueret. quia potuissim adire ordinarius.
 et papa concurrir cum ordinario. et sic po-
 tui adire papam: et impetrare rescriptum:
 alias sequeretur q̄ excommunicatus in-
 iuste non haberet aliquod remedium con-
 tra iniustam excommunicationem. Item
 fallit in causa appellationis vt si aliquis ex-
 communicatus appelleret et impetret rescrip-
 tum in causa appellationis rescriptum va-
 let vt repararetur iniuria sibi facta a iudice a
 quo. *ser. p̄. articulo. vnde articulus est p̄
 intentionis continens illud quod actor vt
 reus intendit probare. e. veniens. n̄. supra
 detesti. Et articuli quandoq̄ vocantur in-
 tentiones. quandoq̄ assertiones.* Nota
 primo q̄ excommunicatus regulariter non
 potest impetrare rescriptum delegatorum
 contra suos debitores. Nota secundo. q̄ p̄-
 cessus factus virtute rescripti nullus ē ip-
 so iure nullus. q̄ ibi non est fundamentū
 desuper edificari non potest. secus si rescrip-
 tum non esset nullum. licet esset surreptici-
 us et elidibile ope exceptionis. quia tunc de-
 legatus virtute illius rescripti haberet iur-
 isdictionem. sed elidibilem p̄ exceptionem.
 Nota tertio duos casus exceptos a regu-
 la posita in principi. e. videlicet in quib̄ va-
 let rescriptum ab excommunicato impe-
 tratum. videlicet in causa appellationis. et in causa
 excommunicationis. Nam in causa exco-
 municationis excommunicatus potest esse
 in iudicio tamq̄ actor et impetrare iudicem
 delegatos. et petere relaxari excommunicato-

nem suam quam dicit iniustam. Item in
 causa appellationis potest excommunica-
 tus maiori excommunicatione appellare. et
 appellationem proseguire et rescripta impetra-
 re. sed vtrum p̄ istud. c. sit correctum. c. pia.
 infra de excep. Dicit glo. et bene. q̄ non. quia
 illud caplm̄ pia intelligitur in excommuni-
 cato agente coram ordinario vel dele-
 gato qui agens tempore impetrationis: nō
 erat excommunicatus. sed incidit in excom-
 municationem postq̄ delegatus recepit iur-
 isdictionem virtute rescripti delegatorum.
 Istud autem. c. intelligitur de excommu-
 nicato agente. qui tēporē impetrationis re-
 scripti erat excommunicatus

Cum in multis. *Per*
 clausulam et quodam alij. possunt soli
 quatuor conueniri quorum nomina in ci-
 tatione exprimentur ne variationi sit loc-
 h. d. Pro intellectu huius. c. p̄supponen-
 dum q̄ aliquando i rescripto delegatorio
 videlicet in narratione ponuntur ista ver-
 ba *Sirtus eps seruus seruatorum dei. zc.*
Conquestus est nobis talis. q̄ talis ticius
et quidam alij sup tali reiniuriantur. zc.
Bandamus: quatenus vocatis vocan-
dis qd̄ iustu fuerit decernas. Aliquādo
ponuntur non solum in parte narratiua
sed etiam in parte dispositiua hoc modo:
Sirtus. zc. Conquestus est nobis talis.
q̄ talis ticius et quidam alij sibi iniuriantur
zc. Bandamus quatenus diem iudicium
ad presentiam tuam conuoces et alios quos di-
ctus talis tibi duxerit nominandos. La p̄.
Hoc p̄supposito sic figurat. Ego a sede ap-
ostolica impetraui rescriptum contra te
sub p̄dicta forma nō est dubium q̄ virtute
illius rescripti possum te conuenire corā de-
legato: et etiā alios cōprehensos sub clau-
sula. et quosdā alios Sed queritur. vtrū
potero conuenire personas tot quot voluero
Respondet ro. p̄. q̄ virtute illius clausule
non potero nisi tantūmodo quatuor con-
uenire. Sed quid ponamus. q̄ contra ali-
quem cōprehensur sub illa clausula impe-
traui a iudice delegato aliqua citationem
vtrum in ista citatione impetrata cōtra vs-
quā ego debeam nominare alios tres. Re-
spondet ro. pon. q̄ sic. q̄ virtute illius clau-

sule. z quidam alij. non possunt nisi quat tuor conuenire: quos tencor exprimere in citatorio. Et licet quidam dixerant qd nō debebam alios quattuor in citatorio exprimere communis sententia dociorum est: qd debeo omnes quattuor nominare. z debeo imperrare citationem contra omnes z si impetro citationem solum contra vnū debeo in ipsa citatione alios nominare alia citatio non valeret. ¶ Nota primo id ad quod allegatur principium. c. qd infini ras in multis articulis iuris reprobat. Nota secūdo principalem effectum huius. c. videlicet qd rescriptum delegatorij nō solum comprehendit nominatos in ipso rescripto. sed etiam alias personas non expressas si in rescripto apponatur aliqua clausula. per quam appareat papam hoc voluisse. Nota tercio qd per clausulā. z qdā alij pnt solūmodo q̄tinor pueniri. ples n̄ pnt pueniri Nota finaliter qd in citatione impetrata contra aliquem de cōprehensis in clausula z quidam alij: omnes sunt nominandi quos intendit impetrans cōuenire. aliter citatio non valeret: vt dictum est. quod est intelligendū. nisi impetrans diceret qd virtute illius clausule non intendit conuenire nisi illum quem nominat. puta qd non intendit conuenire nisi gayuz z alios tres nō exprimit: quia illos non intendit conuenire quia cum eis transigit. tunc si hoc dicatur ab impetrante i citatorio valebit citatio. sed si simpliciter nominet vnū. z nō fiat mentio de alijs tribus. citatio est nulla quia iste textus requirit illam expressio nem. vt satis dictum est

causas delegari pluribus delegatis. qd impetraui vnū delegatū ad cognoscendū in vna causa. z alium in alia. vtrum valeat iste imperrationes. Respondet ro. pon. qd non. immo debeo carere omnibus imperrationis. z nullus delegatus recipit iuris dictionē virtute istarū litterarum. z ideo si se c̄er ore conuenire coram illis iudicibus: ipsi debent pronunciare se non c̄e iudices z me imperrantem condemnare in expensis. Sed quid erit sanctissime pater. Ponamus qd impetraui vnū iudicem delegatum p aliq̄ alio debito: vis me recōuenire coram alio iudice delegato pendente meo processu. vtrum possis. Respondet qd non: sed debes me reconuenire coram meo iudice delegato. Et sciendum est qd licet tera in sine intendit istud dicere qd reconuentio habet locum quando ab initio reus offert actori libellum in causa reconuentionis. vt facta responsione in causa conuentionis fiat responsio libelli in causa reconuentionis. Sed aliquādo reus differt reconuenire actorem. sed tunc reconuenit eum postq̄ actor multum processit in causa. z tunc processus actoris in aliquo non differtur. s̄ pceditur in eo absq̄ aliquo impedimento non obstante reconuentione ipsius rei. Et tunc reconuentio non habet priuilegium suum quādo opponitur post litem contestatā. sicut quando opponitur ante litem prestatā tunc eni gaudet priuilegio videlicet quia si vn̄ processus fuerit expeditus in causa conuentionis: debet eodem processus expediri in causa reconuentionis anteq̄ expediat alius processus i causa conuentionis. vt. s̄. de mutuis peti. in an.

Dispensia. Si actor contra reum i pluribus actionibus personalibus impetret litteras ad diuersos iudices: non valent littere nec processus inde habitus z reo condemnatur in expensis. Idem in reo reconueniente actorem durante eodem iudicio. h. d. Casus. Ponamus qd tu debebas mihi decem scuta ex causa mntui veni z legitimi Itēz alia decē scuta debebas mihi ex causa venditionis. nolebam te cōuenire coram ordinario ppter aliquā causā. vnde accessi ad papā. z impetraui istas

Quam aliquibus. Receptio ipsius: receptio dicitur receptus iporum auctoritate nisi i litteris aliud fieret cautum. Si autē receptio non spectabat ad eos: tunc auctoritate applica dicitur receptus. h. d. Pro in tellectu huius c. presuppōndum est illud: quod habetur in. c. is qni. infra. de cōces. istomet libro. z in. c. vlti. infra. de cōces. preben. vb̄ dicit qd si sint recepti in aliqua ec

clesia in canonicos illius ecclesie sub expe-
tatione prebende. et unus sit receptus au-
ctoritate apostolica. alius auctoritate or-
dinaria in assecutione prebende preferatur
receptus auctoritate apostolica. licet eēt po-
sterior in receptione. et debet habere prebē-
dam que primo vacabit propter auctoritates
sedis apostolice. Est etiam ulterius p̄sp̄-
ponendum q̄ quando in aliqua ecclesia ē
statutum de certo numero canonicorum.
et illud statutum est confirmatum per pa-
pam cum clausula decreti irritantis. ca-
nonici non possunt recipere aliquem super
numerum in illa ecclesia. vt quia dixit pa-
pa tales canonici nobis exposuerunt: vt d̄
cetero essent in tali ecclesia viginti cano-
nici et viginti prebende. Nos statutū con-
firmam⁹ decretū irritū et inane q̄ quid fue-
rit factum contra statutum. hoc presuppo-
sito. Latius sic figuratur. In ecclesia pie-
tatiensi canonici fecerunt statutum de cer-
to numero canonicorum in ipsorum eccle-
sia. et fecerunt postea illud statutum con-
firmari a sede apostolica cum clausula de-
creti irritantis. Tractu temporis ipsi ca-
nonici affectabant aliquem recipere in ca-
nonicum ultra numerum. vnde miserunt
ad apostolicam sedem: et obtinuerunt: vt
possent vnum supernumerum vel duos re-
cipere: non obstante eorum statuto confir-
mato et decreto irritante. postea virtute ista-
rum litterarum facultatis receperunt ali-
quem in canonicum. Queritur an iste sic
receptus censetur receptus auctoritate a-
postolica vel ordinaria? Respondet rho-
pon. cum distinctione. quia aut alias rece-
ptio pertinebat ad canonicos quibus da-
ta est facultas recipiendi aliquem super
numerum. et receptus dicitur receptus au-
toritate ordinaria: nisi aliud diceretur in
litteris facultatis. puta. quia diceretur da-
mus vobis facultatem et non obstante ve-
stro statuto recipiatis aliquem in canoni-
cum auctoritate apostolica. tunc enim nō
diceretur receptus auctoritate ordinaria:
sed apostolica. Si autem receptio perti-
nebat ad alium vel ad eos et alium simul:
tunc sunt vsi auctoritate apostolica. et per
consequens talis receptus auctoritate lit-
terarum: an videtur receptus auctoritate apo-

stolica licet simpliciter mandaret papa vt
ipsi talem reciperent: non obstante statu-
to: licet non fieret mentio q̄ ipsi reciperēt
auctoritate apostolica. Ex quo infertur q̄
talis est preferendus quibuscūq; receptus
auctoritate ordinaria vel legatipape: po-
stus vel etiam prius. sequitur textus. cum
aliquibus rē. ¶ Nota primo ex isto. c. q̄
in ecclesia numerata non possunt canoni-
ci recipere ultra numerum. et hoc quando
illud statutum de certo numero est confir-
matum auctoritate apostolica cum clau-
sula decreti irritantis. alias si statutum nō
esset confirmatum per papam: possent re-
cipere aliquem super numerum scdm. Pa-
noz. in c. cum accessissent. eod. titu. in an.
et ibi tractatur de materia. ¶ Nota ulterius
q̄ cum papa dat canonicis facultates
recipiendi ultra numerum: non obstante
statuto vel confirmatione sedis apostoli-
ce et virtute litterarum facultatis canoni-
ci recipiunt aliquem: talis videtur recep-
tus auctoritate canonicorum: si alias rece-
ptio pertinebat ad ipsos et non pape. Si-
mile dicitur in c. licet. de offi. ordi. in an.
vbi dicitur q̄ si papa mandet ordinario lo-
ci vt aliqd̄ faciat. videtur solum exercitare iu-
risdictionem suam: et non videtur manda-
re vt procedat auctoritate apostolica. Si
autem receptio ad illos non spectabat: nūc
recipiunt auctoritate apostolica. et sic iste
receptus auctoritate apostolica licet sit po-
sterior est preferendus alteri recepto au-
toritate ordinaria vel legatipape: vt dictū
est in presupponentibus

¶ In gracioso. Rescriptum papale quod
concedit promotionem retentionem p̄s-
morum beneficiorum vsq; ad beneplacitum
tam pape extinguitur mortuo papa. Se-
cus si dicat vsq; ad beneplacitum apo. se.
hoc dī. Presupponuntur primo ea que di-
cuntur in c. cum in cunctis. de elec. in an.
in c. de multa. de preben. in an. in c. licet ca-
non. infra de elec. istomet libro vbi dicitur
q̄ si aliquis promoueat ad episcopatum
statim q̄ fuit confirmatus et consecratus
vel elapsus fuit tempus consecrationis:
statim vacant priora beneficia Similiter

si quis habeat beneficium et acceptet illud beneficium incompatible: statim vacat beneficium. **Casus.** Vacante aliqua ecclesia cathedrali si quis sit electus in episcopum et confirmatus. facta confirmatione antequam consequeretur munus consecrationis misit ad apostolicam sedem. ut per munus consecrationis sua priora beneficia non vacarent: sed illa posset retinere. papa scripsit ei gratiam sub his verbis. Tibi concedimus. ut beneficia que obtines cum episcopatu ad quem fuisti promotus valeas retinere usque ad beneplacitum nostrum. postea papa mortuus est. utrum illa beneficia vacent mortuo papa? Respondet quod sic quia mortuo papa extinguuntur gratia. Sed ponamus quod papa in sua gratia dicit tibi concedimus: ut possis retinere priora beneficia usque ad beneplacitum sedis apostolice. mortuo papa. utrum vacent illa priora beneficia? Respondet quod mortuo papa non intelliguntur vacare priora beneficia. nec gratia huiusmodi dicitur extingui per mortem pape. quia sedes apostolica nunquam moritur. tamen si successor suus velit reuocare: potest reuocare illam. Sed quid erit? Ponamus quod tempore istius gratia tunc erat intrusus in istis beneficiis. quia illa tenebat sine titulo canonico. nec aliquis alius habebat canonicum titulum. quia forte obtinebat illa beneficia per simoniam. utrum per istam gratiam detur sibi nomen titulus et canonicus tenendi illa beneficia. ita quod per illam gratiam videatur licite tenere illa beneficia. Respondet ro. pon. quod non. **Nota** primo ex isto. c. in iura sua glo. quod per beneficium incompatible vacat beneficium incompatible quod prius tenebat. Et si intelligamus de episcopatu intelligit quod per promotionem ad beneficium incompatible post confirmationem vacat prius beneficium incompatible. Si vero intelligamus de alio beneficio: intelligit post a depraui possessione pacificam et hoc verum nisi iste fuisset per eum quo minus esset a depraui pacificam possessionem. sed tunc est cauiela: quod non fieret acceptatio secundi beneficii incompatible donec esset dispensatus per papam ad alia beneficia. quia de iure non

est limitatum tempus ad acceptandum beneficium. licet collator possit limitare tempus ad acceptandum. c. si tibi. infra de preben. **Nota** ulterius et finaliter quod gratia alii facta usque ad beneplacitum pape. expirat mortuo papa. Secus si mandetur usque ad beneplacitum sedis apostolice.

Acceptum. Vacatio per resignationem sunt diuersa. et vno expresso in litteris ad beneficia impetratis non venit reliquum. hoc b. **Casus.** Ego a sede apostolica impetraui litteras huius tenoris. puta: quod papa mandabat archidiacono pictauesi. ut si cantor illius ecclesie vellet suam cantoriam seu dignitatem resignare et eidem renunciare quod archidiaconus ipsam renunciationem reciperet auctoritate apostolica. et postea dictam cantoriam michi conferret: accidit quod idem cantor antequam resignaret dictam suam cantoriam mortuus est. Archidiaconus illam cantoriam michi contulit auctoritate apostolica utrum valeat talis collatio? Respondet quod non. quia mandabatur archidiacono: ut illam michi conferret. cum vacaret per resignationem et non per mortem. Sed ponamus quod vacante aliquo beneficio per resignationem vel per assecutionem secundi beneficii accessi ad apostolicam sedem: et impetraui litteras per quas mandabatur michi conferri tale beneficium ad presens vacans per mortem talis. et tamen vacabat per resignationem vel assecutionem alterius beneficii. postea alius accessit ad papam. et illud beneficium impetravit. et expressit verum modum vacationis: querit quis nostrum debet preferri? Respondet quod iste secundus est prior: ideo est preferendus licet sit posterior. quia iste littere gratie ad beneficia sunt odiose. ideo restringende et non ampliande. **Nota** primo principalem effectum huius. c. videlicet. quod vacatio per mortem: et per renunciationem: sunt diuersa. Ex quo inferitur quod in constitutione odiosa appellatione vnius reliquum non venit. quia in odiosis non fit extensio de vno ad aliud. sed verba debent stricte et proprie capi. **Nota** ulterius et finaliter

littere q̄ si quis impetrauit a papa benefici-
um vacans expresso falso modo vacatio-
nis non valet collatio. ⁊ hoc sine papa con-
ferat siue in mandet conferri nisi aliud expri-
matur in litteris. puta quia papa manda-
uit. vt mihi conferretur beneficium vacans
p̄ mortē tag. v̄l etiā quocūq; alio mō vacet

Gratia. Licet ignorans bene-
ficiū sibi collatum in
impetratione alterius de illo non
fecerit mentionem valent littere. alterum
tamen eliget. si de iure simul teneri nō pos-
sint. b. d. Presupponenda est pro intellectu
tu huius. e. q̄ cum quis a sede apostolica
impetrat beneficium vacans: impetrans
debet facere mentionem de beneficio suo:
quantumq; modico. immo etiam si impe-
tret litteras vel expectatiuas ad beneficia
a sede apostolica vel a legato pape: debet fa-
cere mentionem de beneficijs obtentis q̄s
tumcumq; in odicis: alias littere essent sur-
reptitiae. Secus esset. si quis impetraret be-
neficiū ab ordinario. **Casus.** Ego con-
stitui procuratorem meum ad acceptan-
dum ⁊ accipiendum possessionem actuales
⁊ realem quicūq; beneficiorū. ⁊ affirman-
dum in forma communi. postea arripui
iter romanum: mihi absentis fuit collatum
aliquod beneficium: procurator meus ac-
cepit istud beneficium. ⁊ ego ista igno-
rabam. postea vacauit aliquod beneficium
illud beneficium impetraui a papa vel e-
legato. in impetratione mea non feci men-
tionem de alio beneficio: vtrum valeat ista
collatio beneficij mihi facta? Respondet
ro. pon. q̄ sic. ⁊ vtrum potero tenere ista
duo beneficia simul? Respondet q̄ non:
si sint incompatibilia sed dabitur mihi e-
lectio vt eligam vnum vel aliud.

Quamuis. Si restituatur
quis ad gratiā
sine alterius preiudicio intelligit
restitutus. ⁊ ideo alteri ante restitutionem
impetrandi preferri non debet. b. d. Pres-
supponitur primo q̄ inter expectantes au-
toritate apostolica habet locum illa regu-
la. qui prior est tempore: posterior est iure. vt
si sint duo vel plures qui in eadem collatio-
ne habent similes gratias expectatiuas:

tunc in beneficio quod primo vacabit: est
preferendus ille qui prior est in data. **Ca-
sus.** hoc presupposito potest sic figurari.
Papa mihi in ecclesia pictauiensi fecit gra-
tiam hoc anno. quia ipse mandauit cano-
nicis ipsius ecclesie. vt me recipienti fra-
trem ⁊ canonicum. ⁊ prebendam vacantē
vel primo vacaturam mihi assignaret cū
clausula decreti irritantis. si canonici face-
rent in preiudicium mee gratie. tractu tem-
poris accidit: q̄ papa reuocauit gratiam
mihi factam. ⁊ anno sequenti fecit tibi in
illa ecclesia similem gratiam. q̄ mandauit
dicis canonicis vt te reciperēt in cano-
nicum ⁊ prebendam primo vacaturam v̄l
vacantem cum appositiōe decreti irritantis
ita q̄ gratie nostre erant similes. accidit q̄
ego primo accessi ad papam: ⁊ petij. vt ip-
se dignaretur me restituere ad meam grati-
am quam ipse reuocauerat quod fecit. post
vacauit prebenda in ecclesia pictauiensi. q̄
ritur nunc. an prebenda debeatur mihi v̄l
tibi secundo attempto q̄ mea gratia fuit re-
uocata. Respondet papa q̄ quando restitui-
tuit aliquem ad gratiam reuocata: hoc
facit sine preiudicio alterius. ideo respon-
det ad questionem. q̄ licet sim primus ha-
bito respectu ad gratiam. non tamen sum
primus habito respectu ad restitutionem
ideo tu secundus in data gratie es mihi p̄-
ferendus. quia nos attendimus tempus
restitutionis. ⁊ non tempus date gratie. ⁊
hoc verum nisi papa aliud diceret in resti-
tutione videlicet q̄ me restituit ad datam
⁊ prioritatem temporis. ⁊ vult gratias me-
am valere perinde. ac si reuocata non fu-
isset etiam quo ad prioritatem temporis.
¶ Nota primo ex textu iuncta glo. q̄ si s̄
eadem collatione sunt plures expectantes
habentes similes gratias: ille preferitur qui
est prior in data. Et sic habet locum illa
regula. qui prior est tempore. Secus si nō
haberent similes gratias. quia aliqui ha-
bent aliquas prerogatiuas. puta. si papa
mandet secundus in data preferri quibus-
cumq; nunc seruanda est voluntas pape.
quia in istis spiritualibus papa habet ple-
nam dispositionem. **¶** Nota secundo prin-
cipalem effectum ad quez. emanauit istud

c. videlicet q̄ cum papa aliquem restituit ad gratiam renovatam non videtur in dubio velle p̄iudicare iuri alterius. z istud facit ad decisionem talis questionis videlicet aliquis vasallus commisit feloniam contra regem. propter quod sua bona sūt confiscata pendente illo tempore princeps dat feuda alijs. tractu temporis iste qui commisit feloniam restituitur per p̄iudicium. vtrum restituatur ad bona sua confiscata. tertius iste facit q̄ non. quia princeps videtur illum restituere sine p̄iudicio alterius. z hoc verum: si princeps simpliciter restituat. quia tunc non videtur removere ius alteri questum

piscopus tali beneficio conferret beneficii vacans vel proximo vacaturum cum cura vel sine cura. vtrum per clausulam cū cura videtur clausula sine cura. ita q̄ tota sua gratia sit viciata? Respondet q̄ nō. ideo si vacet aliquod beneficium non curatum: episcopus tenetur sibi illud conferre. et si episcopus nolit conferre: tunc impetrans habebit recursum ad suum executores qui sibi conferret illud beneficium non curatum non obstat recessione episcopi: quia vtile per inutile non viciatur quando sunt separabilia. secus si essent inseparabilia.

Nota primo ex hoc textu in tractu glo. q̄ minor. xxv. annis non est idoneus ad obtinendum beneficium curatum: tamen sufficit q̄ complerit. xxiii. z attigerit. xxv. annū vt dicitur in dicto. c. cum in cunctis. allegato. licet secus sit in episcopo. quia requiritur in episcopo q̄ complerit annus. xxx. z inceperit annum. xxxi. Que etas requiratur in quolibet ordinato tractat panoz. in. c. super inordinata. de preben. in an.

Nota ulterius illud ad quod allegatur istud. c. q̄ respectu illius p̄ quo scribitur attenditur tempus date litterarum z non tempus vacationis. z iste est principalis effectus huius. c. z ratio huius potest assignari. quia littere fuerūt nulle respectu illius incapax. ergo tractu temporis nō cōualescit. Nota finaliter q̄ littere ad beneficia possunt pro parte valere z p̄ pte nō valere. vt in casu huius. c. Nam si minori. xxv. annis facta fuerit gratia respectu beneficii curati littere non valent. z tamen respectu aliorum beneficiorum valent. z sic vtile per inutile non viciatur

Suo tempore ^{In lit}
Suo tempore ^{icris}
ad beneficia impetratis inspicitur tempus date respectu capacitatis illius. pro quo scribitur. vnde per illas beneficium curatum obtinere non poterit. quilibet maior illo tempore minor erat. hoc dicit. Presupponendum primo. q̄ quis non potest obtinere beneficium curatum: nisi attigerit. xxv. annum. Casus. Quidam tunc minor. xxv. annis. quia forte in. xxiii. anno a sede apostolica impetravit litteras graciosas ad episcopum pictaensem sub hac forma. Mandamus vt tali provideas de beneficio cum cura vel sine cura. si quod de presenti vacat. alioquin de proximo vacaturo: accidit q̄ anteq̄ vacaret aliud quod beneficium: iste tunc effectus ē maior. quia pervenit ad. xxv. annum. z vacavit ecclesia parrochialis quam tunc petit sibi conferri virtute sue gratie Dixit episcopus q̄ istud beneficium curatum non comprehendebat sub sua gratia quia tempore impetrationis ipse erat incapax ad obtinendum illud beneficium curatum Dixit ex adverso impetrans. q̄ licet tempore impetrationis esset incapax ad obtinendum illud beneficium curatum: tamen nunc ipse est capax vtrum benedicat. Respondet ro. pon. q̄ non. quia requiritur capacitas tempore vacationis. sed vtrum videtur beneficium sine cura per clausulam cum cura. puta quia papa mandavit vt e/

Suo propter ^{veriorum ino}
tellectum. Papa fecit episcopo pictaensi gratiam. videlicet pro exoneratione z solutione suorum debitorum sibi indulsit. vt fructus primi anni omnium beneficiorum vacantiam in sua diocesi perciperet vsq̄ ad quinquennium. In ipsa diocesi pictaensi erant aliqua beneficia: que habebant hoc onus: q̄ redditus primi anni erant deputati alicui hospitali vel fabrice: vacavit tale beneficium: queritur

tunc: quis habebit redditus primi anni?
 an episcopus vel fabrica? et verum ista gra-
 tia faciat preiudicium fabrice. Respondet
 roma. ponti. q. per talem gratiam non fit
 preiudicium fabrice. quo minus perdat
 fructus unius anni: tamen episcopus ha-
 bebunt fructus primi anni. et non fabrica. s. z
 fabrica habebit fructus secundi anni. et
 institutus in beneficio: habebit fructus
 tertijs anni. et sic fiet sine preiudicio fabrice
 Et ratio est: quia alias ista gratia esset in-
 utilis ipsi episcopo. puta si illud benefici-
 um solum vacaret in quinquennio: tunc
 si episcopus perciperet solum fructus secun-
 di anni: gratia sua esset sibi in utilis. quia
 gratia sua secundo anno esset expirata.
 Et istud verum q. dabuntur fructus epi-
 scopo vel fabrice deductis oneribus ipsi-
 us beneficii: videlicet q. institutus accipi-
 at moderate aliquam portionem pro ser-
 uiendo in diuinis: et residuum dabitur epi-
 scopo vel fabrice. Nota primo ex isto. c.
 q. episcopus non potest retinere fructus
 beneficii vacantis si coringat vacare iem-
 pore messium: sed illos fructus teneat re-
 seruare futuro successori quem instituit.
 quia alias frustra impetraret priuilegium
 vt perciperet fructus primi anni benefici-
 orum vacantium in sua diocesi: quia fru-
 stra precibus implozatur quod alicui in-
 re communi pceditur. l. vnica. de thesau-
 ris. l. i. c. l. Nota principalem effectum
 huius ca. videlicet q. si episcopo mole de-
 bitorum grauato fuerit facta gratia q. ipse
 perciperet redditus primi anni beneficio-
 rum vacantium in sua diocesi. si tales fru-
 ctus primi anni antea erat assignati fabrice
 vel alicui persone per gratiam episcopi no-
 preiudicatur fabrice vel persone singulari
 etiam si papa dixerit in gratia episcopi no-
 obstantibus priuilegijs vel consuetudinibus.
 s. z debet fieri interpretatio: quia epi-
 scopus habebit redditus primi anni. fa-
 brica autez vel persona singularis habebit
 redditus secundi anni: et instituti habe-
 bunt redditus a unorum sequentium: licet
 aliqui dicant. q. fabrica haberet fructus
 primi anni. et episcopus secundi. et institu-
 tus a unorum sequentium.

Statutum Principis bu-
 tus. c. legitur vs-
 q. ad. s. cum vero eiusdem. Et hoc
 habet in effectu delegationis apostolice.
 vel etiam legatorum sedis apostolice sunt
 capaces soli obtinentes dignitates vel per-
 sonatum: vel canonicatum in ecclesia ca-
 thedrali. hoc dicit. Casus sic figuratur.
 Preiendebam tunc debitorem meum in
 aliqua pecunie summa. et quia habebam oz-
 dinarium loci certa ratione suspectum: no-
 lui ipsum coram ordinario conducere. sed
 a sede apostolica impetravi causam dele-
 gari canonico ecclesie beate marie maio-
 ris pictavis vel canonico ecclesie beati hi-
 larii in aiazis. vel simplici sacerdoti qui no-
 habebat dignitatem ecclesiasticam. nec per-
 sonatum nec canonicatum ecclesie cathe-
 dralis. Presentavi litteras meas delaga-
 to. qui tunc meum debitorem ad presen-
 tiam suam fecit citari qui in die citationis
 comparuit. cui obtuli libellum meum. Qui
 reus excipiendo proposuit. q. non teneba-
 tur ligare coram ipso delegato propter in-
 capacitem persone. quia causa a sede a-
 postolica non possunt committi alicui ni-
 si personis existentibus in dignitate vel p-
 sonatu. vel nisi sint canonici ecclesie cathe-
 dralis. et sic q. virtute litterarum delegatus
 iste no- recepit potestatem. queritur an bñ
 dicat. Respondet roma. ponti. q. sic: et hoc ver-
 nisi papa hoc faceret ex certa scientia. vide-
 licet committendo alicui quibus no- sit i di-
 gnitate vel personatu. vel quibus non habe-
 at canonicatum ecclesie cathedralis. Sa-
 ctissime. pater queritur vtum habentes di-
 gnitatem vel personatum vel canonicatum
 ecclesie cathedralis possint cognoscere in
 oī loco de causis sibi a sede apostolica co-
 missis. Dicit roma. ponti. q. non. immo tales
 delegati: vel ipsorum subdelegati debent
 de causis sibi commissis cognoscere in ci-
 uitatibus et alijs locis insignibus i quibus pos-
 sit haberi copia peritorum. Nota primo
 ex. c. isto q. cu- statutu postiuu tractu tps
 incipit esse damnosum propter varietatez
 morum hominum non debet reprehensibi-
 le iudicari. quia scdm varietatem tem-
 porum statuta variantur humana. Nota

ulterius que persone sunt capaces apostolice iurisdictionis seu delegationis apostolice quia solum ille persone que sunt constituite in dignitate vel personatu vel que obtinent canonicatum in ecclesia cathedrali. sed quomodo cognoscimus: quod aliquis habeat personatum vel dignitatem. declarat panoz. in. c. de multa. supra de pben. ubi dicit. quod recurrendum est ad consuetudinem. ut si sit consuetudo: quod talis habeat preeminentiam et iurisdictionem: dicitur habere dignitatem. Si autem sit consuetudo quod talis habeat preeminentiam in ecclesia. et non iurisdictionem: tunc dicitur habere personatum et non dignitatem. Nota insuper quod canonicis ecclesie collegiate quantumcumque illa ecclesia sit notabilis non est capax apostolice iurisdictionis. et sic est correctum. c. presenti. quod hodie non habemus. de quo fit mentio in principio huius c. Et quibus canonici ecclesie cathedralis possint esse delegati ad unam vel plures causas. non tamen possunt esse delegati quoad conservatores. Nota quod delegati a sede apostolica non possunt prohibito sine voluntatis cognoscere de causis sibi delegatis in quocumque loco: sed debent causas examinare in civitatibus populosis vel alijs locis insignibus. ut sit copia pitorum. et si alibi cognoscerent processus: non valeret. ut in fine huius c. ubi ponitur clausula que irritat facta contra istam constitutionem.

Cum vero iste. §. legitur breuitatis gratia vsq. ad. §. insuper. et hoc habet Cum actor et reus sunt eiusdem civitatis: vel diocesis extra ipsam civitatem vel diocesim non est causa deleganda nisi cum ista causa quo casu potest committi extra diocesim dummodo locus non distet a fine diocesis ultra unam diocetam. Et si actor et reus non sunt eiusdem diocesis et actor non velit impetrare in diocesi rei potest impetrare in alio loco. dum tamen locus ille non distet a fine diocesis rei ultra unam diocetam. Item delegatus deputatus ad cognoscendum in certo loco: non potest causam alibi audire nisi de consensu partium. Casus

pretendebam tunc debitorem meum in aliqua pecunie summa. eo quod habebam iudicem ordinarium mihi suspectum coram ipso nolui eum convenire: sed impetravi delegatum a sede apostolica. queritur utrum possim impetrare in quocumque loco. Respondet ro. pon. cum distinctione. quod aut ipsi actor et reus sunt eiusdem civitatis vel diocesis. et tunc debet impetrari delegatus in ipsa diocesi nisi impetrare iudicem delegatum contra episcopum vel. c. ecclesie cathedralis vel universitates qui habent iurisdictionem in tota diocesi: quia tunc potero impetrare extra diocesim: sed debeo impetrare in diocesi vicina que non distet a fine diocesis rei ultra unam diocetam. Si autem actor et reus sint diversarum diocesim tunc debeo impetrare delegatum in diocesi rei nisi habeam homines illius diocesis suspectos. quia forte reus est magnus dominus in illa diocesi. et gentes illius diocesis vellet sibi favere. Sed quod scilicet impetramus retento eodem themate quod a vobis impetravi contra tunc iudicem delegatum. cui mandatum fuit: ut causam examinaret in tali diocesi. an possit delegatus causam examinare extra illum locum. Respondet ro. pon. quod sic de consensu partium. Sed ponamus quod delegatus vult delegare vices suas aliquibus non est dubium quod potest sed quibus personis poterit. Respondet quod personis de quibus dictum est supra: et non alijs. Nota primo in quo loco est impetrandus delegatus quando actor et reus sunt eiusdem diocesis quoniam impetrandus in diocesi et non extra diocesis nisi cum causa. videlicet si impetretur delegatus contra episcopum vel capitulum ecclesie cathedralis qui habent iurisdictionem in tota diocesi. Nota quod si actor et reus sint diversarum diocesim actor debet impetrare delegatum in diocesi rei nisi homines illius diocesis habeat suspectos.

Nota ulterius quod quis non potest trahi ultra unam diocetam a fine sue diocesis. fallit in curijs privilegiorum regalium apostolicorum universitatum. et hoc quando in privilegio universitatis apponit illa clausula quod conservatores privilegiorum possint co-

gnoscere de quibuscumq; personis: cuiu
scumq; prouincie vel diocesis. Nota q
delegat^a a sede apostolica non potest cau
sam alibi audire. nec per se nec per aliu q
in loco sibi pmissio. No. q subdelegat^a a se
de apo. non potest subdelegare nec com
mittere vices suas nisi personis habentib⁹
qualitates. de quibus dictum est sup. ta
men delegatus potest alicui nō canonico
committere examinationem et receptiones
testium / tamen totā causam nō posset sub
delegare

In super. Iste. s. legitur vs
quad. s. assessorem.
et hoc habet delegatus a sede apo.
nō debet a partibus aliquid recipere ex
pensis esculentis et poculentis liberaliter oblati
et hoc nisi proficiatur extra suum domi
ciliū. quo casu licite recipit expensas. b.
d. Casus sic figuratur. dictū fuit supra in
principio huius. c. q. cause a sede aplice nō
delegant nisi personis existentibus in dig
nitate vel personarū obtinentibus cano
nicatum ecclesie cathedralis. et q. illi sunt
capaces iurisdictionis apostolice et non a
lii. Sed queritur vtrū dicitur cōstituti in dig
nitate pro laboribus suis et oneribus que
sustinent in examine cause sibi delegate pos
sint licite a partibus exigere salariū. Re
spondet q. non: nisi esculentū et poculentū
quod possit in pauco tēpore coniumi. S
qd sanctissime pater. numquid pūt recipere
expensas facias Respondet q. si faciant
expensas non solitas pro examine testiu
vel alia iusta causa. quia proficiantur ex
tra domum: tunc licite pūt assumere et pe
tere expensas moderatas. Et si partes liti
gantes sint pauperes: ipse delegatus debet
proficisci extra domū suis propriis expen
sis. Nota ter. habendas. si testes sint i lo
co propinquo. ita q. potest testes examina
re ad domū suam: non debet delegatus al
iquid accipere. Nota primo ex isto. s. q. de
legatus a sede aplice. nō pōt licite aliquod
munus vel aliquid aliud a partibus acci
pere nisi poculentū et esculentū. Et hoc
intelligitur de delegatis habentibus stipen
dia sufficientia ad victum. quia si esset aliq
dignitates tenues: pūt licite expensas pe

tere a partibus vt per panoz. in. c. nō solus
de vita et honesta. cler. in an immo etiam li
cite exigit qui non habet stipendia ecclesi
astica vnde possit sustentari. vt tenet hic do.
de san. gemi. Nota vltterius q. delegatus q
habundat redditibus: si proficiatur ex
tra domum pro causa licite recipit expen
sas. Sed queritur quas expensas recipit
et ipse delegatus. Dicendum q. non recipit
integras expensas / sed solum illas ex
pensas quas in domo sua non erat cōsue
tus expendere. Nota q. cum delegatus
pro causa extra domum proficiatur: expen
se sunt sibi faciende communiter tam ab a
ctore q. a reo. quia ex quo agit cōmune ne
gociū: illud cōmunibus expensis debet
expediri. Nota q. cum delegatus exit ex
tra domum pro causa et litigantes sūt pau
peres: nihil debz delegatus exigere pro su
is expensis. sed debet proficisci expensis su
is. quia redditus ecclesiastici sunt deputa
ti partibus pro iusticia ministranda. sicut
etiam regibus et imperatoribus sunt depu
tata tributa pro iusticia ministranda

Assessorem autem
Delegatus a sede apostolica nō de
bet assumere assessores vel consiliarios. ni
si causa hoc requirat. b. primo. Item de
legatus a sede aplice debet cauere ne nota
rius cause indebitas exactiones occasione
sui officij faciat. hoc secundo. Item nota
rius vel iudex qui aliquid exigat a partibus
tenetur illud restituere: nec partes possunt
ei donare. b. tercio. Item delegatus non
debet aliquos ad presentiam vocare pro
testimonio ferendo. nisi causa B requirat.
et potest cogere partes. vt deponant expen
sas quas testes sunt facturi. b. quarto. V
tem facta contra hanc constitutionem sūg
ipso iure nulla et irrita. b. d. vsq. ad finem
c. Presupponendum est pro intellectu i
stius. s. qui dicantur assessores. vnde as
sessor et consiliarij idem sunt scdm do. e
gidium de sostanis in suo libello de ordi
ne iudiciario. Nam quando iudex ordi
narius vel delegatus reperit in causa aliq
dubia. ad que dubia decidenda putat se in
sufficientē: debet dicere partibus. ecce regio

plura dubia in causa vestra. et intendo super his habere consilium. si habeatis consiliarios suspectos nominatis ne communicetis eis dubia. tunc partes notabunt aduocatos suspectos si habeant aliquos suspectos. Hoc facto iudex assumet unum vel duos de non suspectis. et eis communicabit dubia. et isti appellantur assessores siue consiliarii et isti per consilio licite possunt recipere salariam a partibus. **Lafus.** Dicitur fuit super in § precedenti. quod delegati a sede apostolica non debent aliquid recipere a partibus: nisi esculetum et poculentum quod possit consumi in paucis diebus. et hoc nisi proficiant extra domum. Sed queritur. utrum delegatis indistincte sit permissum assumere assessores siue consiliarios. posito quod ipsi delegati sint sufficientes ad decidendum dubia. Dicitur quod non. nisi necessitas exigat. ideo si delegatus sit negligens. quia dicitur quod non vult studere. ideo quia non recipit aliquid a partibus: hoc non debet facere. quia si sit sufficiens non debet in grauamen partium assumere assessores et consiliarios qui salarizabuntur a partibus. Sed si fecit quod in se est: et comperit se non sufficientem: debet aduocare assessores siue consiliarios qui recipiant salariam a partibus. Sanctissime pater dicitis qualiter delegati debent se habere circa assumendos assessores. sed vellem informari. qualiter se debeant habere circa notarios canonicorum. Respondetur. quod delegati idem de ordinariis debent attendere. ne notarii recipiant salariam immoderatam. et si vellent exigere a partibus magnum salariam iudex debet facere eos contentari moderato salario. Item statuit ne delegatus consequatur salariam sine lucrum habita conventionem inter ipsum et notarios vel assessores ut iudex consequatur partes lucris notario vel assessore. quia in aliquibus curiis ista praticantur maxime in curiis ecclesiasticis. quod iudex non consuevit ferre aliquam sententiam: nisi prius habito consilio cum peritis. quod est contra istud. c. et aliqui iudices diuidebant salariam inter ipsos et notarios vel assessores hoc non debet fieri. immo iudex debet abstinere ab omni lucro. Sed ponam quod iudex

vel notarius fecit contrarium: nunquid tenentur ad restitutionem. Respondetur quod sic et partes non possunt eis donare. Sed vellem informari a sanctitate vestra qualiter delegati se debeant habere circa testes. Respondetur quod non debent aduocare ad se aliquos testes nisi necessitas exigat vel conditio et status cause requiratur. et tunc faciant delegati consignare expensas a partibus: tam in eundo quam redeundo. et hoc verum si ipsi testes vocentur ex longinquis partibus. postea in fine dicitur. ro. pon. quod declaratur irritum et inane quod sit contra istud. c. unde clausula irritans quicquid. etc. refertur ad omnia capitula istius constitutionis. rectus conscientie. quia statum conscientie delegati utrum sit sufficiens ad decidenda dubia in causa vel insufficientis. et si dicat se insufficientem cum sit sufficiens edificata ad gehennam et peccat mortaliter. **¶ Nota** primo quod iudex non debet habere consilium peritorum expensis partium nisi necessitas id requiratur. videlicet quando cognoscit se non esse sufficientem ad causam decidendam. Nota ulterius quod consiliarius vel assessor potest recusari ut supra spectus licet non habeat iurisdictionem: quia consiliarius potest inducere iudices ad iudicandum pro parte aduersa. Sed qualiter consiliarius debent impendere consilium dicitur de. Egi. de so. quod non tenentur fortificare consilium aliquibus rationibus. sed sufficit quod dicant. videtur mihi sic de iure faciendum. nec tenentur allegare iura. tamen opiniones doctorum non sunt probabiles nisi quatinus fortificantur rationibus. verum tamen consiliarius non tenentur allegare rationes et eorum consilia consueverunt scribi apud acta. **¶ Nota** ulterius quod notarius debet recipere salariam moderatam a partibus. et in pluribus curiis est taxatum. sed si non sit taxatum: potest iudex illud limitare. Nota quod partes possunt repetere salariam datum iudici etiam si fuerit sponte oblatum nec partes possunt sibi iudici donare. Nota quod testes non sunt vocandi ad presentiam iudicis nisi status cause requiratur. quia quando quis vult producere testes super principali: requiritur quod si fuerit contestata iuratum de

de calumnia. et quod captatus sit terminus ad
pbandum. et itaque potuerit intentionem suam
id est articulos pbandos. super quibus pe-
nit suos testes examinari. qui articuli in in-
re vocantur. quia dicti articuli sic incipi-
unt. In iudicio talis. etc. Nota quod testis vo-
catus ad iudicium pro testimonio feren-
do. non tenetur venire ad iudicium. imo
nec tenetur ponere pedem extra domum
suam. nisi prius receperit expensas quas est
facturus tam eundo et stando. quam redeundo.
ut tenet Ly. in l. quoniam. l. de testi.

Nota quod iudex debet observare omnia
contenta in hac constitutione. et si secus fece-
rit. tunc facta contra sunt ipso iure nulla. etiam
sine exceptione.

Obi qui. Istud. c. emanavit ad declaraciones
et capitulum sancte crucis. e. r. i. an.
ubi queritur utrum in rescriptis ad benefi-
cia inspiciatur tempus date. vel tempus presen-
tationis facte ipsi collatori. ut cum sint in eadem
collatione duo expectantes qui habent gra-
tias similes. certum est. quod qui prior est ipse po-
rior est iure. ibi est questio qualiter atten-
datur illa prioritas. utrum respectu tem-
poris date. vel respectu temporis presen-
tationis. In isto. c. decidit ista dubitatio. La-
sus. Ego a sede apostolica impetraui litte-
ras expectativas in ecclesia pictanensi. nam
papa mandabat canonicis ecclesie picta-
nensis. ut me reciperent in fratrem et cano-
nicum. et prebendam mihi conferrent. si qua
vacaret. alioquin primo vacatura. dato
mihi ex exco. qui in defectu canonicorum
reciperet me in fratrem et canonicum. et pre-
bendam conferret. Facta impetratione non
presentavi litteras meas canonicis. postea
papa fecit tibi eandem gratiam in dicta ec-
clesia pictanensi cum clausula ista: non ob-
stante. quod pro aliis scripserimus. presentavi
tibi litteras tuas capitulo. et capitulum recepit
te in fratrem et canonicum. et sices prior in
presentatione. et ego in impetratione. tandem
vacavit quedam prebenda antequam effecti-
bi collata presentavi litteras meas. et peti:
ut mihi conferrent prebendam. tu vero qui
eras prior in impetratione petebas tibi illam
conferri. dubitatur quis nostrum sit pri-

or. et per consequens: cui debeatur dicta pre-
benda. Respondet quod ex quo tempore presen-
tationis mearum litterarum non erat col-
lata prebenda licet sim posterior in presen-
tatione. tamen sum prior in prebenda. Et
ideo sum tibi preferendus. quia sum prior
in data. Quid si presentavi litteras meas
post vacationem: numquid erit idem? vi-
delicet ut mihi debeatur prebenda qui sum
prior in data. Respondet quod sic. si executor
meus iamque processerat in processu. quia in-
hibuerat canonicis. ne illam prebendam tibi
conferrent. vel alias per processum execu-
toris prebenda fuerat mihi affecta: tunc de-
betur mihi qui sum prior in data et non tibi.
sed quid: si antequam executor meus fecisset
processum vel antequam presentassem litteras
meas canonicis vacavit prebenda. et fuit
iamque tibi collata: utrum mihi debeatur et
sit mihi affecta. Respondet ro. pon. quod si in
gratia mea fuit appositum decretum irri-
tans videlicet decernentes irritum et inane
ne quicquid in preiudicium gratie nostre
feceritis. et per quod posset effectus nostre
gratie impediri. etc. tunc prebenda est mihi
affecta. quod collatio alteri facta non vale-
bit. Nota primo ex isto. c. quod papa po-
test dare ius ad beneficia vacatura. ita quod
promissio afficiat beneficium: et liget ma-
nus collatoris. Istud tamen fuit probi-
bitum in consilio basilien. quod appella-
tur pragmatica sanctio. Et fuit dictum ut
papa non daret expectativam: nisi secundum te-
norem. c. mandatum. eo. r. i. in an. videlicet
quod papa semel in vita det illam expectativam
in qualibet ecclesia: et apud vulgares vo-
catur vng. mandat. quia fundatur in di-
cro. c. mandatum. sed papa illo modo non
vult concedere expectativas: quia tunc ap-
probaret pragmaticam sanctionem. Nota
quod in rescriptis impetratis ad beneficia
respectu prioritatis et posterioritatis atten-
ditur tempus date et non tempus presen-
tationis. Nota magis specificiter: quod si papa
duobus in eadem ecclesia similem gratiam
fecerit primus est preferendus. licet secun-
dus eum invennerit in presentatione et re-
ceptione. et hoc verum dummodo prebenda non
est iam secundo collata. quod tunc secundo deberet et non

prio nisi in lris primi impetrantis fuerit ap-
positum decretum irritans. qz tunc afficit canoni-
cos etiam ignorantes

Note. Si prio sub con-
ditioe puideri ma-
dat. z secud^o pure ipetras prius qz
veniat conditio: canonicatu obtineat i af-
fectu pbende prio pferet. h. d. Presuppoit
prio effect^o coditiois rez qz coditio suspen-
dit actu sub ea celebratu vsqz in enitu codi-
tionis: z tunc coditione adseniente incipit a-
ctu valere. nec trahit retro a tpe conditio-
nis: licz sec^o sit i ratibabitioe q trahit re-
tro. l. licet. l. de indi. l. penul. aut si. l. ad-
moxedo. Et in regula iuris ratibabitio. zc
Casus. Papa madauit alicui executori vt
ipe puideret mibi de canonicatu ecclie pic-
tauei: z etia de pbenda si q vacaret: alioqn
de prio vacatura cu ista clausula. si capli z
epi p sen^o ad h accessissz. postea obtinuit i
a sede apostolica gratiam. per quam ma-
dabatur vt tibi prouideretur de prebenda
si qua vacaret. alias de prebenda proximo
vacatura. ante qz accederet p sen sus capitu-
li z episcopi sui i receptus. postea obtinuit
p sen su capli z epⁱ. z filii sui recept^o. sz p ma-
recepto: postea vacauit pbenda. qz qz n^oz
erit potior? Rndet ro. p^o. q tu es potior. qz
licet impetraui prio gram tñ re vera nō suz
prio: in impetratōe. qz fuit mibi facta gra-
sub pditōe q nō trahit effectū retro. qz im-
petratio mea erat condicionalis: z iamqz
fueras receptus ante euentum conditio-
nis. ideo tu es potior. z psequens pben-
da tibi debetur z non mibi. **F**lota pri-
mo q papa non solum potest facere gra-
tiam puram sine conditione. sed etiaz po-
test facere gratiam condiciolem. vide-
licet vt prouideatur alicui de beneficio: si
conditio talis eueniat. z effectus gratie
suspenditur vsqz in euentum conditiois
Et si pendente conditione alius impe-
tret gratiam. z postea conditio euenerit: se-
cundus pferatur. quia primus non cen-
setur impetrasse gratiam: nisi demum con-
ditione adueniente. ideo secūdo impetran-
ti debet prebenda z nō primo.

Dubius. Si ex duobus
impetrantibus
sub filii puidē non apparet quis

primo impetravit si papa alteri contule-
rit canonicatum ille pferatur alteri etiam
prius presentato. h. d. Casus. Vidimus
supra in duobus. c. precedentib^o. q si sine
duo. vel plures expectantes in eadem ecclie
sua qui habent similes gratias: ita q i vna
gratia non sunt prerogative magis qz in
alia qz habet locum illa regula. qui prior e-
tempore. potior est iure. Sed ponamus:
q gratie sunt eiusdem date: tunc vacat pre-
benda: queritur cui debetur? Respondet
cum distinctione. quia vel papa vni isto-
rum contulit solum ius canonicum z manda-
uit: vt de facto installaretur. z prebenda si-
bi conferretur. alteri autem non contulit
ius canonicum sed mandauit canonicis vt si-
bi conferrent canonicatum: ita q iste non
recepit canonicatum a papa: sed erat re-
cepturus a canonicis. tunc alter qui rece-
pit canonicatum a papa est preferendus isti
z hoc verū: nisi aliud constaret q vna expe-
ctatiua esset prior altera licet sint eiusdem
date. puta. si vna expectatiua dicatur da-
tum rhome hora tertia. z in alia dicitur da-
tum rhome hora vespertina. tunc si con-
staret de prioritate impetrationis certe pri-
or esset preferendus. Sed quid ponamus
q papa contulit ambobus ius canonicum
vel neutri contulit canonicatum. queritur
quis est preferendus? Respondet q ille
qui primo presentauerit litteras: est alteri
preferendus. Sed quid erit: si simul pre-
sentauerunt litteras suas? Respondet q
est in optione canonicorum eligere quem
vouerint. z ponamus q canonicis vnū
elegerunt. z sibi contulerunt prebendam.
quid de alio: vtrum sua gratia erit vacua:
z sine effectū? Respondet q sic: nisi aliud
dicatur in gratia. quia fuit apposita clau-
sula: nō obstante q pro aliis scripserimus
z papa intendit prouidere ambobus: quia
in dubiis papa non videtur grauare vna:
ecclie suam pluribus gratiis. immo si scrip-
serit pro vno: alie gratie censentur surrep-
titie. c. mandatum. eo. ti. in an. quia ius eō-
mune presumit. q si papa fuisset infor-
matus q talem ecclesiam grauasset vna gra-
tia illam non grauasset alia gratia: nisi ap-
posuerit clausulam. non obstante q pro a-
liis scripserimus.

Quia per abicicias
 Q^uis in dngētie cōcessa bonifa. vt
 suis pdecessorib⁹ cleric⁹ de pceptis
 dia ppetuo fructib⁹ suoz bñficioz i absen
 tia sunt reuocate. Istō c. est modice vtili/
 tatis. qz solū ponit reuocatiōē grāz: que
 fuerant facte a bonifacio. Casus Nonulli
 a sed apo. impetrauerūt dispēsatiōēz vt q̄diu
 eeūt in scolis nō tenerēt ad residētiā faci
 endā in suis beneficijs. nec tenerent petē
 licētiā a suo diocelano: sed accipent fructūs
 suoz bñficioz: etiā p̄bē. exceptis quotidia
 nis distributiōibus. Alij clerici impetra
 uerūt dispēsatiōēz q̄ erāt causa magne va/
 gationis. z inducebāt clericos ad vagabū
 dū. z plures erāt vagabūdi z dissoluti. vñ
 papa reuocauit illas dispēsatiōēz q̄ induce
 bāt materiā vagādī z dissolutiōis. z istō. c.
 scribit in glo. pe. in p̄hemio decretalium ad
 docēdū q̄ qñ aliq̄ dispēsatio siue grā p̄bz
 materiā dissolutiōis vel est occasio mali
 superior: debet illā reuocare: tñ nō potuit
 sua commune

De consuetudine

Quisum est sup ti. p̄rio de iure septo. viz
 delictē de rescrip. z cōsti. nūc vidēdū est de
 iure non scripto scz de consuetudine

Consuetudinem.

Consuetudinem.
 sine dispēsatiōe aplica nō pōt q̄s ob
 tinere i ea dē ecclesia duas dignitates p̄so/
 natus vel officia: vel vnam dignitatem et
 officium. vel p̄sonatū z officium vel digni
 tatē z p̄sonatū. nec valet cōsuetudo q̄s tōcū
 q̄ tpe obseruata fuerit. b. d. Querit̄ p̄ intel
 lectū b⁹. c. qd sit dignitas. qd sit p̄sonatus
 quid sit officium: An sciēdū q̄ iura n̄ra a
 liqñ vtiuntur istis vocablīs p̄miscue. vt i. c.
 cū accessissent. de cōsti. in an. vbi p̄nueria
 tus in p̄ici. hui⁹. c. appellat dignitas. z in
 medio. c. vocat p̄sonatus. i fine vero. c. ap
 pellat officium. tñ p̄p̄te ista tria dignitas. p̄/
 sonatus z officium dicit. nam dignitatē p̄p̄te
 dicitur q̄s habere q̄ habet administratiōē
 z cū hoc habet iurisdictionem. sicut abbas
 qui habet administrationem rerū sui mo
 nasterij. c. doceri. s. de rescrip. in an. z habz
 iurisdicōnem in monachos. vt in. c. q̄sro. s

de offi. ordi. Ite p̄p̄s priorē dicitur esse
 ille q̄ p̄est alicui corpori q̄ habet iurisdicōne i
 personas illius corporis. vt in. l. si. l. de
 iurisdicō. om. iu. Sz p̄sonatū dicit̄ is habet
 q̄ in ecclesia habet aliquā p̄eminētiā: nō
 tñ habet iurisdicōnem sicut ille q̄ in ec
 clesia in caploz alijs honoribus p̄cedit ca
 nonicos: Officiūz vero dicit̄ q̄s habere q̄
 sine iurisdicōe z sine p̄eminētia bz admi/
 nistratiōē rerū ecclesiasticarū: sicut ē sacris
 ta. Casus p̄sonatū q̄ in ecclesia pictaueit
 a. xx. xxx. xl. l. l. annis fuit obseruatū q̄ idē
 obtinebat decanātū. archidiaconātū. z cā
 toriā illi⁹ eccle: z sic duas dignitates. vñ
 it obseruatū longo tempore q̄ idem obti
 nebat dignitatem z personatū. vel idē obti
 nebat vñ p̄sonatū z vñ dignitatem forte
 cū dispēsatiōe ep̄i: sz absq̄ dispēsatiōe apli
 ce sedis. z fuit p̄ tā iū tēpus obseruatū. q̄ d̄
 in iūcio non extat memoria. vtrū valeat talis
 cōsuetudo q̄ q̄s possit tenere duas digni
 tates vel p̄sonatū absq̄ dispēsatiōe pape vel
 etiā sedē defendere i foro cōtentioso. Rūdet
 ro. p̄o. q̄ q̄s tōcū q̄ tpe fuerit illa cōsuetudo
 obseruata: q̄ dicit̄ potius corruptela q̄ cō
 suetudo: nō pōt q̄s tenere duas dignitates
 vel duos p̄sonatus in eadē ecclesia vel di
 gnitatē z officium. tñ valeret cōsuetudo vt q̄s
 teneat dignitatē z canonicatū cū p̄bēda. eti
 am ep̄s possit dispēsare vt q̄s teneret vñ
 dignitatē z canonicatū cū p̄bēda. Nota p̄
 mo p̄cipalem effectū. videlicet q̄ nō valet
 cōsuetudo. vt q̄s teneat in eadē ecclesia du
 ad dignitates vel p̄sonatus vel dignitatē
 z p̄sonatū. vel p̄sonatus z officium. Nota q̄
 as hoc q̄ valeat cōsuetudo requirit̄ q̄ sit rō
 nabilis sicut ei in lege scripta requirit̄ rati
 onabilitas. c. erit at lex. iij. di. ita similiter i
 .i. nō scripta requirit̄ rōnabilitatē. cōsuetudo
 at q̄ q̄s obtineat i eadē eccia plures digni
 tates vel plures p̄sonatū nō ē rōnabilis qz
 est inductiua multoz maloz. nā p̄rio fun
 datur in cupiditate. Ite p̄stat materiā va
 gādī. Ite diminuuit cultum diuinū. qz q̄s tō
 sunt plures in eadē auto augmētāt cultū
 diuinus. Nota illō ad qd alleg. istud. c. q̄
 iuramētū nō debet eē vinculū iniquitatis
 .i. nō debz obligare aliquē ad obseruādūz
 iniquitatē: z si q̄s iuraret obseruare dāna
 tā cōsuetudinē iuraz peccare. vñ dicit̄ glo

et bene quod si quis in sua receptioe iuret simpliciter observare consuetudines illius ecclesie in qua recipit iuramentum suum se credidit ad consuetudines irrationabiles. Sed solum ad consuetudines rationabiles. et si iuraret nomine observare tale consuetudinem que est irrationalis iuramentum suum non est obligatorium. id est non restringitur ad observandum contenta in suo iuramento. licet ipse iurans peccet temere iurando. Nota quod quis in eadem ecclesia non debet obtinere duas dignitates vel duos personatus. vel dignitatem et personatum. nec etiam in diversis ecclesiis. et hoc verum sine apostolice dispensatione. quod cum dispensatio sit virtute dispensationis apostolice. ut quis possit obtinere duas dignitates. vel duos personatus. posito quod non fiat mentio quod sint in eadem ecclesia possit obtinere duos dignitates. Doctores formant istam questionem in canonibus de materia. de prebenda. et concludunt quod quis non potest obtinere duas dignitates in eadem ecclesia nisi in dispensatione. et si quis non iuratur dicat quod ipse est dispensatus ad duas dignitates. etiam si sint in eadem ecclesia.

Non putamus ^{valet} consuetudo: ut de officiali episcopi ad episcopum appellat. Presupponit prius quod de subalternata appellacione est quod appellat de inferiori ad superiorem. nec potest appellari de superiore ad inferiorem. vel de equali ad equaliter. quod appellatio est de inferiori ad superiorem provocatio. Tres presupponit quod consistorium episcopi et sui officialis principaliter idem consistorium. La. Bonam. quod officialis picta. prout extra me aliquam fecerunt a qua appellavit ad episcopum. certum est quod non valet appellatio de iurisdictione. Sed per. quod in diocesi picta. fuit logo reseruatam primum. et quod fuit appellatum ab officiali ad episcopum. et episcopus sepius cognovit de causis appellacionis. ut valet talis consuetudo. ita quod preter illius consuetudis sit introductum ut episcopus possit cognoscere de causis appellacionis sui officialis principalis. Rursum. quod non illa consuetudo est contra substantiam appellacionis. quod appellatio est provocatio ab inferiori ad superiorem. modo ipse officialis et episcopus faciunt unum consistorium. et hoc verum loquendo de officiali principali. sed non est intelligendum de foraneis officialibus que sunt subdelegati officialis principalis sive episcopi. quod ab eis possit appellari ad episcopum. quod a subdelegato appellat ad primum delegantem.

Non est ^{valet} consuetudo prescripta quod episcopus in corrigendo subditoz excessus non teneat require consilium sui capituli. Presupponitur per intellectum istius. c. quod licet episcopus solus habeat iurisdictionem in suos subditos. et canonici non habeant iurisdictionem illam: tamen iurisdictione debet exercere ipse episcopus cum consilio canonicorum. non dico cum consensu. quod episcopus tenet sequi eorum consilium nisi velit. Idem de collatione beneficiorum. ut in. c. novit. et c. quod. de his que sunt a papa sine consensu. ca. La. Solus episcopus potest per spacium. xl. annorum. et per ipsa sufficientia ad inducendum consuetudinem solus exercit iurisdictionem puniendo subditos suos inquirendo corrigendo. et. postea. c. ecclesie potest. opposuit quod episcopus non habebat: nec poterat exercere iurisdictionem solus nisi requisito consilio. c. episcopus allegat consuetudinem prescriptam. unquam preterit consuetudinis sit acquisita iurisdictione ipse episcopus non teneat require consilium sui capituli. hoc est require: numquid valet consuetudo legitime prescripta contra. c. novit. et c. quod. de his que sunt a papa sine consensu sui capituli. alleg. Rursum. per. potest. et sic.

Quam in tua ^{per rescriptum apostolicum} Per rescriptum quo mandatur alicui prebendam vacaturam laudabilis consuetudo non tollit nisi prebenda vacaret in curia romana. h. d. Casus. Papa mandavit canonicis ecclesie picta. ut me reciperet in fratre et canonicum et prebendam si vacaret mihi assignaret alioquin prebendam prius vacaturam. tractu temporis vacavit quedam prebenda. canonici receperunt me in fratre et canonicum: peto ut ipsi mihi conferant illam prebendam. va. Dicit antiquus canonicus. quod in ipsa ecclesia erat consuetudo quod antiquus canonicus poterat prebendam vacantem optare et suam dimittere. et sic antiquus canonicus volebat facere: dicebat ego quod vacans prebenda mihi debebat et non alia. viz virtute consuetudinis fiat iudicium gratie. vel. c. vix. per istam gratiam fiat iudicium consuetudinis. Rursum. quod non. et de quod iste antiquus canonicus poterit prebendam vacantem optare: et si nolit illam optare: secundum antiquum poterit illam optare. et sic deinceps. et sic expectans habet prebendam que dimittet ab antiquo ore vel illo que optavit prebendam vacantem. Et sic.

verū nisi prebenda vacaret in curia roma
na tūc antiquior canonicus non posset op
rare illā p̄bendam. immo tal p̄benda eēt assi
gnanda ip̄i expectanti. Nota p̄mo q̄ valz
cōsuetudo vt antiquior canonic⁹ possit op
rare p̄bendā vacatē z suā dimittere. Nota
vlt̄erius q̄ si antiquior sit negligēs v̄l no
lit optare p̄bendā vacātem: tūc executor ex
pectantis tenet expectare p. xx. dies z vltra
tron tenetur expectare z ill. xx. dieb⁹ elapsis
pos̄it executor expectātis sibi expectāti cō
ferre p̄bendā vacatē. Querit v̄nū optio ha
beat locū int̄ p̄bendis vacātib⁹ et cā p̄mu
tatōis. cois opti. do. ē q̄ n̄ hēat locū optō p
cle. vnicā. de rez p̄mu. i. cle. vbi d̄z q̄ b̄n̄fī
cia vacātia et cā p̄mutatiōis d̄nt assignari
p̄mutatib⁹ z nō alijs. z si assignarētur alijs
non valeret collatio.

De postulatione prela

Dei iuris si. p̄ce. de iure sc̄pto z n̄ sc̄pto
vez qz paz eēt iura eē cōdita nisi eēt ma
gistrat⁹ q̄ ip̄a iura tuerēt. l. q. s. p. oꝝ ginez
ff. de origie iur. c. vbi picl̄m. s. p̄teca. ifra
d̄ elec. Ido n̄ vidēdū ē de ip̄is m̄gratib⁹
sen iudicib⁹ vez qz iudices assumūt altero
detrib⁹ mōis vez p̄ iudices assumūt altero
flatōz. iō d̄ ist⁹ trib⁹ mōis ē n̄c vidēdū z p̄
mo d̄ postulatōe. Pro declaratiōe rubri
ce q̄rit qd̄ sit postulatō. vñ glo. posita sup
verbo vera postulatio describit qd̄ sit po
stulatio. z pauoz. sup rubrica. eo. ti. i. an. qz
postulatio est petitio gratie facta a superi
ore. Electio vero est alie⁹ p̄sone ad supio
ritatē vel vocatiō nē supnā assūprio. Et sc̄i
ēdū qz cū alijs eelc̄is z ē capax electōnis d̄
ip̄o sc̄e supior n̄ p̄ teū refutare sed tenet il
lū cōfirmare: z si nolit cōfirmare. p̄t cōpel
li p̄ suū supiorē v̄l ei p̄figi termin⁹ ad faciē
dū cōfirmatōz cū cōmutatōe siue intimidati
one: qz nisi infra talem terminū p̄firmet qz
supior iure deuoluto hoc faciet. Et idē est
dicēdū in p̄nato si ep̄s nolit instituere p̄n
tatiū nō sit immediate deuolutio ad archi
ep̄m. sed archiep̄s p̄t p̄pellere ep̄m ad
institūendū p̄ntatiū v̄l sibi p̄c̄figere termi
nū certū infra quē ipse ep̄s hz facere insti
tutionē cum cōmutatōe. qz si ep̄s infra ta
lem terminū faciat institutionē: ipse archi
ep̄s dicto termino elapso instituet. vt tenz
pauoz. in. c. oꝝ ius ep̄s. eo. ti. in an. licet v̄

iusaliter obseruet. qz cū ep̄s refutat p̄ntas
tionem: sit immediate deuolutio ad ip̄m
archiep̄m. Secus est in postulato. qz supi
or n̄ tenet admittere postulatiōē nisi velit
qz postulatio depēdet a mera grā. z postu
latio fit de eo q̄ nō est eligibil⁹ p̄ter aliquē
defectū. pura. qz nō est p̄reatus de legitimo
matrimonio. c. in nouit. s. de elect. vel qz
non est perfecte etatis. s. de elec. pura si sit
assumēdus in ep̄m nō comp̄leuit a. n̄. xxx
vt d̄cō. c. cū in cūctis. v̄l sit assumēdus i ab
batē non fecit exp̄ssam p̄fessionem vel aliū
defectū patit. p̄ter quem nō est eligibilis:
tūc si eligentes velint eū habere in pla ruz
est postulandus q̄ postulatio fit a solo ro
mano p̄t. q̄ disp̄sabit circa istos defectūs
qz si ep̄s possit dispensare: tūc possit po
stulari ab ep̄o vel illo qui possit disp̄sare
circa illos defectus z sic postulatio est peti
tio gratie.

Perpetuo Casus Quidā cō
stitutus in p̄ntia
romani p̄. Bonifa. oc. q̄siuit ab
eodē sc̄ssime p̄. Sū in titulo de postula
tōe prelatoz. Occasione cui⁹ materie vely
lem in formari: sub q̄ forma sit faciēda po
stulatio: vtz valeat sub hac vt eligentes d̄
cāt z q̄libet eoz in scr̄minio ego eligo talē
ip̄m postulatō vel postulo talem ip̄me
ligendo. vel eligo talē postulatō v̄l post
stulo talem eligendū. Rūdet roma. p̄. qz
nō valet sub illa forma. sed d̄nt dicere. ego
re postulo talem. z nō d̄nt dicere. ego postu
lo talem ip̄m eligendo. s̄ qd̄ si pbabl̄ du
bitant. vtz ille quē ip̄i petūt in prelatū sit
legitim⁹ vel p̄c̄e etatis vel alias sit capax
vtz poterūt dicere ego eligo talē postulo
p̄nt meli⁹ inf̄posit. an valeat tal postulatō
Rū. ro. p̄. si illi d̄ collegiō v̄l. c. verisil̄ du
bitat d̄ i capacitare. s̄ qd̄ si sc̄a elcōne z po
stulatōe sub predicta forma eligentes p̄n
tāt electo vel postulato illā elcōnē v̄l postu
latiō nē vtz teneat eligere precise postula
tōem vel elcōnē. Rūdet ro. pon. qz licet eli
gētes possint illo modo variare: tamen po
stulatus vel electus debet eligere vnā viā
z vna electa: non poterit redire ad aliā.
puta si acceptauit electōnem nō poterit re
dire ad postulatiōē. z si acceptauit postu
latiōem: non poterit redire ad electionem
qui aperdit ius questum ex electione.

qz si est impoſtibilis non poterit elegeri ſi ſemet elegerit electōem. Et cōtra ſi eligit viā poſtulatōis z repiatur ineligibilis nō poterit venire ad electōez. Nota primo qz nī mīa curioſitas in iure reprobat. vt ſūt qdā qz volunt eſſe enrioſi vbi nō expedit. e. z li qz ſtioniſ. d. ſimonia cū pūgat de reſcrip. z p dietū apli. Non plus ſape qz ſapere oportet. Mo. nō pōt fieri poſtlatō ſub hac for. poſtulo talē eligēto. v. l. eligo talē poſtulando qz iſta pūnēt repugnātiā. Nā poſtlatio z electio ſunt p̄traria qz poſtulatō dependet a grā ſupioris: electio vero nō. nā p̄firmatō eſt de ſuſticia z debet ſequi electiōē. c. o. 31. alle. Et allegās p̄traria non eſt audiendus. Nota qz poſtulatō facta cū aliq̄ de h̄nc v. l. ſer formis hic cōtentiſ eſt nulla ipſo iure. Nota poſtulatō facta ſub hac forma. poſtulo z eligo put melius d̄ iure fieri poterit non valei niſi pbabiliter dubitet an poſtulādus ſit capax v. l. non vtz. debeat eligi v. l. poſtulari. Nota qz in caſu predicto pbabiliter dubitat an eligend⁹ ſit capax v. l. nō licet in eligentiſ admittatur illa variatio: nō tñ admittitur in ipſo poſtulato. ſz debet eligere vnam viā. ſ. viā electōis aut viā poſtulatōis. Nota qz vbi dat̄ alicui electio duoz p̄trarioz electo vno cōtrarioz videtur renūciare alteri: ita qz ampli⁹ nō poteſt ad illud redire ſicut vna eſt viā grē alia iuſticie que ſunt p̄trarie. z ideo electa vna videtur alteri renūciare.

De electione et ele. po

Dictū fuit ſup̄ titulo primo de vno modo iuſtituendi iudices ſine miniſtros iur̄ pura de poſtulatōe. Nūc videndū eſt de alio modo ſcz de electōe: z qz dubitari poſſet de p̄tate electi an p̄firmatōez v. l. p̄ſecratioz iō annectit̄ in rubrica z electi p̄tate.

Statuimus ^{Proſi p̄p̄o/ nenday eſt} Intellectu huius. c. illd qd habet in c. ſi. infra. e. videlicet qz cū electō eſt facta de aliquo eligentes cōſtituūt p̄curato: z ad preſentandū electiōem ſupiori: z requirendū vt illā electiōez p̄firmet. qz ſupior non debet ſtatim electōem cōfirmare neſt faciat q̄ dictū apli dicentiſ. Memini cito manū impoſnas: ſz debet ipſe ſupior vi

dere an ſint aliqui opponentes. z ſi ſint debet illos citare p̄mtozie ſen. citari facere ad dicendū cauſas ſue oppoſitōis. Si p̄o nūli reperianto p̄ponentes debet diſcernere citationē generalez z illā apponere in valuis ecclli e ill⁹ electi vt ſi ſint opponentes qz cōpareāt corā ip̄o ad certū terminū. Hoc p̄re ſuppoſito caſus in hoc. c. ſic figurat. Naſ caute abbatia mōaſterij ſancti eipriani p̄p̄ctauis monachi ill⁹ monaſterij conuenſerūt in vñū tractaturi de electione futuri abbatie. Electiōe facta illā preſentauerūt ep̄o p̄ctauerūt: z requiſierunt vt ip̄am electiōez confirmaret z electo p̄mitteret adminiſtrationem ill⁹ monaſterij in ſp̄ialibus z t̄pas libus. Ep̄s decreuit ſuā citatōem generale d̄ opponentes in termino aſſignato: p̄paruerunt aliqui opponentes qz allegauerūt ali⁹ quas cauſas oppoſitōis videlicet qz ip̄i fuerant ſp̄etiz ſic oppoſuerūt aliq̄d d̄ formaz electionis. Nā vocatio eſt faciendā: tñ nō eſt de ſubſtancia electōis hoc eſt: tenet electio de mero iure. c. qd ſicut. eo. ti. in an. z c. qz p̄ter. eo. ti. tñ ſi opponētes p̄ſequentur oppoſitionē faciunt ip̄am electionē caſſare vel etiā iſti opponentes oppoſuerūt aliq̄s defectus in p̄ſonā electi pura qz ip̄e erat im p̄fecte etatis non aut̄ qz eſſet illegitim⁹ qz ingreſſus religionis tollit maculā nataliū. Ep̄s noluit admittere iſtas cauſas oppoſitionis. v. l. forte eū cauſe eſſent irrationabiles illas admittit. z in effectū fuit appellatum ad apoſtolicā ſedem. Querit̄ nunc qd debeant facere opponētes z electi. Reſpondet ro. pon. qz ipſi dñt arripere iter romanū infra menſem a t̄pe appellationis. z debēt facere diligentia ſc̄dm cōmunē curſum vt ſe preſentent ſpectui aplico. Sed qd. poſnam⁹ qz opponentes cōparuerūt: elect⁹ vero non vtz teneant̄ longo t̄pe expectare ad hoc qz p̄cedatur in cauſa appellationis. Reſponderet qz debet expectari electus p̄ temp⁹ hic contentū: quō t̄pe elapſo ſi non cōpare at electus poterit procedi in cauſa appellationis. Sed ponam⁹ qz opponentes non pbauerūt defectū quē obijciebant d̄ formā electionis. Rñdet qz ip̄i opponentes dñt mulctari in exp̄ſis. z vltra ſūt ſuſpēdē diſapceptione fructuū ſuoz beneficioz p̄ triennium. z ſi infra illos tres annos ſe imni

secā illis bñficijs suis sunt ppetuo priuā
di: z hoc rez q̄ sunt suspensā si uctib⁹ bñ
ficioz que obtinent in illa ecclesia. z non
beneficioz que obtinēt i alia ecclesia. rez?
Nullā sup bñ. hic ponit quedā cōminatio
nā p̄ possz illū restituere si uellet nec p hoc
imponit sibi necessitatē. Nota p̄mo ex isto
c. q̄ ab electōe facta postulatōe l' p̄uissōe p̄
appellari. vñ p̄uissōe vñ hic accipit̄ sit p̄ de
uoluntā ad supiores. vñ qñ monachi pec
cant eligēdo indigñi: sunt puati p̄ illa vñ
ee p̄tate eligendi q̄ electio deuoluit̄ ad supi
orem imediatuz. z illud qd̄ facit supior vo
cat̄ p̄uissōe. Aliquū supior b̄ facit iure suo.
sicut p̄les abbacie h̄nt prioratus cōuentu
ales sub se q̄s p̄ferunt abbates iure suo. et
nō eligunt manach i illi⁹ prioratus cōuen
tualis. z talis collatio quā facit abbas de
prioratu p̄uentiali vocat̄ p̄uissōe et ab illa
p̄t̄ appellari. Nota vlti⁹ q̄ cū appellatur
ab electōe p̄uissōe vñ postulatōe ad apli
cam sedē appellāz z appellat⁹ debz arripere
iter ad curiam romanā infra mensē. z vñ
na ps tenet expectare alia partē p̄. xx. dies.
quibz elaps⁹ poterit p̄cedi in causa appella
tōis. Et sic in causa electōis poterit p̄cedi
ad testū receptōem lite non p̄testata. c. qm̄
frequēter vñ lite nō p̄testa. in an. Nota vlti
rius q̄ si aliq̄s ad impedendū confirmatō
nez electōis aliq̄d opponat̄ s̄ formāz non
probat illud cōdempnat̄ in expens. Sive
ro opposuerit aliq̄d s̄ p̄sonā electi etiā con
dempnat̄ in expens. s̄ vltra suspensus est
triennio bñficijs suis que obtinet ab eccle
sia cū p̄uissōez vñ electōez voluit̄ ip̄edire.

In electionibus. Nota cō
ditionalia alternatiua z incerta in
electionibz reprobant̄. b. d. Casus. Vacā
te aliqua ecclesia cathedrali vel regulari ea
nouici vñ monachi illi⁹ ecclesie cōuenerūt in
vñ tractaturi de electōe futuri p̄lati: q̄ ca
nonici vñ monachi erāt dn̄o decim in nūe
ro. q̄dam ex eis dederūt vota sua conditio
nalia alternatiua z incerta. qz dixerūt eligo
talem si talis eū elegerit. z sic votū fuit cōdi
tionale. vñ dixerūt ego eligo talem vel talē:
z sic votū fuit alternatiuū. vel dixerūt ego
eligo illū quē talis eligerit: sic votū fuit in
certum. vñ tam valcat ista electio: z vtrum

ista vota competentur ad augendū nume
rum: Respondet ro. pon. q̄ ista vota cou
ditionalia: alternatiua z incerta non augēt
numerū. z sunt nulla ip̄o iure. ita q̄ tota po
testas eligendi remāsit apud alios qui pu
re elegerunt.

Ubi periculū. Istud ca.
legit vñico
cōtextu vsqz ad sui finem. Et in pu
cipio hui⁹ capituli p̄mo ponit̄ causā cōsti
tutiōis z iuris veteris p̄seruatiōe protestau
do q̄ non intendit̄ reuocare. c. licet de vñā
da discordia. co. ri. in an. vbi d̄: q̄ sicardia
les in electōe romani pontificis fuit in di
scordia z due prescardialū cōueniant in
aliquē. ille est habendus p̄ romano ponti
fice non obstāte p̄dictōne terciē p̄tis. sed si
tercia pars cardinalium opponat̄ exceptō
nem nō est admitrenda. Postea in secun
da parte statuit̄ quomōz in quo loco debe
at celebrari electio romani pontificis: sicut
in romana ciuitate siue in alia vñ in ciuita
te in qua moritur romanus pontifex debz
a cardinalibus electio fieri. z si sint absen
tes sunt vocandi z expectandi p̄ decem di
es z quē modum debeant seruare. Postea
in terciā parte p̄ouidit̄ vbi sit faciēda ele
ctio quando pap̄ moritur non in ciuitate
vbi est curia romana. sed moritur extra cur
riam. quia forte p̄ficiscēbat̄ ad aliquā pere
grinatōem cum iuis familiaribus z mortu
us est. De forma nihil dixit. qz eadem for
ma semp̄ est seruanda. In quarta parte ro
manus pontifex siue conciliū generale. qz
ista p̄stitutiō fuit facta in concilio genera
li considerās q̄ cardinales possent recede
re a forma istius constitutiōis diabolo su
gerente. Et sic possent retardare electōem.
Romanus pontifex p̄pter eoz discordiam
deputauit̄ executores dños ipales loci in
quo erit celebranda electio qui dñi ipales
poterūt ip̄os cardinales includere sine me
tu excommunicatōis. z eis alimēta dene
gare scdm̄ formā contentam in hoc capitu
lo. qz cardinales debebūt esse cōtenti vñ o
ferculo in die. z si infra dñqz dies non poss
stut cōcordari dabit̄ eis panis z aqua. In
quinta parte inhibet̄ cardinalib⁹ ne pactō
nibus z i dramētis se astringant ad aliquē
eligendū sed in arbitrio cuiuslibet remane

at fecundū suaz consciētiā. In sexta z fina
 li parte monet z hortat xpī fideles vt andi
 ta morte Ro. pon. ipsi continuc orant pro
 romana ecclia. z q̄ placi hortent subditos
 suos ad orādus p romano pōfice. Hoc
 bz istud caplm vsq; ad finē Et ista diuisio
 sit loco positōnis casus. ter. [dispendijs.]
 .i. damnis : z inc omōdis. absentes expe
 ctare. [Hic est vnū speciale in electōe roma
 ni pon. videlicet q̄ pñces non tenent expe
 ctare absentes: nisi p decem dies nec tenen
 tur illos expectare. licet sec̄ sit in alijs ele
 ctōibus aliōz prelatoz a rom. pō. nā in ce
 teris electōibus vocādi sūt absentes. c. qz
 ppter. c. sicut. eo. ti. in an. [et tñc.] .i. elapsis
 decem diebus [seruientibus.] .i. famaliōz
 dlibet cardinaliū nō potest scē ducere ad
 palatiū in quo faciendā ē electō nisi vnū ser
 uitorē: n. tñ datur sibi cardinali electio an
 velit q̄ sit clericus v̄ laycus. z istud verū
 nisi cardinalis esset detētus tā graui infir
 mitate q̄ vnus fuitoz non sufficeret. tunc
 em̄ pmitteret sibi habere duos famulos.
 [vnū conclauē.] .i. vnā cameram vel ami
 ne. .i. dicit glos. corinth. [secretam camer
 ram.] p depositōe supflui pōderis nature.
 [conclauē p̄dicto.] z dicit q̄ debet clau
 di ita q̄ nullus intret. Sed quō ministrā
 bunt eis necessaria. hic p̄uidet vt dimittit
 taur aliq̄ pua fenestra p quā ministrābun
 tur victualia necessaria que fenestra debet
 esse ita arā q̄ p eam nullus possit intrare
 et exire. [prouisione.] Id est electione. textus
 [infra tres dies.] sic duranti tribus die
 bus possunt eis ministrari plura fercula.
 sed post tres dies solum eis ministrabitur
 vnū ferculum. Quid si vnus velit vnū fer
 culum aliud puta vnus vult carnes bo
 uinas: alius capones: alii p̄dices. Dicunt
 doctores q̄ est ministrandū vnū solū fercu
 lum oibus z nō sunt eis ministranda diuer
 sa fercula. qz alias posset fieri frans. nā ipi
 sibi ip̄is ministrarent diuersa fercula. textus
 [intromit tār.] durāte electōe non debēt
 se de alijs rebz intromittere nisi graue pe
 riculum inuenerit vt dicit hec littera.
 [suffragio.] .i. voce [preterea.] executorēs
 poterūt cardinales cōp̄llere. etiā cor pora
 liter sine metū excomunicatōis. verūtāmē
 nō dñt eos argare v̄lgra modū: alias ipi exe

cutores incurrūt sententiā excomunicatō
 nis nō obitante quocūq; p̄uilegio. naz sūt
 aliqui dñi t̄pales qui habent p̄uilegiū vt
 non possunt excomunicari nec a canone nec ab
 homie sicut rex francie dicit se b̄re p̄uileg
 gium vt non possit excomunicari nec a canone
 nec ab boīe. tñ papa intēdit derogare illis
 p̄uilegijs [ciuitas.] Si ciues videant q̄
 eoz dñs nō vult exequi istam p̄stitutiōnem
 ipi hoc dñt facere. alias em̄ ipi ciues puni
 rent: qz excomunicent z eoz ciuitas poneret
 sub interdicio eccliastico. nam ex quo cul
 pa est grauis z magna. etiā debet esse mag
 penitential. vbi p̄imum. .i. quā primum
 ter. [a clero z p̄lo.] vñ exequie pape nō de
 bent fieri exp̄sis solius cleri. sed p̄plus dz
 contribuere. Nota ex isto. c. notabilia p̄n
 cipaliora. p̄mo nota ex p̄ncipio capituli q̄
 vbi est mai⁹ piculuz ibi cautius est agendū
 concord. aū t. apud eloquentissimū. de fide
 instru. L. vbi dicitur q̄ in causa criminali
 li iudex debet examinare testes licz in cau
 sa civili possit vices suas alijs p̄mittere: qz
 in causa criminali maius piculuz vertit q̄
 in civili. Nota locū in quo debet celebrari
 electio pape. qñ morit̄ in ciuitate. z ponit
 forma electōis quā debent obseruare card
 nales. Nota q̄ si papa dimissa curia in ci
 uitate se transtulit ad aliū locum z in itinere
 mortuus est: tñ electio est celebranda i
 ciuitate illi loci. Sed si ibat ad pegrinatō
 nem: tunc electio est faciēda vbi dimisit cu
 ria [In isto. c. limitat scdm cle. ne romā. e.
 ti.] Sz qd si morit̄ in mari nō est in territo
 rio seu dñi alicui⁹ qz quādo dñia de iure
 gentium fuerunt distincta mare remansit
 commune z indiuisum scdm q̄ erat de iure
 naturali. Dicunt doctores q̄ licet mare
 non sit in territorio alicui⁹ dñi: tamen par
 tes maris p̄suenerunt distingui per ciuita
 tes proximas z censentur pars ciuitatis. l.
 insule. ff. de indi. Et ideo si papa moriatur
 in mari: tunc electio fiet in ciuitate distri
 gente illam partem maris. Si autem illa
 pars maris non consuevit distingui fiet e
 lectio in p̄miori ciuitate. Nota casum i
 quo quis potest iniicere manus violētas
 in clericos etiam cardinales. Nota illud
 ad quod allegatur istud capitulum q̄ in fa
 mibus non patent porte dignitatū. Nota

De electi. z electi pote.

q̄ parum esset iura esse condita: nisi essent magistratus qui iura tuerentur. Et ad hoc quotidie allegatur istud capitulum.

Ut circa. Appellantes contra electiones postulatōnes v̄l prouisiones tenentur expr̄mere omnia que obijciuntur contra personam v̄l formam z iurare ea esse vera super non expressis non audiuntur nisi de nouo emergant v̄l superveniat de nouo facultas h. d. Casus. Vacante ecclia pictaue nica; nonici illius ecclie ad quos spectat electio conuenerūt in vnu; tractaturi de electione futuri pastoris. habito tractatu cuius maior pars v̄lletitium postulare v̄l eligere. vel p̄pter negligentia canonicorū potestas eligendi fuisse deuoluta ad superiorem: superiōr prouidere velle electio de ecclia pictaue nica fuerūt aliqui opponētes z appellātes ad apostolicam sedē necitius eligeret postularetur v̄l prouideretur. queritur quid debeant appellantes obseruare. Respondet rōpon: q̄ debent nominatim expr̄mere i sua appellatione v̄ticia que opponūt tam cōtra formā electōis q̄ personam electi postulari v̄l prouisi: z hoc non sufficit. sed v̄lteri^o dūc iurare q̄ omnia que opponūt sunt vera z ea posse pbare. Sed quid sancti. pa. ponam^o q̄ appellantes volunt iustificare appellatōnem ex causa non expressa in appellatione z volūt aliqd̄ deducere contra formam vel p̄sonam. queritur an possint. Respondet q̄ non regulariter fallit tū vbi illud qd̄ opponunt venit de nouo ad noticiā v̄l i dē nouo ista emergūt. puta qz electus post electio nem p̄perrauit homicidū. tūc tū existis poterunt appellantes iustificare suā appellatōnem. sed v̄trū p̄ istud caplm̄ sit correctū caplm̄ primū. s. eo. ii. se. dicit q̄ constitutiō Innocentiū quarta facta contra deficientes in probatione obiectōz remanet in suo robore z efficacia. deficientes in probatōe puniuntur pena illi^o p̄stitutionis. Alioquin referret ad verba scz q̄ appellātes tenentur iurare q̄ credunt opposita p̄ eos esse vera. Nota p̄ma ex isto capitulo q̄ malicijs hominū non est indulgendū. sed postetenus p̄superiorem obuiandum. Nota v̄lteri^o principalem effectum huius capituli. q̄ se opponentes vel appellantes electōi postu-

lantini vel prouisioni facte v̄l faciente dñs. ipsi appellātes in suo instrumento appellationis inserere causas p̄pter quas inueniunt impugnare electōem prouisionem vel postulatōem vel personas eligentiū v̄l electi ita q̄ non poterunt iustificare suam appellatōem ex causis non insertis in instrumento appellatōis. Et sic de nibilo seruit illa clausula quā cōmuniter inserunt appellantes in suo instrumento appellationis v̄l dicitur quādo dicit q̄ ob illam causam z alias causas loco et tempore p̄ponendas se opponunt. z intendunt iustificare suam appellatōem. Nota causas exceptas. v̄t appellatione possit iustificari ex causis non insertis in appellatione. Primo quādo illud qd̄ nō erat expressus in appellatione. z nūc opponitur de nouo emergit. Secūdo cū de nouo su puenit facultas pbandi que de nouo non supuenerat. Tercio si illud erat antiquuz sed puenit de nouo ad noticiā appellatōis. Nota in sup̄ dispositōnem hui^o capituli locum h̄re in q̄buscūq; b̄nificijs etiā simplicibus Nam si aliq̄s appelleret a prouisione facta de capellanā v̄l canonicatu v̄l alio b̄nificio simplici h̄z locū dispō. h. c. vi appellans tenet inserere in scriptis quecūq; ip̄e vult opponere p̄ prouisionē. Et si istā formā non seruauerit non est admittendus ad proseguendum suam appellationem Nota finaliter q̄ indefinita iuris equipollet v̄niuersali v̄l h̄late p̄ glo. ad quam q̄tidie recurritur.

Auaricie. Electus ante cōfirmatōem administrare non debet per se vel per alium v̄l alias quocūq; quesito colore qui cōtra fecerit ip̄o iure est priuatus: iure ex electōe q̄ sito. hoc dicit. Pro intellectu istius capituli presupponendum est qd̄ habet in. c. qualiter. eo. ii. in anti. v̄bi dicitur q̄ quicūq; quis fuerit electus in p̄cordia nemine discrepante non debz se ingerere ad administrationem nisi fuerit per superiorem cōfirmatus. per quam confirmationem acq̄rit potestatem administrandi: sed nō habz facultatem ordinandi ante consecratōem et p̄prie ante consecrationem non vocatur episcopus sed electus q̄ si ante confirmationem se ingerit administrationi priuatus est iure electionis z eligentes possunt alius

De elect. z electi pote.

eligere Secundo presupponendū est q̄ vacante ecclesia cathedrali iurisdictione z potestas ordinandi est apud capitulum illius ecclesie. ita q̄ capitulū p̄ se potest exercere iurisdictionem. c. olim. de maio. z obe. in anti. Et ea que sunt ordinis poterit p̄ alium exercere. Casus. Vacante ecclesia pictauē si canonici illius ecclesie p̄uenerūt in unū tractaturi de electione futuri prelati. tractatu habito inter eos elegerūt quendam ticiū qui ticius anteq̄ esset confirmatus requisitū capitulo vt caplm̄ ipm̄ p̄stitueret yconomū v̄ procuratores ad administrandū bona episcopatus. querit an sub isto colore possit se ingerere administrationi ante confirmationē. Rūdet roma. pon. q̄ non alias sic ingerat perdit ius sibi questum ex electione. ideo electus ante p̄firmationē nec directe nec indirecte debet se ingerere ad ministratiōem: quod si fecerit eligentes vel superior poterit prouidere de ali o. nam facta electione ecclesia adhuc dicit vacare. v̄ sicut in matrimoniu carnale inicitur p̄ sp̄salia p̄ verba de futuro perficitur sequente consensu p̄ verba de presenti. z consummatur per carnalem copulam. sic matrimoniu spirituale inicitur per elocutionem: p̄ficitur per confirmatiōes z cōsummatur p̄ consecrationem. Nota p̄mo id ad q̄d allegatur iste textus. videlicet q̄ auaricia excecet homines vt non videant ea que sunt recta. Nota insup̄ principalem effectū huius. c. q̄ licet se devacante capitulū habeat adm̄nistratiōem in spiritualibus z tēporalibus z eam possit alij committere: non tamen potest committi electo vt adm̄nistratiōem procurator vel yconomus: alias fieret fraud. ad. c. qualiter alle. Nota v̄lteri⁹ q̄ ingerēs se administrationi ante confirmationem pdit ius sibi questum ex electione. v̄ de electus sine vicio ambitionis potest postulare z p̄sequi confirmationem sue electionis ex q̄ semel fuit vocatus a deo.

Q̄am sit ecclesijs.

Eligentes q̄c̄ito cōmode possunt electionem electo debēt presentare. z elect⁹ infra mensem debet consentire: alias p̄uatus est iure questu nisi habeat excusatiōes z electiōnis confirmatiōem debet petere

infra tres menses. alias electio euacatur h. d. Casus. Lauetur in. c. ne pro defectu. co. ti. in anti. q̄ illi ad quos spectat electio in ecclesia cathedrali v̄ collegiata debent eligere infra tres menses numerandos a tempore vacationis: z sic ibi satis est prouisum circa electionem. s̄ non fuit prouisus circa tempus infra quod debeant electo p̄sentare electionem ad hoc emanat istud. c. scilicet q̄ eligentes debēt q̄c̄ito cōmode possent electionem presentare electo. z ipm̄ requirere vt consentiat v̄ dissentiat electiōni. z istud tempus hodie est redactū ad tēpus octo dierū. c. cupientes. infra. eo. S̄ vellem informari v̄trum electus facta p̄sentatione z requisitione teneatur in contenti cōsentire v̄ dissentire. v̄ v̄trum detur sibi tempus ad deliberandū. Respondet q̄ electus facta sibi p̄sentatione electiōnis nō tenetur in contenti cōsentire. sed habere unum mensem ad deliberandū z infra illū tenetur declarare animū suū q̄ consentit. Si autem nō cōsentiat infra mensem tūc ip̄o iure perdit ius sibi questum ex electione sibi questu: nisi forte conditio persone aliud requirat. q̄a forte erat religiosus qui fuerat electus in ep̄m qui nō potest consentire sine licentia sui prelati. c. si religiosus. infra. eo. z nō potest in breuitate h̄re licentiam sui abbatis qz abbas forte est absens in remotis partib⁹. Sed q̄d si electus cōsentit electioni infra mensem. v̄trum pro libito sue voluntatis possit petere cōfirmatiōem sue electionis. v̄ v̄trum sint t̄pa statuta. Rūdet q̄ infra tres menses tenet petere confirmatiōem sue electiōnis. z si infra illos tres menses nō petierit. ip̄o iure pdit ius sibi questum ex electiōe z eligēs poterūt aliū eligere. Nota primo q̄ celebrata electiōe non possunt electores p̄ libito sue voluntatis celare electionem. sed illā debent publicare solēnter clero z populo. z publicata electione electores debent illā presentare electo vt consentiat vel dissentiat. Nota q̄ electus non tenetur in contenti declarare animū suū: imo nō debet de honestate ne videatur affectare dignitates: tamen potest si velit. Nota electus facta sibi p̄sentatione electionis debet consentire. infra mensem z si infra mensem nō consen-

serit electores possunt alium eligere qz illa ecclesia est libera z vacat. Nota ulterius ex te-
 rru iuncta glosa qz papa potest alicui inbi-
 bere ne consentiat electioni de se facte z ras-
 lis in inhibitio annullat consensum electi ita
 qz electus non potest consentire. quia n̄ mi-
 norē habz p̄tēz papa in clericos q̄ abbas
 in suos religiosos: z tamen nō potest con-
 sentire sine consensu sui abbatis. c. si redigi
 osus alle. Nota finaliter qz facta declarati-
 one per electum qz consentit electōni de ip-
 so facte debet petere p̄firmationē sue electō-
 nis infra tres menses nō d̄ico qz obtineat
 quia sufficit qz petat z faciat qd̄ in se ē. Un-
 sciendū qz in eccl̄ijs secularibz sufficit qz fi-
 at electio infra sex menses. c. sc̄do de cōces.
 p̄ben. in an. quia illi ad quē pertinet prou-
 isio habeat sex mēses vt dicto. c. ij. q̄ sex mē-
 ses currūta ipe noticie. e. quia diuersitatez
 eo. ti. de concess. p̄ben. in anti.

Perpetue. Si nō sequatur electio non est q̄s
 ex consensu in scrutinio sciēter ha-
 bito in indignū eligēdi potestate priuatus
 vel sic. Consentiens sciēter in indignū nō
 est priuatus potestate eligēdi ipso iure nisi
 si ex illo consensu cū cōsensu alioz fuerit se-
 cura electio. h. d. Presupponendū est p̄mo
 pro intellectu istius capi. illud qd̄ habetur
 in. e. quia p̄pter. iuncto. c. cum in cūctis. eo-
 ti. in an. z pene illoz qui sciēter eligunt in-
 dignū. Unde sciendum qz ad electionē de
 aliquo faciendam potest p̄cedi vna de tri-
 bus vijs videlicet sp̄ssanc̄i. via cōpromis-
 si. z via scrutiniū. vt dicto. c. quia p̄p̄f. for-
 ma sp̄ssanc̄i est quando nullo habito tra-
 etatu inter eligentes nec conuentione stati-
 qz eligentes cōueniunt in loco solito clamāt
 vnanimiter. nos talem eligimus nullo cō-
 tradicente z nulla disputatione facta inter
 eos. v̄ vnus eligentiū dixit. Ego eligo ta-
 lem z omnes alij dicunt similiter. Alia est
 forma p̄promissi z illā cōsueueramus ob-
 seruare in electione rectoris huius vnuer-
 sitatis: s̄z hodie seruat̄ forma scrutiniū quā
 q̄s non obseruamus omnia que sunt de for-
 ma scrutiniū vnde forma cōpromissi est cū
 eligentes vident se in discordia. ita qz non
 possunt cōuenire tunc transferunt potesta-
 tem eligēdi in aliquos. Alia est forma scri-

miniū que est difficilior de cuius substantia
 sunt plura. primo qz eligentes debent con-
 uenire in loco capitulari z deliberare q̄ via
 procedant assignando diem qua p̄cedant
 in electione faciēda ad quā diem debent
 absentes citari. quā die aduenientē ip̄i eli-
 gentes cōuocati in loco deputato debent
 eligere tres scrutatores de ipsoz corpe qui
 scrutatores debēt se trahere ad parietē: z lo-
 cum secretum. z tamen esse in loco tā remo-
 to qz vota z deliberationes alioz non poss-
 sint ab alijs intelligi: qui scrutatores inter
 rogabunt vnūquemqz eligentiū quē eligūt
 que deliberationes oim debent in scriptis
 redigi z auditis deliberationibus omnium
 isti tres scrutatores debent publicare scri-
 ptinū z legere: z fiet collatio zeli ad zelum nu-
 meri ad numerū. meriti ad meritū z illa ex-
 aminatio secreta vocatur scrutiniū. Et in
 c. cū in eccl̄ijs. dicitur qz eligentes sciēter i-
 dignū sunt priuati potestate eligēdi pro
 illa vice. Hoc presupposito. Casus in hoc
 e. sic figurat. Nonam qz vacante eccl̄ia pic-
 tatiensi cononici conuenerūt in vnū tracta-
 tur i de electione futuri prelati. z ordinaue-
 runt inter se qz p̄cederent ad electionē per
 formā scrutiniū. vnde ip̄i elegerūt tres scri-
 tatores qui reciperent vota singuloz tres
 v̄ quatuor ex canoniciis nomin auert sciē-
 ter indignum se z illegitimum v̄ imperfecte
 etatis anteq̄ p̄cederetur ad electionem pen-
 nitentia ducti reuocauerūt noiationem su-
 am z voluerunt consentire in alium. Vtqz
 su locus penitentie. v̄ vtrum sint priuati
 voce sua pro illa vice: vel requiratur qz alij
 fuerint secuti noiationem suam Respon.
 qz ip̄i non sunt priuati potestate eligēdi.
 sed requiritur perseuerantia vsqz ad electō-
 nem cōpletam. z qz ex votis z noiationibz
 illoz sequatur electio. Nota primo qz q̄s
 in scrutinio nominādo sciēter indignus
 peccat licet ex noiatione sua nō aquiratur
 ius electo quo min⁹ eligētes possint alius
 eligere nisi p̄ publicatū scrutiniū qz publi-
 cato scrutiniū nō p̄nt ampli⁹ vocare e. publi-
 cato. eo. ti. in an. z hoc nisi sciēter elegerit
 indignū tunc em̄ possum p̄ter v̄ est hic
 textus. Nota ulterius qz sciēter eligens i-
 dignum ē priuatus potestate eligēdi pro
 illa vice. Et si omnes peccauerint. tūc po-

testas deuoluitur ad superiorem. Si aut omnes peccauerint vno excepto: tunc in illo remanet ius collegii: z ipse solus poterit eligere.

Nalli Eligens vlt electioni consentiens contra electum nisi ex nona causa no potest se opponere. h. d. Casus Vacante aliqua ecclesia canonici vnanimiter z eon corditer ab initio quendam ticiu elegerunt facta electio orta fuit discordia inter ticiu electu z canonicos. quida ex istis canonicis voluerit se opponere dicentes q erat indignus. z forte vera erat indignus. vtrum sint admittendi. Respondet q non. z hoc verum nisi post electionem electus contraxisset maculam. vel ipsi eligentes tempore electionis illos defectu ignorassent. tunc essent admittendi ad probandum istos defectus z hoc verum q eligentes non possunt impugnare electionem in concordia factam: non tam per hoc sunt ligate manus superioris quin si velit possit inquirere de defectibus. z eum repellere si sit indignus. Nota pmo q eligentes aliquem electione secuta no possunt se opponere electio nisi in casib' hic expressis. Nota vterius q vocatio absentium non est de substantia electionis quo min' valeat electio: tamen si absentes qui no fuerunt vocati velint prosequi oppositiones faciant electionem declarari nullam. c. qd sicut. co. titu. in anti tamē si velint possunt ratificare electionem.

S quando Presupponē/ dum est pro i tellectu istius capituli q si aliqua electio fuerit facta a maiori parte z alia a saniori illa electio que est a saniori parte preualet. z dicitur fieri a saniori respectu zeli ad zelum meriti ad meritum. Dicitur autem fieri a maiori parte respectu numeri ad numerum. verbi gratia. Vacante aliqua ecclesia in qua erant aliqui canonici consanguinei vel affines ticij: qui ducti affectioe carnali ipse elegerunt. alij canonici in minori tamen numero non ducti affectioe carnali quendam aliu elegerunt. certe electio istorum valet tanq' facta a saniori parte: tamen vbi est maior pars presumitur q etia sit sanior. Casus. Ponamus q in ecclesia

pictauesi sunt. xviii. canonici qui vacante ipsa ecclesia conuenerunt in vnum tractaturi de electione futuri episcopi. xi. elegerunt ticiu: z sex semproniu. isti sex se opposuerunt electioni de ticio facte. dicendo q voces istoz. xij. qui ticiu elegerunt attenuentur siue debent diminui. et eo q ipsi non processerunt ad electionem zelo caritatis: s; affectioe carnali potius ducti. Item dicitur isti sex q sempronius electus ab ipis est dignior q sit ticius electus ab alijs duodecim vtrum bene dicant z possint ista opponere ad attenuationem z diminutionem votorum dictoz: z duodecim Respondet roma. pontifex q non. nam illud quod dicitur q debet haberi respectus zeli ad zelum: meriti ad meritum est intelligendum qn vna p eligentium in duplo aliam partem non excedit. Sed quid sanctissime pater. ponamus q isti sex opposuerunt q aliqui istoz duodecim erat excommunicati maiori excommunicatione z sic non poterat eligere. an benedicant. Respondet q sic. nam excommunicatio opponitur non vt vota attenuentur. sed vt vota nulla reddentur. Nota primo ex isto textu q non semp valet electio a maiori parte facta. s; requiritur q illa p fuerit sanior. vnde sanitas pprie respicit zelum eligentium z merita electorum. s; maioritas respicit numerum eligentium.

Nota in super principalem effectus huius capituli videlicet q si duabus electionibus celebratis vna a parte duplo maiori alia autem a minori parte. no potest minor pars aliquid opponere ad diuinuendum vota eligentium puta q minor pars est maioris auctoritatis. vel q electus a minori parte est dignior vlt mag' ydoneus. vlt alia que attenuent vota eligentium. dum tamen no annullent eligentium vota. nam ista que annullant vota possunt eligentiu obiecta minori parte contra duplo maiorem. puta q aliqui partis duplo maioris erant excommunicati maiori excommunicatione. querit glo. an valeat electio facta in qua fuit admisus excommunicatus maiori excommunicatione. Respondet glof. q no valet electio ex quo eligentes admiserunt scienter excommunicatum maiori excommunicatione. immo sunt priuati potestate eligendi pro illo vice.

Quāuis constitutio
 Pro intellectu huius. c. presupponē-
 dum est qd cause electionū epoz z alioz su-
 periorz puta archiepoz patriarcharū z vel
 primatū sunt de maioribus causis que pa-
 pe reseruant iuxta notata in. c. maiores. de
 bap. in an. **Casus.** Vacante ecclia picta uē
 si canonicū illū ecclie ynanimiter z conco-
 diter aliquē in epm elegerūt z electionē pre-
 sentauerūt archiepob urdegalensi vt ipam
 cōfirmaret z electo cōmitteret administra-
 tionem in spūalibus z tpalibus. corā quo
 archiepo fuerūt aliqui opponētes: puta ali-
 qui canonici vl fundatores ecclie vl poro-
 chiani q volūt hēre vnū bonū pastozē qui
 eos doceat exemplo bone vite. Archieps
 noluit admittēre suas causas oppositiōis
 sed pronunciauit illas causas oppositiōis
 non esse rationabiles ppter qd appellatus
 fuit ad aposto. se. **Queritur** nunc qd debe-
 at appellās obfuare ad hoc qd causa istode-
 uoluat ad apo. se. **Rūdetro.** pon. dicēs Ip-
 se debet appellare in scriptis z in instrumē-
 to appellatiōis inferere cām qd si esset vera d-
 beret legitima reputari. licet aliq dicerent
 qd ista qm̄cūqz frivola deuoluebat nego-
 cū ad se. apo. cū sit de maioribus causis vt
 dictū est in p̄suppositione. s. dicendūz qd il-
 la duo req̄runtur ad hoc qd deuoluat nego-
 cū p̄ appellatiōē ad sed. apo. **Sed** qd po-
 nam? qd appellās renūciat sue appellatiōi
 sn̄ sit ei p̄missum: **Rūdet** qd si est appellatiō
 sua nondū fuit p̄nata cōspectui apostoli-
 co. z istud verū si ipse appellās appellatiōni
 renūciat sine p̄nate. i. sine symonia **Sz**
 qd habebit cognoscere an renūcians ap-
 pellatiōni renūciat sine p̄nate. **Rūdz**
 ro. pon. qd iudex a qd fuit appellatū debet in-
 quirere an sine p̄nate fuerit recessum ab
 appellatiōe. qd iudex a quo si inueniat inter-
 uenisse p̄nate simoniē: puta quia elect^o
 dedit appellatū aliqd b̄ficiū vl pecuniam
 vt renūciaret sue appellatiōni. tunc iudex a
 quo nō obstatē renūciatiōne debz partes
 ipso citare ad comparēduz in causa appel-
 lationis corā sede apostolica. **L** sed cū in ele-
 ctionum **l** ynd̄ sicut quando appellatur in
 iudicio debent illa deuolub̄rari videlicet
 qd appellatur in scriptis. **I**tez qd in appella-

tione inferat causa rōnabilis: qd si esset ha-
 deberet legitima reputari. illa eadē dnt ob-
 seruari si appellet extra iudiciū puta cū ap-
 pellatur ne talis eligat in pastozē. **Nota** p̄
 mox isto textu qd licet cause electionū epoz
 z alioz superiorz prelatoz sint de maioribus
 causis que de sua natura p̄tinent ad apo-
 se. t̄m non deuoluūtur ad apo. se. p̄ appella-
 tionez nisi sit appellatū in scriptis cū le-
 gitima. **Nota** vltius vnū casum in qd cū
 appellatur a diffinitiuā optet exp̄mere cāz
 appellatiōis: z qd appelleur in scriptis licet
 regulariter in diffinitiuā nō sit opus qd ap-
 pelletur in scriptis: nec qd inferatur causa rāz
 rōnabilis in appellatiōe s. istud est speciale
 in causis electionū epoz archiepoz z alio-
 rū superiorz. **Ratio** specialitatis est ne malis
 cōse z sine causa impediāt p̄uisio ecclie qd
 est multū piculosa tam ecclie qd subditis. c.
 qd sū. s. eo. c. qm̄ vt lite nō cōtes. in an. **Nota**
 in sup qd cū appellat in causa electiōis rāz
 in iudicio qd extra iudiciū debet inferi cau-
 sa rationabilis in appellatiōe. z etiā debet
 appellari in scriptis. **Nota** qd appellās in
 cā electiōis p̄t renūciare appellatiōni ante
 qd sit deuoluta ad sedē aplicam. **Nota** fina-
 liter qd iudex a quo debet p̄figere terminū
 ipis p̄tibus infra quem p̄tes se presentent
 cōspectui aplico cū suis munimentis id
 est instrumētis que ideo vocantur muni-
 menta. qz muniū causam. vel possent dici
 monumenta. qz mouent iudicem.

Sz forte **S**icut illa que ob-
 ieiuntur promouē
 do ad dignitatem obijcitur defect^o
 scientie illud ante omnia debet examinari
 quod si falsum reperiat̄ur opponētia pro-
 secutione repellitur. z perinde puniuntur ac si
 defecisset in p̄batōne oim̄ obiectozum. b. d.
Casus. Vacante aliqua ecclia cathedrali
 vl collegiata canonici vel clerici illū ecclie
 conuenerūt in vnū tractaturi sup̄ electiōne
 futuri p̄latiz ordinauerūt qd p̄cederēt p̄uā
 scrutiniū. sc̄d z publicato scrutiniō fuit cō-
 pertū qd ricius fuerat electus a maiori p̄te:
 vn̄ quidā ibi existens appellauit ricius
 nō iarus eligeret ex eo qd ipse ricius non ha-
 bebat sciētā sufficientē requisitā illi digni-
 tati z qd erat homicida **I**tem oppugnabat
 formā scrutiniū z p̄sonas eligētū. an sit ad

De elec. & electi pote.

mittendus ad pbandū omnes istos defectus simul. Rūdet q̄ nō. sed p̄mo est admittendus ad pbandum defectū oppositū p̄tra p̄sonam electi. q̄ defectus si probatus fuerit d̄clarabit̄ ineligibilis. Si aut̄ non possit p̄bari defectus p̄tra p̄sonam electi oppositus ip̄e appellans cōdemnabit̄ in exp̄sis & punietur iuxta tenorem. c. statum us. s. co. ac si in oibus p̄bationibus defecisset nec ultra admittet̄ ad pbandum alia vicia.

Sciant q̄nigranauerit aliquā p̄sonam ecclesiasticam vel ei cōsanguineos anteccliaz p̄ eo q̄ ep̄o pro quo rogabat̄ eligere noluit ip̄o facto est ex cōdicatus. *casus.* Vacante aliq̄ ecclia dñs ep̄alis in cuius territorio & iurisdictione erat situata illa ecclia scripsit canonicis & eos rogauit vt suū filiū v̄l aliq̄m ei familiarē eligerent in prelatū. La uonici videntes illū filiū v̄l familiarem non esse sufficientē nec ydoneū ad dictas p̄laturā. vel ex alia causa noluerūt ip̄m eligere. sed aliū in suū prelatum elegerūt. Dñs ep̄alis hoc egrefereus cepit molestare canonicos & eoz cōsanguineos v̄l inuadere bona canonicoz & cōsanguineoz. querit̄ viz ip̄e dñs ep̄alis incurrat aliquā penā & quā? Rūdet q̄ ip̄o facto est ex cōdicatus. nec ab ip̄a ex cōdicatione est absolucndus nisi p̄missa debita satisfactōe. Nota p̄mo ex. c. q̄ vota debentū eligere a lique prelatū dñt esse libera. Nota insuper p̄ncipalē effectū huius. c. videlicet q̄ si q̄s molestauerit clericos ecclias v̄l cōsanguineos clericoz p̄ eo q̄ eligētes clerici noluerunt eligere aliq̄m pro quo molestans scripserat: ip̄e molestans incurrit ip̄o facto sententiam ex cōdicationis. Nota v̄terius casum in quo in iiciens manū in laicos incurrit ip̄o facto sententia ex cōdicationis: quia q̄sumcūq̄ cōsanguinei clericoz sint laici in iiciens manū in ip̄os vel eos molestans ip̄o facto est excommunicatus.

Generali Pro intellectu huius c. presupponendum est scdm̄ veriorē intellectū ip̄ius quid p̄prie iste textus appellat̄ regalia. Qui dā volēbant dicere q̄ regalia accipiunt̄ p̄ iuribus imperialibus. de quibus in v̄si. feu. q̄ sint regalia. c. vt si rex donauerit regalia ecclie & aliq̄s illa vsurpet ip̄o factō ex cōdicationis.

Alij dicūt q̄ regalia accipiunt̄ p̄ iuribus que habet p̄nceps in aliq̄bus ecclias. viz q̄ vacante aliqua ecclia rex p̄cipiat fructus & eccliam p̄ferat. nam collatio b̄nficiorū cōputatur in fructu & ista fuit controuersia alias mota inter philipū regē francozū. & bonifaciu octauū p̄ditorem huius p̄pilatinis. qui bonifacius dicto philipo regi scripsit quandā eplam in qua cōtinebant̄ ista verba. collatio b̄nficiorū est spiritalis. secus aut̄ credētes hereticos reputam̄. quā eplam cum p̄legisset ip̄e philipus. eidē bonifacio scripsit aliam eplam in qua posita erāt ista verba. collatio beneficiorū ad nos spectat & p̄tinet. secus credentes fautores & d̄mōnentes reputam̄. ideo scdm̄ aliquos p̄stitutos istius cōpilationis non fuerūt recepti in hoc regno. p̄pter istā controuersiam. Hoc p̄fatu p̄positū ponam̄ sic casum. Vacante aliqua ecclia aliq̄s comes v̄l dux qui dicebat se habere iura regalia in ip̄a ecclia occupauit custodiam ecclie vacantis & dicebat q̄ fructus ip̄ius ecclie ad ip̄m spectabant: licet non fuisset vsus ip̄o iure. an ille comes v̄l dux vsurpās illud ius in ecclia vacante sit puniendus aliqua pena. Rūdet ro. pon. q̄ sic & dicit q̄ incurrit sententiam ex cōdicationis. & clerici illius ecclie sibi non resistentes puniuntur pena hic cōtenta. Sed ponam̄ q̄ rex vel alius p̄ncipis nō cognoscens superiores in ep̄alibus habet ista iura regalia in aliq̄ibus ecclias. sicut rex francie in ecclia eb̄ doiceū. & m̄tris alijs ecclias in normania. Et ponam̄ q̄ vacante talis ecclia est silua cedua. in nōdūz venit ip̄s ip̄am siluā ceduā cedendā sine amputādi v̄trū talis p̄nceps possit illā siluā scindere sine scindi facere. Rūdet q̄ nō. s̄z si ip̄s scindendi & colligendi aduenisset cum silua cedua sit in fructu: posset talis rex v̄l p̄nceps facere scindere h̄mōi siluā ceduā. Nota p̄mo ex h̄ textu iuncta glosa q̄ p̄onus laicus nō b̄z custodiā ecclie vacantis. s̄z sup̄ior p̄latus cui subest ecclia. secus ē d̄ p̄ono ecclie siastico: iō p̄onus ecclie siasticus posset colligere fructus ecclie vacantis non vt fructus suos faciat: s̄z vt illos reseruet futuro successorī. Nota insup̄ q̄ p̄ono ecclie siasticus non p̄t pretendere ius aliq̄d in fructibus illius ecclie vacantis. & hoc ex n̄ss̄ de auctorita

te superioris tempe fundatōis resignaverit sibi illud ius. Nota ulterius qd vsurpans d̄ nouo p̄dicta iura vel procuras vsurpationem est ip̄o facto excoicatus. Nota finalit̄ qd ille qui h̄z custodiam ecclie vacantis nō potest cape fruct̄ q̄ nundū venerūt ad maturitatem. Et istud facit p̄ archipresbiter̄ q̄ duranti b̄. xl. dieb̄ p̄cipiūt fructus eccliarū vacantium ip̄i enim nō d̄nt̄ preuenire maturitatem fructuum.

Hicet canon. Porrochialis ecclia debet cōferri ydoneo scientia z morib̄ z q̄ attigerit. xxv. annū q̄ tenebit̄ p̄sonaliter residere: z infra annū effici sacerdos q̄ si p̄mō nō fuerit elapso anno p̄riuat̄ est ip̄o iure sup̄residentia p̄o p̄lati p̄t ad ip̄us dispensare. b. d. Casus. Quidam clericus p̄stituitio in p̄ntia romani pontificis q̄suiit ab eo. Sanctissime pater vellem b̄n̄ informari a vob̄ que ydoneitas requirit̄ in promouendo ad ecclias porrochiales. Ad q̄d respondet. po. qd in p̄mouendo ad ecclias porrochiales requirit̄ qd ip̄e habeat scientias sufficientē. z sit imbutus bonis virtutibus ac insup̄ sit aliena virtus z qd cōpleuerit annū. xxiii. z attigerit. xxv. qd si non attigerit xxv. nulla est collatio ip̄o iure. Sz qd si p̄mōtus ad eccliam porrochialē habeat oia ista. qz est eratis p̄fecte: idoneitas scientie z moribus: sed t̄n̄ nō est sacerdos. R̄ndet. ro. p̄ qd ip̄e d̄z effici sacerdos infra annū cōputādū a t̄pe ad p̄te pacifice possessionis ip̄i. ecclie porrochialis. alias si non p̄moueat ad sacerdotiū infra illd̄ ip̄s: illo t̄pe elapso p̄uatus est ip̄o iure dicta ecclia porrochialis cōmissam. infra. eo. z sic correctū est. e. cuz in cūctis. eo. ti. in an. quod req̄rebat amotionē p̄ntiam sed p̄ istud capitūm ip̄o facto est amōt̄ absq̄ alio monitōe v̄l sentōtia. Sed qd p̄mōtus ad eccliam porrochialē fuit effectus sacerdos infra annū. vtrū t̄ncatur residere p̄sonaliter in ip̄a ecclia z eadem p̄sonaliter deseruire in diuinis. R̄ndet qd sic nisi suus p̄elatus cū ip̄o dispensauerit ne resideret p̄sonaliter in sua ecclia sed vt posset in ip̄a ecclia deseruire in diuinis per alium suum vicarium.

In lmo. Ecclia porrochialis nō cōmendet̄ nisi p̄stituto

in perfectaetate z sacerdotio z tali non nisi vana z tunc demū cū vtilitas erigit. illis aut̄ cōmenda non d̄ret vltra sex menses. qd p̄tra factū fuerit sit nullū ip̄o iure. Casus. Vacante aliqua ecclia ep̄s nō b̄no ad manus p̄sonā idoneam. v̄l forte patroni contendebant d̄ iure p̄sonatus. certū est qd iste ep̄us p̄t ad ip̄us cōcedere alicui istā eccliaz incōmodū. Sed querit̄ q̄etas z que alie q̄litates requirūt̄ in cōmendatario. R̄ndet qd requirit̄ qd cōmendatarius cōpleuerit annū. xxiii. z attigerit. xxv. a num. Itē requirit̄ qd ip̄e sit cōstitutus in sacerdotio. nam requirit̄ qd exerceat ea q̄ sacerdos exerceat. Item tertio requirit̄ qd nō habeat aliam eccliam in cōmendam. Sz vtrū in perpetuū poterit ep̄us eccliam cōmendare: certe non. sed solū vsq̄ ad sex mēses z in effectu potest ep̄us eccliam cōmendare vsq̄ ad illud ip̄s qd h̄z in sua collatione. text̄. Luemo. Ista p̄stitutio nō p̄p̄hendit romānū pontificē. qz ro. po. non p̄t sibi legem imponere. Nota p̄mō qd ep̄s: idē est de alio superiore p̄t ecclias spectates ad suā collationem cōmendare. i. tradere in custodiā z alicui cōmittere ad m̄stra tōem ad t̄pus sed talis cōmendatariū p̄ hoc nō h̄z titulū in ecclia sibi cōmendata. Nota ulterius qd ep̄s nō p̄t eccliam cōmendare vltra sex menses. iō elapsis sex mensib̄ exp̄irat cōmenda. Sz ro. po. p̄t i p̄petuū cōmendare. V̄n̄ sciēdū qd cōmendatarius in ecclia sibi cōmendata non dicit̄ habere titulū. z iō nō vacat p̄ morte cōmendatarij. et quo sequitur qd si p̄mōtem cōmendatarij impetraret ecclia cōmendata tanq̄ vacans per mortem: impetratō esset surreptitia. qz esset exp̄ressuo fals̄ p̄mō duo vacatōis z hoc verū nisi in impetratio ne esset apposita ista clausula z quocūq̄ mō vacet. Nota insup̄ qd cōmenda ecclie porrochialis nō potest alicui fieri nisi cōstitutus in sacerdotio. licet ecclia porrochialis possit alicui dari in titulū. nō p̄stituto in sacerdotio. Nota finaliter qd cōmendatariū t̄ncat̄ residere in ecclia sibi cōmendata. iō nō potest sibi dari alia cōmenda. qz nemo potest residere p̄sonaliter in duobus locis.

Qupientes. Istud capitulū diuidunt̄ in septē p̄tes. vt in glo. Itē p̄mō pontē

causaz sue. cōstituitōis: r̄ infra qd̄ ips̄ electi
 d̄n̄t venire ad aplicam sedem: z q̄n̄ cōfirma
 tio est faciēda per papā. secūdo. ibi qd̄ si
 ponit penā electoz nō venientū ad aposto
 licam sedē vel accidentiū sine p̄cessu electō
 nis. Tertio ibi ad hoc prouidēt z declarat
 qualiter eligentes q̄ elegerūt cōcorditer de
 beant mittere p̄sonas instructas ad roma
 nū pontificem q̄ instruat papam de oibus
 necessarijs scz an p̄sona electa sit idonea z
 an eligentes erāt ydonei. Quarto ibi si ve
 ro. ponit quid debeāt facere opponētes q̄n̄
 electio fuit celebrata in discordia. Quinto
 ibi certū. qu aliter puniunt eligentes si nō
 mittent p̄sonas debito modo instructas.
 Sexto ibi deniqz. ostendit quid iuris sit d̄
 postulatiōibus. Septimo z finaliter ibi
 porro. qd̄ iuris sit de recuperatione expensa
 r̄. **Causa** ut aliqua ecclia forte ca
 thedrali v̄l alia que immediate suberat roma
 ne ecclie ita q̄ facta electōne z confirmatio ad
 papaz p̄tinet. aliq̄s fuit elect̄: q̄riur infra
 qd̄ ips̄s debeat ip̄e petere cōfirmatiōem sue
 electōnis. R̄ndet q̄ debet arripere iter roma
 nū pro petenda z confirmatiōe infra unū men
 sem numerandū a tpe p̄stiti consensus. vel
 numerandū a tpe habite noticie ip̄i electō
 nis si eligētes fuerūt negligentes in presen
 tanda electōe z arrepto itinere debet elect̄
 se presentare q̄cūq̄ poterit attentis cōdi
 tione sue p̄sone locoz distantia z qualitate
 t̄pis. z sic temp̄ n̄stud est arbitrarīū. Sed
 ponam̄ q̄ illud t̄pis cōpetens est elapsuz
 an sit priu ar̄ iure sibi spectanti ex electōne
 R̄ndet q̄ nō. sed p̄ illud t̄pis cōpetēs debet
 adhuc expectari p. xx. dies z si infra illos. xx
 dies se non p̄stauerit a p̄sposito cōspectui
 nec miserit nūcium ad probanduz imped
 imētū q̄ nūcius habebit q̄ndecim dies ela
 psis. xx. dieb̄ p̄dit ius sibi cōpetens ex ele
 ctiōne. Sed sanctissime p̄ quare qd̄ decli
 gentib̄ an debcāt mittere ad aplicam sedē
 R̄ndet q̄ sic. z si electio fuit facta in concor
 dia ip̄i debet mittere duos viros nō extra
 neos sed ex se ip̄is q̄ sciunt instruire papaz
 de omni negotio electōnis. an p̄sona electa
 sit idonea. z an elegētes erāt idonei. Sz qd̄
 si eligentes infra predictū t̄pis nō miserint
 ad aplicam sedē dictas p̄sonas instructas
 R̄ndet q̄ ip̄i sunt p̄clusi a p̄secutiōe electio

nis z petendi cōfirmatiōez. z cū hoc sunt sū
 spensi per triennū a p̄ceptiōe fructū b̄n̄fi
 cioz suoz que ip̄i b̄nt in illa ecclia. q̄ si se
 immiscuerūt admistratiōi durate triennio
 illo sunt priuadi perpetuo ip̄is beneficijs
 Sz queritur expens̄ cuī istī duo viri debe
 ant mitti ad aplicam sedē? R̄ndet ro. pon.
 q̄ si b̄na prelari sint distincta a b̄ois capli.
 d̄nt mitti expens̄ prelari. qz agitur de nego
 cio prelari. Si s̄o bona nō sint distincta a
 bonis capituli s̄ sint cōia. t̄nc s̄iat expens̄
 de bonis cōibus. Sz ponam̄ q̄ caplin nō
 habeat res mobiles? R̄ndet q̄ in boc casu
 capitulū poterit accipere mutuas pecunias
 z obligare res immobiles ip̄ius ecclie: quas
 tamē pecunias futurus successor tenebit
 soluere z eccliam exonerare ab illo debito:
 Sz qd̄ sanctissime p̄ si electō fuit facta in
 discordia. qz aliq̄ se opposuerūt v̄l fuerunt
 celebrate plureo electiōes. R̄ndet q̄ si fuer
 r̄n̄ facie due electiōes: t̄nc de qualibet parte
 debēt mitti due p̄sone indistincte scilicet si es
 set facta electio i concordia. Postea oūdie
 qd̄ iuris sit in postulato z postulatiōib̄ v̄rū
 idē ius obseruet sicut in electo z eligenti
 Et dicit q̄ postulat̄ nō debet p̄sentire nec
 dissimulare postulatiōi. s̄ se d̄z submittere ar
 bitrio sedis aplicae: licet secus sit in electo q̄
 debet notatim p̄sentire v̄l dissimulare. Itēz
 postulantes nō d̄nt mittere p̄sonas instru
 ctas expens̄is postulati. Itēz q̄ in recupera
 dis expens̄is electi z eligentiuz postulati z
 postulantiū si aliūde fuerūt facte expens̄e
 vult antiq̄ iura seruari. text̄ in sup. l. v̄n̄ sci
 endū q̄ elapsis. xx. dieb̄ cōcessis electo ad
 cōparendū apud sed. apo. v̄l si fuerit impe
 ditus ad mittendū nūcium q̄ infra. xv. die
 es tenebit p̄bare impedimētū electi. qd̄ is
 pedimētū si infra. xv. dies non fuerit pro
 barum: habet locum pene sequentes. text̄
 Electos s̄o. l. ponit qd̄ iuris sit si electus
 presentet se cōspectui aplico sed nō appor
 tavit inuimēta. nam tunc ex sola presentari
 one evitabit penam iuris sibi quesiti. Et si
 p̄ctat dilationem ad faciendum iudicium in p
 ribus non auditur. sed debet facere fidem
 apud sed. apo. textus. Vel per procuratōē
 nā tenet mittere procuratores infra. xx. dies
 nisi cēt impeditus in missione procura torz
 tūc t̄m̄ non est p̄uatus ipso facto iure sibi

cōpetente ex electōe q̄n restitueret. v̄l secun-
dum alios remanet ille ius ip̄o in retextus
ceterū. Iste. §. est generalis ad quoscūq; ele-
ctos: etiā si cōfirmatio nō spectet ad papā
z declarat verbiū q̄cōtō positū. §. e. in. c. q̄sit
videlicet in fra octo dies. textus. eq̄tas cano-
nū vt in glo. si. hui⁹. c. q̄ p hoc ē singlaris.

Fundamenta. Iste
localiter diuidit in quatuor ptes Pri-
mo ponit cōstitutōis causā z origo.
In secūda pte ibi p inde ponit suā cōstituti-
onē. Tertio ibi q̄ si secus: ponit pena s̄ sa-
ciētib⁹. Quarto ibi vt aūt. ponit exceptōes
a suā cōstitutōe. v̄n ro. pen. in hac cōstitutō-
ne inrendit solū dicere q̄ ad officiū senato-
riū v̄l rectoris v̄bilio romane non sunt vo-
cādi pncipes z nobiles v̄l alij q̄ possent su-
perare papā z cardinales v̄l sic iues ita sint
potētes s̄lt̄ in eis habet locū tenor huius
cōstitutōis. sequitur textus. Nota ibi vni-
uerso senatu. q̄ licz olim cēt̄ centū senato-
res nūero. tū hodie in ciuitate romana est
vnus senator.

Quamquā. Si canonici
ecclesie cathedra-
lis ip̄o iure v̄l p suā sint pua-
ti p̄tate eligendi nisi in casu negli-
gentie ius ad papā deuoluit. In inferiori-
bus s̄o eccl̄ijs ad primū superiorē fit deuol-
utio. h. d. Casus. Vacante eccl̄ia pictaue.
v̄l alia cathedrali v̄l metropolitana eccl̄ia
oēs canonici peccauerūt in materia. qz scie-
ter indignū elegerūt v̄l scierunt om̄s pecca-
cauit in forma. certū est q̄ in p̄mo casu s̄t
puati ip̄o s̄cō p̄tate eligēdi p illa vice. in se-
cūdo s̄o casu nō sunt puati ip̄o facto p̄tate
eligēdi p illa vice. s̄z veniūt puandi per
sententiā. Ponam⁹ q̄ fuerūt puati p̄tate
eligēdi p illa vice. querit⁹ q̄s habebit p̄uide-
re illi eccl̄ie de prelato v̄trū papa v̄l superior
immediat⁹. Rūdet q̄ licet ppter negligētiā
canonicorū immediatus superior possit illi ec-
clesie p̄uidere tū in casu delicti in predictis
casib⁹ p̄tās p̄uidendi deuoluit ad solū pa-
pā. Quid in alijs eccl̄ijs inferiorib⁹ plura
monachi sancti cypriani scierunt peccare
rūt in materia v̄l in forma v̄trū superior im-
mediat⁹. s. ep̄us pictaue. habebit p̄uidere ipsi
abbacie sancti cypriani. Rūdet q̄ in eccl̄ijs

inferiorib⁹ in casib⁹ predictis p̄uissio spectat
ad primū superiorē. z sic istud. c. nō mutat
aliqd de iure antiq̄ nisi in eccl̄ijs cathedra-
lib⁹ z metropolitānis. ¶ Nota p̄mo illud
ad qd allegat p̄nci. hui⁹. c. videlicet nos nō
debem⁹ dicere ius antiquū esse correctū: ni-
si in casib⁹ in quibus reperitur expresse corre-
ctū. p̄cordat l. precipim⁹. in si. l. de appel-
tō licet in. c. ne p̄ defectu. eo. ii. in an. cōpar-
rent eccl̄ia cathedrali z regulari. z p hoc. c.
sit recessus a cathedrali eccl̄ijs nō tū p̄ h
est recessus ab eccl̄ijs regularib⁹. Nota in
sup̄ principalem effectus ad quē emanauit
p̄ns. c. v̄cz q̄ si canonici eccl̄ie cathedralis
v̄l metropolitane peccauerunt in materia
sunt puati ip̄o facto p̄tate eligēdi p illa vice
ec. si in forma p̄ sententiā z p̄tās p̄uidendi
deuoluit ad papā. nam res de facili reuertit
ad suā naturā. v̄n in p̄ncipio eccl̄ie sol⁹
papā p̄ferebat ep̄at⁹ z alias dignitates ma-
iores. z ep̄i p̄ferebat oia alia inferiora bene-
ficia. postea istō fuit imitatu z fuit ordina-
tū q̄ canonici eligerēt ep̄m v̄l prelatū sup̄-
iorē. Iste s̄lt̄ in alijs inferiorib⁹ eccl̄ijs col-
legiatis clerici s̄lt̄ habere electiōem. Item
si essent alia b̄nficia z aliq̄ ea fundarentur
ipsi haberent ius patronat⁹ in illis b̄nfice-
cijs z ad illa possent clericos p̄sentare: ideo
si canonici eccl̄ie cathedralis v̄l metropoli-
q̄bus facta fuit illa gr̄a delinquāt potestas
revertit ad papā. Nota v̄lteri⁹ q̄ licet in. c.
ne p̄ defectu alleg. eccl̄ie cathedralis z regu-
lares cōparent. qz i v̄tracq; est electio facien-
da infra tres menses n̄ discōueniūt. nā in
cathedralib⁹ eccl̄ijs si p̄tām fuerit in materia
v̄l forma fit deuolutio ad papā. In alijs at
eccl̄ijs inferioribus fit deuolutio ad proxi-
mum superiorē.

Is qui. Cōstitutōi vt circa non
satis fecit appellans q̄ dis-
iunctiue iurauit se credere opposita
esse vera. v̄l que sufficere deberent:
Casus. Dicitur fuit in. c. vt circa. §. eo. ti. q̄
appellans ne aliq̄s eligat postulet aut p̄uide-
atur dz ex primere in sua appel. oia vicia q̄
opponit tā p̄tra formā electiōis v̄l postulati-
onis q̄ p̄tra p̄sonā electi postulati vel pro-
uisi. Item q̄ debet ip̄e appellans iurare q̄
oia obiecta p̄ ipsum credit esse veraz se n̄
posse p̄bare. S̄z ponam⁹ q̄ ip̄e appellans

a prouisione electione vel postulatōe iura / uir sub hac forma q̄ ipse credit oīa pposita in instrumēto appellatōis vel aliq̄ ex eis q̄ debebūt sufficere ad repellēdū electū postu latū vel p̄uissuz eē vera. vtz p istā formāz sit satisfactū illi cōstitui dicitur circa. Rūdei q̄ n̄ imo debet simplr iurare q̄ oīa q̄ opposuit in formā electōis vel psonā electi postula ti vel p̄uissi credit eē vera. z ea se posse pbare. alias sua appellatō nō valet. nec p̄ōi impe/ dire p̄firmatōnē elcōis. Nota p̄io q̄ ap pellās in causa electōis ad ap̄lica sedē obij ciēdo aliq̄ in formā elcōis z psonā electi po stulari vel p̄uissi debet iurare exp̄sse. q̄ oīa p eū obicā credit eē vera. z se posse pbare. Nota vterq̄ q̄ si appellās ab electōne. po stulatōe vel p̄uisione iurauerit oīa p eū po sma in instrumēto appellatōis se credere eē vera. z posse pbare. vel aliq̄ ex his q̄ n̄ suffi ciēt ad electū postula. vel p̄uissū repellendū nō est p hoc satisfactū forme substāuiali ap pellatōis. de q̄ in. e. vt circa. idō nō ē admit tendus ad p̄sequendū suā appellatōnem.

Qui contra. Qui p̄tra cer tam personaz q̄ ne eligatur appellat p̄stru utōz vt cir ea seruare tenet. h. d. Casus. Istō emana uit ad declaratōz. c. vt circa. s. e. La. dictū fuit in. d. c. vt circa. q̄ appellās in causa el lectōis ad papā debet in appel. sua inserere oīa q̄ intēd it obijcere p̄tra formā electōnis z personā electi. Sed verū istud sit verum indistincte etiā si interponat appellatōem p̄tra incertā psonā. Respondet q̄ nō. imo si appellat p̄tra incertā psonā: nō tenet exp̄/ mere aliquos defectus. puta. si dico appel/ lo ne eligatis excōmunicatū maiori excōmū nicatione. quia tūc ignorat electū: s̄ q̄n̄ ap pellat ne talis eligat. debet oīa in appella/ tione sua inserere q̄ in tēdit opponere s̄ for mā elec. z psonā electi. z iurare q̄ credit il/ la eē vera. z se posse pbare. vt dcm̄ est in. d. e. vt circa. z. c. p̄ri. s. co. Nota p̄io iūcta glo. q̄ cū appellat p̄tra psonā incertā ne p/ sona incerta eligat appellās nō tenet serua re c. vt circa. s. co. quia nō tenet aliq̄s defe ctus expr̄imere. s̄ postea electione secuta te nebūt illos expr̄imere. sed nō in appella. sua. Nota insup q̄ licet. c. vt circa. loq̄tur in ap pellato elcōe secuta. tū etiā bz locū q̄n̄ appel

lat ab electione facienda.

Sicut. Si p̄missū est i p̄tel vt eligat p̄ vnū: facien/ da est elcōis p̄nūciatio. alr electio scā nō tenet. P̄io p̄ intellectu h̄ cap̄l̄ 12 p̄ s̄ supponēdū in q̄b̄ elcōibū debet seruari forma. c. quia p̄pter. eo. ti. in an. videlicz q̄n̄ p̄ formā scrutiniū p̄cedit. nā tūc vt ibidici tur req̄rit q̄ fiat publicatio scrutiniū. z h̄ at collatio zeli ad zeli. meriti ad meritum: n̄ ueri ad uerū. postea si appareat in q̄ ma/ ior ps̄ p̄sensū q̄ ille eligat simplr p̄ vnū ex scrutatorib̄ dicēdo ego talem eligo qui fu it nominatus in scrutiniō. z illa forma ser uatur in ep̄iscopantib̄. abbacijs z electōib̄ alioz p̄latoz q̄z morte ecclīa t̄rē viduata s̄ in alijs inferiorib̄ b̄nificijs nō est opus q̄ illa forma seruet. Casus. Vacāte ecclā p̄tauen̄. canonici illius ecclēie cōuenerūt in vnū tractaturi de electōe futuri p̄lati. q̄ eanonici cū nō possent venire ad concordī am. cōpromiserūt in aliquos: qui cōp̄m̄i sari cōuenerūt in vnū. z p̄les eoz p̄uenerūt in ticiū. puta cū eēt quinqz p̄promissari: tres cōuenerūt in ticiū. vtz vnus istoz cō p̄missariōz debeat noie oīm facere electōz p̄ verba singularis n̄ieri videlicet q̄ di/ cat. ego noie meo z noie talīū p̄promissari orum talem eligo vt in forma scrutiniū q̄ nominatus in scrutiniō a maiori parte de bet eligi p̄ vnū. z d. c. quia p̄pter alle. Rūdet ro. pon. q̄ sic.

Statutum Canon penal nō debet extendi vel/ tra suos terminos. Casus. Dicitū fuit in. e. licet canon. s. e. q̄ ecclesia prochi alis non debet conferri nisi p̄stituro i. xrv anno. z q̄ ille cui ē collata prochialis ecclā debet p̄moneri ad sacerdotiū infra annuz alias ē priuatus ip̄o iure ecclesia parrochi alis: ita q̄ nō est opus sententia priuatiua. nec aliq̄ in omitione. Sed qd̄ scissime p̄z po nam q̄ alicui fuit collata ecclesia prochi alis: que cū hoc est dignitas i ecclesia col/ legiata. sic in ecclā b̄tib̄ilarij de fella p̄ta/ nis ip̄a prochialis ecclā ē dignitas. qz ab/ bas ip̄ius mōasterij est rector ip̄ius ecclēie. vū iste n̄ fecit se p̄moneri infra annū ad sa/ cerdotiū. vtz ip̄o iure sit puat̄ deā ecclā p/ rochiali ecclā. ita: q̄ collator possit illā ali

L

cui persone idonee deferre. videbat q sic p illd. c. licet cano allega. h in no obsta te deo cidit h ro. pon. strarum nec obstat illd. c. licet. qz loqrur simplr d ecclesijs procbialibus. id no e extrededū ad ecclesias collegiatas. sz i ipis ecclesijs procbialib⁹ collegiatis dnt seruari antiq iura. vcz qz supior potest ipm monere vt pmoueat ad sacerdotiuz infra annū. z si no pmoueat infra annuz: anno elapso pot supior talem puare. vt in c. cum in cunctis. eo. ti. in anti.

Sicuti Si compromissari⁹ illi eligat in que no maior ps totius capli: sz ples alioz coparone pferent: no tenet electio. h. d. p. lo p intellectu h⁹ capli e p supponedū q ad hoc vt valeat electio reqrit q fuerit facta a maiori pte totius capli. z id no sufficeret si eēt facta a maiori pte p coparonez aliaz ptium. puta cum in aliq ecclia eēt. rii. canonici ipi puenientes in vnum sup electioe celebrada diuiserūt vota sua in tres ptes. sex elegerūt vnu. qtuor alii. z duo alii. Electus a sex electus a maiori pte p coparonez aliaz ptium sz no p coparone ad ca. Lasus. Vaeanteecclesia picta uen: canonici pmisserūt in que dam riciū: vt ipeticius sigillatim z secreto exqreret vota singuloz canonicoz. z illis votis inscriptis redactis: ipse eligeret illum in que maior ps canonicoz pferent. etia; si illi no facerēt maiore ptem p coparone ad capitulū. vñ rici⁹ exqritis votis oim canonicoz rcpit: qz sex vnu nomiauerāt. tres alii. duo alii. z vn⁹ alii. z rept q noiatas a fecerat elcis a maiori pte p coparone ad alias ptes licet no eēt electus a maiori pte p coparone ad totū caplm. an valeat tal electio? Rñdet ro. pon. q no: nisi fuerit obseruata forma. c. quia ppter. s. eo. in an. Nā canonici no potuissent eligere nisi illū i quez maior ps totius capli pferent. igitur ipi no potuerūt compromittere in riciū: vt ipse eligeret illuz in que maior ps p coparone ad partē cōsensisset. qz no potuerūt ei dare maiore pte q ipi haberēt: ideo talis electio e nulla. Nota primo ex isto textu q ius eligendi p latū est delegabile seu trāsmittibile. in alii. z ille alius in quez trāsmittitur dicitur pmissarius. Nota vterius. q cū pcedet ad electioem p viā scrutiniij vota

eligentiū debēt scrutari sigillatim z secreto alias n̄ esset opus publicatōe. qz publicare scrutiniū nihil est q̄ manifestare vota singuloz canonicoz. Nota in sup p rincipalem effectū ad que emanant p̄s. c. vcz qz canonicis alitius ecclesie no pnt compromittere in aliquē vt eligat illū in que maior pars p coparone ad ptem: z no coparone ad caplm pferent. z rō hui⁹ reddit⁹: qz si ipi p se hoc n̄ possint facere. nec in aliū pnt illā pte m transferre. qz nemo in aliū potest plus iuris transferre q̄ ipse habeat.

Quorundam. Ex vocatōe quo cuiusmō facta in discordia de religio so medicatē ad p̄laturā extra suū ordiē n̄ acqrit illius nec pferent potētia de p̄lati licētia. Idē vocatōe e scā a maiori pte de religioso non medicante. h. d. Et p omi istō. c. vnu spēale in medicatib⁹. Cas⁹. Vaeanteecclesia picta. canonici puenērūt i vnu: tractaturi de elecōe futuri p̄lati q̄ diuiserūt vota sua i tres ptes. Ponam: qz erāt. xxiij. canonici. xij. elegerūt quedā medicatē. alii qtuor alii. z octo alii. vtz medicas elect⁹ a duodeci possit pferent etia de licētia sui p̄lati isti elcōi facte in discordia. Rñdet q no. z istō spēale i medicatē: qz si medicas h̄mōi elcōi de ipso facte pferent: no inuiciatur m̄monii inter ipm z eccliam. nec ali qd ius sibi ex illa electioe acqrit. sec⁹ ē in aliis no medicatib⁹. Sed qd si ali⁹ no medicas fuit elect⁹ a maiori pte coparone aliarū ptium: z no p respectū ad maiorem partes totius capli. vtz valeat tal elec. z dicit q n̄: nisi fuerit scā a maiori z saniori pte totius capli. [Subiugauerit] Nā religiosus pmissari⁹ b̄dicitā. i. abdicat suū velle. z ponit i pte sui p̄lati. scōo pmittit obiam. tercio castitatem. Nota pmo ex h̄ text. qz medicates pnt p canonicā z p̄cordē elcōne vocari ad p̄laturas. etia ecclia suā religionē ad alias etia p̄laturas pnt vocari p postulationē. Nota in sup qz ad h̄ vt aliq̄s ex medicatib⁹ possit pferent elcōi de se facte ad p̄laturā extra suam religionē reqrit q fuerit scā in cōcordia. secus si in discordia. Nota finalit illud ad quod alleg. in c. a glo. qz inter medicates primuz locum obtinent p̄dicatores. quia hic p̄ponitur alijs. z valet argumēta

tti ab ordine littere. ratio huius est secundum glo. quia eorum institutio est antiquior modo antiquiores sunt honorabiliores. vt. e. i. z. c. statuimus de maio. z obe. in an. z sic in pcessionibus predicatores dunt obtinere locum honorabilioris

Ut quis. Non potest electus duabus electionibus prosequi petendo confirmationem ex illis: sed necesse habet alteram eligere: quia electus ad alteram redire non poterit. **Casus.** Vacante aliqua ecclesia: canonici conuenerunt in unum super futuro prelato illius ecclesie eligendo qui canonici quendam titulum elegerunt. electio facta dubitauerunt canonici peccasse in forma electionis. id reuersi sunt ad eaplm: z aliam electionem de eodetitulo fecerunt. postea istis electionibus putatio titulo: dubitauit titulus: qui electio pualeret z nolebat vnā eligere. sed dixit quod fuerat electus duabus electionibus prestando quod non intendebat habere inus nisi vnā. Et test vnus opponens: qui petit vt titulus electus eligat vnā electionem. z quamcumque eliget vult impugnare: an teneat eligere vnā vel aliam. Rndet ro. pon. quod sic. Sz ponam: quod ipse elegit vnā. vtz postea poterit ad aliam redire: si videat quod inus sibi melius accipit ex alia electione. Rndet quod si elegit vnā electionem: ipse non potest ad aliam redire. quod videtur illi renunciare eligendo primam electionem. ideo debet bene deliberare apud se quam electionem velit acceptare

Si electio. Si electus non consentit vel post consensum renunciat: cassatur electio z eligentes integra tempore habebunt: nisi eirea id egerint fraudulenter. h. d. Pro intellectu huius capli presupponitur quod illi ad quos spectat electio ecclesie cathedralis sine regularibus habent tres menses ad eligendum. c. ne p defectu. eo. ff. in an. quia illud eaplin fecundum non est correctum nisi in ecclesiis cathedralibus non auuez in regularibus ecclesiis: immo remanet in correctum quo ad illas. na. c. ne p defectu alte. emanauit p illud. e. n. z in ra antiqua non debemus dicere correcta: nisi expresse inueniant correcta. l. pcpimus l. de appella. **Casus.** Vacante aliqua ecclesia cathedrali vel regulari: canonici illius ecclesie conuenerunt in unum tractaturi de electione futuri prelati. z quendam titulum in suum prelatum elegerunt: cui postea putauerunt electionem esse reuocando vt ipse consenseret vel dissentiret electioni: nisi de ipso faceret. ipse noluit consentire electioni: vel forte ipse consentit. sed ante confirmationem ipse renunciat illi electioni: vel etiam mortuus est ante confirmationem: quod vtz canonici poterunt pcedere ad nouam electionem. z vtrum habeant adhuc tres menses p dillensum vel renunciationem. Rndet quod si acti vacatio est noua: tamen non est noua. quia adhuc ecclesia non habet prelatum: ex quo matrimonium non erat perfectum: ideo canonici ad nouam electionem habebunt integrum tempus ac si non fecissent electionem: dum tamen non commiserint aliquam fraudem.

runt: cui postea putauerunt electionem esse reuocando vt ipse consenseret vel dissentiret electioni: nisi de ipso faceret. ipse noluit consentire electioni: vel forte ipse consentit. sed ante confirmationem ipse renunciat illi electioni: vel etiam mortuus est ante confirmationem: quod vtz canonici poterunt pcedere ad nouam electionem. z vtrum habeant adhuc tres menses p dillensum vel renunciationem. Rndet quod si acti vacatio est noua: tamen non est noua. quia adhuc ecclesia non habet prelatum: ex quo matrimonium non erat perfectum: ideo canonici ad nouam electionem habebunt integrum tempus ac si non fecissent electionem: dum tamen non commiserint aliquam fraudem.

Si religiosus. Si religiosus non obsecuta licentia consentit electioni de se facte extra suum monasterium: non valet electio. At si solus prelati sine capli. potest dare licentiam consentendi z transgredi. **Casus.** Vacante aliqua abbacia forte te abbacia: monasterii non pictatis: vel alio monasterio monachi illius monasterii quendam monachum alterius monasterii in suum abbatem elegerunt. z electione facta sibi ea putauerunt petendo vt consentiret aut dissentiret. quod vtz iste monachus possit consentire isti electioni sine licentia sui abbatis vel requirat vt petat z obtineat licentiam a suo prelato sine abbate. Rndet ro. pon. quod cum monachus censetur mortuus: z non habeat velle neque inolle non potest consentire electioni de se facte: nisi petat z obtineat licentiam a suo prelato: tamen si suus prelati nollet ei dare licentiam: posset ipse prelati compelli p suum superiorem Sed quod ponamus quod abbas bene vult ei dare licentiam: sed conuenus si vult consentire. vtz solus abbas possit ei dare istam licentiam. Respondet quod sic etiam in viro conuentu

Nullus. Religiosus monachus eligi non potest: nisi fuerit expresse professus ad dignitatem aut epales eligi poterit. **Casus.** Vacante monasterio sancti Cipriani pictatis in quo sunt plures monachi. alii sunt tacite professi. vtz p delationem habitus vel se immiscendo actibus professorum. alii autem sunt expresse professi: conuenerunt in unum super electione futuri abbatis

z quendam monachū tacite p̄fessū. nō autē
 exp̄sse in suis abbatē elegerunt. vtz ad h̄ q̄
 q̄s possit eligi in abbatē req̄ratur exp̄ssa p̄
 fessio. Rñ. ro. p̄o. q̄ sic. ita q̄ tacita p̄fessio n̄
 sufficeret. z hodie istō caplin extendit ad p̄
 oratus z alias admistratōes. vt in de. ne. i.
 agro. §. sane de sta. regu. Et q̄ dicit̄ docto.
 q̄ mōach^o q̄ fecit tacitā p̄fessionē p̄t̄ in sta
 re vt p̄lar^o suis ip̄m admittat ad p̄fessionē
 exp̄ssam. qz ip̄s mōach^o i interest admitti
 ad p̄fessionē exp̄ssā. vt possit vocari ad po
 ratus z alias admistratōes. hoc dicit̄ ista
 duo vltia capla in sui longo. seq̄tur textus
 Nota p̄mo ex caplo. si religio^o. q̄ religi
 osus q̄ p̄fessionē abdicat a se suum. p̄rius
 velle. z illō supponit volūtatē abbatis. z h̄
 vez in licitis z honestis. nā si abbas sibi
 p̄cipet aliq̄ q̄ eēt̄ d̄i. n̄ teneret ei obedir̄
 v̄l etiā si p̄cipet aliq̄ q̄ sūt̄ p̄ria p̄ciaz ad
 oia āt alia tenet ei obedire. Nota insup ex
 dcō. c. si religiosus. q̄ religiosus p̄t̄ sen
 tire elcōi de se facte cū licētia sui p̄lati z sol^o
 p̄lati inuito p̄uēre p̄t̄ dare licētia religi
 oso se trāsserēdi ad aliō mōasteriū. Nota ex
 .c. nullus q̄ ad h̄ vi possit religiosus se trā
 sferre ad aliō mōasteriū req̄rit q̄ fecit p̄fessi
 onē exp̄ssā. Idē dicit̄ dū in q̄cūq̄ poratu. vt
 in de. ne. in agro. §. sane allega. Nota q̄ re
 ligiosus p̄t̄ vocari ad p̄lati v̄l ep̄alem po
 sito q̄ eccia cathedralis sit secularis. ne p̄
 h̄ d̄r d̄ndere s̄z p̄t̄ ascēdere. qz ep̄i dicun
 tur religiosissimi

Quam expediat. Pro
 lectu h̄. c. p̄supponit p̄mo illō qd̄
 habet in. c. cū dilecti. z. c. qz p̄t̄. eo. ti. i. anti.
 Dicit̄ i. c. cū dilecti. q̄ canonici alic^o eccle
 vacātis p̄t̄ p̄mittere i aliquē s̄b hac for
 ma. vcz ip̄e vt q̄ exq̄rat vota singloz cano
 nicoz z eligat illuz in quē cōsenserit maior
 ps totius capli. vt dicat illi h̄ mō. Nos su
 mus viginti canonici q̄ dam^o z p̄cedimus
 tibi p̄t̄ vt exq̄ras vota singloz canoni
 coz sigillatim z secreto. z si repis aliquem
 in quē maior ps tot^o capli cōsenserit illū e
 ligas. sed illa forma nō est seruāda in ele
 ctionibus aliaz dignitatū. p̄ q̄s eccia non
 d̄r viduata. Dicit̄ in. c. qz p̄t̄. alle. q̄ cano
 nici debēt̄ eligere p̄latū altera de tribus
 p̄ns videlicet p̄ viā sp̄is sc̄i vel cōpmissi v̄l

scrutinij. Per viā sp̄is sc̄i videlicet q̄n cō/
 corditer eligūt aliquē nullo mō habito tra
 ctatu inter se. Per viā cōpmissi q̄n eligēt̄
 p̄mittūt̄ in aliq̄ vt d̄cū ē in. c. p̄petue. s̄. e
 ti. vñ forma scrutinij ē multū difficilis. i q̄
 etiā deficiūt̄ periti. z si nō habeāt̄ practica
 z in hoc caplo decidetur. vtz p. c. qz p̄t̄
 sit correctū. c. cū dilecti. vcz q̄ si cāonici ve
 lint trāsferre i aliq̄s p̄t̄ eligēdi q̄ debēt̄
 facere p̄missū ab solutū n̄ determinatū. vel
 vtz n̄ sit correctū illō. c. cū dilecti. vcz. vt ca
 nonici p̄t̄ facere p̄missū cū determinatōe z
 restrictōe. Rñ d̄z q̄ p. c. qz p̄t̄ nō ē correctū
 c. cū dilecti. Flā. c. qz p̄t̄ nō d̄t q̄ illō p̄mis
 sū sit simplex z n̄ sit d̄cīnatū z restrictuz: s̄z
 solū p̄t̄ vnā formā p̄missi. qz d̄t q̄ ex al
 tero de trib^o mōis ē p̄cedēdū. z si al^o p̄cessū
 fuerit: n̄ valet electō. Forma āt p̄t̄a in. c.
 cū dilecti. p̄t̄inet s̄b forma p̄promissi.

Quam non deceat. ^{Es}
 Dicit̄ i. c. cupiētes sup̄ eo. q̄ si i cā
 elcōis appellet̄ ad apo. se. eligētes d̄nt mit
 tere ad eādē sedē duos ex ip̄is instructos.
 s̄i q̄ opponēt̄es d̄nt mittere duos ex ip̄is
 S̄z qd̄ si illi q̄ mittūt̄ ad apo. se. sūt̄ ip̄is
 canonic^o: vtz ip̄i canonici d̄nt reputari re
 sidēt̄es. h̄ ē vtz ip̄i teneāt̄ p̄cipe fructū p̄bē
 daz suaz. Rñ. q̄ cū ip̄i canonici sint absen
 tes p̄ vtilitate ill^o eccie d̄nt cēseri z reputa
 ri p̄uēl: ita q̄ ip̄i p̄cipiēt̄ fructū p̄bēdaz su.
 exceptis fructib^o distributōnū suaz quorū
 dianaz. S̄z ponam^o q̄ t̄les canonici q̄n
 erāt i eccia c^o negociū tractat̄ p̄cipiebāt̄ fru
 ct^o p̄bēde quā habebāt̄ in alia eccia. sic i ab
 bacia eccia br̄marie maior^o pictauis non
 p̄t̄ eē abbas ill^o eccie: nisi sit canonic^o i ec
 clesia pictaueñ p̄cipit fructus ip̄^o abbacie.
 Rñ. q̄ t̄les canonici absēt̄es p̄ vtilitate ec
 clie fructū nō solū suaz p̄bēdaz q̄s h̄nt in
 eccia. c^o negociū p̄sequūt̄ur. s̄z eē d̄nt p̄cipe
 fructū q̄s p̄cipent si uō eēt̄ absēt̄es: s̄z resi
 derent in illa eccia. No. p̄mo ex h̄. c. illō ad
 qd̄ allegat̄ p̄cipiū. c. q̄ officij suū n̄ debet
 alicui eē d̄n osū siue nociū. Nota vlt^o.
 q̄ absentes p̄ vtilitate eccie cēsent̄ resi den
 tes q̄ ad p̄ceptōnē fructū suaz p̄bēdarū:
 excepti q̄ iudicāis distributōib^o q̄ t̄m cōcedūt̄
 tur in terecēt̄ib^o diuis officij. h̄ vez: nisi
 tal^o canonicus eēt̄ iufirm^o. qz d̄z etiā habet

quotidianas distributiones licet sit absel
vt in. c. i. de cle. egro: in an. Nota insup q
absentes ab ecclia in qua sūt prebendati: d
iure cōmuni non dñt p̄cipe grossos suarū
p̄bendarū: valet tñ cōtraria cōsuetudo vel
statutū. vt etiam in absentia p̄cipiāt fruc
tus suarū prebendarū. c. cū oēs. de consti. i
an. Nam p̄pter officium id est ministeriuz
datur beneficium. id est fructus.

Ab eo. Is qui opponit euiden
tem defectum scientie cō
tra p̄monēdū ad aliquā dignitatē
penitere non potest. Casus. Vacāte ecclia
pictaueñ. vel alia ecclia puta monasterio sã
eti cypriani pictaueñ. canonici vel mona
chi qñdam riciū in suū prelātū elegerūt su
erūt aliq̄ opponētes q̄ opposuerūt cōtra ele
ctum defectum scientie vel in orium vel de
fectum suoz natalium: z cū hoc qualifica
bant illos defectus videlicet q̄ illi defecti
erāt māifesti opponētes penitētia ducti vo
luerūt recedere ab illo defectu: vtz possint
Rñdet q̄ nō. naz ex quo appellauerunt ob
illū defectum ab illo defectu recedere n̄ pos
sunt. Sed ponamus q̄ ipsi nolunt recederē
a defectu: s̄ solū a qualitate. virtū s̄tēis p̄
missum. Rñdet q̄ non: immo si recedāt a
q̄litate defectus sunt p̄nied i ac si defecti
sunt in probatōe defectū: ideo debēt persi
stere z in defectu z in qualitate defectus. ta
men si dicit opponentes recedāt ab ipis de
fectibus vl' qualitatib⁹. poterit supior in q̄
rere de ipsis defectib⁹ vel q̄litatib⁹ vt etiaz
opponentes si sint q̄ p̄cedāt habere in fēe.

Ar eo quod. Canonici
impubes ad e
lectionem n̄ vocat⁹ non agit de cō
temp̄u. nō p̄fessi cū p̄fessis. vel cōuersi lai
ci cū clericis electōi inserisse non debent. b
d. Pro int̄ electu huino caplī p̄supponē
dū est illud q̄d habet in. c. quod sicut. eo. ti
in an. vbi dicit q̄ oēs habētes vocē i elcōe
debēt vocari ad elcōnē faciendam. Item
q̄ illi q̄ sūt p̄ntes die electionis faciende n̄
debent vocari. qz frustra vocarent: sed so
li absentes sūt vocādi ad illam diem q̄ de
bet electio celebrari si sint in loco p̄pinq̄ vel
remoto scōm statuta illius ecclie. tñ si p̄ntes
p̄cesserūt in elcōe absq̄ vocādo absen
tes valet electio de se: sed absentes poterūt

postea facere cassari illā elcōnē. Cas⁹. Vacā
cante ecclia picta. ca nonici illius ecclie cō
uenerūt in vnū ad electionē futuri pastoz
faciendā. In ecclia ip̄sa erat canonici: im
pubes de iure cōmuni vel dispensatiue: q̄
erat tñc absens: vñ qñ assignauit die ad
faciendū electionē. alij canonici nō vocane
rāt illum impuberem: sed eo sp̄reto ad illā
electionem processerūt. vult iste impu
bes cōqueri de p̄emptu z cassare electōnem
vtz possit. Rñdet ro. pon. q̄ non. qz cū ta
lis impubes nō habeat vocē: frustra voca
retur ad electionem. qz ipse impubes caret
discretione q̄ requiritur in electōe: sed hos
die q̄tūcūqz sint puberes non habent vo
cem: nisi sint in sacris p̄stituti. s̄ impubes
non pōtē in sacris: ideo nō habet vocem
in electōe. Scōm vero hec t̄p̄a nō req̄re
batur: qz quis eēt cōstitutus in sacris q̄ ad
electionem actiuam. Sed sanctissime pa
ter ponamus q̄ vacat aliqua ecclia regula
ris: in qua sūt monachi p̄fessi: z alij noni
sunt p̄fessi. vtz nōn p̄fessi habeant vo
cem electiuam z sint vocādi ad electionē
actiuam. Respondet ro. pon. q̄ non. qz ad
electionem actiuam requiritur p̄fessio. sed
tñc in isto casu. s̄ ad electionem actiuā suf
ficit tacita p̄fessio. sed ad electionē passi
uam requirat p̄fessio expressa. vt in. c. si re
ligiosus. s̄. eo. ti. z in cle. ne. in agro. s̄. sane
de sta. regu. in clemēti. Sed q̄d de cōuersi.
vtz habeāt vocē in elcōe. vt cōter in religi
one bñ frācisci sunt laici diuersi. Rñdet qz
tales conuersi non habent vocem in elcōe
quia illi soli habent vocem in electionibus
qui sunt tacite vel expresse p̄fessi religiosi:
ideo diuersi non habent vocem. Nota pri
mo ex isto textu qz impubes pōtē canonico
cus ecclie cathedralis. Sed queritur vtrū
istud possit eē de iure cōmuni vel ex dispen
satione. Quidam dicūt qz de iure cōi. qz in
simplici bñficio z in canonica sufficit qz q̄s
sit egressus infantia. Lōis tñ opinio do
ctoꝝ qz in beneficio simplici req̄rens discr
etione z animi req̄rit qz quis sit pubes. z qz
p̄fecerit. xiiij. annis. z attigerit. xv. sed in ali
is simplicibus bñficiis in quibus non re
quiritur discretio animi sufficit etas sepe
tem annoz De b̄ laici⁹ p̄ panoz. in. c. sup eo
eo. titu. in an. Nota insup qz in electio z

nibus prelatorum regularium soli veri religiosi professi z clerici habent vocem electi uam: alij autem ut conuersi vel non professi non habent vocem

Sipostquam cathedralis vel regularis ecclesie in scriptis appellatur ad papam: appellatio pendente: confirmatio facta per ordinarium non valet. h. d. **C**asus Vacante ecclesia pictaueñ: canonici quedam tunc elegerunt. a qua electione fuit appellatus ad apostolicam sedem. quia forte unus erat contra dicitur. z talis solemniter appellauit: appellatione interposita dicitur canonici eligentes ipsam electionem peruenit metropolitano ut eam confirmaret. quod fecit metropolitanus ad requestam aliorum canonicorum: non curando de appellatione istius: an valet talis confirmatio: ut electus virtute istius confirmationis receperit potestatem administrandi. Respondet. pon. q. non. nam ex quo fuit appellatus ad apostolicam sedem suspensa fuit iurisdictio iudicis inferioris: ideo non potuit eum metropo. confirmare. z persequens si iste electus se ingerat administrationi: perdit ius sibi quod fuit ex electione cum non videatur confirmatus. z istud verum quod superior vide licet metropoli. non potest confirmare istam electionem pendente appellatione: nisi appellans renunciaffet sue appellationi. quia tunc per illum recessum ab appellatione superior reassumit iurisditionem: virtute cuius posset ipsam electionem confirmare. Sed sanctissime pater dicitur in. c. cupientes. s. e. quod si confirmatio vel infirmitas pertinet ad papam: electus tenetur ire personaliter ad apostolicam sedem pro obtinenda confirmatione. Ponamus quod ipse electus postquam fuit in curia romana sine licentia pape post aliquos processus recessit a curia non remanendo vsque in finem cause. utrum videatur satisfecisse illi constitutioni cupientes alle. Respondet quod non. Item dicitur fuit in deo. c. cupientes. quod cum appellatur ab electione facta ad impediendum confirmationem tenetur electus ire ad curiam romanam: z etiam eligentes et oppositores. Ponamus quod electus fuerat iam confirmatus z appellatus fuit a confirmatione. utrum electus eligentes z appellantes teneantur mittere ad apostolicam sedem: fuit distinctio illius. c. cupientes. Rñ. q. sic.

Qum ex eo. Dispensare potest episcopus z superiores cum habentibus ecclesias parochiales quod vsque ad septennium studendo non teneant ad sacerdotium promoueri: ad subdiaconatum tamen debent promoueri infra annum: alias sunt ipso iure priuati. b. d. **C**asus Dicitur fuit in c. licet canon. s. eo. quod promotus ad ecclesiam parochialem debet promoueri ad sacerdotium infra annum annuumerandū a tempore adepti pacifice possessionis: vel a tempore quod potuit habere pacificam possessionem. z per ipsum stetit. 13. quod si nescit episcopus possit sauoze studij cum tali promouendo dispensare. ut non promoueat ad sacerdotium infra annum. Respondet quod sic vsque ad septennium ut promouendus per illud septennium non teneat promoueri ad sacerdotium. sed nisi quid per illud septennium infra annum debeat promoueri ad ordinem subdiaconi. Respondet quod sic. z hoc: ne possit redire ad seculum: z percipere fructus illius ecclesie pendente in illo septennio debet in ecclesia parochiali ydoneus poni vicarius qui substituetur de fructibus illius ecclesie. z lapsis illi septem annis debet ipse rector infra annum promoueri ad sacerdotium. alias si non promoueat ad sacerdotium infra annum ipso facto detrahitur ecclesia dicitur vacare absque alia sententia vel monitione. **N**ota pro quod promouetur ad ecclesiam parochialem debet promoueri ad sacerdotium infra annum numerandū a tempore adepti pacifice possessionis vel a tempore potuit habere pacificam possessionem: z per ipsum stetit. **N**ota herens quod episcopus vel alius superior potest dispensare cum promotus ad ecclesiam parochialem vsque ad septennium sauoze studij non teneat promoueri ad sacerdotium. vñ sciendum. quod solus episcopus cuius diocesis est ipsa ecclesia parochialis: potest dare istam dispensationem: non autem episcopus domicili. licet per. c. episcopus. infra octiduo. ordi. clericus beneficiarius dicatur habere tres episcopos quoad promotionem ad ordines scilicet episcopus domicili. episcopus originis. z episcopus beneficii. **N**ota in superbi scriptis studio insistentes quod licet tales clericus promotus ad ecclesiam parochialem esset in studio: si tamen non studerent: non perdesset eis ista dispensatio Nota finali quod durante illo septennio debet episcopus vel alius superior in ipsa ecclesia parochiali pōere vicarium ydoneum qui ibi deserviat indiuisionis. z qui sustentabitur de fructibus illius ec

clerie: ita mē bodie aliter fit. nā bodie ep̄s di
sp̄sā do dat eidē clerico potestatem vt pos
sit cōuēire cū vicario de fructib⁹ z possit af
firmare fructus illius ecclesie: sed si n̄ est
disp̄satio: deberet obseruari qđ h̄c dicit.

Quoniam. Ad penam pri
uationis ratiō
ris prochie eccie req̄rit̄ ānus cō/
pletus. h. pmo. Itē ānus ille nō curritus
ste impedito. h. ij. Itē p̄ puatōne eccie ei⁹
dē cōferri n̄ p̄t. h. iij. Itē p̄ motus si eo an/
no recepat ecciam. z fruct⁹ illo āno durāte
pciperet: tenet ad restitutōem ip̄oz. h. d.
Casus. Dc̄m̄ fuit i. c. licet canō. s. co. ti. q
ille cui est collata eccia prochie: debet p
moueri ad sacerdotiū infra ānū numerā /
dū a tpe ad epte possessiōis. s. z p̄ amus: q
aliqua eccia parrochialis fuit aliquo deri
co collata qui n̄ fuit p̄ motus ad sacerdoti
um infra ānū: s. ānus nō dū fuit elapsus:
tū certū est q̄ ip̄e n̄ poterit p̄ moueri ad sa
cerdotium infra ānū. qz de āno solū restāt
duo mēses. z infra illos duos mēses n̄ ce
lebriamr ordies. vtz ān̄ finē ān̄ vacet eccia
Rū. ro. p̄ q̄ licet sic impossibile q̄ talis pos
sit p̄ moueri infra duos mēses: tū ān̄ fines
ānū n̄ vacat eccia. Sed qđ fuisse fuit impe
ditus infra ānū v̄l n̄ potuit p̄ moueri: quia
erat i miori etate. z habebat ecciam cū dis
p̄satio: vtz currat ānus: Rūdet q̄ n̄. sed
tū debet se facere p̄ moueri ad illū quē etas
sua patitur. S. z p̄ amus q̄ iste puat⁹ sit
eccia sua qz cū n̄ esset impeditus: n̄ curauit
se facere p̄ moueri ad sacerdotium: nūquid
ep̄s p̄t. denuo zferre illi istā ecciam quaz
p̄didit p̄ lapsū āni. Rūdet q̄ n̄ pro illa va
catōe. nā ip̄s est incapax illius eccie p̄ illa
vice. S. z qđ de fructibus p̄ amus q̄ infra
annū ip̄e nō fecit se promovēri ad sacerdo
tiū. vtz licite poterit retinere fructus eccle
sie q̄s p̄ cepit durāte an. Rūdet q̄ iste si
p̄ncipio qñ fuit institutus nō habebat i
stātionem vt p̄ mouerē ad sacerdotium in
fra annū. sed solū vt p̄cipere fructus tunc
tenet ad restitutionem fructuum. z etiam
collator tenet reddere ecclesie iudicem.
Si vero ille qui habuit ecclesiaz parrochi
alē habebat bouā intentionem. qz intēde
bat p̄ moueri ad sacros ordies. sed ex aliq
cā supueniēte nō vult promovēri. qz forte
cuius frater antiq̄oz vult p̄ moueri z ip̄e vult

remanere in seculo nō tenet ad restitutōez
fructuum

Si abbatem. Abbas ex ep̄
tus eligitur i
ep̄m: s. z trāsire n̄ p̄t sine licētia pa
pe. h. p. Itē legatus de latere zfirmare p̄t
electōes ep̄oz exemptoz reliq̄ nō sine mā/
dato sp̄ali. h. ij. Ca. Vacāte eccia pictauē
canonici illius eccie affectātes habere in p̄
latū abbatem mōasteriū noui pictauis vel
aliū abbatem exemptū z immediate subie
ctū sedi ap̄lice: dubitauerūt canonici an de
berent ip̄m postulare: vel vtz possent illū
eligere. sup hoc cōsulerūt ro. pon. q̄ papa
psulms m̄dit q̄ licet abbas exemptus nō
possit dimittere suum mōasterium: sine li
cētia pape. hoc tū nō obstāte ip̄e p̄t eligi
ep̄m vel aliū prelatū. S. z qđ ponamus q̄
in h̄ regno ē legat⁹ de latere s. z cardinalis
vtz poterit confirmare illā electōnem. Rū
dei q̄ sic: sed alū legat⁹ q̄ nō sūt de latere si
ue cardinales nō p̄nt cōfirmare illā electōz
z dare illi abbati electo licētiā vt se transfe
rat ad illam ecciam in qua fuit electus

Si p̄promissarius.

Casus. Vacāte eccia pictauē: ca
nonici illius ecclesie ad quos spectat electō
p̄ueniētes in vnū tractauerūt de electōe futu
ri prelati potestatem eligendi p̄promisere
in aliquos compromissarios qui compro
missarij fuerūt negligentes in electōe faciē
da per tres menses. vtz non solum compro
missarij: sed etiā ipsi canonici compromite
rentes sin t̄ puati potestate eligendi pro illo
la vice. Respondet q̄ sic z sibi imputent ca
nonici qui desides tales elegerūt: ideo po
testas prouidendi illi eccleie voluitur ad
proximum superiorem. Sed ponamus:
q̄ compromissarij non fuerunt negligētes
in electione faciēda: sed tamen in electōe
deliquerūt. quia scienter elegerūt indignū
puta scienter elegerūt aliquem ticiūm pati
entē defeciū in natalibus vtz n̄ dellerum cō
promissarioz noceat canonicis. hoc est:
q̄ canonici sint puati potestate eligendi p̄
illa vice ac si ipsi indignū scienter elegerūt
sent. Rūdet q̄ non: immo electio reuertit
ad ipsos canonicos. ita q̄ canonici p̄nt as
lis in suis p̄latū eligere. z istud verū q̄ deli/
L 4

etiam cōpromissarioz nō nocet canonicū nisi ipi scienter ratā habuerint electionē per cōpromissarios factā. puta quia cōpromissariū retulerunt canonicis q̄ntū in suum ep̄m elegerūt. canonici sciētes illū indignū appbauerūt electionem. **E**rtē canonici in hoc casu sunt priuari p̄tate eligendi p̄ illa vice ac si sciēter indignū elegerūt. **S**ed quid sanctissime pater canet in. c. cū in cūctis. eo. ti. in an. q̄ eligētes sciēter indignū sunt suspēsi a p̄ceptione fructuū suorum beneficiorum p̄ triennium. vtz nō solū cōpromissariū sint suspēsi p̄ triennium a p̄ceptōe fructuū suoz b̄nificioz. sed etiam ipi canonici. **R**espondet q̄ non nisi canonici electionē de indigno factā scienter ratificauerint. quia cū ratificatio mādato p̄paretur: ipi canonici sūt suspēsi p̄ triennium a p̄ceptione fructuū suoz b̄nificioz q̄ obrinet in illa ecclia: secus est de b̄nificijs que ipi obrinet in alijs ecclesijs. vt in fine h̄. c. dicitur. **S**ed quid ponamus q̄ canonici cōpromiserūt in aliquem ep̄m vel archiepiscopum qui ep̄s vel archiepiscopus scienter elegit indignum: an ipse eligēs sit suspēsus a p̄ceptione fructuū dignitatis ep̄alis v̄l archiep̄alis. **R**ūdet q̄ nō. nam. e. cū in cūctis non facit mentionem de dignitate ep̄iscopali vel archiep̄iscopali. mō canōdes p̄sonales nō cōp̄hebēdū ep̄os vel alios sup̄iores: nisi de eis faciāt exp̄ssam mentionem. z sic iste versicls b̄n̄oi q̄z pena. z. ē declaratiū illius. c. cū in cūctis. etiā illa pena suspensionis a p̄ceptione fructuū b̄nificioz p̄ triennium nō habet locū nisi cū peccatur i electione ep̄i vel sup̄erioris z nō intelligit̄ de electione abbatus vel aliorum inferiorū. **S**ed quid sanctissime p̄ habuimus in. c. vt circa. q̄ se opponens electioni z obiciēs aliq̄ contra formam electionis vel personā electi si deficiat in p̄batōe illoz q̄ opposuit in formā electionis condemnatur solū in expensis. **S**i vero deficiat in p̄batōe illorum que opposuit in personam electi: nō solū condemnatur in expensis sed etiam suspenditur a p̄ceptōe fructuū beneficiorum suorum. **V**ellem informari a vobis. de h̄bus beneficijs intelligat. **R**espondet q̄ intelligit̄ de illis b̄nificijs q̄ opponēs habet in illa ecclia cuius voluit impugnare elecōnez:

nō aut̄ intelligitur de illis beneficijs q̄ obtinet in alijs ecclesijs.

Procurator. **C**asus. **H**abemus i. c. vt circa. z in. c. cupientes. s. eo. q̄ appellans ab electōe debet p̄ponere omnes defectus quos ipse intendit opponere tra electionē vel p̄sonā electi. ponam⁹ q̄ aliq̄s sit sufficiens p̄ seipm̄ vult cōstituere p̄curatōrē. vtz procurator generalr̄ cōstitutus possit appellare ab electione vel se electōni opponere. p̄ponēdo defectus: tam cōtra formam electionis q̄ p̄sonā electi. **R**ū. ro. p̄ q̄ nō sed debet cōstitui sp̄cialr̄: ita q̄ in iudicamento p̄curatōis d̄nt̄ inseri om̄s causas z defectus q̄s ipse cōstituēs intēdit p̄ponere tra electū v̄l elecōnē. **I**te debet cōstitui sp̄cialr̄ ad iurādū i aīa cōstitutis q̄ creditoia p̄ ipsum p̄posita ē vera. z se posse illa p̄bare: alias nō admitteret p̄curator.

Si confirmationem

Cassata confirmatōe p̄pter defectū iurisdicōis vel volētatē omīssam nō p̄t̄b̄ cassat̄ electio. b. d. **C**asus. **D**icitū fuit. c. si postq̄. s. eo. ti. q̄ si ab elecōe fuerit appellatū ad apo. se. sup̄ior immediatus nō habet potestātē cōfirmādi electionē pendente appellatōe. **E**t d̄r q̄ si sup̄ior elecōnē ip̄am pendente appellatōe confirmet q̄ nō valet cōfirmatio. sed nūquid cōfirmatio sup̄ioris facta p̄dēte appellatōe p̄ iudicet ip̄i electo: ita vt accipiēdo cōfirmationē a sup̄iore p̄dat ius sibi quesitū ex electione. **R**ūdet q̄ non. z ideo poterit petere confirmatōnem sue electionis a superiore.

Quia sepe. **S**i vacante aliq̄ ecclia cathedrali q̄ collegiata vel regulari singulares persone capituli vel conuentus occupant bona a p̄lato dimissa donec plene restituant ab officio z beneficijs q̄buscūq̄ sunt suspēsi: nō obstantibus consuetudinib⁹ vel statutis q̄cumq̄ firmitate vallatis. b. d. **C**asus. **T**ertū est q̄ vacante sede ep̄ali capi. succedit ita q̄ p̄t̄ exercere p̄ se illa q̄ sūt iuris dicōis. z ea que sunt ordinis facere exercere p̄ ep̄m. **S**ed quid de bonis dimissis p̄ prelatum. q̄ ponamus prelati defūcti

plura bona dimisit vel aliq bona obnere / rñ q vacatōis. vtz sit pmissum caplo illa bona sibi appziare: z canonice inter se di / uidere. Rñdet q non. immo illa bona dñt reseruati futuro successori v' pueri in vi / uilitate ecclie. q si frñ fecerint: puniuntur / penis h cōfētis. z qd hic dicitur de ecclia catho / drali: idem dicēdū est in ecclēsijs collegiat / vel regularibus

Constitutio Caplm vt cir ca. sup. eo. so / lū in extra iudicialib' appell. locuz habet Dctm̄ fuit in. c. vt circa alle. q appel lās in cā elecōis debet in appellatōe sua in se rere oīa q̄ intēdit obūceratā cōra. formā ele ctionis q̄ psonas electi: z iurare se credere oīa esse vera z illa posse pbare. sed vtrū illō sit vez indistincte etiā siue q̄s appeller i iu / dicio siue extra iudiciū. Rñ. q n̄. s; n̄c de mū hz locū illō caplm cū q̄s appellat extra iudiciū. Si at̄ appeller in iudicio i causa e lectiois dñt obseruari iura antiqua. Nam nos uō debem' iura antiq̄ dicere correctā nisi exp̄sse in nouis iuribus correctā inue niant. c. cū exp̄diat. sup eo. l. p̄cipim'. L. de appell.

Iscui' p̄o intellectu huius. c. p̄supponēdū est q̄ elecōis i q̄z p̄firma. p̄t exercet illa q̄ sūt iurisdictōis. vt in. c. trāsmittam. eo. ti. in an. sicut sūt excoicare. iudicare. corrigere. zc. Illa vero q̄ sūt ordīs: nō pōt exercere nisi post cōsecratōem in. c. q̄ sicu. §. p̄terea. eo. ti. in an. La. Vacāte ecclā pict. p̄ius q̄s ca / nonicicō uenissent in vñū sup elecōe futuri p̄lati puenit ad noticiā pape q̄ illa ecclia erat viduata pastorē q̄ volēs ip̄i ecclie pui dcre q̄ndā riciū nō ep̄m cōstituit pcurato rem z administratōe illius ecclie picta. cum libera z plena admīstratōe i sp̄ialib' z tpa libus absq̄aliter specificādo: q̄rit vtz iste ricius deputatus a scd caplica. cū plena z libera admīstratōe possit exercere oīa illa q̄ possit facere ep̄us Rñ. q nō. s; iste poterit exp̄dire oīa illa q̄ facere possz elect' post cō firma. siue electōnis. ita q̄ sicut electus pōt p̄ se exercere illa q̄ sunt iurisdi. z illa q̄ sunt ordīs facere exercere p̄ ep̄m. s; rest dicit dñ de isto admīstratore. fallit si iste admīstra tor vellet alienare res immobiles ipsius es

piscopatus. sed bona mobilia etiaz p̄ciosa poterit ip̄e licite alienare Sed qd si iste ad ministrator sit ep̄us: nūq̄d p̄ se poterit exer cere etiam ea que sunt ordinis. Rñdetro. pon. q̄ sic

Idennitabus Istō ca / pitulum gratia breuitatis legit v' q̄ ad finē ipsius. Primo p̄ intellectu ei' p̄supponen dū est qd habet in. c. qz p̄pter. e. ti. in an. v' delictet q̄ circa elecōes celebrādas: siue sine elecōes viroz siue muliez. p̄cedit vna de tri bus vñs. Aliq̄ ei p̄cedit p̄ viā sp̄is sc̄i q̄t eligētes eligūt aliquē nullo inter se habito tractatu. Aliq̄ p̄cedit p̄ viā scrutiniū. z i / sta ē difficilior. de qua vidē in. c. perpetuo. eo. ti. Aliq̄ p̄cedit p̄ viā cōmissi. q̄t eligē tes vidētes se in discordia transferūt p̄tāte in aliq̄s. Casus. Vacāte mōasterio sc̄e cruc cis pictaueñ. in quo erāt aliq̄ moniales ra cite p̄fesse. puta p̄ delatōne habit' p̄felloz v' cū stat i religioe post aunnū p̄batōis. alie erāt exp̄sse p̄fesse. z etiā erāt aliq̄ impubres m̄iores. rñ. an noz. querit q̄ moniales ha / beā vocē electiōis. Est q̄ mōiales sūt vocā de ad electiōne faciēdā. Rñdet q̄ impubes res. Itē nō p̄fessio sūt admittēde ad elecō nē. sed si fuerit p̄fesse admittūt. z habēt vo cē electiuam. z tūc in isto casu sufficit tacita p̄fessio. s; qd de elec. passiuā. Rñdet q̄ anq̄ aliq̄ monialis possit eligi in abbatissam v' p̄orissā req̄rit q̄ ip̄a fuerit p̄fessa: z in super req̄rit q̄ ip̄a p̄pleuerit triginta annos. z at / rigerit. xxxi. D̄ sc̄issime p̄ ponam' eodem r̄benate retento q̄ vacāte mōasterio sc̄e cruc cis moniales ipsius mōasterii ad quas spectat electio p̄nerūt in vñū tractature de elecōe future p̄orisse z inter se ordiāuefz q̄ ip̄e p̄cederēt p̄ viā scrutiniū: q̄rit q̄ debeāt seruari i elecōe ista: z etiā in p̄firmatōe qd d̄ hcat obfuare supior p̄firmās. Rñ. ro. pō. cū distinctōe: aut electō fuit sc̄a i discordia nā cū ceñt dcc̄o octo moniales: duodecim quā dā ludouicam elegerūt. alie sex quā dam katherinam. sex se opposuerunt elecō tioni de ludouica facte. vel appellauerunt dicendo: q̄ electa a duodecim erat minus ydonca. vel q̄ elegentes p̄cesserant affe / ctione carnali. an runc̄i selint admittēde el non ad proponendum ista. z se oppo /

niendū v̄ appellandū. Rūdet n̄ si mo supior
puta ep̄s pectauē. nō obstāte oppositiōnē
v̄ appellatiōne istaz sex debet istam electio
nem a duodecim factā confirmare z electe
in unius b̄ndictiōis impendere: verūtamē
supior p̄firmās poterit z debet ex officio
suo inquirere circa defectus electiōis v̄ p̄
nelecte. nam si electā a duodecim inueni
rit indignā. forte q̄z eēt illegitime nata nō
tenere imo nō deberet electiōnē ipsam con
firmare. S; quid si cū essent decē octo mo
niales nouē elegerūt vnā alie nouē aliam:
postea publicato scrutinio aliq̄ puta tres
penitentia ducte anteq̄ se diuenerēt ad ali
os act̄ p̄senserūt in aliaz v̄z electio illi⁹ sit
cōfirmanda nō obstante oppositiōne v̄ ap
pellatiōne alteri⁹ p̄tis acti ab initio duode
cim illā egissent. Rūdet q̄ sic dūtāmē non
interuenerit prauitas symoniaca. S; q̄d
si talis monialis electa paciatur aliquē de
fectū: nūqd post p̄firmatiōem z benedictiō
nem si sit abbatissa poterit apud supiores
accusari v̄ denūciari. Rūdet q̄ sic. S; q̄d
ponam⁹ aliqua monialis fuit electa nō a
maiori pte in duplo. s; t̄n min ori pte. quia
eū essent decē octo moniales in dicto mo
nasterio decem illā elegerūt in abbatissam
suā cui electiō alie octo v̄ alie eaz se op
posuerūt v̄ appellauerūt v̄ tr̄s sint admittē
de ad hoc q̄ possit differri p̄firmatiō electiō
nis. Rūdet q̄ sic. verūtamē pendere causa
appellatiōis ip̄a electa administrabit in
sp̄ualibus z t̄palibus. z istud speciale i elec
tione monialiū: vt ip̄e administrēt añq̄
p̄firmetur sue electiōnes. tū ipsa electa non
poterit aliquid alienare de bonis ip̄i⁹ mo
nasterij. Quid si aliqua fuit electa a mino
ri parte an valeat talis electio. Respondet
q̄ non. S; sanctissime pater ponamus q̄
moniales nolunt p̄cedere p̄viam scrutiniū
ad electiōem sed p̄ viā cōpromissi. quia cum
viderent se in discordia cōpromiserūt in a
liq̄s moniales que haberent potestātē eliz
gendi vice z nomine aliaz. isti cōpromissarij
eligunt aliquā monialē. t̄n minor pars cō
uentus se opposuit v̄ appellauit an sint ad
mittendi. Rūdet q̄ non imo statim fit con
firmatiō cōtradiōne v̄ appellatiōne ip̄i⁹
inioris p̄tis nō obstān. sed post possessio
nem ad p̄ram z p̄firmatiōnē admittet ac

culatio vel denūciatio. S; q̄d si maior ps
cōuentus se oppo. isti elec. facte p̄ p̄missari
os. v̄z possint. Rūdet q̄ sic. z differretur cō
firmatiō. s; t̄n p̄dēte appellatiōe z oppositiō
ne electa administrabit in sp̄ualibus z t̄
p̄oralibus. z hec sūt vera: dū t̄n pars q̄ op
posuit vel appellat nō sit maior ps in du
plo totius cōuentus. q̄ tū electa nō admi
nistrat nisi finita causa appellatiōis vel
oppositiōis. Postro. p̄. oñdit v̄z. c. vt
circa. z. c. cupientes. eo. ti. s. habeāt locū in
electiōibus mōialiu. Lōseq̄nter ep̄cōmūicat
aduocatos z alios vocatos in electiōib⁹ ip̄a
rū monialiū: q̄ vocati semiauerūt discordi
am inter ip̄as moniales vel etiā q̄ inter ip
sas nutritiō discordiā. Lōseq̄nter in fine
capli facit q̄ndā p̄testatiōnē q̄ eū in h̄ casu
p̄tineant mltā specialia q̄ vident⁹ discrepa
re a regulis iuris eois. q̄z electiōes mōialiu
p̄firmatur nō obstāte opposi. v̄ appel. Itē
sc̄o q̄z mōialis electa ministrat añ cōfirma
tione z in multis alijs vt p̄t videri p̄ dī
seurū huius cōstitutiōis. p̄ h̄ t̄n ro. ponti.
nō intendit ponere aliq̄s sp̄ealitates imo
nasterijs viroz circa electiones de suis p̄
latis faciēdas: sed vult tura antiq̄ circa eas
disponētia obseruari.

Prouida. Si ordiari⁹ p̄ res
cessu appel. inficte
ad curiā in causis electiōnū ep̄atuū
n̄ inq̄sito an p̄uitas interuenerit p̄cedit cō
firmat v̄ cōsecrat p̄cā nō tenet. z ip̄e ab e
p̄scopo z p̄firmatiōne z p̄secra. ē suspēsus
p̄ añū. b. d. p̄o intellectu h̄. c. p̄sponēz
dū ē q̄d habet i. c. q̄uis. s. eo. isto volumie
vez q̄ si i cā elec. fuerit appellatū ad papaz.
p̄dest appellā s renūciare sue appella. z va
let renūciatio: dū t̄n renūciat sine p̄uitate si
mōiaca In sup̄ d̄: q̄ si appellā s recesserit ab
appel. sua añq̄ supior imediat⁹ p̄firmet ele
ctiōnē: ip̄e d̄z p̄io inq̄rere an fuerit recessū
ab appellatiōne. cum prauitate simoniaca
Casus. Dieit inuetera in dicto. c. q̄uis
q̄ supior ad quem p̄tinet p̄firmatiō elec. a
qua fuit appellatū ad papā si appellans re
cessit ab appel. sua: debet supior inq̄rere an
fuerit recessum ab appellatiōne sine prauis
tate simoniaca. Ponamus q̄ supior con
firmat electiōes sine tali inq̄sitiōne an valeat
p̄secratio postea secuta. Rūdet q̄ ū: imo

talis ordo est substantialis ipsius confirmacionis. videlicet qz requirit qz pmissa illa in qstio. s3 vtrū confirmas pñat eo qz pfirmatiz cōsecrauit nō pmissa tali inquisitione. Dicit qz sic. nā si cōfirmavit z cōsecrauit: ē suspēsus pānū p̄tinuū a cōfirmatōe z cōsecratōe ep̄oz suoz suffraganeoz. Verū euz nōnulli. Huc vsqz ponit tenor illius. c. q̄z nis nūc ponit p̄missio z cōstitutio sup inq̄sitione. puniant. Et sic q̄s punit in eo in quo deliquit.

Suo tempore. Si papa p̄visionē cathedralis ecclie sibi referuauit inibuitz decreuit nō ē viciata electio q̄ p̄cesserat. omnia tñ q̄ reseruatiōnem se sequitur: carent effectū. h. d. Casus. Vacante ecclia pictaueñ: canonici p̄uenientes i vnū sup electōe futuri plati quēdā riciū elegerit papa p̄uās adhuc eccliam vacare reseruauit ecclia pictaueñ sue p̄uisioni p̄ illa vice z inibuitz canonicis cū decreto irritatōe ne ipsi p̄cederēt ad electionē. Vtrū p̄ istaz reseruatiōnem retractet electō p̄uīs facta. Respondet qz nō: sed electus adiuuit sup̄iorem i mediaturz. z p̄secutus ē cōfirmatiōnem sue electionis an teneat confirmatiō. Dicit qz non. nam licet electio nō sit nulla: tñ omnia que sequitur illā reseruatiōnem sunt nulla ip̄o iure. ideo si electus velit habere confirmatiōes z cōsecrationem op̄ ē qz a deat a postolice sedē p̄ habēda p̄firmatiōe z cōsecratōe. tñ iste reseruatiōes scdm cōsiliū basilienē in h̄ reḡ hodiēnō habēt locū.

Si quis. Casus. Dicit in. c. qz p̄. e. ti. in an. qz si q̄s ex canonicis ecclie vacāt sit ab ieno z n̄ p̄t cōparere in die assignatiōis p̄ electōe faciēda p̄t vnū ex canonicis cōstituerē noie z vice absentis. Sed ponamus qz iste absens plures pcuratores vult cōstituerē an possit. Rñdet qz sic dū in istos plures pcuratores cōstituat in solidū. qz si illos cōstitueret simplr ip̄i cōstituti possent variare z eligere plēs psonao. s3 q̄rit vtruz oēs isti cōstituti in solidū admittentur vel sit tñ vnus admittendus. z q̄s debeat p̄ferri. Rñdet p̄pter rōnē p̄deā m ne ip̄i cōstituti p̄t eligere diuerfas psonas noie eius dē nō sūt plēs admittēdi. s3 erit melior con-

ditio. p̄mitus occupātis. S3 ponamus qz oēs cōstituti se s̄l p̄ntāt q̄s erit p̄ferendus. Rñdet qz erit in optiōe capli que velit admittere. z ille que admittet capli p̄ferat aliis. Sed qd si vnus ps capli vult admittere vnū. alia ps alii. z sūt in cōli nūero. queritur q̄s sit p̄ferendus. Respondet qz ille q̄ p̄mo est noiatus i pcuratorio. Sed ponamus qz aliq̄s absens constituit plēs pcuratores simplr. vtrū aliq̄s admittat ad eligendum p̄absente. Respondet qz nullus debet admitti. qz nullus habz madatū in solidū. s3 solū vnus possit eligere simplr cum alijs z sic omēs possent variare z eligere diuerfas personas. ideo pcuratoriuuz non valet. sed ponamus qz iste canonicus absens constituit vnū canonicū: vtrū iste constitutus possit vnū eligere suo z alium no mie magistri sui. Respondet qz non. qz potest h̄re vnā cōstitutōnē i noie suo. z aliā noie alieno. Et istō vtrū nisi in pcuratorio caueret qz iste pcurator eligeret talē noie magri sui tñc ei noie suo possz vnū eligere z noie suo alii si iste videat magis ydoneus. S3 qd si nullus ex canonicis vult admittere pcuratoriū. nūqd poterit alii extraneū a collegio suo caplo p̄stituerē. Rñdet qz sic cōsentiente caplo v̄l collegio. sed dissentiente caplo n̄ p̄t. S3 nūquid admittus poterit ip̄e absens mittere votū suū p̄ ias. Rñdz qz sic: sed in non p̄derit rale votū. quia nullus debet exp̄mere votū suū an̄ seruiciū.

Quoniam. Si apparz coelectus vel opponēs ei qui confirmatiōnē petit ille vocabitur noiatim. alias fiat citatio generalis qz volēs opponere veniāt i pemptorio assignato alias p̄firmatiō nō tenet. Casus. Vacante ecclia pictaueñ canonici illi ecclie conuenerūt in vnū tractaturi de electione futuri plati. tractatu inter se habito q̄ndā riciū elegerūt. z aliq̄ se opposuerūt isti electōi. v̄l fuerūt duo electi. vnus istoz electoz accessit ad sup̄iorem z declarauit qz ip̄e fuerat electus i ep̄m ec. picta. vtrū sup̄ior poterit illū cōfirmare absqz cause cognitiōe n̄ vacato coelecto v̄l opponēti. Rñdet qz n̄. S3 qd si electio fuit facta i cōcordia. vtrū sup̄ior illā electōnē sine vocatiōe z citatiōe illoz qz interē possit cōfir. Rñ. qz n̄. imo illi qz interē iūt vocādi

z citādi peremptorie. sed queritur qualiter sūt ipi citādi. Rūdet ro. pon. cū distinctōe qz aut sūt aliq. opponētes vel ē cōpetitor si ne coelect^o z tales sūt nōiatim z pempto^o ricitādi vrad talem diem veniāt dicturi causas ppter q̄s electio nō sit confirmāda. Sz ponam^o q̄ electio fuit facta p̄corditer Rūdet q̄ tūc citatio debz eē generalis vī deliceret si sint aliq̄ velint p̄tendere aliq̄ causas q̄re electio nō sit faciēda q̄ ipi compareant pemptorie ad talem diem. z poni debet citatio ista pemptoria in valuis illi^o ecclesie. de cuius electōis cōfirmatōe trac^o tatur. alias confirmatio non valeret

De renūciatione

Dicū fuit sup̄ ti. pr. de dec. veruz: qz nihil est sub sole adeo tā firmū quin rumpat^o z electio rumpitur p renūciationem. iso ad nos in formā dū qualiter rumpatur electio annectit p̄ns rubrica de renūciatōne

Noniam

O pavidēs se im potentem ad regendū vniuersum orbezvult renūciare papatui. an possit. vī det q̄ nō. qz obtinēs administratōne ecclesia sticā: nō pōt illi renūciare z resignare nisi ē manib^o supioris. c. qd̄ admo. z. c. qd̄ in du būs. c. tt. in an. modo papa nullū habet supiorē. Nō ob stāte tū ista rōe dubitādi deci ditur p̄trariū videlicet q̄ pōt renūciare pa patui. z vacat ip̄e papatus ita q̄ cardiales possint aliū eligere Et iura loquētia q̄ obti nēs administratōne ecclesiasticā non pōt renūciare nisi in manibus supioris intel liguntur qm̄ talis renūciās habet supiores [statutū] . i. tenorē. qz ip̄m statutum non inserit bic de s̄bo ad verbum: s̄z solūmō te nor ip̄ius. Nota q̄s nō debet plus sapere q̄ oporteat. z ad hoc allegat p̄ns caplm. Nota in/ super q̄ subsistente iusta causa potest papa renūciare papatui. Ducitur vtz possit in uinus deponi ppter insufficientiā. Respō det glo. q̄ non. s̄z bñ possit deponi eo inui to ppter berefim. c. si papa. cl. dist. in. alleg. in glo. z in h̄ plilium cardinaliū est sup̄ pa patui. *Alia uel p̄tati inferioriū possit deponi ppter insufficientiā. c. finali de eate z q̄lia tate ordi. in an. Nota finaliter ex illo secun*

q̄ bñficiatus habēs supiorē nō pōt dimit/ tere bñficiū. z se exponere ab obligatōe q̄ est astrictus nisi i manib^o sui supioris. z tē req̄rit p̄sensus supioris. ita q̄ supior accē/ p̄t renūciatōne. nā supior possit ip̄m co gere vt resideret. qz obligatio licet ab inico sit volūtatis. tū ex postfacto est necessitatē. z isto vtz nisi subeēt iusta causa. nā tūc pōt set supior p̄pelli ad acceptandū renūciatōz .c. nisi dere. co. ti. in anti.

Site

Ste. Presupponendū est p̄ in tellectu. huius capituli: qz papa aliq̄ scribit p aliquo sub ista forma **D**ādāmus quatenus tali p̄uide as de p̄benda vacāte. si q̄ vacet in tali col/ latione. alioqn̄ p̄mo vacatura. aliquoties p̄p̄ ita scribit **D**ādāmus quatenus tali p̄i deas de p̄benda p̄io vacatura in tali colla tione si ip̄am p̄bendā duxerit acceptandā alioquin̄ de illa quam ip̄e acceptandā dux erit. In p̄io casu iste pro quo scribit papa nō poterit petere nisi p̄io vacaturā. fallit ī casu hui^o capli. vtz qm̄ vacat in fraudē in/ petantis. Casus. Papa volēs mihi face re gratiā in aliq̄ eccia: mādauit alicui cō: vt mihi p̄videret de p̄benda p̄imo vacā / te in tali ecclesia: si q̄ vacaret. alioqn̄ de p̄i mo vacatura. Tracitū t̄pis cui speraretur vacare qd̄ p̄benda pinguis. quia forte ca nonicus erat senex vī fecerat tractatū de i/ trāda religionē. vī volbat redire ad seclm̄ cū nōdū eēt in sacris. Quidā aduersarius meus p̄leq̄no me odio vt me frustraret il/ la p̄bendā q̄ habebat vnā p̄bendā modici va lozis. forte vnus floreni fecit vacare suam p̄bendā p̄ renūciatōz. nolo illā acceptare. postea vacat pinguis p̄bendā: volo illam petere an possim. Rūdet ro. p̄. q̄ si appare at p̄ p̄iecturas q̄ illa renūciatio fuit facta in fraudē: possum illā p̄bendā modici valo ris omittere z acceptare p̄bendā pinguem. Sed ponam^o q̄ p̄bendā pinguis fuit col/ lata illi canonico q̄ renūciavit p̄bende mo dici valorz: vtz eo ip̄o q̄ fuit sibi collata suf ficienter sit probata fraus. Certes: nec re quirif illa p̄batio fraudē: iso debet ip̄e p̄i uari vtrāq̄ p̄benda. scz illa cui renūciavit z illa pingui que fuit ei collata.

De supplēda neg. p̄la.

Rubrica ista pot dupliciter continuari: uno modo sic. Usus fuit sup titulo primo qd licet quis pda administratōem ecclasticā p renūciatōez. vtz qz aliq̄rens q̄s repellit ab administratōe ppter suam negligentia ideo post rubricā precedentē iannectit p̄ns rubrica de supplenda negligentia platorū. Alio modo pot continuari sic. Quia plati q̄s sunt negligentes in administratōe suoz bñficior. possz dubitari an aliq̄s possit supplere defectū platorū negligentū. ideo ad nos informandū qualiter q̄s possit supplere negligentia plati annectit rubricā d sup. negli. prela.

gligens. qz etiam si vellet nō posset cōferre sed metropolitanus debz expectare qz ep̄s sit absolutus. z tunc post absolutōem incipiunt currere illi sex menses. Et istud vtz nisi ep̄us excoicatus esset negligens in peccōda absolutōne. qz tunc etiam illi sex menses incipiunt currere a tempore negligentie

Grandi. Glo. ponit causam ad istu dcaplm Rex portigalie erat negligens z remissus circa regnū z eius subditos z p mittebat ecclesias alia pia loca z paupes indistincte op̄primi licet deberet esse eoz protector. vnde supplicatū fuit dño papa vt ip̄e dignaretur d remedio puidere o pponi vno vt papa daret eis coadiutorem q̄ vulgo appellat regēs sicut in hoc regno francie dux biturie daret fuit coadiutor regi Johanni q̄ coadiutor dicebat regēs. vñ papa volens puidere regi portigalie eius regno dedit sibi coadiutorem q̄ in iure vocat curatoz videlicet cōmitē boloñ. fr̄m suū deuotū circūspectus z potentē. z inā davit baronibus z ducibus regni vt sibi coadiutori obedirēt nō obstantē iuramēto fidelitatis quā iurauerāt ip̄i regi. non tñ obedirent in damnū ip̄i regis vt sui filij. Nota pmo prin cipale effectū huius. c. videlicet qz si ille q̄ preest alicui cōtrati sit negligens z remissus p̄t sup̄ior sibi dare coadiutorem q̄ vt dixi in iure vocatur curatoz. Nota vlt̄r̄ cōditiones requisitas in coadiutorez in illo qui preest alicui cōtrati qz debet esse deuotus erga deū. circūspectus plen̄ oculis z bon̄ mūdā. Nota insup qz officii coadiutoris expirat per mortē illi cui daret̄ coadiutor. Lateas tñ ne te fallat glof. finalis q̄ dicit qz si iste cui daret̄ coadiutor non habeat filios qz ip̄e coadiutor ei succedet in regnū. Si aut̄ habeat filios illi filij succedat. Et q̄ glof. voluerūt quidā dicere qz qñ datur coadiutor alicui prelato in casib⁹ in q̄bus est dand⁹ sibi coadiutor qz plato mortuo succedit coadiutor in prelatura. vt si ep̄us picta esset affect⁹ infirmitate lepre v̄l alio morbo. daretur sibi coadiutor mortuo ep̄o picta. coadiutor succederet in ep̄atu. sed istō falsus qz officii coadiutoris expirat p mortē illi cui est datus coadiutor. sed glo. ista debet intelligi qz ad intor ist⁹ regis sibi successisset

Romana Excoicatio ep̄o iurisdictionis sua non deuoluitur ad sup̄iorem. h. d. Lasus Luz archiep̄s remen̄ puincia suā visitare nō fuit recept⁹ debito mō a suis suffraganeis vñ eos excoicauit. Et qz excoicati nō poterant exercere iurisdictionē feci pponi edictū vt subditi suoz suffraganeoz p causis suis dirimendis adirēt sui officiales. Vñ suffraganei archiep̄i remen̄ questi fuerūt roma. p̄n. qz archiep̄s remen̄ vsurpabat suas iurisdictiones qd facere nō debebat cū iste casus nō sit de casib⁹ enumeratis in c. pastoralis. de offi. ordi. in an. vbi enūcerant casus in q̄bus metropolitanus p̄t exercere suā iurisdictionē in subditos suoz suffraganeoz. Vñ papa cassauit illud edictū qz iurisdictionis suffraganeoz nō poterat deuolui ad ip̄m archiep̄m. z si suffraganei de iurisdictione poterat archiep̄s ip̄s aliter p̄n̄. sed per hoc non est auferenda eoz iurisdictionis. Nota pmo ex hoc caplo qz metropolitanus potest totā suā puincia visitare z pcuratōem a suis suffraganeis petere qui suffraganei si nolint eū pcurare vel eo modo quo dñt poterit illos excoicare p illa inobedientia. Nota insup p̄ncipales effectū ad quē emanauit p̄ns. c. qz si ep̄us fuerit excoicatus: iurisdictionis sua ppter hoc n̄ deuoluit ad sup̄iorem. d. cordat. c. qz diuersitate. de p̄ces. p̄bē. in an. vbi dicit qz ep̄o excoicato metropolitano v̄l caplm nō p̄t cōferre bñficia spectancia ad collationē sol⁹ ep̄i. qz deuolutio non fit ad metropolitano nisi negligenti ep̄o p sex menses. mō si ep̄us fuerit excoicatus nō potest dici ne

In regnū si rex ipse nullos habuisset filios
q; iste comes de quo in textu dat^r coadiu/
tor erat primior ipsi regi et ei successisset si
rex non habuisset filios. etiā si non fuisset
datus coadiutor ipsi regi.

Sepus Epō a paganis capto vlt scismatico it
archiepūs sed caplm administrat
nisi papa q̄cito fieri poterit sup hoc cōsu/
lendns aliter ordināret. h. d. Casus. Epō
picta. fuit captus a paganis 7 sic fuit effec/
tus eoz seru⁹. vlt fuit captus a scismaticis. i.
diuisis ab vnione ecclie. puta q; duo geres/
bant se p roma. pon. Queritur quis admi/
nistrabit in epātu picta. vtz archiepūs bar/
degalsē vlt caplm ipsius ecclie picta. Rū.
ro. pon. q; cū epūs ipse captus ab infidelibz
vlt scismaticis censeatur mortu⁹. ideo cap/
mlū administrabit ac si esset mortu⁹ natura/
liter. Nā si mortu⁹ eēt naturaliter caplm
non archiepūs administraret. c. cū olim. de
maio. 7 obe. in an. Et istud verū nisi papa
illī ecclie alio mō pūderet. puta si papa il/
lic ecclie aliquē deputauit ad administrat/
dū tūc ille administraret quē papa deputa/
uit ad administrandū. Nā pap̄ p̄t illi ecclie
aliquē administratōre deputare. q; epūs
fingitur mortu⁹ licet reuera adhue uiuat.
Nota pmo q; cap⁹ ab infidelibz d^r seru⁹
infidelitū. Nota pncipalem effectū hui⁹. e.
videlicet q; epō capto a paganis vlt scisma/
ticis metropolitān⁹ nō administrat sed ca/
pmlū ac si p morte naturalē epī spā ecclia
vacaret. Nota finaliter q; papa p̄ dare ce/
lesie caibedrali vltū visitatores siue admi/
nistratōre 7 auferre administratōes ip̄. e.

Ecclie. Casus. Dictū fuit. s
rit captus ab infidelibz scismaticis
q; dicitur heretic: quia faciūt p̄tra illū art/
culuz. 7 vnaz scām eccliam catholicā. pōt
dari visitator ecclie vacanti ac si epūs esset
mortu⁹ naturaliter. Sed querit̄s potest
dare istū visitatorē. Rū. ro. pon. q; sol⁹ pa.
Sed nūqd archiepūs poterit dare visita/
tozem ecclie vacanti. Rūdet q; non regula/
riter. fallit si caplm essz negligens quia iūe
vocato 7 audito. e. 7 sic cū cause cognitōne
poterit dare visitatorē. s; vltū visitator a
papa datus vlt ab archiepō data negligē

tia capituli possit ipse visitator conferre be
neficia spectatū. ad collatōne epī. Rūdz. q;
sic si fuerit deputatus ab apo. se. si p̄o ab ar
chiepō tunc nullo mō poterit p̄ferre. Cog
nitōne. 7 sic aliqd fieri cū cause cognitōne
est vocare partē 7 illā audire.

De temporibus or
dinationū 7 qualitate ordinandoz
Supius dictū fuit de p̄mouēdis ad ad/
ministratōes eccliasiticas: p̄p̄ter dubitare e
aliquis vltū omī tpe possint fieri p̄mouē/
nes. etiā vltū omēs p̄sone iudistūte p̄p̄o
sint p̄moueri. id ad nos informandum de
istis annēctitur rubrica de t̄pibus ordina/
tōnū 7 quali. ordi. Vñ sciendū q; istarub.
est generalior nigro. naz i nī gro nūbū h di
ciur de t̄pibus ordinationū. Pro quo
notandū q; minores ordines possunt p̄fer
ri etiā die festo. sed sacri ordines nō p̄p̄o
sunt conferri nisi certis diebz videlicet die
bus sabbati q̄tū or t̄pōz. sabbato pasce
7 sabbato añ dñicam letare. 7 hoc veruz lo
quendo de ep̄is nam papa possit ordinare
omni t̄pōre.

Sepe contingit Epūs v
italie nō
ordinet nisi de sp̄ciali licentia pa.
vlt patentes lras epī sui p̄tinētes iustā cām
quare nolit vlt non possit ordinare. Si sep
eus fuerit factū ordinans punietur pena
cōdigna 7 ordinatus manebit suspensus a
qua etiā a penitentiarijs pape sc̄ne sp̄ali li
centia ip̄ius pape absoluti nō poterit. Cas⁹
Aliqs citramontanus q̄tū a ad nos for
te de ista dioceli pictaū. se transtulit vltā
mōtes ad ciuitatem bononiē. vlt illā ciuita
tem in ytalīa voluit ordinari ab epō italie
vltū epūs ytalicus possit talem clericū p̄/
cta. ordinare impune. Rū. q; sic. si talis cle
ricus habeat litteras a se. apo. p̄ q̄s mā
detur vt illis clericus possit p̄moueri ad sa
cros ordines per quē maluerit ep̄m ordina
ri. Quid si non habeat lras a se. apo. an im
pune possit ordinari ab epō italice. Rū. q;
sic lras habeat ab epō picta. i quibz decla
retur q; ip̄e clericus est idoneus. 7 p̄fecte et
tatis. 7 si non timeatur causa p̄pter quā nō
potest illuz ordinare. tunc cū istis interie
nientibz poterit italie ep̄s istū cleri. picta.

De tempo. or. z quali. or.

ordinare alias puniet clericus ordiat? qz erit
suspensus ab executōe suor ordinū. vñ de
ep̄s nō dicit talē ordinare. etiā p̄ferre p̄mam
tonsurā sc̄dm̄ veriorē opinionē. glo. S3 q̄
ritur q̄s poterit sibi relaxare istā suspensio
nē z dare executōes ordinū. Rñ. q̄ sol⁹ pap̄
z sui penitentiarij q̄ habeat specialē p̄tates a
papa. alias si nō haberet sp̄alem p̄tates nō
possent cū eo disp̄sare et restituere sibi exe
cutōne ordinūz nec p̄ se nec p̄ alios suo no
mīe lablōz spe. hec ē quedā cōminatio ad
terrorē. alias text⁹ esset p̄trari⁹ qz infine dicit
si penitentiarij pape hēant sp̄alem p̄tatem
a se. apo. disp̄sandi cū istis q̄ p̄nt cū eis dē
disp̄sare. penitentiarij. h̄ sunt nūero. xij.
qui ordinantur sc̄dm̄ diuersitates lingua
rū ibi affluentium.

Eos qui. Sciēter ordinans
annum a collatione ordinis est su
spensus z p̄ q̄ suspensio est manifesta pote
rūt subditū sine ip̄oz licentiā ab ep̄is vicis
ordinari. **Casus.** Ticio diocesi lemoniceſi
tpe ordinū celebrādoz se p̄ntauit ep̄o pict.
z petijt ab eo ordinari. Ep̄us picta. fuit in
cau⁹: z nō petijt ab eo clerico ticio an h̄ret
licentiā a suo ep̄o. quē clericus sciebat ip̄se
ep̄s esse diocesi lemoniceſi. z ordinauit euz
vtrū iste ticius ordines recepit certū est q̄
sic. sed n̄ est suspens⁹. z ab executōe suor or
dinū. s3 vñ ep̄s picta. ordinās puniat Rñ
det q̄ sic. qz p̄ vñū annū continuē suspē
sus ab ordinū celebratōe. Qz sanctis. p̄ q̄
ritur qd̄ interim faciāt clerici diocesi picta.
q̄ durate illo anno volūt ordiari. Rñ. q̄ ip̄
si sine licentiā p̄rij ep̄i poterūt ordinari a p̄
rimis ep̄is aliene. i. non sue. nā clericus
p̄t alienē prochie z sue. qz cleric⁹ respectu
domiciliū h̄z p̄riā diocesim. licet r̄ de origi
nis sit aliene diocesi. iō glo. exponit aliene
.i. non sue nec ratōe domiciliū nec ratōe ori
ginis. nec ratōe b̄nficiū. nā cleric⁹ q̄ritum ad
facultatē recipiendi ordines h̄re p̄t tres
ep̄os. i. ep̄m domiciliū. ep̄iscopū originis z
ep̄iscopū b̄nficiū. vt infra. c. p̄ri.

Quum nullus. **Casus.** Dic
tus fuit. s. p̄
discursus hui⁹. ti. q̄ clerico p̄mouen
dus ad sacros ordines nō p̄t p̄moueri ab
alio q̄ a p̄prio ep̄o nisi d̄ licentiā p̄rij ep̄i du

bitat q̄s dicat. p̄ ep̄s q̄ritum ad dandū fa
cultatē recipiendi ordines ab alieno ep̄isco
po z etiā q̄ritum ad facultatē ordinādi. Rñ
det q̄ cleric⁹ maxime b̄nficiat⁹ d̄ h̄re tres
ep̄iscopos. i. ep̄m originis. ep̄m domiciliū.
z ep̄m b̄nficiū. Et oēs isti p̄nt ordinare da
re licentiā recipiendi ordines ab extraneo
ep̄isco. z iō q̄libet istoz d̄ p̄rij ep̄iscop⁹.
s3 qd̄ de alijs p̄lat⁹ inferioribz. vtrū possint
dare licentiā recipiendi ordines ab aliō q̄
ab ep̄o. Rñ. q̄ nō nisi sibi fuerit specialiter
cōcessura se. a po. vt ip̄si possent facere ordi
nari clericos v̄l subditos suos a q̄ mallet
ep̄o dum mō xp̄iano. S3 qd̄ de officiali
ep̄iscopū v̄l possit dare facultatē recipiendi
ordines ab alio ep̄is. Rñ. q̄ non regularit̄er eo
ip̄so q̄ ē officialis nisi de hoc fieret expressa
mētio in creatōe officiali. s3 qd̄ d̄ vicario ge
nerali ep̄is. Dicitur dū q̄ si ep̄is. sit abiens in
remotis p̄tibz vicarij h̄ generalis poterit
dare illā facultatē. S3 qd̄ ponam⁹ q̄ i hac
dioc. ē porat⁹ depēdēt a mōasterio clun. ab
bas clun. cōtulit poratū in hac diocesi exiſte
tē alieni de illis p̄tibz z iste porat⁹ est manu
alis qz retinēbil⁹ ad nutū abbatis. vtrū p̄
or z lu⁹ consoci⁹ possint se facere ordinari
ab ep̄o picta. Rñ. q̄ sic. licet ille porat⁹ sit re
tinent⁹ ad nutū abbat⁹ cluniacēſi

Nullus. Dicitur fuit in. c. eos
.s. e. q̄ ep̄is. extrane
us nō potest ordiare extraneos de
ricos sine licentiā p̄rij ep̄i. s3 qd̄ de laico v̄l
extran⁹ ep̄is. possit laico p̄ferre p̄maz ton
surā ip̄une. Rñ. q̄ nō. imo est suspensus p̄
vñū annū a collatōe p̄me tonsure. Diffini
tū. vt si vir velit p̄moueri ad sacerdotiū qd̄
fiat cū p̄sensu vxoris sue q̄ sit sener z vouet
arbitriā. nam si esset iuuenis oportet
q̄ intraret religionem.

De etate z qualitate z ordine p̄ficiendorum.

Dicitur fuit sup̄ de qualitate z etate p̄mo
uendorū ad sacros ordines. nūc est videndū
de etate z quali. z ordi. p̄ficiēdoz. i. p̄mouē
doz ad b̄nficia eccl̄iastica obrinēda. iō p̄pe
tēti ordine annectit rubrica de etate z q̄li. zc.

Permittimus. Ep̄isco. di
pensare p̄t
v̄l ille q̄ h̄z p̄ri. annū obtineat b̄n/
Di

ficiū ecclesiasticū dūm sit sine cura. Pro in-
tellectu huius. c. presuponendus est primo
quod habet in. c. cū in cunctis. s. inferiora de
elec. in an. videlicet quod in promotione ad be-
neficia ecclesiastica etiā simplicia requiritur
quod illi. xliij. annū plenerit et attigerit. xxv
Casus Vacante aliquo dignitate simplici. i. si-
ne cura. quod obtinens eā nō debet iurisdictionē
in foro pñtali nec cōtentioso. Eps illā dig-
nitatē affectabat. pferre tūc minor. xliij. an-
noz. querit an possit eps dispensare cū ipso
ticio minore et sibi pferre illā dignitatē. Rū-
dēro. pon. q. sic. dū tñ nō habeat ille tici-
galiū defectū. q. si esset illegittim^o habilitatō
spectat ad papā q. ad sacros ordines et digni-
tates licet eps possit dispensare in minorib⁹
ordinib⁹. v. etiā si iste tici⁹ minor. xliij. an-
noz et legitim⁹ fili⁹ et in mīmonio natus
s. p. ei⁹ bñerat illā dignitatē. Nota pzo ex
h. i. q. de lege cōi minor. xxv. annoz nō pōt
obtinere dignitatē v. psonatum. etiā si sit
simplex hoc est nō habeat iurisdictionē in
foro penitēntiali v. cōtentioso. Nota vltcri⁹
q. epī possunt dispensare in simplicib⁹ dignita-
te v. psonam sup defectu etas. No. finalit⁹
q. ad hoc v. eps possit dispensare requirit⁹
q. ille p. pluerit annū. xx. et attigerit. xxi.
Idē dicim⁹ in p. mouendo ad abbatiaz. c.
indēntatibus. s. de electioni.

De filiis presbiteroz.

Dicitur fuit sup titulis precedentib⁹ de p-
mouendis ad ordines et bñficia ecclesiasti-
ca: verū q. possit dubitare aliq. v. rū filij p-
byteroz de lege cōi sine dispensatōe possint
p. moueri ad ordines v. bñficia ecclesiastica
ideo p. p. tēnti ordine ponit de filiis presbi-
teroz. p. mouendor. ad ordines v. benefi-
cia quid in is sit videamus.

Is qui. Glo. intelligit istud ca-
p. m. l. q. dispensatus vt
possit obtinere nō obstāte defectu
bñficiū curatū virtute dispensatōis si possit
simul obtinere duo bñficia. s. sic istō. c. nō
p. tineret difficultatē. c. de m. l. de p. in an
vbi d. q. d. non p. t. h. tenere duo beneficia.
etiā si esset legitimenatus. id in hoc rep. p.
hendit glo. nra. s. dicit moderni q. istud. c.
intelligit q. illegittim⁹ dispensat⁹ vt possit
obtinere quodcūq. bñficiū. nō potest obtine-

re duo bñficia. etiā si velet dimittere p. mū
si illud semel acceptauit q. expirauit sua di-
spensatio in pzo bñficio acceptato vt. c. nō
p. t. infra de p. c. b. vbi si q. s. sit dispensat⁹ ad
plā bñficia: est purificata sua dispensatio i
pzo bñficio accepto v. duob⁹ primis obre-
tis s. g. idē in casu huius. c. Casus. Ertuz est
q. in p. monēdo ad bñficiū. etiā simplex req-
ritur q. talis sit procreatus ex legitimo iuri mo-
nito. c. cū in cūctis. de elec. in an. idē est i p-
mouendo ad primā tonsurā ita q. illegitimi-
natus sine dispensatōe nō potest p. moue-
ri ad ordines. etiā ad primā tonsurā vt di-
xi. Sed q. rituz v. rū sol⁹ pa. possit dispensa-
re. Rūdet qd nō. imo aliquiens sufficit de
spensatōe epī. s. q. talis illegittim⁹ vult p. mo-
ueri ad m. o. ord. v. si vult p. moueri ad bñ-
ficia simplicia si autē vellet p. moueri ad sa-
cros ordines v. ad bñficia sustinētia ad m. o.
stratēz vt dignitatē v. psonatū v. curā re-
q. rituz de dispensatōe pape. Sed qd si papa di-
spensauit cū illegittime nato vt possit acce-
ptare quodcūq. bñficiū etiā si illi tinnere cura
aiarū. accidit q. illi illegittimo fuit colla-
tū vnū bñficiū: illō acceptauit. postea fuit
ei collatū aliud p. g. nū bñficiū v. n. possit
licite accipere. Dēro. pon. q. nō scdm veri-
oritē intellectū. q. de dispensatōe sua est verifica-
ta in pzo bñficio obtento licet glo. aliter in-
telligat. S. dicitur de scō gemi. et moder-
ni doc. in hoc reprehendūt glo. quia istō
.c. nō p. tineret dubitatōez q. legitime natus
non p. t. obtinere duo bñficia curata. c. d. m. l.
ta allegat. g. m. l. o. m. i. n. illegittimē natus. et
hec sunt vera nisi indispensatiua fuisset di-
ctū q. obtento vno bñficio possit aliud ac-
ceptare. p. mū dimittere vt sit q. t. d. e.

Siscū quo. Dispensatio
addita dispe-
nsationi nō valet nisi in dispensati-
one scōa fiat mentio de p. n. Casus Tici-
ni illegittimē natus a se. apo. obtinuit dispe-
nsationē vt possit p. moueri ad sacros or-
dines et ad bñficiū ecclesiasticū etiā curatū
deinde affecto bñficio curato ostute suē di-
spensatōis videbat bñficiū curatū aliud si-
bi cōferendū. v. n. accessit ad pa. vt possit ob-
tinere duo bñficia curata et in illa dispensa-
tione nō fecit mētionē q. cū esset illegittime-
natus papa fecerat ei grām ad obtinendū be-

ficiū curatū: an valeat ista scōda dispensatio ita vt posset obtinere p̄tra b̄nficia p̄tate illius scōde dispēsa. Rñ. ro. p̄o. q̄ non. imo est subrepticia. qz tacuit id qd si exp̄ssissz non obtinisset scōdam dispensationē pape. vel saltē cū maiori difficultate. qz verisimile est qd papa non voluisset eū proseq̄ tam maḡ m̄l̄ ritū die. **F**lora p̄rio illud ad qd allegat̄ text̄ iste qd dispensatio addita dispensatiōi nō valet nisi in scōda dispēsatiōne fiat mērio de prima. Ro. maḡ specificē q̄ si ille cū q̄ fuit dispēsatiū sup̄ illegitimitate ad b̄nficiū curatū: si velit ob̄tinere scōdam dispensatiōem ad pluralitatē b̄nficioz obtinendoz in futurū: ip̄s dz in scōda dispensatiōe sup̄ pluralitate b̄nficioz obtentoz in postez. saceremētionē de prima. **F**lora vlt̄er̄ q̄ l̄re ip̄trate ad pl̄a b̄nficia obtinēda si p̄stiterit ip̄as eē subrepticias nō valet ip̄o iure. Sūte eīn l̄re subrepticie que sunt impetrate tacite ueritate. Secus ar̄ eīn litteris si sint subrepticie non valet ip̄so iure licet sit sec̄ in litter̄ iur̄sticie. nā valet processus p̄tate illaz l̄raz factus si nō excipiat̄ de subrepticiōe: nā tales l̄re non sunt nulle ip̄o iure. c. si motu p̄rio. infra de p̄rb̄. **S**ed querit̄ q̄ b̄nficia p̄t obtinere ille cū q̄ est dispensatiū sub hac forma videlicet **S**ic̄ p̄ huius r̄e. dispensam̄ vt duo v̄l plura b̄nficia possis obtinere. Dicēdū est qd cū dispēsatio sit odiosa et exorbitat̄ a iure cōiōz restringi inq̄ntuz fieri p̄t. idō dicendū ē qd dispensatio sub p̄dicta forma solū extēdit ad tria b̄nficia. **S**ed qd si pap̄ dispēsauit sub hac forma. dispensam̄ vt possis obtinere duo v̄l plurima beneficia. Dicendū qd talis dispēsatio solū extēdit ad q̄t̄ tuoz b̄nficia videlicet ad duo ratiōe dicētiōis duo / et alia duo ratiōe verbi plurima.

De bigamis

Quis ē sup̄ ti. proximo de filiis p̄sbit̄er̄oz q̄l̄iter non p̄nt promoueri ad ordies v̄l b̄nficia. v̄z qz dubitare posset aliq̄s de bigamis an bigami possint promoueri ad ordines v̄l b̄nficia. idō annectitur rubrica de bigamis. **U**n̄ sciendū qd filij nati an̄ sacerdotiū nō dicunt̄ filij sacerdotis si agat̄ d̄ p̄iudicio ip̄oz. qz sec̄ si de cōmodo eoz ageret̄ alia ob̄starent multa iura. ff. de senatoribz. vbi filij nati an̄ senatorum dicunt̄

filij senatorum.

Altercationis **B**igam̄ nū datus est oī puilegio clericali et astrictus clericali foro nec valet p̄suetudo in cōtrariū. **L**az sus. **L**ertū ē qd promoti ad primā tonsurā gaudēt pluribz puilegijs. nā nō tenent̄ sibi re onera sordida nec p̄sonalia. l. placet. **L** de sacro san: eccl. c. nō min̄. d̄ imunitate eccl. in an. **I**tes si cōmittat̄ delictū non puniunt̄ per iudicē laicū sed remittunt̄ ad iudicē eccl̄asticū. **P**onam̄ qd aliq̄s cleric̄ p̄mot̄ ad primā tonsurā effect̄ ē bigam̄ qz p̄traxit cū duobz cā v̄na corrupta vere v̄l interpretate an talis sit puatus oī puilegio clericali. Rñ. ro. p̄o. qd sic scd clerici v̄roz an̄ tenent̄ adhuc duo puilegia. l. vt non possint distinguī p̄ laicū iudicē. **I**te retinet̄ puilegia. c. si q̄s suadere. xvi. q. iij. **S**z v̄trū bigam̄ possit portare insignia clericalia Rñ. qd non. id̄ non p̄t deferre tonsurā nec habitū clericale. et si deferat potest moueri sub p̄ca excoīcatōis ne ā pl̄ deferat: et si nō desistat est excoīcand̄ imo fm. l. p̄mittit̄ crimē falsi l. qui miles. ff. ad. l. corne. de fal.

De officio vicarij

Dictū fuit. s. p̄ discursuz tituloz p̄cedētiū d̄ p̄motōe cl̄icoz ad b̄nficia eccl̄astica: v̄z qz sic p̄moti q̄nq̄ b̄nt sub se vicarios: idō ad nos infirmandū annectit̄ rubrica de officio vicarij.

Romana. **L**azns. **L**uz archi ep̄s burdegalensis officialē picta. excoīcasset ex aliq̄ rōnabili cā. officialē picta. nō p̄t exercere iurisdictionē ep̄i picta. ponam̄ qd officialē ip̄se excoīcat̄ aliq̄ sibi substituit. v̄trū ip̄se substituit̄ sit excoīcat̄ exercēdo iurisdictionē ep̄i picta. Rñ. qd nō nisi sit p̄cipal̄ cū officiali in crimie dānato. c. si z cubine. d̄ sen. excoī. in an. vbi d̄ qd p̄cipal̄ in crimie p̄ter qd aliq̄s fuit excoīcat̄. incurrit maiorē excoīcatōē. **S**z qd ponam̄ qd substituit̄ exercet iurisdictionē ip̄i officialē an valeat̄ gesta p̄ ip̄s officialē. Rñ. ro. p̄o. cū distincōe qz aut iste substituit̄ suscepit iurisdictionē ab officiali. excoīcato: et tūc nō valet̄ gesta p̄ istuz substitutū qz si officialē nō valuit̄ p̄ se exercere iurisdictionē nec etiā potuit alijs committere

aut substituitur ab alio suscepit iurisdictionem
 et non ab officiali excoicato. tunc valebit ge-
 sta per ipsum. Alii intelligunt quod officialis excoi-
 catus de facto substituit alium, officialis quod fa-
 cere non potest. l. pro. ff. de iurisdictione omnium iu-
 di. et alius substituitur de facto ab officiali ex-
 coicato non excoicatus sed tamen non valet gesta
 per ipsum. Nota primo ex hoc capi. quod quod sine ca-
 rationabili non debet excoicari. unde excoicatio
 non fertur ab homine nisi per inobedientiam vel con-
 tumaciam et licet delictum precedens sit causa me-
 diata tamen contumacia est causa immediata exco-
 municationis. Nota. insuper ex hoc textu in
 nota glo. quod officialis episcopi potest excoicari sub
 nomine dignitatis: et tamen excoicatio non extendi-
 tur ad successorem nisi participaret cum excoi-
 cato in crimine damnato. v. d. i. c. si concu-
 bine. alle. q. tunc incurreret maiorem excom-
 municationem. Nota quod episcopus excoicatus non
 potest exercere ea que sunt iurisdictionis et sic
 non potest conferre beneficia. quod collatio beneficiorum
 est iurisdictionis. c. transmissas de elec. in an.
 sed vtrius capitulum vel superior possit tunc conferre
 beneficia vacantia. certe non. c. quod diversitate.
 de pres. preben. in an. quod collatio beneficiorum
 non devolvitur ad capitulum vel superiorem nisi data
 negligentia sed modo episcopus excommunicatus
 non potest dici negligens. quod etiam si ipse
 se vellet conferre non posset.

Hecet Ex generali commissione non
 potest officialis inquirere de po-
 nere vel punire subditorum excessus. b. d.
 d. Casus. Episcopus picta. fecit et creavit sub ter-
 minis generalibus titulum suum officialis iurisdic-
 tionis. vtrius tituli officialis potest generalis
 commissionis recipiat potestatem ab episcopo inquirendi
 de crimina et puniendi excessus. R. n. quod non
 nisi in commissione habeat specialiter liberam
 facultatem corrigendi crimina et puniendi ex-
 cessus. sed pro istis criminibus esset recurrere
 dum ad episcopum. ideo libellans in criminibus que
 litigat coram officiali specialiter substituto ad
 inquirendum excessus puniendi deponendi
 et. nam ista tribuit sibi potestatem.

Qum in generali officiali ex-
 communiata generali commissione beneficia con-
 ferre non potest. b. d. Casus Episcopus picta. titulum
 suum officialem sive vicarium in spiritualibus et ter-
 r

libus substituit et creavit et ordinavit Tertio est
 quod virtute generalis commissionis ipse titulus officia-
 lis non recipit potestatem inquirendi puniendi
 de excessus. vel deponendi v. d. i. s. c. pri. Sed
 nunquam virtute generalis commissionis reci-
 pit potestatem conferendi beneficia spectantia ad
 suam collationem. R. n. d. quod non nisi collatio
 beneficiorum specialiter committatur. Nota. primo
 quod in officialem ex generali commissione tra-
 sit iurisdictionis in causis civilibus sed virtu-
 te generalis commissionis non habet potestatem in-
 quirendi corrigendi crimina nisi ei specialiter
 mandetur potestatem inquirendi corrigendi et
 puniendi excessus. Nota vtrius quod collatio
 beneficiorum vocatur donatio sed contra hoc fa-
 citur: quod donatio nullo cogente tempore ex me-
 ra liberalitate confertur. sed collator compellitur
 conferre beneficium vacans infra sex menses. alio
 prius potestatem conferendi igitur dicitur quod
 collatio beneficiorum uno respectu est donatio
 videlicet in cuius conferendo puta michi vel tibi
 vel illi. sed alio respectu scilicet in conferendo sim-
 pliciter non dicitur donatio. cum ista collatio
 fiat aliquid cogente tempore ne perdat potestatem con-
 ferendi elapsis sex mensibus. Ex quo sequitur
 quod si ille in quem fit collatio sit ingratum non potest
 repelli: licet secus sit in meris donationibus
 civilibus. c. penult. infra de dona. l. fina. l.
 de reuoc. do. Nota. quod procurator omnium bono-
 rum cum libera administratione et generali po-
 testate vel possit facere ea que constituitur sa-
 cere non potest donare bona spectantia ad
 dominum: quod in tali generali commissione est intel-
 ligenda ista clausula excepta alienatione bono-
 rum non gratuita. Nota. principaliter effectum
 huius. c. quod vicarius episcopi non potest conferre beneficia
 nisi ad hoc episcopus dederit ei specialiter potestatem
 Vtrius episcopus possit alicui dare facultatem conferendi
 beneficia ad collationem ipsius spectantia
 Dicendum quod sic v. d. i. sed non intelligitur
 quod episcopus possit dare potestatem ad conferendum be-
 neficia proximo vacatura: quod fieret fraus
 consilio generali ne conferantur beneficia prime
 vacata quod est contra vicariatibus specialibus qui
 communiter dantur.

**De officio potestatis iudi-
 cis delegati.**
 Superiori iudicium fuit de officio vica-
 rij. v. d. quod iudex delegatus gerit vices iudicis

De of. z pote. iudi. dele.

delegantis z qdamodo breuis vicarij qd
tunc ad causam sibi committitur: id est rubrica
precedente ponit hec rubrica de offi. z po.
iudi. delega.

Statimus Confuatoz amāifeste
fendit iniurijs z iudicialē indagi/
nē hitereret. h. d. Casus. Roma. pō. aliq̄s
religiosos v̄l alios exemit a potestate iudi
cis ordinarij. z eos recepit i sua tutela z cu
stodia dādo eis p̄seruatores. querit de po
testate istoz p̄seruatoz. Rñdet q̄ p̄tās coz
rū in hoc p̄sistit v̄l illos quib⁹ sunt depu
tati defendāt a manifestis iniurijs Sz qd
si iniuria non sit manifesta sz requirit plenā
causē cognitionē. v̄tū cōseruator possit se
impedire. Rñdet q̄ non: sz pro hoc ē recur
rendū ad ordinariū. Et ista sunt nisi in p̄
uilegijs istoz religiosoz vel alioz q̄b⁹ da
ti sunt p̄seruatores aliō diceret videlicet vt
possent cognoscere de iniurijs z alijs cau
sis etiā si requirerēt iudicalem indaginem
z cōiter i p̄uilegiō apponitur illa elausula
Nota primo q̄ officiu cōseruator est defen
dere illos q̄ eis cōmittuntur a manifestis i
urijs z violentijs. Nota insup q̄ cōseruas
tores simpliciter deputati non p̄nt se ipedire
de his que sunt octa z dubia. Sz qd si
offensa manifesta negent. v̄tū cōseruator
possit cognoscere an sint manifesta. Respō
det. glo. q̄ sic. alias q̄libet possit impedire iu
risdictionē ipoz confuatoz. qz quilibet cō
uentus semp negaret iniuriam. An quan
do dubitatur de iurisdictione alieus iudis
eis ad eū iudices spectat cognoscere. an co
gnitio ad eū spectet v̄l nō. l. si quis. ff. si q̄s
in ius voca. non icrit.

Quiapontificali. In ac
bus z penis pontificali dignitari
desertur. h. d. Istud. e. emanauit ad decla
rationē. e. sane z. c. pastoralis. eo. ti. in anci.
vb i d̄: q̄ iudex delegat⁹ potest rebellēs cōp
mere z coercere eos si nō obediāt in eis
quespectat ad suā iurisdictionē. tñ deserre
debet dignitati ep̄ali. z mitigare illas pe
nas. istud. e. ponit q̄ ordine d̄: mitigare il
las penas. Casus. Delegat⁹ pape cām sub
delegauit ep̄o p̄icta. ep̄s non vult accepta
re. Ern̄ est q̄ delegatus pōt eū punire: sz
tñ debet mitigare penā. sz querit quā mit

tigatōem debet ip̄e delegat⁹ seruare. Rñd̄
q̄ non debz ab initio ep̄m excoicare sed de
bet ei p̄io interdicare ingressus ecclie. po
stea si illā penā cōtenat debet eū suspendere
ab officio sacerdotali: postea procedere ad
penas grauiōres. tñ si delegat⁹ p̄mo p̄ces
serit ad excoicationē tenet excoicatio. licet
non bñ faciat. qz iste text⁹ loquit de bone
state. verū tñ possit esse iāta p̄tumacia q̄ de
legat⁹ incipet ab excoimunicatiōe.

Sduo. Si appellatum fue
rit ad v̄nū delegat⁹
ru non appellatur ad duos delega
tos. sz ad v̄nū eoz. h. d. Casus. Papa p̄mi
sit cām tribus iudicib⁹ delegatis. videlicet
decano archidiacono z archip̄sbitero. duo
suerūt ipediti v̄n ipsi vices suas subdelega
uerūt. q̄ subdelegati p̄cesserūt cū tertio dele
gato intm q̄ deuētum fuit vsqz ad senten
tiā quā h̄ te tulerūt: vis ab illa inia appella
re. v̄tū possis appellare ad delegatos. V̄
det q̄ sic. qz appellare vis a subdelegato ḡ ē
appellandū ad delegatō si in totū vices su
as nō p̄miserūt sz aliqd sibi retinuerūt. Rñ
det. ro. pon. q̄ licet delegati subdelegauerūt
vices suas z non i totū. eoz q̄ illi sb dele
gati nō p̄cesserūt soli sz eū tertio delegato q̄
ē par illi delegat⁹. id non p̄t appellari ad dele
gatos. Nā n̄ appellat a p̄i ad parē. z iō a sb
delegat⁹ appellandū ad papā: ac si oēs dele
gati fil de cā cognuissent. Et sic si delegati i
totū sb delegassent eām n̄ appellaret ad de
legatos. l. vnica. l. q̄ p̄ sua iuris. iudi. da. l.
da. pos. fm l̄: qz q̄ bz ad nos in re iudicia re
meabūt q̄ ē cōis i rā. sz aliq̄ h̄eant in l̄ra ad
eos z tñ ille tex. intelligit q̄n delegati sub
delegauerūt in pte z nō in toto. Nota p̄io
ex h. c. q̄ delegat⁹ pa. p̄t subdelegare. l. a iu.
dice. l. de iudicib⁹. c. pastoral alleg. z qz. ff.
de iuris. om. iu. No. v̄tū q̄ delegat⁹ pa.
subdelegādo p̄t retinere aliq̄ d̄ iurisdictionē
ita q̄ n̄ desinit oīo eē iudex. rōe cur̄ ē appel
landū ad ip̄z delegatū Et iste ē vn⁹ casus i q̄
non p̄t appellari ad papā omissio medio et
illō p̄cedit siue delegat⁹ refuauit sibi sui a z
v̄l tñ executionē. No. insup p̄ncipale effe
ctū h̄. c. q̄ si aliq̄ delegati sbdelegat⁹ sbde
legati p̄cedūt cū vno ex p̄ncipalib⁹ delegat⁹
appellandū ē non ad subdelegatos. sz ad pa
pam p̄ter mixturam partis respectu illorū
subdelegatoz q̄m.

S contra Iste capit. emanavit ad limita-
nonē iurū dicentū q̄ cū iudex re-
cusat vt suspēctus sunt eligēdi arbitri. fallit
in trib⁹ casib⁹ h⁹ enūteratis. Casus. In cau-
sa quā erā tecū habitur⁹. Ipeirant a se. apo.
duos delegatos vicz decanū z archidiacono
nū ecclie picta. cū clausula q̄ si ambo inter
esse nō poterit alter v̄m negotiū c̄equat
accidit q̄ corā istis delegatis feci te ciuariz
obvili libellū cui petū p̄ te rēderi. Tu cō-
parens p̄posuisti q̄ habebas vnū iudicēz
tibi suspēctū qz erat cōsanguine⁹ meus vel
cōsult⁹ fuerat cām z oppinōz suā dixerat.
illa causa est probabil⁹. querit corā quo iu-
dice debeas illā causāz suspitōis probare.
z vtrū sint eligēdi arbitri. Rñdet q̄ non. s; illā
cām suspitōis debet is pbare corā suo
iudice. z hoc verū qñ illi duo delegati sūt
dati cū clausula: q̄ si ābo. Si aut̄ eēnt sim-
pliciter dati tūc assumēdi essent arbitri fm̄
iurā an rīq̄ q̄ si nō potest d̄delegat⁹ cognos-
cere in p̄ncipali nec i accessorio. S; qd̄ si
q̄s vellet recusare officiale ep̄i v̄l delegatū
ep̄i vtrū sint eligēdi arbitri. certe nō s; est
causa suspitōis probāda corā ep̄o q̄ officio
cialē delegavit. Nota p̄mo q̄ cū cā est dele-
gata duobz simplr. neut̄ eoz sine alio p̄t. p̄-
cedere etiā in cās emergētib⁹ sic d̄tib⁹
sicut nec possunt p̄cedere in p̄ncipali. vñd̄
recusatio est cā emergēs: z tñ alter sine alte-
ro nō p̄t cōgscere qñ sunt dati simpliciter
Si aut̄ dati fuerint euz clausula. q̄ si nō
oēs tūc tota iurisdictione apud aliū reman-
z. non solū q̄ ad p̄ncipale s; q̄ ad emergētia et
incidētia. Nota v̄lter⁹ ex hoc. e. casus in q̄
bus non recurrit ad arbitros p̄ causa sus-
pitionis p̄banda vicz cū i recusat alter dele-
gatoz. Itē officialē ep̄i v̄l ep̄i delegatus z sic
officialis nō est delegat⁹ ep̄i sed habz
iurisdictionem ordinariam.

Iuder. Casus. Si es habi-
turus tecū licet a se
apo. ipeirant delegatū corā q̄ feci te
p̄uentri. iste delegat⁹ erat tibi certa rōne su-
spēct⁹ anq̄ causa suspitōis fuisset p̄ te p̄posi-
ta coram eo ip̄e iudex cām subdelegavit an
possit. certe sic. Sed qd̄ si cā fuit p̄posita z
fuerit elect⁹ arbitriūz anq̄ arbitri cōgscerēt
d̄ cā suspitōis ip̄e delegavit cāz p̄ncipalē.

lem: cōmisit cuidaz iudiciz ip̄m subdelega-
vit. vtrū possit. Rñd̄z q̄ sic si subdelegavit
in totū te reo p̄sciente. Sed ponam⁹ q̄ iu-
dex recusatus noluit s̄bdelegare: s; expectā-
vit sniaz arbitroz q̄ p̄nōnciatuerunt cām
suspitōis esse sufficienter p̄batā vtrū poterit
subdelegare p̄ p̄nōnciatōes arbitroz
p̄sciente recusatoze. Rñ. q̄ non qz desinitet
se iudex p̄ p̄nōnciatōes arbitroz. z iō nō pōt
subdelegare. etiā de p̄sensu partiū qz p̄uas
toz p̄sensu nō dar iurisdictionēz ei q̄ nulli
p̄est iudicio. l. puator p̄sensu. L. de iurif-
di. om. iudi. Nota p̄mo ex hoc textu p̄acti-
cā quā d̄z obviare iudex d̄legat⁹ qñ cōgscit
se suspēctū. qz q̄s nōllet facere in iusticiāz
cautela ē q̄ anq̄ de causa s̄tromittat q̄ cau-
sāz ip̄am in totū subdeleget. nā si semel s̄-
tromisit de causa non poterit ampl⁹ subde-
legare nisi de p̄sensu recusatoris. Nota in-
sup q̄ causa suspitōis semel p̄posita non
p̄t d̄legat⁹ cām subdelegare nisi de p̄sensu
recusatoris. No. v̄lter⁹ q̄ si arbitri p̄nōn-
ciēt cām suspitōis eē sufficienter probatā
tūc iudex recusans desinit oīno eē iudex iō
de causa non potest amplius se intromitte-
re etiam subdelegando.

Quāvis Delegat⁹ pape q̄ in to-
tū subdelegavit potest
re integ cām illā remouere et alte-
ri subdelegare. Idez si subdelegat⁹ mox.
h. d. p̄supponendū pro intellectu. c. p̄de-
legat⁹ pa. subdelegato in totū videt a se ab-
dicare iurisdictionē cū limitatione hui⁹. c.
si s̄bdelegat⁹ incepit v̄i iurisdictione itaq̄
res nō ē integ. Casus. Ego iudex delegat⁹
inter te z ticiū vices meas gayo i totū p̄misi
nihil retinēdo de iurisdictione ista subdele-
gatio fuit p̄ntata gayo s̄bdelegato: tū non
vlus ē adhuc iurisdictione. an potero egore
uocare illā subdelegatōes. Rñ. q̄ sic ex quo-
res ē oīno integ z nō incepit v̄i iurisdictione
S; qd̄ si subdelegat⁹ re integ est mortuus
nō qd̄ potero cām reassumere v̄l alteri s̄bde-
legare. Rñ. q̄ sic qz nō est abdicata a me iu-
risdictione cū effectu ex q̄ subdelegat⁹ non in-
cepit v̄i iurisdictione sibi subdelegat⁹ z res
est adhuc integ. Nota p̄mo ex hoc text.
argumentuz a p̄trario sensu q̄ delegat⁹ q̄
subdelegavit in totū potest cōmissionem

renocare z reuocādo extinguit iurisdicōe
sbdelegati. l. iudiciū soluit. ff. de iudi. No.
vlti^o effectuz pncipalē h^o. c. q. si subde. in
cept vti iurisdicōe etiā p citatōz decreta:
lz re^o nō sit citat^o. itaq. res desūt eē integ de
legat^o nō p̄t reuocare cōmissiōes z in eo nō
h^oz locū. l. alle. iudiciū soluit. ff. de iudicijs

Sidelegat^o Casus. In cā q
mioneri spera
bat iter te z me ipetraui iudi. dele.
forte decanū p̄icta. q. decan^o p̄siderās q. nō
poterat cōmode l. causa nra examianda al
ter vices suas cōmissit sb hac forma. Tibi
in tali cā vices nras p̄mittim^o q̄tiens nos
abesse cōtigerit v^o dōec duxerim^o reuocan
das. iste subdelegat^o incepit vti iurisdicōe
z cām examiare: postea delegat^o est mortu^o
v^oz subdelegat^o poterit cām finire z termi
nare. Rñ. q. sic si aū mortē delegat^o des
erat esse integ hoc ē qz subdelegat^o incepit
pcedere in causa. Sz q̄ritur ad que l. appa
laudū vtrū ad subdelegantē v^o ad pa. Rñ.
cū dictione. qz v^o subdelegat^o sb delegat^o
uit in totū: tūc nō est ad ipm̄ recurrenduz.
sz ē appellandū ad p̄mū delegantē. aut iste
delegat^o sb delegat^o sibi aliqd̄ refuauit d̄ in
risdicōe puta sententiā v^o executiōis ip̄
cause z tūc appellat ad ipm̄ subdelegantē
z non ad pa. Nota p̄mo q. delegat^o pape
p̄t vices suas p̄mittere etiā sub cōditōe: nā
istaz b̄a: q̄tiens me abesse p̄tigerit: h̄nt vim
p̄ditōis. i. si me abesse cōtigerit aliq̄b^o assiz
gnatōib^o. Nota delegat^o mortu^o dicit abeē
z ideo subdelegat^o poterit pcedere in cā.
Notavlti^o mortuo mādante morte mā
dāt̄ expirat māda. s. soluit. isti. mā. l. mā.
dati. l. mā. etiā si mandās aliō respectu e
rat mādatari^o. No. q. cū appellat a subdele
gato pncipis appellat ad subdelegantē ni
si ille delegat^o subdelegasset in totū. nā tūc
ē appellandū ad p̄cipē primū delegantē.
l. vnica. l. q. p̄ sua iuri. scdm̄ lect. q. h^oz ad
nos. Nota insup vñū in q. non p̄t appella
ri ad papā omisso medio videlicet cū appel
latura subdelegato delegati pape: qui non
subdelegauit in totum vices suas.

Cum plures. L. iij. causa
delegat^o cū clausula q̄tin^o vos vel
duo aut vñ^o v^o q̄libet delegat^o recipit iu

risdicōes in solidū tñ si vñ^o cām occupauit
aliq̄ non p̄t se impedire nisi occupās d̄fo
ferret pcedere maliciose. Presupponēdū
ē pro intellectu hui^o. c. q. cū causa ē delega
ta simpliciter plib^o iudicib^o licet iurisdicō
sit indiuisibilis qz est ap̄d quēlibet iudiciū
in solidū. tñ exercitiū iurisdicōis est apud
oēs sil. l. duō ex trib^o. ff. de iud. c. pastoral.
eo. ti. in an. Verūm̄ papa p̄sueuit appone
re istā clausulā: q. si oēs interesse nequerit
alter negotiū exequatur. Aliq̄tiens etiā poni
tur ista clausula: q̄tenu^o vos v^o duo aut vñ^o
v^o vñ^o negociū exequat^o. Casus. Lū pretēde
rezte debitorē meū impetraui duos v^o tres
delegatos sub ista forma. Lū q̄tū^o us est no
bis talis q. tūc sup tali re ei iniuriat q.
circa mādam^o q̄tenu^o vos v^o duo aut vñ^o
v^o vñ^o qd̄ instū fuerit decernat^o. vñ^o p̄tāui
lras meas vñ^o delegatōz vt mibi decerne
ret vñā citationē vtrū iste possit pcedere
altijs irredētis. Rñ. q. sic qz forme sine iuri
dicōis hoc h^oz Sed qd̄ ponam^o q. vñ^o isto
rū incepit pcedere in cā. vtruz aliq̄ postea
poterit se impedire. Rñ. q. non nisi iste q.
cām occupauit non vellet v^o nō possit cāz
finire q̄a. forte mortu^o est v^o est occupat^o z tñ
potest vacare. v^o si maliciose differret pce
dere volens fauere vni p̄ti. tūc p̄t dimitti z
aliq̄ poterit adirez de causa se introumittere.
Sed qd̄ si vnus solus incipit vti iurisdic
tione deinde mortu^o est papa z mort^o iste
delegatus volo adire aliū pro pte tua sz q.
non possit qz res est integra quātū ad istū
modo reinte^o mortuo mādāte expirat mā
datū. Rñ det ro. pon. q. ex quo p̄ vñū ipoz
delegatōz p̄petua est iurisdicō non solū
q̄ ad ipm̄ sed etiā quo ad alios licet non in
cepint vti iurisdicōe.

Super. Executor sup grā
factā dar^o a pa. mort^o
uo pa. etiā reinte^o grām p̄sequat^o.
Cas. Papa p̄tulit mibi canonicatū in eccle
sia p̄icta. qz creauit me canonicū ecclie pic.
z mādāuit canonicis vt de facto me instal
larēt z ponerēt me in possessione canonicā
tus p̄ bendāq. mibi assignarēt si q. vacaret
alioq̄ n. primovacaturā z dedit mibi execu
torē ad p̄pellendū canonicos aūq. me exe
cutor exequeret mandatum. papa mortu^o.

est. postea in contumacia cononicoꝝ iploꝝ
 ui offm mri executorꝝ vt ex q̄ res mandatu
 p̄ pte cononicoꝝ fuit ei oppositu q̄ p̄as ip
 sius executoris expirancra p̄ morte pape
 ego dico cotrariu q̄ mea gra non expiraue
 rat z executio est accessoria ad gram. L. oful
 ius pap̄ r̄idet q̄ executor poterit facere ex
 ecutoꝝ licet pa. in adans sit mortuꝝ. et hoc
 p̄pter r̄oꝝ ter. q̄ executio est accessoria ad
 gram iac̄ facta id sec̄ si gra nō esset iac̄ fa
 cta sed faciēda. tūc em̄ executor mortuo pa
 pa nō possit vti sua executōe. si res sit inteḡ
 z n̄ incepit vti sua iurisdictōe. c. si cui infra
 de prebē. Nota p̄mo q̄ pa. p̄t alicui p̄ferre
 canonicatu sine prebēda. z sic canonia p̄t
 esse sine prebēda. in non dy esse diu. z cū pre
 bē. p̄t esse sine canonia vt in notabilibꝝ ec
 clestis puuli hūit vna prebēda z non tñ p̄ h
 suu canonicu z laicus potest esse prebēda/
 tus in ecclia: nō tñ p̄ hoc ē cononicꝝ de hoc
 in. c. Luz. m. de p̄sti. in an. Nota q̄ si pap̄
 alicui contulerit canonicatu m̄dat cano
 nicꝝ vt me inducerēt in possessionē actualē
 z prebēda si q̄ vacaret mibi p̄ferent. alio
 quā in primo vacaturā datis ad hoc certis
 executoribꝝ accidit q̄ papa mortuꝝ anteq̄ ex
 ecutor in negotio p̄cesserit. nō p̄pter hoc ex
 pirauit p̄as executoria p̄pter r̄oem tertius.
 Nota insup id ad qd̄ allegat p̄us. ca. q̄ si
 q̄s fuerit creatꝝ canonicus p̄ papā: mortuo
 pa. non expirat creatio canonicatꝝ z sic per
 mortez papē nō expirat gr̄e p̄ ad bñsleia
 p̄cesse. tñ papa in crastinu sue cōfirmatōis
 cōsuevit reuocare oēs gr̄as p̄ suū p̄cedes/
 soꝝ p̄cessas ne def̄ materia captādi mor
 te. s̄ tñ q̄ statim tot v̄l plēs gr̄as p̄fert pa.
 successor. Videt q̄ illa nō sit sufficiēs ratō
 reuocandi gr̄as. ideo dicit panoz. q̄ h̄a rā
 tio est vt ro. p̄o. error q̄at p̄ctias d̄ nouo.

Sis cui. Duos casus p̄t
 q̄bus a subdelega
 to nō in totū appellat ad p̄mū dele
 gantē. videlicet cū delegatꝝ est excōicatꝝ v̄l
 mortuꝝ. P̄tesu p̄ponendū p̄mo q̄ cū appels
 lat a subdelegatō pape est appellandū ad sb
 delegatē q̄ non subdelegauit in totū. fal
 lit in casu huiꝝ. c. Casus Papa causas mo
 ueri speratā iter ter me delegauit alicui pu
 ta decano picra. q̄ subdelegauit aliquē re/
 seruādo sibi p̄nias. subdelegatꝝ incepit co

gnoscere de causa. tractu tps̄o subdelegatꝝ
 fuit excōicatꝝ. et aliqua causa rationali: v̄l
 est mortuꝝ. postea subdelegatus tulit sen
 tentiā d̄ te: tu vis appellare. querit ad quez
 est appellandū. R̄idet q̄ in hoc casu quan
 do subdelegatus est mortuꝝ est appellandū
 ad papā p̄mū delegantē omissio medio. Ho
 ta q̄ subdelegatꝝ pape potest subdelegare in
 totū nihil sibi reseruādo de iurisdictōe. v̄l
 in totū. sed reseruādo sibi sententiā v̄l execu
 tōem. in p̄mo casu non p̄t reuocare subde
 legationē nisi receptante integra. Itē est
 appellandū tūc ad papā z nō ad ip̄m subde
 legantē. In sc̄o vero casu q̄ non subdele
 gauit in totū. sed aliquid sibi retinuit p̄t
 p̄missionē suaz reuocare: etiā re non existē
 te integra. Itē appellatur ad ip̄m subdele/
 gantē z non ad papā nisi in casu huiꝝ capi.
 q̄ subdelegatꝝ est excōicatꝝ v̄l mortuus.

Ab arbitris. Si appellet
 ab arbitris q̄
 fuerit assumpti non appellet ad iu
 dicē recusatū s̄ ad papā. Casus. Causam
 que inter ter me mouebat v̄l moueri sper
 abat pa. ad mei instantiā delegauit archid
 gono picra: tu voluisti recusare eiu dicē qz
 inimicus tuꝝ capital. fuerit electi arbitri ad
 cognoscendū d̄ ista causa si n̄ sp̄tōnis. z tu
 lerit suā sententiā in terlocutoriā v̄l diffi
 nituā. q̄ istō. c. h̄z locū etiā si arbitri assige
 uerūt terminū n̄ in is artū. ab ista sententiā
 terlocutoriā v̄l diffinituā appellauisti. Que
 ritur ad quez debes appellare v̄l ad iudicē
 recusatū possis appellare. R̄i. q̄ nō n̄az: cū
 sit suspectꝝ in cā p̄ncipali esset s̄l̄r suspectꝝ
 in causa appellatiōis. sed est appellandum
 ad papā. Sed qd̄ sanctissime pater. habes
 mus in ca. sedes. de rescrip. in an. q̄ quādo
 sunt plures z diuersi iudices impetrati. si
 dubitet v̄l p̄ma cōmissio reuocet vel qd̄
 dicitur tibi q̄ si iudices nolint deferre d̄nt
 inter se uenire qui si non possint cōuenire
 d̄nt eligere arbitros ad sopiendū illā q̄
 stionē an p̄ma p̄missio fuerit reuocata v̄l
 non. S̄z querit isti arbitri tulerūt suā sen
 tentiā ad buē erit appellandū. v̄trum appel
 let ad ip̄os iudices. Respondet q̄ non sed
 est appellandum ad papam.

Sis cui Executor dat a p̄. vt p̄t
 deat p̄sonē subde. si p̄ot

De of. & pote. iudi. dele.

pvideat ecclie non expressa psona non subdelegat nisi habeat speciale mandatu. *La. sus.* Papa mandavit ep̄o pictauesi vt pvideret psona idonee de tali p̄bēda que vacabat: q̄a forte vacavit in curia & papa nō habebat nōciā psonarū hui⁹ patrie. vtrū talis executor sic deputat⁹ a papa possit vices suas cōmittere aliq̄. *Rñ.* q̄ nō nisi pap̄ daret sibi sp̄alem p̄tatem vt pvideret p se v̄t aliū. *c. pe. eo. ti. in an.* S; quid si papa mā davit vt de illa p̄bēda p̄videret certe p̄ fone putatio. vtz possit subdelegare. *Rñ* det q̄ sic. nam tunc non est electa industria p̄one idō pōt aliq̄ cōmittere. secus est in p̄mo casu cuz est electa in d̄stria p̄one circa psonam eligendā tunc enim nō potest aliq̄ cōmittere nisi ad hoc habeat speciale p̄tates a ro. po. vt dicto. *c. p̄e. alle.* Nota p̄mo q̄ cum papa mandat alicui vt ip̄e p̄videat de tali beneficio certe p̄fone. putatio. nō videtur electa industria p̄fone. Nota insuper q̄ in eligenda p̄fona ydonea magnū p̄culum versatur. & idō talis executor cui mā datur vt eligat p̄fona idoneā nō p̄t subdelegare qz industria ei⁹ est electa. Nota h̄ glo. notabile q̄ limitat iura d̄cātia q̄ delegatus alius a p̄ncipe nō potest s̄bdelegare: verū est nisi detur sibi p̄iās special̄ subdelegandi. naz delegans dando p̄tatem subdelegandi videtur ip̄emet delegans subdelegare sicut etiā dñs dando p̄curatori suo facultatē substituendi & procurator substituit videtur ip̄emet dñs substituere.

Statuimus. Is cui aliquid certo loco expe dienduz omittit ex iusta causa illō expedire poterit extra illū locū. Pro intel lectu h̄nt. *c. p̄supponendū* est q̄ mandatiari⁹ tenet fines mā dāi obfuare diligenter: ita q̄ si fines sui mā dāi excedat nō valet i eo qd̄ excessit fines mā dāti. Secōdo p̄supponē duz q̄ inq̄sitor a se. apo. deputat⁹ ad inquirēdū excessus d̄ delegat⁹. Tertio est p̄supponendū q̄ delegat⁹ i certo loco nō potest cognoscere extra illū locū. *c. statutu. s. de re scrip.* Casus. Peruenit ad nōciā pape q̄ in mōasterio sancti cipriani picta. erat magna dissolutō tā in capite q̄ in mēbris. mā davit papa archidiacono picta. vt ad dictū mōasteriū inq̄reret. de dictis excessibus nam

in capite q̄ in mēbris. & inq̄sitor facta totū processuz remitteret ad papā. archidiacono nus delegat⁹ timet q̄ monachi eū male tractent. Querit vtrū inq̄sitor depmatus ad certū locū possit locū mutare ad facienduz inq̄sitorē scdm q̄ fuit sibi mandatu. videt q̄ nō p. *c. statutu. alle.* Hoc in non obstatē respondet ro. pon. in contrariū videlicet q̄ inq̄sitor deputatus ad certū locuz si subit causa ratio nabilis poterit locū mutare et illud. *c. statutu* inuelligit qm̄ nō subest ratio nabilis causa: & hoc ne monachi reponerent lucrū ex suo dolo. nā necessitas nō h̄z legē: *c. cōsiliū de obserua. ieiū. in an.* Nota p̄mo ex isto textu q̄ delegatus a se. apo. deputatus. Idēz in delegato a quocūq̄ alio cui est iniunctuz vt mandatu certo loco exeq̄ tur: tenet exeq̄ in loco assignato nisi subit iusta causa vt h̄. Nota insup q̄ nō solū inq̄ dex ordinarius pōt mutare locū su orū matorū: si v̄ponis. *L. quō et qm̄ iudex. s. s̄* eūā pōt facere iudex delegatus cū iusta causa nec in hoc requirit cōsensu p̄tū sed si nō subit iusta causa non pōt sine cōsensu partiū sed de cōsensu p̄tūz pōt prorogari iurisdicātia. *c. statutu. de re scrip. s.* Nota vltterus q̄ si papa mā davit vt delegat⁹ ali quā inq̄sitorē certo loco faciat si executor timeat potentā illi⁹ contra quē est faciēda inq̄sitor poterit aliū locū ydoneū assignare nec poterit excipi d̄ delegatū q̄ p̄ccū et tra locum libi deputatum.

De subdelegato.

Dñs subdelegato nō in totū appellat eo q̄ nō admittit exceptōes p̄ quā negatur delegatū h̄re iurisdicōz ad papā appellat. *h. di.* Presupponendū est q̄ cū dele. p̄cā subdelegauit non in totū: si appellet a subdelegato appellandū ē ad delegatū s̄bdelegantē. fallit in casu h̄ exp̄. *so.* Casus impe trauit d̄ delegatū cui mā datum fuit in cōi forma vocans vocādis q̄ iustū esset decerneret. delegat⁹ iste qz isti cause examinande nō poterat p̄modē vacare quendā subdelegauit in totū s; refuata sibi inia v̄l execu tōe: accidit q̄ corāz isto subdelegato feci te puenire in termino assignato: p̄p̄uist: p̄p̄aritione facta tu re? excepisti q̄ nō tenebaris p̄cedere coram iudice subdelegato p̄pter

Defectū iurisdictionis: qz scz delegat⁹ fuerat
 mortu⁹ añqz sub delegat⁹ decerneret citatō
 nem. subdelegatus in terlo quēdo declara
 uit istā exceptatiōem non fore admiuandā
 tu ab ista sententia inter locutoria appella
 uisti queritur ad quem ob es appellare. Re
 spondet qz in hoc casu est appellandū ad pa
 pam omisso delegato. nā appellando ad de
 legatū eēs tibiūpi cōtrarius. nam tu negas
 delegatūz bñe iurisdictionē. qz p mortē pa
 pe non solū extinguitur potestas delegati.
 sed etiam subdelegati. z sic appellādo ad de
 legatū fatetur eū bñe iurisdictionē. Idē est
 in alijs casibus in qbus negas delegatūz
 bñe iurisdictionē vt in glo. pua si pponis
 rescriptū nullū? Nota qz allegas contraria
 non est audiend⁹ ad hoc qz die allegat istō
 capi. z li. i. l. de furto z suo cor.

Hac constitutione ^{La}
 Dicitū fuit in. c. statutū. s. de rescri.
 qz ad hoc vñs sit capax iurisdictionis apo.
 requiritur qz habeat dignitatē vl psonatū
 vl qz sit canonicus ecclie cathedralis. Itē
 dicitū fuit in. c. i. s. eo. isto libro qz conserua
 tores religiosi vl alijs clericis a sede apo.
 deputati cognoscūt de manifestis iniurijs
 Sz querit qz possent esse pseruatores. Rñ
 det qz epī archiepi abbaies et alijs habētes
 dignitates. cononici hō ecclie cathedralis
 non possunt licet possint esse delegati ad vñ
 nā causam. z ista est differentia inter cōser
 uatores z delegatos ad vñā causam. Sed
 qd ponam⁹ qz papā deputauit abbaie sancti
 cipriani conseruatozē puilegiōz cōcessōz
 monasterio nouo pictaui z deputauit ab
 batē monasterij noui pictaui cōseruatozē
 puilegiōz cōcessōz monasterio sancti cip
 riani virū hoc possū fieri. certe non. nā p su/
 mitur qz sibi inuicē fauerēt. Sz qd. Pona
 mus aliqz vult impetrare pseruatozem sb
 delegatū an possit. certe non. sed reges z re
 gine possunt. aliq non Et hic est alia differē
 tia inter pseruatores z delegatos qz cause
 possunt cōmitti z mutuo. Itē potest impe
 trari subdelegatus in causa z valet pcessus
 si non suit excepitiū. secus est in pseruatore.
 qz ipō iure pcessus conseruatoris nō valet
 Sed querit in quo loco cognoscere debēt

pseruatores de causis puilegiatorz Rñdet
 qz in loco in quo sunt deputati z nō in alio
 etiā de consensu pñi. licet secus sit in dele
 gato. qz delegatus de pñsensu partiū potest
 cognoscere in alio loco qz in loco sibi opu
 tato. c. statū alle. z hccē alia dē na int pserua
 tores z delegatos Sz vñz p sua. possit sub
 delegare cas sibi spectātes. Rñ. qz non nisi
 illō sibi fuerit spēalr pcessus in suis creatōe
 sec⁹ i delegato qz absqz spūali pñate pñ sb de
 legare. Qz sanctissime pater habcm⁹ in. ca.
 t. s. eo. qz pseruatores possunt solūmō se im
 pedire de manifestis iniurijs. Sz quid si
 pseruator de facto excessu fines sue pñatio
 certū est qz pcessus est null⁹. Sed virū pu
 nias cū aliq pena. Rñ. qz sic qz est suspēsus
 pan nū ab officio. delegatus hō nō punit.
 licet pcessus suus non valeat. z hccē stalia
 differētia inter pseruatores z delegatos.
 Sed qd de parte: qz vna pō litigantiū pro
 curauit vt pseruator excederet fines in an
 dati an puniatur. Rñdet qz sic. nam ipō fa
 cio incurrit sententiā excoicationis a qua
 non dōz absolui nisi pñs satisfactio de expen
 sis factis ab aduersa pte Sz qd vñz p mor
 tem pape expiret iurisdictionē cōseruatorum
 Rñdet qz sic quo ad negocia non incepra.
 z in hoc equiparant cōseruatores delegat⁹
 c. qm. eo. ti. in an. Sz qd sanctissime pñ
 dicitū fuit. s. de rescri. qz delegati non dñt
 aliqd accipe vñū idē sit dicendū in cōser
 uatoze. Rñ. qz sic. z in hoc sñt rēparat con
 seruator delegatio. Sz qd si cōseruator fe
 cerit contrariū in oibus casibus pmissis
 an valeat pcessus. Rñ. qz non imo su⁹ pro
 cessus ē ipō iure nullus. nō possint de po
 testate ordinaria. sz bñ de pñate absoluta.
 nā papa si veller posset derogare huic cons
 titutioni. Nota qz qualitates requisite in
 pseruatore requirunt in subcōseruatoze si
 cut etiā dō in. c. statutū. s. de rescri. qz quali
 tates requisite in delegato requiruntur in
 subdelegato

De officio legati
 Dicitū fuit sup. de his qz gerūt vices ali
 orz in foro iudiciali videlicet de delegato qz
 gerit vices delegantis verū quia legat⁹ pa
 pe gerit sñl vices pape. ideo. zc.

Officij. Legati nō cardinales in re sue legationis non possunt conferre beneficia vacatia in sua prouincia. sed legati cardinales ex vi sue legationis hoc pnt. Presupponit p̄ intellectus istius. c. illud q̄ habet i glo. tertia h̄ ea. posita sup verbo legati: q̄ tria s̄ ḡna legatorū. Quidā ei s̄ legati cardinales legati d̄ late. 7 h̄ is. q̄ assumūt de latere pape. Nā sicut impator 7 patricij sive consiliarij faciūt vnū corpus cui⁹ impator ē caput. 7 consiliarij qui sibi assistūt in secretis dicunt eē mēbra: ita q̄ machinās i mortem ip̄oz consiliarioz committit crimen lesmaie stas. sicut si machinaret in mortē impatoris. l. qui q̄s. l. ad. l. iul. ius. ita s̄ militer papa 7 cardiales faciūt vnū corpus cuius papa est caput. 7 cardiales s̄ membra. Ideo q̄ aliq̄s assumūt de cardinalib⁹: vt mittat legatus: d̄ sup̄ de latere: 7 appellat legatus de latere. Alii s̄ legati nati. sicut est archieps̄ eātuariē. vt. c. l. de offi. leg. i an. Alii s̄ legati missi q̄ mittunt ad aliquā prouinciā vt in ea reformāda reforment: tñ nō s̄ cardinales. Casus. Est aliq̄s legat⁹ in his ptib⁹ a sede apo. missus durāte sua legatōe vacat aliq̄ bñficiā: vt ponam⁹ archieps̄ burdegalenis ē legatus: vacat bñficiā in sua diocesi p̄clari q̄ n̄ spectat ad suā collatōz. v̄ vacat bñficiā extra suā diocesi p̄clari q̄ nō spectat ad suā collatōz. vel vacat bñficiā extra suā diocesi p̄clari: vt possit illa cōferre. Rūdet q̄ si missi in creatōe sue legatōis fuerit sibi a se. apo. noiatim data p̄t̄s vt possit cōferre bñficiā. Et ista sunt vera: tam in legatis natis q̄ in legatis missis simpl̄. Sz ponamus q̄ est legatus cardinalis: vnus possit conferre bñficiā vacatā in sua prouincia. Rū. q̄ sic. exceptis aliq̄bus bñficiis. de quibus in. c. si. infra. eo. Et istū verum: q̄ legatus cardinalis potest conferre bñficiā vacatā in sua diocesi dū tñ p̄uenit ordinariū ad quem spectat collatio illoz bñficioz vacatū. Nota p̄mo ex principio. c. q̄ princeps superior ex debitu suo officij debet laborare circa cōmoda suo subditoz nā ad hoc fuerūt sibi cōstituta tributa fiscalia. Nota sc̄do p̄ncipalem effectū hui⁹. c. q̄ legatus nō cardinalis nō pot̄ cōferre bñficiā

in prouincia sibi cōcessa licet habeat iurisdictionē ordinariā in tota prouincia sibi decretata: q̄ in iurisdictionē cōcurrūt cū ordinarijs. 7 pot̄ adire a subditis ordinarioz in p̄ia instancia. 7 istud faciebat rōem dubiandi. quia collatio beneficiorū est iurisdictionis. sed papa voluit expresse istis remouere hanc facultatē. Nota t̄rcio q̄ legatus cardinalis pot̄ cōferre bñficiā vacatā in sua prouincia etiam possit reseruare bñficiā vacatura certe persone. sz nō pot̄ dare ius ad bñficiū vacanz. Rō diuersitatis est. qz licet reseruās fecerit mēdem de certa persona: tñ pot̄ variare. 7 p̄ferre alteri. 7 sic ista persona nō habet certam 7 indubitatam. 7 t̄ nō non cito machinabit i mortem illius q̄ tenet beneficium. sed si haberet spem indubitatā. puta. si sibi est datum ius ad bñficiū vacanz citius machinaret in mortem illius qui tenet bñficiū.

Legatos. Legatus pape habet ordinariā iurisdictionem: ideo per mortem pape nō expirat eius officium. Casus. Papa creauit aliquem legatū in aliqua prouincia: accidit q̄ papa mortuus ē. vtz sit expirata potestas ipsius legati itaq̄ mortuo papa non possit aliquid iure sue legationis expedire. Rūdet ro. pon. q̄ cū legatus habeat iurisdictionem ordinariā. nā si sit legatus de latere equiparatur p̄cōsulī. Si vero sit legatus natus vel legatus missus simpl̄ equiparatur p̄cōsulī p̄uincie. Ideo mortuo p̄poterit legatus expedire ea q̄ incumbūt iure sue legationis. Nota primo q̄ legati mittuntur vt enellent vicia 7 plantent virtutes: verūtū plura alia p̄nt expedire. Nota secūdo q̄ legati pape habēt iurisdictionē ordinariā. 7 istud indubitanter veruz de his que eis cōpetit iure sue legationis. Sz quid de his q̄ eis cōpetūt ex speciali facultate. Dicēdū q̄ cois opinio doctorū q̄ sp̄i legati habent delegatā iurisdictionem ideo illa expirant p̄ mortē pape. sed nō alia que eis cōpetūt iure simplicis legationis.

Presenti. Finita legatōe expirant reseruatiōes legatorū 7 ois p̄cessus habitus sup̄ illis nisi ea bñficiā fuerint collata. b. i. Itē p̄dēte vna reseruatiōe in vna ecclā nō

E

potest legatus alia facere reservationem in alia ecclesia. b. h. Si qd sit contra dicta triu / tu decernit. b. in. **Casus** Legatus cardinalis in hac puincia sue collationi reservauit pbe da primo vacaturam in ecclesia picta. in fauore certe psoe et illi psoe dedit executores ad puidendum in defectu eapt. postea vacauit pbeda. executor tunc ea non contulit accidit q finita est potestas legati. vtru conspirauerint. oes effectus reservationis. ita q executor non possit pferre illa pben da. Rndet q sic si executor nondum pcesserit ad collationem. sed si pcesserit illa pben da contulisset valeret collatio licet psona illa certa non fuisset appbensa possessione illius. Sed vtz si veru indistincte q legatus possit reservare bnficia qz voluerit. Rndet q no. sed in vna ecclesia vniciu poterit reservare bnficiu vel d bnficia spectantibus ad vnu collatoru. et ppedere illa reservatione sed illa finita possit sibi reservare vnica alia collatione. et hoc veru deb bnficia spectantibus ad collatores vnus collatoris

Deliberatione. **Casus** Dicitur fuit supius. e. i. q legatus cardinalis pnt beneficia conferre et reservare. vtru sit veru indistincte q legatus cardinalis possit pferre bnficia quocunq; sine sit ecclesia cathedralis vel aliud bnficiu. Certe no. s; quid vzeat abbacia vel aliq dignitas ecclesie collegiate vt decanatus bnficij bilarij maioris pntis vel prioratus beatissime rade gundis pictanis. an legatus cardinalis possit illas conferre. Rndet q no. dñ in sit pncipalis dignitas illius ecclesie. Alie aut dignitates minus principales illi ecclesie cadunt sub pte legati cardinalis. et hoc vze: nisi ad illas dignitates minus principales aliqui assumeretur p electione. qz no caderent sub potestate legati. nec pot legatus dare alicui pte vt recipiat resignatione alicuius bnficij. et ei committere collationem simul sed pot committere successiue vt dicit glosa.

Collatio. Sicut tacetur nitas bnficij obtentiuiciat collatione obtenta a se. a po. ita viciat collatione obtenta a legato Secus est de collatione obtenta ab ordinario. qz illa taciturnitas no viciat. **Casus** Legatus

cardinalis in hac puincia existens contulit mihi aliq bnficiu vacans tacite a liud bnficiu qd obtinebam an valeat tal collatio. Certe non. na taciturnitas bnficij obtenti viciat collatores legati a se. ap ipetrata

De officio ordinarij.

Dicitur fuit supra de officio legati qd e maior qd bnficia ordinarijs in causa sibi delegata: nunc restat videre generaliter de qb uscu ordinarijs iso ponit titulu sine rubrica

Romana de officio ordinarij Presupponendum est: q archieps pot committere eam suffraganeo vel subditis suffraganei. s; qn committit subditis suffraganci no pot eum pcellere. **Casus** Archiepus burdegalensis vult officiali foraneu in diocesi picta uen deputare ad cognoscendum futuris causis p appellatione ad ipm deuoluendis in futurum. vtz possit. Rndet q no licet causas deuoluntas committere sine delegare possit in diocesi sui suffraganei. sed in causis in futurum deuolendas: Ro est qz post appellatione iurisdicchio est ipsius archiepi / ideo cas pot committere. s; an appellatione non habet iurisdictione: ideo no potest committere. qz nemo dat qd non habet. S; ponam q archieps p rps sufficiens ad introducendum conuentionem constituit officiales ad cognoscendum de causis in futurum p appellatione deuoluentis. vtz valeat consuetudo. Rn q sic S; ponam q illud ius sibi ppetit ex consuetudine. et sic constituit officiali in diocesi picta. vtz possit inhibere officiali picta. vt non atpriet aliqd anqz sibi ppetat iurisdicchio Rndz q no. vt i. c. romana. infra de appel. et ibi latum Sed vtz officialis iste deputatus ab archiepo burdegalensi possit excocicare interdiceri vel suspedere epm pictaue vel alios suffraganeos. Dicit ro. po. q no: si archieps burdegalensi sit pns. vltimo loci. ne eps afficiat quodam modo iniuria ab ipso officiali deputato qui est bnficij psona: in istud pcedit de honestate Na si officiali archiepi epz suffraganeu excocicaret: teneret excocicatio.

Nota pmo q archieps regulariter non pot intrare diocesim sui suffraganei vt aliqd ageret auctoritate sua. fallit i aliquo criminibus. na archieps pot visitare tota puincia

fiat. d. censi. e. l. i. Nota secundo ibi dispo-
 nar aliqd iuncta glo. q. archieps i dioc. suf-
 fraganei nō pōt sibi sedē cōstitūtere. nec or-
 dines celebrare: mltominus pōt ep̄s priu-
 laris in diocesi alteri ep̄i. Nota tercio p̄n-
 cipalē effectū huius. c. q. licet archieps pos-
 sit inibere suffraganeis ne pcedāt v̄ ali-
 qd attēpēt in causis ad ip̄m p̄ appellatōez
 deuolutis: vt in. c. romana. infra de appel-
 nō tū pōt cōstitūtere officialē ad id faciēdū.
 in causis q̄ tā nō sūt detiolute. s. sicut iā d̄
 uolūte possz. q. n̄ tenet facere inibitiones
 psonalē sed pōt alieri cōmitterē. Nota q̄rto
 q. archieps pōt cōmittere causā ad ip̄m p̄
 appellatōē deuolutā alicui de suffragane-
 is suis. c. pastoralis. eo. si. in an. sed n̄ possz
 p̄pellere subditos suoz suffraganeoz. vt
 dco. c. pastoralis. Nota vltimū q. cōsue-
 tudo dat iurisdicōnē. c. cū cōringat de iur-
 dicōis in an. l. i. l. de emā. liberis. l. 7. q. iū
 cta. l. moze maiorū. de iurisdic. om. in. Flo-
 ta insup q. archieps nō pōt p se v̄ p̄ aliū fa-
 cere inibitiones atq̄ fiat deuolutō ad ip̄-
 sum p̄ appellatōē. q. an̄ appellatōē. n̄ hz
 aliquā iurisdicōne. Nota finalit̄ q. q̄d iur-
 archieps est p̄ns: suus officialis p̄ncipal̄ n̄ dz
 ep̄os suffraganeos excoicare: sed illō reser-
 uare dz archieps. si tū faciat: tenet excoica-
 tio. q. licet officialis archiepi sit minor q̄
 tū ad ordies: tū quātū ad iurisdicōem ē ma-
 ior: et ei est hono r deferēdus. sicut suo dño
 tū est puniēdus eo q. fecit cōtra canones.

Postea repbat quedā cōsuetudo: q. si de-
 linquens nō curabat de cessatōe: ip̄i cano-
 nici remouebāt imagineo a suis locz. r pō-
 nebāt inter spinas vel vrticas. papa man-
 dat q. ista cōsuetudo est irrationalis. q. ē
 dedecus dei r scōz diuini cult. Ista emē
 da dz applicari ad augmētū diuini cultus.
 r nō est applicāda ep̄o.

Ordinarij locozum

Habēt es ples dignitates vel alia
 bñficia: p ordiar ios p̄t p̄pelli vt oñdant
 suas dispētatōes. h. d. Casus. Quidam ti-
 cius clericus possidet seu obtinet dno bñfi-
 cia incōparibilia puta duas dignitates vel
 duas eccias p̄oebiales. vtz diocefan⁹ io-
 ci possit eū cogere vt oñdat q̄ iure tenear il-
 labñficia. videt q. n̄. q. nō potest cogē dice-
 re titulū possessionis. l. cogi. l. de peri. bef
 h̄ tū non obstāte d̄t p̄p q. ordiar⁹ loci pōt
 eū cogere ad oñdendū q̄ iure tenet illa bñfi-
 cia. nec obstat. l. cogi. alleg. q. illa loq̄tur d̄
 rebus coibus. in quibus n̄ vertit̄ p̄clm a/
 n̄ ime. s. h̄ vertit̄ p̄clm anīme. idō ordiar-
 rius p̄t cogere talem ad oñdū suam dispē-
 tatōē. Sed qd si diocefan⁹ ip̄si statuit cer-
 tū t̄ps ad exhibēdū dispētatōē infra illud
 t̄pus nō exhibuit nec habuit impedimen-
 tū: nūquid ep̄s poterit illa bñficia vt vacā-
 tia p̄ferre? Rñdet q. lapsō illo termino pote-
 rit ep̄s conferre ac si non haberet dispensa-
 tionē. S. ponam⁹ q. iste infra temp⁹ exhib-
 uit dispētatōē: q̄rit qd debet facere ep̄i
 scop⁹. Rñdet q. ip̄e debet istū dimittere in-
 quiete. S. qd si nō apparer q. iste sit suffi-
 ciens. sed est dubiū r taciturnitas in q̄ du-
 bitāt doctores p̄pter aliq̄ verba ābigua po-
 sita in dispētatōe. an illa verba faciāt dispē-
 tatōem surreptitiā. Rñdet q. ep̄s debet re-
 ferre pape vt ip̄e interpret̄ illa verba. Q. s̄
 crūtime p̄t haberi in. c. diudū. de elec. inā.
 q. q̄ obtinet pla bñficia incōparibilia s̄z
 ne dispensatōe est incapax q̄ritur q. bñficio
 rñ. Ponam⁹ q. vacat bñficiū spectans ad
 collarōem ep̄i pictaueñ. q. ep̄s affectat p̄fer-
 re illō bñficiū ticio q̄ obtinet tria bñficia. tū
 dispensato ad tria bñficia. vtz debeatei cō-
 ferre. Rñdet q. n̄. nisi ep̄s prius videat fir-
 az dispensatōē validā. vtz vtz ticius sit
 capax alteri bñficiū. s. qd si apparuit ep̄o d̄

Si canonici. Casus. Cano-
 nici eccle p̄cl-
 tanē. habēt ex p̄uilegio v̄ cōsuetū
 die q. cuz aliqs eos offēdit vel occupat res
 eccle p̄nt cessare a diuinis donec sit eis sa-
 tisfactū. Accidit q. qd offēdit vnū ex cano-
 nicis v̄ aliqd delictū cōmissit. p̄pter qd pos-
 sūt ip̄i canonici cessare a diuinis. Q. uerit̄:
 quā formā teneātur ip̄i obseruare? Rñdz
 q. i scriptis i instrumēto publico v̄ litterz
 sigillatis sigillo autētico dñt inserere eām
 sue cessatōis r notificare delinq̄nt i q. p̄t
 illā eām in: dñt cessare a diuinis. Quid si
 ip̄i nō obseruāt istā formā? Rñdet q. ip̄i p̄-
 nient. q. n̄ p̄cipient fruet⁹ suaz p̄bedaz. et
 si p̄cipient tenentur restituere r satisfacere
 de iniurijs illis in odinz cuius cessabāt.

dispensatione legitima poterit ei istud bñficiũ cõferre. vt si videat q̄ erat dispensat⁹ solũmõ ad tria beneficia nõ poterit ei conferre nisi tria bñficia. nisi in dispensatõe sua dicatur q̄ loco illi⁹ vel illoz possit vnũz dimittere ⁊ aliud acceptare. Nota p̄io: q̄ ep̄s p̄õ cogere subditos ad ostendendũ q̄ iure ip̄i teneat plã bñficia incõpatibilia. cũ ius cõe eis resistat. ⁊ sic est casus sp̄eal cõtra. l. cogi. l. de peti. here. Ratio sp̄ealis ratis est sanor aiarũ. Nota insup modum quem debet obſeruari ep̄s q̄si vult cogere aliquẽ habetẽ plã bñficia qz debet ei p̄figet terminũ ad ostendendũ dispensatõe ad plã bñficia obtinẽda. Nota insup q̄ ep̄ est interpretari cuius ē cõdere. No. q̄ bñficiũ terciũ nõ debet alicui conferri licz sit dispesatus ad tria bñficia nisi collatori p̄mo cõstet. q̄ licite dno p̄ma obĩneat. Sed vtz sit correctũ. c. de multa. de p̄ben. in an. d̄ glo. q̄ sic. qz ibi loquit̄ de illo q̄ obtinet vñicũ bñficiũ. ⁊ collatio secũdi bñficiũ valet

Quia pleriqz *Lafus. Ep̄s pictaueñ sciz*
 q̄ p̄t q̄ p̄ mittebat legatũ in hac p̄uincia p̄ reformatõe mox: ep̄s vocatũ subditos suos q̄ iurauerũt ep̄o non reuelare sua crimina vel se abstringerũt sub certis penis q̄ nõ reuelarent sua delicta. velleps illõs excõicauit casu q̄ aliq̄ crimina reuelaret vtz valeat ista: Rñdet q̄ nõ in mo excõica. tio est nulla ip̄o iure. ⁊ si subditi soluere p̄ miserũt aliq̄s penas: pene nõ p̄nt ab eis excõigi. vñ si iurauerũt nõ dicere aliqd ⁊ postea dicãt nõ p̄pter hoc sũt perituri.

Utlitigantes *Archiep̄s causas ap*
 v̄ appellatõis nõ debet examinare: nisi i sua diocesi vñ illius a quo fuit appellatum. b. d. Lafus. Tu ⁊ ego litigabam⁹ corã ep̄i scopo picta. q̄ p̄tra te tulic tenentia diffinitiuã a q̄ appellauisti ad archiep̄m burdegalen. archiep̄s vult causam istã appellatõis examinare in diocesi canetonen. an possit? Rñdet q̄ nõ sed debet cognoscere p̄ se vñ p̄ aliũ in sua diocesi p̄clari vel in diocesi illius iudicis a q̄ fuit appellatũ: ⁊ istud verũ nisi aliõ haberet p̄uendo. nã consuetudine potest induci vñ alibi posset cognoscere vel committere causas appellationis.

Si ep̄s *Lumenis suam dio*
 cesim vñitat p̄ vicariũ: visitati p̄uidebũt vicario visitanti ⁊ nõ ep̄o. b. d. Lafus. Ep̄s pictaueñ vult suã diocesim vñitare p̄ aliũ in casu p̄missõ. puta qz est detentus infirmitate. vel quia illud habet ex privilegio vt possit suã diocesim p̄ aliũ vñitare. Querit̄ q̄s tenebũtur vicario ministrare necessariz: Respõdet q̄ vicario visitanti tenebũtur p̄curare in victualibus. sed si indiget ep̄s vel cõducatur famulos: hoc fiet ex privilegio vñi hodie ep̄i habet ex privilegio vt possint vñitare per alios: ⁊ p̄cipiat integrã p̄curatõẽ. q̄ est hodie taxata ad certã summã: vñ in ep̄trauaganti bñdicti q̄ incipit vas dilectõnis

Cum ep̄s *In quolibet loco diocesis non*
 exempto p̄t ep̄s p̄ tribunali sedere. ⁊ libere exequi q̄ ad illius spectat officiu. b. d. Lafus. Ep̄s pictaueñ. vel ei⁹ official. vult sedere p̄ tribunali ⁊ causas examinare in alio loco q̄ in sua ciuitate: vtz possit? Rñdet q̄ cũ ep̄s habeat ordinariam iurisdicõnẽ in tota suã diocesi p̄t sedere in quolibet loco suẽ diocesis p̄ tribunali. Exceptis in locis exemptis p̄tra voluntatẽ exemptoz: sed vtz ep̄s habeat capturã malefactoroz in qualibet p̄te sue diocesis. Rñdz q̄ sic. nã ep̄ q̄ habet iurisdicõnẽ in tota sua diocesi: videtur illi p̄cessa illa sine quibz. ⁊c sed istõ nõ est receptũ in b̄ reg. nã extra septa domoz ep̄aliũ nõ p̄t ep̄s facere captõez immo cõlet cape extra territoriu. qz ep̄s nõ õz habe territoriu p̄p̄iu. Arguit cõtra textũ de. l. ancille. l. de furtis. vbi dicitur qz de casu nõ dubitabili ñ ē faciẽda lex. s̄ iste textus post istã cõstitucõnem ē de casu indubitabili. sed añ istam cõstitucõnem erat dubiũ an ep̄s possit exercere suã iurisdicõnẽ in quolibet loco suẽ diocesis. ⁊ vtz posset capere malefactores in quolibet loco?

Nota p̄io q̄ ep̄s solus habet iurisdicõnẽ ordinariã generalẽ in tota sua diocesi. vñ territoriu est soliu ep̄i ⁊ nõ archidiaconi vel alterius inferioris plat. Et p̄dest istõ nã si q̄s extraneus cõmiserit delictũ in archidiaconi: archidiaconus nõ habet punitionem. qz territoriu est solius ep̄i ⁊ nõ archidiaconi. Secus est si talis delinques

esset subditus archidiacono. qz tñc posset illū punire. Idē est dicendū in abbate. Nā isti tales n̄ hñt p̄p̄riū territorii vt dicit Nota secūdo qz ep̄s p̄sedere pro tribunali in q̄ cūq; p̄te sue diocesis. z etiā mutato loco suoz maior. sed tñc deberet illō notificare p̄ti citate. Nota tercio qz ep̄s bacet captione delinquentiū. z illā captione p̄t facere in qualibet p̄te sue diocesis. sed h̄ (vt dixi) non seruatur in h̄ regno. Et officiarū regis sun dant se in hoc qz p̄ncipis secularis ē dñs territorij: z territorij est suū. z eū nō liceat capere malefactores in alieno territorio si ne licētia p̄ncipis. ido ep̄i male appellant. dñi talis loci. sed debēt vocari ep̄i tal' loci.

Quamuis Casus. Dcū fuit in. c. l. sic canonici. d. eo. ti. quā solēnitatē dñt obfuar clerici in cessatione iudicēda ad iūnis p̄f in iuriāz sibi v̄l ecclie illatā. Seponam qz aliq; canonici sūt absentes: z sūt in loco p̄p̄ quo: in q̄ cēt̄ vocandi in electione faciēda: nūquid enā sunt vocādi in faciēda cessatione a diuinis: Rūdet qz sic. Et iste ē vnus casus in quo canonici absentes sūt vocādi pro negocijs capitularibus: licet regulariter soli p̄ntes sūt vocandi. Alius casus est in negotio electionis. aliq; casus ponūtur in. c. p̄ntium. infra de test. Sed qd si absentes legitime fuerint vocati: cōpnerūt z deliberauerūt qz offensā erat sufficiens ad indicēdū cessationē a diuinis. Querit qd dñt canonici facere añ cessationē: Rūdet qz cām cessationis debent in scriptis mittere illi iniurianti. z illū requirere vt satisfaciat pro iniuria p̄missa. Si autē n̄ velit satisfacere: poterūt cessare a diuinis. Sz tñc ip̄i cessates z delinquentes dñt mittere ad apostolicā sedē. Nota casū in quo recipiunt testes lite nō contestata: z in absentia partis

Presenti. Casus Aliquis obfuit hñficiū in ecclia pla bona ex fructibz prouenit hñficiū refruauit. z tpe dimisit ea bona Tertū est qz de iure cōi sui consanguinei n̄ succedūt ab intestato. nec etiā p̄t ip̄testari de huiusmodi bonis. Sed vix fiscus. ep̄s erit eius heres: Rūdet qz n̄. sed in isto casu fiscus erit sua ecclia. ido illa bona dñt custodiri z referuari futuro successorū illa

ecclia. Idem est in canonicis ecclesiarū cathedralium z collegiatarū. z istud verū: nisi aliud habeat consuetudo.

De maiozitate et obia

Superius dictū fuit de varijs z diuersis prelatis siue magistratibz. vtz qz inter ipsos iudices siue magistrans quidā sūt maiores. quidā minores: q̄ minores dñt maioribz obiam: ideo post rubricas p̄cedētes ponit rubricā de maiozitate z obedientia.

Episcopali Caplm vel is: ad quē administratio p̄tinet vacāte sedē eos absoluet quos absoluere possz ep̄s. b. d. Presupponēdū est p̄mo p̄ intellectu huius. e. illō qd habet in. c. si ep̄s. xi. q̄nē. i. vtz qz moztuo ep̄o: successor eius p̄t absoluere eccliatos a p̄decessore suo moztuo. z sic cum illō. e. non loquat de alijs: videt eis interdictis ne possint absoluere. z ista sūt ratio dubitādi ad istō. c. Secundo p̄supponēdū est illō quod habet in. c. olim. co. ti. i. ā. vtz qz vacāte sede ep̄iscopali: caplm succedit in iurisdicōe ita qz p̄t p̄ se examinare causas. Casus. Ep̄us pictaueñ vel eius officialis ticiū excoicauit p̄pter suam p̄tiamaciā vel ticius incurrit sententiā excoicationis p̄pter leuem iniectionem manū in clericū añq; ticius eēt absolutus ep̄s picta. ē moztuus. forte p̄uisio ecclie differtur: z tici' excoicatus petit absoluōnem. vtz caplz qd succedit loco ep̄i poterit eū absoluere: videtur qz nō p̄ dē e. si ep̄s. xi. q. i. Hoc tamē nō obstāterro. pon. die decidit h̄riū die ens qz sicut ep̄s si vīeret posset ticiū absoluere sic etiā caplm qd est loco ep̄i poterit istū ticiū excoicātū absoluere p̄ se vel alium: ideo est dicendū de alio cui deputat ecclia a sede vacante. puta: si ecclie vacāti papa deputauit aliquem. nec obstat illō. c. si ep̄s: qd illō. e. nō negat qn deputatus a papa v̄l caplm qd succedit possit absoluere. vel dicēdū fm glo. q. e. vel ille deputat' a papa ē successor. z sic p̄tinet sub illo. c. si ep̄s.

Nota p̄mo ex hoc textu qz vacāte ecclia cathedrali caplm succedit ep̄o in administratione iurisdicōis ep̄iscopalis. Nota secūdo magis specificē qz caplm sede vacante p̄t

Es

absoluere illos excoīcatos quos ep̄s. cui⁹
ca. viceo gerit posset absoluere. z sic ca. sede
de vacāie tantā habet potestatem respectu
absolutionis: quantam habet ep̄iscopus
vīcūs. z cap. in hoc succedit ip̄i ep̄o. Nota
finalr: q̄ ep̄s regulariter p̄t absoluere de
omni excommunicatione: nisi in casibus
papereseruatia

De pactis

Dictū fuit supra de iudicijs z mgr̄ati
tīb: nūc vero est vidēdū de iudicijs. vcz qz
p̄tes litigātes in iudicijs timore iudicioz
cōueniūt z paciūtur inter se. ideo ro. p̄o.
volens nos informare de istis cōuētōibus
p̄misit rubricā de pactis.

Pactum. Quidam intelligūt
q̄ istō pacnū de quo
in littera fuit cōcessum p̄ priuile
giū. alij intelligūt. q̄ fuit factū aū priuile
giū. Casus fm̄ p̄mū intellectū sic figurat.
Aliqui religiosi qui habebāt suū cōuentū
infra limites mee prochie a sede apo. impe
trauerūt priuilegiū sepeliēdi quoscūqz eligē
tes sepulturā ap̄d ip̄os. qz de iure cōtū pos
sent illos recipere ad sepulturā. Postea tra
ctu temporis orta lite inter religiosos z me
rectorē sup̄ iure sepulture qz dicebā ego p̄
uilegiū eoz nō valere. finalr cōuenim⁹ in
ter nos. z deuenimus ad istud pactū. q̄ d̄
cetero ipsi nō reciperēt boīes talis domus
ad sepulturā. alios vero ipsi possent recipere.
nūc in dubiū reuocata valeat tale pa
ctū. Respondet q̄ sic: nā p̄ pactū fuit dero
gamū priuilegiū. ideo fm̄ tenorē pacnū tenet
recedere a priuilegio suo. Scōm alij intel
lectū casus sic figurat retento eodē thema
te. Religiosi z ego fecim⁹ tale pactū q̄ ipsi
non reciperent boīes talis domus ad sepul
turā. post impetratū rescriptū z priuile
giū. vt ipsi quoscūqz possent recipere ad sepul
turā. z in impetratōe sua nullā fecerūt mē
tionem de pacto inter nos inuito z facto. v/
tz p̄ illud priuilegiū d̄roget pacto nostro
R̄ndet q̄ nō. ideo priuilegiū ip̄soz nō ser
uabitur quo ad boīes p̄tentos in nostro
pacto. z si contra fecerint. qz aliquē recipi
ant ad sepulturā: tenebūtur restituere cor
pora vna cū emolumentis inde p̄ceptis.

¶ Nota primo q̄ sole ecclie parrochiales

habent ius sepulture respectu alioz eligē
tū sepultras. nā ius sepulture est de iure
prochiali. vt tenēt do. ā. rubricā de prochi.
z alie prochi. in anti. Et sic est limitatō ad
.c. i. de sepul. in an. vbi d̄: q̄ libez est cuiqz
eligere sepulturā vbi voluerit. nā illud est
intelligendū dū tū ille locus habeat ius se
pulture de iure eōi vel p̄ priuilegiū aplicū
Nota vlti⁹ principalē effectū hui⁹. c. fm̄
vni intellectū. vcz q̄ si religiosi ex priuilegio
habeāt liberā sepulturā p̄t priuilegio suo
renūciare in toto vel in parte. Nota insup
fm̄ alij intellectū q̄ si inter religiosos z re
ctorē alicuius prochie. infra cuius limites
sūt ip̄i religiosi fuerit factū pactū sup̄ iuris
ribus parrochialibz. z religiosi postea im
petrāt priuilegiū generale p̄ illā generali
tatē nō derogat pacto sp̄ali. p̄ hoc facit. c.
ex multiplici. de deci. in anē.

Quamuis Pactū fuit cū fili
a dū tradebat nu
q̄ p̄tū q̄ nullū habebit ad bona p̄z
na regressum si iurauerit id ipsa filia omni
no seruare tenebit. h. d. Primo p̄ intellē
tu capli habem⁹ presupponere illud quod
dicit in. l. p̄ actū. L. de colla. videlicet q̄ fi
lia q̄ nupti tradebat dicit p̄i suo q̄ p̄ om
ni sua porcione successione p̄ne erat con
tenta sola dote z renūciauit oībus alijs bo
nis: nō valet tale pactum. qz est pactū de fu
tura successione. ideo ista filia mortuo pa
tre suo poterit venire ad successione cū fra
tribus dū tamē ip̄a cōferat dotem. Casus
Ticius p̄z filie sue dedit dotem sufficientē
z fauore liberorū inducit suā filiam ad renū
ciādū omnī paterne successioni. sed q̄ esset
p̄tenta sua dote qd̄ fecit ista filia. nā ip̄a bo
nis oībus sui p̄zis renūciauit. z vlti⁹ iu
rauit nō venire cōtra istō pactū. postea pa
ter est mortuus intestat⁹. filia vult admit
ti ad successione p̄z cū alijs liberis. an de
beat admitti. R̄tro. pon. q̄ ex quo ip̄a iur
rauit nūqz p̄t venire p̄tra istō pactum z iu
ramētū istū nō est cōtra bonos mores. nec
illicitū. qz p̄t seruari sine interitu salutis et
ne q̄ ipsa teneat illud iuramentum seruare
z iō ipsa debet eē cōtēta sua dote. nec debet
admitti ad successione cum alijs fratribz.
nā si ipsa veller offerre suā dotē. Nota p̄mo.
q̄ q̄s nō p̄t renūciare future successiōi. Flo.

De procu.

ta vltorius q' filia nō pōt cū pze pacisci vt sit cōfēta sole dote sibi data vt renūciat ali is bonis patris. No. insup q' iuramētū p' fūmū sup talipacto nō ē illicitū. iō ē suādū Et sciendū fm archidiaconū q' pōderari debet verbū oīno hic positū. nā excludit dispensatōez ita q' filia nō pōt habere relaxa tionem iuramenti ab episcopo

Quia casus. Dicitur lite inter me et rēcōrē ecclesie proebialis. et q' dā medicātes sup iure sepulture v' alio iure proebiali: accidit q' cōuenim' inter nos cū gardiāo v' pōze cū p'sensu fratru illi' cōuētus. et fecim' pactū inter nos: tñ nō internēit consensus et auctoritas generalis ordīs v' puincial. v' religiosi isti medicātes possint resilire a pacto eo q' nō internēit cōsensus sui general' v' ex eo q' ista pactio nō fuit appbata i ca. gñali. Rūdz ro. pō. q' n. sed ex q' internēit cōsens' gardi/ ani v' pōzis et fratru illi' cōuenim' debet seruari tale pactū quantum ad illū cōuentus

De procuratoribus.

Quia partes q' nō pnt venire ad cōcorā diā sup litib' et assis in iudicio agitādīs solēt accipere procuratores ad causas suas defendendas. idcirco post rubricā de pactis ponit rubricā de procuratoribus

Non indiscrete. Laicus pōt eē p' curator ad agēdū et defendēdū i cau/ sis spūalib'. b. pmo. Itē pcurator p' litem ptestatā p' aliū pcuratorē substituere. lite ptestatā nō nisi fuerit dat' in rē suā v' a dño habuit mādātū s'stituēdi. b. ij. Itē pcurator ad negocia p' dare aliū pcuratorē liber q'ntūq'. b. d. La. Aliq's m' p'roebian' cef/ fanit in solutōe deciar' dices q' forte mibi ppetebat ius p'cipiēdi decimā de fructib' suis ppter qd feci illū citari corā iudice deo legato v' alio iudice ppetēte. ad istā cāz me am agēdā p'stitui meū pcuratorē quēdam mere laicū etiā v'ozatū. facta p'stitutōe iste laicus pcurator p' me p'paratū termino as/ signato p' pte rei fuit exceptū q' iste laicus nō poterat eē pcurator in ista cā spūali. naz laici nō pnt tractare spūalia. in. c. n. de iur/ di. in an. et q' debetā clericū p'stituere ad istā cām spūalē tractādā. ideo petebat de/

fectū sibi dari ac si pcuratorē nō misissent. Dubitatū fuit. v'z iste laicus cōseat in bay bilis ad cōpndū p' me in cā spūali. Rū. ro. pō. q' iudex pōt et dōz istū laicū admittere tā q' pcuratorē etiā in caus' spūalib' tā p' acto rēq'. p' reo et iudex hoc faciēs nō facit indis/ crete. nec obstat. c. ij. allega. qz bñ v'z ē: q' laici tāq' actionē habētes et noie suo nō dnt tractare res spūales. vt dco. c. ij. s'z bñ pnt spūalia tractare noie alioz. S'z qd se fūsi/ me p' v'z pcurator' p'stiturus ad lites pos sit aliū pcuratorē loco sui substituere seu s' rogare. vt cōstituite pcuratorē i aliq' causa in qua nō potes intereē ppter occupationē aliquā v'z possis substituere aliū pcura/ torē. Rūdz regulariter q' nō nisi post litē cō testatā s'z nō aū. qz fuisti fact' dñs litis p' lītis cōtestatōem. v' nisi ego dñs dederō ti s' bi specialē p'atē substituēdi: tūc ego dñs video: substituere. s'z v'z ad s' vt possit da ri p'as substituēdi rēgrat' p'as substituēdi certā psonā v'z talē rēciū. v' sufficit q' dicā do tibi p'atē substituēdi nō exp'ssa certa p sona. Rūdz q' talis p'as valet. et poteris virtute illi' substituere quīs nō dederim tibi mādātū de certa psona substituēda. Sed v'ruz sit idē in pcuratore p'stituo ad negocia extraiudicialia puta tibi mādātū: vt talem domū meā reparēs vel talem rem meā vēderēs: v'z possis aliū loco tui s'bsti tuere ad aliū negociū exp'licādū. Rū. ro. p. q' sic. Lij. phibet. nā laic' nō repit' phibit' ad exercēdū negociū rei spūalis. Antea s' est aū litē ptestatā in rem. id est. nisi fuerit cōstitutus procurator i rez suam. v' nisi fuerit a dño data p'as vt possit substituē' Ro. pmo ex isto. c. q' iudex dōz discrete age recū ipse agit sine pcedit fm dispōz in r' In discrete āt agere dōz cū pcedit p'radispōem iuris. Nota p'cipalē effectū i pncipio h' .c. q' laic' etiā v'ozat' et pcurator cleric' p' cās spūales tractare. qz tūc illas tractat no mie alieno scz clericoz et nō noie suo et cō sistorijs spūalib' sūt plēs pcuratores etiam v'ozati. s'z iū laicus nō possz eē iudex i caus' spūalibus etiā vt delegatus vt dicto. ij. d. c. iudi. in an. Nota vltorius q' dicitū de pcuratorib' est phibitōriū ex quo infer' q' dicit' bet pōt eē pcurator nisi exp'sse repiatur. p' phibit'. Et sciendū q' pma facie videt' q' edi

etiam de procuratoribus non est prohibitorium sed permissorium. nam quod regulariter permittit: de permissorium. sed hoc non est verum. immo de edictum permissorium quoniam materia de se est prohibita. sed in certis casibus est permissa. et dicitur materia prohibitoria: quoniam materia est de se permissa sed in aliquibus casibus est prohibita. nam edictum prohibitorium vel permissorium recipit denominationem a specialitate et non a generalitate. et sic ex hoc colligitur quod ius commune est pro comparere. et presumit ydoneus. ideo allegans procuratorem inhabilem de illis probare. Nota ulterius quod procurator datus ad litem exercendam non potest alium procuratorem substituere ante litem contestatam. sed post bene ad litem finem. et ratio est. quod procurator non potest substitui nisi a domino: modo procurator constituitur ad agendum a non litem contestatam non est dominus litis. sed post litem contestatam fuit factus dominus litis non cause. et sic potest procuratorem substituere. fallit si ipse habuit a domino potestatem substituendi vel si sit procurator in rem sua et non simplex. Et dicitur procurator in rem sua quoniam emolumentum sententie debet sibi applicari. et de in rem sua. id est ad sua utilitate. puta tunc per cessit filio suo scholaris actiones sibi competentes contra suos debitores. et est substituit procuratorem in rem sua ad exercendum actiones directas. nam actio directam mihi semel acquisita est. ad eo meis obligationibus affixa. ut inde non possit euelli si velim cedere. actiones directe sunt remanent apud me cedente. scilicet utiles transferuntur in cessionarium. id est in illum cui facta est cessio actionum. et iste cessionarius intentabit exercitium directarum actionum nomine meo et utiles nomine suo quod utiles fuerunt sibi quesite per cessionem. et quod iste cessionarius est procurator ad suam utilitatem poterit procuratorem substituere etiam litem non contestatam. Nota insuper quod licet procurator debeat constitui certus. ita quod alias non valet talis constitutio nisi prius data procuratori substituenti valeat: licet sit incertus is quem valet substituere.

Quamuis procurator ante litem contestatam etiam sine causa reuocari potest post litem contestatam non sine rationabili causa. tamen dominus potest adesse cause cum procura. maxime: si de collusionione timeat. h. d. Casus. In quadam causa qua coram iudice perierat etiam tecum bas

bitur? constituitur et creantur et ordinantur tunc procuratorem meum. qui tunc recepit mandatum: et acceptauit. et ante percessisset in causa vsque ad litem contestationem ipsum reuocari et si bene notificauit reuocationem. quoniam tunc tunc desinate me procurator et possim eum reuocare. Rñder quod si nondum fuit litem contestata quod sit provisionem factam libello. et si ad illum statum cause non fuit processum potero illum reuocare. sed si fuit litem contestata non potero eum reuocare nisi subsit iusta causa. quod forte per contestationem litis fuerit ortum inimicitie inter me et ipsum procuratorem. et timeo: ut aliqua per malitiam in causa committat. vel si morbo fuit impeditus ut non possit vacare negotio nec cause et in effectu cum subest iusta causa potest procurator reuocari etiam litem contestata. Sed ponam quod non subest iusta causa reuocandi procuratorem sed tamen dominus constituitur huius suspicionem. et de collusionione puta procurator meus habet pacionem cum aduersario. et committat. ponet. ponenda vel aliquid falso confiteatur in iudicium meum. Rñder quod si dominus non possit ipsum procuratorem reuocare tamen poterit adesse cause cum suo procuratore ut videat. possum allegata et producta ne fiat collusio inter ipsum procuratorem et reum. Nota ex hoc textu. quod licet sit ab initio libere substitui procuratorem. l. si. l. de procura. ex quo tamen dominus semel procuratorem substituit. et res non est integra non potest procuratorem reuocare nisi subsit iusta causa.

Is qui procurator habet mandatum substituenti substitui a se per mandatum susceptum licet non sit vsus reuocare non potest nisi prater habeat reuocandi. Si autem erat procurator ad plures causas: et altera substituit in aliam poterit esse procurator. Presuppōit primo illud quod fuit dicitur. s. d. offi. legati. v. q. subdelegat? in totum cepit uti subdelegatione: non per delegat? de causa se intromittere nec reuocare subdelegationem. Casus. In quadam causa qua etiam tecum bas biturus tunc substitui procuratorem meum cum prater substituendi. quod tunc videtur quod non poterat interesse negotio meae cause quendam gayum substituit qui gayus acceperat substitutionem ea tamen substitutione non est vsus. quia non comparuit in causa utrum iste tunc meus procurator qui substituitur potest substitutionem reuocare et exigue

re potestate substituti & causam reassumer
 Rñderro. pō. q. n. q. q. cōcito incepit substi
 tuere vsus est officio suo. & ideo desinit esse
 procurator: & hoc verū nisi ad hoc eēt sibi da
 ta spēalis facultas p dñm pstitūere in isto
 procuratorio vt possit aliū constituere & cas
 de nouo assumere. Sed ponamus q cō/
 stituti cōstitui procuratorē meuz ad ples causa s
 cū potestate substituendi. tūc qñ ad v/
 nā causā substituit. vtrū qñ ad alias cau/
 sas remaneat procurator nō obstante sub/
 stitūione qñā fecit ad vnā causam. Rñd
 q sic. Rō dubitandi in hoc ca. fuit q aliō
 erat in delegato. videlicet qre exōcāte inte
 gra pōr subdelegatus in totū renocari: vt
 dñm fuit in pō ppositōe. tñ aliō est i procura
 tore vt bic. & rō nō diuersitatis assignat glo
 sa posita in verbo aliud.

Qui ad agendum ^{Datus}
 q procurator ad agendū & defendendū
 & generalit ad oia alia q mādātū exigūt spe
 ciale nō pōt agere in causis reqrentibz mā
 datū spēale nisi i procuratorio fuerint expōsi
 aliq cas? reqrētes spēale mādātū subiecta
 clausula generali. Item sine spēali mādato
 nō pōt procurator trāsigere vel pacisci nisi sit
 pstitutus in rem suam. b. d. Presupponen
 dū est qd habet in glo. magna. h. c. v. v. s. s.
 aliq casus in quibus quilibet nō pōt age
 re p alio vt procurator: nili fuerit sibi data
 spēalis pōtās in procuratorio ad hoc sicut in
 causa restitutionis in integz quis nō pōt
 petere reuocemētū nisi habeat mādātū spe
 ciale Itē sūr ples aliū casus. de quibz i glo.
 Casus. Ego tūc cōstitui procuratorē meuz
 sub ista forma. tūc procuratorē meū gnalez
 ad agendū & defendendū pstituo. creoz ordi
 no. & ad oia negocia iudicialia & extraiudi
 cialia etiā si talia requirāt mādātū specia
 le. tñ nō specificauī in mādato procurator
 nis illa spēalia: querit an me? procurator vir
 tute illius procuratorij sit admittēdus ad pe
 tendū in integz restitūōem: & ad explican
 dū ad alios actus requirētes mādātū spe
 ciale. Rñderro. pon. q. nō: nisi specificave
 rit in mādato illa q requirūt mādātū spē
 ale. Sed ponamus q ego cōstitui procurato
 rem meū specialit ad petendū in integrum
 restitūōem: & adiungo in procuratorio & a

lia requirentia mādātū spēale. vtz procura
 tor meus possit explicare alios actus req/
 rētes mādātū spēale posito q illi actus nō
 sint expōsi in mādato. Rñdet q sic. sed pos
 namus q ego cōstitui procuratorē meū in a
 liqua causa vel cōstitui procuratorē meuz
 generalem ad oia negocia q procurator me?
 transegit cū debitore meo. idest aliq sibi da
 to remisso vel retento recessit ab actōe mea:
 an valeat talis trāfactio & mihi obstat si ve
 lim secūdo agere. Respondet q vō pōt p/
 curator transigere nisi sit specialiter cōsti
 tutus ad transigendū. Sed ponamus q
 nō trālegit sed plus fecit. qz gratis nomie
 qta nit. Respondet q hoc nō potuit facere
 nisi fuisset procurator in rem suā. qz donauit
 rā sibi debitū & in eū transportauit meas
 actiones. qz nūc exercet actiones meas di/
 rectas in rem suā. i. ad sui vtilitatē. & ideo
 poterit trāsigere cū aduersario q trāfactio
 erit in detrimētū sui & mei. Item fallit si fu
 eris institutus cū libera administratōe. h
 est q tu pōtes facere oia tāqz i cēm in ppa
 psona: tūc nō oie meo poteris trāsigere & va
 lebit talis trāfactio. Nota pzo q procura
 tor qñ cōstitūz fuerit generaliter cōstitut⁹ ad
 oia negocia: posito q in mādato fuerit di
 cū. etiā si talia sint q mādātū exigāt mag
 speciale nō potest petere restitūōem in in
 tegz cōtrahere matrimonij. transigere vl
 pacisci. nec explicare alios act⁹: reqrentes
 mādātū spēale. Nota vteriq⁹: q si qd pcur
 ratori suo dederit mādātū spēale ad peten
 dū restitūōem in integz vel aliqd aliō fa
 ciendū. qd mādātū reqrit spēale: & supposue
 rit clausulā generalē etiā si talia exigāt mā
 datū spēale. illa spēalitas opat vt clausula
 generalis secuta habeat effectuz licet alias
 si nō fuisset posita spēalitas nullū haberet
 effectū. & istō facit ad iura dicentia. Ponas
 m⁹ q aliqz pmi sit se pñrare certo die in iud
 icio sub certa pena: si fuerit legitio ipedit
 mēto impedir⁹ ad illā penā nō tenet nisi p
 miserit soluere penā: nō obstat impedimē
 to ral renūciatio valz. licz fuerit ipedit⁹ a
 lio ipeditmēto sine alio casu fortuito nō expō
 so. nā pōt renūciare oī impedimēto aliqz
 casibz fortuitis expōsis. l. s. & si qd. s. qñ in
 ff. si qd cautionibus Nota q procurator
 cōstitutus ad agendū non potest iuras

mentū litis decisōiū deferre. 7 si detulerit: 7 aduersari^o iuramētū suscepit nō preiudi-
cāt dño: secus si dñs detuliss; Nota q trā-
factio p̄p̄ie respicit actorē. nā d̄: transactio
q̄si transactio nē scz remittendo.

Qui generaliter. *Cas^o.* Dona-
mus q̄ ego ticiū cōstitui meū p̄cu-
ratorē sub hac ista forma Cōstituo ticiū p̄-
curatorē meū ad oīa negocia mea nō addi-
to iudicialia v̄l extraiudicialia. vtz p̄tute
illius p̄curationis ticius poterit agere cō-
tra debitorē res meos: 7 an poterit experiri:
H est defendere contra meos creditores vel
regrat q̄ dicā cōstitutio nium meū p̄curas-
torē ad lites p̄ntes 7 futuras. 7 ad negocia
Rūdet q̄ p̄curator cōstitutus ad negocia
poterit experiri. l. defendere cōtra creditores
agētes. 7 agere p̄tra debitorē Sed quid
sanctissime p̄ habem^o in l. filiusfamilias
L. eo. ti. q̄ filius fa. potest eē p̄curator. sed
vtz possit hoc facere sine licētia 7 auctori-
tate sui p̄ris. v̄l vtz regrat licētia 7 auctori-
tas sui p̄ris. videt q̄ sic. qz ip̄e filiusfamī-
lias n̄ p̄t inscribere iudiciū noīe suo absq̄ au-
ctoritate sui p̄ris. l. nō solū. L. de bonis q̄
libis in pa. po. consti. in glo. magna. ergo
sile nec noīe alieno Hoc iū nō obstante re-
spondet ro. pon. q̄ filiusfamilias poterit a-
gere 7 defendere p̄ alio sine licētia patris.
Qz sanctissime p̄ velles in l. ormaria vob:
q̄ etas requiritur in p̄curatore ad lites. Rū.
q̄ licet in p̄curatore constituto ad nego-
cia sufficiat etas xviii. annoz. nū in p̄cura-
tore cōstituto ad lites 7 ad iudicia requirit^r
q̄ ip̄e habeat. xv. ānos. 7 q̄ sit maior. xv.
annis Nota p̄rio q̄ verbi (negocia) possi-
tū in p̄curatorio accepit large vt p̄p̄hen-
dat negocia iudicialia. 7 extraiudicialia vt
in. c. forus. de ver. signifi. in an. vb̄ habet^r
q̄ negociū dicit in iudicio 7 negociatio ex-
tra iudiciū. Nota v̄terius q̄ licet filiusfamī-
lias non possit esse suo proprio nomine
in iudicio sine auctoritate patris. alias iu-
dicium esset nullū tamen potest eē p̄cura-
tor in iudicio noīe alterius sine auctori-
tate p̄ris. Vñ sciādū q̄ filiusfamilias est no-
men iuris. 7 dicit ille qui est in p̄tate alteri^o
q̄uis habeat liberos v̄l nō habeat. qz non
refert. tamē paterfamī. accipit p̄ eo qui est

sui iuris. Nota q̄ quis n̄ p̄t esse eē p̄curator
ad iudicia nisi sit p̄fecte etatis. i. maior
xxv. annis. 7 q̄ m̄iorem. xxv. annis cōstitu-
it p̄curatorem. perinde est ac si nullū cō-
stitueret. fallit in casu. l. exigende. L. e. ti. v
bi d̄: q̄ filius p̄t suscipere defensionem p̄
patre suo absente.

Si duo. *Casus.* In causa quā
erā tecū habiturus ticiū
um 7 gaym meos p̄curatores cō-
stitui. non adiecto q̄ eos cōstituebā meos
p̄curatores. 7 eoz quemlibet in solidū. que-
ritur an alter istoz p̄curatorū sine altero
possit cām p̄curare. vel an sit necesse q̄ i oī-
bus actis iudicialibus q̄ ambō p̄curato-
res sint p̄ntes. Rū. ro. pon. dicens q̄ cum
duo vel plures p̄curatores sunt i vna cau-
sa constituti simplr nō adiecta clausula. et
quemlibet in solidū. vnus sine altero n̄ h̄t
p̄t explicare. s; simul debent inieresse. fal-
lit in casu posito in fine huius. e. putat cā
electiōis postulatōis vel p̄uisionis. secus:
si fuisset adiecta clausula: 7 quemlibet in so-
lidū. tūc eē alter sine altero poterit negoci-
um explicare. nā n̄c constat de mente con-
stituentis: Sed ponamus q̄ vnus istoz
p̄curatorū incepit causam procurare. vtz
iste q̄ incepit causam erit potior in p̄mōti-
one cause 7 solus. ita q̄ alius non possit de
causa se intromittere. Rūdet q̄ si al̄ istoz
rū causam occupauerit solus sine alio p̄-
curator: n̄t solus habebit facultatem si-
niendi cām 7 nō alius. 7 hoc vtz: nisi esset
dictū in p̄curatorio q̄ melior non esset con-
dictio p̄mitus occupāris vel deterior s; h̄-
sequentis. sed q̄ p̄ vnum ipsorum fuerit i-
ceptum possit alter terminare. p̄sequiet
finire. tunc enim in isto casu vno occupā-
te non erit alius exclusus a p̄mōtione cau-
se: immo poterit eam assūmere in eodē
statu in quo alius dimisit. 7 finire vsq; in fi-
nem. 7 istud verum: nisi ille qui causam p̄-
mo occupauit alium substituerit. qz tunc
substitutus preferetur cōp̄curatori.
Sed ponamus retento eodem t̄bmate:
q̄ in vna cā cōstitutos v̄l pl̄es. vñ cā in
p̄mo occupat. postea lite p̄testata cū aduer-
sario meo iste p̄curator fuit impedit^o 7 nō
substituit al̄ cōp̄curator cōparuit p̄ mea
cā. postea cessat i firmis v̄l p̄ p̄curator

causa reassumere et expellere istum, an possit? Rñdet q̄ licet cesset impedimentum: tamen non poterit istum procuratorem expellere. Postea ro. pon. in versiculo sane excipit casus a regula posita in principio ca. vcz q̄ cū q̄s cōstituit plēs procuratores simplr: nō adiecta clausula et quēlibet in solidū i cā req̄rēte celeritatē pura in causa electōis postulatōis. vñ p̄missōis certe valet talis cōstitutio simplr facta. et oēs nō admittuntur ad p̄mouendū cām: s; vn̄ dūtarat. s; q̄s admittet. certe magis ydoneus. et istō reliquit arbitrio iudicis q̄s dicat magis ydoneus. nā dicitur iudex gratifico istū et alios nō admitto. et ratio specialitatis ponit i textu. qz iste cause requirit celeritatē et segnius expeditur negociā cōmissa plib̄. ideo iura cōter dicitur: q̄ in causis istis sp̄ialib̄ q̄ requirit celeritatem est p̄cedēdū summariē: et de plano sine figura et strepitu iudicij etc. dispēdiōsa de iudi. Nota q̄ illa verba quēlibet in solidū nō sūt verba cōstitutōis. nā si ponerētur illa verba in cōstitutōe forte nō valeret p̄stitutio p̄tate et voluntate p̄radicētibz. c. qm̄ abbas in si. de offi. p̄tate. iudi. de leg. in an. Nota finalr q̄ procurator p̄ litis cōtestatōis efficit dñs litis. et ad hoc allegat istō capl̄

Item Procurator q̄ renuit acceptare mādātū penitēte p̄tate dū cōstituit in eadē p̄seuerat voluntate. h. d. La sus. In quadā causa quā erāt eccl̄ habitur̄ ticiū procuratōrē meū cōstitui. et ei misi literas p̄curatōis p̄ aliquē nūciū meū. qui nūcius sibi ticio p̄ntauit literas. et cū requisit. vt on̄ dicte p̄curatōnis in se assumeret. dicit ticius nolo acceptare. procuratorū nec onus assumere et renūciavit p̄curatōi. postea penitētia duc̄: voluit illā p̄curatōnē acceptare. Opponebat p̄ p̄tate q̄ ticius nō erat procurator meus: eo q̄ rennerat semel accipe p̄curatōnē. querit an possit eo p̄tatu eū repellere. et an possit ticius p̄curatōnē resumere. Rñdet. q̄ si ego cōstitui nēs p̄seuerauero in eadē voluntate q̄ certe ipse ticius p̄t p̄curatōnē reassumere et acceptare et cām meā p̄mouere. ac si ab inicio nō refutasset. Nota p̄io ex isto. c. q̄ officium procuratoris est officium voluntariū et ideo nō cogit q̄s accipe p̄curatōnē. l. sili. s. nullus. ff. eo. l. inuitus. l. eo. et hoc vey

rū in officio p̄curatōis singulariū p̄sonarū. secus est in officio p̄curatōis regie: nāz ouera publica quis inuitus cogit suscipere. insti. s. excusa. titio. et circa circa p̄ncipi. et istō officium sit publicū. ideo q̄s inuitus illō suscipere cōpellit. et fund octo. qm̄ dicit q̄ officium procuratoris ē vile officium nō intelligit q̄ reddat vilem vel infamē illū q̄ exercet tale officium: s; dicitur vile eo q̄ viles p̄sone admittuntur ad exercēdū illō officium et intelligit de p̄curatōe singulariū p̄sonarū. nō aut de p̄curatōe regie. Nā illō officium ē dignitas. qz habet iurisdicōnē in ter p̄uati et fisci. qz iurisdicō. habet dignitatē annexā. Nota q̄ licet procurator renuerit acceptare p̄curatōrū. dixerit p̄cise q̄ refutabat tñ ē locus p̄nie. si constitutus p̄seuerauerit in eadē voluntate. ideo dicit glo. q̄ si in constitutōe procuratoris dicat dñs: cōstituo talem et casu q̄ noluerit acceptare. p̄curatōnē constituo talem. tñ si primus refutauerit non est amplius locus penitētie

Si quem dñs dās procuratorem reuocare. secus si simpliciter constituit nisi expresse protestet q̄ eū reuocare nō intendit. b. d. Presuppōndū pro intellectu. c. q̄ si in aliq̄ causa mea cōstitui meū procuratōrē q̄ causā ipam incepit procurare. qz obtulit libellū: sed lis nō dū est p̄testata si ego dñs cōpareā p̄sonalr et aliquē exerceā actū iudicialē in causa videoz meū procuratōrē reuocare. La. Cōstitui ticiū procuratōrē meū sub hac forma. ticiū meū procuratōrē p̄stituo quoties me ab eccl̄ contigerit quasi dicit q̄ in eadē causam ipam p̄sonalr p̄mouere. sed ticiū procuratōrē cōstituo: quoties contigerit me ab eccl̄ nō potui comparere in p̄mo termino. sed ticius meus procurator comparuit pro me. postea in secundo termino comparui p̄sonalr. et aliqd̄ in causa feci in omīe meo p̄prio. nā aliquē actū iudicialē exercui. vñ eo ipso q̄ cōparui: videar reuocasse meum procuratōrē. Erte non alias videt procurator reuocatus p̄ comparitionem domini. et hoc verum: nisi dñs constitutus faciat protestationē: q̄ non intendit reuocare procuratōrē. s; q̄ p̄paret circa p̄curatōrū suoz reuocatōz. tñc

De his que vi me. ve cau. fiunt

enim talis ptestatio pseruat reuocationes
 Et si feci cōstitutio nem procuratoris sim
 plr postea i causa cōpareā z aliquid i cau
 sa noie meo exerceā videor regulariter reuo
 care meū procuratorē. fallit si faciā ptestati
 onē q cōpareo circa pcuratorē meor reuo
 catōz. Itē fallit si est tal act⁹ q nō poterat ex
 erceri p pcuratorē sed requit pntiā meaz
 qz forte est articls ad inrādū de calūniā vel
 rādēdū positionibus: tūc ei pparendo in
 pnia psona nō videor pcuratorē meū reuo
 care

Procurator. Ad cōtraben
 dū matrimoni
 um requit mandatū spēale. h. p.rio.
 Itē pcurator cōstitutus ad mrimoniū cō
 trahēdū nō pōt aliū cōstituere licet sit cōsti
 tutus ad negociū iudiciale. z pcurator cō
 stituit ad extraiudicialia nō possit substie
 re. h. d. Casus. Ticiū feci z cōstitui meū p
 curatorē ad oia negocia iudicialia z ex
 traiudicialia. z ponamus vt firmior du
 bitatio q ticiū meū pcuratorē cōstitui ad
 oia negocia iudicialia z extraiudicialia cū
 pntate faciēdi oia z singla q facerem z facere
 possem si psona inteream: qd fecit iste tici
 us pcurator meus ptraxit mrimoniū pro
 me cū berta z forte p verba d pnti. an sit ma
 trimoniū inter me z bertā. Rñ q n. qz ad
 h nō habebat mādātū spēale. z ista specialit
 tas attendit etiam circa psonā cū q ē con
 trahēdū: alr nō est mādātū sufficiens ad cō
 trahēdū matrimoniū. puta si dicā cōsti
 tuo talē pcuratorē meū ad ptrahendū mri
 moniū noie meo cū tali berta: tūc est mri
 mōium internus. Sz ponam q cōstitui
 pcuratorē meū ad ptrahendū mrimoniam
 cū tali berta. pcurator me⁹ fuit impeditus
 z aliū substituit iste substitutus ptulit ver
 ba apta ad ptrahendū mrimoniū cū berta
 qz dixit noie pcuratoris meo tal: accipio te
 i vxores. z cōtra berta dixit: accipio te in vi
 rū vt pcurator talis: an sit mrimoniam:
 certe nō. nā procurator pstituit ad mrimo
 niū ptrahendū nō potest substituere cū aga
 tur de maxio p iudicio. sz ponamus q con
 stitui ticiū procuratorē meū ad ptrahen
 dum matrimoniū cū tali berta reuocant p
 curatoris. sed nō notificauit pcurator nec
 berte. ille pcurator cōtrahit matrimoniū

cū berta noie meo: an teneat matrimoniū
 Rñdet q nō licet dicamus regulariter q
 reuocās procuratorē debet notificare p
 curatori si fuerit pcurator ad negocia. vel
 debet notificare iudici z parti aduerse si sit
 procurator ad iudicia. fallit tū i causa ma
 trimoniū. qz qnvis reuocatio notificata nō
 fuerit procuratori: tamen non valet quod
 procurator egit necesse matrimoniū ppter
 defectū consensus qui requirit i mrimōio

De his que vi metus causa ve fiunt.

Usus est sup de his q gerūtur sponta
 nea voluntate gentiū. z sic valent z tenent ir
 retractabl. vt dicit iuriscōsultus. l. i. ff. de pa
 ct. nihil est ei qd magis humāe nature cō
 gruit qz peccata fuari qn spēte fuit verum
 qz aliqn accidit q talia fiunt p metū. z du
 bitari possit. vtz talia teneantur ir retracta
 blr vel nō. idō post rubricas pcedentes po
 nit rubricā de his q vi met⁹ ve causa fiunt

Absolutio. Absoluitō
 vrelaxatō
 ab excoicatioe interdicto vel suspē
 sione p metū extorta est nulla ipō iure. z ex
 torqnēs absolutioē vrelaxatōnem inci
 dit in aliā sententiā excoicatiois. z sic est
 duabus sententijs ligatus: licet prius nō
 eēt ligatus nisi vna sententiā. z sic habet ve
 rū illud vulgare. sepe actorē ferit sua sagit
 ta. Pro intellectu huius. c. p supponēdū ē.
 quilla q fiūt p metū iustū q potest cadere in
 pstantem vtz: tenēt de mero iure. qz i eis i
 teruenit consensus licet coact⁹: mō coacta
 voluntas ē voluntas. vtz tñ p bato iusto me
 tu ille actus rescinditur pposita actione q
 metus causa q accipit denoiatōnem a ca
 pite edicti. l. i. ff. e. nā dixit ptoz q mei⁹ cau
 sa gestū erit. ratū nō habebō. fallit in casu
 nostri ca. Casus. Venus cōpētēs iudex or
 dinarius vel delegatus nō refert. me excoi
 cavit iuste vel iniuste vt sit maior dubitatio
 Iuste quia exigente contumacia z pceden
 te canonica monitione me excoicauit. In
 iniuste: qz nō seruaui debitū ordinem in ex
 coicatioe. hoc facto: aliqua die ego inueni
 excoimicantem solū in loco in quo pote
 ram sibi inferere violentiam. z posito glas

dio ad guttur miabar eū occidere nisi me
 absolueret v̄l relaxaret ab excoīcatōne iste
 iudex sola vita contentus videno meā de
 liberationē fecit illō qd̄ voluit. qz me absol
 uit a senētia excommunicationis iustevl
 me relaxavit ab excoīcatione iniusta queri
 tur vtrū sim absolut̄ v̄l relaxatus. R̄ndet
 q̄ non. imo remanco in pristina excoīcatō
 ne z nouaz excoīcatōnem incurro z sim ex
 communicatio duplici excommunicatio
 ne. si iste casus non esset casus specialis ab
 solutio de iure teneret. sed iudex pos
 set agere s̄ me vt ipa absolutio rescinderet
 z poneret in pristina excommunicatione
 idē est dicendū de sententia interdicti v̄l
 suspensionis. **¶** Nota p̄io ex. c. isto casuz
 in q̄ gesta p̄ metū sunt nulla ipso iure qd̄ ē
 s̄ p̄mūne regulaz que habet in. c. abbas. s̄
 eo. nam si compellas me p̄ metū vt vendā
 tibi libru tu es dñs libri neclibz possuz a
 te vendicare nisi talis venditio rescindat̄
 p̄ actionē qd̄ merus causa. fallit in certis
 casibus in q̄bus requiritur consensus spon
 taneus z liber vt m̄imonio. qz cū q̄s com
 pellitur ad m̄imoniu strahendū m̄imo
 niū est nullū. qz licet ibi sit voluntas. qz co
 acta voluntas ē voluntas non tñ est voluntas
 spontanea. Itē fallit in absolutioe ab ex
 coīcatione vt hic nā si excoīcator absolut
 p̄ metū nulla est absolutio. nec ē necesse q̄
 rescindat̄ absolutio sed potest publicari p̄
 excoīcato ac si nullo mō absolutus fuisset
¶ Querit̄ q̄ dñā ē iter absolutōz z relaxatōz
 qz p̄ina facie videret̄ q̄ essent idem. z sic q̄
 iste textus esset sup̄flu⁹. qz in iure n̄o non
 debet eē aliq̄ sup̄fluitas vt. s. in probemio
 decretaliū ibi. refecatis sup̄fluis. z in pbe
 mio. **¶** Dicit glo. q̄ iste tex. nō ponit super
 fluitatē. nam verbū absolutio respicit p̄m
 aliquos absolutioē p̄stitā cū solēnitare
 scz cū psalmo penitētiāli. Miserere mei de
 us. fm q̄ ponit. Bull. du. in spe. in titu. de
 ima. sed verbū relaxatio respicit absolutio
 nem non solēnem. v̄l dicit glo. Absolutio
 respicit iustā excoīcationē z relaxatio r̄spi
 cit excoīcationē iniustāz que tñ tenet. s̄z ve
 nit relaxanda iuxta. c. sacro infra de sentē.
 excoīmuni. in an. v̄l absolutio respicit sim
 plicē absolutioē. z relaxatio respicit abso
 lutionē ad cautelā qñ q̄s negat se excoīca/

tus sed tñ petit absolutioē ad cautelā v̄z
 qz p̄t saluari fm doctoreo. Nota v̄terius
 q̄ excoīcatus p̄t iter excommunicari. S̄z
 queritur quō est hoc possibile. qz excoīcatō
 ponit aliquē extra eccliam hoc est extra cō
 munionē fidelium z si sit extra eccliam per p̄
 mā excoīcationē. quō potest p̄t extra per
 scōam. Nā cum sit extra eccliam non p̄t
 ampl̄ ponit extra. c. frequēs. de resti. spo. e.
 li. Dicendū est q̄ excoīcatio habet duos ef
 fectus v̄t dicit glo. notabil. c. ita quozdā
 de iudeis in an. Prim⁹ effect⁹ est vt ponat
 excommunicatū extra eccliam sed us esse/
 ctus est vt teneat cū extra eccliam donec fu
 erit absolutus. Scōa excoīcatio non p̄t
 h̄re primū effectū z sic intelligit̄ p̄rariū s̄z
 habebit scōm effectū. qz retinebit excoīca
 tum extra eccliam. z quātuz ad istuz effe
 ctum excommunicat⁹ p̄t iter excoīcari.

De restitutiōe i integz

Dicitū fuit sup̄ ti. p̄mo de restitutiōne
 que regulariter petitur iure actionis s̄ ea
 que p̄ metū sunt. nūc videndū est de resti
 tutiōe que fit officio iudicis nobilitia q̄
 ad petendū illā restitutiōnem non est intro
 ducta aliq̄ actio a iure s̄z solū p̄t imploza
 ri officiu iudicis nobile. Vñ scienduz qd̄
 restitutiōnes petunt̄ duplici iure scz iure
 actionis sicut in materia tituli p̄cedētis. vt
 qñ q̄s p̄ metū compulit me ad aliqd̄ faciē
 dū tūc petā restitutiōem p̄ actionē q̄ mer
 cā. vel si dolo me induxisti ad illud faciē
 dū habeo actionē de dolo Aliē sunt resti
 tutiōnes in integru que petunt̄ officio iudi
 cis nobili vt sic minor. rrv. annis passus
 fuit rez vsucapi v̄l fuit in iudicio cū aucto
 ritate curatoris s̄z p̄ negligentia omisit fa
 cere aliquē actū iura volūt vt iudex rescin
 dat illū actū v̄l vsucapionē. Idem qñ q̄s ē
 absens causa. reipublice. nā tunc potest pe
 tere restitutiōnem officio iudicis nobili. z istō
 fundatur in quadā equitate. Idem est in
 ecclia si fuerit lesa in aliquo contractu ex
 negligentia prelati v̄l canonicorū iura vo
 lunt vt possit restitui de hoc latius in. c. fi.
 de offi. ind. in anti.

¶ Ecclia. Ecclia. post q̄driens
 nūc non admittit ad
 petendū restitutiōez nisi cā aliqua

De restit. in integ.

rōnabilis suadeat. La. Ego rocto: alicui⁹ ecclie pro. feci quēdā aduersariū meū cōne niri corā iudice cōpetente ordinaro vlt dele gato pro iuribz mee ecclie in eā mea sui ne gligēs qz omisi aliq̄s testes necessarios et sui exelutus a productionibz vlt forte negli gētia mea non p̄duci instrumentū taliter q̄ re⁹ fuit absolut⁹ et ego succubui in causa: non est dubiū qn̄ ego possim petere vt oēs p̄cessus rōia acia rescindāt vsqz ad illū sta tū in q̄erat tpe q̄ debebā facere istā p̄ductō nē. ponam⁹ q̄ ego sui negligēs p̄ q̄tuorā nos ad petendū istā restitui. qz elapsus est q̄drienniū nūeran dū a tpe snie q̄ quā volo restitui: vlt forte ecclia fuit data in emphite osim certū est q̄ ecclia p̄t petere resti. infra q̄tuor annos eo. ii. in an. sed vtrū elaps⁹ ill⁹ q̄tuor annis. Rñdet q̄ nō qz restitutio so lū durat p̄ q̄. tuor ānos. de h̄ tex. in li. fi. l. de tēpo. in inte. resti. peti. Et istō vez q̄ ec clesia post q̄tuor annos non debet au diri nisi eā rōnabilis allegaret. qz forte aduer sari⁹ q̄ obrinuit sniam p̄ eccliam fecit eū p̄ laro ecclie q̄ non peteret restitutōez infra q̄ drienniū. nā dedit ei intelligere q̄ in p̄petuo possit restitui tūc si sit eā rōnabil⁹ q̄ debeat mouere iudicē deberet sibi dare restitutio nē. vñ indices h̄ntes mez impiū p̄nt in in tegrū restituere. l. fi. l. vbi ap̄ q̄s in inte gū restitutio peti possit. tñ in hoc regno n̄ fuat. qz sol⁹ p̄nceps cōcedit istas restitutō nes. Nota prima q̄ ecclia p̄t petere rele uamentū aduersus sniam. hoc etiā p̄t mis nōz. l. si aduersus sniam p̄ totū. Nota vl ter⁹ q̄ ista restitutio p̄t peti vsqz ad q̄tuor ānos p̄putādo vsqz a tpe lesionis in mai oribz⁹ ecclia. sed in minoribz⁹ istō q̄drienniū nō currit nisi demū post xxx. ānos rā tpe p̄fecte etatis. vt si minor sit lesus in xv. any no habebit. xiiii. annos ad petendū reitua memū. et sic in minoribz⁹ durat vsqz ad. xxx. an nū etas ip̄oz. sed in ecclia currit a tpe le sionis. nā ecclia sp̄ est censenda maior vlt mior. No. q̄ cū subest iusta cā q̄ impediuit petere restitutōez infra q̄drienniū p̄t peti p̄ illud q̄drienniū. vñ nota glo. si. in vno q̄ illud q̄drienniū nō currit durāte vita il lris plari⁹ male admistravit: et fuit eā illi⁹ lesionis: se det⁹ successor poterit petere resti. p̄ morte sui p̄decessoris. infra q̄tuor ānos

Saduersus ^{Las⁹. Pōa mus q̄ ego} litigabā cū ep̄o picta. de et sup iuri bus. i q̄ causa prelar⁹ aliq̄ p̄fessus fuit q̄ver gebāt in lesione ecclie sue nō est dubiū qn̄ ecclie possit petere releuamentū aduersus illā confessio nē. S3 q̄ritur vsqz ad q̄d tps poterit petere istud releuamen tū aduersus illā p̄fessione. Dic ro. p̄o. aut illa ecclia vlt petere releuamentū iure sp̄ali allegādo so lam p̄fessionē z tūc p̄t petere vsqz ad q̄tuor annos. Aut ecclia petit istā restitutio nem iure cōi sicutal⁹ p̄riua⁹ tūc ad mittitur q̄n̄ cūqz vsqz ad finē cause. puta qz prelar⁹ alle gat q̄ perrozē aliq̄ cōfessus fuit tūcad mit titur. etiā p̄ q̄drienniū p̄bādo errozē. qz q̄ liber p̄riua⁹ allegāo errozē ad mit teref. sed si platus soluet funder se in eo q̄ ecclia est leia z non allegat errozē tūc ne solū d3 petere restitutio nē infra quattuor annos.

De arbitris.

Dicm̄ fuit sup d̄ iudicibz⁹ tā ordinariō q̄ delegat⁹ q̄ cās discutit̄ z examināt. vez qz arbitri a p̄ribz electi procedunt instar iudicū tā examinādo q̄ diffiniēdo. iō post rubricas p̄cedētes ponit rubricā de arbi tris. Alij aliter p̄tinuāt. dicm̄ fuit sup de iu dicibus. nūc esset dicendū de iudicibz. vez qz arbitria sunt redaeta ad instar iudicioz iō ponit rubricā de arbitris. S3 fm̄ mod nos docto. ista p̄tinuatio non ē bona. naz ista rubrica deberet seq̄ rubricā d̄ iudicibz.

Ser trib⁹ ^{Si ex trib⁹ ar bitris duo i eā} de sniam cōueniūt: valet eoz sentē tia: licet tere⁹ cōtradicat Si aut̄ disconue niūt qz vn⁹ cōdēnat reū in vna summa ali us in alia: valet snia illi⁹ q̄ p̄dēnauit i mio ri summa. b. d. Lasus. Petebā a ticio. lx. au reos tractantibz cōibz amicis tici⁹ z ego p̄promissim⁹ in tres arbitros q̄d eā cogno uerū: z fuit taliter processus in cā q̄ fuit d̄ ueniū vsqz ad sniam diffiniūā exclusiue: quā sniam dicit⁹ arbitri pronūciauerūt hoc mō: nā duo ex ip̄is cōdēnauerūt ticiū ad soluendū sum mā. lx. sūroz quā petebam ali⁹ aut̄ cōdēnauit solū indecē aureos. q̄ritur q̄ istaz sniaz p̄ualeat. Rñ. q̄ snia lata: a duobz⁹ z sic a maiori pte arbitroz S3 po

musq; isti tres arbitri fuerit discordes in
sententia nā vn^o condēnauit ticiū in lx. tali^o
in. cl. alius in. xxx. querit que istaz sentiaz p
ualeat vtrū neutra valeat. attēto q; in n^o
la istaz sententiaz pcurrit maior ps arbitro
rū. Rndet q; valebit sententia que lata fuit
ab arbitro q; dēnauit in mīozi summa qz
oēs cōcurrūt in mīozi summa. nā ex q; cō
dēnauerūt in maiori sūma bñ dēnauerūt
in mīozi. qz in maiori sūma spēst mīoz.
No. p^o q; etiā in plib^o arbitris cōi cōsen
su partiū assumptis b; locū illa regula qd
fita maiori pte valet. No. magi specificē q;
si fuit cōpromissum in tres arbitrosz duo
cōueniāt in eadē sentiaz z ali^o discordē vā
let sentia duoz. No. vlt^o q; in maiori sum
ma inest z mīoz; sed non intelligat hoc vt
faciebat scholaris d trib^o ouis q; cū p^ore suo
ita argumentabatur cū videret tria oua in
disco volens pbare qd ibi essent qnq; oua
Nā dicebat ipse scholaris si sint tria oua i
disco sunt duo s; duo z tria sunt qnq; sūt
qnq; oua. Rñ. su^o pater tu optime arguis.
s; ego comedam ista tria oua z tu alio duo
No. vlt^o q; si oēs arbitri discordāt in sū
ma; valet sententia illi^o arbitri q; dēnauit
in mīozi summa. qz in illa summa mīozi
omnes alij sunt concordēs.

Ut questioib^o Si ex tri
b; arbitris vn^o notis in examinādo negotioi^o
teresse; duo alij pcedere poterūt ac si ille pre
sens esset. circa iudices antiq; iura seruant
b. d. Pro intellectu. c. p^osupponit illd quod
habet in. l. si in tres. ff. eo. ti. vbi d; q; si fuit
factū cōpromissum in tres arbitros simplr
nō adiecto q; duo ipoz arbitroz possent p
cedere sine tertio si duo procedāt siue tertio
non valet eoz sentia z licet si tertio esset p^oz
z tradiceret duob; sua cōtradictio non noceret.
tū eius cōtent^o z cōtumacia nocet et
reddit processuz nullū sicut d; q; vn^o cano
nici absentia nocet q; min^o valeat electio p
alios canonicos facta in. e. i. de bis q; sūt a
maiori pte. c. infra. Casus. Tu z ego de cā
nā cōpromissum in tres arbitros q; accep
tauerūt cōpromissum licet non pellant ac
ceptare nisi velint. licet sit sec^o in iudicibus
etiā delegatis. qz mun^o iudicādi est mun^o
publicū; facta acceptatione duo ex ipis ar.

bitris erāt pari in cā procedere reqsuerūt
terciū vt eū eis cōueniret ad procedendum
in eā. ille tere^o licet reqsuerūt noluit venire vt
non potuit venire vtz tota ptās illi^o terciū
fita pud duos q; vōlūt pcedere in ista cā.
Rñ. q; sic l; lex ciuil^o allega. aliter dicat vitz
q; duo arbitri absente terciō l; fuerit reqsue
tus nō pūt pcedere nisi dicitū fuisset in cō
promisso q; si vn^o eoz interesse non possēt.
alij duo in cā procedere possent sed de iure
canonico est aliud; qz duo arbitri pūt pro
cedere reqsue terciō z nolente venire vt hic
et ter. Sz vtrū illd. c. debeat fuari in foro se
culari. Rñ. glo. q; nou. nā qñē disconueni
entia in ter ius ciuile z canonicū. z vtrū q; p
fuari sine piculo aie ticius canonicū in f
uatur in foro suo z ius ciuile in suo nisi lai
cus esset de terris pape z sibi subiect^o. nain
tūc etiā in foro ciuili fuaret ius canonicū
vt tenet bartho. in. l. p^ouilegia. L. d. sa. san.
ecl. z docto. in. c. i. de noui opis nūcia; dñe
in an. z. c. ac si. clericū. de iu. in an. sec^o si ius
ciuile non possit fuari sine piculo aie vt in
p^oscriptōe. xxx. vl. xl. an oz cū mala vide q;
procedit de iure ciuili. s; non de iure cano
nico. e. malefidei. de regu. iuris. infra. e. fi.
de p^osep. in an. Sz qd in iudicib; vt pōnā
m^o q; eā aliq; fuit a sed apo. delegata simplr
trib^o iudicibus non adiecto q; si vn^o noll; z
comparere etiam non possit q; alij duo in
causa possent procedere licet fuerint pre
sētate duob; iudicib; q; reqsuerūt terciū vt
cōueniret eū eis. iste tere^o nō vult venire vt
non p^ovenire; qz alijs negocijs occupatus
vtrū isti duo possint pcedere terciō reqsi
to z nolēte venire. Rñ. ro. pon. q; non. sed
in ipis antiq; iura seruant. nā iura antiq; p
istud. c. solū sūt correctā in trib^o arbitris.
Nota p^omo vnā dñaz inter ius canonicū
z ciuile. nā qñ est factū cōpromissum in tres
arbitros simplr de iure ciuili; duo sine ter
cio. etiā si fuerit reqsue non pūt pcedere
re. Sec^o est de iure canonico vitz q; duo si
ne terciō poterūt pcedere vt dic. Not. i q;
lex fingit absentē pntēz z in hoc fictio pfer
tur veritati licet regulariter dicam^o q; vitas
pferatur fictioi. No. vlt^o q; adesse vniuer
sitas reqritur maior ps z q; cōueniāt due
ptes ad aliqd exercendū z qd fit a maiori p
te illaz duaz p^onum valet. l. planē. l. nulli. ff

qd cuiusq; vniuersitatis. 7 fm docto. in c. cu
oēs. de cōsti. in an. 7 istud verū nisi eoz cō/
uocatio p̄tineret ad aliquē actū qz n̄c si su
erūt cōuocati 7 non veniāt eoz cōuocacia
facit eos extraneos ab vniuersitate p̄ illa
vice 7 hoc de iure canonico.

Erclicū liber primus. Incipit liber se
cundus. De iudicis Rubrica.

Dicū suū sup̄ de magistratib; 7 iudicis
bus 7 de arb̄. nūc videndū ē de iudicis
que exercentur per illos magistratus.

Iuris eē Iudex delegatus nō
h̄ns ad hoc specia
le mandatū. a pa. nō p̄t cōpellere
p̄tem vt corā eō p̄sonaliter appareat nisi ex
iusta cā rōnabili Pro intellectu. c. habem;
p̄supponere dno. vñū pro rōne dubitādī 7
altēz pro rōne decidēdi. Et p̄io pro rōne du
bitādī q; pa. p̄t cōpellere p̄tes ad cōpendū
corā se p̄sonaliter lz cā sit civilis et pecuniaria
Ite q; delegatus pa. gerit vices pa. 7 regulari
ter in cā sibi delegata p̄t illud qd pa. posset
facere. aliud pro rōne dubitādī videlicet q; a
iuris b̄nficio p̄tes h̄nt vt in cau p̄ pecunia/
rijs possint cōpere p̄ se vl; p̄ procuratorē. l. in
pecuniarijs. L. de pecu. Ite q; b̄nficiū iuris
nemini est auferendū sine cā. La. Preiēde
bā ticiū debitorē meū in aliq; pecunie summa
q; habebā ordinariū loci rōne mihi suspez
cisi. a se. apo. ip̄traui delegatū: cui p̄stiaui
stas delegatoris: delegatus iste mādauit reo
vt cōperet p̄sonaliter corāz ip̄o 7 in cā erat
pecuniaria siue civilis 7 in citatiōe nō expri
mit cā q; debeat cōpere in p̄pria p̄sona vix
tici teneat cōpere p̄sonaliter R̄ndel ro. po
q; nō 7 dicit q; delegatus suo nō p̄t cogere
re p̄tes ad cōpendū p̄sonaliter corā se in
causis civilib; qz nō p̄t a p̄tibus auferre
b̄nficiū iuris licet pa. hoc posset nisi est; ta
lis cā que rōneret p̄stia p̄sone 7 eēt cā exp̄
sa in citatiōe in l. i. ff. de ferijs. vbi dicit q; si rē
pore feriaz vindemiāz vl; mellius q; citet
in citatiōe d; contineri cā q; illo tpe possit 7
debeat expediri. sic in p̄posito qn̄ rē est cita
tus vt veniat p̄sonaliter d; in citatiōe expri
mi cā q; debeat venire p̄sonaliter p̄tia q;
veniat p̄sonaliter iuratur de calūnia vl; re
sponsū p̄stia p̄tis aduerse vl; ad exer/
cendū aliū actū q; rēgit p̄stia p̄sone. 7 tūc

re; citatus tenet p̄sonaliter cōpere. 7 si m̄t
tat. procuratorē n̄m̄lōm̄n; reputabit p̄t
max ac si n̄m̄lōm̄n; p̄curatorē m̄sisset. S; que
rit cū istud nō est; ambigū quare fuit sap
ctū istud. c. vt in. c. cū in iure. de offi. deleg.
lancille. L. de fur. Dicen dñ; q; postq; ema
nauit p̄ns. c. istud nō erat ambigū. 7 s; aū
b̄si erat ambigū cū papa possit hoc facere
sc; 7 p̄pellere p̄tes in cā pecuniaria vt cōpa
reat p̄sonaliter corā se: videbat q; etiā su; des
legatus hoc posset facere vt dicitur in in
ratione dubitandi.

Mulieres. Istud. c. non est ser
uandū in his p̄tib;
Flam factū suū in p̄tib; italie in q;
obseruat sc̄m q; dicit p̄ns. c. nā p̄culosa
est sexus p̄mixtiō 7 mulieres hui; p̄rie non
obseruat grauatē quā obferuat mulieres
italice. vñ h̄bem; p̄supponere q; regulas
riter iudex q; de aliqua cā cognoscit non te
netur ire ad testes p̄ ill; examinādis. s; p̄t
cōpellere illos vt veniāt ad suā p̄stia: sal
te in aliq; bus casib; vt hic in mulierib; La
sus. Tu 7 ego litigabam; corā aliq; iudice
fuit taliter processus q; lis fuit p̄testata vo
lo pbare in cōtentionē meā p̄ testes 7 dico q;
testimonij aliquaz mulier; est mihi neces
sariū 7 p̄to vt ip̄e mulieres cūent vt cōpa
reant corā iudice p̄sonaliter p̄hibere tes
timoniū veritatis. vñ iudex poterit com
pellere mulieres vt corā se p̄sonaliter cōpa
reant 7 se exhibeāt in publico p̄ferendo te
stimonio vl; aliqua causa. R̄ndel q; nō. nā
nō possunt exire domū suā vt se imiscant
cū viris. Quid ē fiet celabatur veritas
R̄n. q; iudex ibit ad ip̄az domū. 7 ab eis re
cipiet iuramentū 7 i domib; ip̄az illas ex
aminabit vocata p̄te 7 citata. Sed pona
musq; iudex est ḡnis p̄sone. q; est p̄stia
in dignitate non ē decens vt iudex acco
dat ad domos illaz mulier; basse cōditōis
R̄n. q; tūc iudex vices suas p̄mittere alicui
cōmissario ad illas mulieres examinandas
7 ista sunt vera nisi mulieres iste vellēt ve
re ad iudiciū 7 renūciare h̄nc b̄nficio: nam
istud. c. intelligit vt nō possint p̄pellere ve
niāt ad iudiciū. fallit in religiosis 7 moni
alibus que etiā si vellēt venire ad iudiciū 7
renūciare h̄nc b̄nficio nō sunt admittēdes.
Lsingatur. vñ si est talis cā in qua dñ; p̄o

duci testes & examinari debet mittere com-
missarios & non debet ire psonaliter fingē-
do qd ei pntia requirat. & si in fraudez faci-
at incidit in excoimicatioēz puta qz iudex ap-
petit amplexu mulieris & fingit qd testimoni-
um mulieris ē necessarium in causa & facit euz
pote vt psoniet aliquā mulierē inter suos te-
stes vt possit hēre accessum ad illā mulierez.
Religiose. Vñ religiose hic accipiunt speci-
aliter pro filiis q fecerūt pfectionē sicut, in. l.
i. l. de sum. tri. et si. catbo. ibi in tali volui-
mus religione versari. & s. de p. si. vbi dicitur
q laici etiā religiosi non hnt potestate
disponendi de rebus ecclesiasticis.

S Janu. Dator xiiij. annis
p sez per procuratozē
pōt agere cām spūales minor. xiiij.
annis per se non agit. sed p procuratozem
vel p cura. datū auctoritate iudi. ordinarij
vl delegati ad causas illas. Itēz filiū fami-
lias sine p̄ris assensu agite cām spūalem. h.
d. Pro intellectu. c. p̄supponendū est illud
qd habet. l. qui legi. p̄o. stādi in iudi. ba-
bent vl nō in. l. i. z. ij. vtz q minor. xxv. an-
nis non hz psonam ydoneā in qua possit
fundari substarti iudiciū. sed si habet cura-
tozē generalem dz ingredi iudiciū cū aucto-
ritate. sūt cura. si nō hz curatoz. generalē dz ei
dari curatoz auctoritate iudicis. La. Qui
das ticius p̄traxit m̄rimoniu cū berta. con-
tracto m̄rimonio p verba de presentiberta
non vult sibi adherere tanq̄ marito. certū
est q potest agere d̄ ipam & petere iudici vt
iudex cōpellz illā berta ad sibi adherendū
tanq̄ marito. Sed ponam q ticius erat
minor. xxv. annis vtrū possit esse in iudicō
in ista causa spūali sine auctoritate cura-
tozis. Rñ. ro. pon. cū distinctione: aut iste
minor habz. xiiij. annū cōpleuit ita q est pu-
bes & in isto casu pōt esse in iudicio sine au-
toritate tutoris & agere p se sine auctoritate
te curatoris & pōt cōstituere suū. pcuratozē
absqz suocuratore. si aut nonduz cōpleuit
annū. xiiij. non p̄t agere sine auctoritate eu-
ratoris: & si velit p̄stituere procuratozē dz
constituere cū auctoritate iudicis corā q vē-
ritatur causa siue sit iudex ordinarij siue de-
legat. Idē dicendū est in caus dependēti-
bus a caus spūalibus. verbi ḡra. Ticius mi-
nor. xxv. annis p̄traxit m̄rimoniu cū berta

paterberte p̄misit centū in dotem certūq
iste ticius minor. xxv. annis dūmō sit pu-
bes p̄t sine auctoritate curatoris pete istā
bertā in vxorē. sed vtrū possit petere dotē
sibi p̄missaz sine auctoritate curatoris li-
cet sit minor. Rñdetq sic Sed ponamus
qualis q vult tractare causam spūalem est
filiū familias q non pōt esse in iudicio sine
auctoritate p̄ris vt in glo. maḡ in i. de pa-
p̄tate. Ponam q filius. p̄traxit cū berta
p̄ berte nō vult dotē solvere. vtrū possit
iste filius. tractare causam sine auctorita-
te p̄ris vl filius. b̄nfiat. vult agere i cau-
sis b̄nfiat sui vtrū possit sine auctoritate
parris. Rñ. ro. pon. q sic nam in causis
spūalibus non curat de auctoritate p̄ris. et
sic filius. in caus spūalibus p̄t agere sine
auctoritate p̄ris in infante. q non habz p̄tā-
tem agendi nec p̄stituendi pcuratozē quia
non intelligit illa etas qd agat. l. i. l. d. fal.
mo. Ho. p̄mo ex isto. c. q minor. xxv. an-
nis regulariter nō pōt esse in iudicio per se
nec cōstituere pcuratozē absqz auctoritate
curatoris sui. vt. l. ij. alleg. Ho. q quascū-
qz causas spūales vl descendētes a spūalibus
in minor. xxv. annis sine auctoritate curatoris
potest tractare & censet q̄sum ad illas cau-
sas inator. Nota q idem ē iudiciū de caus
spūalibus & descendētibz ab eisde: sic dicim q
de caus spūalibus & descendētibz ab eisde: sic dicim q
idez ē iudiciū in. c. q̄to d̄ iudi. in an. vt ius
p̄onatus nō est mexius spūales est anne-
rum iuri spūali. puta institutioni vt hic dz
Nota q ipubes non p̄t causas spūales tra-
ctare p̄ se nec in eis p̄stituere suū pcuratozē
absqz auctoritate sui curatoris. In m̄rimo-
nio non p̄t b̄n poni exemplū q impubes nō
potest h̄bere m̄rimoniu. sed malicia aliquā
suplet etatē. nam q̄sum ad facultatē trahē-
di m̄rimoniu non attendit etas. sed p̄tā-
coeundi qz si sint potētes ad coeūdum an-
te. xiiij. annū p̄nt contrahere & potētia ē vi-
gor naturalis vl p̄t poni exemplū in b̄nfi-
ctis dūmodo non sunt p̄bēde vl ex dispē-
satōe aptica. qz in pupillari etate posset ob-
tinere benef. ex dispēsatōe aptica sed tūc dz
h̄re curatozē ad illas lites vl si velint cōsti-
tuere procuratozē hoc dz ē auctoritate iu-
dicis. Ho. q iudex delegat p̄t dare curato-
zem minori. xxv. annis ad lites v̄: itā dā

coram ipso sed non ad casus que non ventilantur coram se sed ordinarius potest dare curatores ad omnes causas et coram se mouendas que alibi. Nota unum casum in quo filius familias potest esse in iudicio sine auctoritate patris quod est si non solus. L. de bo. q. liber. p. in causa spiritalibus potest filius esse in iudicio sine auctoritate patris. nam ista censentur pecunia castrense vel quasi. Nota ulterius illud ad quod allegatur iste ier. q. clericus etiam sacerdos et beneficia eius non liberat a patris potestate. nam nos non legimus quod clericatus sit modus tollendi potestatem patris. legitur in de dignitate episcopali in auctent. s. episcopalis dignitas. L. de epi. et cle.

De foro competenti

Dicitur fuit titu. proxi. de iudiciis verus quod innotens accidit quod vocati ad iudicium excipiunt de incompetencia fori. et posset aliis dubitare quod dicitur fori competens et quod incompetencia. idem dicitur rubrica ista de foro compe.

Romana Pro itellectu huius. c. habemus aliquid supponere cum quibus suppositionibus. c. istud erit facilius. et primo habemus supponere illud quod dicitur in c. pastorat. de offi. ordi. in an. q. regulariter archiepiscopus non est competens iudex inter subditos suorum suffraganeorum in prima instantia. Tres supponendum est quod quando appellatur ab episcopo ad archiepiscopum si appellatio fuerit legitima causa denoluta est ad archiepiscopum. et archiepiscopus potest retinere cognoscendum cause principalis si dicitur fuerit bene appellatum et male iudicatum. c. vi. de iuris bo. noz. d. appel. in an. L. asus. Tu et ego litigabam coram episcopo picta. q. contra te tulit aliquas interlocutorias que appellauisti ad me iro politanum videlicet ad archiepiscopum burdegalem sui ciuitatis ad procedendum in causa appellacionis in termino mihi assignato conpuitu et ego conuenimus mutuo consensu quod archiepiscopus non cognosceret de articulo appellacionis sed de principali causa cognosceret. an archiepiscopus possit cognoscere de causa principali omnimodo articulo appellacionis. Rn. ro. p. q. non quod partes possent adhibere fraudem ut puerant primu iudice sua iurisdictione. Sed ponamus quod in aliquo causa que vertebatur inter te et me coram episcopo picta. fuit ad archiepiscopum

burdegalem appellatus. archiepiscopus est contentus causam appellacionis committere non est dubium quod potest dummodo faciat in diocesi illius episcopi a quo est appellatum. sed quod delegat non vult acceptare delegacionem. an possit appellari. Rn. de q. non. Sed ponamus quod archiepiscopus cognoscit inter partes in prima instantia. altera partium vult pducere aliquos testes que sunt de isto episcopatu picta. vix poterit illos facere conuenire coram se. Rn. q. non. Qualiter ergo pro videbitur parti. Rnde. q. archiepiscopus poterit vires suas committere alicui commissario in diocesi picta. et poterit archiepiscopus episcopo picta. querere et compellat commissarium ad suscipiendum delegacionem. et testes ad ferendum testimonium veritatis coram ipso commissario. Sed quod habuimus in principio huius. c. q. archiepiscopus non habet iurisdictionem in subditos suorum suffraganeorum. sed in quod ad minus habebit archiepiscopus iurisdictionem in officialibus et alios officarios suorum suffraganeorum. Rn. ro. po. q. non. et dicit quod archiepiscopus non habet iurisdictionem non solum in pueris subditis suorum suffraganeorum sed nec in officialibus suffraganeorum vel aliis prelatibus inferioribus vel in archiepiscopis biterrenis decanis. et aliis nisi sit contraria consuetudo. Et ponamus quod tu et ego que sumus de ista diocesi litigabamus in curia archiepiscopi burdegala. accepimus in causa nostra peroranda procuratores et aduocatos et conuenimus cum aduocatis et procuratoribus de certo salario per conductum cause in ciuitate burdegala esse aduocatus meum conuenit me per suo salario. vix teneat conuenire. Rn. q. non. nam per salariis non possunt in dicta curia in prima instantia. conuenire coram archiepiscopo burdegala. l. beres absens. ff. de iudi. vbi dicitur quod si quis tanquam viator contrahat in aliquo loco licet ratio tractus que sortitur fori. non potest conueniri in illo loco quod esse absurdum quod quilibet viator posset conueniri in omnibus locis in quibus contrahit. vt dicta. l. beres absens alle. mo isti erant ibi tanquam viatores. s. l. contrahentes. Sciendum est quando dicitur que fori sortiri ratio contractus. nam ratio non solum contractus que non sortitur fori. sed requiritur quod interueniat aliud videlicet quod tpe contractus habeat domicilium in loco in quo contrahit et tunc de mibi sortitur fori duplici ratione scilicet ratio tractus et ratione domicilii donec mutauerit domicilium. s. mutato domi

ellio qd pot tunc fortit forz ratioe soli? contra-
 ctus tuou rde domicili. vel etia fortit forz
 ratioe tractus licet strabens non habe
 at domiciliu in loco tract. puta si in vno
 loco exercet negociationez residz in alio lo
 co. vt si eet aliqs vxoratus q resideret cum
 vxore sua tuonia z haberet suos factores
 in hac ciuitate cu qbus resideret p certap
 te annitue in hac ciuitate rde soli? contra-
 ctus fortit forz. Secus i viatorz vt dicit qz
 ratioe soli? contract? non fortit forz sed req
 ritur q habeat domiciliuz in loco. Ex quib
 bus pmissis concludit q ratioe solino con-
 tractus qz non fortitur forz sed vltra reqri
 tur q ipe habeat domiciliu in loco tract?
 vel faciat residentiā opando mereantias.
 vñ qd iu ipse habeat domiciliu pot venire
 in illo loco vel qd iu facit residentiā. sz nu
 tato domicilio non pot ampli? sueniri: qz
 remanet tātūmodo solus cōtractus. l. iuz
 ris ordinē. L. de iur. oim in. z foro cōpe. B
 p resupposito casus in hoc. s. sic valet figu
 rari. Ponam? ai habere domiciliu in dio
 cesi burdega. cōtracti in ipa diocesi z remā
 si tibi obligat? ex aliq? contractu. anteqs me
 conuenires mutari domiciliu z me trāstu
 li ad istaz villā hoc facto tu qes de diocesi
 burdega. vis me cōuenire coraz archiepo
 burdega. vñ possit archiepus me citare.
 Rñ. ro. pon. aut possuz inueniri z apprehē
 di infra limites sue dioces. tūc auctoritate
 sua poterit me citare. z ista citatō sua me ar
 tabit. aut non possim inueniri infra dioce
 sim sed vlt me citare in alia diocesi. z tūc ip
 se poterit me citare ex q sum de sua iurisdic
 ctione ratione contract? tū sua citatō non
 habebit effectū abforziū nec psonē nec
 poterit meta nqz cōtumacē excōdicare. sed tū
 poterit me reputare cōtumacē qstum ad
 effectū missionis ex pmo decreto. qz si nou
 cōparners dabit defectū d me. z si habeam
 bonā in sua diocesi pticulari faciet missio
 nem in illa bona: si at non habeā bona de
 clarabit missiones ee faciendam: z manda
 bit epō pietā. in cui? epam sunt mea bona
 vt mittat meā ptem aduersam que obtinuit
 defectū contra me in possessionē bonozū
 meoz. Quia sanctissi. pf nunqd archieps
 burdegaleñ. poterit suos tabelliones mit
 tere ad diocesim suoz suffraganeoz p reci

piendis contractib? z forte pro recipiendō
 sub missione pmi iurisdic. ipius archiepi.
 Respondet q nō z si de facto mittat suos
 tabelliones pro recipiendis contractibus
 in diocesi suoz suffraganeoz gesta p tabel
 liones non valent Sed ponam? q archieps
 piscopus burdegaleñ fecit citari officialem
 pictā. Rñdet q non quia in ipsum nullam
 habet iurisdicidē. Nota primo ex isto
 s. contrahentes decisa esse questionem
 quā format. glo. in auten. qua in provin
 cia. L. vbi de erimine agi oporteat. qz si de
 linquens in aliquo loco fugiat in alio: iu
 dex delicti poterit eum sequi. z petere vt iu
 dex in euz territorio accessit eum capiat z
 mittat ad ipm iudicē in cuius territorio de
 liquit. sed in tractibus est aliud: qz potest
 cogere ad litigandū coraz se si inueniat ad
 locū cōtractus alias non. z sic in contracti
 bus nō fit remissio sed secus fit in delicti
 quib? fit remissio ad locū delicti. Nota q
 iudex extra territoriu non pot citare re
 aliter. pro q scienduz est q citatio realis est
 eaptio psonē q non dysteri extra territoriu
 iudicis sed debet requiri iudex loci in q in
 uentur vt iudex illū capiat z tradat apito
 ribus vincitū z ista ratioe moti dicunt dñs
 tpales huius regni q cū territoriu sit soli?
 principis secularis z non epi vl alioz pla
 toz ecclesiasticoz q dñs secularis est dñs ter
 ritorij in quo habet iurisdic. z duo nō pos
 sunt esse dñi eiusdē territorij solz i solidū
 ipe dñs tpalis dz nude z pure appellari do
 min? illius loci. z sic epi non dñt appellari
 nude z pure dñi talis loci. sed dz addi dñs
 epus talis loci. z ista ratioe moti dñi tpales
 dicūt q epi non pñt facere eaptionē extra
 domos epales. qz nō possunt capere extra
 suū territoriu. sed d ipsos est. c. cū epus. s.
 de offi. ordina. sed ipsi dicūt. q viri ecclesiaz
 stici fecerūt illud. c. ad suā vtilitatē. nā ea q
 specialiter statuitur ad diminutionē eccle
 sie non tenēt de iure canonico. Nota q sic
 iudex nō pt facere citationē realē extra ter
 ritoriu. etiam non pt facere citationē ad B
 vt possit iudex tractus excōdicare: qz excō
 municatō est pena afflictiua psonē. Flo. q
 iudex pot facere citationē verbale extra suū
 territoriu quo ad effectū constituendi resū
 in cōtumacia qstum ad faciendū missiones

realcm ex primo decreto. Et non intelliga/
tis d precepto decitando qd appellat inter
locutoria sententia iudicis. naz extra terri
torius nō posset index facere illud pceptuz
sed intelligitur de actu citatōis. ideo sic p
picta. mandet vt citef talis: z in citatōe di
casur datū turonis: citatō non valet. **Ho.**
qz requisitio que fit vt talis citefetur appella
tur iuris subsidiū. z vulgariter appellatur
rogamus. Et si index vellet excōicātōnem
facere in aliquē q non est sue iurisdicōis
d3 facere istā requisitōe sed p̄tum ad faciē
dū missiōz ex p̄mo decreto dicūt doctores
qd illud iuris subsidiū non est necessariū.

Seculares Index secularis
qui vult clericuz
cōpellere ad debita soluendap iu/
dicem ecclesiasticū desistere compellitur. **h. d.**
Lafus. Ticius p̄cedebat me clericū suū
debuozē i aliqua pecūie summa z habebat
cedulā signo meo manuali signatam: fecit
me cōuenire corā iudice seculari recognitu
tū vt negaturū signū meū manuale appositū
in tali cedula z cōtēra in eadem cōpa
rui: cōfessus sum signū meū manuale z cō/
tenta in cedula. iudex fecit mihi pceptū de
soluēdo infra certuz tēpus et mādauit cui
dam executori vt ad hoc me cōpelleret an va
leat tale pceptū. **Rñ.** qz index secula
ris non p̄t ad hoc me cōpellere. sed sūnd p
tinz ad forum ecclesiasticū. z si sup hoc sit cō
suetudo illa potius est corruptela qz merea
tur dici consuetudo. nam statuta laicoz n̄
asfringunt psonas vel res ecclesiasticas. c. ec
clesia sancte marie. de cōstitūtionē in an.

Quum laicus. Ratione iura
mēt laicus vt
illud seruet corā ecclesiastico iudice
cōuenit. **h. d.** P̄suppanendus qz habet
in. c. si clericus laicū. c. in. an. vicz qz lay
cus non p̄t cōueniri regulariter corā iudi
ce ecclesiastico nisi hoc habeat cōsuetudo.
nā valet cōsuetudo vt laicus conueniat co
ram iudice ecclesiastico. qz semel iurisdicō
ipalis i psonam p̄i fuit apud eccliam licet
exercitiū ipalis iurisdicōis fuerit cōmissū
laicis z res de facti reuertit ad suā primā
naturam. **Lafus.** Ego fideiussor aliquid
promisi tibi qz me indēnem redderet ta
ctis factos sanctis euāgelis. tu creditor. nō

qz renūciaui autē tice fecisti me conuenire
ego cōuentus req̄siui illū pro q̄ fideiussorā
vt me liberaret noluit facere z fui condēna
tus tibi soluere. certū est qz habeo contra d
bitōe actionem mādari z conditōne certi
exstipularu. volo eū cōuenire vt me seruet
indēnem. vñ feci eum cōuenire corā iudice
ecclesiastico. ipse citatus in termino pparuit
z excipiendo pposuit qz erat male cōuentus
z petebat remitti ad suū iudicē vna cū expē
sis. dicebā ego qz in isto contractu interue
nerat iuramentū: z rāone iuramenti ipse
laicus effectus fuit de iurisdicōe ecclesias
tica: z sic bñ fuit cōuentus. z non est remit
tendus ad iudicem laicuz: nun qd bñ dico.
Respondet ro. pon. qz sic.

De litis contestatione

Dictū fuit sup titulo primo de foro cō
petenti. z qz disceptationēz sententiā in ter
locutoria an iudex sit p̄tēs cōpellitur re
us libello actoris r̄ndere z litem cōtestari.
ideo post rubricā de foro cōpetēti. ponitur
ista rubrica de litis contestatione.

Exceptionis Exceptio per
ep̄tonia regus
clariter non p̄t opponi ad impedi
endum litis p̄testatiōe sed demū opponit
ad merita cause. fallit in exceptiōe transac
tionis rei iudicate z litis finite. **h. d. Lafus.**
Ticiū meū debitorē feci cōuenire corā suo
iudice cōpetēte qui in termino assignato cō
puit cōparitiōe facta obtuli ei libellū: cui
petū r̄ndere. ipse accepit terminū ad r̄ndē
dum libello die adueniente ipse excipiendo
pposuit qz non tenebat libello meo r̄ndere.
eo qz fecerā sibi paciū de non petēdo vl mi
bi soluerat vl opposuit aliquā aliā excepti
ōe p̄p̄tētia iu vim dilatorie. q̄ exceptiōe p̄p̄
ptoria pbata ipse veniret absoluēdus. **Dico**
qz ipse r̄ndeat libello hē p̄fitat cōtēta in li
bello vl neget. z si p̄fitat pponat exceptiōez
quā voluerit q̄ritur an bñ dicā litā qz sit cō
pellendus directe r̄ndere libello meo p̄fiten
do vl negādo. **Rñ. ro. po. qz sic nā iste exce/
ptōes p̄p̄tōez opponūtur solū ad merita
cause z nō ad impediēdū litis p̄testatiōez.**
sz qd. sanctis. p̄. an. istd sit vez indistincte.
**Rñ. qz nō. sz fallit in exceptiōibz transactiōis
rei iudicate z litis finite. nā iste tres exceptiōes**

lite contestata. an bñ dicat. Rñ. ro. pon. q non. z dicit q licet istud iuramentū fuerit omittuz; m̄ poterit a p̄tibz in quacūq; parte litis. Idē est dicendū de iuramento veritatis qd̄ exigif in causis spūalibz; z d̄ de veritate qz olim dicebat iudex iuras respōdere veritatē dū eris interrogat. Idē in reo s; non iurabit in caus spūalibz de calūnia sed solū de veritate dicēda. hodie autē istud ē correctū qz hodie iurat de calūnia etiā in caus spūalibz. Sed ponam q istud iuramentū calūnie nō fuit petim̄ in quacūq; parte litis sed fuit omittuz. an valeat p̄cessus Rñ. ro. pon. q si istud iuramentū de calūnia tacite omittat; nō p̄pter h̄c erit p̄cessus nullus. secus si partes istud iuramentum de calūnia remitterēt. qz tūc p̄cessus est nullus. Ex q̄ seq̄tur qd̄ cū istud iuramentū possit omitti q nō est d̄ substantia ordinis iudiciarij. Sed quid sanctissime p̄ vtruz in caus spūalibz sit iurandū de calūnia dicit qd̄ olim de iure decretalū in caus spūalibz non erat iurandū de calūnia. nam iura p̄sumebāt q in caus spūalibz nō committeret ita cito calūnia sicut in caus p̄pbanis qz spūalia extingūt p̄sona. S; dic. roma. p̄. q experientia docēte p̄pertū fuit plures litigātes comississe calūnia in caus spūalibz. id̄ ordinar q in ip̄is caus spūalibus sit iurandū de calūnia sicut in caus p̄pbanis. Et sic in caus spūalibz p̄stat duplex iuramentū. scilicet iuramentū de veritate dicēda z iuramentū de calūnia. ¶ Ho. p̄mo q exordiu; litis appellat litis p̄statio. Idē dicit. glo. in. l. i. l. de in. vbi d̄ iudiciū ceptū p̄ litis p̄statiōe. D̄n̄q̄ etiā d̄ iudiciū ceptū p̄ citationē simplicē. l. iudiciū solut. ff. de in. di. l. si q̄s. ff. de in. di. c. p̄posuit. de foro cōpetenti in an. Ho. sc̄o q nō est de substantia ordinis. iudiciarij q̄ iurē de calūnia. Nota tercio q si in exordio litis nō iuret de calūnia p̄t peti z debet exigi illud iuramentū in quacūq; parte litis. z istud veruz q d̄z exigif nō p̄cise s; causatiue videlicet nē si q̄s velit p̄dere suā causā. nā hec est pena volētis iurare de calūnia vt ip̄e amittat suā causā in. c. i. co. ii. in an. Ho. vlt̄er q hodie est iurandū de calūnia in caus spūalibus sicut in caus p̄pbanis.

in causa appellatōis est iurandū de calūnia. Et p̄curator p̄ iuramentū d̄ calūnia depuitatus iterū de calūnia iurabit. licz autē iuramentū sit de calūnia: tñ poterit iudex quotiens sibi videbit erigere iuramentū malicie. h. d. La. Dicū fuit. s. e. c. p̄rogio q iuramentū de calūnia d̄z abytat; p̄te p̄stari i exordio litis. i. statim p̄ litem p̄stata. S; ponā q in p̄ma instātia iuratus fuit p̄ p̄tes de calūnia. verū in causa appellatōis sit de calūnia iterū iurandū. videt q nō. qz eadē est causa appella. cū prima instātia. s; in prima instātia iuratus fuit de calūnia. igit non est apli de calūnia iurandū in causa appella. alias in eadē instātia sine causa bis iuraretur de calūnia hoc tñ nō obstāt. r̄idet ro. p̄. q in causa appellatōis iurandū est de calūnia: licet in prima instātia fuerit iuramentū. S; ponam q p̄tes p̄ncipales litigātes iuraverūt de calūnia postea p̄stituerūt p̄curatores suos. vtz isti p̄curatores sup̄nentes debeāt iurare de calūnia. Rñ. q sic licet interueniant post iuramentū p̄stiatū a p̄ncipalibus p̄tibz alias ip̄i p̄curatores in causa possent de facili omittēre calūnia S; sanctif. pa. vellē informari a sanctitate v̄ra v̄trū iudex possit p̄ries erigere iuramentū de malicia licet fuerit p̄stituz iuramentū de calūnia. Videt q nō. qz iuramentū de malicia cōtinēt sub iuramento de calūnia. Hoc tñ non obstante r̄idet ro. pon. d̄ c̄s q licet generalit̄ in iuramē. calūnie cōtinēat iuramentū d̄ malicia: tñ qz solet p̄timeri illud qd̄ in specie exigif q̄ illud quod solū in genere exigif. poterit iudex q̄tēs si bi videbit erigere a p̄tibz iuramentū d̄ malicia licz in causa ip̄a iuratum fuerit de calūnia.

Nullam partes possunt p̄stare iuramentuz de calūnia p̄curatores dū mō habeāt mandatū sp̄cale. h. d. Presupponēdū est p̄ intellectū. c. qd̄ habet in. c. i. co. ii. i an. vtz q p̄tes p̄ncipales dñt p̄sonaliter p̄stare iuramentuz de calūnia nisi essent egregie persone. l. ad egregias. ff. de iure in. La. p̄tendebā te debitorē meū feci te v̄entre corā iudice cōpetenti: ad cām meā tractāda; p̄stitui meuz p̄curatorē specialit̄ ad iurandū d̄ calūnia i tali causa. nā requit q causa exp̄imat̄. nec sufficit dicere cōstituo meū p̄curatorē in

In appellatōis. Et am

omnibus et singulis causis ad iurandū de calūnia licet contrariū seruet in p̄crisq; cū r̄is. lite cōtestata procurator me⁹ voluit iurare de calūnia pro me dño suo. Tu aduersari⁹ p̄ponis q̄ ip̄e procurator non ē admit tēdus ad iurandū de calūnia pro me. sed q̄ teneor illud p̄stare p̄sonaliter vt in. c. i. c. r. i. an. an. bñ dico. Rñ. q̄ n̄ imo iudex p̄rō dei procuratorē ad hoc sp̄aliter p̄stitutum admittere ad iurandū de calūnia. zin b̄ nō facit iudex inturiam partibus.

De restitutio. spoliat.

Dicitur fuit sup̄ p̄ discursus tituloz p̄cedentiū maxie i. ti. d̄ exceptioib; de armis de fensor. vtz qz ip̄i rei p̄uēri aliq̄tēs excipiunt de spoliatioe sc̄ta ab acto. qñq; a sc̄io iō ad nos informādū d̄ h̄mōi spoliatioē b̄qd̄ iur̄ sitā uec̄it rubrica de restitu. spoliatoz.

Frequens.

De spoliatioe facta a tercio non p̄si agat̄ civiliter nec crimināliter nisi sit spoliat⁹ oibus bonis vl̄ maio/ri parte bonoz. h. i. Itē exceptio spoliatio nis debet probari infra t̄p̄a hic contemuz a l̄a cōdēnare in expensis h. ij. Itē agēti sup̄ reb; eccl̄iasticis nō obstat exceptio spoliatioe rex p̄riatarij vl̄ eccl̄iastico. h. d. Pro in intellectū h̄. c. habem⁹ p̄supponere q̄ si q̄s in tulerit mihi violētia spoliatioe mere quā possidebā ip̄e spoliator nō p̄t aliqua actioe p̄ me agere nisi p̄mit⁹ reintegret me in ista in q̄ crā t̄pe illate violētie. de hoc. in. l. ij. E. vnde vi. de ordie cogni. in an. maxime in. c. si. Casus. Tici⁹ vi z violētia te expulit a possessioe venie vel p̄rati. postea feci te p̄uenire corā mo iudice cōpetēti sup̄ muuo vl̄ alia re tibi obtuli libellū meū cui pe t̄ij p̄te r̄ndere. tu in die qua eras respōsur⁹ libello excipis q̄ fueras spoliat⁹ a possessioe vinee tue vl̄ p̄rati p̄ quēdaz ticiū z q̄ nō tenebaris r̄ndere libello meo nisi p̄mo es ses reintegrat⁹ vti uz illo medio possis nie repellere ab agēdo. certe nō nisi ego te spo liasset. s; pona m⁹ q̄ ago p̄ te criminaliter tu excipis q̄ talis te spoliavit oibus bōis tuis sine q̄s non potes defendere z p̄oseq̄ cā m̄ criminalē. an sis audied us. z vtz ista i spoliatio a tercio facta differat processum

quousq; sis restituit⁹. Rñ. ro. pon. cū diffi cione. qz vl̄ ticius spoliavit te aliq̄ re aut oibus bonis tuis. Primo mō videlicet qñ ticius spoliavit te aliq̄ re. tu ne illa spoliatio non differat processuz meū in cā criminali. Si aut̄ spoliavit te oibus bonis vl̄ maio ri p̄te bonoz tūc differat p̄cessus vtz ad res titutioē. Sed nūqd̄ a iure est limitatū tē pus ad probandū istā spoliatioē. Rñ. d̄ q̄ sic videlicet t̄p̄a quindecim diez. z si in fra illos. xv. dies non probes spoliatioē illis. xv. dieb; elapsis iudex cōpelleret te ad p̄cedendū meū. Sed ponam⁹ q̄ infra. xv. dies tu reus probauisti spoliatioē. queri tur vtz ad qd̄ t̄pus erit differendū sine p̄ rogandū istud iudiciū sup̄ crimie qz in re/ us posses differre restitutionē spoliatiois vt ip̄unitus remaneres de crimie. Respō/ det ro. pon. q̄ iudex poterit tibi p̄sugere ter minū z debebit infra quē tu ages p̄ ticiū in spoliatoe. q̄ termino elapso iudex cōpelleret te procedere meū in causa criminali. z hoc sine a spoliatioe fuerz reintegnis siuenō z h̄ ne reus de crimine remaneat impunitus. S; ponam⁹ q̄ ego actor te spoliavi a pos sessione tue vinee. non facta restitutioe p̄ of fessiois tue vinee volui agere p̄ te p̄ iurib; eccl̄ie mee: qz dicebā q̄ eccl̄ie mee debebas legatū vel aliq̄d̄ aliud deueniū. vtrū possis nie repellere ab agendo z excipere de spolia tioe p̄ me facta vt differat processus donec fueris restituit⁹. Lerte non obstat mihi ista exceptio spoliatiois. Idem ē dicendū econ tra. vt puta si nōle eccl̄ie mee te spoliavi pos tea ago nōle meo p̄iuato: non obstat mihi exceptio spoliatiois. No. primo ex isto textu q̄ spoliatio ab auctore facta ip̄m repel lit ab agēdo p̄ quā cūq; actionē agat p̄ me licet aliqui dicant q̄ solum illū repellit ab agendo contra me super illa re qua te spo liavi non teneres meuz procedere donec sis restituitus. Nota insuper q̄ violētia alterius non debet alijs nocere. ideo violē tia tertij super spoliatioe non repellit me ab agendo. Nota vlt̄er⁹ q̄ exceptio spoli atiois a tercio facit p̄t̄ opponi agenti crimi nāliter qñ reus est spoliatus ab oibus bo nis vel maiori p̄te bonoz. nā reus pro illa spoliatioe est turbat⁹ z non p̄t. meditari in defensione suā: do iura voluerit processu

ius sup causa criminali differat vsq ad re integrationē. Flo. q̄ spoliatio a tertio factā debet p̄bari infra. xv. dies s̄n nō computat̄ dies p̄solicite exceptōis. Idē s̄r in exceptōe ex cōcatoriōis q̄ d̄z p̄bari infra octo dies. infra de accep. c. pia. ibi em̄ s̄l̄r nō s̄putat̄ dies p̄solicite exceptōis. sec̄ est in decē dieb̄ d̄atis ad appellandū s̄ illi decē dies currūt appellañi de mom̄to in mom̄tū sc̄dm̄ communem opinionem doctoꝝ

Ad decimas Petens restitutiōne decimarū nō audit nisi probet possessiōne legitimā si ius cōc̄ ei resistat & ius cōc̄ sit pro ip̄o reo. h. d. Ca. Canonici sc̄i nicholai p̄cipiebāt decimas d̄p̄d̄is q̄ p̄dia erāt infra meā eccl̄iaz pro. & p̄stat q̄ ip̄i excedebāt fines prochie sue & sic possederūt decimas p̄ maḡi p̄a: h̄ facto ego rector ill̄ p̄celesse prochiañticipanti canonicos & p̄cepti fruct̄ illoꝝ p̄diorū. Canonici voluerūt s̄ me iut̄erare interdiciñ. vñ vi. p̄ recuperanda possessiōe. q̄rit̄ q̄d̄ debeāt p̄bare isti cononici p̄ obtinendo i possessiōe. Rñ. ro. po. q̄ cū ius cōc̄ sit s̄ canonicos. nā ius cōc̄ dicitat q̄ decie p̄d̄iales soluant̄ illi prochie infra cuius limites sunt sita p̄dia Itē cū ius cōc̄ sit p̄ me rectore q̄ p̄stat illa p̄dia eē in prochia mea: certe an̄q̄s canonici possunt obtinere i possessiōe vltra suā pos. d̄nt p̄bare nullum. me dio ē habuerūt possessiōne vitz q̄ dicitat q̄ s̄ cime ille p̄tinet ad ip̄os ex donatiōe ep̄i cuius cōc̄ sensu. c. v̄l ex donatiōe laici q̄ h̄bat illas decimas in feudatas s̄ auctoritate ep̄i. Flo. p̄mo q̄ l̄yua eccl̄ia v̄l p̄sona eccl̄iasticā sit capax iuris decimarū tñ non p̄t decimas p̄cipere nisi mediate n̄. nec etiā possidere q̄d̄ p̄t est: nisi cū titu. & titu? legitim? poterit eē dōa tio ep̄i de cōsensu sui. c. v̄l legitima p̄scriptio p̄. xl. annos tā s̄ iurecivili q̄ de iure canonico. s̄ iure civili h̄m̄ter. in an. q̄s actōes L. de sacrosan. eccl̄ie. de iure cano. in. c. s̄ q̄r ta. de p̄scrip. in an. Et iō d̄ic̄ glo. q̄ laic? q̄n̄ to cū q̄t̄e p̄cep̄t decimas in aliq̄ eccl̄ia pro. si rector illi? eccl̄ie spoliaverit laicū: laic? s̄ rectorē nō p̄t intentare interdiciñ. vñ vi. ni si alleget titu. i. in feudatōez an̄ p̄siliū late/ rante n̄ aut̄ and̄ si alleget p̄scrip. q̄ n̄ p̄t p̄scribere cū non possit possidere.

De dolo & contumacia.

Dictū fuit sup̄ titulo primo de fatigat̄ v̄l sen potētia aduersarioꝝ inūc̄ p̄o est vidē dum de fatigatis aduersarioꝝ dolor. cōtūmacia. iō an̄ necit̄ r̄ubrica de dolo. & contu.

Actor qui Actor cōtūmac̄ cōdemnat̄ in expēsis nisi caueat de veniēdo & p̄parēdo Ca. Zi/ cius p̄tendebat me suū debitorē in decē. fecit me conuēiri corā iudice meo p̄petere/ go reus in termino mibi assigno p̄parui: ip̄e p̄o actori non cōpet. querit̄ q̄ pena veniat actor nō p̄parēs. p̄ sua contumacia puniēd̄? Rñ. ro. po. q̄ ip̄e actor p̄mo ē mibi condēnand? in legitimis expens̄ q̄s p̄pter s̄ ego feci. Itē est puniēdus alta pena qm̄ siue lit denno me conuenire p̄ aliā citationē no uā q̄ p̄ma ē p̄emptoria. l. p̄ p̄emptoriū ff. de iudi. & in fine leḡ v̄bi d̄icit̄ cū circū uicif. i. citatio extinguit̄ & ē expirata necessaria ē alia citatio. Et iō si actor velit ip̄enare no uā citationē d̄z mibi cauere sub certa pena q̄ in singlis terminis p̄p̄bit & si actor nolit prestare illas cautionē iudex d̄z ei denegare citationē: & hoc vez. si req̄sit̄ fuerit iudex v̄l ei denegaret citationē nisi p̄ster illam cautionē de p̄pendo in singul̄ assignōib? Nā iudex n̄ d̄z iut̄ p̄dere officii suū ad priuatā utilitatez nisi req̄rat a p̄rib? l. iiii. ff. s̄ damno in fec. c. i. de iudi. in an. ibi quē cūz p̄chisset aduersarius introduci? Nota pri. ex isto. c. q̄ cū reus ad instanciam actoris citat̄ ut coram iudice compareat ad certuz terminū actori similiter videt̄ ille terminus assignari licet iudex non dicat actori q̄ sibi talem terminū assignat̄ instantuz q̄ actor non comparens est tanq̄ contumax puniēdus. Nota vlt̄erius q̄ actor nō cōparēs ē cōdemnadus in expens̄ quas reus p̄pter hoc fecit. Queritur de quibus expens̄ intelligatur istud. Quidam dicunt̄ ut dominicus de sancto gemi. q̄ verbū p̄ter hoc factū positum in hoc textu refertur ad p̄bum veniēdo. itaq̄ p̄t̄at expēsas ab actore: quas ip̄e reus fecit veniēdo stando & redeūdo. s̄ si fecerit alias expens̄. puta p̄ p̄silio aduocatoꝝ illas nō poterit petere

p modū p̄iudicij, sed tñ illas poterit postea
 petere in sine causa si ob tñcat. Contra tñ
 hāc opinionē videt̄ tex. in. l. eñ quē temere.
 ff. de iur. vbi dicit q̄ faciēs aliquē temere voca
 ri ad iudiciū d̄z soluerit iusticia z iur̄ p̄ li
 tis. Itē facit. l. sancim⁹. l. d̄ in. vbi dicit q̄ cō
 tumax d̄z solvere oēs expēsas z dāna q̄ fec
 t̄pe re⁹ v̄ actor p̄parēs. No: insup q̄ actor
 cōtumax in p̄mo termino nō d̄z a iudice ob
 tinere aliā citationē p̄ faciēdo citari reū. nī
 si p̄stira p̄us cautioe sufficiētī q̄ fidelit̄ cō
 p̄bit in oib⁹ z singlis assignōib⁹. Et one
 rat tali cautioe p̄pter p̄cedentē cōtumaciaz
 suā. q̄z p̄resūptio est. Itē q̄ ipse actor non
 cōp̄bit sicut non p̄paruit in p̄mo termino
Sz p̄ intellectu h⁹. c. z tot⁹ materie queri
 tur p̄tio vtrū tex. iste p̄cedat v̄ q̄s cōdēne
 tur in expens̄ pro simplici citatōe. istā q̄stī
 onē formant glo. in. c. querelā d̄ p̄curi an
 ti. z dicit̄ ibi glo. q̄ d̄z fieri cōdēnatō expē
 saz p̄ citationē p̄moria idō p̄ simplici ci
 tatione non ē q̄s cōdēnand⁹ in expensis
 nā dicit̄ illa glo. cōdēnatio expēfaz ē p̄ cō
 tinuaria: mō quis non d̄z contumax p̄ sim
 plici z prima citatione. Doctores dicūt q̄
 rīn q̄ etiā p̄ simplici citatōe q̄stū ad cōdē
 nationē expēfaz est q̄s censendus contu
 max etiā p̄tute vni⁹ citatōis. sed non q̄stū
 ad sniam diffinitiuā v̄ l̄missionē i possessione
 nem. Querit̄ se dō q̄d si reus similit̄ non
 compuit vtrū actor non sit admittend⁹ ad
 nouā citationē z reum nisi mediāte cautioe
 ne de qua b̄c. R̄ndet glo. q̄ tūc non h̄z lo
 cuz dispositio h̄c. c. imo cōtumacia h̄cō
 tumacia compēlat̄. z istud facit̄ q̄ glo. l. p̄
 nul. de eo q̄ quē fact. est. ff. l. i. v̄. ij. ff. si q̄s i
 iudi. que tenet q̄ licet neuter cōp̄ear: tñ iu
 dex d̄z cōdēnare p̄ies in multa p̄ interē
 publico. z hāc opinionē tenent dñi t̄pales
 Pro quo sciendū q̄ cōtumax non compa
 rens corā iudice offendit iudicē z rem pub
 licam pro quo venit cōdēnand⁹ in emē
 dā q̄ emēda ē arbitraria. l. vnica. §. si. ff. si.
 q̄s iudi. nō obr̄. Itē cōtumax offendit suā
 p̄tem aduersam z rōe illi⁹ debet cōtumax er
 ga suā partē aduersaz cōdēnari in expens̄
 z in interesse. l. sancim⁹. l. d̄ iudi. Sed tunc
 ad q̄stionē q̄n neuter cōp̄aret certū ē q̄ con
 tumacia compensat̄ q̄tum ad p̄tē. Sz q̄d
 q̄tum ad rēm publicā. v̄z debeat cōpensa

ri. glo alleg. dicit q̄ non. Sz dicit̄ docto.
 q̄ cū impositio mulcesit regulanda scōm
 in interesse z dānum p̄tis adnerse v̄ de hoc ē
 tex. notabil̄ in. l. ij. ff. si q̄s in ius vocatus. z
 mō q̄n neutra pars cōparet sit cōpensanz
 p̄ q̄ p̄ti nō interest nec re i publice d̄ multa

Qum qui Iudex appellantez z
 recedente citare rē si
 sue renūciare. h. d. Presuppōnē dū ē q̄d ha
 bet in glo. v̄icz q̄ iudex non pōt articlū
 causa cōpedire nisi p̄s fuerit citata: alias si
 expediret illū articlū p̄cessus cōt̄ null⁹ ipso
 iure. Lasus. Tu z ego litigabam⁹ corā iu
 dice cōpetenti ordinario vel delegato non
 refert q̄ iudex tulit z te aliquā sniam inter
 locutoriaz. q̄z cū his esset inter nos cōtest.
 z vellē producere meos testes z te: tu oppo
 suisti exceptionē q̄ testes repellebat ab exa
 minatione z receptioe v̄n nō obstāte tua exe
 ptione iudex interlocut⁹ ē meos testes reci
 piendos z examinandos: a qua interlocuto
 ria appellasti z petisti ap̄tos tibi dari q̄ in
 dex d̄dit tibi ap̄tos refutatorios. iudex v̄t
 procedere in cāz examinare meos testes. v̄z
 possit terocatoz non citato. R̄n. q̄ sic nā
 cū recedendo ab ip̄o p̄ appellatōne videas
 r̄is protestari q̄ non intendis corā eo com
 parere frustra te citare. z ideo te nō vocato
 z non citato poterit iudex in causa proce
 dere z d̄s alios articlōs expedire imo po
 terit ferre sententiā diffinitiuā te nō voca
 to ad audienā sniam. Sz ponam⁹ q̄ in
 terposita appellatōe renūcisti sp̄tē appelo
 latorū. iudex processit ad alios articlōs z te
 nō vocatū nec citatū forte ad sniam diffini
 tiuā. vtrū valeāt tales p̄cessus. R̄n. q̄ nō
 q̄z ex q̄ renūcisti appellatōi tue: videtis cō
 sicuti q̄ corā iudice cōparebis.

De eo qui mittitur in.

possessionem causa rei seruande.
Dictus sunt sup̄ t̄nlo p̄ximo de dolo
 z contumacia. verum quia propter cōtu
 matiam rei actor regulariter mittitur in pos
 sessionem. ideo post rubricam de dolo z cō
 tumacia annectit rubricam de eo qui mitti
 tur in possessionem causa rei seruande.

Quum qui. En agit de bñficio eccliaſtico ob cõm
 maſciam rei nõ fit miſſio i poſſeſſi
 õne. ſed ad ſententiã lite nõ pteſtata pcedit
 b. d. Caſus ſedm intelletũ gloſe q̄ appbat
 p̄ doctores. Ego exñs i p̄ntia dñi pape: ip
 ſi pape expoſui q̄ ticius erat intruſus i bñ
 ficio ſine titulo. ⁊ ſic vacabat. ⁊ tãto tpe: q̄
 collatio ipſius bñficij erat deuoluta ad pa
 pã. petebã: vt papa illõ bñficiũ tãq̄ vacans
 mihi p̄ferret. vñ papa mãdauit iudicibus
 vt ſi cõſtaret q̄ talis ticius fuit intruſus i
 tali bñficio q̄ illõ bñficiũ mihi p̄ferrent.
 Ticius citatus corã iudicibus licz fuerit
 citat? gemptorie: nõ p̄paruit. vtz iudices
 poſſint me mittere in poſſeſſionẽ illius bñ
 ficij? Rñdet q̄ nõ. qz cũ ñ habeas titulu nec
 inſtitutioñẽ ſi mitterer in poſſeſſionẽ ipſi
 bñficij: habere in grefſum vicioſum. ſz in /
 diceſ nõ obſtante cõtumacia ticij intruſi
 poterit cognofcerere de defectu ſui intruſi.
 ⁊ examinare teſtes. ⁊ pcedere vſq; ad diffini
 tiuã ſententiã ⁊ mihi cõferre illõ bñficiũ
 ſi eis cõſtet q̄ ticius intruſus non habeat
 ius in bñficio. Alij intelligũt q̄ iſtõ. c. loz
 quif in bñficio iã obtento ſed a poſſeſſione
 ipſius aliq; fuit ſpoliat? ⁊ fm iſtũ intelle
 cõñ caſus ſic figurat. Cũ eẽt i poſſeſſione
 licuius bñficii ticius me ſpoliauit: ago cõ
 tra eũ interdicto. vñ vt ticius citatus eẽ cõ
 tumax nõ p̄paret peto me mitti in poſſeſſi
 õnẽ bñficij ex p̄mo decreto: certe nõ ſuz au
 diendus. ſed nõ obſtante abſentia ticij ei
 tati lite ñ conteſtata potero informare in
 dicẽ: ⁊ docere de iure meo. ⁊ iudex p̄fert ſen
 tentiã diffinitiuã lite ñ pteſtata. nõ obſtã
 te abſentia ipſius ticij citati. ⁊ ſi docuero õ
 in eo iure ⁊ iudici conſtiterit: miſtar in poſ
 ſeſſionẽ. vñ alias iudex pcedet fm q̄ ſibi vi
 debitur. Nota q̄ glo. p̄ ſua opinione pon
 derat verbũ: obtinẽdis. ⁊ verbũ ingreſſus
 q̄ faciũt p̄tra opinione illoz q̄ dicũt q̄ iſtõ
 .c. habet locũ in bñficijs iã obtẽtis. No. vl
 terius q̄ en agit de bñficio eccliaſtico ob
 tinẽdo. qz de iſto nõ eſt difficultas data cõ
 tumacia poſſeſſoris nõ fit miſſio in poſſeſſi
 õnẽ ex p̄mo decreto: ſed debet extencõr da
 tus cognofcere de iure abſentis. ⁊ facere iũſ
 iſti p̄nti ⁊ accuſanti cõtumacia abſentis. ⁊
 ſi iſte accuſans mitteret in poſſeſſionẽ

in p̄mo decreto h̄et vicioſũ ingreſſũ. nã ad
 huc iſte nõ habebit titulu ſine inſtitutioñe:
 ideo iudex debet cognofcere de iure abſen
 tis ⁊ p̄ferre ſententiã diffinitiuã lite ñ con
 teſtata. ⁊ iſte eſt vnus caſus in quo p̄t fer
 ri ſententiã diffinitiuã lite nõ cõteſtata cõ
 tra illã regulã vt poſitã i. c. qm̄ ſte q̄nter vt
 lite nõ cõteſtata in an. No. vltorius ex p̄ri
 mo intelletu b. d. c. q̄ regulariter iudex nõ
 p̄t articulu expedire cõtra abſentẽ non
 citatũ legitime. ⁊ ſi aliquẽ p̄eſſum expedi
 at: ille p̄eſſus erit nullus. l. i. ff. que ſenten
 tie ſine appellatõẽ reſe in dñi. Nota q̄ vbi cõ
 ſtat de intentione abſentis q̄ eſt delibera
 tus nõ venire nõ eſt citandus. nã citatio fit
 ad iſtũ finẽ videlicet ad explorãduz aim ci
 tatiã vel it venire vel nõ venire. Nota vl
 terius q̄ iudex d̄ eẽ certus de intẽtõẽ abſẽ
 tis q̄ nõ vult venire ſi appellet ⁊ a iudicõ re
 cedat. qz videt p̄teſtari q̄ nõ intẽdit ampli
 us corã illo iudice a quo appellet cõparere.
 ſed corã ſupiore. Nota vltorius magis ſpe
 cifice q̄ ſi q̄s appellet ab interlocutoria iud
 dex a quo p̄t pcedere nõ citato eo a q̄ ap
 pellauit.

Et lite pendente nihil inouetur

Supiori titulo fuit dictũ de q̄dã inno
 uatõẽ q̄ fit circa poſſeſſionẽ p̄pter p̄tumaci
 am rei. verũ qz poſſet dubitare aliquis. an
 lite p̄dẽte aliq̄ poſſint innohari. vel vtrũ
 oia debeãt remanere i cõdẽ ſtatũ. iõ ad nõſ
 informãdu de iſtis ponit p̄ns rubrica: vt
 lite p̄dẽte nihil inouet. Et qua rubrica col
 ligitur q̄ lite p̄dẽte regulariter nihil debz
 inouari. nã rubrica q̄ habz orõnẽ integrã:
 ſolet facere ius. vt notãt doctores ſup rui
 b̄rica. vt lite nõ conteſtata. inati.

Dispēdiis Si ex duobus
 electis litiganti
 bus aliter decedat. vel a p̄ſecutioñe cauſe ex
 cludat ſi lite p̄dẽte cũ reliq̄ fuerit alia elec
 ſcã ñ tenet. b. d. Caſus. Vacãte aliq̄ ecclia
 collegiata vñ regulari p̄ morte plati cano
 nici vel religioſi p̄uenit in vnũ tractatu
 ri de elecõẽ plati. ⁊ diuiferũt vota ſua i duo.
 nã vna ps canonicõz vel religioſõz vnũ
 elegit. alia ps aliu. quilibet elcõz dicebat

B

¶ Ut lite penden. nihil innouetur

electione sua prevalere. nā licet vnus eēt/lect⁹ a maior⁹ pte. ali⁹ a minor⁹. tū isteq⁹ fuerat elect⁹ a miori pte dicebat q⁹ ples ex ali⁹ a pte erāt excoicati. 7 sic inter istos duos elcōs erat p⁹ouersia de p⁹ualiditate elcōis. pēdēte pcessu: vn⁹ istoz elcōz mortu⁹ ē. v/ trū ps canonicoz vl⁹ religiosoz q⁹ mortuū elegerat possit aliu subrogare in locū istius mortuū: 7 facere nouā electionē. Rū. ro. pō q⁹ isti canonicū vl⁹ religiosū n̄ debēt pcedere ad nouā elcōnē nisi p⁹s p⁹stiterit an elect⁹ su p⁹tes habeat iue in elcōe vel nō habeat: sed tū ipi canonicū vl⁹ religiosū q⁹ mortuū elegerūt poterūt se assistere pcessui 7 cōstito q⁹ iste sup⁹tes nō habet ius in elcōe: ipi canonicū vel religiosū poterunt licite pcedere ad nouā electionē. ¶ Nota p⁹o ex isto. c. ppter diuersas elcōes in discordia celebra⁹ tas eccie sepe nūro patiūtur damna 7 incōmoda. q⁹ nō sūt p⁹firmatio alie. 7 pēdente pcessu nullus possit administrare. mō longa vacatio solet afferre damnū ecclie. c. q⁹ niā. vt lite nō cōtestata. in an. Flo. q⁹ prin⁹ceps dz obviare indēuitatib⁹ suoz subdi⁹toz. 7 maxime ecclesiaz. ¶ Nota vlt⁹ p⁹o p⁹ncipalē effectū h⁹. c. vñ licet. q⁹ si duo sint elcōi in discordia. 7 se opponāt ue alia fiat elcō si pēdēte p⁹uersia alter mortū illi q⁹ elegerūt talē defectū nō p⁹st aliu eligere donec lis fuerit finita cū sup⁹stite. 7 si p⁹stet q⁹ sup⁹stes n̄ habeat ius ipi poterūt pcedere ad aliā elcōnē. Quicūq⁹ d⁹za est inier p⁹s. c. 2. c. sequēf. Rū. glo. q⁹ in isto. c. nullus istoz litigantiū adhuc obtinebat b⁹nficiū seu dignitatem. de q⁹ litigabat in. c. vero sequēti. alter litigantiū habebat possessionē b⁹nficiū. postea ali⁹ mouit sibi questioē sup⁹ possessorio. 7 pendente lite. mortuus est.

Sibi contra. Si b⁹nficia/ ius p⁹tra quē sup⁹ b⁹nficio litigat d⁹cedat. 7 lite pēdente cū sup⁹stite fuerit electus n̄ valet elcō b. d. Lasus Ticius possidebat b⁹nficiū qd dicebā ad me prinere 7 spectare mediāre iu sto titulo 7 canonica institutio. 7 dicebā tū cū ē intrusū in illo b⁹nficio. vñ feci eū citari 7 cōuenire sup⁹ petitorio vel possessorio si refert fm d⁹mū de s⁹. gemi. forte intentauit interdiciū vti possidet⁹ vl⁹ vñ vi. 7 sic possessoriū vel iustitiani petitorium. litc pēdente

ipe ticius possessor mortuus est. vl⁹ renūciat iuri suo in manib⁹. sup⁹torio: q⁹rit vñ ille ad quē spectat collatio illius b⁹nficiū possit illō p⁹ferre vl⁹ ad illō p⁹ntare ydoneaz p⁹sonā si sit patronus nō dū finita lite. q⁹ collator vult p⁹ferre alteri illō ius: qd defūct⁹ habebat: an possit: Rūdet q⁹ nō lite pēdente. 7 si fiat: nō valet collatio nec p⁹ntatō. nec electio si b⁹nficiū sit electiū. secus si petitor eēt mortuus. q⁹ alius possit subrogari loco mortui. Rō ē: q⁹ sup⁹stis petitoris interest vt nō fiat subrogatio in locū alteri nā si faciat docere dei iure suo ipse facit⁹ obtinebit possessionē b⁹nficiū q⁹ si ali⁹ eēt subrogatus loco illi⁹ q⁹ possidebat. s⁹ ista rō ces⁹ 7 lat⁹ i petitore mortuo. nā possessor p⁹ter b⁹nficiū admittet possessionē. 7 ipius possessoris n̄ interest. q⁹ paria sūt q⁹ subrogat⁹ litiger cū ipso. vl⁹ ipse ordinaris iura. c. ordinar⁹. s. d. offi. or. istomet li. S⁹ qd pona. q⁹ mortuo possessor: ordinar⁹ vult suscipere defūct⁹ loco defūcti: nūq⁹ ordinar⁹ vel aliu quozum inter: p⁹nt ad eā causē 7 ipius causē suscipere defūctōnē. Rūdet q⁹ sic dū tū suscipiāt defūctōnē i eodē statu: in quo defūctus eā dimisit. ¶ Nota p⁹mo ex isto textu ibi dignitatib⁹ 7 p⁹sonatib⁹ q⁹ p⁹sonat⁹ nō ē d⁹gnitas: alias frustra diuersis noib⁹ appel⁹larctur. l. si idē. l. de codicil. tū iura vtrūq⁹ istis noibus p⁹miscue. vt in. c. cū accessisset de cōsti. in an. vbi p⁹miceriat⁹ vocat⁹ d⁹gnitas. p⁹sonatus. 7 officii. qual⁹ ā d⁹fferant: tractat pan. or. in. c. de multa. de p⁹b⁹en. i an. ¶ Nota p⁹ncipalē effectū h⁹. c. q⁹ lite pēdēte i teraliq⁹ sup⁹ b⁹nficio si mortū p⁹uentus nō p⁹ ordinaris ali⁹ subrogare loco illi⁹ defūcti: nisi mortuo p⁹s sup⁹stite. Sed bodie⁹ petrat a p⁹ncipe: vt possit fieri subrogatio. nō obstāte isto. c. 7 b⁹ qū possessor mortuus fecus si petitor v⁹ d⁹ctū est in positōe casus ¶ Nota q⁹ ordinaris licet nō possit alicui⁹ subrogare loco defūcti possessoris. pōt tū ad eā causē. 7 tūc summarie debz p⁹bare qd sua i terest. quo p⁹bato: admittet ad defūctōnem causē. 7 tūc debet assumere causam in eodē statu in q⁹ defūctus eā reliq⁹t. nō at p⁹ petet⁹ vt causā de nouo inchoet

¶ De confessis
Dicitur fuit sup⁹ p⁹ discursū tituloz p⁹cedē

sum de actis respicientibus ordinationem
litis: nunc vero est dicendum de actis que respi-
cunt merita et defensiones cause ut sunt con-
fessiones probationes. quare recto ordine a-
nectitur rubrica de confessis

Statuimus. negatiua non
possit probari nisi per confessionem aduer-
sarij. est tamen ipsa positio admittenda de equi-
tate. licet non esset admittenda de iuris rigore.
quod iuris rigore illud potest poni quod potest probari
pro intellectu huius. e. presupponendum est quod di-
catur positio. unde est sciendum quod cum actor li-
bellum cui petit per reum respondere. et reus respondit ei
de libello facto in premissis. postea lite super eodem
libello contestata actor deducit suum factum quod
dicitur in libello per articulos. et illi articulo
datur positio eo quod sic incipiunt. ponit in
iure et iudicio. etc. sicut deum est de articulo
probatiis a libello agentis extractis quod ap-
pellantur interdicta. quod sic incipiunt intendit talis
actor coram vobis. Et fuerit in uente po-
sitiones. ut ponens releuet ab onere probandi
per confessionem aduersarij. et istis positionibus
tenet per aduersarium personale respondere per verbum:
credit vel non credit mediante suo iuramento
ca. ij. infra eo. Item presupponendum quod iudex non
debet indistincte admittere omnes positiones
sed debet videre an sint aliquo capite et im-
pertinentes. et super illis ferre interlocutoriam sen-
tentiam quod tales positiones sunt admittende. et
tales sunt impertinentes et reijciende. Casus. Tu
et ego litigabamus coram iudice competenti. li-
te inter nos contestata feci meas positiones
inter quas erat aliqua positio negatiua. ita:
quod illa positio continebat meritum et purum factum
quod non poterat probari. ut iudex debeat admit-
tere talem positionem negatiuam. Respondet ro-
pon. quod sic. et licet de rigore iuris talis posi-
tio non sit admittenda. tamen de equitate poterit
iudex illam admittere. immo secundum boetium. iu-
dex debet illam admittere. et si non admittat:
ab eo poterit appellari. quod licet talis sit me-
re negatiua sic non possit probari in parte ad-
uersa forte consistebit istud factum negatiuum
Nota primo quod litigantes in causa potest facere
positiones. et ante lite contestata. et post. licet a-
liqui dicant quod debet fieri post lite contestata
et non ante. quod bene verum est quod in principaliter
gocio debet fieri post lite contestata. et in. c.

primo. infra eo. sed in emergentibus et excep-
tionibus que opponuntur ante lite contestata. em-
potest fieri post contestata. Nota. ut
tertius principaliter effectus huius. e. vtz quod licet me-
re factum negatiuum non possit probari per testes:
tamen illud factum negatiuum potest poni adeo quod talis
positio est admissibilis. et eadem positio tene-
bit per aduersarium respondere. alias si noluit responde-
re talis positio habebit pro confessata. ut in. c.
sequenti. Nota ulterius glo. que ponit decem
per modum summe in materia positionis.

Si post prestitum.

Si reus iussus positionibus non
derecusat vel preumateiter recedit: positio-
nes habebuntur per confessatis. secus si ante
iussus est recedit. nam tunc procedit iura cum
tamque contra preumate. h. d. Easus. Tu et ego
litigabamus coram iudice ordinaro vel dele-
gato lite contestata super meo libello dedi me-
as positiones et asserui eas medio meo iu-
ramento dicendo. credo illud quod pono esse verum
hoc factum peti ut tu responderes meis po-
sitionibus. unde iudex tibi precepit ut mihi responde-
re meis positionibus per verbum credit vel non credit
tu autem recusas respondere. Querit quod pena veni-
punienda Respondet quod mee positiones habebun-
tur per confessatis. Et iudex poterit et debet
te condemnare in petitis. nam de petitis constat
per tuam confessionem in interpretatiua id est inducta
ex interpretatioue iuris. et istud vtz nisi pro-
has aliquam exceptionem. sed quod: si non pro-
ruisti in die tibi assignato ad respondendum me-
is positionibus an positiones habeantur per
confessatis. Respondet quod non. sed contra te po-
terit iudex procedere tamque contra preumatem
nam si non liquet de causa iudex te excoicabit.
vel mittet te in possessionem. Nota primo ex
isto. c. quod facta lite contestata ante quam fiat po-
sitiones debet procedere iuramentum de calumnia
a. b. tamen non est de substantia. ut deum fuit super
de iuramento in calumnia. c. i. Nota si iuratio
de calumnia. positiones fecit iussu fieri aduersario
ut positionibus responderet. et aduersarius non
lit respondere. tunc positiones habentur per confessa-
tis. et sic tacet habet per confessatis si confessio
vergat in detrimendum et per iudicium suum. Et si ne-
gatio contineret ad suum per iudicium et incommo-
dum sicut positiones haberent per negatis.
Nota ulterius quod quis potest respondere positio-

De testi. z attesta.

nibus sue pnis aduersus pcuratorē. dū tñ ille pcurator habeat ad hoc speciale mada tum. z q̄ positōes sint inserte i pcuratorio z de mada tñ pcuratori vi fateat talē posi tionē z talē. alias n̄ hēret mada tñ sufficiēs. No. q̄ paria sūt nō venire ad iudiciū vlve nire. s; p̄tūmacer recedere cōcordat. c. i. d̄ audi. in an. No. q̄ maior ē p̄tūmacia illi q̄ p̄puit z n̄ vult facere illd̄ qd̄ sibi facere in cubit q̄ illius q̄ n̄ cōparuit. B h; p̄ns. c. nā maior pena impōit ei q̄ p̄paruit z p̄tūma/ citer recessit q̄ ei q̄ non comparuit

De testib; z attestati.

¶ Dñi fuit sup̄ ti. p̄. d̄ p̄fessis. vez qz se/ pe p̄tigit q̄ p̄ aduersa n̄ p̄stet positōes a cor; s; illas negat. z sic actor artat ad pbā dū sua scā q̄ p̄t p̄bare regulariter p̄ testes ideo p̄ rubicā d̄ p̄fessis: p̄ueniēt ordie po nit rubrica de testib;. Nota ter d̄ q̄ facta probantur regl; p̄ testes. qz aliquoties sc̄p tura ē d̄ s̄ba act; n̄ tñ ē d̄ s̄ba p̄batōis ip̄ius acus. l. i. L. de fide instrū.

Mediatores. Socius cri

minis admie
 ¶ p̄t i testē i crimie simōie. si sit soci; tñ: z agat ciuilr. alias n̄ b. d. p̄supponē dū p̄ intellectu h̄ca. qñ dicat q̄s agere ciuiliter p̄ crimie simōie. dicens q̄ in crimie si/ mōie d̄ q̄s agere ciuilr. etiā si agat z tēdat vt simōia q̄ p̄uet bñficijs suis. s; si agat et tēdat vt p̄uet ordib; suis d̄ agere criminalr. Secūdo p̄supponēdū est q̄ aliquoties q̄s est soci; criminis n̄ z nō mūeris s̄l. aliqñ q̄s ē socius criminis n̄ z nō mūeris. vt volebā obtrinet ab ep̄opic. aliq̄ sp̄uale: ego sc̄ies q̄ ip̄e dili gēbat tp̄alia habui aliqñ d̄ suis fāiliarib; z p̄ueni cū terciō vt p̄mitterz talē equitē p̄o vt posse h̄re sp̄uale iste mediator nihil acce pit s; gra; fecit. tal; d̄ soci; criminis tñ z n̄ mūeris. aliqñ at p̄uenio cū mediatore vt a līqd̄ sibi dabo p̄ p̄a: tñ ta lōz soci; criminis z mūeris siml. Lafus. Accusabam ticiū d̄ simōia oblato libello z sup̄ codē lite nega z iue p̄testata. n̄sō q̄ p̄ reū meis positōnib; petij me admitti ad p̄bandū intentionem mcā. z p̄duri aliq̄s testes. accusat; p̄ponit q̄ mei testes n̄ sūt admittēdi ad testificādū p̄tra se. qz fuerūt soci; z p̄ticipes criminis: an illa societas criminis repellit eos a testificā;

do Rñ. ro. pon. cū distinctōe aut ago cōtra simoniacū ciuilr vt ip̄e p̄inet bñficijs suis z nō deponat ab executione ordinū. z tñc sub distinguit. aut accusat; opponit p̄tra mēcol testes q̄ ip̄i fuerūt soci; criminis z muneris s̄l. z tñc d̄ ro. pon. q̄ ip̄i testes repellūtur a testificādo licet sup̄ crimie simonie agat ciuilr. alio sūt soci; criminis tñ z nō mūeris qz p̄t ierūt operā gratis. z tñc admittūtur z est speciale in crimie simonie vt soci; crimi nis admittat ad testificādū. z ist d̄ ob de testationē criminis: aut agit p̄tra simōiacus criminalr ad depositionē ordinū. z p̄t ab executione ordinū. qz d̄ tñc q̄s deponat actualr n̄ p̄nat ordib; sibi seml collat; im mo licebaret p̄ficeret vez corp; christi. z tñc glo. in. c. degradatio. infra de penis ideo p̄t agit p̄tra simōiacū criminalr ab executione ordinū z tñc nō admittuntur soci; criminis ad testificādū in causa criminali in tēta crim in alr. Nota p̄tōer ist o ter. q̄ socius criminis regulariter nō admittit cōtra sociū criminis. qz p̄delictū testez repellit. Nota vñū sp̄uale in crimie simōie. idē in q̄ līs criminib; excep̄tis. sic in crimie lesēma iestas z heresis vez q̄ socius criminis admie tit cōtra sociū in crimie in tētato ciuilr d̄t. n̄ sit socius criminis tñ. secus si cēt soci; crimi nis z mūeris s̄l. secus i crimie criminalr tētato. qz tñc nō admittet socius criminis tñ z multo minus soci; criminis z muneris simul. Querit qualr accusatus p̄t oppōer re p̄tra testes p̄ductos q̄ sūt soci; criminis nisi ip̄e accusatus cōfiteat crimen. z tñc si cōfiteat: nō erūt necessariū testes ad ip̄s cō uincendū. sed sua cōfessio erit sufficiēs ad ip̄m cōdēnādū. c. ij. de cōfes. i an Dicit glo. sa q̄ poterit accusat; opponere 5 testes q̄ sūt soci; criminis trib; mōis. p̄mo mō. accu/ satus p̄ponet crimē generalr dicens q̄ tal; testis ē simoniac;. z sic glo. videt fateri cōtrariū vez q̄ si accusatus simplr diceret q̄ talis testis est socius criminis: sua cōfessio es set sufficiēs ad ip̄m cōdēnādū. Alio mo; do dicit glo. vez q̄ accusatus hoc poterit cōtra testes opponere q̄ testē fuerunt soci; criminis. nec p̄ hoc videt confiteri crimen. qz excipiens nihil videt confiteri de inten cōc aduersariū. z in hoc remanet glo. Item qz videt cōfiteri contrarium actum: tamē

¶ De testi. z attesta.

si. hoc. mo. responderet. medactū smitterz

Presentium. **E**asus. **O**ra
lite inter abba.
tes z uentū scī nicholai andegauē.
etiam ex vna: z porz z uentū linconien. in
possessorio. nā dicebat abbas z uentū scī
nicholai qd ille porzans linconien. suberat
mōasterio scī nicholai qz mōas. scī nicho
lai fuerat ī poss. subiectōis p rps sufficiens
ad inducēdū p̄scriptōnem. z qz a paucis di
ebus circa ipse prior denegauerat debitas
obiam. z sic intentabāt interdū vtilē p re
cipiendo poss. ista causa fuit euocata ad
papā qd fieri pōt. vt in. c. vt nrm. de ap. i. ā.
z fuit p̄cessū in cā in tñ qz fuit scā litis cō
testatio fuerūt scē p̄ductōes testū. qz possi
tiones nō fherūt immediate scē post litē cō
testatā. nā illō nō ē necēsa rīū. vt. c. i. s. de iu
ramēto calū. postea abbas voluit facere su
ss positōes vt illis prior linconien. r̄nderz
p̄sonalr. vñ p̄p̄ omisit auditiōnē positioū
archiepo rothomagen. cui mādauit papa
vt ipse exigeret iuramētū de calū. z veritate
qz vtrūqz ē p̄stādū in causā spūalibz. vt dco
. c. de iura. calū. z faceret ipm porz r̄ndere
positio nibo sigillatim. Et si prior vellet p̄
ducere testes rep̄batorios p̄ testes abbatif
p̄ductos in p̄ncipali eos recipet z examiaz
ret. z si abbas vellet p̄ducere aliquos testes
sd sustinēdū alios prios testes sup p̄ncipa
li p̄ductos: illos s̄lbr recipet z examiazret fm
suos articlos z interrogatoria p̄tū. **H**os
sessio. i. i. quasi pos. qz vera possessio soluz
eadit in bis rebz q̄ p̄nt videri oculo cor palī
z palpari. mō subiectio nō pōt palpari. ideo
nō pōt dici vera possessio s̄ q̄si poss. **L**qz po
sitionibz. nā p̄tes aū p̄missionē dederāt pa
pe suas positiones articlos z interrogato
ria. z oīa ista inseruit papa ī sua bulla con
tradcōne. vñ sciendū qz licet ps p̄tra quas
dant positiones possit illas impugnare z
dicere captiofas. tñ qz papa adniserat po
sitiones. ideo mandat archiepo vt nō ad
mittat p̄tes ad impugnandū positiones.
Lsindico. sed ad quid interrogatur sindi
cus? Dicendū qz r̄nsio sindici corrobora
bit r̄nsionē plati z cōuentus. sed si nō sit cō
formis: sed contradicatur: tñ standū erit r̄n
sioni plati z p̄uentus z nō r̄nsiōi ipsius sin
dici. **A**rticulus. **A**rticulus h̄ dicit ps intē
finitū

tionis ipsius partis scz actoris vel rei. In
interrogatoria. vnde p̄tes coiter dāt in interro
gatoria generalia. de quibz in glo. aliqñ eti
am dāt in interrogatoria sp̄alia. z ista inter
rogatoria sūt ad repiendū testes in variati
one z falsitate. **S**pecificatione. Inaz ille q
vult rep̄bare testes p̄tra se p̄ductos debet
specificare crimia. z p̄tra quos testes oppo
nit illa crimia. z p̄ quos testes intendit illa
p̄bare qz debet hoc mō dicere dico talē tes
tē adulterz: z intēdo p̄bare p̄ illos testes.

Nota p̄rio ex isto textu qz licet in rebz
inco: palibz q̄ nō p̄nt tāgi nec videri. vt īsti
tu. de rebz cor. z incoz. nō sit vera possessio.
p̄ ipis tñ inco: palibz pōt intentari remedi
um possessorū. nō tñ dirctū s̄z vtilē. qd re
mediū possessorū vtilē onit ex mēte legis li
cet nō ex verbis sed tñ est idē effectus. **N**ota
qz si subditus recuset obedire supiori p̄
illā recusatiōnē dicit spoliare supiores illa
subiectōe. **N**ota qz platus ager p̄ se z conz
uētū suo. qz forte hec erat causa ardua quaz
nō poterat deducere sine cōsensu rōabilivt
p̄uen. in. c. d̄ procura. in an. secus si cēt cau
sa lenis. vt in. c. edoceri de rescrip. i an. mō
qñ platus agit p̄ ecclia dicit: cā grauis: et
tūc p̄relatus iurat in aiām suā z p̄uentus
Nota qz sic re^o cōpellit r̄ndere positionibz
actorz mediāte ipsius rei iuramēto. ita si
milt actor cōpellit iurare suas positōes ve
ritatē p̄tere p̄ verbū credit videlicet qz cre
dit suas positiones continere veritatem. z
ista sūt intelligēda nisi cēt cā spūalis: tunc
ei deberet iurare positōes de veritate z nō
solū qz credit positōes suas veritatem p̄u
nere. **N**ota qz licet regulariter sint facien
d̄ positōes post litē p̄testatā. si tñ nō fuerit
facte: sed actor p̄durit suos testes. testibus
p̄ductis z examiaztis potest actor petere: vt
reus respondeat suis positionibz. nā forte
p̄babit p̄ positiones qd non potuit p̄bare
p̄ testes. **N**ota qz cū q̄s vult p̄ducere testes:
debet exp̄riere noīa testū. z fm cōem opini
onē doctoz debet r̄pp̄riare articlos z testes
p̄ quos intēdit p̄bare. **N**ota qz rep̄bās te
stes debet dicere in sp̄e crimia. z contra q̄s
testes opponit illa crimia. z p̄ quos testes i
tendit illa p̄bare. **N**ota qz p̄nt testes rep̄ba
torios rep̄bare. sed meos testes nō poteris
amplius reprobare. alias cēt p̄cessus in in
B 3

Romana ^{casus}. In ca qua e s
ra teu habitur? co
stitui ticiu meu pcuratorē q cas me
am dicit vsq; i fine cause z in em fuit pcessu
q iudex tulit sentēnā diffinitiaz ptra me
ad tuū pmodū z vtilitatē: ab ista sēctia las
ta pcurator me^o appellauit. z coram iudice
appellatōis istā cām introduxit: obtuli li
bellū meū appellatorū. cui petij p te rīdes
ri. rīdōe p te scā: petij admitti ad pbādum
meā intētionē p testes. z ad pbādū meū in
tēu volo pducere ticiū q fuit me^o pcurator
i pta istātia. n̄ tū ē pcurator me^o i cā appell.
an sim admittēdus? videt q sic. qz alia est
cā appell. a pta cā pncipali i pta instantia
cū sit ibi ali^o pcurator z ali^o iudex. aciū rōe
dubitādū n̄ obstāte. Rū. ro. pō. i ptiū dicel
q ille q fuit pcurator i cā pncipali n̄ ptesse
testi in cā appellatōis Idēdicēdū d̄ illo qui
fuit aduocat^o i pta instantia q nō p̄t eē testi
i cā appell. Sz qd po. q i cā appell. ego appel
lās pbāui meū intētiū p vnū testē n̄ suspec
tū: sz oī excepōe maiorē. z sic pbāui intētio
nē meā semiplene. vtz iudex i supplemētuz
semiplene pbādis debeat mibi^o deferre iu
ramētū necessariū. Rū. ro. pō. q nō immo
est. iei^o arbitrio an mibi appellati deferz iu
ramētū necessariū vlti^o appellato. No. p
mo ex Bea. q pcurator nedū i pta iustātia
repellit a testimoniō: fed etiā i cā appella tōis
z rōe. qz n̄ solū cā pncipal i q fuit pcurator
cētet cā sua. sz ec cā appellatōis. z h̄ ppter af
fectionē quā ipē habet ad cām. nā ita faci
liter deieraret. p pmodo p̄t sic p suo. qz p
curatores cōiterasserunt p̄tibus suis q illos
p̄tī mūt q ipē ptes hūit bonā cām. z q ob
tinebūt in ca. Et eadē rōe aduocatus n̄ p̄t
eē testi. No. insup q iudex n̄ artat ad dese
rendū iuramētū necessariū habēti p̄t p̄tō
nē p se. sz ē in arbitrio iudicis deferre aco
ri vlti^o fm cōem opinionē eanouistarum
in. e. vlt. d̄ iureiu. i an. licet legiste tenuerit
p̄tū i l. in bonafidei. L. de iureiu. maxime
Bart. de salī vtz q iudex tenet deferre iu
ramētū actori hūit vnā bonā p̄t p̄tōz p se

De iureiurādo

Supiori ti. dem fuit d̄ pbātoe q sit per
testes. vtz qz ps vidēs q nō p̄t pbare suaz
intentionē p testes qz d̄ fert iuramētū liris
de eisozū siue iudiciā siue p̄t aduerse: iō ad
nos informādū de b̄mōi d̄latōe iuramētū

anne citi rubrica de iureiurando.

Contigit. ^{casus} P̄lati ec
clesiarū vlt officialē
locoz q iurāt seruare: p̄t iudicē
eccie vlt illi^o loci nō artat ad illicita vel im
possibilia. ^{casus}. Ep̄s pictaueñ in suo in
gressu iurat obseruare p̄t iudicē vt statu
ta eccie picta. P̄dam^o q in libro sta tūto: n̄
eccie pictaueñsis sūt aliq̄ statuta impossibi
lia de iure. qz illa obseruare eēt p̄tū mo
tale. vel sūt statuta q obuiāt libtati eccie.
postea ep̄s vlt facere aliq̄ statuta p̄tā illis
statutis impossibilibz z obniātibz ecclāstī
ce libtati. Ob̄hic p̄t p̄t canonicoz q n̄ po
terat: alias incurreret p̄tū. Rū. ep̄s. q i
iuramēto suo n̄ iniebat suā illa statuta
illicita z obuiētia libtatie eccie. an hū dicit
Rū. ro. pō. q sic. Sz ponam^o q ep̄s picta
ueñ. iurauit exp̄sse suare illa statuta impos
sibilia z h̄ libtate eccie. vtz teneat seruare
iuramētū suū. Lerte nō: alias graniter pec
caret. iō vigoz iuramētū sui n̄ est astrict^o ad
seruādū illa statuta: verū iū rādo temere
peccauit mortāl^o. z p̄t illo pctō tenet agere
penitentiam. tū cautela est q ep̄s in ingres
su suo iuret seruare statuta eccie dūmō nō
sint illicita z irrationabilia. Nota p̄tō vnū
casū in quo iuramētū est p̄tū qz regula
riter non est p̄tū iurare sine causa. ali
as eēt iurare temere z inuanū. sz cū iusta cā
est iurādū. sicut p̄tā i receptōe sua iurat
seruare statuta illi^o eccie ad quā p̄tū eēt. z
iurādo nō peccat etiāz si illa statuta sint ir
rationabilia dūmō nō habeat aīm seruandū
di statuta irrationabilia. alias ei rōe dep̄t
natiā n̄mī peccaret mortaliter. Nota vl. q
iuramētū scolaris vlt canonicū vlt p̄tā ser
uandi statuta intelligit de statutis rōnabi
libz z licitis. nā iuramētū refert ad licita et
rōabilia. tū si q̄s refert intentionē suā ad
illicita: nō tenet illa obseruare. tū peccauit
mortal^o temere iurādo z p̄t intētiōz dep̄tā
tam

Licet. Iudex sc̄laris p̄t p̄tū p
indicem ecclāsticū vt com
pellat mulierē seruare iuramētum
q iurauit nō venire p̄t alienatōem rei dota
lis. h. d. P̄tū supponendū q de iure ciuili si
mulier millesies p̄tū iuret nō venire
p̄t alienatōem rei dotal solūto m̄tūmonio:
tū potit v̄dicat̄ illas res dotales aliētas
.l. nō dubiū. L. de leg. fec^o de iure canonico
.c. cū cōtigit. .eo. ti. i an. nūc emanauit ist^o

ca. pro obseruatōe illi⁹. c. cū cōtingat. La.
 Ticius vxoratus vēdidit domū vl' aliā rē
 quā ab vxore in dorē accepit. z isti alienari
 oni p̄sensit sua vxor: z iurauit ad scā dī euā
 gelia nō venire s̄ h̄mōi alienatōnez. postea
 tractu ip̄is tici⁹ marit⁹ viā est vnīuerse car
 nis ingressus. certū est q̄ dos dz redire ad
 vxorē regulariter nisi p̄ fecissz pactū: q̄ dos
 ad eū rediret: nūc mlier vult vendicare istā
 rem alienatā a possessore. q̄ excipiendo alle
 gat vēditōnē illi⁹ rei i qua p̄sensit ip̄a mlier
 z q̄ iurauit n̄ venire s̄. mlier vero replicat
 in p̄tariū z allegat nullitatē vēditōis. z vl
 ter⁹ q̄ iuramētū n̄ valuit. q̄ p̄tra legē fuit
 p̄stīū. possessoz rei d̄t q̄ licz n̄ valeret de iu
 re ciuili. tñ valet sc̄dm canones. Iudex ve
 ro secularis sup ista causa aditus vult seq̄
 ius ciuile z n̄ ius canonicū. vtz sit posses
 sozi p̄uisum de remedio? R̄ndet ro. p̄o. q̄
 sic. nā adibit ep̄m q̄ mōdebit iudicē sc̄larem
 sub pena excoīcatōis vt obseruet ius ca
 nonicū z n̄ ius ciuile q̄d si nolit facere: po
 terit ep̄s iudicē sc̄larē excoīcare. Ho. p̄mo
 ex isto. c. vnā d̄n̄am in ter. ius canonicū z
 ius ciuile. nā de iure canonico mulier cō
 pellit seruare iuramētū p̄stīū i alienatōnē
 fūdi dotalis. c. cū cōtingat. e. ti. in an. secus
 sc̄dm leges. vt d̄cā. l. nō dubiū cū similibus
 Flora q̄ vbi veniit periclitāse: laic⁹ tenet
 iudicare fm canones z nō fm leges. sz istd̄
 n̄ facit p̄hibitō iuris canonicī: sz obligatō
 acq̄sita de d̄cō. c. cū p̄tīgat. silē in. c. fi. d̄ pre
 sc̄p. in an. Ho. q̄ i materia p̄cernēte aīaz si
 iudex laicus velit seruare leges recurritur
 ad iudicē ecclasticū vt cū p̄pellat ad iudicā
 dū fm cano. z n̄ fm. l.

Qum in positionib⁹

Electus p̄ sacm ponēs vl' respō
 dēs p̄traria directe nisi rōablr excuset ve
 lut piurus a p̄firmatōe repellit idē si h̄ se
 cerit eius pcurator ip̄o mādāte vel ratum
 z gratū habēte. h. d. p̄supponēdū ē p̄ in
 tellectu h⁹. c. q̄d habet i. c. q̄relā. eo. ti. in an.
 vtz q̄ piuriū est sufficiēs eā vt quis repel
 lat a bñficio iā obtēto. z in ultomag a bñ
 ficio obtinēdo. Casus. Aliq̄s fuit elcūs ad
 p̄laturam aīq̄ eēt p̄firmatus aliq̄ se oppo
 suerāt: orta lite in ter electū z opponētes iu
 rato de calū. elcūs fecit duas positōcs con
 trarias directe. z sic optz dicere q̄ altera sit

falsa etiā p̄sequēs q̄ ip̄e elect⁹ in vna ipsa
 rū deierauit nūq̄ istd̄ piuriū ē sufficiēs ad
 ip̄m repellendū ne electio sua confirmetur
 Rū. ro. p̄o. q̄ sic Idē si p̄s aduersa dedit po
 sitōes de directo p̄tra. z elcūs eas negauit
 vel ambas p̄fessus est. Terteste p̄e piurus
 q̄d piuriū est sufficiēs ad ip̄m elcūm repel
 lendū a p̄firmatōe z p̄latura. qz etiā repelle
 ret a bñficio iā obtēto. vt i d̄cō. c. querelas

De exceptionibus.

Sicut in bello naturali requirit q̄ bel
 lantes sint armati atq̄ sibi necessarijs.
 sic in bello ciuili z in supioribz titulis vñū
 fuit de armis actorū: nūc vidēdū est de ar
 mis reoz. z qz exceptōes dicuntur esse arma
 reoz: ideo post rubricas p̄cedētes ponit ru
 bricam de excepti.

Pia consideratione

Pro in intellectu huius. c. ē p̄suppo
 nedū illd̄ q̄d habet in. c. intellexim⁹. de iu.
 di. in an. videlicet q̄ regulariter excoīcatū
 maiori excoīcatōe nō p̄t eē in iudicio agen
 do ne ex malicia sua reponet cōmodū. Al
 ter⁹ ē p̄supponēdū q̄ exceptōes dilatorie
 q̄ pponūtur causa differēdi p̄cessū d̄r p̄pō
 ni regulariter aī lit⁹ p̄testatōez. c. i. s. d̄ lit⁹
 p̄testa. istomet li. Casus. Ticius p̄tende
 bat me debitorē suū i aliq̄ pecūie sūma fecit
 me cōuenire corā meo iudice p̄petenti: ob
 tulit mibi libellū cui respondi negatiue. li
 te p̄testata z iurato de calū in ia cū ip̄e ticius
 actor peteret admitti ad p̄bādūz p̄tenta in
 suo libello opposuit ei q̄ ip̄e erat excoīcatū
 maio. excō. z sic n̄ erat admittēd⁹ d̄ d̄cō q̄d
 ip̄e eēt absolut⁹ an bñ dicā. videt q̄ n̄. qz cū
 ista exceptō excō. oppōat ad differēdū p̄ces
 sū debebat oppōi aī litē p̄testa. p. c. i. d̄ litis
 p̄tel. s. Hoc i n̄ i obstāte r̄ndet ro. p. i p̄tra
 riū dicēs q̄ ista exceptō excōi. p̄t e p̄pōi s̄ ac
 torē ad differēdū p̄cessū i q̄cūq̄ p̄telis p̄p̄
 p̄telz cōmuniōis. ne ego re⁹ p̄pellar coīcar
 cū excoīcato. z sic icidā i mino. excō. Itē p̄p̄
 alias rōes positas in p̄tici. c. Sz p̄oam⁹ q̄
 cū habet litē cū aliq̄ ip̄e malicio se vt p̄cess⁹
 m⁹ differē oppōsūt mibi simplr q̄ erā ex
 cōmunicat⁹ maiori excoīca. exp̄mēdo. vtz
 istd̄ sufficiat ad repellēdū me ab agēdo Rū
 det q̄ non. immo ip̄e reus debet in specie

expiere spem et nomē excoicationis. puta.
 dicit reus q̄ non teneor tecū litigare. qm̄
 tu es excoicatus maiore excoimūicatione
 pro tali causa videlicet p̄ manifesta offen-
 sa vel p̄ p̄tū m̄cia p̄ talem iudicem ordiari
 um vel delegatū. Sed quid si actor negat
 se excoicatu maiori excoi. R̄ndet q̄ reus te-
 nebitur pb̄are illā excoicacionem infra octo
 dies p̄ litteras vel testes vel alijs manib̄
 factis documentis. alioquin si nō fuerit pro-
 batus ista excoimūicatione infra octo dies
 iudex procederet in causa. et reū cōdemna-
 bit in expens̄ erga actorē et cōpelles proce-
 dere in principali. Sed ponamus q̄ reus
 opposuit actori maiorem excoicacionē: ipse
 nō potuit illā probare infra octo dies. et sic
 fuit cōdemnatus in expens̄. et p̄pulsus liti-
 gare in p̄cipali postea facti aliquib̄ pro-
 cessib̄ in causa vult probare excoimūica-
 an sit admittendus? L̄erte sic vt actorē repel-
 lat ad procedēdū in futurū. s̄ processus p̄p̄-
 fci valebāt. et habita absolutōe actor reassu-
 met processus in illo statu. in quo erat tem-
 pore quo reus fuit admissus ad probandū
 excoi. nā excom. non facit p̄ocessum nul-
 lū. S̄ ponam⁹ q̄ in sc̄da p̄positione reus
 nou probauit excom. sed fuit cōndēnatus
 in expens̄. vult nūc tercio opponere etc.
 an sit admittendus? R̄ndet q̄ non: nisi alle-
 gare causam rationabilē. puta si dicat re⁹
 q̄ actor p̄tractū excom. de nouo vel proba-
 tiones de nouo venerūt ad noticiā ipsius
 rei. in his enī et similibus casibus posset reus
 opponere tercio excoi. contra actorē. S̄
 qd ponam⁹ q̄ cū habere tecū litem et eēz ex-
 coicatus: non opposuisti mihi excoimūi-
 cationem. nec sibi iudex mihi opposuit. et sic
 non sui repulsus ab agendo fuit lata sentē-
 tia contra te reū quā cūz vellem executioni
 demādari facere opposuisti mihi q̄ eram
 excoicatus. et eā probasti infra octo dies in
 p̄ta tenorē h̄. c. vi. iudex debet differre
 executionem sententie donec sim absolu-
 tus? Respondet q̄ sic. tñ processus facti et
 sententia pro me lata valebūt sed differetur
 solū executio sententie vsq̄ post absolutōz
 Sed ponam⁹ q̄ tu reus nō excipis de ex-
 comū. nūquid iudex ex officio suo pote-
 rit mihi obūcere excoi. absq̄ requisitione p̄s
 L̄erte sic: et denegabit mihi audientiaz do-

nec fuero absolutus. Nota p̄rio ex isto
 tex. q̄ excoicatus maiori excoi. nō p̄t eē i iu-
 dicio agendo: sed bñ defendēdo ne ex mali-
 cia sua reponet cōmodū. vt in. c. intellecti-
 mus. de iudi. in an. qd est sū damētū in hac
 materia. dicit tñ aliq̄ q̄ adhuc reus excoi.
 tenet constituere procuratorē. cois tñ opi-
 nio est q̄ reus excoicatus poterit se defen-
 dere p̄sonaliter. nec commūicates cū eo in
 cūritū excoimūicationē. qz coicāt cū eo in
 sū p̄iudiciū et non in sūū commodum.
 Nota ex isto. c. causa p̄pter quas fuit inue-
 ta ab ecclā excoimūni. Nota q̄ reus exci-
 picus de excoimūicatione si dz excipe i ge-
 nere. sed debet expr̄inere excoi. in sp̄e et dice-
 re nomē excoimūicatoris. Nota quilla ex-
 ceptio debet probari aptissimis documen-
 tis infra octo dies. et dicūtur optissimā dō-
 cumenta scriptura vel testes. Et licet in sen-
 tentia excoimūica. ab homie sit de sba
 excoi. scriptura tñ illa poterit probare p̄ te-
 stes. Nota retardano processum rōe proces-
 sus: retardari dz cōndēnari in expens̄. l. nō
 igno. L. de fruc. et litiū expens̄. q̄ cōndēna-
 tio et taxatio expens̄. fit statim ita q̄ par-
 ti cōndēnate in expens̄ ratione process⁹ re-
 tardati denegat audientia: donec fuerint
 huiusmodi expense solute. naz sunt p̄iudi-
 ciales. et ideo debent solui aū litis ingressū
 .l. sancim⁹. L. de iudi. et isto verū q̄ dene-
 gabit ei audientia si fuerit actor. s̄ si sit re⁹
 reputabit p̄tumar ac si non p̄pareret. No-
 ta casum in quo deficiens i probatione ex-
 cep. postea admittit ad pbādū illā excepti-
 onē i alia pte p̄cess⁹. No. q̄ exceptio excoi.
 p̄t oppōi p̄ sentētia ad impediēdū executōz
 sententie. No. finalr q̄ iudex potest in p̄o-
 nere officiu suū ad p̄uatā vtilitā tē sine req̄-
 sitione p̄tis licet secus regulariter. l. iiii. ff.
 de dā. in fec. c. i. de iudi. c. i. de offi. iudi i ā.

Dum quidā Exceptio rei iu-
 dicatē p̄ ecclā so-
 licū iudicē admitti dz i foro sc̄tari et c̄. h. v.
 Las⁹. Tici⁹ laic⁹ debebat mihi clerico cētū
 ex p̄tractu mutuū i p̄tractu ip̄o infuenerat
 iuramētū. rōe q̄ iuramētū effc̄is erat s̄ foro
 ecclāstico. c. si. de foro p̄p̄eti. p̄ueni enī co-
 rā ecclāstico iudice qui eum absoluit ab i-
 p̄tione mea. postea feci enī conuenire corā
 iudice seculari ipse opposuit mihi exceptio

ne rei iudicate: dicens tu alias conuisti me coram iudice ecclesiastico super ista re. quod iudex ecclesiasticus me absoluit. ideo non tenetor facere processum tecum. sed peto absolui. et te condempnari in expensis: iudex laicus uolebat admittere istam exceptionem rei iudicate in foro ecclesiastico: an sit tibi inuisum de aliquo remedio contra iudicem laicum Rūdet quod sic. nam episcopus poterit monere istum iudicem laicum ut admittat istam exceptionem rei iudicate. et si noluerit eam admittere: poterit ipse iudex excusari. sed quod contra ponam quod ego ueni te coram iudice laico fuisse absolutus. postea uolo te conuenire coram ecclesiastico iudice: tu opponis exceptionem rei iudice. iudex ecclesiasticus non uult illam recipere. uix iudex secularis possit iudicem ecclesiasticum compellere ad admittendum illam exceptionem Rūdet ro. po. quod non. quod minor non habet iurisdiCTIONE in superioribus: sed poterit adire iudicem superioris ipsius iudicis ecclesiastici. ut eum compellat quatenus admittat illam exceptionem rei iudicate: puta si iudex ecclesiasticus quod uult amittere illam exceptionem rei iudicate sit episcopus picta uenit poterit adiri archiepiscopus burdega.

De prescriptionibus.

Quoniam fuit titulus de exceptionibus in genere per quos eliduntur actiones actorum. uel quod per prescriptionem et uincapionem repelluntur agentes a suis intentionibus sicut per alias exceptiones. ideo conuenienti ordine ponit rubricam de prescriptionibus.

Episcopum In prescriptionibus sufficit bona fides ubi ius conueniens est contra prescribere. alias debet allegari titulus et probari nisi sit talis prescriptio memoria hominum non existat. b. d. Casus. Episcopus picta. d. tenebat aliquam ecclesiam in ecclesia racione. uenit episcopus racionem. egit contra picta. episcopus. et petebat ut iudex declararet illam ecclesiam esse de sua diocesi. et sibi debere iure episcopali. episcopus vero picta. allegauit prescriptionem et probauit possessionem suam et exceptionem iurium episcopali per tempus sufficientes ad prescriptionem sed non probauit titulum. uix bona fides episcopi picta. sufficiat ad repellendum episcopus racionem. a sua actione Rūdet quod non. sed ultra bonam fidem oportet quod alleget titulum et probet. puta si dicat episcopus picta. quod episcopus racionem. cum consensu sui

capli dedit istam ecclesiam episcopo picta. cum episcopus picta tamen resistat ius conueniens. Sed ponam quod est materia in qua ius conueniens non resistit episcopo picta. quod episcopus picta. possedit pratum uel uicinem spectantem ad ecclesiam racionem. uenit possit episcopus picta. se tueri prescriptio. et an non licet non alleget titulum. Rūdet quod licet quo ius conueniens non est contra ipsum possidentem Sed uix per modum dicitur b. c. sit uera indistincte. uix delictum quod quoniam ius conueniens resistit possidenti quod ipse ueltra bona fidem tenet allegare et probare titulum sue possessionis. Rūdet quod non. nam si possessor probet possessionem centum annorum non tenet allegare titulum quod possessio tantum temporis habet per titulum. sed quod poterit ipse probare possessionem tantum temporis nullus inueniatur qui uiuat tanto tempore. uel si aliquid reperiantur uiuere tanto tempore. non tamen possent deponere de tanto tempore. quod antequam aliqui sciatur deponere oportet quod habeant aliquam etatem et discretionem animi. d. hoc dicit in notabilibus Nota primum quod in prescriptione currere contra ecclesiam non requiritur titulus sed sufficit bona fides. Nota quod cum ius conueniens est contra prescribere in prescriptione etiam longissimi temporis titulus requiritur. nec sufficit bona fides. Nota quod si unus episcopus in diocesi alterius possideat aliquas ecclesias: non potest se tueri prescriptione uenit nisi probet prescriptionem. et cum hoc probet titulum quod probauit sibi in istam causam possidendi. quod alias presumeretur habere malam fidem. ideo ad tollendum malam fidem tenet probare et allegare titulum. Nota quod quando ius conueniens est contra prescribere tenet probare et allegare titulum. et hoc siue agat siue excipiat licet aliquid dicat quod istud uel quod qui prescripserat ceciderat a possessione. et dicebat res illas esse suas ex prescriptio. nam aliquid quod prescriptio logi ipsi parit exceptionem. sed non actionem iuxta. l. si quis. C. de prescrip. logi tempus in medio legis. C. ois in opinio doctorum est quod siue agat siue excipiat siue habeat ius conueniens contra sed probare et allegare titulum. No. ulterius quod possessio centum annorum habet loco tituli. Et istem. fm doc. erit titulus per suo quod prescripserat ex possessione tantum temporis. sed quod licet possessor poterit probare possessionem et tanto tempore de quo non extat memoria. quia testis debet deponere de eo quod percipit sensu corporeo. et tenet rationem reddere sui dicti. l. l. soler

L. de testi. Rñdet glo. q testes deponent de tpe suo q tpe suo talis possidebat talem rez. z scim q tal possidet z a sitis maioribz audierunt q talis possidebat tale rez. z sic debet fieri pbatio. alias isto caplin ptine/ret ptrariatē. idēcōtra aduersarius poterit pbare. sed querit qbz testibz stabitur? Rñdet d ignitoribz. z hoc ē expeditū in. c. i. nostra de testi. in an.

Si qui Laicus ticius ppetrauit delictū ppter qd bona sua fuerūt cōfiscata p sētētiā iudicis vel sine ministerio boīs ipso iure fuerunt cōfiscata. ponam q ticius tenebat res in feudo dñi ab ecclā roma. vl alia ecclā nō refert Lō fscatis bonis ppter delictū suū certuz est q feuda dñt redire ad ecclām: tñ ecclā fuit negligēs in pcedō feuda. qñt infra qñt tps repellit ecclā a penitōe feudoz. Rñ. q ecclie romane currit solū tps z pscriptio centū annoz. Cōtra alias ecclās currit pscriptio xl. annoz. Sed pōam q p me tpe suo fuit hereticus. sed tñ heresis sua fuit occulta. certū est q est incapax possessionis z dominiū omnium bonoz licet eēt reputatus catholicus. post mortē suā fuit detecta eē heresis. z bona sua fuerūt cōfiscata. ego tenui bona post mortē ipsi. qz ecclā n̄ petijt illa bona. vtz possiz me tueri pscriptōe xl. annoz. Tertē sic. et hoc verū siue sit romana ecclā siue alia ecclā. Et sic ecclā romana vtz h̄ ius cōi vez q cōtra ecclāz romanā currit pscriptio quadraginta annoz.

De sententia et re iud.

Usum fuit sup p discursum tituloz pcedētū de iudicijs pparatozijs iudicioz de allegationibz z defensionibz pñū. Et qz postqz partes allegauerūt z pposuerūt totū id. z quicqd pponere z allegare voluerit sup est solū sententia z apunctamentū iudicis ideo ad nos informandū ponit rubricam de sententia z re iudicata.

Quam eterni Index q cōtra iusticiā z cōsciētiā male iudicat in grauamē pñis incurrit penas. hic pntentaz. h. d. p. 20 intel lectu b. c. p̄supponēdū ē qd habet in. l. vl. ff. de vari. z extra ordi. cogni. z insti. de obli. que ex quasi del. nascū. vez q iudex si p

Impudētiaz male iudicauerit tenet parti quā lesit fm q bonū z equū iudici videbit z d̄z facere suam litem. Laicus. P̄cedēbā te d̄bitozē meū i aliq̄ pecūie sūmā putāi cē tū. cōpenti te corā iudice p̄penti. tu p pecuniā vl p̄ces amicoz tuoz corrupisti iudicem in tm̄ q ipse tulit in quā sententiam p̄tra me. z te ab imperitioue mea absoluit. p̄tra tū suā conscientiam z iusticiam. qñt an sit aliqua pena puniendus. Rñdet ro. pō. q sic. nā vltra p̄eas legales est mihi cōs dēnādus. in extima tione litis z insup ē suspensus p annū ab officio. z si p̄dente illo anno se immiscuerit incurrit irregularit̄ tate a qua nō poterit nisi p romanū pontificem absolui. Nota p̄io ex p̄cipio h̄ ca. q iudex debet iudicare magnū vt puuz antiquū vt iuuenē in. c. nouit. de iudi. i an. ita vt apud eū nō sit aliqua acceptio p̄sona rū. Nota vltērius p̄ncipalem effectū huius. c. videlicet q iudex male iudicās p̄tra iusticiā z p̄sciētiā incurrit varias z diuersas penas hic cōtentaz. Nota q iste p̄ne imponūtur iudici male iudicanti vltra penas legitimaz. i. a legibz inditas. vt i. c. arsi clerici. de iudi. in an. No. q iudex male iudicās p̄mo efficit in famā infamā turis q ip̄m repellit a testimonio a dignitate ita q nō poterit eē iudex nec aduocat. nec aliū accusare. Itē facit querelam vbi alias locū haberet Itē fallit locū querelae vbi alias nō haberet locū querelae. Nota q iudex male iudicās suspēdit ab officio p vnū annū. z si p̄dente illo anno se immiscuerit diuiniā incurrit irregularit̄. a qua nō pot̄ absolui p aliū nisi p papā. No. sex requisita ad hoc q iudex male iudicans incurrat penas hic contentaz. p̄mo requirit q ipse iudicet i iusticiā. secō si iudicaret cōtra cōsciētiā dū tñ fm iusticiā. scdo requirit. q tpe iudicis i p̄scias. terco q sciat q male iudicat. si q̄t crederet bñ iudicā tñ n̄ haberent locū oēs iste pene: tñ iudex teneret ad extimatōnē litis. vt insti. de obli. que ex qñt d̄licto nascūtur circap̄ici. quarto requirit q iudex hoc fecerit in grauamē alterius pñis ideo si iudex iudicet p̄tra p̄sciētiā z cōtra iusticiam. sed nō in lesionē alteri⁹ partis: n̄ haberet locū iste pene. quinto requiritur: q tpe fuerit mor⁹ ad iudicādū male p̄ ordi

id est ppecunia grām vel pces alteri? vltā re vel odio. sexto requirit qd ipe grauet pte in faciēdo. secus est in negligēdo. Istud quidā notāt in verbo fecerit qd cū illa constitutio sit penalis: debēt pōderari oia verba spūs. dō dicit qd requirit faciū iudicis. secus ergo si iudex aliqd omittat. tunc ei nō tenet hic cōtēris licet iudex bene tenetur ad intēreē partis. **N**ota vltē ex isto textu. iusticia glo. qd iudex debet iudicare fm allegata z pbata. viz. āt possit iudex iudicare ptra psciam pūatā tractatur in. c. pastoralis. dōff. z po. in. de leg. in ā. Et dicit aliq qd si iudex habeat cōsciam in formatā ex actis debet iudicare fm illā cōsciam. sed si habeat cōsciam p trariā cōscie in formatē ex actis: nullo mō debet iudicare fm illā cōsciam Dominus audiet scilicet barbaria tenet qd iudex debet sp iudicare fm allegata z pbata. nō autē scdm cōsciam pūatā. z dē qd si iudex habeat cōscientia pūatā p trariā cōscie in formatē ex actis debet deponere illā cōsciam pūatā z se conformare actis iudicialibus. Nam dicit qd iudex debz credere z sp gerere in mēte qd diabolus fecit sibi illā cōsciam pūatā. z qd apposit sibi fantasinata qd tamē nō sunt vera vt ipe iudicaret.

Ad apostolice ^{potestas} ecclesie. vt papa euidentibz crimini/ bus possit impatorē deponere. b. d. Cas? orta fuit p trouerfia inter romanā eccliam: z fridericū impatorē. Nā cū ipe fridericus impator ples excessus pmississet. papa euicitauit sen citari fecit. vt illa die corā se cōpareret. qd frideric? noluit pparere qre papa eū reputauit contumacē z p cōtumacia sua illū anathematizauit. i. excoicauit cū solennitate. Nā papa induit vestimēta papatia. z corā. xij. episcopis induit vestimētis epalibz qd habebāt quilibet vnū cereū in manu pculit sentētia excoicatiois in ipm fridericū. z quilibz eps piccit suū cereū in terrā cū pedibz cōculcauit. in signū maledictionis eterne. Cuz istud deuenisset ad noticiā friderici impatoris: ipe indignatus: habuit guerrā cōtra romanā eccliam. z z platos ecclie. Et cū plati ecclie vocarent ad psiliū p papā: ipe frideric? cū suo exerci

tu accepit. xxij. galeas oneratas platis qui ibant ad psiliū. z quos platos idē frideric? cōtra in carcerauit. qd cū relatiū eēt pape: ipe papa misit ei duos cardiales in lectu nō munitos vna cū articulis vt in littera continet. vñ fridericus impator noluit acquiescere dicit istoz cardialiu. ppter qd indignatus papa. z habito cōsilio cū suis cardinalibus dcm fridericū puauit in p dno z regno cicilie qd regnū dcm fridericus tenebat in feudū ab ecclia: mādādo sup elecōibus impator: vt aliū impatorē eligerent. qd fecerūt ipi elecōres. Et sic durate vita ipsius friderici fuerūt duo impatores electi: zelabātur. Nam ambasiatores qd mittunt ad aliq regnū debent eē grātī z mites.

Abbate ^{Pro intellectu huius} ^{ca. e. p supponēdu: qd} quilibet actio: ne personalis siue realis habet duas causas scz causam p pūinā z causā remoiā: Causa pūinā actiois realis dicit dominū illi vel quasi. cā remota dē eē titulus mediante quo fuit acquisitū dominū. Et de hac causa remota loquit p resens caplm. Actio psonal habz sūtr duas cās. vcz. pūinā z remoiā. causa pūinā dē eē obligatio. causa remota eē cōtractus. de hoc tractat glo. in. c. ij. deli belli oblatōe in an. Casus. orta lite siue cōtrouerfia inter abbatē de bñfacto actorē: mē ex vna z hospitalarios sci iohānis reos sine defesores ex alia dē z sup castro siue locō d rozell. dicebat ei abbas p se z suo pūē. qd illō castz ad ipos spectabat ex dōatōe regis arragōie. Et petebat illō vt iudex declaraz illō castz ad ipos spectare z reos p dēnari ad illō castz restitūēdu vna cū fructibz emolumētū in pcept. z sic abbas ī suo libello ex pmebat cāz remoiā. i. qd illō castz ad ipos spectabat ex ordiatōe regis d arrogo. qd tū n erat necesse. qz ī reali actōe sufficit ex pūief cāz pūinā. Pro pte vero reoz ex aduerso ppositū extitit: qd ille loc? ad ipos spectabat iure dñi. vñ ptes ipe lite int ipas negatē ptestata fuerūt ad mīse ad pbādū sua factā p pte abbas z pūē? d bñfco fuerūt pducta nōnulla istrumta. z tñt cētā vnū istrumtū i qd canebat qd rex arrio. dōauerat locū i qez rat dcm castz d rozel. mōasterio populetiz ex. p? mōas. d populeto locū illū donauerat

monasterio de bñfacto Et sic abbas n̄ p̄ba
uit donationē suo monasterio factā ex do
natione regis arrogonie. sed ex donis mo
nasterij de populeto. Itē p̄ inspectōne do
monasterij de populeto p̄stitit q̄ donatio
illi⁹ castri fuit scā abbati de bñfacto actori
post litē p̄testatā in huiusmōt causa. his vi
sis p̄ pte dcoz reoz dictū fuit z p̄positū q̄
ip̄i rei debebāt ab solui ab imperōe abbatū
eo vcz qz abbas nō pbauerat causā ipsam
in suo libello. Et cū q̄s allegat cām certā: o
porret q̄ illā p̄bet alias cadere debet ab in
stātia. Itē dicebāt isti hospitalarij q̄ detō
abbati actori supuenerat dominū p̄ litē
cōtestatā. Et sic nō videt in iudiciū denē
se. l. nō p̄t. ff. de iudi. vñ q̄dā cardialis de
causa cognoscēs ip̄os reos absoluit ab in
stantia aobatis actoris reseruata eidē acto
ri actione in alia instantia. Tamen dixit
papa si actor egisset p̄tra eos exp̄ssa cā p̄pi
qua z nō remota z tpe sentētie ferēde p̄ba
uisset q̄ ille locus ad ip̄m spectabat rei fuit
sentēdem nati. z sic est bona limitatō ad. l.
illā nō p̄t alle. q̄d intelligat̄ i cā p̄pinq̄ z nō
in remota. Allegabat̄ hospitalarij rei di
cebāt q̄ longe añ donationem regis arro
gonie de q̄ loq̄t actor ali⁹ donauerat locus
in q̄ erat castz ip̄is reos. p̄ pte vtro actoris
fuit replicatū q̄ illa dōatio nō valebat. qz
ipe donatōis ille locus erat inter manus
saracenoꝝ. idō dicebat actor n̄ valere huius
mōi donationē. p̄ pte aut̄ reoz fuit r̄nsuz
illō q̄d sequit̄. Multū quoqz qz actor p̄
duxit instrumentū donatōis illius castri in
quo dicit̄ bas q̄ rex aragonie dōauerat ca
stz monasterio populeti z ordinauerat q̄ mo
naste. populeti fūdaret aliō mona. q̄d fecit
nā mōal. populeti fūdauit mona. de bñfa
cto. z ei donauit p̄dictū castz. z sic abbas d̄
bñfacto pbauit aliā cām q̄ exp̄ssisset in suo
libello. idō dicebāt rei q̄ actor nō pbauerat
cām exp̄ssam in suo libello. quare venie
bāt absoluedi ab instātia z actor p̄dēnā d̄
in exp̄sis erga ip̄os reos. Pro pte altera
ponit̄ h̄ replicatio abbatū de bñfacto. nā
dicebat abbas q̄ actor z reus nō d̄nt ad im
paria iudicari. z certū est q̄ si rei repiuntur
possidere tpe sentētie sufficit. licet actor n̄
repiat̄ fuisse d̄ns tpe litis p̄testatōis. s; ista
rō nō profuit abbati. z rōez diuersitatis po

nit glo. z latius ponit̄ L. y. in. l. i. L. de alie
natōcm u iudi. causa scā. Ceterū vñ si q̄s
in genere formet libellū z n̄ exp̄mat cāz spe
cialē si reus patiat̄ z nō obijciat valebit p̄
cessus z litis p̄testatio. l. ff. de an. excep.
Tū re⁹ poterit petere vt actor exp̄mat cau
sam spēalem Nota ex p̄cipio. c. q̄ vediticā
rem ab aliquo sufficit q̄ exp̄mat causam p̄
pinquā: licet nō exp̄mat cām remotā. tū po
terit exp̄mere si velit. sed tū aliq̄ p̄dest. alio
q̄n nocet exp̄riere cām remotā. nocet. qz si
exp̄riat cām remotā z nō p̄bet vel si lite cō
testata veniat succūbit vt bic. Plures doc
tores iuris ciuilibus tenuerūt cōtrariū p̄. l. n̄
p̄t alleg. videlicet q̄ si ventat dominū post
litē p̄testatā: nō p̄t ferri sentētia. z hoc vo
luit papa in fine b⁹. c. dū dixit quibusdam
curiosis hic videt. Nota in sup p̄cipales
effectū b⁹ ca. q̄ cū q̄s egit actōe p̄sonali vel
reali exp̄ssa certa causa debet illā pbare. z n̄
sufficit pbare q̄ dominū venerit ad ipsuz
ex alia causa.

Qum abbas Si exp̄luris
bus iudicib⁹
vl' arbitris vnus alijs mādātib⁹
z p̄ntibus ferat sentētia p̄ verba plural' nu
meri: t̄net sententia. electō aut̄ p̄nūciāda ē
p̄ verba singularia. h. d. Casus. Tu z ego
litigabam⁹ corā aliq̄ iudice. vl' habebam⁹
cōtrouersiam inter nos. p̄promissim⁹ i tres
arbitros q̄ p̄gnouerūt d̄ cā z assignauerūt
nobis terminū ad audiendū sentētia. ter
minū adueniēte vnus demādato alioꝝ reci
tauit sentētia an valeat sentētia vl' au sit ne
cesse q̄ tres simul legāt. videt̄ q̄ sic. l. Item
si vnus. s. si tres. ff. de arbi. vbi d̄: q̄ om̄s
tres p̄nūcient aut nullus. nō obstante illa
rōe dubitādī. Rūdet ro. pon. in p̄trariū q̄
sufficit q̄ vnus p̄nūciat nec requirit̄ q̄ oēs
simul legāt sententia. Et d̄ q̄ sententia ip̄a
videt̄ lecta ab oibus ex q̄ vnus p̄nūciat de
cōsensu alioꝝ. qz alii licet non p̄nūcient p̄
se. pronūciant in p̄stū q̄ recitauit sententi
am. z sic intelligit̄. l. illa. item si vnus alle
Idē dicēdū est in pl̄ib⁹ iudicib⁹. nā sufficit
q̄ vnus legat sententia: sed debet dicere p̄
verba plural' nūcri. Nos tales arbitri vl' iu
dices. zc. licet sit secus in electione. qz ad de
notanduz q̄ electio est vnica z singularis
debet fieri p̄ verba singularis numeri: vt si

procedatur per viam scrutinij debet dicere ille cui caplm comittet. Ego talē noīe meo z noīe capli eligo. No. q. sen tentia añ ipi us recitatōne debz redigi in scriptis aliter sententia esset nulla regulariter. fallit in casib⁹ de qbus. c. sequē in glo. de bocest ter. i. l. ij. L. de sentē. ex peri. reci. Et pmo debet iudex videre an debir⁹ ordo fuerit obseruat⁹ quo facto debet videre allegatiōes parnū et habere cōsilij cū pitis deinde debet redigere suā sententiā in scriptis z emēdare. postea cōuocatis dz cam in scriptis legere. Nota q. cū plures arbitri vlt iudices hnt se tentiare in causa dnt oēs conuenire z est i optione ipsoz auelint cōmūtare recitati onem sentencie vni eoz. sed tñ est honesti us vt recitatōz snie vni eoz comittat ne vi deatur siml loquēdo assumere officij m/ luerū. Nota q. recitatio faciēda est plinūe/ ro. Et sic ar. a contrario sensu iudex vn⁹ p̄t loqui in p̄bo sing. nūe. licet hodie iudiceo loquatur p̄ p̄ba plu. nūe. qñ loquuntur rōe officij. Nota q. cū procedit ad elect. p vias scrutinij vlt cōpromissi electio est p̄feren da p vnū ad denotandū q electio est vnica z cōis. Si aut procedat per viā spūssancti illud nō est necesse. vt puta si procedet p vi am cōpromissi qd est factū in tresz illi con ueniūt in vnā psonā vn⁹ dz eligere in sing. nūe. qd si fuerit cōpromissum tñ vnū puta in ep̄m picta. sup eligēdo abbate sancti cy priani z ep̄s eligit p̄ba pla. nūeri dicendo nos existēs ep̄s pict. eligim⁹ talē. vtrū vici etur electio. Lert non nec per hoc desinit esse vnica electio.

Et si sentētia Iudex debz p seipsum sniaz recitare z non p aliū als snia cēt nī la. fallit in ep̄o q sniam per euz ferendā pōt p aliū recitare ad exēplū illustriū psonarū Itē si iudex tradidit sniaz in scriptis sine recitatōne non valet snia idēz si pronūciat deambulādo nō sedēdo. b. d. Casus. Tu ze go litigabam⁹ corā aliq iudice nō ep̄o. lite p̄testa. cōclusor re nūciato in causa iudex assignauit nob terminū ad audiendū sniaz Termō adueniēte iudex n̄ recitauit sniaz s̄ tradidit notario recitandā an valeat tal snia vlt sit sbā ipi⁹ snie q iudex eā ore reci ter. Rñ. q. nisi esset ep̄s iudex p se tenet sen

tentiā recitare alias nō valeret snia: nec eēt necesse ab ea appellare. Sed ponam⁹ q iud ex nō fecit recitari sniaz nec eā psonaliter recitauit. sed eaz in scriptis tradidit prib⁹ an valeat snia Rñ. q. non qz iudex tenet eā ore. p̄rio recitare: als snia est nulla. Sed po. q. iudex legit sniam. p̄rio ore sed tñ illā legit deambulādo vlt stādo z non sedēdo p tribunali in loco maioz suozuz vlt in loco mutato ex iusta causa. Rñ. q. non valcī tal snia. naz req̄ritur q iudex eā pronūciat p̄ prio ore sedēdo pro tribunali. Nota p̄ri moq. snia diffinitiuā debz in scriptis pro ferri. istud tñ nō seruat in curia plamenti. qz cor detenus legūt sniam. alij iudices legūt verba dispositiua sicut sunt pdēno vel asoluo. No. q. iudex debet sniam diffiniti uā recitare p se z non paliū nisi cēt psona illustris. glo. ponit casus in qbus non re quirif q snia recitet in scriptis puta in cau sis sumarijs in qbus pōt omitti libell⁹ i scriptis: in o snia pōt est recitare cor deten⁹. Nota vltari⁹ ad validitatē snie req̄ritur q iudex recitet p se vlt paliū qñ est psona illu stris. No. q. iudex recitās sniam dz pro trib unali sedere: qd si non pōt cōmo de sedere qz dolet in ano. dicit glo. q. dz se ponere in tribunali z sedere eo mō q pōt sedere.

De appellationibus

Dicitur fuit sup ti. p̄xi. d. sen. z re. iudi. vey qz aliquociens ptes grauāt in hmoi sententijs z a p̄ncamentis iudicis z dubi taret aliquis an possit pars grauata appel lare. z quo mō sit appellandū. ideo annectit rubricam de appellationibus.

Ordī. Appellās ad papā i iu dicio vel extra appella re debet in scriptis z causam appel lationis exp̄mere z aplos petere in senten tijs diffinitiuis iura an riqna nō sunt mu/ tata. b. d. Casus. Pretendebā te debitorēz meū in aliqua pecunie summa forte in cen tū. feci te pueniri corā tuo iudice cōpetens te ordinario vlt delega. corā q tibi obtuli li bellū meū cui petij p teresponderi capta sti terminū ad rñdendū meo libello q termō adueniēte cū deberes rñdere libello tu exci piēdo p̄posuisti q libell⁹ me⁹ erat obs curus gñalis z in admissibilis. ego aut dico p̄rū

Am

Am

*Sola bob
has p̄s
ex nō
p̄ta: β
vt p̄ta p̄
q̄ntitatis p̄
de p̄p̄tes*

sup quo iudex tulit sententiam interlocutoriam
 et dixit libellum meum esse admissibilem. et te de
 bere eidem respondere qua sententia appellasti ver
 bo. an valeat iura appellatio. Rñ. ro. po. de
 ceteris quod si quis appellauit a sententia interlocutoria
 debet appellare in scriptis. Et istud non suffi
 citur: sed ultra debet appellatio sua exprimere
 eam rationabilem taliter videlicet quod si esset vera
 deberet legitima reputari et si esset falsa neces
 sario inferat appellanti tunc fuisse grauatum.
 Item appellatio debet requirere iudicem a quo vi sibi
 det aplos. Sed vniu appellanti tenebitur
 iudex a quo statim dare aplos. vel vniu possit
 appellanti assignari terminum infra quem dabit si
 bi aplos. Rñ. ro. po. quod iudex non compellit
 statim et illico dare aplos sed potest petere ter
 minum ad deliberandum quos aplos ipse dabit
 vniu reuerentiales vel refutatorios. Sed quod
 si iudex dedit appellanti aplos reuerentiales
 et dimissorios ob reuerentiam illius iudicis su
 prioris ad quem appellabat querit vniu iudex
 a quo possit appellanti prefigere terminum ad p
 sequendum appellationem. Rñ. quod sic et termi
 nus iste assignabitur per iudicem a quo consideratis
 qualitatibus personarum et negotii et causa conside
 rata distantia locorum. Sed ponam quod appel
 latio petitur iudex a quo remittat totum nego
 cium ad curiam ro. vniu sufficiat quod appellatio mit
 rat procuratorem instructum in causa et negotio
 principali vel in causa appellatiois solui. Rñ. quod
 appellatio debet mittere ad applicam se. procurato
 rem sufficienter instructum in causa principali et non
 solui in causa appellatiois vel finito articulo
 appellatiois possit per. procedere in negotio
 principali. Et hec eadem que dicta sunt de appel
 latione interiecta ab interlocutoria sunt sicut
 intelligenda si quis appellat a iuramento extra iu
 diciali. Sed quod si appellat a diffinitiva
 sententia. vniu appellatio teneat obsequare ista. Rñ
 det. quod non sed tunc fiant iura antiqua videlicet
 quod appellatio non tenet appellare in scriptis: nec
 exprimere eam rationabilem in sua appellatioe
 quod si esset vera deberet legitima reputari. sed suffi
 citur appellare verbo et iudex a quo tenebitur de
 ferre isti appellatioi. c. cum sit de ap. in an. postea
 ro. p. in fi. h. c. in p. non tenet pena facientibus ista
 ista constituitur. Rñ. primo principio huius
 c. quod iudex debet laborare in quantum potest vel lites
 abbreviare. l. quodam exprimaueit. ff. si cer. peta.
 c. siue de dolo. et contu. in an. Rñ. vliet quod

appellatio a iuramento extrajudiciali vel ab in
 terlocutoria debet appellare in scriptis. Et iste
 est vniu casus in quo scriptura est de substantia
 alios casus ponit glo. in. c. i. infra de censu.
 ad quam quod die sit remissio. Regulariter autem
 scriptura non est de substantia rei geste. l. pa
 cium. l. de pact. l. si h. ff. de pigno. vbi dicitur
 scriptura non fuit inuenta vel sit de substantia
 rei geste. sed inuenta fuit ne ipsius rei geste pes
 at memoria. Rñ. quantum reposita in appella
 te ab interlocutoria vel iuramento extrajud i
 cali. primo enim debet appellare in scriptis. secundo re
 quiritur quod ipse exprimat eam sue appellatiois
 nis. tercio quod illa causa sit rationabilis. i. talis que
 si esset falsa necessario inferret istum appellanti
 fuisse grauatum. quarto debet appellatio requirere
 iudicem a quo vi sibi det aplos. Rñ. quod aplos
 debet et tenet iudex dare appellanti non tamen in
 continenti. sed potest petere terminum ad delibera
 dum quos aplos ipse dabit an reuerentiales di
 missorios vel refutatorios. vniu sciendum plu
 res sunt aplos. quidam enim sunt reuerentiales si
 ue dimissorii. alij sunt refutatorii. alij sunt
 testificatoriales de quibus videatur late per panos.
 in. c. cum cessante. c. ti. in an. Rñ. quod iudex a quo
 appellat potest terminum iuris ad presequendum
 appellatioem assignare. nam ad iure appellatioem
 huius animum ad presequendum ius appellatioem.
 et ex causa biennium in. c. romana. c. ti. in an.
 et hoc vniu respectu appellatiois presequende
 non autem respectu appellatiois finende. nam
 iudex a quo cum sit inferior non potest ligare manum
 superioris. Rñ. quod si appellatio petatur vel iudex
 a quo remittat totam causam principale ad se. apof.
 debet ipse appellatio mittere procuratorem suf
 ficienter instructum non solui respectu cause
 appellatiois. sed etiam respectu cause principa
 lis. c. si appellatio non petatur ista remissio
 fieri. tunc enim sufficeret vi appellatio mitteret
 procuratorem ad presequendum causam appellatio
 nis vel ad impetrandum iudices delegatorios.
 Rñ. in super quod archiepiscopus cognoscens de cau
 sa appellatiois non potest retinere causam principale
 in. c. i. de foro compe. isto libro. non archiepiscopus
 non potest de principali negotio cognoscere et i
 am de consensu partium nisi finito articulo appel
 latiois dicat bene appellatum et male indicatum
 quod ius possit articulum principale cause retine
 re secus in papa quod potest retinere causam principale
 etiam si dictum sit bene indicatum et male appellatum

imo sine appellatōe pōt pa. in biberere iudici
eib⁹ vt non se intromittāt amplius de cau
sa s; ip̄ am cām vna cū p̄ribus remittant ad
papā vt. c. n̄m. eo. xi. in an. l. iudiciū solui
tur. ff. de iudi. vñ iste euocatōes que q̄tidie
fiunt de minori iudice ad maiorē sūū virtū
te illius. l. iudiciū soluitur. ff. de iudi.

Legitimā iudex q̄ recusat sta
tuit arbitris ip̄s ad
finiendā cām q̄ elapso de p̄cipali
cōgscere pōt. h. d. Casus. Tu z ego litiga/
bam⁹ corā aliq̄ iudice delegato apa. tu euz
vis recusare vt suspēctū qz dies q̄ ip̄e est af
finis me⁹. Certū est qd̄ debem⁹ eligere ar
bitros ad cognoscendū de ista cā suspitio
nis corā q̄bus arbitris tenentis pbare istā
cām suspitōis. s; po: qz iudex recusat⁹ timet
qz arbitri sunt negligētes in finiēdo istam
cām nunq̄d poterit p̄figere arbitris termi
nū ad finiendā cām suspitōnis Rñ. ro. po.
qz sic z si arbitri finierit cām recusatōis in
fra illū terminū poterit iudex recusatus re
assumere iurisdictionem.

Romana. Istud. c. pōt diuidi
in. xi. ptes scōm qeō
tinet. xi. dicta. Casus. Officialis
picta. cognoscit de aliqua cā inter duos sb
ditos suos. tulit litias diffinitiuā vl̄ inter
locutoria nō refert vna p̄tūz vult appella
re. querit ad quē iudicē sit iponenda appel.
B est vtrū possit ps appellās appel. ad ep̄m
picta. dñm ip̄s⁹ officialis. Rñ. ro. po. qz cer
te nō. z lz ep̄s sit maior suo officiali tñ quia
idē est p̄sistoriū amboz nō pōt appellari ab
officiali ad ep̄m ne appellet ab vno iudice
ad eūduz: uno nō valet cōsuetudo. c. ij. s.
de cōsuetudine. Sed qd̄ pona. qz aliq̄s pla
tuo inferior puta archidiacon⁹ vl̄ archiep̄
biter ec̄ns sub ep̄o tulit aliquā sniam inter
locutoria vl̄ diffinitiuā. vna ps vlt̄ appel.
querit ad quē sit appellā. Certe appellandū
ē ad ep̄m non alit̄ ad archiep̄m omissio me
dio. valeret tñ cōsuetudo vt q̄s appellars
a prelato inferioris ep̄i ad archiep̄m. nā cū
p̄suetudo det iurisdictionē nō hñti: multo
mag⁹ pōt iurisdictionez progare bñti Sed
po. qz fuit appella. ab officiali ep̄i ad archi
ep̄m vl̄ ab inferiori prelato ep̄i ad ep̄m iu/
dex appellatōis ad solā assertiōez p̄tis appel
latōis possit decernere citationē ad citandū

ptem appellante z iudicē a q̄ est appellatū p̄
us q̄s sibi p̄ster qz appellatio fuit interposi
ta ex cā probabili h̄ est vtz añq̄ iudex appel
latōis decernat citationē suā debeat sibi liq̄
re qz fuerit obfuaata oīa illa que req̄runt ad
denolutionē cause ad supiorē p̄ appellatio
nē. Rñ. ro. po. qz sic. z ido appellās dz p̄pe
re corā iudice appellatōis vt est in formerō
oibus istis alias iudex appella. nō deberet
decernere suā citationē h̄ dicit p̄tis tex. vsq̄
ad. s. si p̄o. in q̄ sic figurat casus. Certū est
qz iudex appellatōis p̄suevit inhiberi iud
ci a q̄ ne aliqd̄ accēptet in p̄iudiciū appel
latōis Sed po. qz ps appellata cōpet corā
iudice appel. z p̄ponit qz appellās nō appel
lauit infra. x. dies vl̄ aliqd̄ omisit p̄pter qd̄
reputat nō appellās nūq̄d dz iudex appel/
latōis añq̄ decernat citationē pus de istis co
gnoscere z sup̄ bis interlocutoria ferre. Rñ.
qz sica q̄ interlocutoria poterit p̄tes appel
lare. Sed po. qz ps appellata nō p̄ponit nō
fuisse appellatū infra. x. dies sed dixit qz cā
infra in appel. nō est d̄ caus̄ infra z appo
bat a iure. dicit appellās qz licet illa cā nō
sit infra in corpe iuris tñ est illis vl̄ maior
q̄s sunt cause infra in iure. nūq̄d iudex appel
latōis pus dz ferre interlocutoria an illa cā
infra in appel. sit iusta vl̄ non añq̄ faciat i
hibitōes iudicia q̄. Rñ deo qz sic z nō intel
ligatis qz iudici ad quē debeat p̄stare d̄ ve
ritate appellatōis sed intelligit sibi p̄stare
de an cā infra in appel. sit rōnabil̄ vel non.
S; po. qz fuit appellatū a snia diffinitiuā
vtrū iudex ad quē possit facere inhibitōes
iudicia q̄ nō p̄missa cognitōe. Rñ. qz nō
nisi fuerat appellatū a snia diffinitiuā in ca
sib; in q̄bus ē inhibita appel. puta qz aliq̄s
fuerat p̄dēnatus ex sua cōfessione z appella
uit tūc em̄ debet inferi iusta cā in appel. z de
bet fieri fides iudici ad quez an cā infra in
appel. sit rōnabilis. sed qd̄ po. qz erat qd̄ su
p̄ medio qd̄ possidebas lata ē snia p̄ te ab ea
appellasti. postea qd̄ dem terci⁹ intulit tibi
violētiā in illa re vtz corā iudice appel. pos
sis eū facere p̄ueniri. Certe non. sed dz cō/
ueniri corā suo iudice imediato. Et isto ve
rū nisi p̄ istā turbatiōez ipediret iurisdictionē
iudicis appel. h. d. vsq̄ ad. s. cū p̄o S; po.
qz pendēte appel. p̄ueni te corā iudice a quo
sup̄ alia re. vtz iudex appel. possit inhibere
b;

iudicia a q̄ ne cognoscat de ista causa. Et
 re nō. vtz in posses ipm iudicē a quo recit
 sare vt in p̄ceptū probatio ḡnamine qd̄ tibi
 intulit in alia cā a quo appellasti S3 po. q̄
 ep̄s piet. b3 iurisdicōz ipalē in aliquo lo
 co sue dioec̄s tulit aliquā tēnentiā p̄ se vel
 auditorē suū vtrū debeant appellare ad me
 tropolitaniū puta ad archiep̄m burdegalū
 vl̄ de p̄sice pronūcie puta senescalū vel ei⁹
 locūtenē. Rñ. q̄ est appellandū ad metropo
 litanū r̄sic ad iudicē eccl̄asticū nisi ep̄s tes
 neret in allodiū illā iurisdicōez non faciē
 do aliquā pensionē d̄no ipali. secus si tene
 ret in fendū. nā tūc appellandū esset ad iudi
 ces laicū in. c. allegato pro p̄rio in glo. S3
 qd̄ po. q̄ iudex a q̄ excoicauit appellamē ip
 sum reputādo cōm macē. vtrū iudex appel.
 possit relaxare vl̄ declarare nullas istas sen
 tentias. an. q̄ cognoscat vtrū bñ vl̄ male su
 erit appellatū. Rñ. q̄ nō r̄ istud vtz nisi i
 mineret piculū aīe qz tūc posset illas relaxa
 re sed non declarare nullas. s3 po. q̄ iudex
 appel. pronūciatū bñ inianuz r̄ male appel.
 q̄ d̄ esse officii iudicis ad quē. Rñ. q̄ ipe
 iudex appella. d̄z reminere p̄tes ad iudices
 a quo vi ipe coḡscat de p̄ncipali cā. Lidē cō
 sistoriū. p̄ hoc em̄ excluditur officiales fo
 ranē q̄ sunt delegati ep̄i licetm̄ ipsi hēant
 iurisdicōz ad vniuersitatē cāz in ab eis ap
 pellat ad ep̄m r̄ non ad metropolitannm.
 Lq̄d̄ si. sed q̄ iudex ps appellata p̄o oponente
 q̄ iudex appellatōis cognoscat an cā infra
 in appel. si iusta vl̄ nō. dicendū q̄ aliq̄ sūt
 cause q̄ non sunt expresse in iure puta qz s3
 filēs vl̄ maiores r̄ in illis d̄z iudex appell.
 cognoscere an ille cause sint iuste vl̄ non si
 aut cā infra in appel. esset vna de caus̄ inser
 tis in iure tūc nō hēret iudex appel. coḡsce
 re an illa cā esset iusta vl̄ non vñ sciendum
 q̄ iudex appel. habet ferre duas sent̄as vna3
 interlocutoriā an appellatō fuerit ad eū de
 noluit vl̄ ne. aliā diffinitiuā respectu arti.
 appellatōis videlicet an bñ fuerit appellatū
 vl̄ male r̄ an bñ iudicatum vl̄ male. Nota p̄
 mo ex p̄ncipio ca. q̄ ab officiali ep̄inō p̄t
 appel. ad ipm ep̄m. nec. valer3 p̄. p̄suetudo
 vt. c. ij. s. de cōsue. r̄ istud vtz q̄ appellatur
 ab officiali generali r̄ p̄ncipali qz si appel
 laret ab officiali foraneo esset appellatū m
 ad ep̄m. No. q̄ nō p̄t appel. omissio medio

regulariter. naz ab archiep̄sbitero nō p̄t
 appellari ad metropo. omissio ep̄o. S3 qd̄
 si archiep̄sbiter est sub archidiacono an pos
 sit appel. ad ep̄m omissio archidiacono Lē
 munis opi. doc. est q̄ sic. nā cōcurrit cū qui
 buscūqz inferiorib⁹ prelati exceptis abba
 tibus respectu suoz religiosoz. c. q̄to d̄ of
 fi. ordi. in an. No. vltre⁹ q̄ valet p̄suetudo
 vt omissio medio possit appellari. No. q̄ iu
 dex appellatōis nō debet citare appel. nisi
 constet sibi q̄ appellatio sit interposita ex
 iusta cā rōnabili r̄ istud vtz q̄ cā est ex p̄i
 mēda in appellatōe vtz q̄ appellat ab in
 terlocutoria vl̄ a diffinitiva in casibus in q̄
 bus p̄hibet appellatō a iure. Et si iudex ap
 pellatōis videat q̄ cā inserta in appel. non
 sit iusta d̄z denegare iudicentiā appellanti.
 No. vltre⁹ ibi q̄ si obijciat q̄ non solū p̄t
 appella. p̄pter causas insertas in iure. s3 eti
 am p̄pter alias causas maiores vl̄ equales
 p̄uina nos nō habem⁹ in iure q̄ iudex possit
 recusari vi suspecti p̄pter cōpaternitatē si tñ
 de iure cōp̄ie sit tāta amicitia inter p̄p̄es
 sicut inter p̄ sanguineos ista est sufficiens cā
 recusandi iudicē vt suspectū. Nota q̄ si p̄
 appellatō p̄ponat q̄ cā infra in appel. non
 est rōnabilis iudex appel. d̄z inter loq̄ an il
 la cā sit rōnabilis vl̄ non. No. q̄ licet regu
 lariter q̄n appel. a diffinitiva in casib⁹ a iur
 re p̄hibitis necesse ē vi appellās in appel.
 sua inserat cām rōnabilem vt puta si cōfēs
 sus in iure p̄p̄eller d̄z inserere in appel. sus
 q̄ p̄fessus fuit p̄ errore vl̄ metu r̄ d̄z de erro
 rez metu fidem facere r̄ in hoc cōpanf̄ inf
 locutoria r̄ diffinitiva. No. q̄ iudex appel
 latōis non recipit iurisdicōez nisi inter p̄
 tes puta appellantē r̄ appellatū r̄ non inter
 tercū qd̄ verū est nisi iste terci⁹ impediret
 iurisdicōnē iudicis appellatōis. ci. de of
 fi. r̄ po. iudicis delega. in anti.

Ut super. Si iudex a q̄ red̄s̄
 nō tradat ap̄os s3 in
 causa procedat non valet process⁹
 nisi appellatōi renūciatū fuerit. b. d. Pro
 intellectu bñ est p̄supponendū illud qd̄
 d̄z in. c. nō solū. infra. e. n. vtz q̄ validitas
 gestoz post appellatōez ab interlocutoria
 pendet ab exitu appel. ita q̄ gestap̄ iudicē
 a quo inter appellatōem r̄ prohibitiōes nō
 retractant nisi in fine appellatōis p̄f̄s̄

fuit dicitur bñ appellatū z male iudicatū. Ca suo. Preterea debā te debitorē meū feci te cō uenire corā iudice cōpetenti q̄ tulit s̄ me ali/ quā interloutoriā a q̄ appellauit eū req̄si uī vt daret mihi aplos. i. rñsionē: iudex ut/ los voluit dare aplos sed s̄ me tanq̄s s̄ cō/ tumacē processit vtrū valeat ei? p̄cessus p̄ appel. z req̄sitorē aploz supposito q̄ appel. sit frustratoria. Rñ. ro. po. q̄ vt faciliōr ba beaf̄ instructio apud iudicē appellatōis p̄ cipit vt iudex a q̄ det aplos etiā si appella. sit frustratoria. alias sup̄ processus nō vale ret vñ si aplos dedisset valeret in. c. nō so. infra e. ti. in an. Req̄sitor. In iudicia q̄ deb̄t peti apli p̄gruo loco p̄gruo tpe. c. ab. e. infra e. ti. Ho. p̄mo cāmp̄ter quā iudex a q̄ tenet dare aplos p̄ti appellatōis vt fa ciliōr instructō cause appellatōis valeat ha beri etiāz si appel. sit frustratoria z dederit iudex a q̄ aplos refutatorios. nā in aplis refutatorijs instr̄ eā q̄re fuit appellatū z q̄ re iudex non detulit appellatōi Ho. vlti⁹ q̄ iudex a q̄ tenet dar̄ aplos si req̄rat vñ sci endū q̄ req̄sitor aploz est nēcaria q̄stuz ad penā hui⁹. c. z. c. ab eo. infra e. vey. tamen si iudex nō fuerit req̄sitor tenet dare aplos Ho. insup̄ p̄ncipalē effectū istū. c. si iudex a q̄ req̄sitor dare aplos illos non det s̄ in cā ipsa p̄cedat processus ei⁹ erit nullus z re tractabil⁹ p̄ iudicē appellatōis secus si dōd̄ set aplos q̄ tunc non retractaretur ei⁹ pro cessus nisi ille quem fecisset post inhibitiō nes appellatiōis iudicis.

Quz appellatiōib⁹
 Emanant istud. c. ad declaratiōes c. vt debitor honor. s. e. ti. in an. z. c. roma. s. eo. ti. istomet libro in fine ca. vbi dicit q̄ si iudex appel. dicat bñ iudicatū z male appella tū d̄z p̄tes remittere ad iudicē a q̄ z appella tē condēnare in expensis. istud ca. limitat il la iura videlicet q̄ intelligunt q̄n iudex a q̄ non detulit appell. q̄ si detulerit nō tenet iudex appella. facere remissionē nisi velit. Cas⁹. Tu z ego litigabam corā aliquo iu dice qui p̄tulit s̄ te aliquā interloutoriā a qua appellauisti infra cā in tua appel. quā iudex a quo sciebat falsaz vñ forte illa cā ex p̄ssa non erat falsas sed tñ non erat rōnabil. Tertū ē qd̄ iudex a q̄ non deferret hui⁹ ap

pellationi. nec debet timere. q̄ iudex ad quē retineat cognitiōem cause p̄ncipalis. Sed qd̄ ponam⁹ q̄ iudex a q̄ dedit aplos reuerē tiales. vñ dimissorios z a q̄ admissit appella tiōnē p̄ ostenā iudex appel. p̄nunciauit male appella. z bñ iudicatū. certū ē q̄ d̄z te appel lantē condēnare in expens⁹ Sed vtz tenea tur remittere cāz p̄ncipalē ad iudicē a quo. Rñ. q̄ non. nā ex quo iudex a q̄ detulit ap pellatōi friuole videt̄ abdicasse se cognitiō nem cause p̄ncipalis: tō iudex appellatōis poterit retinere cāmp̄ncipalē tñ si velit re mittere ad iudicē a q̄ q̄n p̄sumit appellatō nē s̄ri nolā q̄ non d̄ferat appellatōi sed det appellā. aplos refutatorios. [faciēs expēsa rū] que condēnatio expensaz eadē die fieri d̄z in. l. paulus. allegat in glo. vñ etiā pōt̄ fi eri condēnatio expensaz sicut profert̄ in iā nā cōdemnatio expensaz sit officio iudicis mercenario qd̄ iuberet actōi. tō finita ac tiōne nō durat. Nota p̄mo q̄ iudex a quo non d̄z deferre appellatiōi friuole que in terponit sine cā vel cā est irrōnabilis aut ē falsa. imo si d̄ferat peccat mortaliter. Ho. q̄ cū iudex appel. pronūciat bñ iudicatū z male appellatū d̄z remittere negociū p̄ncipale ad iudicē a q̄ qd̄ verū in alio iudice a pa. nā posset retinere negociū p̄ncipale licz p̄nūciat bñ iudica. z male appel. Ho. vlti⁹ us q̄ iudex appella. q̄ p̄nunciauit male ap pel. z bñ iudicatus d̄z appellatū in expēsis condēnare sed condēnatio d̄z fieri tpe plas tōis snie vñ ad min⁹ eadē die qz expēse non petūtur nisi officio iudicis mercenario qd̄ non pōt̄ implorari nisi durate causa. Et si fiet condēnatio expensaz eadez die dicitur fieri durate instātia. nā que incōtinēti sūnt in esse vidēt̄. l. lecta. ff. si cer. peta. sec⁹ d̄ ex pens⁹ que petūtur rōne p̄tumacie. nā ille pe tunē iure actōis in factū descēdente ex edic⁹ to. si q̄s in ius vocat⁹ non terit. de quo in l. sanctim⁹. l. de iudi. c. ij. de pcurato. i an. Ho. q̄ iudex a q̄ iniuste admittat appella. potest iudex appellatōis etiā ab inicio añq̄s cognoscat de meritis cause appellatōis reti nere causam p̄ncipalem z sibi ip̄uter iudex a quo quare detulit appellatiōi friuole ml⁹ tomagis si iudex appellatōis cognouerit de articlo appel. poterit retinere cognitiōes cause p̄ncipalis.

Abeo. Appellās si infra. xxx. di
 es nō petat ap̄los appel
 latōis renūciat. z si iudex a q̄ rēq̄sit
 illos nō tradidit s̄ in eā p̄cedat non valz et
 processus. **C**asus. Tu z ego litigabam⁹ co
 rā aliq̄ iudice qui tulit aliquā sniam z te a
 qua appellauisti in sc̄ptis infra cā rōnabli
 in tua appel. **C**ertū est teneris petere ap̄los
 iudici a q̄. c. i. s. e. sed vix teneris petere sta
 tum. **R**it. q̄ nō sed illos dēs petere instāter
 z sep̄ infra. xxx. dies qui. xxx. nūerant a tē
 pore snie late q̄n fuit appellatū infra. x. dies
 si aut appellatū fuit p̄. x. dies sic istī. xxx. di
 es currunt a tpe noticie. l. ij. v. iij. **L**. quō z
 q̄n iudex. z non a tpe secute snie puta si fue
 rit lata snia cōtra absentē appellauit forte
 a die snie p̄. xy. dies. **S**ed po. q̄ appellās
 non petij ap̄los. **R**n. ro. pon. q̄ habet p̄ n̄
 appellāte. z videt renūciare appellatōni ita
 q̄ iudex a q̄ procedat ad vltiora ac si non
 eēt appellatū. **S**z q̄d appellās petij ap̄los
 sed iudex noluit dare. dicitū fuit. s. q̄. nō va
 let processus. sed vtrū illō sit vez indistincte
 posito q̄ semel rēq̄sit fuerit apli. **R**n. q̄ n̄
 sed d̄z iudex requiri instāter iteratis vicib̄
 congruo loco z tempore z p̄ind est ac si nō
 est requisitus.

Non solum. Presupponen
 dum est qd̄ ha
 bet in. l. q̄ incipit p̄ses. **L**. e. xi. vicz
 q̄ eū appellat a diffiniūna si iudex a q̄ aliq̄
 accēpauerit forte exequēdo suam vlt aliq̄d
 innouandū p̄ sentē. iudex appellatōnis a n̄
 oia d̄z illa cassaret reducere ad primū statū
 istud ca. declarat de quibus attētatis intel
 ligit. **C**asus. Tu z ego litigabam⁹ eozā oz
 d̄nario iudice vlt delegato q̄ tulit aliquā sē
 tenuiā z me a q̄ appellauī non illico sed for
 te die decia iudex a q̄ aliqua innouauit p̄
 sniam a n̄ appellatōem z post appellauī rele
 nauī z petij vt iudex appellatōis reuocaz
 illa attētata a n̄ appel. meā vtrū possit z debe
 at hoc facere iudex appellatōnis. **R**n. q̄ sic.
 nā ad iudicē appellatōnis spectat reuocare
 attētata etiā a n̄ appellatōez p̄ sentētiā z nō
 solū p̄ appel. sed q̄d de attētatis p̄ a pel. ab
 interlocutoria vtrū iudex ad quē debeat il
 la reuocare vt attētata a n̄q̄ coḡscat d̄ meri
 tis cause appel. dicit q̄ nō. s̄z cognito de me
 ritis cause appel. z p̄nunciato b̄n appellatū

z q̄ male fuit interlocutū reuocabit attētata
 z hoc vez nisi attentata de quoz reuoc
 atōne querit fuissent attentata post inhibi
 tōnes debito modo factas q̄ iudex ad quē
 deereuit citatōez p̄ quā inhibitiū fuit iudi
 ci a quo ne procederet in causa ex hoc non
 obstāte iudex a quo p̄cessit tūc illa attētata
 d̄nt reuocari a n̄q̄ cognoscat de merit̄ cau
 se. **N**ota primo q̄ ad officium iudicis ad
 quē spectat cessare reuocare z annullare at
 tētata post sniam diffiniūna: etiā p̄ a pel.
 lationēz hoc p̄uiz q̄ incipiat cognoscere d̄
 merit̄ cause appellatōis an b̄n vlt male iud
 icatū fuerit. **N**ota q̄ gesta p̄ iudicē a q̄ p̄
 appellatōne ab interlocutoria non reuocā
 tur sed remanent in eodē statu donec sit co
 gnitū de merit̄ cause appellatōis vicz q̄ p̄
 batū sit q̄ causa inserta in appell. sit vera.
Nota q̄ iudex appel. nō p̄t inhibere iudic
 ci a quo ne in principali procedat quousq̄
 cōstiterit iudici appel. q̄ ne goeū sit ad ip̄m.
 deuoluū z hoc p̄ instrumentū appellatōis.
 c. romana. s. eo. titu.

Concertationi. Qui ap
 pellant ex
 tra iudiciū infra. x. dies ex quo scis
 ult granam appellare d̄z. h. d. **C**asus. **P**er
 venit ad noticiā meā q̄ p̄s picta. cōtulit a
 licū b̄n sicū tanq̄ vacā qd̄ dicebā meū et
 non vacans z sic dico q̄ collatio est facta i
 p̄iudiciū meū volo appel. ab illa collatōe
 an possim. **C**erte sic. dū tamē appellē infra
 x. dies nūerandos a tpe noticie mee. postea
 nō possum appel. **S**z p̄ hoc nō video re
 nūciare tui meo q̄n via iuris cōis possim
 proseq̄ ius meū videlicet interdictio. vñ vi
 vlt alia actōe vlt etiā manutēione ip̄ius b̄n
 ficij potero petere vlt p̄t poni casus in ele
 ctione. hoc mō. **C**anonici ecclie picta. vno
 excepto elegerūt quēdā symoniacū. certuz
 est q̄ vn̄ poterit appell. z p̄ eā appel. dicere
 q̄ ille est incapax d̄mō appelleti fra. x. dies
 si s̄o nō appellane. infra. x. dies poterit se op
 ponere ne talis sim oniacus z firmerur sed
 ampl̄ non audiet p̄riam appellatōnis.
No. p̄mo ex p̄cipio. c. q̄ altercatō q̄ ē in f.
 aliq̄s docto. sup̄ decisione alicui⁹ dubij p̄t
 dici p̄certatio qz siml̄ pugnāt iacēdo iacta.
 z ratōez z d̄ hac concertatōe loq̄tur p̄s. c.

nām de hoc fuit cōcertatio inter docto. an
 tūq; vtrū ab actibus extrajudicialib; debe
 at appellari infra .x. dies. Nota vltcri⁹ q; ab
 acrib; extrajudicialib; p̄t q̄s appellare. s; tū
 pprie loquēdo d; puocare z non appellare.
 c. roma. e. ti. in an. Nota q; ab acrb; extra/
 iudicialib; d; appellari infra .x. dies q̄ cur
 rūt a die noticie grauaminis z nō a die no
 ticie actus vt hic tenet dñicus de san. ge. z
 ponit exemplū. Ponam⁹ q; ep̄s picta. con
 tulit tibi bñficiū qd̄ erat tibi d̄bitū z i gra
 bat q; esset tibi debū. tū sciebam collatō
 nem esse tibi factā post sciū q; illa collatō
 fuit facta in meū p̄iudiciū. Tertū est q; pos
 suz appellare infra .x. dies qui numerant a
 die noticie grauaminis quo sciū q; colla
 tio fuerat facta in meū p̄iudiciū.

Appellatio. Appellans in
 scriptis nō te
 netur legere appellatiōē iudici a q̄
 sed sufficit q; appeller vt in l̄a p̄tinē. h. d.
 z scdm̄ aliq̄s nō est necessē ex p̄nere verbū
 oppello sed sufficit oīdere cartā iudici a q̄.
 Casus. Tu z ego litigabam⁹ corā aliquo
 iudice cōpetēt q̄ tulit aliquā interlocutori
 am s̄ me a qua appellauī in scriptis ex cau
 sa rōuabilī z appellatōes meā redēgi in scri
 ptis quā infra .x. dies exhibui z p̄ntauī iu
 dici a quo. sed tū eā non legi vtrū vicietur
 mea appellatio. videt q; sic. nā iudex tene
 legere sniam suā alias sua snia non valet.
 c. si. s̄. de reindī. ita videt q; in appellatiōe
 req̄ritur recitatio z vt appellās legat suam
 appella. iudici. Hac tū ratōe dubitādī non
 obstante dicit ro. pon. q; ego appellās nō
 tencor legere appellatōes iudici a quo sed si
 p̄ctat d̄p̄tū appel. d̄bco ei tradere. si autē
 nō petat non tencor illi tradere. ex quo p̄z
 q; non sunt necessaria ista verba que po
 nūt cōiter notari in instrumentis appellati
 onis q; ip̄e appellās fecit lecturā. No. pri
 mo q; licet iudex a quo teneat sniam diffi
 nitivā legere p̄ibus ita q; non sufficit si eā
 tradat p̄ibus tū secus est in appellatiōe
 vt est h̄ictex. No. q; appellatiō est interpo
 nenda corā iudice a quo non aut sufficeret
 si interponeret corā aduersario z h̄ verū si
 possit haberi tūus accessus ad iudicē. nā
 secus si quis comode non habeat tūū ac
 cessum. vt in. c. si. eo. ti. in anti.

Sia iudice. Pro intellectu istu⁹
 ca. habemus sup
 ponere q; licet iudex non possit res
 uocare suā sniam diffinitivā. l. ij. l. de sen
 tē. exp̄icu. reci. p̄t tū iudex reuocare inter lo
 cutoriā sniam. l. qd̄ iussit. ff. de reindī. c. cū
 cessante. c. ti. in an. Sc̄do habem⁹ p̄suppo
 nere q; appellans p̄ appellatiōē eximitur
 a iurisdictione iudicis a quo appellauit
 quantum ad illas causas. c. romana. sup
 eo. ti. Casus. Tu z ego litigabam⁹ corā of
 ficiali picta. qui tulit aliquā interlocutori
 am s̄ me a qua appellauī solēnter z in scri
 ptis iuxta t̄norē. c. i. s̄. eo. ti. officialis fecit
 me citari vt corā eo cōpareret facturus fidē
 de grauamie an teneat cōparere. Rñ. q; nō
 naz iudex debet esse cert⁹ an me ḡauerit vt
 ne. Sz po. q; iudex citauit me ad reuocan
 dum interlocutoriā suā. an debeas cōpere
 certe sic. z si nō cōparcāz iudex reuocet suā
 interlocutoriā. potuit cōtra me p̄cedere iā
 q̄ s̄ conuincē q; reuocato grauamie est
 extincta appel. mea. reuocauerū. sc̄i effec
 tu z realiter non verbor hoc si grauamen
 sit realiter illatus. Nota p̄io q; iudex a q̄
 p̄t suā interlocutoriā reuocare z sic ē vna
 differentia inter sniam diffinitivā z inter
 locutoriā. No. q; si iudex a quo citauit ap
 pellauit ad faciendū fidē de suo grauami
 ne non teneat appellās p̄pere q; iudex debz
 cognoscere vtrū appellauit ḡauerit. secus
 si appellās esset citat⁹ ad videndū reuocari
 grauamen q; tūc teneat p̄pere corā iudice
 a quo. z si citatio sit facta ad edocendū de
 grauamie z videndū reuocare grauamē re
 net cōpere non ad oēs fines sed ad videndū
 dū fieri reuocatiōem ḡuaminis. No. q; ces
 sante causa finali cessat effectus secus est d̄
 cā impulsiva. l. i. s̄. secū. ff. de postulando
 ibi turp̄itudo calpurnie fuit causa ipul
 siva prohibitionis mulierū a postulando.
 Itē illud intelligit q; cessante causa finali
 cessat effectus quando est vnica causa fina
 lis sec̄ si eēt p̄les q; tūc req̄rit cessatō oīm
 cāz in l. i. s̄ nup. s̄. affinitatis de h̄ p̄ doc.
 in. c. z si xps d̄ iure iurādo in an. in si. c.

Acollatione. Appellans a
 collatione fa
 cta per ep̄m z capt. debet appellare
 ad archiep̄iscopū sic p̄s iter fuit vt p̄latus.

sec^o sicut canonicus q^o tunc appellat ad ep^m
 Presuppōnēdū est p̄ intellectū h^o. c. q^o q^o
 potest appellare etiā collatōe p̄tinuata i^p
 iudiciū alic^o. c. f. e. ti. i. an. Itē hē^o secū^o
 do p̄mittere q^o q^o pōt appellare p^o collatio
 nem scām: dū tū appeller infra. x. dies nūe
 rādo sa tpe noricie sue. c. cōcertatōi. s. eo. t
 Itē p̄suppōnēdū q^o hē^o in. ca. ij. ne lite
 pēdēte. s. istomet lib. vbi dicit duo litigent
 sup bñficio. 7 mox p̄ posses: nō d^oz aliis s^o
 rogari in locū dēfici donec sit cognitum
 de iure supstitit. 7 si fiat collatio: posses sup
 p̄tas appellare ab illa collatōe v^o etiā conti
 nuata. s^o ordiari^o poterit dēfēdere ius des
 fūci. La. Tu possidebas bñficiū q^o dice
 bā ad me spectare vel eē mibi debitū vñ feci
 te cōuenire corā iudice p̄petēti pēdēte p̄tro
 ueris ista tu es mortu^o? Ep̄s p̄ter. 7 ca. ad
 q^o cōter spectat collatio illius bñficiū cū
 vacabat volebāt illō cōferre. ego hoc vidē
 me opposui ne facerēt colla. de illo bñfi. nō
 obstāte me ip̄i cōtulerūt bñficiū. volo ap
 pellare ab ista collatōe: q̄rit ad quē debeam
 appel. v^o ad archiep̄m v^o ad ip̄m ep̄m Rū
 d^oz cū distinc. aut ep̄s interfuit collatōi v^o p̄
 latus. aut interfuit v^o simplex can. si inter
 fuit v^o p̄latus: dēo appel. ad archiep̄z v^o ad
 papā 7 n̄ ad ep̄m: q^o n̄c appellat ab eodem
 ad cūdē. si vero ep̄s interfuit v^o cano. 7 nō
 v^o p̄latus: tūc possū appellare ad ip̄m ep̄m
 tāq^o ad supiorē caplī. No. p̄rio q^o collatōe
 scā v^o faciēda i p̄iudiciū alic^o pōt appella
 ri. s^o p̄p̄ie dicit. p̄uocatio. c. ro. e. ti. i. a. No.
 q^o ep̄s pōt interuēire in ca. vt canonic^o 7 tē
 h^oz vocē. 7 sua vox augz nūez Itē p̄t cēi c.
 vt p̄latus: 7 tūc n̄ h^oz vocē. s^o hostiē. dicatq^o
 ip̄e rep̄itat mediā p̄tē ca. q^o ip̄e 7 vnus can.
 faciūt maiore p̄tē ca. de hoc in. c. p̄posuisti
 de conces. p̄bē. in an. Lo. s. a. opinio doc
 toz est in cōtrariū v^o q^o ip̄e nō habet vo
 cē q̄n̄ est in. c. vt p̄latus. sed solū habz p̄tātē
 p̄cludēdi scōm maiore p̄tē ca. No. v^oteri^o.
 illō ad q^o emanauit p̄ns. c. v^o q^o cū appel
 lanir a collatōe scā cōter p̄ ep̄m 7 ca. p̄ ap
 pellari ad ip̄m ep̄m si interfuit v^o cano. q^o
 tūc censetur simplex cano. mō caplīm subē
 ep̄o. 7 appellādū ē ab inferiori ad supiores
 Sed quomodo cognoscem^o? q^o ep̄iscop^o
 est in caplō vt p̄latus vel vt simplex can.
 doctores hanc materiam tractant in. c. p̄

posuisti. alle. Et dicit q^o si in ecclesia sit sta
 tum q^o ordinet vt ep̄s sit in. c. vt p̄latus v^o
 vt simplex canonicus standū est illi statu
 to si vero non sit statutus tūc cognoscetur
 ex cōlecturis. nam si ep̄us non tenet p̄mū
 locū 7 honorabiliorē censet esse in. c. vt cas
 nonicus. si autē p̄ fideat 7 teneat honorabi
 liorē locū censet esse in. c. vt p̄latus.

Hicet. p̄positam ad diffinitiuā reuo
 cari potest interlocutoria principa
 li negotio p̄iudicans alias non. h. d. La
 sus. Tu rego litigabam corā iudice ordi
 nario v^o deleg. lite inter nos negatue con
 testata in actor. suisti admīssus ad facien
 dū tuas p̄batōes de 7 sup tuo libello. p̄bat
 tōibus facte ego reuexp̄posui exceptiōem p̄
 hēptoriā p̄nta exceptiōne d̄ nō petendo v^o
 aliquā aliā exceptiōne p̄hēptoriā iudex no
 luit admittere istā exceptiōne p̄hēptoriā et
 sic me ḡnauit. ego nō appellauī ab ista inf
 locutoria hoc facto ip̄e iudex p̄ reuūciatō
 v^o 7 p̄clusionē in cā tulit sniam diffinitiuā
 p̄tra me a q̄ appellauī. Querit nuncytrū in
 cā appellationis possim repetere illā excep
 tiōne p̄hēptoriā q̄ a iudice a quo fuit mibi
 repulsa videt q^o non q^o transiit in rem in
 dicatā 7 mibi ip̄uit q̄re non appellauī. s^o
 tū non obstāte. r̄ndet ro. po q^o illas p̄pto
 rias exceptōes possim repetere in negotio
 principaliz ip̄is probatis obtinebo q^o per
 appellatōes fuit cā reducta ad illū statū i q̄
 erat i mediate p̄ lites p̄testatā sed non an. l.
 itadem. L. de procu. S^o q̄d pona. q^o i cā
 p̄ncipali p̄posui aliquā exceptiōne dilatori
 am q̄ fuit repulsa volo illā repetere in cā ap
 pellatōis v^otrū possim. R̄ndet q^o non. q^o in
 causa appellationis nō p̄nt p̄poni ea que erāt
 p̄ponenda antelitis contestationē vt dicta
 .l. ita demū sed solum illa que erāt p̄ponē
 da post litem contestatam. Et sic intelligit
 illud dictum. non p̄posita in causa appella
 tionis p̄ponam 7 nō p̄bata probabo. No.
 p̄rimo ex isto ca. bonū argumentū q^o si ac
 tor dicat exceptiōne p̄o p̄tē rei p̄positā esse
 ip̄tinentē iudex sup s^o habet interlocū an il
 la exceptō p̄hēptoria sit admīssibil v^o inad
 missibilis. Et iō est cautela aduocatoz pi
 toz dū volūt appellare ab interlocutoria.
 q̄petāt inf loq̄ sup admīssibilitate. s^o cauti

iudices obuiat isti cautele dicendo admitti
 m^o ista exceptiones in q^o de iure est admitti
 bil^o hanc cautela ponit glo. in. c. c^o iungat
 de offi. dele. in an. Nota. si iudex non admi
 sit exceptionem ph^optoria z po no appel
 lei ab illa interlocutoria. s^z postea appellet
 a diffinitiu a in causa appellat^ois poterit
 illa exceptione p^optoria repetere nec d^o re
 pulsio trasisse in rem iudicata^o vt e^o h^o text^o.
 No. q^o exceptione dilatoria repulsaz in pn
 cipali ca non potest appellans repetere in
 causa appella.

**Explicit liber sc^os. sequitur tercius
 De vita z honestate cle
 ricorum. Rubrica.**

Sup^o iorib^o libris dictu fuit de clericis
 z psonis clericoz. nunc videndu est de eo
 ru vita z honestate. ideo annexit rubricaz
 de vita z honestate clericoz.

Clerici. Cleric^o ioculatoriaz ar
 tem p annu exercens si
 tertio monitus non d^osistat ipso iu
 re pdit privilegium clericale. h. d. Pro intel
 lectu hui^o. c. est presuponendu q^o clerici di
 xunt h^ore mltia privilegia de q^obus in glo. s.
 debiga. in. c. vnico. La. sus. Tertu est q^o cle
 ricu non d^ont insedere artibus ignominio/
 sis vt sunt artes mimoz ioculatoz z histri
 onu. c. cleri. s. e. in an. Sed po. q^o aliq^o cleri
 ci exercuerit illas artes. puta qz fecerut in
 publico spectaculu sui corpis an sint puni
 endi aliq^o p^oa. Rn. ro po. q^o si clerici exercu
 erint illas artes p vnu annu sunt ipso iure
 i. ipso facio absq^o declarat^one iudicis pua
 ti omni privilegio clericali. Sed po. q^o isti cle
 ricu non exercuerit istas artes p vnu annu
 integri sed p min^o ip^os forte p spacium sex
 mensiu an ipso iure pdant privilegia clerica
 lia. Rn. q^o non sed requiritur q^o eps illos mo
 nuerit pmo sc^oo z tercio. z sic cano^oice z co
 pereter. z si moniti non desistat ab exercitio
 illaz artu eps p sua i^onam debet z pote
 rit illos declarare puatos o^o privilegio cleri
 coz. No. pmo iuncta glo. q^o clericatus
 d^o esse dignitas h^o veru accipi^odo dignita
 te large pro q^odam peminetia. na dignitas
 pprie d^o q^o q^os habet peminetia sup aliq^os
 z cu hoc iurisdictione. Nota. vlt^o q^o cleri
 ci exercentes artes istas de q^obus in tex. pri

nant omni privilegio clericali etia privilegio
 canonis si q^os suadente diabolo. xvij. q. iij. r
 in h^o sunt ponderada ista p^oa o^o privilegio.

De clericis coniugatis

Dictu fuit sup^o titu. pri. de clericis z eo
 ru vita: vey qz aliq^o sunt clerici coniugati du
 bitare aliq^os viru amittat privilegia clerica
 lia. ideo ad nos informadum roma. po. po
 nit rubrica de clericis coniugatis.

Clerici Si clericus coniuga
 tus ferat habituz ton
 suram clericali privilegio gaudet ali
 as non. h. d. La. Aliq^os ticius clericus con
 traxit m^oimoniu cu quadam berta virgie q
 non fuerat corrupta ei pri^o no contraxerat
 m^oimoniu cu aliqua. querit viru amittat
 privilegia clericalia. Rn. q^o sic exceptis du
 obus vicz qz adhuc retinet privilegium. c. si
 q^os suadente. xvij. q. iij. na si q^os verberaret
 talem clericu man^o violentas ini^oscendo in
 curret suam exco^oicatis a qua non posset
 absolui nisi a pa. si iniuria esei grauis It^o
 aliud privilegium retinet vt non possit que
 riri cora iudice seculari. Sed viru ista sint
 vera idistincte vt q^olibet clericus coniugat^o
 gaudeat istis duob^o privilegijs duz t^o con
 traxerit cu vnica virgie. Rn. q^o non sed pre
 m^o ista sunt intelligenda si iste clericus con
 iugatus deferat vestes clericales z tonsu
 ram. na si non deferret priuare istis duo/
 bus privilegijs. vicz. c. si q^os suadente. z p
 suis excessib^o puniri posset p iudicc secula/
 rem. Sed q^o habemus in. l. ij. l. d. epi. z cle
 ri. z. c. si. s. d. vita z honest. cleri. in an. q^o cle
 ricu no d^ont vetari collectio tallijs nec alijs
 exactionib^o z multa alia privilegia h^ont vt
 dicit. glo. in. c. vnico. s. de biga. viru cleri
 cus coniugat^o gaudeat istis privilegijs. Rn. d.
 q^o non posito casu q^o deferat habit^o clerica
 les sed istis oibus est nudat^o. Et sic cleric^o
 coniugatus solim retinet duo privilegia.
 scz privilegium. c. si q^os suaden. z privilegiu
 ne conueniat cora iudice seculari pro deli
 ctis. No. q^o cleric^o coniugat^o amittit oia p
 uilegia clericalia exceptis duob^o de q^obus
 in l^oa. No. q^o clericus in m^oionib^o ordinib^o
 constitut^o p^o trahere m^oimoniu: sec^o si e^ot
 in sacris ordinib^o posit^o. de h^o habemus ru

De cle. non resi. i ec. vel p̄. De preben.

bricā specialē ne clericū v̄l monachū s̄bere possint in an. Nota q̄ clericus coniugatus d̄z deferre vestes clericales r̄si non deferat oīa p̄uilegia clericalia p̄dit etiā ista duo posita in t̄p̄. nā s̄ic reputat̄ laic⁹ r̄ vt laic⁹ p̄ōt puniri. Ho. ibi vestes. q̄ coniugatus cleric⁹ nō solū d̄z deferre habitus clericales in veste superiorē s̄ etiā in inferiori r̄ alijs r̄ istud v̄z ni si illa vestis sit larēs r̄ nō app̄ areat r̄ in hoc p̄derat verbū vestes. alias si sit indecētia in veste inferiori censet̄ laic⁹ r̄ tanq̄m laic⁹ p̄t puniri. id̄ tolose quidā clericus cōiugatus eo q̄d habeat caligas bip̄titas reputat̄ fuit laic⁹ r̄ p̄ crimet̄ tanq̄m laicus fuit cōdēnatus. nā fuit laq̄o suspēsus. Ho. q̄ clericus coniugatus in alijs oīb̄ p̄uilegijs reputat̄ laic⁹. id̄ vt laic⁹ vocat̄ ad talia tributa exactiōnes r̄ alia nomera q̄b̄ us eximūtur clerici. S̄z v̄z cleric⁹ cōiugatus possit esse vicarius epi. R̄ndet q̄ nō. nā iurisdic̄tio eccl̄iastica nō cadit in lat̄cū. c. ij. d̄ iud. i an. r̄ iste clericus cōiugatus exceptis duob⁹ p̄uilegijs reputat̄ laic⁹. Ho. argumēto a p̄trario sensu q̄d est fortissimū in iure. c. ad aplicas de his q̄ s̄iūt a maiori p̄te. c. in an. l. t. ff. d̄ offi. ei⁹ cui māda est iurisdic̄tio. q̄ bigamus est p̄uatus oī p̄uilegio clericali etiā istis duob⁹ p̄uilegijs. Nota q̄ tonsura b̄ica accipi p̄t̄ p̄ clericū. nā p̄p̄te iōsura est illa abscisio capilloz q̄ est in p̄te inferiori vt aures pateant. s̄z clericū. ē abscisio capilloz i p̄te superiori r̄ circuitus abscisionis illoz capilloz vocatur corona.

De clericis non residētib⁹ in ecclesia vel prebenda.

Dicitū fuit sup̄ de clericis r̄ eoz vita. v̄z q̄ cleric⁹ dant stipēdia vt meli⁹ vacēt diuis q̄ stipēdia dicunt̄ b̄nficia clericoz. dubitaret aliq̄s v̄z cleric⁹ teneant̄ residere in suis b̄nficijs. id̄ ad nos informandū p̄ōt rubricā de cleric⁹ nō residentib⁹ in eccl̄ia s̄ p̄be.

Conuetudinē. Distributiones q̄t̄diane solū p̄ntib⁹ dari d̄nt r̄ q̄ alif̄ illas recipiūt nō faciūt suas idem de distributionib⁹ q̄ dant̄ p̄ ann̄ n̄uersarijs defunctorū. h. d. Presupponēdū est p̄ intellectū istius. c. q̄ fruct⁹ p̄bendaz p̄sistūt i duob⁹. s̄ i corpe ipsi⁹ p̄bēde q̄d in aliq̄bus loc⁹ voca

turgrossus puta cū p̄bēde sunt inter sedificie q̄libet canonic⁹ b̄z certas possessiones p̄ sua p̄bēnda. sc̄do p̄sistit p̄bēda in q̄t̄dianis distributionibus q̄ dant̄ interessentibus horis diuis r̄ dicunt̄ mā ualia b̄nficia. Alteri⁹ est presupponēdū q̄ iste q̄t̄diane distributiones fuerit introducte vt canonic⁹ meli⁹ vacarēt horis diuinis vic⁹ vt si non a more d̄i saltē cupiditate pecunie interessēt diuis fuicij. Cas. Canonici eccl̄ie carbedralis picta. p̄ longū ipsi sufficēt ad introducendū p̄suetudinē si alias esset r̄onabil⁹ p̄sueri sunt vt canonic⁹ nō solū itressentes diuis horis. sed etiā absentēs hērent r̄ p̄t̄ perēt q̄t̄dianas distributiones ac si interfussent diuis horis an valeat tal⁹ p̄suetudo r̄ sit r̄onabil⁹. R̄n. q̄ nō. nā canonic⁹ etiam si sint i eodē loco dū t̄m nō interfussent horis diuinis nō d̄nt h̄re q̄t̄dianas distributiones q̄ alias vocant̄ mā ualia b̄nficia clericoz co q̄z dant̄ ad manū puta q̄ interessentes misse habebūt r̄q̄. deū. in aliquib⁹ eccl̄ijs non d̄atur iste q̄t̄diane distributiones in pecunijs s̄z dant̄ in cibarijs pura pane r̄ vino.

De p̄bēdis r̄ dignit.

Dicitū fuit. s̄. de clericis r̄ eoz vita. verū q̄z p̄bēde et dignitates r̄ alia stipēdia dantur clericis vt meli⁹ vacēt diuinis fuicij. dubitaret aliq̄s deb̄ mōi p̄bēdis r̄ dignitatib⁹. id̄o annectit rubricā de p̄bē. r̄ dign.

Sulcepti. Ad p̄ntationē religioz etiam exceptoz n̄ d̄nt in eccl̄ijs eoz rectores istitui nisi p̄us sibi assignet̄ v̄n onera incubētia subtre possint r̄ p̄grue sustentari. h. d. istud. c. declarat. c. de monachis. c. o. ti. in an. Casus dicitur in. c. de monachis allegato. q̄ si religiosi h̄ntes aliquas eccl̄ias p̄ochiales puta in donatione epi cum p̄sensu sui ca. p̄nt ad illas p̄ntare p̄sonas ydoneas r̄ tenent̄ ipsi religiosi assignare dictis p̄sonis quas ad eccl̄ias illas p̄ntant p̄gruā portionem v̄n possint sustentari r̄ onera eccl̄ijs incubētia supportat̄ r̄ bospitalitatē tenere r̄ iura episcopalia soluere q̄ religiosi si nolint ista facere poterit eps̄ loci tales religio. ad h̄c cōpellere. s̄z q̄ d̄v̄z ill. c. de monachis sit v̄z. indistincte r̄ si illi religiosi sint excepti r̄ sub sint imediate eccl̄ie roma. R̄n. q̄ sic r̄ boez

possint repiri persone idonee ad illas eccle-
 sias valeat assumi pro sciendo in diminis
 nec valet scia p̄suetudo. Ho. p̄rio q̄ p̄lar?
 supior ex necessitate sui officij tenet p̄oui-
 dere necessitatibus suoz subditoz. nam sibi
 sunt assignati redditus vt liberi vacet utilita-
 tibus suoz subditoz. Ho. q̄ d̄na est inter
 recipere p̄ntatū admittere. hoc colligit d̄ni/
 cus de sancto gemit. ibi nullū recipiat z ex b̄
 decidit q̄stio in facto. nā q̄dā p̄onius p̄nta-
 uit quendā clericū ad aliquā ecciam z roga-
 uit ep̄m vt illū admitteret. R̄n. ep̄us z b̄n.
 notari? p̄o in instrum̄to suo posuit qualiter
 ep̄o talē instituerat. verū notari? cōmiserit
 cum e fallit videt q̄ sic q̄ si verbū admittere
 nō sit idē q̄ recipere talē est fallari? Si autē ad-
 mittere sit idē q̄ recipere non ē fallari? cū re-
 cipe sit idē q̄ instituire. dicendū q̄ aliud ē
 admittere aliud recipere. z sic verbū b̄n qd̄ r̄n
 dit ep̄s solū opabat ad probatōez p̄one p̄
 sentari. nō autē institutōez. z idē instrum̄tus
 illud est falluz. Ho. p̄ncipalē effectū hui?
 c. q̄ dio cesan? nō tenet aliquē instituire i?
 mo nec admittere ad p̄ntationē religiosoz
 nisi p̄? fuerit assignata certa portio p̄one p̄
 scuitate vñ vinere z sustentari possit solvere
 ep̄alia iura z tenere hospitalitatē. n̄ cōter
 religiosi sustinet illa onera z assignat p̄nta-
 to certā portionē p̄vicu z uestitu. clemē. i.
 de iure p̄ona. i. clemē. Nota q̄ ep̄s non te-
 net recipere p̄ntatū: nisi p̄us scia assignatio-
 ne. congrue portionis. Quid si religiosi no-
 lunt assignare portionē. dicendū q̄ ep̄s po-
 terit illos cōpellere ad assignandū p̄guam
 portōz vt dicta clemē. i. etiā si sint religiosi
 exēpti z in hoc religiosi exēpti? b̄ est iuris/
 dicitōi ep̄i qd̄ vez ē d̄mō illa eccia z p̄lus
 sint sub potestate episcopi. c.

Licet. roma. ai? q̄ pa. p̄ferre. non
 p̄t. h. d. Casus. Licet tenens b̄n-
 ficij canonice qd̄ spectat ad collatōez ep̄i
 picta. mortu? est in curia roma. ep̄s pict. ad
 quē spectabat collatio b̄n b̄n ficij. sciuit istā
 vacatōem qz forte erat in curia. vtrū pote-
 rit cōferre istud b̄n ficij. ac si vacasset extra
 curiā R̄n. q̄ non z dicit q̄ licet p̄missio q̄
 r̄n ficij? beneficiorū spectet ad papā sp̄alins
 t̄n antiq̄ cōsuetudo voluit ad ip̄m spectare
 collatio b̄n ficiorū vacantū in curia quam

cōsuetudinē approbat hic pa. z p̄stituit vt
 nullus talia b̄n ficia vacantia in curia au-
 deat conferre. Et istud vtrū d̄mōdo pap̄
 p̄ferat infra mēsem quo elapso poterit ep̄i
 ad q̄s spectat electio cōferre p̄ se vel p̄ vicari-
 os suos generales in sp̄ialib? z t̄palibus i
 suadiocesi dimissos. Tū si pa. inueniat illud
 b̄n ficij vacās etiā elapso mēse poterit
 cōferre si non fuerit facta collatio p̄ ep̄m vt
 suū vicariū dimissus: in p̄tibus hoc dicit p̄
 ses. c. cū. c. sequenti sequitur text. licet. i. zē. Ho.
 primo q̄ papa h̄z plenā dispositōem b̄n fi-
 ciorū in q̄naciq̄ p̄te orbis sitoz. nā ip̄e fa-
 cit vocat? in plenitudine p̄tatis vt ip̄e cōcur-
 rat cū oibus alijs p̄clatis. ideo inter ip̄os
 est locus p̄ventioni. i. Nota q̄ b̄n ficia va-
 cantia in curia sunt resuata dispositōi pa.
 sed istud est correctū p̄ conciliū basiliense.
 Notaviter? q̄ ius cōep̄t disponere illud
 qd̄ antea disponebat p̄suetudo z sic de cō-
 suetudine fit ius cōe. vñ pa. p̄derat hic cō-
 suetudinē ad se excusandū vicz ne videret.
 ordinarijs collatorib? q̄ esset causa auferē-
 di ab eis collatōz istoz b̄n ficiorū t̄n cessan-
 te p̄suetudine istud idē potuisset ordinare.
 Nota casus in q̄ b̄n ficij d̄z cōferri p̄ papā
 infra mēsem alias p̄dit qualitatē collatōis
 nā antea null? alius poterat p̄ferre nisi pa.
 post mēsem p̄o aliū p̄currūt cū papa z est lo-
 cus p̄ventioni. Ho. q̄ iste mēp̄ currit a die
 vacationis nec computatur dies vacatō-
 nis. z ideo istud nō stauit in odium negli-
 gentie pape. quia tunc non curret mens-
 sis iste nisi a die noticie. sed st̄tmitur istud
 tempus in fauorem ecclesiarum ne diu ma-
 neant sine p̄elato. ideo currit iste mensis
 a die vacationis vt dictum est: secus est in
 alijs temporib? relictis ceteris p̄clatis in
 odium negligentie eoz quia illud tempus
 currit a die noticie ipsorum.

Quamuis In impetrationi-
 bus ad b̄n ficia p̄-
 provisionem vsq̄ ad certam sum-
 mam pensio non debet. h. i. Item per eccle-
 sias mutatis vel diocesis non compr̄-
 henditur cathedralis. b. ij. Item per eccle-
 sias p̄uincie metropolis z cathedral re-
 lique includuntur hec dicit. Casus. Pa-
 pa voluit mibi facere gratiam et manda-
 uit ep̄o picta. vt pro sustentatione mee vis

te mibi prouideret vsq ad summā qnqua/
 ginta libraz vtz virtute ist^o grē possit assi/
 gnare vsq istā summā i pēsiōe sup aliq be/
 neficio. Rñ. non nisi in litteris mee grē fi/
 at expssa mērio de pēsiōe. sed p̄tute illi^o g/
 ite solū mibi fiet. p̄uisio vsq ad summā qn/
 quaginta libraz in bñficijs ecclīasticis z nō
 in pensione. et rationē ponit. nā littere iste
 sunt odiose z ambitiose z iso sunt restrin/
 gende. Sed qd ponam^o q pa. mādauit lb
 hac forma vt michi prouideret de bñficio
 vlp̄bēda vacāte vlp̄p̄tio vacatura in az/
 liqua ecclīarū ciuitatis picta. vacauit aliq
 p̄bēnda in ecclīa cathedra. picta. an p̄tu/
 te mee grē possiz illā petere. certe nō. Et di/
 cit. pa. q non iurēdit q mea grā extēdat ad
 ecclīam cathedralē licet in fauoribz sub no/
 mie ecclīaz ciuitatis picta. cōtineat cathē/
 dralis ecclīa. Sz qd si papa mādauit mi/
 hi prouideri in aliq ecclīaz prouincie bur/
 degaleū. vtrū ecclīe cathedrales cōprehen/
 dunt sub mea grā adeoq possit mibi p̄ui/
 deri de bñficijs existētibz in ecclīa cathedra/
 li picta. vlp̄ aliaz ecclīaz cathedraliū prouī/
 cic burde. Rñ. q sic Et non solū ecclīe ca/
 thedra. suffraganeoz continent sub mea
 grā. sed etiā ecclesia metropolitana. nā vi/
 det mibi fecisse vberiozē z pleniozē grāz q̄
 qn mādat mibi prouideri in ecclīis alicui^o
 ciuitatis z ideo appellatōe ecclīaz in hoc
 casu continent ecclīe cathedrales.

Quam de beneficio

Casus Pa. mādauit ep̄o picta. vt
 mibi prouideret de bñficio qd p̄sueuit assi/
 gnari clerico seclari Erat aliq bñficiū qd
 fuerat regulat tñ fuerat possessuz p secula
 res dicos p spacū. xl. annoz sufficiens ad
 inducendū p̄scrip̄tiōē vtrū videat muta/
 tū bñficiū. Rñdet q sic. naz ex spacio tanti
 t̄pis p̄sumit mutatio status talis bñficiū
 iō cōtinet in grā mea ac si semp fuisset secu/
 lare z non regulare. Sed qd pono q papa
 mādauit vt mibi prouideret de p̄oratu. q/
 ritur de q̄ p̄oratu intelligat. Rñdet q d̄ p̄
 oratu seculari cōgruo meo statui nisi in g/
 tia mea cōtineret expresse vt mibi prouider
 tur de p̄ioratu etiā si illud esset regulare.

Super eo Habere p̄sonatum
 cum cura z p̄bēn

dam cui annexa est ecclīa parochialis
 non est contrap̄ciliū generale. b. d. P̄sup/
 ponendū ē pro intellectu hui^o. c. illō quod
 habet in. c. d. mltā. eo. ti. in an. vtz q si qd
 obrineat dignitatē vel p̄sonatū z ei p̄ferat
 aliud bñficiū simile vel ecclīa parochialis
 primū vacat habita possessione scd̄i bñficiū
 z si p̄tēdat retinere primū vacat vtrūq. Ca/
 sus. Cū obtineret dignitatē vlp̄ p̄sonatum
 ep̄us picta. mibi p̄tulit p̄bēndā cui erat an/
 nexa ecclīa parochialis acceptaui p̄bēndā z
 cū sua annexa z apprehendi possessionē an/
 vacet mea dignitas vel p̄sonat^o. Respon.
 q nō. qz ecclīa parochi. ē simplex bñficiū
 z cōpatibile cū dignitate vel p̄sonatu: ideo
 possum illa duo obtinere sine dispensatiōe
 aplica. secus si ecclīa parochialis eēt p se qz
 tūc esset necessaria dispensatiō a se. apo. Ra/
 tio diuersitatis est. qz qñ ecclīa parochialis
 ē annexa p̄bēndē d̄z cōsēsup̄ssa. z extincta.
 ideo censet simplex bñficiū [p̄sonatus]
 nō intelligatis q vn^o z idem possit obtine/
 re plures p̄sonatus. sed loq̄tur iste text^o de
 pluribus bñficijs z pluribus p̄sonis quibz
 buu conferuntur.

um cui In impetratione be/
 neficioz inspicit da/
 ta impetratōis z non p̄ntatōis. Ca/
 sus. Papa p̄tulit mibi ius canonic in ec/
 clesia picta. z mādauit decano z capi. eccles/
 sie picta. vt de facto mererent in fratrem
 z can on. z me installaret postea pa. in eadē
 ecclīa picta. fecit tibi illez grāz qz te creauit
 canonicū ecclesie picta. z mādauit decano
 z capitulo ip̄ius ecclīe vt de facto te recipe/
 rēt in frēm z canonicū tu fuisti diligentior
 me qz licet essem prior in impetratiōe tām
 tu p̄io p̄ntaui istas tuas decano z caplo
 q te receperunt in frēm z canonicū. ego po/
 stea p̄ntaui istas meas z scd̄o me receperūt
 in frēm z canonicū. Accidit q statim post
 vacauit qucdā p̄bēnda querit cui nrm d̄
 beaf. Respon. q mibi q̄ prim^o fui in impe/
 tratōe lz fuerim postrior in p̄ntatōe l̄raz.

i pro clericis Per istas
 aplicas n̄
 facientes mentionē d̄ defectu ordi/
 nis potest prouideri d̄ beneficio curato fa/
 ciet n̄ se p̄moueri ad ordies in primis t̄pi/
 bus. b. d. Pro intellectu hui^o. c. bēm^o p̄sup

ponere illud quod habet in. c. cum in cunctis. de elec. in an. videtur quod ad hoc ut dicitur sit ydoneus ad beneficium curatum quantum sit requisita. vtz etas. scia. cer. us. or. do. licet de ordine non fiet intentio in deo. c. cum in cunctis. Interquiritur maturitas mox et taciturnitas istorum quatuor vel alicuius istorum quantum reddat lras sibi reprecias. La. Papa fecit tibi gram et mandavit episcopo pica. ut de beneficio spectate ad suam collationem tibi pvideret: si quod vacaret. alio quando de prio vacaturo etiam si illi beneficio imineret cura aiaru et si lras pape nihil dicebat de defectu ordinis. vtz virtute gratie tibi facte possit pvideri de beneficio curato ita quod taciturnitas ordinis non faciat lras tuas subrepticias. Rn. ro. po. quod licet patiaris defectum ordinis. tamen lre tuas non sunt subrepticie posito quod in eis nulla fiat mentio de defectu ordinis. nam sufficit quod possis pmoueri ad beneficium curatum infra annum. c. licet cano. de elec. s. r. c. cum in cunctis. alle. se. cus si patiaris defectum in etate vel scia. nam tunc lre tue essent subrepticie et virtute illarum non possit tibi deferre beneficium. No. iusticia glo. quod in sermone ad ecclesiam prio. requirit quantum or. scias. scia mox honestas et ordo. patiens defectum in tribus hinc non pmouet auctoritate applica. secus si pateret defectum in quarto. puta in ordine vel in h. Nota beneficium curatum potest conferri non dum pmoto ad ordinem: sed sufficit quod pmouetur infra annum.

i enim pro intellectu. c. episcopo / supponendum quod cum in ali

qua ecclesia sunt plures expectantes aliquid alicuius. apli. ali. auc. ordinarie beneficium primu vacans non potest deberi omnibus. nam beneficium dicitur esse vni. sed expectanti aucto. apo. est conferendum. quod ille potest conferri. La. Landici ecclesie pica. au. sui ordinis. receperunt quedam tunc in fratre et canonicum. et ei pmiserunt prebendam prio vacaturam tunc ista pmisso non est obligatoria. Inter legatus cardinalis mandauit can. ecclesie pica. ut quando daretur gaudium recipienti in fratre et canonicum et sibi reseruauit primam vacaturam. iste gaudium lras suas pmittit canonicis ecclesie pica. quod ipse non luerit recipere in fratre et cano. vni accessit ad papam. quod mandauit ipse can. sub hac forma. mandam quatenus tale gaudium per scripturam talis cardinalis legatus recipiatis in fratre et canonicum: et ei prebendam prio vacaturam conferatis: fin continentia litterarum ipsius legati. que

rit vtz iste receptus videatur aucto. vel legati. Rndet quod videtur receptus aucto. aplie et non legati. et ideo preferunt omnibus aliis habentibus silem gram in eadem ecclesia. No. prio in cta glo. quod papa potest dare ius ad beneficium primo vacatur. legatus vero non potest: licet possit refuare beneficium prio vacatur in fauore certe persone. Ro diuersitat. est. quod ille non tamen procurabit mortem viuentis sic si haberet ius ad beneficium prio vacatur. nam licet legatus non referuauerit tunc beneficium prio vacatur in fauore istius: tamen potest legatus iste recedere a refuatore: et illud beneficium alteri conferre. et id non ita procurabit mortem viuentis. No. quod si papa mandet aliquem recipi in cano. iuxta tenorem lras sui legati. licet papa se referat ad lras sui legati. tamen iste talis dicitur receptus aucto. pa. et non aucto. legati. Et ad h. emanauit pns. c. et istud verum: nisi talis prio esset receptus aucto. legati. Ro dubitandi ad istud. c. fuit. quod dicebat papa. recipiatis tale gaudium iuxta tenorem lrarum talis legati. sed ro. decidendi quod in lris apostolicis dicebat ut iste gaudium recipere auctoritate apostolica. No. vl. quod inter receptos auctoritate apostolica. quoniam habent silem gram: quod prio est tpe portio est iure. sed illa prioritas attendit ad tpe portio est impetratio lras et non ad tpe portio est ardu. s. e. ti. e. cu. cui

mandata. Si papa manda

uit ut alicui pvideatur retur de beneficio primo vacaturo debet illi per quod primo scriptum fuit. Si autem plura beneficia vacauerint. tunc attendit ordo scripture h. d. La. Papa mandauit episcopo pica. sub hac forma. Mandam ut tali deferas beneficium prio vacatur spectat ad tuam collationem vel aliterius prelati: nunc vacat beneficium spectans ad collationem episcopi. lemouiceni. illud voluit michi conferre episcopus pica. dicit episcopus lemouiceni. non deferat. quod per mandauit nobis alterna tunc. id expectet quod primo vacat beneficium spectans ad vram collationem. an huius dicat: certe non. sed poterit episcopo pica. michi conferre beneficium spectans ad collationem episcopi. lemouiceni. Sed potest quod eodem tpe vacauit beneficium in diocesi pica. et aliud beneficium in diocesi lemouiceni. quod isto ruz beneficio michi conferat: Rndet quod eodem quod episcopus pica. primo fuit notatus in litteris applicis debet fuare ordinem lras: ut prio deferat beneficium spectans ad collationem suam

J

Sed qđ si in lris dicat vteps picta. confere
rat mihi bñficiū spectās ad collatōz epiles
mo. vñ ad suā. Lerte licet tūc vacet duo bñ
ficia vnum in diocesi. lemo. aliō in dioce.
picta. poterit pferre illō bñficiū qđ vacat i
dioce. lemo. qđ spectat ad collatōz epī lem
¶ No. qđ bñficiū p̄rio vacās d̄betur p̄cise
qñ papa mādauit de bñficio p̄ximo va/
caturō. Et istō vez nisi p̄mū bñficiū fu/
isset vacās i fraudē. qz tūc possū omittere
p̄mū. z petere scđm. Sz cessante fraude:
debeo acceptare p̄mū. qđ si omittere petere
p̄mū: nō possū postea petere scđz. Et hoc
verū: nisi in litteris meis diceret hoc mō:
mādauit. q̄ ten? p̄feras tali p̄mū bñficiū
p̄ximo vacaturō: si illō duxerit acceptandū
alias eidē p̄feras p̄mū bñficiū qđ ipse
acceptiādum dixerit. q̄ verba hodie cōter
do nit papa i suis litteris. No. insup. qđ qñ
papa scribit de bñficio spectante ad colla/
tione vni? vel alterius ita qđ sit duo graua
ri: tūc bñficiū spectās ad collatōem p̄rio no
miati d̄bet. illi p̄ qđ p̄ scribit. Et h̄ vez si
ue ille cū scribit sit p̄rio noia ius siue alter

Sidericus. Si is cui mā
dabat. p̄videri
de p̄bēda p̄ime vacatura sit negli
gēs petere extincta est grā. Si at collatus
sit canonicus? habebit p̄bēdā p̄imo va/
caturā nec extincta est grā. b. d. Presupponē
d̄t p̄rio p̄ intellectū b. c. qđ cū papa scribit
canonicis. p̄ aliqđ aliqñ mādauit vt p̄bēdas
ei assignēt si vacet: aliōqñ p̄imo vacaturā
z postea eū recipēt in fratre z canonicis. z
tūc si iste p̄ qđ scribit fuerit negligēs i peten
da p̄bēda. p̄rio vacatura: extincta est sua gra
tia. aliqñ at papa cōfert alicui ius canonicie
z mādauit canonicis: vt illū p̄ qđ scribit reci
piāt in frēm z canonicū: z sibi assignēt p̄bē/
dā si vacet: aliōqñ p̄rio. va. Et isto casu scis
ste p̄ qđ scribit fuerit negligēs i petēdo p̄mā
vacaturā: nō p̄ h̄ ē extincta sua grā. Cas?
Papa mādauit canonicis ecclie picta. vt
mihi assignarēt p̄bēdā: si qđ vacaret. aliōqñ
p̄rio vaca. z postea mihi. p̄ferēt ius cano
nicatus: accidit qđ postea vacauit p̄bēda i
ecclia picta. Tertū est: qđ illa est mihi debi
ta z n̄ alia. sui negligēs i petēda p̄bēda. vñ
grā mea sit expirata. ita. qđ n̄ possū petere a
liā p̄bēdā: Rñdet qđ extincta est mea grā. z

ratio ē: qz adhuc nō habeo ius canonicū
tus: virtute? possū petere p̄bēdā mihi de
beri. Sed qđ ponam? qđ papa p̄tulit mi
hi ius canonicie z mādauit canonicis ecclie
picta. vt mihi assignarēt p̄bēdā si qđ vacaret
aliōqñ p̄rio vaca. vacauit aliqđ p̄bēda. sui
negligēs i petēda illā p̄bēdā. vñ expirare?
rit mea grā: Rñdet qđ nō qz iāqđ sui creat?
canonicus. p̄pter qđ ius canonicie si inueni
ā in aliqua m̄ prebendam vacare: potero il
lam petere. Et ista sūt vera: dū tñ in ecclia n̄
sit alius expectās auc. apo. z tūc i hoc casu
qñ est alius expectās auc. apo. non expirat
grā mea: sz collatio nō fiet mihi i p̄ meū exe
cutorē. qz meus executor solū recipit p̄tā tē
vt in sibi p̄videret de preben. p̄rio vacatura
sed collatio est fienda p̄ ordiariū. z si ordia
rius alteri p̄ferat collatio erit nulla ip̄o iu
re **¶** Nota p̄rio qđ papa p̄t alicui dare ius
ad bñficiū nō vacās. hoc tñ nō seruat in h̄
regno. sed fuit p̄hibitū in consilio basilien
si. vt papa nō possit p̄ferre ius ad bñficiū
vacaturū: nisi iuxta tenorē. c. mādauit. s. de
resep. vbi d̄t qđ papa p̄t grauare vnā ec
clesiam vna collatōe. No. vltim? qđ extincta
grā aplica extincta ē grā executoris ad illam
grāz erequēdam. qz p̄tās executorio est ac
cessoria ad grām. Nota p̄cipalē effectum
huius. c. vñ qđ si papa mādauerit alicui p̄
videri de p̄bēda z postea manderit illū re
cipi in fratrem z canonicū p̄imo vacaturā:
ra est sibi conferenda z nō alia. Nota insu
p̄ qđ cū quis habet ius canonicie sub expecta
tione prebende si nō petat p̄imā p̄ben
dam nō est extinct? canonicatus: sed vir
tute eius poterit petere aliā p̄bēdā Et istō
verū vt dixi in illa ecclia nō sit alius expe
ctans auctoritate aplica. qz tūc illi expectā
ti d̄betur: z non aliū

Hi qui Casus. Canonicus ecclie
sie picta auctori: sua or
dinaria receperūt aliquem i frēm z
canonicū sub expectatōe p̄bēde. postea au
cto. legati cardial in his p̄ribz destinati re
ceperūt aliquem in canonicū sub expecta
tōe p̄bēde. postea auctoritate aplica rece
perūt aliu qđ receperūt auc. aplica ē posterior.
nūc vacat p̄bēda: q̄rit cui debeat? Rñd
z qđ debeat illi qđ receperūt auc. apo. nā tal' c̄ce
ter? p̄ferendus: licet sit posterior receptus.

Sed quid ponamus: q̄ papa mandauit suo legato cardinali vt faceret recipi ticiu in cano. eccie pic. vñ legatus virtute huius p̄tatis aplice mādauit canonicis eccie pic. vt ticiu reciperēt in cano. vtrum iste videt̄ eē receptus auct. apo. vel au. lega. Rñ det q̄ d̄t eē receptus au. aplica. z hoc vez qñ legatus habebat spēale mādātū a pa. vt ticiu faceret recipi canonicū eccie pic. sz si legatus nō haberet spēale mādātū: confertur receptus au. legati. z n̄ au. aplica. licz legatus haberet p̄tatem generalem a papa:

Si postquā si post gratiā mibi factā de p̄benda cano. ignorātes p̄bēdas ignorāti p̄ferūt: nō tenet collatio. h. d. Cal. Papa p̄tulit mibi ius canonie in eccia pic. ta. z mādauit canonicis vt me reciperent. de facto. z instillarēt cū assignatōe p̄bende vacātis: alioqñ p̄tō vacature. añq̄ p̄ntasē has meas can. pic. eccie. z sic añq̄ fecit certificati de grā mibi scā vacauit p̄bēda quā tibi p̄tulerūt. z tu silr ignorabas grām mibi scām. nūquid valeat tua collatio. Rñ d̄ q̄ nō. Nā grā in ibi facta ex quo sū creatus canonicus ligat man⁹ collatoris vt n̄ possit p̄bēda alteri cōferre. etiā ignorāti. z si alij p̄ferat: nō valet colla. No. q̄ grā p̄ quā papa p̄tulit canonicū sub expectatōe p̄bende ligat man⁹ ordinarij etiā añ sciam ordinarū. Et iste p̄cipal̄ effectus ad quē emanauit p̄ns ca. Sed q̄d si papa nō contulisset mibi ius canonie. de hoc in c. si caplo. z. c. si soli. in fra de p̄cessionē p̄bēde. in aut.

Undum Casus Papa destinavit legatū suū i his prius cū p̄tate vt ip̄e cardinalis possit recipere resignatōes. q̄z cūq̄ beneficiorū libere scās in manib⁹ suis z illa bñficia p̄ferre p̄sonis idoneis. postea papa fecit grām cui dā camerario de prebenda p̄mo vacatura certis executorib⁹ sibi datis. accidit q̄ qdā canonicus resignauit suā p̄bēdā simplr z nō causa p̄mutatōnis in manib⁹ ip̄ius legati q̄ legatus recepit illā resignatōes z dāz p̄bēdā cōtulit fratri suo. q̄ legatus ignorabat grām factā camerario. postmodum camerarius sciens illā p̄bēdā vacare per resignatōne scām in manus legati accessit ad executores suos q̄ executores in negli-

gentiā canonicorū illā p̄bēdā camerario contulerūt. Collatōe scā cū camerario vel let accipe possessionē illius p̄bēde. iste cui legatus p̄bēdā ip̄am cōtulerat dē cā camerariū impediēbat. q̄re camerarius accessit ad papā supplicās sibi de remedio. p̄moueri oportio. q̄ papa mādauit certis iudicib⁹ vt si eisdem constet de grā camerario scā cōpellerēt illū cui legatus p̄bēdā p̄tulerat vt dimitteret camerariū in pace. nā dixit papa q̄ camerario p̄petit p̄bēda z nō illi cui legatus p̄bēdā cōtulit. z hoc p̄bat roma⁹ p̄o. p̄ aliq̄ rōes q̄ clare sūt i tex. calēdario. hic recitat̄ effectus. l. eū qui. ff. si cer. peta. vcz q̄ si q̄s p̄posuerit seruū suū calēdarium certe negociatōi puta ad mutuādū pecuniā. et dñs seruū suū calēdarium reuocauit. postea vero seruus ip̄se calēdarius mutat pecuniā non transferit dominiū pecūie in accipientē: licet accipiens ignoret reuocationē. Nota p̄o q̄ legatus nō cardinalis sed alius puta legatus missus vel legatus natus non hz p̄tates recipiēdi resignatōes beneficiorū vacantiū in sua puincia neq̄ illa p̄ferre p̄sonis idoneis sz legatiales habēt illā potestatem ex sua generali legatōe. primi vero non nisi habeant mādātū spēale a papa Nota in sup q̄ si legatus missus vel legatus natus habeat spēales p̄tates recipiēdi resignatōes beneficiorū inter man⁹ suas z illa bñficia cōferre p̄sonis idoneis si papa postmodū faciat alicui grām cū decreto irritante poterit iste expectās petere bñficiū vacās p̄ resignatōes inter manus legati factā nec poterit legatus illō bñficiū conferre i p̄iudiciū expectantis. Nota ad qd alleg. p̄ns ca. vcz q̄ generi p̄ spēm derogat licet in specie nō fiat aliqua mentio de genere. cōcordat. .c. i. de rescrip. in an. Nota vlti⁹ q̄ decretū irritās appositū in reseruatōe ligat ignorātes. nec est necessariū q̄ grā cum decreto notificet collatori sed absq̄ aliq̄ notificatiōe manus ordinarū sūt adeo ligatē q̄ bñficiū vacās nō p̄t alij p̄ferre. Nota q̄ vbi a grā de p̄iudicio reuocātis grām alteri datā nō est necess. q̄ grā alteri notificet No. q̄ si quis p̄posuerit seruū negociatōi ad mutuādū z nūcrādū pecūiam p̄ morte dñi ex pirata est ei⁹ p̄tās. nā seru⁹ nō p̄t mutuar

pecuniā sine volūrate dñi q̄ est extincta per mortem ipsius dñi

Quia sepe. ^{nitatem cū prebē} Scēdus q̄ dig
da impetrauit p̄fer̄ primo q̄ solus
p̄bēda impetrauit: si p̄bēda dignitati sit an
neta. h. d. P̄supponēdū est p̄ m̄telcū hu
ius. c. q̄ q̄n̄ sūt. p̄les expectātes in eadē ec
clesia: z habēt̄ s̄tem gr̄am: b3 locū illa regu
la: q̄ prior ē t̄p̄oportior ē iure. Casus. Pa
pa creauit me canonicū ecclē picta. z māda
uit canonicis ip̄ius ecclē vt me de facio re
cipent z installarēt. cū assignatōe p̄bēdevā
cātis si q̄ vacaret: alioq̄n mibi p̄ferrēt p̄bē
dā pri. va. An no seq̄nti papa fecit tibi filz
gram. v3 qz p̄tulit tibi ius cāonte in ecclā
picta. z mādauit canoñ. vt d̄ scō te recipie
nt frēm z canonicū: z p̄bēdā si q̄ vacaret ti
bi assignarēt: alias p̄bēdā primova. z si ip
si nō p̄ferrēt tibi primā vacatē q̄ ip̄i p̄fer
rent dignitatē cū p̄bāda. postea vacauit p̄
bēdā z dignitas: q̄rit q̄s nostz. habebit p̄
bēdā? R̄ndet ro. pon. cū dist̄inctōe. qz v̄l p̄
bēda est annexa dignitati: z tibi debentur
p̄bēda z dignitas. aut nō est annexa: tūc mi
bi debet z nō tibi. licz tua gr̄a possit nūc
totū impleri. Et ista fuit rō d̄tibi tādi ad
stō ca. nā cū tua gr̄a possit nūc in totū im
pleri: videbat q̄ tibi deberet p̄bēda z digni
tas. S3 rō decidēdi in h̄riū fuit. qz cū p̄bē
da sit separata a dignitate mibi priorū im
petranci debetur et non tibi.

Qum in illis. ^{In gratia a postolica ap}
pellatōe bñficiōz z etiā dignitatū
nō includūtur bñficia curata. h. i. Itē ap
pellatōe dignitatū vel p̄sonamū nō veni
unt dignitates: ad quas q̄s p̄fuerit p̄cō
nem fami. b. ā. Itē electio p̄ntario z in
stitutio sūt diuersa. ideo v̄nā appellatōe aliter
rius nō venit. h. d. iij. Item si mandet ali
qu: b3 p̄uideri de bñficio spectāte ad eius
collationē z alterius nō poterit p̄uideri d̄
bñficio spectāte ad alī? collationē tm̄ nisi
dicat cōiter v̄l diuisim. h. d. Casus. Papa fe
cit mibi gr̄am sub hac forma. qz mādauit
ep̄o pic. vt mibi p̄uideret de bñficio spec
tāte ad eius collationē: sicut illd̄ est simplex
bñficiū vel dignitas aut p̄sonatus: vaca
uit bñficiū curatū: vtz sit p̄prebensuz sub

mea gr̄a: R̄ndet q̄ non: nisi in mea gr̄a sus
erit facta exp̄ssa mētio de beneficio curato.
z rō est: qz maior idoneitas requirit̄ in p̄
mouendo ad bñficiū curatū. ideo nō venit
appellatōe simplicis bñficiū vel dignitatis
aut p̄sonatus: nisi diceret̄ exp̄sse in illis. q̄
mibi p̄ouideret̄ de bñficio simplici v̄l dig
nitatis aut p̄sonatus. etiā si illi bñficio i
minet cura aiarū. S3 qd̄ ponamus q̄ pa
pa mādauit ep̄o pic. vt mibi p̄uideret d̄ di
gnitate vel p̄sonam vel officio in ecclā pic.
vacauit dignitas ad quam q̄s p̄fuerit af
sumip electionē. vtz p̄prebendat̄ sub mea
gr̄a. R̄ndet q̄ nō nisi fiat exp̄ssa mentio in
mea gr̄a de dignitate electiua. puta. qz dix
it papa. vt mibi cōferret̄ dignitas vel p̄so
natus vel officium etiā si ad illā dignitatē
p̄sonatus vel officii q̄s p̄fuerit p̄ cōdēz
assumi. S3 quid ponam? q̄ papa scribit
ep̄o picta. vt mibi cōferret̄ bñficiū spectās
ad suā p̄ntationē. vacauit bñficiū spectās
ad suam collationē. nam ip̄e ep̄s confes
rebat illud bñficiū pleno iure. vtz virtute
mee gratie possim petere? R̄ndet q̄ nō. naz
differūt collatio. p̄ntatio. z institutio. ideo
appellatōe p̄ntationis non venit collatio
nec institutio. Sed po. q̄ papa mādauit
ep̄o pic. vt mibi cōferret̄ bñficiū spectās
ad collationē decani z capli ecclē picta. va
cat nūc bñficiū spectās ad collationē alteri
us tantuz. puta ad collationem decani vel
soliuz capli. vtz possit ep̄us pic. de illo bñ
ficio mibi p̄uidere? Certe nō: nisi in litteris
gratie mee fuerit additū cōiter vel diuisis
S3 qd̄ po. q̄ pa. mādauit mibi p̄uideri d̄
bñficio spectante ad collationem ep̄i picta.
vacauit bñficiū qd̄ spectat ad collationē:
ep̄i. decani. z capli. ecclē pic. vtz de illo bñficio
possit mibi p̄uideri? Certe nō. id̄ debuit̄ di
ponit̄ et. qz qd̄ commissū est: maī est. id̄ vi
debat q̄ de bñficio spec. tāte cōiter ad colla
tionē ep̄i: decani z capli possit mibi p̄ferri
sed rō decidēdi est. qz papa non intendit p̄
meā gratiam grauare: nisi solū ep̄m picta.
Nota priō q̄ in pmouēdo ad eccliam pro
chialē: maior idoneitas requirit̄ q̄ in pro
mouēdo ad alia bñficia ecclē. nā etiāz sibi
maiora cōmittit̄ z p̄ciosiora. qz nō soluz
ei cōmittit̄ur corpa s3 aīe. No. vlt̄erū q̄ i
grat̄is expectatis nō includūtur bñficia cu

rata: nisi in gratia dicat ep̄isse d̄ b̄n̄ficō cu-
 rato q̄ntūq; ponatur verba generalia. ⁊ b̄
 p̄pter rōem positā in p̄ci. b̄. c. Nota ibi il-
 lis vero q; appellatōe dignitatis p̄p̄hedā-
 tur solū dignitates q̄b; aliq̄s p̄ficiū p̄ colla-
 tōnē. nō at̄ p̄p̄hedātur ille dignitates: ad
 q̄s q̄s cōsuevit assumi p̄ elecōes: nisi in l̄ris
 expectatis siat̄ ep̄ssa mētio de illis dignita-
 tibus electiuis. Nota insup q; d̄nt̄ p̄ntatio.
 collatio. ⁊ institutio. q̄d̄ v̄ez est in materia
 stricta ⁊ odiosa. nisi aliter p̄staret de mente
 superioris. q; tūc nō eēt curādū de verbis. c.
 petitio de p̄cura. in an. p̄o quo sciendūz
 q̄d̄ p̄ntatio d̄ electō p̄sone vt p̄nt̄ sup̄io-
 ri ⁊ instituat̄. ⁊ ista p̄ntatō p̄putat̄ inter iu-
 ra patronat̄ ⁊ p̄ istā p̄ntatōem nō acquir̄t̄
 ius ī b̄n̄ficio: s; solū acq̄rit̄ ius ī hoc vt pa-
 tron̄ nō possit variare si sit patronus ec-
 clesiasticus v̄l laic̄ nisi accumularie Insti-
 tutō at̄ dicit̄ q̄ fit ad p̄ntatōz patrōi q̄ alto
 mō dicit̄ cōfirmatio. s; collatō dicit̄ q̄n̄ p̄-
 uisio alie b̄n̄ficij spectat̄ pleno iure ad dio-
 cesanū: in cōter in iure v̄nū ponit̄. p̄rel̄q̄.
 Nota q; si papa mandet alicui p̄uideri de
 b̄n̄ficio spectate ad collationē duoz; n̄ po-
 terit virtute illius gratie p̄uideri d̄ b̄n̄ficō
 spectate ad collatōz alteri: nisi ī l̄ris ḡfe
 dicat̄ cōter vel diuisim. Nota q; papa nō
 int̄dit̄ grauā nisi illū d̄q; fecit̄ mētiōz ī gra-

so termino illō b̄n̄ficiū n̄ p̄tulit. vtz possit t̄i-
 cius t̄e b̄n̄ficiū accep̄re: ver̄ collator alie
 ri cōtulerit ita q; p̄ illā accep̄tōz acq̄rat̄ sibi
 ius ī b̄n̄ficō. cene sic. No. p̄mo q; b̄n̄ficiū
 potest p̄ferri absēti ⁊ ignorāti. nec req̄ritur
 ad hoc vt valeat collatō q; ille cui p̄fert̄ b̄n̄-
 ficiū illō accep̄t; Nota stat̄ q; absēs sciuit̄
 b̄n̄ficiū sibi fuisse collatū ⁊ acceptauit: stat̄
 sibi ius acq̄lit̄ ī b̄n̄ficio. ⁊ p̄t̄ lato mō
 dicere illō benefi. sūm̄ rōe c̄ p̄t̄ agerere v̄t̄
 dicatōe lata Et licet̄ solo t̄ulo acq̄rit̄ ius
 ī b̄n̄ficio ⁊ dominiū. sec̄ ī reb; p̄ban̄is
 q; ī ill̄ ex solo t̄ulo n̄ acq̄rit̄ dominiū. id. l. q̄
 t̄l̄s. ff. d̄ cā poss. ⁊ p̄rie nō h; locū ī benefi-
 cū. No. v̄lteri q; ī iure nō ē aliq̄d̄ certū t̄e
 pus p̄ficiū ad acceptādū b̄n̄ficiū collatūz
 sec̄ ī accep̄tōne vel reputatōe electionis. ⁊
 ideo collator p̄t̄ p̄figere tempus ad accep̄-
 tandū b̄n̄ficiū collatū

Quum qui. Qui vi vel iniuste
 occupat scōz bene-
 ficiū curatū priuat̄ prio. q̄ ā vi ali-
 q̄d̄ b̄n̄ficiū occupat̄ est ip̄o iure priuatus
 iure q̄d̄ in illo vel alio habebat. h. d. Pres-
 supponit̄ illō q̄d̄ habet̄ in. c. de m̄ta. e. t. in
 an. ⁊ hodie ī extrauag. ioh̄. xxij. q̄ incipit̄
 execrabil. vbi d̄n̄q; si alicui obtin̄t̄ benefi-
 cū curatū. dignitatē. p̄sonatū v̄l officiu; z
 p̄ferat̄ aliō s̄l̄e b̄n̄ficiū. putat̄ si alicui o bo-
 tinēti eccliam procbialē p̄ferat̄ alia ecclia p̄-
 rocbialis vel dignitas vel p̄sonat̄ alit̄d̄
 q; b̄n̄ficiū accep̄uerit ⁊ apprehēderit pos-
 ip̄o iure vacat̄ primū b̄n̄ficiū. ⁊ si p̄t̄dat
 habere caret v̄t̄ orz. Casus. Scōm cōem
 intellet̄ h̄. c. mibi obtinēti eccliam pro-
 cbia: ep̄s pic. mibi p̄tulit̄ aliā eccliaz procbi-
 alē q̄d̄ā terciū intransit̄ possessionē ipsius
 benefi; collari. ego n̄ expectauit̄ q; ep̄s me
 induceret ī possess. ip̄ius b̄n̄ficij. s; mea te-
 meritate istū terciū a possess. b̄n̄ficij mibi
 collari expuli. vtz p̄ istā violētā expulsionē
 a possess. scōi b̄n̄ficij vacz p̄mū. ac si au. ap̄.
 fuisse ap̄p̄h̄at̄ poss. h̄ scōi b̄n̄ficij. R̄ndz q;
 sic alia s̄ seq̄ret̄ q; vir stultus eēt melior; cō-
 ditōis q; sapiēs. S; qd̄ sc̄ssime p̄ ego sci-
 ens nō h̄ze ius ī aliq̄ b̄n̄ficio: me intrusi-
 sciēter in eo. vtz p̄ istā intrusionē vacet̄ p̄-
 mū b̄n̄ficiū q̄d̄ obtineo ⁊ R̄ndet̄ q; sic ac si
 habuissē t̄itulū ī secūdo b̄n̄ficio. ⁊ ad ep̄-
 tus fuisse pacificā possessionē. ⁊ c̄ si cre-

Si tibi absentī. mibi col-
 latū an̄ discessū meū alteri p̄ferri n̄
 p̄t̄. b. d. La. Ep̄s pic. alicui b̄n̄ficio absentī ⁊
 igr̄ati p̄tulit̄ aliq̄d̄ b̄n̄ficiū: n̄ fuit̄ ibi aliq̄s
 q; accep̄tarz collatōz p̄ t̄icio absentie an va-
 leat collatō: certe sic adeo q; collator n̄ po-
 terit̄ āpli⁹ variare nec illō b̄n̄ficiū alteri cō-
 ferre. s; vtz t̄icio absentī ⁊ ignorāti p̄ illaz
 collatōez sit acq̄sū ius ī b̄n̄ficio: R̄ndz q;
 nō: nisi t̄ici⁹ illō b̄n̄ficiū accep̄tauerit. s; sc̄ā
 accep̄tōe ē sibi ius acq̄sū sine cor̄ pali ap̄-
 h̄l̄tōe. s; sū sec̄ ī reb; p̄p̄h̄atis. l. traditōib;.
 L. d. pact; S; po. q; t̄ici⁹ postq; sciuit̄ illō
 b̄n̄ficiū sibi collatū: differt̄ accep̄re collatō-
 nē. an ep̄s collator possit̄ illō b̄n̄ficiū alteri
 p̄ferre: R̄ndet̄ q; nō stat̄. s; possit̄ t̄icio assi-
 gnare certū terminū infra quē tenebit̄ suaz
 declarare voluntatē: an veli illō b̄n̄ficiū ac-
 cep̄re: q; termino elapso: poterit̄ collator illō
 b̄n̄ficiū alē p̄ferre. S; po. q; collator elap-

debā habere ius i bñficio. z tñ nullā habebā
 .c. si bñficiū. infra e. ti. S3 nūqd p istā vio
 lētiā vel intrusione dēo carere iure qd mī/
 hi ppetebat in pñio bñficio. Lerte sic ipso
 fco fm coēm opinionē. z hoc pbā t ista ver
 ba eo ipso. **¶** No. pñio q n̄ est alicui licitū
 intrare bñficiū p violētiā in q vl ad qd bz
 tus: s3 dz expectare inducōnem supioris
 q̄ inductio in possessi. bñficioz de iure cōi
 spectat ad archidiaconū q hoc faciet auc.
 ep̄i. tñ hodie archidiaconi istud nō obser
 uant: nisi i magnis dignitatibz: z n̄ pñis bñ
 ficijs. No. q̄ q̄s sua auctoritatē nō dz igre
 di possessionē beneficii sibi collati s3 auc.
 sui supiorz: nisi eēt inuestitus Pro quo sci
 edū ē q̄ institutio ē tituli collati. postea di
 cit ep̄s vel supior institues inuestitote p tra
 ditionē rei z p illā inuestiturā nō trans
 fert possessio: nisi fieret inuestitura i pñtia
 beneficii: s3 solū p illā inuestiturā dat insti
 tuto facultas vt possit ingredi benefici. auc.
 sua. si sed: i. l. i. vel. ff. de acq̄rē. vel amittē.
 pos. vbi emptor sua pñtia auc. n̄ dz igredi
 posses. rei vēditē. Et sic intelligit̄ textus. n̄
 etiā p̄c̄ intelligi si p violētiā fuit intrusus
 in beneficio i quo nō habebat aliqd ius.

¶ Nota p̄p̄ adptionē secūdi beneficii in
 compatibilis vacat primū. vñ de scienduz
 q̄ licet istud. c. nō loq̄tur nisi in ecclesijs p
 rochialibz: tamē cois opinio doctorū est q̄
 etiā intelligit̄ in dignitatibz z psonatibz.
 nā istud. c. v̄c̄it̄ limitatē ad illud. c. de mul
 ta. alleg. ideo fm illud. c. dz intelligi. idō di
 cit d̄m̄cus de scō gemi. q̄ institutio declara
 toria debet intelligi fm oēs clausulas con
 stitutionis declaratas nisi aliud dicat̄ i cō
 stitutōe declaratoria. Nota finaliter ex h̄
 textu. q̄. l. si q̄s in tantā. L. vñ de vi. z s̄lia
 iura etiā h̄nt locū in eū q̄ expulit̄ a bñficio.
 vñ qz tal̄ p̄dit̄ ius qd habebat in beneficio

Sc̄li. Pro intellectu huius

de q̄ in hoc. c. nō fiebat fauore illi
 cui erat p̄idēdū s3 gratia illius. ad quē di
 rigebat. puta. qz papa fecit grāz abbat̄i sc̄i
 cipriā: vt possit p̄uidere de bñficio spectā
 te ad collatōnē vel p̄ntationē alterius p̄la
 ti. tñ in ista grā nō est necesse q̄ fiat men
 tio de bñficio obtento Itē nō mādabat̄ p
 uideri certe p̄sone: s3 idem fieri etiā certep̄so

ne mādaret̄ p̄videri. Casus. Papa des
 dit alicui executori grām siue facultatem:
 vt possit vni certe p̄sone idonee p̄uidere d̄
 beneficio existēte in sua ecc̄ia. vel. alia. iste
 executor voluit mibi p̄uidere de tali bñfi
 cio. q̄ tñ obtiebā bñficiū aliqd simplex qd
 erat sufficiens. z ex q̄ poterā sufficienter sub
 stētari: vñ possit mibi p̄uideri de alio bñ
 ficio simplici: R̄ndet q̄ nō. qz in sua grā si
 bi mādāt̄ vt p̄uideat p̄sone idonee. modo
 ex quo habeo beneficiū ex quo possum suf
 ficienter sustentari: nō sū idoneus ad aliū
 bñficiū. quod vñ ē nisi vellē primū bñfi
 ciū dimittere: nā tūc posset mibi cōferri al
 liud bñficiū: S3 ponamus q̄ in grā ip̄i
 plati siue executor dicit̄ vt possit conferre
 beneficiū in sua ecc̄ia vel alia ec̄ia etiā
 obtinēti aliud beneficiū. R̄ndet q̄ mibi
 obtinēti beneficiū simplex poterit mibi p̄
 uideri d̄m̄o beneficiū quod obtineo nō
 sit curatū. S3 po. q̄ obtiebā duo bñficia
 simplicia: iste executor vult mibi conferre
 aliud bñficiū cōparibile: vñ possit: Lerte
 non: licet in gratia sua dicatur vt illō bñfi
 ciū possit cōferre etiā obtinēti aliud bñfi
 ciū. nā gratia sua intelligitur in obtinē
 te vnicū beneficiū d̄m̄at. Sed ponas
 mus q̄ pa. dicit̄ in litteris gratie sue vt iste
 executor possit p̄uidere de beneficio alicui
 etiā obtinēti plura beneficia aliqd obtine
 tria beneficia: vñ possit sibi cōferre aliud
 bñficiū: R̄spōdet q̄ nō. nā illa pluralitas
 verificat̄ in duobus beneficijs **¶** Nota
 p̄rio ad qd allegat̄ p̄ns ca. q̄ obtinēs suf
 ficiens beneficiū est idoneus ad obtinē
 dū aliud beneficiū z in foro cōscie obtē.
 beneficii simplicis sufficientis ad susten
 tatōnē red̄dit̄ eū incapacem ad obtinēdū
 alia beneficia. vñ de sufficiencia beneficii
 attendit̄ in qualitate beneficii z in q̄litate
 p̄sonaz. Nota magis specificē q̄ si papa
 mandat alicui collatori: vt p̄uideat p̄sone
 idonee de beneficio virtute illius faculta
 tis non p̄uidet p̄sone obtinenti beneficiū
 sufficiens nisi illud primū beneficiū m̄di
 mittat. z hoc vñ: nisi aliud diceretur i grā
 No. q̄ in litteris ad beneficia platis locutū
 restringet̄ ad duo beneficia tñ. z ad huc re
 quir̄t̄ q̄ ista duo beneficia non sint curas
 ta.

Si beneficia Siquis igitur nozans recipiat beneficium prius reservatum vel alteri collatum per papam ex quo sciuit illud dimisit recipere priora beneficia propter illud dimissa. h. d. Casus. Eum obtinere aliquid beneficium incompabile: episcopus picta. conuulit mihi aliud beneficium et non crā dispensatus per papam ad plura beneficia incompabilia in papa puerat episcopus impic. qz illud beneficium mihi collatum alteri contulerat qd in ignozabaz ego vidēs qz nō poterā habere plurā beneficia: dimisi primū beneficium: et acceptaui secundū. postea secundū fuit euictū pillū cui papa contulerat: an possū redire ad primū beneficium. Rñdet qz si statim fuis debite infor marus qz in secūdo beneficio nō habebam ius non expectato ex iu cause dimisi illud secundū beneficium: possū redire ad meum primū beneficium pro auctoritate. et sic in noua collatione. et hoc habet verbū libere positū in textu. idem est de omnibz alijs qz illo modo dimiserūt beneficia: poterūt ad illa redire sua propria auctoritate.

Non potest Casus Eum obtinere aliquod beneficium simplex impetrans a papa: ut possem obtinere plura beneficia tamen tacui qz obtinere aliud beneficium. vtz lfe mce dispensatōis sint subrepticie Rñdet ro. pō. qz sic. S3 po. qz alijs a sede aplice obtinuit dispensatōem vt licite possz retinere duo beneficia curā aiaz habētia: accidit: qz isti dispensato fuerūt collata duo beneficia curata. postea dimisit vnū illoz beneficiorz et fuit sibi collatum aliud beneficium cura / tū. vtrū possit illud recipere virtute sue dispensatōis. Rñdet ro. pon. qz nō. nā littere dispensatōis sūt odiose et restringēde. mō dispensatio sua fuit purificata i duobz primis beneficijs. ideo nō poterit virtute eiusdem dispensatōis retinere aliud beneficium nisi aliud diceret i dispensatōe. nā in istis odiosis inspicieda et attendēda sūt verba gratie scōm e rī. ppiū significatū S3 qd si mihi obtinēti aliquod beneficium papa fecit grāz: vt possem obtinere aliud beneficium vtz p hoc videat ro. pō. meū dispensasse sup plalitate beneficiorz. certe nō. de quo ergo seruiet mihi impetratio mea. Respōdet ro. pon. qz ē

uiet mihi de hoc. qz littere mee nō erūt subrepticie ex hoc quia in eis fit mentio qz obtinēti a aliud beneficium. s3 tū propter hoc nō sū dispensatus ad obtinēdū plura beneficia.

Si apostolice Pro intle est supponēdū qz qn in aliqz ecclesia sūt plures expectātes. vnus auct. ordiaria alius auct. legati. et alius an. apof. et hñ: si milco grās: ille qz est expectās an. apof. licz sit posterior in impetratōe ē pferēdus ceteris. Casus. Legatus pape fecit mihi gratiam in ecclesia picta. qz creauit me canonicū. et mādauit canonicū: vt me de facto reciperet in frēm et canonicū et pbedā si qz vacaret de pñti mihi conferret. alioqn prio vac. postea accessi ad papam et petij. vt ipse confirmaret gesta per suū legatū. vtz vt confirmaret mihi grām a suo legato scām. vñ pa. auct. apof. confirmatit illā grām mihi scām et mādauit canonicis. vt mihi assignaret pbedā si qz vaca. alioqn prio vaca. deñ papa fecit tibi silem grām. nāz contulit tibi ius canonicie in ecclesia pic. et mādauit canonicis vt terreciperent in frēm et canonicū eū assig natōe pbede. postea vacauit qdā pbedā querit cui nostz debeat. tu ppte tua allegas qz tibi nō mihi debet. qz tua gratia est a sede apof. et auct. pa. mea at est aucto. legat. et nō pape. Ego at die oqz ex qz mea gratia est confirmata per papam qz a tpe confirmatōis dicit gratia apostolica et non solū grā legat. qrit: an bñ dicit Rñdet qz sic. et ideo si lūz primus in data et in impetratōe prebenda mihi et nō tibi debet

Si motu proprio Pro motu pa. tollit oēs subrepticōem. et dē pa. facere proprio motu qn illud ex pñtis iuris h. d. La. Tibi obtinēti aliquid simpli beneficium. pa. fecit mihi grām. qz contulit mihi aliud beneficium in ipetratōe tacui qz haberem aliud beneficium. vtz littere mee ad beneficia sine surrepticie Rñd3 ro. pō cū distinctōe. qz vt papa contulit mihi aliud beneficium motu suo proprio vt ad petitiōne meā cui contulit vt ad petitiōez alteri. prio mō qn mihi contulit beneficium suo proprio motu: iū littere mee nō sūt subrepticie. s3 dabit mihi optio an veli dētere primū bñfi. vt scōm. si vero contulit mihi beneficium ad petitiōne meā vt alteri collatōez

re subrepticia: nisi i ea fieret: expissa metio
 de alio bñficio ia obteto Sed sancti p̄ vel
 le inozmari a vob: qñ cognosca ego q̄ fa/
 cta fuerit a vobis collatio motu vzo pprio
 Rñder ro. pon. q̄ collatio dicit fieri motu
 nfo pprio qñ in collatione nfa expmimus
 q̄ fuit scā motu nfo pprio. puta. si dicamus
 nos motu nfo pprio nō ad petitiōem suam
 vel alterius: alias si ista nō exprimetur i lit
 teris n̄is p̄sumitur q̄ fuit facta ad petitiō
 nem alterius.

Si pluribus ^{Lasus. Pa}
^{pa mandavit}
 ep̄o pic. vt mibi puideret de digni
 tate si q̄ vacerz in sua diocesi: alioqñ: p̄rio
 vacatura. tpe illo vacauerūt tres vel q̄tuor
 or dignitates: certū ē q̄ n̄ possū h̄re nisi v/
 nā. ep̄s pic. vulr mibi p̄ferre vnā: ego autē
 pcto alia: q̄rit: cui dabit optio? Rñder ro.
 p̄. cū dist in cōde. qz aut ille dignitates sūt
 diuersi valoris aut sūt equal valoris. si sūt
 diuersi valoris: ē subdistinguedū. qz v̄ pa
 pa fecit mibi grām motu pprio: tūc mibi de
 bet dignitas p̄nguior z maioris valoris.
 si at papa fecit mibi grām ad mei postula
 tionē vel alterius: tūc mibi nō debetur ni
 si dignitas minoris valoris. si vero digni
 tates sint equalis valoris: tūc est in optiōe
 ep̄i: quā voluerit mibi cōferre. quod verū
 est: qñ collatio est mibi scā p̄ papaz ad mei
 req̄stā vel alterius. qz si eēt mibi scā colla
 tio p̄ papā motu suo pprio: tūc daret mibi
 optio: z infra decē dies poterō eligere dig
 nitate quā voluerō z isti decē dies nō cur
 rūt nisi a tpe noticie z est bic tex. sicut decē
 dies ad appellandū nō currūt nisi a tpe no
 ticie. c. concertationi. alleg. in glo.

Quom in ecclesia ^{Pro in}
^{tellectu}
 istius. e. ē p̄supponēdū illd quod
 habet in. c. a collatiōe. s. de ap. istomet libro
 vcz ep̄s p̄tē ē in caplo: tāq̄ canonicus z
 habere vocē in caplo. aliqñ vt p̄clatus. et
 tūc nō habet vocē: vt ibi dicit. Lasus. Po
 namus q̄ in eccia pic. fuit obfuarū per lō
 gum tempus z sufficiens ad introducendū
 p̄suetudinē q̄ ep̄s haberet vocē i caplo tā
 q̄ canonicus: licet nō eēt canonicus z q̄ ha
 beret vnā p̄bēdā vt ceteri canonicus. qz i illa
 eccia crāt. xij. p̄bēde. licz nō eēt nisi. xij.
 canonicus. postea papa mibi p̄tulit canoni

catū in ipa eccia: z mādauit canonicis. vt
 me recipent in frēm z canonicū: z p̄bēdaz
 si q̄ vacaret: mibi cōferrēt. alioqñ primo va
 caturā: accidit: q̄ ep̄s mortuus est. z sic va
 cavit sua p̄bēda: q̄rit: nūqd virtute mee
 grē possum illā p̄bēdā petere: certe nō. s. z
 debeo expectare q̄ p̄bēda alicuius cano
 nici vacet. nā papa non intendit p̄ meam
 grām derogare p̄suetudini illius ecclesie.
 z cū p̄ cōsuetudinē eccie illa p̄bēda debet
 futuro ep̄scopo non possum illam petere

Si tibi. ^{Per adeptiōne secundi}
^{beneficiū curati cuius fru}
 ctus alter percipit nō vacat primū
 h. d. Pro intellectu huius: c. est p̄supponē
 nēdū illud quod dicit in. c. de multa. eo. t̄.
 iū gn. z in extrauagā. iohā. xij. . q̄ incipit
 epecrabilis. vcz q̄ si alicui obtinēti bñfici
 um curatū p̄feratur aliud bñficiū curatuz
 z illud acceptet post adeptā pacificā posses
 sionē: ip̄o iure vacat primū: ita: q̄ ep̄s po
 terit illd alteri cōferre. Lasus. Cū ep̄s pi
 cianē eēt grauatus mole debitorz: accessit
 ad apof. se. z a papa impetrauit grām. vesp
 se pcipet fructus primū anni oim bñficio/
 rū vacatū in sua diocesi: vt inde ex illis fru
 ctibus posset soluere sua debita: accidit: q̄
 vacauit eccia parrochialis. ep̄s pic. p̄rio
 mibi obtinēti aliō bñficiū curatū p̄cluriz
 tā ecciaz prochiale quam acceptauit z adept
 us fini possessionē. nūqd p̄dēte anno q̄ e
 p̄isco. pic. pcipit fructus illius eccie: cēlebi
 tur meū primū bñficiū vacare: ita q̄ possit
 alteri conferri p̄ ep̄m. Rñder ro. pon. di
 cens q̄ eq̄tari cōsonū est: vt p̄dēte anno q̄
 ep̄o pcipit fructus bñficiū curati nō vacet
 p̄simū. nā cuz ego nō pcipiam fructus istius
 beneficiū. nō dicoz plene habere poss. illius
 secundū bñficiū. ideo licite potero retinere pri
 mū bñficiū. z sic ist d. c. declarat. c. multa. all

Qui de non sacerdo
 q̄ Cū mādat alicui n̄ sac̄dotal vel in
 regra aut certi valoris p̄ferri p̄bēda sac̄dotal
 v̄ d̄idia. aut miorz valoris: illi cē volēti p̄fer
 re n̄ potit. h. d. Pro intellectu h. d. c. p̄supponē
 dū q̄ i q̄busdā ecciis aliq̄ sūt p̄bēde q̄ d̄nr
 sac̄dotales. alic d̄ iac̄dōales. alie s̄bd̄ iac̄dōales
 z istd fuit introducū vt meli⁹ possz deser
 uiri diuino cultui. hoc est: alique sunt p̄
 bēde ad quas nullus p̄mouet nisi sit sacer

dos alie diaconales ad q̄s diaconi pmo /
 uent. alie subdiaconales q̄ offeruntur s̄ b̄ dia /
 conis. Itē p̄supponēdū sc̄do q̄ in aliq̄b̄ ec /
 clesijs sicut ē in ecclia picta. alique sūt p̄bē /
 de integre. alie sūt dimidię p̄bēdę q̄ ca /
 nonicus habēs illā dimidię p̄bēdę. p̄ci /
 pu medietatē fructuū alie p̄bēdę. **Cal.**
 Papa mādauit ep̄o pictanēsi ut mibi p̄ /
 daret de aliq̄ p̄bēdā n̄ sacerdotali i ecclia /
 pic. accidit q̄ vacauit aliq̄ p̄bēdā sacerdo /
 tal: vtz ep̄s virtute mee gr̄e possit mibi il /
 lā cōferre? **Lerte n̄.** s̄ q̄d pa. mādauit ep̄o /
 picta. vt i sua ecclā i q̄ erāt p̄bēde integre. a /
 lie dimidię mibi cōferret p̄bēdā integrā. v /
 tz possit ep̄us mibi p̄ferre dimidię p̄ben /
 dā. **R̄ndet q̄ n̄.** S̄z po. q̄ pa. mādauit m /
 bi p̄uideri d̄ p̄bēdā valoris cētū librarūz. /
 vacauit nūc aliq̄ p̄bēdā minor̄ valor̄: vtz pu /
 ta valor̄ q̄n q̄giuta librarūz: vtz possit d̄ illa /
 mibi p̄uideri. certe nō. 2 rōem hoz ponit /
 ro. p̄o. nā fines mādati aplici sūt diligēt̄r /
 obseruādī in. l. diligēt̄r. ff. mādati. id mā /
 datū aplicū nō d̄z extēdi extra casus exp̄s /
 sos in rescripto.

hac formā qz mādauit ep̄o pic. vt mibi p̄ /
 uideret de p̄bēdā in ecclia pic. simplr abiq̄ /
 alia specificatione. vacauit p̄bēdā sacer /
 dotalis. vtz ep̄s illā mibi nō p̄moto ad sa /
 cerdotiū possit cōferre? **R̄ndet q̄ nō.** s̄ q̄d /
 si nōdū sui p̄mouit ad sacerdotiū. sed tū /
 sum in etate legitima. p̄uta. xxv. annoz. i q̄ /
 potero p̄moueri ad sacerdotiū an de illa p̄ /
 bēdā sacerdotali vacāte possit mibi p̄uide /
 ri. certe sic. Et ista sūt vera nisi alias cōsta /
 ret de mente pape. puta si in lris pape dice /
 ret nō obstātibz quibuscūq; p̄ que effectus /
 litteraz n̄faz possit impediri aut differri. /
 nā tūc etiā de p̄bēdā sacerdotali possit m /
 bi p̄uideri licet nōdū eēs etatis legitime: /
 in q̄ posses p̄moueri ad sacerdotiū

S i pauper **Casus** Papa mā /
 dauit ep̄s. pic. in /
 forma paup̄m vt n̄cis clerico p̄u /
 deret de b̄nficio cōpetēti fm merita ipsius /
 tici. vt inde possz sustētari. añq̄ ep̄us pic. /
 illi p̄uideret d̄ b̄nficio cōpetēti: ipse tici? a /
 dept? fuit aliq̄d b̄nficiū: et q̄ licite poterat /
 sustētari. postea vacauit b̄nficiū i collatōe /
 epi. pic. vtz d̄ illo possit p̄uideri eidē ticio /
 videt q̄ sic. alias sua gr̄a sibi de nihilo fuit /
 rex n̄ obstāte ista rōe dubitādī decidit h̄ ro. /
 p̄o. s̄riū vtz q̄ ep̄us picta. d̄ b̄nficio vacāte /
 nō poterit ticio p̄uideri. 2 rō h̄ ē qz cuz mō /
 habeat b̄nficiū ex q̄ p̄t viuere. 2 si cesset eā /
 sue gr̄e debet cessare effectus

S i sede apostolica.
Casus Vacāte aliq̄ ecclā pro v̄la /
 liquo alio b̄nficio impetrari illd̄ b̄nficiūz /
 a legato card̄ali tūc i his p̄tibz existēti ead̄ /
 die ep̄us pic. tibi p̄tulit illd̄ b̄nficiū: q̄ritur /
 q̄s n̄m debeat habē illd̄ b̄nficiū. vtz ego: /
 q̄ habeo collatōez a legato d̄ latere vel tu q̄ /
 habes collatōez ab ep̄. s. pic. **R̄ndet ro. p̄o.** /
 cū distinctōe aut tu habes posses. illi b̄n /
 ficij: ex tūc es preferēdus: licet habeā colla /
 a legato pape: 2 nō tu. aut eōtra ego sum /
 possessor. 2 tūc sine dubio sum potior. id /
 sum tibi preferēdus? **S̄z ponam?** q̄ neuter /
 n̄m ē in possessione q̄rit q̄s sit potior i col /
 latōne? **R̄ndet q̄ ego q̄ habeo collatōnez /
 a legato 2 nō tu. p̄pter excellētiā 2 preroga /
 tinā ipsius legati de latere sum tibi prefe /
 rēdus. Et ista sūt vera dū tū nō possit ap /**

H icet ep̄us **Itē. e. venit li /**
 mitat̄ne ad. e. d̄ /
 mlta. co. ti. i ā. vbi d̄z q̄ si alicui ob /
 tinētī b̄nficiū curatū vel dignitatē vel p̄so /
 natū cōferat aliō s̄lle b̄nficiū incōpatibile. /
 2 adeptus fuerit possessionē pacificā vacat /
 p̄mū b̄nfi. d̄z i. c. p̄missa d̄ elec. d̄. isto li. q̄ eē /
 si steterit p̄ ip̄m cui ē collatū sc̄dm b̄nficiū /
 q̄ min⁹ ad ip̄scat possessionē pacificā vacat. /
 p̄mū b̄nficiū ac si app̄hēdissz possessionē /
 pacificā. 2 poterit ep̄s p̄mū b̄nficiū p̄ferri /
 alteri idonee p̄sone. s̄z vtz ep̄s possit istuz /
 cui cōtulit p̄mū b̄nficiū qd̄ vacat p̄ adep /
 tionē alterius b̄nficiū incōpatibilē inducēt /
 possessionē reale abiq̄ cognitione cause. /
R̄ndet q̄ nō. imo d̄z existēs facere citari p̄ /
 mū possessorē 2 ip̄m audire sup̄ iure suo q̄ /
 re retineat p̄mū b̄nficiū cū adeptus fue /
 rit possessionē pacificā sc̄dm b̄nficiū q̄ nisi al /
 leget aliquā causā rōabilem poterit ep̄s in /
 ducere istū cui secūdo cōtulit illd̄ b̄nficiūz /
 in possessionē reale ipsius beneficij

S i cui **Casus** Lū in ecclia picta: /
 eēt aliq̄ p̄bēde sacer /
 dotales alie nō: sed erāt diaconales /
 vel subdiaconales pa. fecit mibi grām s̄b

parere p test es vel alia pbationū genera q̄
 collatio fuerit p̄oz. nā lz iste due colla tōes
 sint facte ead̄ die: tñ potuit eē q̄ ep̄s pic. fe
 cit tibi collatōnez istius bñficij tali die de
 mane. z q̄ legatus fecit tibi collatōne ho
 ra vesperarū: tūcei si de hoc posset cōstare
 tūc eēs potior. z isto eēs p̄ ferendus. **¶** Flo
 rap̄io q̄ legatus de latere p̄t p̄ferre bñfi
 cia ex sua generali commissione legatōis
 secus est in legatis natis z missis. nā tales
 non p̄nt bñficia conferre: nisi haberēt sup̄
 p̄ hoc spēalem p̄tātē. **¶** Flo. principalē effec
 tū b̄. c. vcz q̄ si eadē die papa v̄l suus lega
 tus p̄tulerit tibi aliq̄d bñficiū z eadē die
 ita q̄ nō p̄t cōstare que collatio sit priorz
 posterior. ep̄s fecerit tibi collationē illi
 bñficij q̄ p̄tio ad ep̄us fuit possessionē illi
 bñficii p̄ferendus. si aut̄ neuter possideat:
 tūcego habeo q̄ collatōem a papa v̄l a suo
 legato sum potior in assignatione bñficii.

Qum singula ^{Casus. Ab/}bas monaste
 rij sc̄i cipriani alicui ex suis mōaste
 rijs haberi prioratū vel aliq̄d bñficiū cura
 tū voluit sibi conferre aliud bñficiū cura
 tū vtz talis monachus p̄ offit̄ istō sc̄dm be
 nefi cū absq̄ auctoritate pape obtinere.
 Rñdet q̄ nō alias ip̄o iure vacat p̄imum
 bñficiū. z tenet ip̄e monachus dimittere p̄
 mū bñficiū statim vt cōferat̄ alteri. qd̄ si n̄
 fecerit: efficit̄ ip̄e monachus ineligib̄ilis z
 tāq̄ ambicio sus debet vtroq̄ p̄uari. qd̄ ve
 rū est siue ip̄i monachi deseruiant illi prior
 ratū z eccl̄is curas p̄ se ip̄os siue p̄ vicari
 os institutos p̄ ep̄m ad p̄ntatōz ip̄oz iur̄.
 ta ca. de mōachis. eo. ti. in an. fallit̄ si vnū
 istoz bñficioz eēt alteri annexū. qz tūc nō
 haberent locū pene sup̄radicte cū ista duo
 bñficia reputent̄ p̄ vno. c. dudū. s̄. de elec.
 Sed. qd̄ solita sūt z p̄sueta p̄ferri sol̄ mo
 nachis illius monasterij. vtz p̄ possint con
 ferri monachis monasterij noui p̄icta uen̄
 vel alterius monasterij: qd̄ nō subest mōa
 sterio sc̄i cipriani. Rñdet ro. pon. q̄ nō: ni
 si cū aucto. apo. se. qd̄ vez ē si in mōasterio
 sc̄i cipriani repiant̄ p̄sone idonee ad obti
 nēdū illa bñficia. qz si nō possent reperiri p̄
 sone idonee: possent assumi de monasterio
 mōasterij noui vel alterius monasterij nō
 subiecti monasterio sc̄i cipriani etiā absq̄

licentiā pape. verū tñ securius eēt q̄ recte
 ref̄ auctoritas pape. **¶** S; qd̄ ponamus: q̄
 de facto factū fuit p̄rium. vtrū p̄ facientes
 z n̄ obedientes huic cōstitutōi debeāt puni
 ri aliqua pena. Rñ. ro. pon. q̄ sic. nā p̄lat̄
 q̄ cōtulit p̄oratus vel alias admistratōes
 monachis alteri monasterij est p̄uar̄ cō
 ferendi illas admistratōes p̄ illa vice. z po
 testas cōferēdi illa bñficia p̄ illa vice defert̄
 diocesano loci nisi mōasteria sint subiecta
 immediate ro. pon. qz tūc p̄tās p̄ferēdi de
 fert̄ ad papā. qd̄ de recipientibz z detinen
 tibz illa bñficia sunt ineligib̄les ip̄o iure.
 nec tenet collatio sibi de dictis bñficiis fa
 cta. Flo. ex p̄ici. c. q̄ singula officia dñt cō
 mitteri singulis p̄sonis z vna p̄sona n̄ debet
 habere duo beneficia sicut in corpe huma
 no quodlibet membrū habet suam p̄p̄iaz
 opationē nec exerceat actū alterius membri
 . lxxix. distinc. c. i. in p̄inci. Nota insup̄ p̄
 .c. de multa. eo. ti. in an. etiam habet locus
 in prioratibz. z n̄ solū in ecclesijs p̄ochiali
 bus. vt hic dicit̄. nā monacho obtinēti v
 nū prioratū: nō potest sibi alius prioratū
 p̄ferri: nisi ille eēt annexus p̄io prioratū.
 sed tūc nō d̄r habere nisi vnū bñficiū.
 nā isti duo p̄ vno reputant̄. c. dudum. de
 elec. **¶** Nota vlt̄erius q̄ religiosus vni
 monasterij nō debet assumi ad monasterij
 vni alterius monasterij Nota insup̄ penā
 q̄ impōit̄ illis q̄ faciūt p̄tra istā p̄stitutionē

Qum in eccis ^{Casus. Va}cante subcē
 toria vel alia dignitate electiua i ec
 clesia p̄icia. Canonici cōueniūt i vnū. z ad
 succentoriā vel aliā dignitatē quēdā ticiuz
 elegerūt. verū tñ erāt aliq̄ absentes. querit̄:
 nūquid debebāt ip̄i absentes vocari ad eo
 lcōz. Rñdet ro. pon. q̄ sic: si ip̄i commode
 poterāt vocari. z hoc siue sint in puincia si
 ue extra: dñ modo cōmode possint vocari.
 S; pona. q̄ p̄ lōgū tēpus z sufficētes ad in
 ducēdū p̄suetudines fuit obfuarū q̄ in elcō
 nibz faciēdis d̄ succētoria z aliis dignitati
 bus eccl̄ie pic. q̄ soli p̄ntes eligebāt necerat
 necesse vocare absentes an valeat talis cō
 suetudo: Rñ. ro. p̄. q̄ sic. secus si nō esset
 talis p̄suetudo. nā tūc canonici absentes
 possent allegare z dicerē q̄ fuerit neglecti. de
 castōe q̄ ip̄i possent p̄ iudicem cōmpeten

im facere cassari electiones istas. verū tamē si ipsi absentes nihil opponerent istas electiones nec personas eorū ipso iure valent electiones facte p̄ntes. nam vocatio absentium non est de substantia electionis. c. ecclesia. ij. de elec. in an.

Presenti. Istud. e. venit limitatiue ad. c. licz. s. e. ii. isto libro. Casus. Dicit in. c. al. leg. licet. s. q. solus papa potest p̄ferre bñficia vacātia in curia romana. s. po. q. nū. cū sedis aplice vel legati pape cū mitterentur ad aliquā puinciā in sua legatōe mortui sūt in locis p̄ximis curie romane: non tñ decesserūt in curia. vtz p̄p̄benduntur sub ca. licet. ita q. solus pa. possit bñficia eorū vacātia p̄ferre p̄sonis idoneis: Rñd̄z q. sic. 2. ido papa poterit illa bñficia p̄ferre ac si ipsi obijissent in illo loco ubi residet curia. idem dicit dñs d. curialibz q. p̄fici cūtur ad peregrinatōem 2. moriūtur in locis p̄ximis ipsi curie vterā solus papa possit sua bñficia p̄ferre fm tenore illius. e. licet. vi delict dñmō papa bñficia p̄ferat in fra mensem. nā ipso mense elapso possent collatores huiusmodi bñficioz dca bñficia conferre Sed scissime p̄r velle informari a vobis qualr cognoscā ego q. aliquis sit mortuus in loco vicio curie romane? Rñdet ro. p̄o. q. in isto casu illa appellam? vicina curie romane que distat a loco vbi est papa cū sua curia per duas dicitas legales. hoc est p. r. laicas. nā dicitā iure accipit p̄ decē leucis. l. vicena milia. ff. si q̄s cautōibz. s. 3. po. q. aliq̄s dñs hñs domiciliū parisius cū curia ibi eēt residēs mortuus ē. vtrū bñficia sua dicant̄ vacari i curia: Rñdet q. nō. 2. ido sol. pa. n̄ possz illa bñficia cōferre: s. si ordiari p̄ueniat papā valebit collatio. s. ponam? q. curia romana cū eēt parisius vult se trāsferre ad civitatem romanā. postea aliq̄s curialis nō potuit in seq̄ curiā: s. remāsit infirmus parisius 2. postmodū mortuus ē. vtrū bñficia sua censeant̄ vacare in curia romana? Rñd̄z q. sic. 2. p̄ n̄s solus pa. illa bñficia poterit conferre dñ tñ conferat infra vñū mensem vtz dicitur est.

eo. ii. s. q. solus papa pōt conferre bñficia vacantia in curia romana dñ tñ illa bñficia p̄ferat infra vñū mensem. Sed ponam? q. aplica sede vacāte aliquis clericus bñficia ecclesiam parrochiale vel aliud bñficiū curatū decessit in curia. vtz ad ecciam romanā spectet solū collatio hñmōi bñficio curati: ita p̄ p̄uissio bñmōi ecclesie prochialis seu bñficio curati debeat differri vsq̄ ad futurū successorē q. eliget in romanū pontificē? Rñdet ro. pon. q. cū vacatio ecclesie prochialis 2. bñficio curati sit p̄diosa a iabo subditis precipit papa q. si se aplica vacāte vacet hñmōi bñficiū curatū in curia romana vel in locis p̄ximis curie q. ordinaris possit hñmōi bñficiū cōferre nō obstāte dca. c. licet. 2. sic istō. c. ponit spēale in bñficio curatis. Sed po. q. vacauit istō bñficioz curatū ad huc viuente 2. sup̄stite roma. pon. accidit q. papa ē mortuus añq̄. puideret alicui de isto bñficio curato. vtz ordinaris possit illō p̄ferre etiā si nōdñ sit elapsus mēsis. in fra quē solus papa debebat p̄videre? Rñdet q. sic. qd̄ vez est si papa nō p̄uiderit istud bñficiū curatū añ ipius mortem?

Nota p̄rio q. aplica sede vacāte p̄nt ordinaris conferre eccias prochiales etiā si vacauerint in curia nō obstāte. c. ij. sup̄. eodē. et istō est spēale in ecclesijs prochialibz rō specialitatis est fauor aiaz. vt dicitur p̄ncipiū tex. Ex quo sequit̄ q. cū istō sit spēale in ecclesijs prochialibz q. ius cōseruat̄ i alijs bñficio ecclesiasticis. l. i. Ad municipales Nota q. mensis q. p̄cedit pape ad p̄ferendū bñficia vacātia in curia romana nō currit sede aplica vacante

Sicui. Gratia alicui p̄cessa vt p̄uidere possit p̄sonis idoneis p̄sonis si exp̄sis nō expirat morte p̄cedentis. secus si p̄sone eēt exp̄sse h. d. Casus. Papa p̄cessit ep̄o picta uen. fauultat̄ vt forte in ecclesia sua cū ad ip̄z nō spectaret collatō p̄bende. sed ad decanū 2. capitulū vel etiā in alia ecclesia possz p̄uidere p̄sonis idoneis añq̄ ep̄s picta. p̄uiderit illis p̄sonis papa mortuus est. vtz illo mortuo exp̄rauit gratia data ep̄o picta. vtz non obstante morte pape possit dicitus ep̄s p̄uiderere personis idoneis. Respondet: q. si anteq̄ ep̄iscop̄ picta. puideret p̄sonis

Si apostolica Casus. Dicitur in. c. ij

idoneis. et si relictis existere integra pro morte sit non expirat. Ad id non obstante morte pape poterit pro uidere personis idoneis quod verum est quoniam in gratia fuerit episcopi certe personae. Sed quod si gratia puidendi in aliquo ecclesia respiciebat fauorem certe personae et ante episcopi puidere: mortuus est papa. vix expirauerit gratia. Rūdet quod tunc pro morte concedentis expirata est gratia. Nota. primo ex principio. c. quod gratia facta pro morte concedentis non expirat ante illi cui facta est gratia: illa gratia vteretur. et ista fuerit non dubitandi ad istud. c. secundum est in gratia alicui concessa. et sic cessat contrarium glo. de c. si super gratia de offi. delega. quod videtur tradidit se deo deo h. c. dicit ei in dicto ca. si super gratia. quod mortuo papa ante vacet prebenda non expirat potestas executoris quod non expirat gratia. ergo nec potestas executoris que est accessoria ad gratiam. sed tibi ista erat facta gratia. hoc autem in secundo deo h. ca. non erat facta sed mandabat fieri sed in primo deo gratia erat facta. quod respiciebat fauorem illius cui mandabat ut faceret gratiam. et ideo quantum ad ipsum dicitur facta gratia.

Si episcopus. Si episcopus dederit potestatem ut vice sua in sua diocesi clericos poterit ordinare et fuerint clerici sine titulo ordinari: ordinans et non dās potestatem incurrit penam. c. cum secundum apostolum eodem in an. nisi dās potestatem noiauerit sibi certos clericos ordinandos. nā tunc dās potestatem et non ordinans penam incurrit. h. d. Presupponendum est quod habet in. c. alleg. cum secundum apostolum. v. c. quod episcopus non debet aliquem clericum ordinare ad sacros ordines: nisi potest sibi quod talis clericus habeat sufficientem titulum vnde vivere possit. et si contrarium fecerit: tenet episcopus illi dare necessaria vnde possit vivere: donec fuerit affectus sufficientis beneficii necogatur mendicare. Casus. Episcopus picta. dedit episcopo angolimeñ potestatem ut posset ordines celebrare in diocesi. pic. episcopus angolimeñ aliquos clericos promouit ad sacros ordines sine titulo ecclesiastico. querit quod episcopus tenebitur ordinato ministrare necessaria vite donec habeat unde possit sustentari. Rūdet ro. pō. cum distinctio. aut episcopus picta. dedit potestatem episcopo angolimeñ. celebrandi ordines in diocesi picta. non facta episcopi personarum: et tunc

episcopus angolimeñ. tenebit prestare necessaria vite tali ordinato donec fuerit beneficius affectus. Si autem dedit potestatem ordinandi certam personam episcopus tunc se episcopus picta. illi tenet ministrare necessaria. quod tunc videtur dedisse potestatem episcopo angolimeñ. ut istud ordinaret siue fuerit idoneus siue non. sed in primo casu videtur dedisse potestatem ut clericos ordinaret si fuerint idonei. non dicitur idonei absque titulo ecclesiastico. Sed quod scilicet potestatem nam quod episcopus picta. dedit mihi licentiam recipiendi ordines a quocumque mallem episcopo quod de iure non possit recipere ordines: nisi a proprio episcopo. non habebat aliquem titulum ecclesiasticum vnde cum istis accessit ad episcopum primum: ab eo recepi ordines: quos istorum tenebit mihi ministrare necessaria. Rūdet quod mens proprius episcopus: quod non debet dare istas litteras: nisi prius sibi constituo de titulo ecclesiastico. sed hoc die tamen episcopus dāt istas litteras licentie non facta fide de titulo. ecclesiastico: sed tamen in litteris suis faciunt mentionem dum tam vobis constituerit de te. ecclesiastico sufficienti sciam nostram exonerado. Nota primo iuncta glo. quod quod non potest ordines celebrare in aliena diocesi sine licentia proprii episcopi. nec posset in sua diocesi ordinare clericos alterius diocesis tamen teneberet ordinatio si fieret de se sed ordinans esset suspensus et ordinatus non haberet executionem ordinum. Nota principalem effectum huius capli quod ordinans debet diligenter inquirere et promouendi habeant titulum ecclesiasticum. nā si ordinaret absque titulo incurrit penam. c. cum secundum apostolum alleg. Nota quod cum prius episcopus committit alteri episcopo ordinatōem certorum clericorum et noiatorum. episcopus cui facta est commissio non tenetur inquirere an noiatori sint idonei vel ne sed dāt presumere quod committēs prout sibi idoneos. et si tales ordinari repiant sine titulo: est imputandū committenti et non ordinanti. Nota. vltimū quod episcopus non debet dare licentiam recipiendi ordines ab alio episcopo. nisi si constet sibi quod tales habeant titulum.

Quamuis. Si papa alicui det facultatem conferendi beneficio certo modo vacantia vel ad papam deuoluta. postea conferat specialiter vel conferri mandet generi derogat per speciem. h. d. Casus. Papa dedit episcopo pictancū facultatem conferendi beneficia seu clericorum decem

dentū vel nō decedētū. z isti clerici posside-
 bant beneficia spectantia ad collationem
 alterius epi q̄ epi p̄cia. data ista facultate
 vacauit b̄ficiū p̄prebēsi sub tali facultate.
 forte per decessum vel renūciationē illorū
 clericorū. vñ postea papa ferit collationem
 de vno illoz beneficiorū vel dedit facultate
 conferēdi speciale beneficium. licet non
 fieret mentio de generali potestate epi. an
 valeat ista specialis collatio? Rñdct ro. pō
 q̄ cū generi deroget p̄ specie valet illa sp̄a
 lis collatio licet nō fuerit facta mentio de
 generali facultate. ¶ Nota primo q̄ in b̄fi-
 ciijs conferendis papa habet plenā potestāte
 z ideo potest conferre b̄ficiā in quacūq̄ p-
 te orbis sita. nā concurrat cum quibusda
 ordinarijs. immo posset reseruare dispōi.
 sue beneficia ad alios spectantia cū decre-
 to irritante. Nota ad qd allegat p̄ns cap. i.
 q̄ generi p̄ sp̄em derogat. concordat. c. l. d.
 rescrip. in an. Nota principalem effectum
 huius ca. q̄ si papa alicui dederit generalē
 facultatē cōferēdi beneficia. postea alteri
 dederit specialem potestātē cōferēdi cer-
 tū beneficium sub generali facultate concess-
 sum valet collatio specialiter facta

Si is cui ^{pro intellectu istius} capituli est p̄suppon-
 dum qd habet in glo. posita super
 verbo verba. vcz q̄ bonifacius octau^o cō-
 ditor h^o volumis statim post suā p̄motio-
 nem reuocauit grās factas p̄ duos suos p̄-
 decessores vcz nicholaū z celestinū z ver-
 ba illius cōstitutionis erāt ista. grās scās
 p̄ tales z per quas ius nō est acquisitū in re
 cassamuo z ad nihil amus decernētes i irri-
 tū zē. Las. Nicolaus q̄rtus vel celestinus
 q̄ntus cōmulerat cōmunicatū z māda-
 bat canonicis: vt sibi p̄uiderēt de p̄bēda.
 canonicatu dignitate v̄l officio virtute sue
 gratie. ticius assecutus fuit p̄bēdā z expe-
 ctat dignitatē vel officium. Pendente illo
 tpe nicholaus quartus mortuus est. z ei
 successit bonifacius. viij. q̄ reuocauit grās fa-
 ctas p̄ p̄decessores suos. postea vacauit di-
 gnitas: illā petebat ticius p̄ virtute gratie si-
 bi facte p̄ nicholaū q̄rtū. dicebat caplm q̄
 nō tenebat sibi illaz dignitatē p̄ferre. qz
 gratia sua fuerat reuocata p̄ bōifaciū. viij.
 Dicit ticius q̄ constitutio reuocatoria in

telligit duz tñ nō fuisset sibi acq̄sitū ius in
 re. z qz fuerat p̄bēdā assecutus: ideo dice-
 bat suā grām nō eē reuocatā. Contra alle-
 gabat ca. q̄ cū ista dignitas eēt separabil^r
 a canonicatu. z licet ticius p̄secutus fuisset
 p̄bēdā: tñ nō habebat ius in re q̄tuz ad
 dignitatē nūquid caplm b̄n dicat. Rñdct
 q̄ sic. z ideo d̄t ro. pon. q̄ sua grā erat exti-
 cta q̄tū ad dignitatē p̄sonatū vel officij
 Sed po. q̄ papa creauit me canonicū: mā-
 dauit mihi cōferri p̄bēdā z etiā vt p̄feretur
 mihi dignitas vel officium. vacauit p̄bēda
 q̄ consuevit assignari soli canonico. assecu-
 tus fui dignitatē. sz adhuc sum sub expe-
 ctatione p̄bēde. p̄dente tpe fuit reuoca-
 ta mea grā. postea vacauit p̄bēda: nūquid
 illā possū petere? Respondet q̄ sic: licz grā
 mea fuerit effectū sortita q̄tū ad canonicatū
 z dignitates. Sz qd si papa creauit me
 can. z mādauit p̄uideri d̄ p̄bē. cū vacarz. po-
 stea vacauit dignitas. q̄ cōsuevit assignari
 soli canonico z fuerit reuocate gratie. v̄l
 vtz ista videat reuocata ex quo nō suz ad
 huc adeptus p̄bēdā. Rñdct ro. pon. q̄ nō.
 Nota p̄rio q̄ per mortem pape conceden-
 tis grām nō extinguit gratia etiā re existē-
 te integra. ideo est opus reuocatione. vñ d̄
 hodie papa statim post suā p̄motionē re-
 uocat oēs grās suorū p̄decessorū. z hoc di-
 cit se facere ad tollendū votū captā de mor-
 tis. sed in postea dat tot grās vel plures q̄
 fecerint sui p̄decessores. ideo dicit panoz.
 q̄ vera rō reuocationis illaz grāz est: vt
 boies deferāt pecunias ro. pon. Nota si i
 ecclesia sit statutū q̄ dignitas nō conferat
 nisi canonico: sufficit: q̄ talis habeat ius
 canonicū: licet nō habeat p̄bēdam. z hoc
 nisi statutū magis specificē loqueret qz di-
 ceret nisi canonico p̄bēdato. nam tūc eēt
 obseruanda verba statuti. vt hic ē textus.

Quondam ^{Lasus} Papa se-
 cit mihi gratiaz
 q̄ in eccia picta uen. qz contulit mihi
 ius canonicū z mādauit canonicis: vt mi-
 hi cōferrent p̄bēdā si qua vacaret: alioq̄n
 p̄ primo vacatu. cū decreto irritatē. dat^r mihi
 executoribz: postea papa fecit tibi similem
 gratiam cū clausula añferri. qz voluit tē p̄-
 ferri quibus sc̄ijs prioribz quibz sc̄a erat si
 milis gratia. vacauit p̄bēda. certū est q̄
 R

sibi debebat virtute clausule anteferri: tñ
 meus executor conuulit mibi p̄bēdā vacā-
 rem. quia forte ignorabat tuam grām. po-
 stea fuerūt reuocate gratie z tuus executor
 tibi p̄tulit istā p̄bendam: queritur: cui de-
 beatur p̄benda. Rñdet q̄ nulli n̄m des-
 betur. primū qz p̄benda nō mibi debetur:
 sed tibi. Item nec tibi. qz t̄p̄ quo fuit tibi
 collata p̄bēda iamqz tua gratia fuerat re-
 uocata. ideo nulluo nostz habet iuo i illa
 p̄benda. Nota primo limitationē ad regu-
 lā illā q̄ in gratijs expectatiuis habet locū
 illa regula. q̄ prior est tempore: potior est iu-
 re. fallit illud quando apparet de cōtraria
 voluntate ipsius mandatis. qz voluit: q̄
 secūdo receptus omnibz prioribz p̄fereat.
 sed qñ aliter nō apparet de voluntate pape:
 habet locū illa regula. qui prior est t̄p̄: po-
 tior est iure.

Mandatum. Istud ca. vēit
 declaratiōe ad
 c. cū in ill. s. eo. ti. Cas. Papa mā-
 dauit ep̄o p̄icta. vt mibi p̄videret debñs
 ficio prime vacaturo in ecclesia p̄icta. cu-
 ius collatio spectat ad ecclesiam p̄icta. va-
 cauit nūc bñficiū cuius collatiōem habet
 canonicus solus. z nō oēs canonicis simul
 vtz illud bñficiū comprehendat s̄b ḡra
 mibi scā? Rñdet ro. pon. cū distinctōe. aut
 iste canonicus facit collationem illius be-
 neficij vice z nomine totius capli. qz forte
 p̄pter discordias euitandas fuit factū sta-
 tutū vt vnus solus canonicus. puta anti-
 quior cōferret bñficia vacantia p̄ia eb do-
 moda z alijs in alia eb domada. z sic de a-
 lijs. z tñc cōp̄bēditur sub grātia mea.
 qz tñc idē est ac si totū capitulū conferret.
 Si autē iste solus canonicus nō habet fa-
 cere collationē vice z noīe capituli. sed rōe
 sue p̄bende: tñc nō cōp̄ben dit sub grā-
 tia mea: nisi diceret in litteris meis aliud. pu-
 ta quia apponeretur clausula ista d̄ bene-
 ficio spectatibus ad ecclesiam p̄icta. cōmu-
 niter vel diuisim. z sic est intell̄gendū. c. cū
 in illis. alle. vtz q̄ cū mandat alicui p̄uide-
 ri de beneficio spectante ad capl̄m alicui-
 de ecclesie non potest p̄uideri d̄ beneficio
 spectante ad collationem singularis cano-
 nici. nā hoc intelligitur verū nisi singula-
 ris conferret vice z nomine capli.

De clerico egrotante.

Pastoralis. Casus. Iure
 cautum reperit
 tur q̄ si ep̄s su taliter impeditus
 vt non possit exequi officij pastorale est si-
 bi de coadiutore p̄uidēdū. Sz q̄rit ad quē
 spectat p̄uidere de isto coadiutore. vt
 ad metropolitanū v̄legatū vel solū papā
 Rñdet ro. pon. q̄ datio coadiutoris ep̄oz
 archiepoz z alioz superiorum est de maio-
 ribz causis reservatis pape. ideo solus pa-
 pa poterit eis dare coadiutores. z dicit ro.
 pon. q̄ ipsis placis t̄nutio poterit p̄uide-
 re coadiutore. Sed querit: nūquid ep̄s
 vel superior alius sentio p̄fract? vel alio mor-
 bo impeditus possit sibi assumere coadiu-
 tores? Respondet q̄ sic. de consensu iamē
 sui capli vel maioris pris capli. sz non pos-
 set accipere coadiutores dissentiente capi-
 tulo vel maiore pte. Sz ponam? q̄ ep̄s
 est demens vel furiosus: certū est: q̄ nō p̄t
 sibi eligere coadiutores. sed nūquid suum
 capitulū poterit coadiutores aut coadiuto-
 res eligere? Rñdet q̄ sic. dum tamē totus
 capl̄m consentiat. vel saltem due partes ca-
 pituli. Sed ponamus q̄ ep̄s dicit q̄ non
 indiget coadiutore. nūquid capl̄m suū eo-
 t̄nutio poterit dare coadiutores? Rñdet q̄
 nō: sz pape debet capl̄m notificare statim
 ep̄i z eccle. qui papa p̄uidebit ecclesie. et
 dabit coadiutorem si videat id fieri debere
 Sed vtz coadiutor tenebit p̄ stare officij
 coadiutoris expensis suis vel plati. cui est
 dat? coadiutor. Rñ. ro. pon. q̄ coadiutor
 accipiet sumptus moderatos de p̄uenu
 tibi ipsi? prelato cui est dat? coadiutor. nec
 poterit alienare bona eccle q̄ seruando ser-
 uari p̄nt. licet possit alienare bona mobilia
 q̄ seruando seruari nō p̄nt ad silitudinē tu-
 toris dati pupillo v̄l curatoris adulto Sz
 nūquid coadiutor q̄ leuauit fructus eccle
 tenebit reddere rōnē siue cōputū bonoz
 p̄t ad ministratoz. Rñdet q̄ sic. nō soluz
 in foro penitentiali: sed etiam in foro con-
 tentioso. z poterit p̄pelli ad reddendū rō-
 nē siue cōputum ipsi prelato cui est dat?
 coadiutor vel successoribz suis. Nota
 p̄tio q̄ datio coadiutoris ep̄oz vel alioz
 platoz superiorum est de maioribus causis q̄

Speciat solum ad papam. et quo sequitur: q legatus cardinalis no potest dare coadiutores nisi haberet ad hoc speciale potestatem a papa. c. quod translatione. s. d. offi. lega. in an. Nota ulterius q contra romanam ecclesiam non currit prescriptio in his que sibi reservavit i signu generalis dominij.

Nota in sup q epus sentio contractus: vel alio impedimento pperuo detentus: potest sibi assumere unu coadiutore vel plures du modo consenserit sui capituli vel maiore pars Nota q si epus non possit eligere coadiutorem: tunc caplm suu poterit p ipso eligere z hoc auctoritate aplice sibi data per ista ca. sed tunc requiritur q omnes de caplo consentiant vel duces capituli Nota q alius a papa no potest epu invito dare coadiutorem. Nota ad quod allegatur pns ca. q quis no tenetur militare suis pprijs expensis. na hie dicitur q coadiutor debz habere expensas moderatas de puentib epu cui est datus coadiutor Nota q coadiutor no potest alienare bona ecclesie. z h veru de immobilibz vel mobilibz preciosis. nam bona mobilia que servando servari non pnt: possit ipse coadiutor alienare ad similitudinem tutoris vel curatoris.

De institutionibus

Dicitur sup de prebendis. veru: qz possit dnbitari ad quem ptimeat collatio z institutio prebendaru z alioz beneficioruz ecclesiasticoz. ideo ad nos informadum: annectitur rubrica de institutionibz. Pro quo sciendu q institutio hic accipit large z sub se comprehendit collatione: na collatio pprie dicitur quando beneficium est liberum z in mera dispositione episcopi: ita qz disponit de illo beneficio iure suo ordinario absq aliqua pntatione. sed quando beneficium non est liberu: sed est in iure patronatus alienius. quia patronus pntat. z ad pntationem patroni epus instituit illud pprie dicitur institutio. prouisto vero dicitur qn sit in re deuoluto scz qn supior prouidet in reuocationem inferioris

Et si capitulum Vacante sede episcopali: caplm no potest beneficia conferre spectantia ad solum epum licet possit i

stituire pntatos quis institutio ad solum episcopum spectet. h. d. Pro intellectu huius ca. est presupponendum illud quod habetur in. c. cu olim. de maio. z obe. in an. videlicet qeaplm sede vacante succedit epus: id pot exercere ea que sunt in iurisdictione p se z illa que sunt ordinis p alium. puta p alium quem episcopu. Item est presupponendum: q conferre beneficia est iurisdictionis voluntarie: ideo potest exerceri extra territorium in. c. nonit. de officio legati in an. La sus Vacante ecclesia picra. p morte plati an q aliquis esset electus in episcopum: vacauerunt aliqua beneficia spectantia ad collationem episcopi: certum est q caplm succedit loco episcopi. sed vtrum ista beneficia vacata poterit caplm conferre. Rndet ro. potest q no. sed collatio istoz beneficioruz referuabit suuro epu. nec valet tria pntudo vt tenet do. in d. c. cum olim. alle. z rone as signat q caplm no potest incipere prescriptioem cum prescriptio no incipiat neccu/rat contra ecclesiam vacantem. Sz ponamus q vacant beneficia patronata. vtru caplm potest instituire pntatos? Respondet q licet caplm no possit conferre beneficia vacata vt dictu est: tamen poterit instituire ad pntationem patroni. Nota primo unu casum in quo caplm sede vacante no exercet iurisdictionem episcopalem. scz i collatione beneficioruz spectante ad solum epum sed poterit instituire ad pntationem patroni. id est in confirmadis electionibz. vt in sure alle. in glo. Nota sibi admittere qz disferu admittere z instituire. Et p hunc textu deciditur vna questio q est in facto. naz qdam patronus quenda clericu pntauit vicario epu: rogauit illum: vt illum admitteret. vicarius respondit: placet. vnde notarius instrumento suo inseruit: qualr vicarius illu admisit z instituit. nunc redarguit instrumentu de falso qz vicarius epu admittendo psona non per hoc instituit: iste textus facit q instrumentu sit falsuz. quia disferu admittere z instituire. z admittendo psona istius pntati non videtur illum instituire.

Sis ad quem. Casus. Vacante aliqua ecclesia parrochiali patro

Supra ad...

nus illius ecclesie presentavit ticium cleri
cū constitutum in minoribus ordinibus dioce
sano: q̄ clericus erat alias idoneus. vtz p̄
ter istū defectū q̄ non est promotus ad sa
cerdotiū sit repellendus a beneficio? Rū
det q̄ p̄pter defectum facti ordinis non est
a beneficio repellendus. dummodo alias
fuerit idoneus z possit promoueri ad sa
cros ordines infra annum

**De concessione pre
bēde z ecclesie nō va.**

Uisam fuit supra de p̄bēdis z alijs b̄n̄
ficijs ecclesiasticis. etiam visum est de insti
tutionibus ad illa beneficia ecclesiastica. ve
rum: quia posset aliquis dubitare quid iu
ris sit de beneficijs non vacantibus. vtrum
possint alijs conferri. ideo ponit rubrica
de concessione prebende z eccie nō vacāt.

Quia cūctis **Q**uia cūctis
q̄ ser partes. vt in glo. nā primo po
nitur actoris petitio. secūdo exceptio rei.
tercio ponitur agentis replicatio. In q̄r
ta parte ponuntur duplicationes. in q̄nta
triplicationes. in sexta z finali parte ponit
sentētia. Prima est in principio. sc̄ba: ibi di
cebatur autē. tercia ibi ex parte. quarta ibi. s̄
extitit. quīnta ibi e conuerso. sexta ibi. nos
itaq̄. **C**asus. Innoctius quart^o fecit gra
tā cuidā diacono in ecclia caruotū. s̄ hac
forma. qz mā dauite canonici illi^o ecclie vt
diaconū recipit in canonicū z in fratrem.
z p̄bendā vel dignitatem si qua vacaret ei
dem cōferrēt quā duceret acceptādā: alio
quin proximo vacaturā cū decreto irritā
te. z datis sibi executoribus ad cōpellēdū di
aconus p̄ntauit grām suā executori. q̄ exe
cutor accessit ad illā eccliam in q̄ erat sub
decanus illius ecclesie z sibi diaconi cōm
lit p̄bendā proximo vacaturā. z sic cōtulit
añq̄ diaconus illā acceptaret. deinde in ip
sa ecclesia vacauit p̄positura normame. q̄
erat dignitas sine cura. qua vacāte quidā
legatus cardinalis in illis p̄tib̄ existēs ro
gauit ep̄m vt dēdicta p̄positura p̄uide
ret cuidam andree nepoti dñi pape. Ep̄
rūdit q̄ q̄ntū ad hōccōm̄t tebat vices suas
illi legati cardinali qui legatus p̄positurā

cōtulit andree nepoti domini pape. postea
diaconus acceptauit illā dignitatez. Mo
do fuit orta con trouersia sup̄ illa dignita
te inter andream nepotē pape. q̄ habuerat
collationē a legato noīe ordinarij. z dētm̄
diaconū q̄ habuerat collationē a suo execu
toze. fuit dubitatū: quis haberet pot^o ius
in ipsa dignitate. vñ fuerit allegate plures
rōnes hinc iū. tā dē auditi allegatiōib̄ hic
indep̄ partes positis: papa tulit sententi
am diffinitiuā p̄ suo nepote p̄tra diaconū
z sibi diacono imposuit perpetuū silentiū
ratio mortua pape fuit. qz diaconus accep
tauerat dignitatem istam post collationes
ordinarij. **N**ota primo ex principio text^o
practicā cōcipiēdi libellū cū agit quis pro
beneficio qd̄ dicit ad se p̄tinere. nā non suf
ficit dicere q̄ habuit collationē a tali. s̄ vlt
terius addari libello z qui habebat pote
statem cōfēredī. **N**ota p̄ncipalē effectū h̄
capituli: q̄ si mādetur alicui p̄uideri de di
gnitate p̄tio vacatura quā ipse p̄ quo scri
bitur duxerat acceptādā potestas ordina
riū non est ligata nisi is pro quo scribitur
accepuerit. nā executor si p̄t facit collatōz
nisi facta accep̄tōne. s̄ facta accep̄tōe p̄t ex
ecutor suam potestatem exercere. etiaz p̄ n^o q̄
vacet dignitas. **N**ota q̄ in iudicijs nō est
facienda acceptio p̄sonarū. quod est cōtra
aliquos indices qui grauant suos con san
guineo: vt videant iustiores tamē prudē
tes iudices se exponerant a talib̄ causis: ne
videant hominib̄ iudicasse affectōne car
nali. **N**ota q̄ decretū irritās in gratia expe
ctatiuā ligat ignorātes dū tamē fuerit pu
rificatum quod purificat dū gratia est pu
rificata. Et non dicit purificata gratia ni
si ipsa fuerit acceptata

Protestada **P**rotestada
Dñis promissio per quam datur
via ad beneficia vacatura est p̄bē
q̄ta. h̄ d. **P**resupponendū est illud quod
habet in. c. accedēs. co. ti. in an. videlicet q̄
licet non valeat promissio ista: promitto ti
bi beneficium cū vacabit: vel promitto ti
bi beneficium vacaturū p̄ morte. valebit
tamē ista promissio. p̄mitto tibi de b̄n̄ficio
p̄uidere cū facultas se obtulerit. qz non e
rat tantū votū mortis alteri^o captande s̄
cut i prima p̄missione. nā multis alijs mo

reputa cū facultates alicuius eccie sūt ang
 mentate in tra ca. cū in ferrariensis de p̄sti.
 in an. id eo emanauit p̄ns ca. ad declaratō
 nez illius ca. accedēs. Ca. Ep̄s pic. ad quē
 spectat collatio prebēdaz eccie picta. p̄mi
 sic mihi assignare p̄bendā cū vacaret: vtz
 ista p̄missio sit obligatoria ita q̄ possim a
 gere cōtra ep̄m pic. ad suā p̄missionem. et
 si n̄ adimpluerit: teneat mihi ad damna.
 z interesse s̄p̄pter hoc feci aliq̄s expensas.
 Respondet roma. pon. q̄ illa p̄missio non
 est obligatoria Sed pona. q̄ ep̄s pic. fe
 cit mihi p̄missionē sub ista forma. p̄mitto
 tibi cōferre b̄nificiū cū primū factas se ob
 tulerit. nūquid valet ista p̄missio R̄ndz q̄
 ob̄m valebat ista p̄missio. z virtute illi
 poterat agi cōtra p̄mittentē ad dāna: z in
 teresse. sed hodie non valet. ne de occasio
 machinādū i mortē p̄mi. nec virtute illi
 p̄t agi. Nota p̄mo ex hoc tex. q̄ abusus ē
 iusta causa cassandū illa q̄ alias iusta erant
 nā p̄pter abusum multotiens princeps cas
 sat p̄uilegia concessa aliquibz. z in b̄ fun
 dāi feiusticiarij regij huius regni: q̄ volūt
 p̄mittere scolares huius vniuersitat̄ gau
 dere p̄uilegijs nobis cōcessis. Nota p̄m
 cipalem effectū ca. q̄ b̄nificiū vacaturū nō
 potest promitti sub quacūq̄ forma verbo
 rum. Nota q̄ p̄missio continens imp̄itu
 dinē non est obligatoria. nā p̄missio b̄nifi
 cij vacaturi nō est obligatoria q̄ inuita
 liquem ad machinādū in mortē p̄mi: i m
 mocensē p̄missio ista impossibilis ip̄so
 sibilitate iuris. Nota id quod est prohibi
 tū directe: non potest p̄mitti p̄ obliquum.
 Atz p̄ istud c. sit correctū. c. relatum. de p̄
 ben. in an. Respō gl. z b̄n q̄ nō immo rece
 ptus in canonicū p̄t licite petere p̄bendā
 et vi canonicus. sed nō ex vi p̄missionis
 Sed q̄d si cōferat prebēda aliq̄. vtz ten eat
 collatio: Respondeo q̄ sic. sed tamē iste in
 canonicū receptus potest agere cōtra capi
 tulū. vt si p̄uideat de redditis cōmunibus
 donec fuerit sibi p̄missum de aliqua prebē
 da. licet hoc nō sit iure cautū. tamē doctos
 res coiter insequūtur inno. quiboc notat
 in ti. de maio. z obe. in an.

De captande Habens lito
 teras aplicas
 in p̄mo b̄nificio q̄ duxerit acceptare non

p̄t. sed p̄mū qn od vacabit vel ex causa se
 cūdū reseruationes p̄cessus z decreta p̄tra
 hoc facta nō valent. b. d. Latus. Dicitur
 fuit supra eo. in. c. qz cūctis q̄ qū papa mā
 dat p̄ouideri d̄ b̄nificio q̄ ille pro quo scri
 bit d̄ngerit acceptandū executor datus nō
 recipit potestatem cōferēdi illud b̄nificiū:
 nisi facta acceptōne. sed vtrū possit accep
 tare certū b̄nificiū anteq̄ vacet d̄cēdo
 Ego accepto talem p̄positurā vel talem p̄
 bendā. z intendo illā habere virtute gratie
 mihi facte. Respondet q̄ nō. z sic istud ca.
 venit ad limitationē illius. c. qz in cūctis. i
 §. p̄ul. in fine. verū tamē dixit papa q̄ ipse
 posset isto modo facere acceptationē acce
 pto beneficio quod primo vacabit vel qd
 tercio loco vacabit. z hoc verū qū subē iu/
 sta causa ne acceptet b̄nificiū quod p̄mo
 vacabit. Nota primo limitationē ad cap̄
 quia in cūctis. s̄. eo. vtz q̄ illud cap̄. i. in
 telligit qū ille p̄ quo papa scribit vult acce
 ptare in genere. qz nō posset acceptare cer
 tū b̄nificiū: vt hic dicit q̄ si acceptauerit
 certū b̄nificiū qd̄ talis tenet. tunc cassantur
 z adnihilantur om̄s p̄cessus inde facti. ve
 rū tamē si acceptz certū b̄nificiū. z postea
 vacet illud posset petere n̄ virtute acceptōis
 sed virtute gratie sibi facte. No. q̄ multa
 licet in genere que non licet in specie. No
 ta vltimis vniuersitū in quo excommunicā
 tio est nulla ipso iure. videlicet si meus
 executor promulgauit excommūicationem
 post meā acceptationē de certo b̄nificio va
 eature. nā ex quo acceptatio mea est nulla
 ipso iure nō valent p̄cessus inde secuti. z p̄
 consequens nō valet excommūicatio No
 ta q̄ qū papa scribit vt tali p̄uideatur d̄ be
 neficio qd̄ duxerit acceptandū manus
 ordinarij non sunt ligate ante acceptatio
 nem Nota q̄ ille p̄ quo scribit debz accep
 tare p̄mū b̄nificiū z nō secundū nisi subsit
 iusta causa. puta qz dubitat an possit illud
 acceptare. z an sibi debeat vel nō. Tamē
 vt d̄c̄m est manus ordinarij sunt libere aq̄
 acceptationē. quod verū est: nisi aponere
 tur ista clausula p̄cfigendo tibi terminus
 vnius mēsis ad acceptandū a t̄p̄vacatōis
 in bibendo collatoribz z alijs quibuscūq̄
 q̄ pendente illo termino nō conferat decere
 nutes in irritum. zc

Executor deputatus super alicuius provisione faciendā sibi in certa provincia nō potest p̄lati ad quos b̄nficioꝝ spectat collatio facere inhibitionē generāle donec fuerit p̄missus illi pro quo scribit Inhibitiones autē specialē facere p̄t de p̄rio secūdo v̄l tercio b̄nficio vacaturo. ⁊ si fieret collatio cōtrabuiusmodi inhibitionem specialē est nulla ip̄o iure. b. d. Cas. Papa mādanit decano ecclesie pic. vt mihi p̄videret de b̄nficio si vacaret in provincia burdegal. alioquin de b̄nficio p̄mo vacaturo. receptis litteris. Executor videt nullū beneficium vacare. vult inhibere archiepo burdegalē si ⁊ quibuscūq; alijs p̄latiꝝ provincie burdegal. vt nō conferāt aliq̄ b̄nficia: donec d̄ b̄nficio fuerit mihi p̄missum. vtz possit facere istā inhibitionē generālem. R̄ndet q̄ non. Sed po. q̄ papa sibi mādanit vt mihi p̄videret de b̄nficio qd̄ duxerā acceptandū. acceptāni b̄nficiū p̄mo vel secūdo loco vacaturū. nisi quid executor poterit reservare illud b̄nficiū ⁊ inhibere p̄latiꝝ provincie burdegal. ne tale b̄nficiū p̄ferāt. Respondet q̄ sic. Et si p̄lati fecerint aliquas collationē contra inhibitiones sibi factas collatio ip̄o iure erit nulla. Nota p̄mo p̄ncipales effectū huius. c. q̄ executor deputatus p̄ litteras generāles vt p̄videat alicui in aliqua provincia nō p̄t ip̄e executor inhibere p̄latiꝝ generāle: ne b̄nficia in provincia vacantia conferāt: sed b̄n specialit̄. Sed vtz sit idē d̄cedū in executeore deputato ad p̄videndū in aliqua eccia v̄l in aliqua diocēsi videt: cet vt non possit facere inhibitionē generāles. Respondet glo. q̄ tūc non habet locū istud ca. Nota executor deputatus potest beneficium p̄mo vacaturū reservare sive collationi. ⁊ hec reservatio ⁊ inhibicio afficit b̄nficiū ⁊ ligat manus ordinarij vt istud beneficium conferre n̄ possit.

Si capitulo. Si mādetur caplo vt merecipiant in canonicum ⁊ in fratrem ⁊ p̄bēdā cōferāt dato mihi executeore ad p̄videndū p̄ solā p̄ntationē litteraz affecta est p̄bēda. ⁊ si caplz sit negligens in p̄videndo: poterit meus executor p̄videre absq; monitione p̄cedere. b. d. Cas. Papa man-

danit decano ⁊ caplo ecclesie pic. ad quos p̄nt et collatio p̄bendarū vt me reciperēt in cano. ⁊ fr̄m. ⁊ p̄bēdā si q̄ vacaret mihi assignaret: alioquin p̄mo vacaturaz dato mihi executeore ad p̄videndū negligentie capitulo. p̄ntavi litteras meas decano ⁊ ca. pic. eccleie insinuatione facta meo executeore nō notificavit potestatem suā nec fecit reservationem nec etiā inhibitionē s̄m cōmuni opinionem licet glo. in hoc laboraret. sed solū stetit in simplicib; denūciatōibus mee graue. postea vacaverit canonicatus ⁊ p̄bēda. decanus ⁊ caplm̄ huiusmodi canonicatū cū p̄bendam contulerūt alteri. tunc requisivi decanus ⁊ caplm̄. vt mihi p̄viderent s̄m q̄ eis mandātū fuerat ip̄i recusaverūt. meo executeore illos monuit vt mihi canonicatū ⁊ p̄bendam conferrent. ip̄i fuerūt negligētes. vtz poterit meus executor mihi p̄videre nō est dubiū q̄ sic. nā p̄ p̄ntationem fuit affectū beneficium ⁊ mihi debitum ita q̄ non potuit alteri p̄ferri licet meus executor nullas fecerit reservationē nec inhibitionē. Et adhuc tū vacante p̄bēda poterit meus executor monere decanū ⁊ cap. eccleie pic. vt me recipiat in fr̄m ⁊ ca. qd̄ si recusent facere: possit meus executor mihi conferre canonicatū in ecclesia pic. sub expectatione p̄bende. Et cū vacabit p̄bēda: poterit cōferre p̄bēdā. c. nō monito. ⁊ hoc ideo. q̄ ca. fuit contra max̄ in p̄ia monitione. ideo ius p̄famie q̄ adhuc esset contumax in secūda monitione. nā q̄ semel malus: sp̄ p̄ sumit malus in eodā genere delicti. Nota p̄mo qd̄ de iure specialit̄ donatio p̄bendarū p̄t spectare ad caplm̄ sine ep̄scopo ⁊ cōtra. sed q̄ritur ad quem de iure cōi p̄tinet Lois opinio doctorū est q̄ ad ep̄m ⁊ ca. simul in ecclesia cathedrali. collatio vero alioꝝ b̄nficioꝝ spectat ad ep̄m de consilio tū sui ca. De hoc latius p̄doctores in. c. cū eccia viterana. de cōsti. in au. Nota p̄ncipalem effectū huius ca. q̄ p̄ntationē factā ordinarie est affectū b̄nficiū cōp̄bēdū sub gra absq; eo q̄ executor insinuat suam potestatem: qd̄ verum est d̄m modo in gratia fiat mentō ⁊ potestate executeoris vt q̄ dicit. noueritis nos tali executeori dedisse in mandatis. ⁊. Nota vltimus ex fine ca. q̄ si ordinarius

cui scribit vt pvideat decanonicatu z pbē da fuit contumar in puidendo decanonicas / su postea vacate prebēda non est necessario monēd⁹ vt pbēdā cōferat. qz in spsumit q postq̄ semel fuit contumarqz etiā sit con / tumax in assignatione prebende

Si soli ordinario vel executori ad cōpellendū vel ordinario z tali executori sit scrip tū p p̄ntationem lrāz nō afficīz pbēda nisi in litteris eēt decretū. aut executor ille in suasset z interdixisset maxime eum deere / to vel rōe mādatū iā facta eēt receptio ad ca nonicatu. in his ei casibz affecta est pbēda ita qz alij p̄ferri nō potest. b. d. Istud capi. ampliat. c. p̄cedēs La. Papa mādanit eaz nonicis ecclie pic. vt merecipit in frēm et canonicū nō dato executori ad puidendū z cōpellendū z pbēdam mibi assignarent si vacaret alioq̄n p̄mo vacatū. vel etiaz scripsit cantozie beati hiliarij maioris pic. executori vt compelleret decanū z caplm ecclie pic. vt mibi canonicatū euz pbēda cōferrēt. velet iā ambobus scripsit. qz mā danit decanoz ca. ecclie pic. vt me reciperēt in canonicū z fratre z pbendam mibi assi / gnaret si vacaret. alioq̄n p̄ri. va. Et mā da nit cantozie ecclie beati hiliarij vt decanū et caplm p̄ferret ad p̄ferendū mibi canonicatū sub expectatione pbēde. Hoc facto p̄ / tani litteras meas executori meo i secūdo casu. qz executor eas notificavit deca. z ca pitulo ecclie pic. vtz affecta sit mibi pbēda p̄mo vacatura ita qz alteri cōferri nō possit Rūdet qz nō regulariter. fallit si in gratia mea erat decretū irritās sicut si in p̄mo casu mādabat decano z capl. ecclie pic. vt mi hi decanatu z pbēdā p̄ferrēt decernētes in irritū. zc. z iamqz fuerā in canonicatum receptus v̄let iā si decretū irritās n̄ erat ap positū in grā mea. sz executor notificavit grām meā z sibi reseruant pbēdā p̄mo vacatū. z decernebat in irritū. zc. In his ei casibz esset mibi affecta pbenda. alias se cus eēt si executor eēt datus ad puidendū vt in p̄cedēti. c. No. p̄mo qz cū papa scribit ordinaro vt pvideat p̄ntato: nō ligat regu / lariter manus ordinarj qui teneat collatio alteri facta. Idē est cū executor fuit datus ad p̄pellendū tm̄ vcz vt faciat puideri. fallit

si in grā fuit appositū decretū irritās No ta recepto i canonicū sibi affecta preben da p̄ri. va. c. relatū d̄ prebē iā t. No. si ē scri ptū ordinaro z executori ad cōpellendū ne / cesse qz executor insinuet ordinaro p̄ntē su am z faciat inhibitionē eū decreto irritate ad hoc qz affecta sit illi pbēda p q̄ scribit.

Auctoritate Si tribus fuerit facta grā i eadē ecclia d̄ inerb ip̄ibz virtute gra tie debet p̄ferri secūdus z ip̄is cōferent pre bēde hoc ordie. nā secūdus habebit primā tercius secūdā. z prim⁹ terciā. p. d. La. Pa pa martin⁹ fecerat ticio grām in ecclia pic. aūqz grā eēt effectū sortita martin⁹ mortu⁹ est. successit ei bonifacius q̄ non reuocavit grās factas p martinū. sed bonifaci⁹ gaio fecit silez grām in ip̄a ecclia pic. q̄ scō. ille iz dē bonifacius fecit grām sem p̄nio cū clau sula p̄lationis qz volebat eū p̄ferri oibz receptis auctoritate suoz p̄decessoz. nō aut sua. postea vacavit pbēda. q̄rit: cui d̄ beaf. vtrū ticio p̄io expectatū Rū. ro. pon. qz nō. qz clausula p̄latiōis scā terciō ticio excludit. nec debet ticio p̄ma sē p̄nio qz gaius ip̄sū p̄cedit. z bonifaci⁹ voluit sem p̄niū p̄ferri receptis aucto. su. sz suoz p̄ decessoz. ideo gaius hēbit primā pbēdā z terciū secūdā. z p̄ni⁹ habebit terciā. Et sic gaius p̄sequit p̄ aliū scz p̄ terciū. qd̄ p se nō possz p̄seq̄ qd̄ p̄ba p̄ sile. nā si q̄s deo cedat relictis p̄e matre z frē suis sup̄stiti bus. si p̄ tpe mortis defuncti desierat eē a gnatus qz dederat alienū i adoptionē iūc frater q̄ est agnatus succederet cū p̄ apli⁹ nō sit agnatus sz frater. Et qz remāsit m̄ q̄ est cognata. ideo excludit frēm agnatum z hoc sedm̄ iura aūqua. qz illd̄ est immura tū p̄ iura noua. L. z aucten. Et sic si fuisset tū p̄ z m̄ pater excluderet matre z etiā si se dedisset in adoptionē. sed qz rep̄it ag natus scz frater. id̄ p̄ excluditur. z m̄ p̄fer tur. vt ponam⁹ qz mortoz relictis mibi pa tre matre z fratre. z p̄ meus dedit se in ad optionē Si dimisisset solū mō patrē z ma trem: pater mibi succederet nō m̄. sed cuz frater meus excludit patrē: ideo nunc ma / ter mea excludet fratrem. z sic mater p̄ me um frēm cōsequit qd̄ p se nō fuisset p̄secu / ta. s̄ h̄c gaius secūdus p̄seq̄tur p̄ terciū

R A

sci sempronius qd p se nō posset consequi.
 Nota primo qd cū in eadē ecclesia sunt plu-
 res expectātes in ordine consequendi pre-
 bendas debet attendi z seruari volūtas pa-
 pe Nota magis specificē qd si in eadem ec-
 clesia sunt plures expectātes z vltimus hz
 p rogatū ille p fertur primo sed nō scō.
 si secundus sit receptus auctoritate eiusdez
 pape. Nota ad qd allegatur iste text⁹ qd qd
 p aliū consequit qd alias p se nō possz pseq⁹
 Nota si iste ordo non seruares tunc inten-
 tio pape eēt violata.

Quoniam Istud ca. emana-
 uit ad declaratio-
 nem constitutionū reuocatoriā
 quas fecit bonifacius. de quibz dā fuit s̄
 de p̄bēdis. c. si is. z. c. quōdā. Casus. Pau-
 lus vltimo mortuus fecit grās in aliquibz
 ecclesijs. cui successit s̄xtus qui reuocauit.
 z cassauit grās factas p suū p̄decessorem. p
 quas ius in re nō fuerat questū. licet bene-
 ius ad rem. vtrū p istaz constitutionē sint
 reuocate gratie sui p̄decessoris. etiam si ex-
 pectantes erant recepti in canonicos licz
 sub expectationē p̄bēde. Rñ. ro. pon. qd si
 solū erāt recepti in canonicos ille gratie sūt
 reuocate. Sed quid ponamus. qd si fuerāt
 recepti in ecclesia in qua erat certus nume-
 rus canonicoz. sed nō erat certus nūerus
 p̄bendarum. Et sic iste supnumerarius
 recipiebat p̄bēdas cū alijs. mortuo vno
 de numerarijs canonicis porcio sua erat au-
 gēnda sicut porcio alioz canonicoz vt po-
 namus qd in illa ecclesia sunt. xx. canonici
 z diuisio p̄bēdarū sit in. xx. ptes. recipit a
 lius canonicus supnumerarius tūc sit di-
 uisio. xx. z vnus p̄bēdaz mortuo vnus
 de numerarijs. certū est qd augmentat por-
 cio istius canonici supnumerarij vtz p cō-
 stitucionē reuocatoriā casset ista grā re-
 uocato. Respondetur qd non.

De sede vacā. ali. ino.

Si ad epūm Casus Colla-
 tio p̄bēdarū
 alicuius ecclesie ptinet ad epūm et
 caplm s̄l mort⁹ ep̄s. v̄l ē suspē⁹. z sic vacat
 episcopalis dignitas. postea mort⁹ ali quis
 canonicus. z sic vacat p̄bēda z canonica

tus vtz caplm poterit conferre bñficiū
 canonicatū z p̄bēdam. Rñdet qd sic. Et
 idem vice versa impedito caplo pōt ep̄s p̄-
 bendas cōferre licet collatio spectet ad ep̄m
 z caplm simul. Sed ponamus qd collatō
 p̄bendarū spectat ad solū epūm licet tene-
 atur requirerē consensum sui capituli. vtrū
 impedito episcopo vel suspēso possit cap-
 pūlum p̄bendas conferre. Rñdet qd nō/
 nisi ep̄s esset in mora petendi a b̄solutionē
 vel relaxationem. qz tūc inciperet esse in ne-
 gligentia. z tūc collatio inciperet compete-
 re ad capitulum. vt in. c. ij. de conce. p̄bē.
 in antiquis. Sed ponamus qd de consue-
 tudine vel ex p̄uilegio apostolice sedis a-
 liquis habet collationem p̄bendarum a/
 licuius ecclesie cathedralis. tamē debz req̄-
 rere consiliū episcopi. nūc vacat p̄bēda ta-
 men non est ep̄s cuius consiliū possit
 requiri. quia sedes ip̄a vacat vel ep̄s ē ab-
 sens. vtz iste talis possit conferre p̄bēdas
 non expectata confirmatōe ep̄i. v̄l nō expe-
 ctato qd episcopus fuerit reuerso. Rñdet
 ro. pon. qd sic. z rationez ponit ne periculū
 immineat beneficō **Nota** p̄rio iuxta gl.
 qd donatio p̄bēdarū eccie cathedral⁹ quāqz
 spectat ad episcopum z capitulum simul tūc
 vnus sine altero nihil potest facere. z sic/
 piscopus posset differre collationem si vel-
 let. quandoqz collatio spectat ad solū epi-
 scopū. quandoqz ad solū caplm. Sed d̄ in
 re cōi spectat ad ep̄m z caplm simul. glo. in
 h̄ tenet qd spectat ad solum epūm de consen-
 su tamē capli. sed in hoc est magna differē-
 tia. naz primo mō quando collatio spectat
 ad ep̄m z caplm simul potest caplm cōferre
 sede vacāte. s̄ scō mō nō possz. Nota vltēri-
 us qd caplm vel vnīuersitas nō dz excōica-
 ri p modū vnīuersitatis. s̄ si singlares de-
 linquāt sūt p̄ter excōicādi Nota qd sede va-
 cāte caplm nō p̄t cōfrere bñficiū spectā⁹
 ad solū ep̄m licet collatio ad ep̄m spectet cū
 cōsensu ca. Idē si ep̄s fuerit suspēsus: qd
 verū ē nisi ep̄s eēt negligens in petēda ab-
 solutione. rō est. qz qū ep̄s est suspēsus nō
 potest dici eē in negligentia. qz si vellet cō-
 ferre n̄ posset ideo d̄ ip̄m nō currūt sex men-
 ses nisi vt dā ē eēt in negligentia se rebā-
 billitādi. qz tūc inciperet currere sex mēses.
 quibus elapsis posset capitulum illa con-

cre. sed querit quo tpe incipiunt currere sex menses? Dicendum qd a tpe vacationis z non a tpe negligentie. aliqui tamē intelligit qd si fuerit negligens per sex menses licet a tempore negligentie nō vacet beneficium qd lapsis sex mensibus potest capitulum conferre beneficia. Sed tamen dicendum est qd nō dicit negligēs qm beneficium nondū vacat. ideo sex menses solū cōputātur a tempore vacationis. Nota qd collatio aliorū beneficiorū spectat ad epūm cum cōsensu sui. ca. c. quanto. c. nouit. de his q̄ fuit a maiori parte capi. z hoc de iure communi. nā de iure speciali potest spectari ad aliū: q̄ ad epūm. Nota qd qm quis conferre debet beneficia cū cōsilio ep̄i intelligit si cōsiliū ep̄i possit haberi.

De reb⁹ eccie non ali.

Dictū fuit sup de prebendis z alijs beneficijs ecclesiasticis. vtz qz possit dubitari vtrū res bñficiorū deputate p sustentatione clericorū bñficiorū possit alienari: sic res aliorū puatorū cū q̄libet sit legit im⁹ ad ministratorū suarū rerū. ideo ad nos in for⁹ mandū ponitur rubrica de rebus ecclesie non alienandis

Quidum Perpetua alienatio de rebus ecclesie nō pcedete tractatu z sine iusta causa nō valet h. d. Casus. Vacate aliqua ecclesia parrochialis in ecclesia p̄dicta. ep̄s pic. cū cōsensu sui. c. donauit decimas illius ecclesie prochialis archidiaconatui sue ecclesie. qz redditus archidiaconatus illius ecclesie erāt ita tenues qd nō poterat archidiaconus ex illis sustentari. Vñ illas decimas donauit archidiaconatui nullo pcedete tractatu. postea illa ecclesia prochialis fuit alicui collocata q̄ petijt decimas a dco archidiacono quas cū recusasset soluere fecit archidiaconū cōuenire corā iudice competentē i suo libello ptebat vt iudex declararet illas decimas spectare ad rectorē illius ecclesie. z impōerz p̄cuiū silētū ipsi archidiacono archidiaconus excipiendo p̄posuit qd decime fuerāt sibi dōate p ep̄m m̄cū p̄sensu sui. c. Ecce tra replicabat rector illius ecclesie qd donatio huiusmodi non valeret eo qz tempore donationis ecclesia ip̄a vacabat: z nullū babe

bat defensorē. Itē dicebat rector qd nō suberat iusta causa alienādi decimas. Itē qd dicta donatio nō fuerat facta solemniter. i. tractatu pcedente. Vnde ro. pon. auditis allegatōibz partū b̄incinde declarauit decimas spectare ad ip̄z rectorem. z imposuit silētium archidiacono. z infra continet. Sub hoc infra continet qualr rector eccie prochialis fecit cōuenire archidiaconū qui detinebat decimas z petijt vt iudex d̄clararet decimas ad suā ecciam. quo facto imponeret silētū archidiacono. dicit ar̄ archidiaconus ex aduerso p̄posuit excipiēdo vt sequitur. c. cōcessit z infra. Sub hoc infra ponit replicatio rectoris allegātis donationē scām archidiacono p ep̄m nō valere ppter causas p̄dictas in positione cas⁹. Vñ roma. pon. auditis allegationibz partium sententiauit vt sequit nā decimas ip̄as ad iudicauit dco rectori z p̄petuū silētūz imposuit archidiacono

Hoc con sultissimo

Personę ecclesiastice nō pnt se supponere laicis sine speciali licētia pape. h. d. Presupponēdū est p̄io p̄ itellecū h⁹ ca. qd hētur in glo. posita sup verbo sp̄ali. Secūdo p̄supponēdū ē qd nos habem⁹ cōtractū allodialē qm p aliq̄ re nō debet aliqd de uerū Et i his p̄tibz nullus pōt rem tenere i allodiū nisi sit nobilis persona ecclesiastica: imo si alia p̄sona teneat rē aliquā. z p̄ illa rē nō soluat aliqd ins pōt castellanus loci p̄se ill' p̄sonis aq̄ teneat illā rē. z si a nō lo teneat pōt imponere certū ius z dene rē. La. Aliq̄ castellanū certaz castelleniaz cōcepant odiū p̄ p̄sonas ecclesiasticas eas grauādo z opprimēdo sic fit hodiernis t̄pib⁹. qz mittūt milites ad possess. p̄sonaz ecclesiasticaz. vñ p̄sonę ecclesiasticas vidētes se opprimī afferebāt tenere suas pos. ab ill' castellanis z alijs personis laicis potētioribus vtd e fēderētur ab eis. Itē. c. h. pbibet ne fiat si ne sp̄ali licētia sedis apostolice.

De rerum permutati.

De m̄ fuit s̄ti. p̄. d̄ rebz eccie n̄ alienādis. Et qz dubitari possz vtz vna eccia possit cū alia p̄mutari. iō p̄m̄ rubrica d̄ rez p̄mu.

De rerū permut.

Licet. Non obstantibus expecta-
tibus potest fieri permutatio
beneficiorum. h. d. Casus. Papa ti-
cio fecit gratiam: et mandauit episcopo picta, ut bene-
fictum cum cura vel sine cura: etiam si esset
dignitas vel personatus tunc conferret si de-
presenti vacaret: alioquin primo vacatur
dato certo executore ad compellendum. hoc fa-
cto: volumus permutare nostrum beneficium. unde
causa permutationis fiende: et non alias nec a-
lio modo resignauimus meum beneficium in ma-
nus episcopi picta. facta resignatione: tunc uenit
ad episcopum et petiit sibi conferri illud beneficium:
tamen vacans uirtute gratie sibi in facte. Dis-
cebatur ego quod meum beneficium non resigna-
ueram nisi causa permutationis. et sic non
vacabat simpliciter nec continebatur sub
gratia sua. unde episcopus picta. dubitans: an
illud beneficium caderet sub gratia sibi facta
consultuit ro. pon. et consultus respondit quod
licet de rigore iuris ista beneficia resignata
cadant sub gratia facta: non de equitate
precipit quod huiusmodi permutationes non
impediantur per expectationes. et ponit ratio-
nem. nam isti permutantes non erant beneficia
sua resignaturi nisi causa permutationis. Et
istud uerum: nisi per fraudem fieret huiusmodi
permutatio et resignatio. quia probata fraude
expectans potest petere illud beneficium: ac si va-
casset per mortem vel resignationem non causa per-
mutationis. **N**ota primo quod potest fieri
permutatio beneficiorum non obstantibus gratiis
expectatiuis. et ad hoc emanauit principa-
liter istud ca. Nota quod de rigore iuris resig-
natio beneficiorum causa permutationis cadit
sub gratia expectatiua. non tamen de equi-
tate. ut hic tex. Nota quod si resignatio sit facta
in fraudem expectantis. facta resignatione
poterit expectans petere illud beneficium.

Nota insuper ad quod allegatur presens. c.
videlicet quod affectus agentis non extendit ex-
tra suam intentionem. l. si ut certo. ff. si cer-
tus petatur. **N**ota ulterius equitas est
preferenda rigori in. l. placuit. l. de iudiciis

**De testamentis et vlti-
mis voluntatibus**

Superioribus titulis dictum fuit de contra-
tionibus inter viuos: nunc videndum est de co-

De tes. et vl. vo.

tractibus celebratis ad defunctis. ideo po-
nitur rubrica de testamentis et vltimis vo-
luntatibus unde sub clausula et vltimis volun-
tibus pro benedicti codicilli et donatoris causa mortis

Si pater pro clariori intel-
lectu istius capituli est
presupponendum quod habetur in glo.
posita in verbo absque deductione. in versi-
culo. ad clariorem autem intellectum videlicet
quod multiplex est substitutio de quibus ut dic-
tum in glo. Aduertendum tamen quod in substitutione
breuiloqua quando fit impuberi compre-
henduntur quatuor vulgares et due pupillares
Si autem fiat puberi: comprehenduntur solum due
vulgares. Secundo presupponendum est quod sub-
stitutio nihil aliud est quam secunda institutio
Casus secundum glo. sic figurat. Quidam io-
hannes habebat filium et filiam impube-
res. filiam suam instituit heredem in certa
pecunia. filiam autem in ceteris bonis. et
uxori reliquit versus fructum quorundam bo-
norum. Si istud non facit ad casum istum. c.
unde iste iohannes filium suum instituit in ceteris
bonis: ut dictum est. et adiecit quod si iste filius
suus moreretur sine liberis: quod moreretur ad v-
tilitatem filie sue hoc est sororis ipsius filij.
Et si filia moreretur sine liberis quod moreretur
tur filio. id est ad utilitatem filij. Et si moreretur
sine liberis: pauperes instituit heredes et
dedit executores. Mortuus est testator. de
inde mortuus est filius impubes et filia filii im-
pubes absque liberis. executores petierunt here-
ditatem nomine pauperum a matre. Dicebat
mater quod substitutio facta de filio ad filiam
et de filia ad pauperes fuerat fideicommissaria.
Et dicebat quod de substitutione facta de
filio ad filiam debebat modo deducere quar-
tam debitam iure nature et similiter quar-
tam trebellanicam. Si autem substitutio facta ad
pauperes eadem quartam volebat detra-
here. Dicit executor quod ista substitutio erat
directa. et quod non habebat locum detractio
istarum quartarum. Super hoc consultus
romanus ponit respondet quod non debet fieri
aliqua detractio quartarum: sed bona des-
bent restitui pauperibus. **N**ota primo.
quod filius non potest priuare matrem sua que-
ra. tamen ipsa priuaret si pater faciat testamen-
tum pupillo. Nota quod substitutio debet fieri per
verba directa quando quis habet hereditatem

tem per manum testatoris. et dicitur fieri per verba obliqua quando habet hereditatem per manum heredis vel alterius. Et dicitur fieri per verba communia quando illa verba sunt communia ad verba directa et obliqua ut hic dicitur testator quod filia moreret filio suo. Nota ulterius quod hic agit de substitutione eodempendiosa. unde si talis fiat a milite: valet iure directo. etiam si filius deuenierit ad pubertatem. et postea mortuus sit. nisi missus sit in medio. l. p. rebo. l. de impube. et aliis substit. et ibi per doctores iuris civilis nunc tunc valet substitutio iuris fideicommissi si fiat a pagano: certe valet iure directo si moritur in pupillarietate. sed si deuenierit ad pubertatem expirat substitutio pupillaris. ut hic

Religiosus Casus Ticius veniens ad mortem suam ultimum condidit eloquium et plura legata dimisit. et ad melius impendendum suam voluntatem deputavit executores suos aliquos religiosos. nunc quid religio si possunt suscipere huiusmodi onus et exequi testamentum siue ultimam voluntatem defuncti? Respondet quod non quod religiosus non habet velle neque nolle. sed voluntas sua est posita in parte sui superioris. Sed ponamus quod testator deponit unum simpliciter executores. unus moritur vel se absentat. utrum unus sine altero possit exequi voluntatem testatoris? Respondet de romanis potestatem differant voluntas testatoris unus solus poterit voluntatem defuncti exequi. quod verum est: nisi alias constaret de mente testatoris puta quod voluit quod alter executor sine altero non prederet

De sepulturis

Quisum est super titulo primo de testamentis. verum quod testator in testamento quandoque eligat locum sue sepulture: ideo annectitur rubrica de sepulturis.

Animarum Donec casum clarus est. Nota primo ex principio primo textus quod officium prelati est obviare periculis animarum suorum subditorum. Nota ibi sub terminatione maledictionis eterne quod veniens contra istam constitutionem peccat mortaliter.

Nota ulterius quod religiosi inducentes aliquem ad promittendum. iuramentum vel votum quod eligat sepulturam penes se puniuntur penam huiusmodi tentam. et in clemens. cupientes. eo. ti. in clemens. Sed quod si induxerint solum ad eligendum. utrum puniantur ista pena? Respondet quod non. nam licet per votum iuramentum vel permissionem tollatur libera facultas. non tamen per electionem. quia licet elegerit huiusmodi sepulturam in uno loco potest postea eligere in alio. Nota si quis induxerit aliquem ad votum iuramentum vel promittendum ut elegeret sepulturam in talis loco non valet electio. et ideo quod tunc ad electionem sepulture decedit intestatus. idem dicitur est si nulla permissione voto vel iuramento preedite elegerit sepulturam in uno loco et postea iuret vel promittat non mutare. quod tunc electio sepulture cassatur. Nota. iuxta glo. quod si quis non eligat sepulturam: tunc est sepeliendus in loco suorum maiorum si habeat certum locum per sua sepultura. Si autem certum locum non habeat: tunc est sepeliendus in eum imitatio ecclesie parochialis. in qua recepit sacramenta. Nota quod sepelientes aliquem in debita terra: tenent restituere quicquid ex inde receperunt. etiam si non fuerint requisiti. Nota quod tenent restituere ossa cadaveris si fuerint recepta et non moniti ab ecclesia aliter non. Nota quod si requisiti et moniti non restituant ossa defuncti infra .x. dies: ecclesia ipso facto supponitur interdicto.

Quum quis Presuppone dicitur est pro intellectu. In huiusmodi capituli illud quod habetur in c. certis. eo. ti. in an. verum quod quando quis eligit sepulturam in aliqua ecclesia: dimissa sua parochiali ecclesia: illa ecclesia debet habere canonicam portionem que cessante consuetudine est quarta pars omnium illorum que obveniunt occasione funeris. Casus. Predecessores cuiusdam tamen pluerunt sepeliri in ecclesia fratrum minorum. quia ab antiquo habent sibi sepulturam. ticius. autem elegit suam sepulturam in quadam ecclesia parochiali nec in ecclesia suorum predecessorum. unde illi tercie ecclesie plura obveniunt occasione sepulture ipsius ticius. Certum est quod illa ecclesia debet canonicam portionem. sed queritur cui ecclesie. utrum ecclesie parochiali ticius vel ecclesie

predecessorū suoz. Rūdet rō. ponti. q̄ ista porcio canonica soluenda est ecclesie parochiali ipsius ricij in qua audiuit diuina z non alteri eccie vbi sūt sepulti sui maiores nam ista canonica porcio dat̄ in recompensationem laborū quos sustinuit rector ecclesie parochialis in celebrando diuina. z ministrādo sacra. defuncto tpe sue vite. S; quid ponamus q̄ ricius habebat duo domicilia in vtroq; s; collocabat pariter. puta in estate faciebat residentia in vno domicilio. in hyeme in alio. q̄ domicilia erāt in diuersis parochijs. iste ricius mortuus ē electa sua sepultura in quadā tercia ecclesia. Dicitū fuit sup̄ q̄ eccie sepulture debet canonica porcionem. sed q̄rit q̄ istaz ecclesiaz habebit canonica porcionē. vtz illa ecclesia in cuius parochia est mortuus vel alia. Quidā dicit q̄ illa eccia in cuius parochia est mortuus. Verūm rō. pon. decidit hic contrariū videlicet q̄ iste due ecclesie parochiales diuidant̄ inter se illā canonica porcionem. Aliq̄ dicebāt q̄ quilibet poterat eligere sepulturam dimissa parochiali ecclesia: diuimodo eligeret in loco magis religioso: hoc est in loco vbi magis celebrātur diuina. Sed quid erit si aliquis eligit sepulturam in loco minus religioso: z dimisit locū magis religiosū. puta: q̄ elegit sepulturā suam in vna capella. in qua fortē semel in anno celebrātur diuina. Respōdet q̄ quis potest eligere sepulturam in loco minus religioso dimisso loco magis religioso: licet olim esset contrarietas inter doctores. Nota priō q̄ quis potest eligere sepulturam dimissa eccia parochiali et etiā dimissa ecclesia: in q̄ sepulti sunt sui maiores. Et canonica porcio est soluēda eccie parochiali: in qua recepit sacra. z non ecclesie in qua ē sepultura suoz. maiorū. z sic nō est soluenda canonica porcio illi eccie in q̄ fuisse sepultus: si non elegisset sepulturam nā sepulchz. maiorū preferē ecclesie parochiali. c. primo. s. eo. Nota q̄ ista canonica porcio nō soluit̄ eccie parochiali eo: q̄ ecclesia est dimissa. sed soluitur in recompensationē laborū que sustinuit rector eccie parochialis in celebrando diuina. z administrando sacramenta ipsi defuncto. ideo solui debet ecclesie parochiali: z nō ecclesie

qua est sepultura suoz. maiorū. Nota vltimō q̄ quis potest habere plura domicilia z tūc si eligat sepulturā in aliqua tercia ecclesia debet solui canonica porcio a maioribus ecclesijs in quibus ipse defunctus habebat domicilia: Quid si haberet vnu domiciliū solū quod partim eēt de vna parochia. z partim de alia. cui eccie est soluēda canonica porcio? Dicit glo. q̄ idem vtz q̄ soluitur duabus ecclesijs p̄ mediū. Com munit tamē feruat q̄ ille est censendus parochianus illius eccie in qua fouet larem. Nota: q̄ quis potest eligere sepulturā suā in loco minus religioso: cautius tamē faciet si eligat locū magis religiosū. nā plus proficiunt speciales orationes q̄ coēs. z licz in vniuerso mūdo fiant orōes cōmunes p̄ omnibus defunctis: tamē specialiter fiant orōes pro benefactoribus illius ecclesie.

Is qui Si cuius alicuius civitatis tpe est in vniuersitate colligat: accedat ad suam coloniam z ibi mortuus ē: nō sepeliētur in ecclesia in cuius parochia mortuus ē. s; portādus ē ad suam ecciam parochialem. h. d. Presupponendū est qd̄ habet in. l. nemo. l. de sacrosan. eccle. vtz q̄ nullus q̄tūcūq; dignitate polleat est sepeliendus in eccia: sed in cimiterio. Verū tamē dicit chi. q̄ hodie pro pecunia viri ecclesiastici sepeliunt an magnum altare. etiā publicū vsurariū. Casus. Ricus huius civitatis q̄ habebat medietariā vel coloniā tpe estatis ad illā accessit pro recolligendis fructibus vel forte ppter pestem: z ibi mortuus est intestatus q̄tuz ad sepulturā. vtrū sit sepeliendus in eccia parochiali in cuius parochia decessit. certe nō sed ē portādus ad suam ecciam parochialem si cōmōde fieri possit. Sed scissime pater certū est q̄ mulier vidua sepelienda est cum suo marito. Ponamus q̄ aliq̄ mulier habuit plures maritos. Querit: cū quo sit sepelienda? Rūdet cū vltimo marito: q̄ tenet honore z dignitate ex vltimo marito. l. scie. ff. de senatoribus. vbi mulier habz dignitatem ex persona sui mariti. Et si mlier q̄ nupsit senatori: postea nubat plebeio perdit dignitatem primi mariti. Nota q̄ in iure villa accipitur dupliciter. vt in glo. de rerū diuisione. insti. circa principū. vno mō accipit

pro congregatione edificiorum non fortificata muris quod si esset fortificata muris diceretur castra vel ciuitas. No. quod ex sola mora facta in loco quod non censetur prohibita illi loci. sed oportet quod animo perpetue more vel ad minus per decem annos faciat ibi residentiam nisi appareat de contraria voluntate. ut in scolariis. quod licet moram faciat in vniuersitate non tamen essent domicilium illi loci. No. quod cum quis decessit non electa sepultura est sepeliendus in loco suorum maiorum. alias est cum viro suo. et si habeat plures viros est sepelienda cum vltimo.

Licet pater potest filio impuberi eligere sepulturam si bocha beat consuetudo. Item filius familias potest eligere sepulturam sine consensu patris licet non possit testari. b. d. Casus certus est quod impubes non habet rationem non potest eligere sepulturam. Sed quod mortuus est impubes in aliquo loco erit sepeliendus et vtriusque pater pro filio suo impubere possit dimittere naturalem sepulturam et eligere aliam. Rñdet quod si sibi habeat consuetudo alias non. Sed quod vtriusque filius familias possit eligere sepulturam. Rñdet quod licet filius familias non possit testari de peculio profecticio vel aduenticio tamen poterit sibi sepulturam eligere sine eorum consensu patris. Et sic pro anima potest testari sine consensu patris sed non pro alijs rebus. l. si. L. qui testa. facere non potest.

Religiosi. Casus. Aliquis religiosus sub potestate abbatis existens habebat deuotionem in aliam ecclesiam ipse veniens ad mortem vult eligere sepulturam ad aliam ecclesiam. Rñ. quod non potest quod si est in monasterio suo vel alio loco ei propinquo vbi commode potest appareri ad locum monasterij sui sepeliendus est cum suis fratribus secus si esset in loco remoto. Nota primo quod religiosus non potest eligere sepulturam nisi esset in loco remoto. Sed quod si moriatur non electa sepultura. Rñdet quidam quod sepeliendus est in monasterio sui ordinis. Cetera opinio docto. est quod sepeliendus est in ecclesia parochiali in eorum parochia mortuus est. nec obstant iura decreti quod religiosi sepeliendi sunt in monasterio vbi degunt. Nam iura illa intelliguntur quia

do religiosi in oriente in loco primo non multum distante a suo monasterio vel si fuerint missi in alio monasterio causa perpetue residentie sed alias vbi moriuntur in locis remotis non electa sepultura certe sunt sepeliendi in ecclesia parochiali vbi moriuntur.

De decimis.

Superiori titulo visum est de iure sepulture quod est vniuersum de iuribus parochialibus veteribus quod ius decimandi computatur inter iura parochialia. id ad nos informandum de isto iure decimandi siue decimabili a necesse ruz bica de decimis.

Discretionem. Casus. Episcopus et cap. pisane expositi sunt roma. pontif. gra uamen querimoniam de predicatoribus et minoribus nam quidam eorum predicabant publice in suis sermonibus coram multitudine populi quod soluere decimam non erat in precepto dicitur. Alii autem dicebant quod soluere aliquam quotam quantumcumque modicam erat in precepto. non autem illa quota que vocatur decima. vñ multi et fere omnes laici subtraherant nec volebant soluere decimam quare supplicatus fuit domino pape ut dignaretur de remedio providere oportuno. Vñ papa. scribit predicatoribus et minoribus uocis inhibendo ne de cetero predicent aliqua per que plus retrahat a solutione decimarum sed ut suadeat et moneat populum ad solutionem decimarum.

Statuto perpetuo.

Pro intellectu huius. e. est presupponeendum quod aliqui religiosi percipiunt decimas ex donatione laicorum qui laici habebant in feudatas cum consensu episcopi etiam sine eius sensu capituli. c. ad apostolicam de his que sunt a prelato siue consensu. e. et tunc religiosi qui solum habent istas decimas ex donatione laicorum non percipiunt decimas non ualium sed solum illas decimas percipiunt quas laici percipiebant. Vñ multi religiosi impetrabant a se. a po. priuilegium ut ipsi possent percipere decimas non ualium pro parte pro qua ipsi percipiebant decimas antiquas. Casus. Monasterium sancti cipriani percipiebat decimas in mea parochia pro certa portione ex donatione laici sibi

facta ex consensu epi. vñ abbas ipsius monasterij impetrauit a se. apo. priuilegiū vt in mea prochia posset percipere z leuare decimas pro illa portione pro qua percipiebat decimas antiquas z tñ ego rector ecclesie prochialis eram in possessione percipiendi decimas in tota mea prochia. vñ virtute priuilegiū sui possit percipere decimas in quaz possessione eram tpe impetrationis priuilegiū. Rñ det ro. pon. q̄ priuilegiū suū non se extendit ad illas decimas in quaz possessione alius erat tpe impetrationis. Sed ponamus q̄ dictus abbas percipiebat decimas pro aliquo quoto in quadā pte mee parrochie que erat citra flumen postea a sed aposto. impetrauit priuilegiū generaliter vt perciperet decimas noualium in prochia mea vñ possit virtute sui priuilegiū percipere decimas noualium in parrochia mea in illa pte prochie in qua non percipiebat antiquas. Rñ det q̄ non. sed priuilegiū suū restringit ad loca in quibus percipiebat antiq̄s. Sed qd̄ sanctissime pater ponam q̄ abbas sancti cypriani non erat in possessione nisi percipiendi terciam ptem decimarū antiquarū licet re p̄a ad ipm̄ spectaret mediā p̄s acced̄ sit ad papā z impetrauit priuilegiū vt posset percipere decimas noualium in prochia mea pro illa pte pro qua percipiebat antiquas. vñ priuilegiū suū se extendat ad mediā ptem que sibi debet vel solum ad terciam partem sicut est in possessione percipere. Rñ det q̄ priuilegiū se extendit solum ad terciam partem quā possidet z non ad aliam partem que sibi debet. Sz̄ pona. q̄ abbas percipit om̄s decimas ex donatōe laici z impetrauit rescriptū vt perciperet decimas noualium pro ea pte pro qua percipiebat decimas antiquas vtz virtute priuilegiū sui percipiat om̄s decimas noualium. Respondet q̄ non. sed priuilegiū suū restringetur ad mediā partem noualium. qz non est verisimile q̄ papa dedisset illi istud priuilegiū in gratiam ecclesiarū prochialium si impetrans expressisset q̄ ip̄e percipiebat integre om̄s decimas integras. vñ sit verū indistincte in om̄ibus religiosis vt nō debeat percipere nisi medietatē noualium. Rñ det q̄ non sed fallit in religiosis cisterciensium z carturiensibus. nā isti percipiunt integras decimas scdm̄ q̄ est eis indultum p̄ papaz

sed quid faciet ecclesia prochialis z rector illius ecclesie si isti cisterciensium z carturiensium percipiant decimas cum integritate. qz rector ecclesie parrochialis nō potest supportare onera parrochialis nisi habebit unde possit sustentari. Rñ det ro. pon. q̄ ep̄us loci poterit puidere. nam si videat ep̄us q̄ rector ecclesie prochialis non habet aliū de ex q̄ possit sustentari. tñ cōpellerit istos cisterciensium z ad cartum. ad faciendū rectori p̄gruā portionem vñ possit sustentari z onera parrochialis supportare. hoc dicit p̄ns textus vsq̄ ibi. sane quis. Et pro intellectu istius. s̄. est p̄ supponendus p̄mo q̄ si laicus teneat decimas infeudatas ab antiquo ant̄ consiliū et ideo illas iuste tenet scdm̄ cōm̄ opinionem doctorū p̄t̄ ip̄e laicus istas decimas restituere ecclesie parrochiali sine consensu diocesisani. sed si vellet dictas decimas alteri ecclesie donare non posset sine consensu epi. Secundo est p̄supponendus q̄ si laicus teneat decimas a religiosis possit illas decimas donare religiosis absq̄ consensu epi. Casus. Hoc p̄supposito in isto. s̄. sic figurat. Quidam religiosus ab antiquo scz ant̄ consiliū habebat decimas infeudatas illas decimas volebat dare alicui loco religioso a quo nō tenebat dictas decimas. certū est q̄ illas decimas possit laicus donare ecclesie prochia a qua tenebat dictas decimas etiā sine consensu epi. sed alteri ecclesie vel loco religioso nō potest donare sine consensu epi. sed vtrum ep̄us debeat immediate p̄bere consensu huius donationi. Rñ det ro. pon. q̄ non imo ant̄ se p̄us consentiat donationi debz inducere laicum ad reddendū decimas sue ecclesie naturali z parrochiali. qui ep̄s si p̄ monitionē suā non possit laicum inducere vt reddat decimas ecclesie sue prochiali poterit p̄bere consensum vt illas donet alteri ecclesie prochiali vel alicui loco religioso. Sed qd̄ pona. q̄ religiosi aliqui exēpti timentes ne ad monitionē epi mutarent laicus z dictas decimas redderet ecclesie prochiali faciebāt q̄ ip̄e laicus recognosceret illas decimas tenere ab ip̄is religiosis licet reuera non teneret. vñ ista ficta recognitio p̄stet patrociniū ip̄is religiosis vt decime ille possint eis donari sine consensu epi. Rñ. q̄ nō. Sz̄ pona. q̄ religiosi monasterij noui q̄ sunt et

empti a iurisdictione ep̄i picta. acquirunt d̄ nouo alias terras existentes in media prochia. ipsi recusant soluere decimas ex illis terris. nunquid potero tales exceptos facere conueniri coram ep̄o picto. ut ipse compellat eos ad soluendum decimas ex illis terris. Rñ. q̄ sic. Et sic iste est vn̄ casus in quo exempti p̄nt conueniri coram ordinarijs. videlicet si exempti recusent soluere decimas eccie prochia. sed tunc non possent conueniri p̄ citationem eodem. sed oportet q̄ citatio fuerit formalis et specialiter faciat mentionem q̄ veniat r̄nsu r̄i tali rectori eccie prochialis sup̄ iure decimandi. Sed po. q̄ de consensu ep̄i laici donauerunt decimas aliquibus religio exemptis quas habebat in feudatas an̄ consiliuz latera. vtruz dicitur religiosi exempti possint percipere decimas nonalium q̄ aliqua terra erat in heremo z per t̄m t̄pus de cuius incio memoria boim non existit de nouo sit redacta ad agriculturam fuerit seminata aliqua noua femina i illa terra. vtruz ex fructibus supererectibus possint religiosi exempti percipere decimas virtute donationis a laicis sibi facte. Rñ. q̄ non.

De regularibus z tractantibus ad religionem.

S qui. Casus. Aliq̄s minor. xiiij. anoz in trauit aliquam religionem. puta religionem sancti benedicti postea completo anno. xiiij. z iheroboato. xv. anno assumpsit habitum professoz. vtruz videat fecisse tacitam professionem. Rñ. det q̄ sic. qd̄ verum est secuto. postea triduo id̄ non pot̄ redire ad seclm. Idem dicendum si fecerit professionem expressam vel si an̄. xiiij. annu fecit professionem expressam postea ipso facto maiore. xiiij. anis q̄ inchoato. xv. anno ratificauit illam primam professionem. Sz qd̄ pena. q̄ nouicius non accipit habitum professoz. sed alium habitum portauit p̄ totum annum undecimum. q̄ incepit sextumdecimum annum an̄ videat fecisse professionem. Rñ. q̄ si in tali religioe habitus professoz s̄nt distincti a professis z iste nouicius portauit habitum nouicioz z non professoz nō videtur fecisse tacitam professionem. Sz si habitus nouicioz nō sunt distincti ab habitibus professoz tunc p̄ delationem illi habitus p̄ totum. xv. annu videt fecisse pro

fessionem tacitam. qd̄ v̄z est nisi conuersi z donati portarent eundem habitum. Sz qd̄ pena n̄ q̄ erat aliqua religio in qua non solum erant nouicij. sed etiam conuersi z donati alij post. xiiij. annu accepit illum habitum portauit p̄ vnu annu integrum sine reclamacione vtruz videat fecisse tacitam professionem. Rñ. q̄ sic licet secus sit si talis habitus accepisset an̄. xiiij. annu z sic an̄ discretio animi Sz sanctissimi. p̄ velle informari a vob qualiter dicant habitus distincti. Rñ. ro. po. q̄ intel ligunt habitus distincti siue distinctio sit patres siue non q̄ habitus nouicioz nō sunt benedicti z habitus professoz sic. z tunc est distinctio latens m̄tromagis si distinctio illa est patres in scissura colore vel alias. Ro. primo ex p̄nci. c. q̄ durate anno probationis nouicius pot̄ facere professionem expressam vel tacitam. sed sciendum q̄ q̄n facit professionem expressam obligat illi monasterio in q̄ fecit professionem. sed q̄n fecit tacitam professionem ipse solus obligat religioni in genere itaq̄ pot̄ transire ad religionem latiorē. fallit istud in mendicantibus q̄ qd̄ nō pot̄ p̄fiteri infra annu. z si faciat expressam professionem est solus obligat in genere religioni. Nota vlt̄er q̄ impubes non pot̄ facere professionem expresse. Et in hoc religio eq̄patur matrimonio carnali qd̄ non pot̄ contrahi in etate impuberi. qd̄ v̄z est nisi malicia z vigor naturalis suppleret etatem. q̄ tunc an̄. xiiij. annu possit q̄s in matrimonio contrahere. sed in religione hoc est in matrimonio spirituali requiritur q̄ q̄s compleuerit annu. xiiij. Ro. q̄ si impubes non fecerit professionem post. xiiij. annu non obligat religioni nisi fecerit expressam professionem. vel si se ingesserit actibus conuenientibus professis vel professionem prius factam ratificauerit. Nota vlt̄er q̄ ex delatione habitus professoz per annu inducit tacitam professio z hoc q̄n in monasterio nō sunt conuersi. vel si sint conuersi habent habitum distinctum. Ro. q̄ si habitus professoz z nouicioz sint oino distincti si impubes an̄. xiiij. annu accipiat habitum professoz non ex delatione habitus per annu inducit tacitam professio. secus si accipit post. xiiij. annu. q̄ tunc ex delatione illi habitus p̄ annu inducit tacitam professio. Nota vlt̄er in neta glos. q̄ impubes maior septennio d̄ h̄t̄ intellectum nō t̄m

plenū. minas vero nullū dicit habere intel lectū. nā vt dicit. l. i. l. d. fal. non ignorat il la etas quid videat.

Non solum. Predicatores z minores ali que ad sui ordinis professiones in fra annū recipere non dnt. alias receptus est astrictus eoz professioni z recipientes pu nisunt pena hic pntenta. b. d. Casus. Dicitū fuit sup. c. p. d. q. quio in anno. xv. z sic anno probationis potest facere professionē tacitā vel expressam si queritur an illud sit rez indistincte in qualibet religione. Rñ. ro. pon. q. non sed fallit in ordinibz mādiz canis. nā predicatores z minores infra an nū probationis non dnt aliquē recipere ad p fessiones. Sz qd sanctissime p ponam? q ipsi fecerūt cōtrariū. puta qz infra annū xv. z sic infra annū probationis adm iserunt aliquē ad professionem sui ordinis an sint puniendi aliqua pena z qua pena dnt ipsi puniri. Rñ. q. ipsi puniuntur. qz ipso facio sunt suspensi a receptione alioz religiosoz rū ad professionem. Item dnt puniri aliq pena que deberet illis imponi pro grauioribus delictis fm consuetudinē vl ordina tionē sue regule. Et receptus se ad talē p fessionē infra annū probationis non est ob ligatus ipsi religioni in specie in qua fecit professionem est m bene obligat? religioni in genere. ita q tenet profiteri aliquā reli gionē z probatā. sz qd de beremius saneri angustini z beate marie de carmelo. vniū sit idem dicendū vt non debeat aliquē reci pere ad professionē infra annū probationis z q si cōtrariū fecerūt puniātur dicta pā. Rñ dec q. sic. sed in alijs ordinibz z religio nibz potest fieri p fessio durāte anno pro bationis. [dispendiū] Erant nonnulli mē dicantes qui quadam lenitate dueti faue/ bant professionem z eū sciebat duricias religionis dimittebat religionē z efficiebā tur apostate. id ordinatus fuit ne de cetero mendicantes reciperēt aliquos ad professi ones sue religionis infra annū probationis qui annū probationis suū introduerit in fauorē vniūqz videlicet in fauorē monaste rii vt monasteriū cognoscat mores intrans itis z in fauorez intransitis vt ipse videat an poterit sustinere duricias religionis. c. ad

apostoli. eo. ti. in an. Nota pma qz men dicameo non possunt aliquē recipere ad p fessionē durāte anno probationis. Si ar recipiatur tenet receptio. vt receptus obli get religioni in genere. z ideo si velit poterit dimittere illam religionē z intrare aliam religionem. Nota vlti? ornam. inter tactā professionē z expressam. qz expressa p fessio in aliq mōasterio facta obligat illi mo nasterio in specie quod verū est nisi qz vel let transire ad strictiorem religionē. sed ad latiorē non potest nisi perina z obtenta licē tia. sed tacita p fessio obligat solum in ge nere. sed tunc adhuc requirit q sit etatis p fecte z q fecerit professionē scienter z q per leueraverit per triduum.

Beneficium. Beneficium existens in anno probationis non potest pfer ri tanqz vacā nisi in casibus hic expressis z interim debet deserui per substitutū al signata eidem substituto congrua portioe vnde viuere possit. b. d. Casus. Ticio ele ricus obinens beneficium ecclesiasticū intra uit religionē z accepit habitū tñ nō fecit ad huc professionem tacitā vl expressam sz ad huc in anno probationis ē. Ep̄s ad quem spectat collatio illius beneficii vult illud cō ferre durāte anno probationis an possit. Rñ det roma. pon. q. non. qd verū est nisi in casibus certis. Prim? casus est si intrās religionem infra annū probationis consē tial vt ep̄s possit tale beneficium cōferre. qz tunc ep̄s possit de filo bñficio disponere nam talis consensus habet pro renūciatio ne. Sedus casus est si intrās religionē durāte āno probationis fecit professioez tacitam vel exp̄ssam: quia tunc vacaret bñ ficiū. etiaz si illa p fessio solū obligaret ad religionem in genere. Tertius casus est si apparet q intrās religionē voluerit oīno vitam mutare z dimittere si l m. z tūc statiz q cōstaret de mutatione vite poterit cōfer ri bñficiū. Sed sanctis. p̄ si pēdente an no probationis non vacet beneficium: quid fieri debet beneficio. qz nouicius nō illi benefi cio desuere potest. Respōdet q illi benefi cio erit pzonidendū de vicario qui deserui et in diuinis. z pro sustentatione vite babe bit cōgruā portionē ex redditibus bñficii.

Nota primo principalē effectus ad quē emanauit p̄ns ca. q̄ p̄deute an no probatōnis non vacat b̄ficiū intransis religionē. ideo ep̄us illud b̄ficiū conferre non poterit nisi in casibus hic exp̄ssis. Nota q̄ si p̄ter ingressus religionē voluit sevitam mutare quia declarauit animū suū q̄ nunq̄s rediret ad seculum tunc b̄ficiū censetur vacare. Nota vlt̄ri q̄ cuz b̄ficiatus non potest deseruire suo b̄ficiō. diocesanus debz p̄uidere const̄ituendo. vicariuz qui illi b̄ficiō p̄uideat et illi vicario assignatur p̄grua portio. z re siduum referuabitur intransi v̄l successori. Sed nūquid intrās religionē potest habere fructus sui b̄ficiij durante anno p̄bationis. R̄ndet q̄ nou. sed fruct̄ conferuabunt. z si intras religionē reuertat ad seculū illos fructus recuperabit. non autē habebit illos fructus ipse intrans durāte anno probatōnis. Ratio est. q̄ existens in anno probatōis debz esse in summa paupertate alias non posset exp̄iri aspectus religionis.

Qui post. **V**otum simplex r̄solēne. b. d. Casus. Ponam q̄ ego feci votū de intranda religionē sancti b̄ndicti z steri in simplicibz sinibus voti. postea voto non cōpleto intravi religionē latiorē puta religionē sancti augustini. z feci votum solēne nunq̄d p̄ istud votū solēne r̄ptum primum votum simplex. R̄ndetur q̄ sic tamē peccauit rumpēdo primum votū simplex. z pro illo peccato debeo confiteri z agere penitentiā. Secus si primum votū essz solēne tunc non rumpetur p̄sequens votum etiam solēne.

Si ad solum. **C**asus. P̄ns mus q̄ de cōsuetudine v̄l p̄uilegio creatio monachoz monasterij sancti cipriani spectat ad solū abbatē. q̄ de iure cōmuni spectat ad abbatē z p̄uentū simul ita q̄ solus abbas de iure cōmuni non possz creare mōachos sine consensu sui cōuent̄. Accidit q̄ abbas est mortuus. vtrum mortuo abbate possit cōuentus solus creare monachos. R̄ndetur q̄ non. Secus si creatio monachoz spectaret ad abbatē z cōuentū sil.

nam in isto casu mortuo abbate posset solus cōuentus creare monachos de nouo.

De voto z voti redēp.

Dictū fuit sup̄ titulo proximo de voto ī specie. puta de voto religionis. nunc vidē dum est de voto in genere. ideo post rubricam precedentē annectitur rubrica de voto z voti redemptione.

Quod votum.

Presupponendus est p̄m̄ intellectū huius ca. illud q̄d habetur in glo. magna iu. c. rursus. qui clerici v̄l vouētes. in an. videlicet q̄ votū castitatis solenne impedit m̄simoniū contrahendū z etiaz contractū dirimit. Si autē sit votū simplex impedit matrimonij p̄rahendū sed nō dirimit iam contractū. Istō ca. emanauit ad declarandū q̄d dicatur votū solēne z q̄d dicatur votū simplex. Nam quidaz dicebant q̄ votū solenne dicitur quando q̄s promittit ex nūc cōtinētiam. Sed votuz simplex dicitur q̄n quis ex nūc vouet q̄ post annū vouebit perpetuā p̄nētiam. Casus. Hoc p̄supposito sic figurat. Ep̄us biturien̄. in p̄sentia pape p̄stituit̄ quesitū ab eodē Sancti. p̄ iure cautū reperio q̄ votū castitatis solennizatiū impedit m̄simoniuz cōtrahendū z dirimit iam contractū. Votū simplex non dirimit in matrimonij iam contractū licz veniēs contra peccat mortaliter. Item rep̄io altercationē inter doctores q̄d votū dicatur simplex z q̄d votum dicat solennizatiū occasione huius velle informari q̄d votum appellat simplex z q̄d solēne. Respō. ro. pon. q̄ omne votum castitatis dicitur simplex siue sit de presenti siue sit de futuro d̄simodo non sit solennizatiū p̄ professionem tacitā v̄l expressam. q̄ tunc diceret̄ votum solēne vt non teneat matrimonij contractū v̄l si quis suscepit sacros ordines. puto subdiaconatus dicitur votum solenne. Alias autē dicit̄ votū simplex siue quis dicat ex nunc vouco castitatem siue etiam dicat promitto q̄ post annum vouebo castitatem. z sic patet q̄ istud ca. nō facit ius nouū sed soluz declarat illa que notantur in dicto. c. rursus. qui clerici vel vouentes. Nota primo ex isto ca. q̄ solennitas voti est inducta ex p̄stitutione ecclie. z sic non

est ipsum votum qd impedit matrimoniu
 vl dirimit. sed est ipa constitutio eccie. Ex
 quo patet qd constitutio ecclesie pot habilit
 ad contrahendū matrimoniu in habilitate
 z cōtra pot inhabiles habilitare. Nam de
 lege diuina qm aliquierāt in dispari gra/
 du distate equali a stipite uō poterāt cōtra
 here vt pro hoc est. glo. notabil in. c. litteras
 de resti. spoli. in an. Nota qd matrimoniu
 fuit institutu in statu innocentie. qz scdm
 doctores est duplex institutio ad plem pro
 creandā. z illa fuit facta in statu innocen
 tie an peccatum prinū hominis. Alia est i
 stituito matrimonij ad euitandū fornicati
 onem. z illa fuit facta post peccatum a de. z
 sic intelligitur iura facientia pro cōtrario
 Nota ulterius qd vinculum matrimonij ē
 indissolubile. Sed vt istud intelligat qd vi
 culū matrimonij sit indissolubile loquen
 do de matrimonio cōsumato copula carna
 li vel nō consummato. Cōmunio opinio
 doctoz est qd matrimoniu non cōsumma
 tum pot papā rēp. licet panoz. teneat cō
 trariū in. c. ex publico. de cōuersione pin
 ga. in an. z mouet p istā rōem. qz quos de
 cōiunxit homo nō separet. Sed ad istā
 rationem respondent doctores dicendo qd
 illud intelligitur de copula carnali. ita: vt
 sit factus quos deus cōiunxit copula car
 nali z post matrimoniu cōsummatū homo
 non separet. Nota ulterius principales ef
 fectū huius ca. videlicet qd votum castitatis
 dicit solentizatiū qstū ad dirimēdū matrimo
 niū iam cōtractū p suspensionem sacri or
 dinis vel p pfectionem tacitā vel expressā
 Ex quo patet qd sacre ordo habet annexū
 vōtū cōtinentie licet expresse nō dicatur in
 suspensione sacri ordinis qd ipse suscipiens
 vōuet castitatem. Nota qd ad hoc vt vōtū
 religionis obliget. pfitentem oportet qd fa
 ctat pfectionem alicui religioni z ppbate

De statu monachorū

Dicitū fuit sup de religiosoz z monachis
 rez qz posset aliquis dubitare de eoz sta
 tu z vōta. ideo ad nos informādū ponitro
 ma. p on. rubricā de statu monachoz seqt
 caplm vntcū piculoso.

Periculoso. Istud. c. scd 3 10
 bānē an. in noz

uella non fuit receptū in regno francie. iō
 in plamento fuit indicatū cōtra decisionē
 huius ca. qz cū archiepū burdegal. qualdā
 moniales vellet cōpellere vt manerent sub
 perpetua clausura scdm decisionē huius ca.
 Ipe monialeo cōtra istud ca. allegauerūt
 dictū iohānis andree qd istud ca. non fue
 rat receptū in regno francie. vñ ipse monia
 leo obtinuerūt contra archiepū burdegal
 lensem. Lasus. Quidā. Miuus in pnta
 bonifacij octani q̄siuit ab eodez. Sanctis.
 pater velleū a vobis informari in quo sta
 tu debeant viuere moniales. Rūdet ro. pō
 qd cum sit inhonestum z multū periculōsū
 qd mulieres admittāt in monasterijs suis
 viros statuit qd decetero moniales maneāt
 sb perpetua clausura z nō recipiāt viros i
 suis monasterijs etiam si sint vīri religiosi
 pra quos nō est psumptō. Et depurat ex
 ecutores z quas auctoritate fiat clausura. E
 tiaz statuit qd si moniales debeāt facere o
 magiū qd illud faciant p procuratorē si pos
 sit fieri. sed si dñs nolit eas recipere p cura
 torem dñt ire ad ipm dñm indecenti comi
 tiua z facto omniagio dbeant redire ad mōa
 sterial bonis sue pucū. In monialeo habe
 ant occasionē excludi monasteria non dñt
 in monasterio suo recipi aliquem moniales
 nisi qd possint viuere ex redditibz z pronen
 tibus ipius monasterij. z si recipient vltra
 non tenet receptio. licet sit secus in mona
 sterio viroz qz licet etiā nō dberent recipi
 vīri nisi quod possent viuere ex redditibus
 monasterij. Tamē si recipient tenet recep
 tio. qz in illis cessat ratio de qua in hoc ca.
 Lpōzro ne moniales in aliquibus ptibus
 erat talis consuendo qd q̄s in causa sua vel
 sue ecclesie tenebat litigare p se vel p procura
 torem pstituti apud acta corā iudice z qd ve
 nitret semel in cā psonalr corā iudice. vñ ne
 det monialibz occasio vagandi pa. deprecat
 indiceo laicos z dños tpaes vt ipi admit
 tāt pcuratores monialiu. lics nō fuerint cō
 stituti apud acta sed intra monasteria. Ldñ
 iudicij. Et sic executores negligentes pec
 cāt mortaliter. hoc hnt ista verba obtestatō
 ne diuini iudicij. z interminatōne maledi
 ctionis eterne. Lordinario iure subditis. L
 Ho. qd archiepi et primates sunt executo
 res huius constitutionis. z ideo moniales

sibi subiectas et non exemptas poterunt compellere sua auctoritate ordinaria sed moniales exemptas compellet auctoritate apostolica sibi commissa per istud caplm.

De religiosis domib9

Dicitur fuit supra per discursum titulorum precedentium de regularibus et religiosis quod licet obligantur religioni per tacitam vel expressam professionem et de eorum statu. Nunc videndum est de ipsorum domibus. ideo ad nos in formandum ponitur rubrica de religiosis domibus. vel sic. Visum fuit super personis et statum religiosorum tanquam de dignioribus nunc videndum est de ipsorum domibus. ideo ponitur rubrica de religiosis domibus.

Religionum. Istud caplm dividitur in quatuor partes. In prima parte ponitur repetens ius antiquorum ordines mendicantes non confirmatos per papam in quarum precesserunt de facto revocatur. In secunda parte ibi confirmatos prouidet de ordinibus approbatis quod professores eorum possunt remanere loca non vendendo nec aliquid innouando. Tertio ibi sane dicitur quod ista constitutio non extenditur ad mendicantes qui precesserunt concilium. In quarta parte que incipit ibi ad hoc conceditur personis ad quas ista constitutio extenditur et possunt transire ad ordines approbatos. **Latus.** Cum ex multitudine et diversitate religionum que diuersitas erat tamen in modo viuendi quod in diuersis habitibus emanauit concilium generale quod approbatum certos ordines et reliquos reprobatum. postea quidam de nouo inuenerunt non nos ordines et quidam a papa obtinuerunt approbationem illorum ordinum alij non obtinuerunt. Unde papa statuit ut illi ordines qui habuerunt approbationes a postolica quod professores in illis ordinibus remaneret quod diu uiueret sed quod nullum de nouo reciperet ad professionem. Et sic illis professoribus mortuis esset extincta illa religio. Alterius papa statuit quod isti non possent noua loca acquirere nec alienare loca acquisita sed bona eorum reseruauit papae sue dispositioni. Circa vero alios ordines non approbatos inuentos de nouo post concilium statuit papa quod professi non maneat in illo ordine sed papa dat eis licentiam ut possint transire

re ad aliam religionem etiam latioris et uoluit papa quod ista constitutio non comprehenderet predicatores et minores carmelitas et augustinos. sed uult papa quod illi possint noua loca acquirere. nam longe ante istam constitutionem predicatorum minorum heremitarum et carmelitarum obtinuerunt confirmationes suorum religionum. sed erant alij medicantes qui de nouo inuenerunt nonum ordinem et nondum obtinuerunt approbationem a se. apo. nisi isti qui erant recepti ad istos nouos ordines non habebant facultatem recipiendi aliquam sepulturam nec predicandi publice.

De capellis monachorum

Dicitur fuit per discursum titulorum precedentium de religiosis et eorum domibus. nunc videndum est de eorum capellis. ideo ponitur rubrica de capellis monachorum.

Presbiteri. **Latus.** Ponamus quod abbas sancti cypriani habet aliquas ecclesias sibi donatas per episcopum pictam. cum consensu sui capituli et ille capelle sue ecclesie sunt ipsi abbati subiecte pleno iure. non tamen ad institutionem. quia institutio pertinet ad episcopum et hoc loquendo de institutione auctoritabilis respectu cure ut ponamus quod abbas in institutione tituli collatus. in pro commissio ne cure necesse est quod institutus adeat episcopum pro committenda cura atque unde ad aliquam illarum ecclesiarum abbas instituit aliquem episcopum sibi cum ista cura atque. Quod accidit quod institutus ad illam ecclesiam perpetrat delictum dignum priuatione. ut non abbas possit illum priuare. Rursum quod non. sed illud spectat ad episcopum qui sibi commisit curam animarum. qui episcopus poterit eum priuare si subest iusta causa. Et his patet quod abbas vel inferior prelatum potest prescribere institutionem tituli collatus sed ut in institutione auctoritabilem possit ipse prelatum inferior prescribere. de hoc est magna controversia inter doctores. Nota primo ex isto. quod beneficia secularis debent esse perpetua. et quis non potest remoueri a beneficio pro libero uoluntatis sui suscipio. Nota quod licet de iure communi dispositio beneficiorum in deo ecclesie episcopi pertineat ad episcopum tamen de iure speciali dispositio commo

da non est in dispōe ep̄i: sed presentatiō spē
ciat ad aliū prelātū vel etiā collatiō. ⁊ ep̄s
instituit ad presentatiōnem alterius. Flo/
ta iuncta glo. q̄ licet institutiō tituli col/
latiua vel p̄ntatiō per t̄neat ad inferiores
prelatū ab ep̄o. tamen institutiō auctori/
sabilis pertinet ad solum ep̄m. ideo solus
ep̄iscopus potest p̄ntare institutiō de b̄n/
ficio ecclesiastico

De iure patronatus.

Dicitur sicut supra de prebendis ⁊ digni/
tibus ⁊ alijs beneficijs ecclesiasticis ⁊ sa/
secularibus q̄ regularibus. verū q̄ illa b̄nifi/
cia aliquā s̄nt patronata. ⁊ dubitaret aliq̄
de effectibus iuris patronatus. ⁊ de ip̄o iu/
re patronatus. ideo ponit rubricam de iu/
re patronatus

Si laicus. Laicus potest ius
patronatus sibi
cōpetens in ecclesia alteri eccleie donare si
ne consensu ep̄i. h. p̄rio. Itē si donauerit
ius patronatus eccleie ad p̄ntandum
habebit sex menses licet ip̄e laicus habe
ret solum quatuor menses. h. d. La. Aliq̄s
laicus habebat ius patronatus i aliq̄ ec/
clesia. q̄ forte eam fundauerat id est dona
uerat fundū ad eā edificandā. vel eam edi
ficauerat vel dotauit. vel omnia fecit simul.
iste laicus vult illud ius patronat⁹ donar
illi ecclesie ⁊ eam quietare: vt de cetero sit
libera dispōe diocefani v̄l vult donare al/
teri eccleie v̄rū possit sine auctoritate dio/
cefani. videt q̄ nō. q̄ si laicus detineat de
cimas: tamen non potest illas donare al/
teri ecclesie sine cōsensu ep̄i. c. cū ap̄lica. de
his que fiunt a prelato sine cōsensu ca. sic i
pposito videt q̄ laicus n̄ possit ius p̄o/
natus trāsserre in eccliaz sine consensu di/
ocefani. Non obstante ista rōe dubitandi
decidit rō. p̄o. in cōtrariū q̄ laicus potest al/
teri ecclesie dōare ius patronatus sine cō/
sensu diocefani. t̄n per hoc nō fit p̄iudiciū
ep̄i diocefani. ⁊ ideo ecclesia habebit colla/
tionē ⁊ p̄ntatiōnē. sed diocefanus habes
bit institutiōnē. Sed pona. q̄ laicus do/
nauit ius patronatus alicui eccleie. vacat
iure eccleie patronata. v̄rū ecclesia habebit īm/
q̄tuor menses ad p̄ntandū sicut laic⁹. Vi/
det q̄ sicut laicus habet īm q̄tuor menses

ad p̄ntandū sicut ecclesia d̄z solū h̄re q̄tuor me/
ses q̄ succedit in locū laici. T̄n rō. p̄o. ista
rōe dubitandi non obstante decidit in cōtra/
riū v̄rū q̄ ecclesia habebit sex menses ad p̄n/
tandū. q̄ mutata p̄sona mutat etiā q̄litas
ip̄i b̄nificij. Et sic ecclesia habebit sex menses
licet p̄sonus laicus in cui⁹ locū successit ec/
clesia h̄eat solū q̄tuor. ⁊ sic ecclesia d̄z reputa
ri vt p̄sonus ecclesiastic⁹ ⁊ nō vt laic⁹. Flo. p̄
mo q̄ laico potest p̄petere ius p̄sonat⁹ q̄d ve/
rū est ex dispōsitiōe iuris. s̄z nō de iure iu/
re. q̄ ius p̄sonatus est annexū iuri spiritua
li. i. institutiōi q̄ est ius sp̄iale ⁊ de sp̄a licet
et annexis est idē iudiciū sed illa facultas
fuit cōcessa laicis vt fact⁹ inducerent ad
ecclesias edificandas fundandas v̄l dotan
das. v̄n ist⁹ ius p̄sonatus p̄sistit in p̄ntati
ōne ad ecclesiam patronatā. q̄ patron⁹ potest
eligere p̄sonam d̄mmodo eligat idoneam.
Itē ist⁹ ius p̄sonatus cōsistit in alio v̄rū i
p̄cessione. q̄ cū patron⁹ primū venit ad ec/
clesiā p̄sonatā m̄istri eccleie d̄nt illi iure obui
am p̄cessionalit̄ ⁊ eū in ecclesia recipere p̄cessio
naliter. q̄d v̄rū est q̄n̄ stat⁹ sue p̄sone ill⁹ re/
q̄rit. puta q̄ eret v̄l dux alias si status p̄so
ne nō req̄rit nō d̄eret recipi p̄cessionaliter.
nec m̄istri eccleie d̄nt illi obuiā ire. Itē in a
lio cōsistit ius p̄sonat⁹. q̄ patron⁹ in ecclesia
patronata p̄ceteris honorādus in sessi
onibus ⁊ sepultura. Itē si p̄sonus denuciat
ad paupertatē ecclesia tenet ip̄s alere d̄ sup̄fluo
acceptis necessarijs pro m̄istris eccleie. Flo
ta q̄ laic⁹ potest ius p̄sonat⁹ donare altari ec/
clesie sine cōsensu ep̄i. Flo. ta q̄ laicus p̄o/
natus ad p̄ntandū h̄z solus quatuor menses.
sed p̄sona ecclesiastica habet sex menses. ⁊ iō
ep̄iscopus non potest instituire absq̄ p̄ntatiōne ni
si elapsis illis sex mētib⁹ in p̄sona ecclia/
stica v̄l quatuor in laico. Rō d̄iuerſitatis ē
q̄ q̄ grauat in vno releuat in alio. i. cū quē
ff. de iure iuran. ⁊ q̄ laicus potest v̄n p̄ntare
postea aliū accumulatiue ⁊ sic potest varias
re ⁊ diocefanus potest acceptare quē voluerit
ideo debz in alio grauari q̄ nō habet nisi q̄
tuor menses ad p̄ntandū sed clericus pa
tronus nō potest variare ⁊ sic grauatur i hoc
ideo debet in alio releuari videlicet q̄ habz
sex menses ad p̄ntandū. Sed querit q̄l
ter dicitur fieri presentatiō ad hoc vt cleri
cus patronus nō possit variare. Dicendūz

q̄ soldatio litterarū patroni nō dicit p̄sentatio: sed requirit q̄ fuerit sc̄a p̄ntatio cor̄poralis diocesano. Et sic clericus an̄ illā p̄ntationē cor̄palē poterit variare. Hoc tenēt doctores in clemen. vnica. eo. ti. Et quo sequit̄ q̄ si clericus patrono dedit duobus litteras p̄ntationis. si secundus fecerit maiorem diligentia 7 se p̄ntauerit conspectui ep̄i tenet ep̄us illum iustituere.

De censib⁹ exactioni

bus 7 procuracionibus

Dicitū fuit supra titulo p̄rio de quodā iure competente in beneficijs ecclesiasticis verū q̄ ep̄i in beneficijs ecclesiasticis sibi subiectis h̄nt aliqua iura. ideo ad nos in forma iudicij de istis iurib⁹ auccit̄ rubrica de censib⁹ exactionib⁹. 7 p̄curacionibus.

Romana **I**stud ca. ponit formanquam debz archieps obseruare volēs suā puinciam visitare. Et diuidit in tres p̄tes. In p̄ria ei p̄te ponit quō 7 quō possit archieps suā puinciam visitare. In secūda parte ab il. sane. ponitur qd̄ debeat facere archiepiscopus in visitando suam puinciam. In tertia parte ibi p̄curaciones ostendit quō 7 i q̄bus rebus debeat recipere p̄curacionem.

La. Sic ep̄o debet suam dioecesim visitare. sicut archieps p̄t totā suā puincia visitare. 7 nō solū p̄t archieps visitare suā dioecesim p̄ciat̄: s̄ et etiā dioecesim suoz suffraganeoz. S̄ q̄rit quā formā debz obseruare archieps in visitatōe faciend̄. R̄ndet ro. p̄o. q̄ ip̄e debz incipere visitatōz a capite p̄imo visitando cap̄m suū 7 ecclesiam suā metropolitānam. deinde ecclesias sue ciuitatis. deinde ecclesias sue dioecesis. 7 postea poterit visitare dioecesim suoz suffraganeoz. v̄cz illaz quam p̄imo maluerit visitare. S̄ si vnā semel inceperit visitare illaz nō poterit dimittere 7 incipere aliam visitare. qd̄ si fecerit: nō poterit reuerti ad dioecesim semel visitatā. qd̄ verū est: nisi fuerit requisit⁹ ab ep̄o illius dioecesis ad quam vult reuerti v̄t de consensu omnium suoz suffraganeoz. S̄ po. q̄ archieps cepit visitare vnā dioecesim 7 est vnā ecclesia pauper: q̄ non p̄t ministrare necessaria archiep̄o. qd̄ debeat

facere archieps R̄ndet. q̄ ip̄e potest notifficare duabus ecclesijs vt conuocent̄ simul et eū procurant: qd̄ verū est si ille ecclesie possint comode conuocari. si aut̄ p̄mode non possent conuocari ip̄e archieps tunc et visitare illam ecclesiam pauperes suis expensis. hoc dicit p̄ns textus. vsq̄ ad versiculū post q̄. qui habet duos intellectus. Nam quidam intelligunt q̄ archieps non poterit visitare totam puincia nisi semel in vita nisi faciat q̄ sequit̄ videlicet q̄ ip̄e faciat p̄ns p̄siliū generale 7 d̄ p̄silio suoz suffraganeoz ordinet q̄ de cetero ip̄i visitabit totā puincia q̄libet anno 7 istud factū fuit vt archieps induceret ad celebrandū p̄siliū puinciale. Alij aut̄ intelligunt q̄ in vno anno nō poterit iterare visitatōz etiā si sibi iusta est nisi p̄ri⁹ celebrato cōsilio suo puinciale 7 p̄stituto in scriptis de cōsensu suoz suffraganeoz q̄ possit iterare visitatōem. Et si in p̄ima visitatōe dimiserit aliq̄ loca d̄z in secūda visitatōe incipere ab illis locis dimissis qd̄ verū est nisi videat q̄ alia loco p̄us visitata magis indigeat visitatōe q̄ ista loca n̄ visitata. quib⁹ vigent mala magis q̄ in alijs locis. Sed querit̄ qd̄ p̄mo debz facere archieps visitatōz. R̄ndet q̄ p̄mod⁹ p̄dicare verb⁹ dei. deinde debet se indrere d̄vta 7 morib⁹ habitantū ibidem videlicet clericoz 7 laicor. 7 debet illos examinare sine iuramento. s̄ alias examinatio testis nō valet sine iuramento. Et si inueniat aliq̄s diffamatos 7 crimina nō sunt notoria nō debz illos punire. s̄ debz denunciare suo suffraganeo b̄ est ordinario vt illos puniat. sc̄d m̄ exigentia criminis qd̄ si crimē sit notoriū tūc archieps poterit illos punire. q̄ tūc p̄stat de negligentia sui suffraganei 7 tunc iurisdicō suffraganei est deuoluta ad ip̄m archieps. Cleros 7 p̄fos. In p̄pellatōe p̄li vniuersi et ues p̄tinent nō aut̄ cōprehēdunt clerici q̄ h̄ponunt tanq̄ diuersa. Et q̄ sequitur q̄ si interdicit̄ p̄lo alicui⁹ loci v̄l indicat̄ aliq̄ p̄ca p̄lo etiā p̄ iudicem ecclesiasticū nō cōprehēdunt clerici. q̄ in istis odiosis verbis sunt stricte accipiēda. In scriptis. Iste est vn⁹ casus in quo scriptura est d̄ substantia ac regulariter aut̄ scriptura non est de substantia rei geste. vt in. l. pactū. l. de pactis. sal. lit in casib⁹ h̄ enūeratis p̄ glo. 7 ad eas quō

si dierecurrat. Postea ro. pō. in §. pcurati
ones in hibz sub pena maledcōis etne: ne
archieps visitās audeat recipere pcuratio-
nē pecūia nūerata. etiā si pcurātes et visita-
ti voluerit eū procurare in pecūia nūera-
ta. s; q; solū ipse recipiat expensas modera-
tas in victualibz. Itē p̄cipit ro. pō. q; ipse
archieps a visitatis nō accipiat aliqđ mu-
nus. qđ si contrariū fecerit: ipse tenebit re-
stituere dupluz illius muneris qđ recepit

Arguit. Ep̄us vel alius ad quē
pertinet visitare nō pōt
pcuratōem recipere in pecūia: etiā
a volentibz: nec etiā in victualibz a locis
nō visitatiz. nec etiā dōa recipere d; q; si itū
fecerit: puniuntur pena hōrēta. h. d. Istud. a.
emanauit ad declaratiōē illius qđ dicit
in. c. p̄ce. i. si. La. Dem̄ fuit in. §. pcuratōes
. s. c. p̄. q; exigentes pcuratōem p visitas-
tione in pecūia etiā a volētibz vel in vi-
ctualibus a locis nō visitatis. et recipiētes
aliā munera a personis visitatis qđ ipsi te-
nent restituere duplū illius qđ receperunt
sub pena maledcōis etne. a qua absol-
uendū nō sunt nisi prius restituerit duplū
illius qđ acceperūt. vñ multi nō curabant
de illa maledcōe. ideo ro. pon. p̄ istud. c. ag-
grauat illā penā videlicet q; exigentes pro-
curatiōem i pecūia nūerata etiā a volē-
tibz vel in victualibz restituāt duplum illi
qđ acceperūt infra mēse. alias elapsō mē-
se sunt interdicti. et si decederent durāte i-
terdicō: eēt sepeliendū i terra p̄bana. et nō
in cimiterio. et habet locū hęc pena in ep̄is
et archiep̄is. sed ali; inferiores sūt suspēsi
ab officio et b̄nificio donec restituerint illō
duplū. Et positio q; dātes mūera vellent eis
remittere. nihilominus accipientes tenen-
tur illa restituere in dupluz. ¶ No. primo
ex p̄ci. ca. rōem quare fuerit pene inuētē
a iure vcz vt delinquētes abstinēat a malo
saltē fo: mid se pene. c. felicit̄ infra de penis.
¶ Nota q; visitās nō debet recipere pcuratōz
in pecūia sed in victualibz. nec debet ex-
cipere delicatas epulas: s; coibz epulis debz
ēē cōtenti. ¶ No. q; visitās nō d; recipere pcur-
atōz etiā i victualibz a locis nō visitatis. ¶ No-
ta q; delinquēs cōtra tenorē ca. p̄mi. s. c.
§. pcuratōes tenet restituere dupluz illi qđ ac-

cepit. Nota vltimū iuncta glo. q; vbi venit
imponēda pena affligens psonā miti⁹ pu-
niriur existētes in dignitatē q̄salū inferio-
res. et hoc qm̄ afflictō venit imponēda i p̄ca
corpali. sec⁹ si imponeret pena pecūiaria: q̄a
tūc q̄uius cōtē puniēdū maiores q̄ miores
¶ Nā hic hēm⁹ q; peodē delictō q̄m̄ puniū-
tur archiep̄s b̄nifici ep̄i. ¶ No. vltē. q; istō ca.
q̄m̄ ad penā corrigi per. c. sc̄q̄ns.

Aelicis. Procuratō pōt licite re-
cipi in pecū. s; nō exigi.
h. d. Et sic p̄ istud. c. est correctū. c.
precedēs. La. Dicitū fuit. s. c. p̄oti. q; b̄n̄s
visitare pōt a locis visitatis recipere procura-
tione in victualibz sed non in pecūia. etiā
a volentibus soluere in pecūia. Sed vtz
istud sit verū in distincte. Rūdet ro. pon. i.
dicens q; illa cōstitutio verēbas in grand
detrimentū prelatoz. et etiā soluentiū pro-
curatōez. ideo statuit vt si q̄s velit cōueni-
recū prelato poterit vt pro procuratōe reci-
piat aliquā certā pecūia. s; si velit procu-
rare prelātū visitantē nō tenebit dare pecū-
niā et q̄ ad cetera remanet. c. precedēs in cor-
rectū. ¶ Vtz tū dicit ro. pon. q; si ep̄s velit visi-
tare vna die plā loca p̄t. s; nō exiget nisi v-
nā solā procuratiōē sed hodie prelati h̄nt
dispensatiōē a papa visitādi plā loca vna
die et a qualibet recipere integrā procuratōez
et ista prohibitiō cōtra a iurepositiōe potu-
it tolli p̄ contrariā dispensatiōē licet non
deberet fieri sine iusta causa.

Nunquam. Si vniuersitas
vlt singularis p̄so
na appellerez ecclīasticas p̄soans sol-
uere pedagias singlāres p̄sone s; exēcōtate.
et vniuersitas ē interdīcta. nec prodest p̄ria
p̄suetudo. h. d. Pro intellectu hui⁹. c. ē p̄re-
supponendū qđ sit pedagogū et qđ dagiū de q̄
in glo. in. c. sup q̄b usdā. de verbo. sig. i. an.
Vñ sciendū q; ped agiū d; illud tributū
qđ soluit pro rebus q̄ transferunt de vno
loco ad aliū et i iure vocat vectigal. Quidā
agiū p̄o d; illud tributū qđ daf pro salariā
dis hoibz qui secure p̄ducūt trāseūtes ex-
tra loca piculosa La. Certū ē q; tā p̄stitutō
ne diuina q̄ hūana clerici ecclē et res clericoz
sunt exēpte et imunes a prestatiōe exacti-
ōni et tributoz q̄ p̄suerūt prestari p̄ bo-
mines seculares S; po. q; aliqđ fecit con-

trariū. qz cōtra talem p̄hibitiōes que est raz
a iure diuino ei uili q̄s canonico fecit inde
bitam exactionēz cōpulsit clericos ad solue
dū pedagia q̄dagia z alias exactiōes p se vl
p reb̄ suis. querit qua pena veniat puniē
dus. Rū. qz si sit p̄sona singularis que fecit
istas exactiones tūc ip̄o facto incurrit sen
tentia excoicationis. si autē sit vniuersitas
vel collegium. puta cōtras vl vniuersitas
scabinoz alicui⁹ ciuitatis. tūc illa vniuersi
tas est supposita ab interdico eccliaſtico.
non autē incurrit excoicatione. Hodie autē
emanat cle. p̄ſti. eo. ti. que p̄cipit ep̄s et
alijs locoz ordinaris vt ip̄i publicent istas
penas z sentētiās z p̄cipit illis sub pena
excoicationis ne sint remissi in publicandis
istis penis. Nota qz si clerici transferāt p̄
sonas suas de loco ad locū licet faciāt cau
sa negociatiōis tū p̄p̄sona sua nō tenent sol
uere exactiōes vl alia tributa. nec etiam si
transferāt res ben eficioz. Sed si trāsferāt
fructus patrimoniales causa negociatiōis
tenent soluere pedagia z alias exactiōes. se
cus si necessitate sua. qz tūc non tenerēt
soluere pedagia neqz alia tributa.

Perpetuo. Casus. Dicitur
fuit. b. eo. in. c. i.
qz archiep̄us non solū p̄t visitare
toram suā diocesim sed etiā suā prouinciā.
idē dioceses suoz suffraganeoz. vtrū istd
sit indistincte vtz etiam si ep̄i adhibeāt di
ligentiā in visitando suas dioceses. Rū. qz
roma. pon. qz sic dicit qz licet ep̄iscop̄i nō
sint negligentes in visitandis suis diocesi
bus. tūc nihilominus poterit archiep̄iscop̄us
illas dioceses suffraganeoz suoz visi
tare. z nō solū semel. s; plurics z iterare s̄m
qz dicitur fuit in p̄ eo. in. c. i. Sed vtrū archi
ep̄iscop̄us visitando prouinciā suā possit au
dire p̄fessionē subditoz suoz suffraganeo
rū z ip̄s p̄fessionibz auditis imponere pe
nitentiā salutare. Rū. qz sic. Et iste est vn⁹
casus in q̄ archiep̄iscop̄us; iurisdicōes in
subditos suoz suffraganeoz. alios casus
beris in. c. pastora. de offi. ordina. in an.

De p̄ſecta. ecl. vel alta.

Si ecclesia. Ca. Tertū est q̄si
q̄s p̄ iniuriā alijs
p̄beret in eccia z effundat sanguis in eccia.

Idē si effundat semē hominis qz eccia est cē
lenda poluta. sed qd de cimiterio ponam⁹
qz eccia aliqua fuit poluta est aliqd cimitē
riū iuxta p̄p̄ ecclesiam vtrum fuerit cimitē
riū polutū. Rū. dicit qz sic. qz est accessorium
ad ecciam. z ideo an q̄s cimiteriū illd fuerit
recoiciatū: nō debet in eo aliq̄s sepeliri. s; q̄
quid ecōtra cimiteriū aliqd fuit polutum
vtz eccia q̄ est iuxta cimiteriū: est poluta.
Rū. dicit qz nō. qz eccia nō est accessorius ad
cimiteriū z maius dignū non trahit ad mi
nus dignum. Sed qd ponamus retentio
priori t̄mate qz aliqd cimiteriū fuit po
lutū z aliud cimiteriū illi coherēs. qz ē ibi
qdā p̄ſes diuidēs vtz qz cimiteriū: vtrū istd
cimiteriū censeat cē polutū. Rū. qz nō. [Lan
guinis.] requirit qz si effusio sanguis hu
mani iniuriōs: ideo si me descendendo ef
fundam sanguinem in ecclesia non p̄p̄p̄
ter hoc dicitur eccia poluta imō si q̄s sedē
fendendo suū agressorē in eccia occiderit
nō est regularis censendus. cōtiguū. J. i. si
ne medio. qz cōtigua sunt que duobus ex
tremis se contingūt. Nota primo qz eccia
vel cimiteriū polutū effusione sanguis hu
mani. z hoc q̄n effusio illa sanguinis est in
iuriōsa. secus si iuste vel iocose fuerit facta
vel etiam si euenerit natural̄ sine aliqua per
cussioe. Itē requirit qz illa effusio sanguis
fuerit sc̄a i magna habūdantia. ideo si so
lum cēnt effusedine vel tres gutte non dice
retur ecclesia polluta. Nota vterius qz eti
am cimiteriū vel eccia dicit polui p̄ effusi
onē semis humani. Et dicit aliqz qz req̄ri
tur qz illa effusio fuerit adulterina: secus si
matrimonialis. Hāc opinionem tenet archi
diacon⁹. Et rationē ponit ipse archidia. qz
reddere debitū ē meritorii. s; glo. ista p̄clū
dit p̄rū qz aliq̄ sūt illicita rōe loci q̄ alias d̄
se sūt licita. nec obstat ratio archidiaconi
qz reddere debitum vxori est meritorium.
quia bene sequitur reddere debitū vxori ē
meritorium. ergo nō meretur penam. s; nō se
d̄tur quin eccia sit poluta. Itē dicit d̄ns d̄
sc̄o gemi. qz in omni loco nō est reddēdū
debitū carnis. Nota qz in cimiterio polutū
nō sūt sepelienda corpora ante reconci
liationē debito mō factam. Nota qz polu
ta ecclia etiam d̄z polutū cimiteriū si sit
contiguū ecclesie. idō aliquis n̄ debet i eo

70

sepeliri: tamen non est necesse q̄ recon ciliet
cimiteriū. qz venit accessorie ad ecciam. id
p̄ reconciliationē ecclesie videt̄ cimiteriū esse
reconciliatū. Nota vlt̄erius q̄ p̄ies in t̄me
d̄ diuidit res diuerse vt cēseāt res diuerse
No. q̄ porta ingress⁹ vlt̄ adit⁹ n̄ facit p̄f̄
contiguam. Et istud facit ad q̄stionē. z po
namuo q̄ habeo vñ d̄m̄iciliū porta do
miciliij est in vna p̄ochia. z residuū est i ali
a p̄ochia quātuz ad iura p̄ochialia nō
sum p̄ochianus illius eccie in cui⁹ p̄o
chia est porta domicilij. sed sum p̄ochi
anus illius eccie in cuius p̄ochia est re
fiduū domus

De reliq̄. z venera. san.

Dicitū fuit supra de consecratione ecclesie.
vel altaris. verū qz in ecclesijs cōsecrat⁹ so
lent poni reliquie scōp̄. ideo ad nos infor
mādū pōit rubricā de reliq̄s. z venera. s̄a.

Gloriosus Istō. e. solum bz
q̄ festa p̄cipalia
xij. ap̄loz. q̄tuor euāgelistaz. z q̄r
tuor doctorū. s. gregorij. augustini. ambro
sij. z beatorūm debēt celebrari sub duplici
solemnitate. vñ dicūt aliq̄ q̄ festū alic⁹ feri
d̄ celebrari sub duplici solemnitate q̄n in
p̄i. psal. d̄: tota an. z itez in fi. psal. d̄: s̄lt̄
tota an. Et d̄: celebrari sub simplici. officō
z solēnitare q̄n an psal. d̄: s̄lt̄ p̄cipiū āti.
Et dicit̄ in missa celebrari sub duplici officō
quando in missa dicit̄. gl̄a in excel. deo. et
credo in deū. Nota q̄ textus p̄mittit gre
gorij z augustini ambrosio. qz duo p̄imi
fuerūt ep̄i: z ambrosius fuit p̄sbyter car
dialis. ex quo colligit̄ q̄ ep̄s debet p̄sbyte
rum etiam cardinalem precedere

De immunitate eccle

Deū fuit s̄ de b̄nificijs z ecclesijs tā secula
ribz q̄ reglar̄ ibz. z etiā deū fuit sup̄ de cen
sibz z exactionibz z p̄curatōibz in. c. q̄s q̄ ec
clesie z ecclesiastice p̄sone sunt immunes a
pedagijs q̄dagijs z alijs exactionibz seclari
bus. vtz qz possz dubitari an alia imūitate
gaudeat eccia. id ad nos isformādū ānecut̄
rubricā ḡnal̄ de imūitate ecciaz. vlt̄ sic p̄t̄ p̄i
nuari. Deū fuit s̄ d̄ p̄secratōe eccie vlt̄ alia
ris. vtz qz eccia post p̄secratōnem gaudet
imūitate. ideo ad nos infor. mādū pōit ru

briam de immunitate eccle.

Quia nonnulli ^{Sectare vel}
^{potest vel}
ab eccle. vlt̄ ecclesiasticis p̄sonis tal
lias vlt̄ exactiones p̄ rebz acq̄sitis vlt̄ ac
quirendis exigere non presumant nec cō/
pellant ad ip̄as distrabendū vel extra mā
nū suā ponendū. h. d. Presupponendū est
illud qd̄ habet in. l. placet. l. de saerosan.
eccle. per quā imperator exemit̄ quas fecit
ecclesias a solutione tributoz sordidoz z ex
tra ordinarioz z quozūcūq̄ sup̄ductoroz
Lasus. Tertū est q̄ p̄ illā. l. placet alleg. ec
clesie sunt immunes a q̄buscūq̄ muneribus
sordidis z alijs ex actōibz. facta talē p̄stitu
tione per imperatorē eccle. acq̄siuerunt de
nouo aliquas possessiōes vñ laici dicebāt
q̄ eccia solueret tallias respectu illaz pos
sessiōnū de nouo acq̄sitarū post illā. l. pla
cet. vlt̄ qd̄ illas possessiōes poneret eccia
extra suā manū. Istud fuit notificatū sum
mo pon. q̄ ordinauit q̄ quocumq̄ p̄ates se
culares vlt̄ q̄cūq̄ iudices laici non cōpel
lerent p̄sonas ecclesiasticas ad soluendū tal
lias pro possessiōibz n̄ ouer acq̄sitis. nec
etiam cōpellāt eccias vlt̄ ecclesiasticas perso
nas ad ponendū extra suas manus posses
siones de nouo acq̄sitas. No. p̄mo illd̄
ad qd̄ allegat̄ p̄cipiū hui⁹. c. q̄ eccia ro.
non solū est mater aliaz ecciaz. h̄ etiā ipsa
est tutrix z curatrix aliaz ecciaz. ex q̄ infer
tur q̄ papā concurreit in administratōe cū
quibuscūq̄ alijs administratoribus. Idē
dicendū in ep̄o respectu ecciaz sue diocef
z ideo potest ep̄us agere vel defendere pro
eccijs sue diocef. qz sua interest. licet non i
mediate sed imēdiate interest ip̄ius admi
nistratoz imēdiati. puta rectoris eccle. p̄
rochialis vlt̄ alteri⁹ p̄lati. Sed querit̄ q̄
erit p̄ferendus in p̄secutione iurium illaz
ecciaz. Lōis o. pi. doct. ē q̄ administrator
imēdiatus erit p̄ferendus. z hoc q̄n admi
nistratoz imēdiatus est bonus administrator
non suspectus z licet ep̄us cū eo cōcurrat.
tū est p̄ferendus ip̄i ep̄o. Nota vlt̄erius
ad qd̄ p̄ncipaliter emanauit p̄s. c. videli
cet q̄ clerici non d̄nt soluere aliquas exacti
ōnes vlt̄ tallias pro suis possessiōibus de
nouo acq̄sitis. quia aliq̄bus videbat̄ q̄ d̄
possessiōibus de nouo acq̄sitis p̄ dicit̄.

l. placet allega. eccleie tenerent contribuere pro solido et libra. Un sciendū sūm doctores q̄ qñ taxant tallie q̄libet debet trahere veram estimationem rerū suarū. et si pbetur et possit inueniri q̄ res sue plus valent. illō plus applicabit sūseo. postea distributores et collectores imponent cullibet suā taxas pro solido et libra. sū istō in his p̄sib nō seruat. Sic isti laici volebant impōere tallia sua sup possessionibz ecclesiaz. Aliqui dicūt q̄ istud ea. nō seruat in hoc regno qz cōpellunt eccleie ponere extra manus bonā de nouo acquisita. sed est dicēdū scdm̄ to/banū andree qz si quis teneat possessionē in alio dñi ita qz p̄ illā possessionē nō soluat aliqd̄ dñio spali potest illam possessionem transferre in ecclesiam. ita qz dñs ipalis nō pot cōpellere ecclesiam ad ponendū extra suam manus. Sed qñ est talis res q̄ debet dñio spali aliquod ius reale videlicet qz post mortē illius d̄ tenet illam possessionē res debet reuerti ad ipm̄ dñm. qz tūc ip̄s dñi temporalis int̄est qz non ponatur inter manus ecclesie q̄ est immortalis ideo poterit impedire huiusmōi acquisitionem vel cōpellere ecclesiam vt ponat illas possessiones extra suam manus.

Docet domini Istud c. dicitur in q̄t mor partes. Primo ponitur constitucionis causa. In secūda p̄te ibi. sit ita qz. ostendit quā hoies debeant se habere in ecclesijs. nā instruit primo: qualis debeat eē in gressus ad ecclesiam. Item docet illa: a quibz hoies debeant abstinere eē ecclesiā dicens qz quis debet in rare ecclesiam cū deuotione et bñlitate. Et cū quis in ecclesia nō debet exercere deambulationes et casillationes ne in loco in quō debet obtinere veniā peccatorū ipsa peccata committat. Item statuit vt indices seculares nō exercent iudicia in ecclesia. nec contrahentes celebrent contractus in ecclesia: n̄ valent cōtractus. sed cōtrahentes peccāt. In tertia parte ibi ordinarij precipi ordinarijs locoz vt ipi faciāt ista seruari in suis diocestibus. Postea in quarta et finali parte. ibi. q̄ vero cōminat penā cōtrasacris. hoc dicit in longū. sequit̄ tertius. **¶** Nota primo qualis debet esse ingressus ad ecclesiam

quia debet eē cū signo humilitatis et deuotionis. Et quis p̄ exteriora debet ostendere signa humilitatis ad informationē et instructionem alioz: licet in animo suo non gerit deuotionē neqz humilitatē. Nota qz hoies nō debent cōuenire in ecclesijs pro suis negociationibz exercendis. Nota vlt̄erius qz homines existentes in ecclesia debent cessare a confabulationibz rerū seculariū maxime turpibz et inhonestis. Et si velint aliqua tractare de secularibz negocijs: qz ipi exeant ecclesiam et t̄nent locū p̄ pbanū. Nota qz iudex secularis nō pot̄ sedere pro tribunali in ecclesia. et si faciāt actus iudicialem: nō valet. ideo si in ecclesia det̄ceptū de citadō alicui clienti. nō valet citatio. sed iudex ecclesiasticus pot̄ sedere pro tribunali in ecclesia. c. quā fronte. de appel. in an. Nota qz volentes contrahere: nō dñt celebrare contractū in ecclesia: si tamē de facto cōtrahāt: tenet cōtractus. sed ecōtrahentes peccāt mortali. qz ista consuetudo respectu nullitatis loquitur de processibus iudicij secularium. et alia non annullat. ideo n̄ extenditur ad alios actus.

Clericis Pro intellectu huius capituli eē supponendū quod habetur in. c. non minus. et c. aduersus. eo. ti. in an. Dicitur in. c. non minus. qz clerici ppter necessitatē laicoz. possunt eis subsidium sponte conferre. In. ca. a duersus dicitur qz laici non pnt compellere clericos ad solvendū tallias vel alia subsidia. sed clerici gratis per modū doni gratuiti pnt cōtribuere cū cōsensu tñ sui ep̄i. sed clericis p̄ illud. c. n̄ erat imposita aliqua pena. Un̄ eueniebat qz multi clerici plus tinentes hoies q̄ dei cōtribuebāt ad huiusmōi tallias. In hoc cap. dicit qz si clerici cōtribuūt p̄ modū doni gratuiti absqz auct. pape: qz ip̄o sc̄d̄ sūt excommunicati si sint persone singlares. Si aut̄ sit vn̄iuersitas que facit illam contributionē tūc est supposita interdō ecclesiastico. Itē addit̄ istud caplm̄ qz laici compellentes clericos soluere tallias: ip̄o facto sunt excommunicati. Et qz aliqui principes hnt̄ priuilegiuz a sūmo pon. vt nō possint incurre sententiam canonis. Item qz non possunt ab homine excommunicari. Dicit̄. p̄o.

perigentes collectas vel tallias a psonis ecclesiasticis p rebus suis vel ecclesie i cur runt sententias excomunicacionis ipso facto: no obstante eoz privilegio. Nota p mo ad qd allegat principiu huius. c. q lai ei clericis snt in festi z comuiter ipos odio psequuntur. Nota insup principale effectum huius ca. q clericicia cu auctoritate dno cesani no pnt contribuire ad tallias laico rum etia p modu doni absq licentia pape z contra facientes incurrunt excomunicati onem ipso facto a qua no pnt absolui nisi a papa preterea in articulo mortis. Et istud fu it introductu in fauorem clericoy.

Quoniam. Excomunicati snt qui impediunt su per causis q ad foru ecclesiasticu de iure vel de consuetudie prinert a sede a postolica lrans impetrari vel sup ipis cau sis cora ordinaris vel iudicibz de legatis hoc dicit. La. Aliqs laicus debebat mihi aliqua pecunie summam. ad quam soluenda se obligauerat mediate iuramento. z sic rone inramenti causa spectabat ad iudicem ec clesiasticu. ca. finali. s. de foro competen. is comet libro. vel alia rone spectabat ad foruz ecclesiasticu. qz habebat iudicem ordinaru loci suspectum. a sede aplice impetraui de legatum volui laicu ipm conuenire coraz iudice delegato vel forte cora epo. Un lai cus istud notificauit iudici seculari. q iudex pstat impedimtu. quo minus ipelat cus conuenit cora iudice ecclesiastico forte faciendo inhibitiones ut ipm conueniam cora iudice ecclesiastico: vel sariando boia mea vel parenti meoy. Querit: nuquid iudex secularis aliqua incurrit pena: z qua Rndet q ipso facto incurrit sententia exco municacionis Et no solu ipe iudex incur rit ipso facto sententia excomunicacionis. s; etiam laicus pcuras est ipso facto excom municatus. qm prurbantes iurisdictonem ecclesiasticaz: ipso facto sunt excommunicati a qua excommunicatione no poterunt ab solui nisi facta prius satisfaccione

DOS. Casus. Dicitur fuit supra .c. clericis q laici no possunt compellere clericos ad soluenduz tallias siue collectas etiam dicitur in. c. q/ nta sup eo. q no pnt compellere laicos ad li

tigandu cora eis si velint litigare cora iudice ecclesiastico. vel si reus nollet litigare cora iudice ecclesiastico. sed tamen actor vlt litigare. z causa est ecclesiastica. vel etia iur/ ta. sed qd snt aliq dno tpales q inhibebant subditis suis. vt snt sartores carpentarij. pi/ learij z alij mechanici vt non faciant obsequa clericis nisi ipi clerici velint ptribuere ad tallias. Et sic indirecte compellunt clericos ad soluendu tallias. nam sine obsequijs filoy non possent clerici viuere. vtz snt pu nien di aliqua pena. Rndet q sic. naz ipso facto sunt excommunicati.

De cleri vel monachi seculari nego. se imis.

Dicitur fuit supra discursu tituloz pce dertu de clericis z eoz privileijs vtz qz cli ci pdut sua privilegia immiscendo se seclari bus negocijs. ideo ad nos informadu po nit ro. pon. rubrica ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant

Statutum. Casus. Dicit in .c. sup specta. co. t In an. q clericis obtinentes dignita tem vel psonatu non dnt audire leges vel pbificam. z ibi imponit certa pena contra facien. postea emanant constitutio clemen tis pape que excedit illud. c. ad rectores eccle siaru parrochialiu. vt rectores prochia lrum ecclesiaru qui audiunt leges vel pbifi ca incurrerent pena. c. sup specta. S; qritur vtru illa constitutio clemetis pape in telligat indistincte de quibuscuqz rectoribz bus ecclesiarz parrochialiu. Rndet q non. sed solu intelligitur de rectoribz ecclesiarum parrochialium q sonat in nomen plebane. id est q sub se habent capellas in quibz capel lis institunt vicarij ppetui q non possunt ad tempus remoueri sicut in bis prius. pte ponit exemplum in archipresbiteris. Alij at retores q sub se non habent capella dum modo snt sacerdotes. possunt audire leges vel pbificam. Nota pmo q no est licitum decanis. archidiaconis. ppositis. cantoribus z alijs obtinentibz dignitates audire leges vel pbificam. tam cu talibz potest pp dispensare z quoridie dispensat. Nota q retores ecclesiarz parrochialium q sub se non

habent capellas dñm nō sint sacerdotes licite pñt audire leges. Queritur quare iſti q̄ habent dignitatē vt sūt decani. p̄positi. archidiaconi nō pñt audire leges v̄l p̄bificam. Dicendū q̄ istud fuit ordinatū vt liberius vacēt studio theologie z iur̄s canonicis que melius congruūt nō statur q̄ leges vel p̄bifica. vt dicit̄. c. sup̄ specula. Nota q̄ rector ecclie parochialis qui sub se non habet capellam pendente anno quo pmouerēdus ad sacerdotiū licite potest audire leges vel etiam durante septēnio: q̄d habet ad sacerdotiū z nō pmouendū ad sacerdotiū.

Ut periculosa. Religioſus nō p̄t dimittere mōasteriū suū etiā fauore studij sine licētia sui p̄lati sibi data d̄ cōsensu sui cōuentus. q̄d si fecerit maxime dimisso habitu sentētiā excoꝛcatis ip̄o facto incurrit. h. d. Casus. Aliq̄s religiosus q̄ erat bñ dispositus ad studium cupiens margaritā sciencie inuenire dimisit suū mōasteriū sua auctoritate priuata verius magis temeritate z iuit ad studium generale absq̄ licētia sui p̄lati. vtz possit licite exercere studium. Respondet q̄ nō. q̄ religioſus nihil agere potest sine licētia sui p̄lati z prelati suus potest ei dare licētiā cū cōsilio sui cōuentus. Sed q̄d po. retēto eodem ibemate q̄ religiosus absq̄ licētia sui p̄lati accessit ad studium generale. ip̄e autez dubitās q̄ nō admittet nisi oñderet licētiā sui p̄lati dimisit habitū suū vt n̄ posset cognosci eē monachus. vtz puniat aliqua pena. Rñdetur q̄ sic. nā ip̄o facto incurrit sentētiā excoꝛcatis. Et etiā doctor q̄ illū admittit in auditorio suo. z illuz non expellit est ip̄o facto excommunicat⁹.

Nota p̄tio ex isto ca. q̄ religiosus fauor studij nō p̄t dimittere mōasteriū suū sine licētia sui p̄lati. Sed quis dicit̄ eius prelati quo ad istā licētiā dandam. vtz suus ep̄s. Dicendū q̄ non. licet dicamus. q̄ ep̄s regulariter concurret cū inferioribz p̄lati. vt in. c. cū ab ecclēsiāz p̄lati. de of. fi. or. in an. z. l. finali. L. de iurif. oīm iu. vbi dicit̄ q̄ quodlibet collegiū p̄t sibi cōstituire z eligere rectores qui cognoscit in p̄sonas de illo collegio. Tñ dā actori op

tio conueniendi reum coram illo rectore collegij. vel corā ordinario loci. ideo ad dādam istam licētiā abbas dicit̄ p̄lati religiosi. Sed q̄d si abbas nolit dare licētiā: an possit recursus haberi ad ep̄m? Rñdetur q̄ sic si abbas non sit exemptus a iurisdicōe ep̄i. si aut̄ sit exemptus: recurrēdū eēt ad papā. Et sic regulariter p̄t haberi recursus ad superiores abbatis si abbas non velit dare istā licētiā: immo dicunt plus doctores q̄ ep̄s vel supior poterit illi abbati p̄figere certū terminū infra quē det illi religioso licētiā vt possit studere eē cōmmissōe q̄ nisi infra illud tempus sibi licētiā contulerit q̄ tpe illo elapso piscopus conferet.

Episcopus Casus. Ep̄s p̄cta. vel aliquis abbas vel alius clericus p̄lati q̄ habebat iurisdicōnem t̄palem deputauit aliquem balliū vel iudicem ad illā iurisdictionē exercendam. deinde cū dēns balliū vel iudex haberet in suis carceribz. vel vinculis aliquem malefactorem ip̄e p̄lati clericus dēcō iudici vel balliū mandauit. vt de tali malefactore faceret bonā iusticiā. vñ iudex iste vel balliū seclariſ magis excitatus ex iussione dñi sui talem reū z criminōsū condēnauit vltimo supplicio. vtz ep̄s vel alius prelati ex hoc incurrat aliquam irregularitatem. Rñdet q̄ n̄ oñdummodo non mandauerit vt illū cōdēnaret vltimo supplicio. sed solū mādauit vt faceret bonā iusticiā. Nam si iudex seclariſ excessit: non est impurādū ip̄i ep̄o vel p̄lato.

Responsalibus et matrimoniois

Usum fuit supra in tribus libris p̄cedētibz de illis q̄ spectāt ad clericos: vñ vt dēndū est de illis q̄ spectāt ad laicos. vide licet de matrimoniis: ideo merito annexitur rubrica de sponsalibus z matrimoniis.

Responsalibus. Proi/ tellctū huins. c. p̄supponendū est quid sit publice honestatis iusticia. vñ iusticia publice honestatis est quoddam impedimen/

25 z

tum quod impedit matrimonium contrahendum. z dirimit iam contractum; quod oritur ex consensu preterito in sponsalibus. ut si monachus contrahat cum aliqua tunc consanguineo monachi non poterit contrahere cum illa. publice ei honestum est ex quo monachus presens in illam quod aliquis consanguineus monachi eam habere non possit. Et fuit introductum hoc impedimentum propter honestates dum taxat. de hoc per panor. in c. iuvenes. eot. in au. **Cap.** Aliquo tunc contraxit sponsalia cum aliqua berta sic dicendo. Promittito iuro quod ego accipiam te in uxorem. z converso illa berta promisit z iuravit illum tuncum accipe in virum. **Tractu tempore:** tunc contraxit secunda sponsalia cum consanguinea berte. **Est** contra fuit iusticia publice honestatis inter tuncum z consanguineas ipsius berte. z inter bertam z consanguineos tuncum. **Querit** utrum tuncum poterit contrahere matrimonium cum ista secunda sponsa. **Rudetur** quod non obstante impedimento iusticie publice honestatis quod est sufficiens impedimentum ad impedendum matrimonium contrahendum. z si de facto contraheret cum secunda dirimeretur istud matrimonium vigore istius impedimenti. z non obstante ista secunda sponsa: poterit z debet tuncum contrahere cum berta. **Sci** quid potest quod tuncum contraxit sponsalia cum berta sub aliqua conditione. postea pendente conditione contraxit matrimonium de presenti cum consanguinea berte. utrum per istud matrimonium de presenti fuerit soluta poena sponsalia. **Rudetur** quod sic: quod per sponsalia conditionalia non contrahitur iusticia publice honestatis. **Secus** si sponsalia essent certa z pure contracta. quod cum ex illis oritur iusticia publice honestatis non frangerentur poena sponsalia. immo tuncum compelleret contrahere cum berta cum qua primo contraxit sponsalia ut dicitur fuit in prima parte huius cap. **Nota** primo. quod publica honestas impedit matrimonium contrahendum. z dirimit iam contractum. **Nota** quod antequam sponsalibus oriat iusticia publice honestatis requiritur quod sponsalia sint pura z certa. **Nota** quod ex sponsalibus nulli sponsum non sunt nulla ex defectu consensus oritur publica honestas. ideo si monachus vel presbiter contraheret aliquis ex consanguineis monachi vel presbiteri non possent eam habere

re in uxorem. ex quo illa sponsalia non fuerunt nulla ex defectu consensus. quod monachus habet consensus. quod consensus est de iure naturali in. l. i. ff. de pactis. ideo illa sponsalia non sunt nulla ex defectu consensus. sed sunt nulla propter suspensionem sacri ordinis. **Nota** quod si quis contraxit sponsalia de futuro. postea contrahat per verba de presenti cum consanguinea parte sponsae remanere cum prima. sed quod si ipse cognovit secundam. dicitur quod nec trahatur habere. non primam propter affinitatem subsecutam. quod contrahendo cum secunda z eam cognoscendo contracta fuit consanguinitas cum prima. **Et licet** affinitas supervenies non dirimat matrimonium. tamen dirimit sponsalia. nec habebit secundam propter impedimentum publice honestatis. **Nota** ulterius ibi. ille vero. scilicet contrahat sponsalia conditionalia quod promisit aliquam accipe in uxorem sub aliqua conditione honesta z licita. quod si esset conditione turpiter tunc sponsalia remanerent pura. ista conditione honesta licita suspendit effectum. **Si** ergo sponsus contrahat per verba de presenti cum consanguinea parte sponsae habebit secundam puta consanguineam parte sponsae. quod sicut contracta publice honestas. **Sed** quod si contraxit cum consanguinea parte sponsae per verba de futuro. quod si contraxisset per verba de presenti cum ista secunda non est dubium. quod debeo habere istam secundam z non primam. **Respondet** glo. quod idem sicut si contraxisset cum secunda per verba de presenti. quod ex quo inter me z secundam non est impedimentum: sum obligatus secunde z non parte.

De desponsa. impu.

Dicitur fuit supra tit. pr. de quodam impedimento. quod impedit matrimonium contrahendum z dirimit iam contractum scilicet impedimento publice honestatis. nunc videndum est de impedimento etatis. **Na** impuberes non possunt contrahere matrimonium de presenti sine sponsalia de presenti. ideo ponitur rubrica de desponsatione impuberum. unde sciendum quod sponsalia dicuntur a spondeo des. quod est promittito. l. i. r. ij. ff. de spon. ideo quod quod promittit aliquam accipe in uxorem: dicitur pro parte sponsalia. sed matrimonium impube appellatur sponsalia. sed ideo appellatur sponsalia. quod sponsus promittit contrahere matrimonium carnaliter

Si infantes. Casus. Duo infantes contraxerunt sponsalia per verba de futuro. puta: masculus promisit quod feminam acciperet in uxorem. et femina promisit quod masculus acciperet in uxorem: certum est quod non tenent sponsalia propter defectum etatis. Sed quid ponamus quod ipsi infantes sic steterunt usque ad octavum annum. ut ex cursu temporis validerent sponsalia? Respondet quod ex solo cursu temporis sponsalia non assumunt vires nisi verbo fuerint validata. ut quod masculus vocat eam sponsam. et e converso illa vocat masculum sponsum. et tunc verbo validantur sponsalia. vel etiam facio validantur. quod in illis precibus sponsus consueverat dare aliqua iocunda sponse. et istud faciebant isti iuvenes tunc et ratificabant sponsalia et assumunt vires. Idem dicendum est de impuberibus respectu matrimonii: quando isti impuberes sunt tales in quibus etas non supplet maliciam. nisi solo cursu temporis non ratificatur matrimonium nisi verbo fuerit validatum matrimonium. puta. quod masculus vocabat eam uxorem vel osculabatur vel alia faciebat que solent facere vir et uxor: tunc et ex illo actu matrimonium assumit vires. Sed quid ponamus quod pater tunc contraxit sponsalia per filio suo. ut filius sit obligatus. et ut ex illis sponsaliis oriat ius publice honestatis: ac si filius contraxisset in eius propria persona. Rude et ro. pon. cum distinctione. aut filius ratificavit illa sponsalia. et tunc oritur ex illa ratificatione impedimentum publice honestatis. ac si idem filius personaliter contraxisset. aut filius non ratificavit illa sponsalia. et sic non consentit nec expressit nec tacite. et tunc non est obligatus nec oritur ius publice honestatis. Nota primo quod minores septennio. et sic infantes non possunt contrahere sponsalia per verba de futuro in matrimonium contrahere possunt. et ratio habetur est quod in sponsalibus requiritur consensus. modo infantes non habent consensus. quod etas illa quid videat ignorat. l. i. de falsa moneta. Nota sponsalia nulla ex defectu consensus non convalescunt per durationem temporis: nisi fuerint ratificata verbo vel signo. Nota quod impuberes non possunt contrahere per verba de presenti. fallit si malicia supplet etas

tem. Quirit. qualiter potest cognosci: quod malicia supplet etates. Dicit hostiensis. quod requiritur: quod se cognoscant carnaliter. sed istud non placet glose. nec doctoribus. quod potest esse quod aliquis iuvenis infra. xiiij. annu cognovit alias mulieres carnaliter. et ista sponsa fuit cognita alijs masculis. et sic constat quod isti iuvenes sunt potentes ad coitu. nec refert an persona fuerit cognita per sponsum vel non. Nota quod matrimonium non assumit vires adveniente impubertate nisi per aliquod signum appareat de ipsorum consensu. Nota quod si pater contrahat matrimonium pro filio presente et non contradicente videtur consentire. Et sic tacens videtur consentire licet agat de actu oneroso. Regulariter autem in actu oneroso tacens non habetur pro consentiente. l. filiusfamilias. ff. de pcur. sed tamen habet de actu oneroso tacens habetur pro consentiente. unde sicut existens in mari exponit se infinitis periculis. sic contrahens matrimonium exponit se infinitis periculis. Nota quod pater non potest filium ignoratam vel inuitum obligare. nec ex illo contractu oritur aliqua actio contra filium.

De cognatione spiri.

Visum est de duobus impedimentis: que impediunt matrimonium. vix quod cognatio spiritualis impedit matrimonium: et dirimitiam contractum. ideo annexit rubricam de cognatione spirituali

Nedum. Casus. Ticius berta leuavit de sacro fonte non est dubium quod inter leuantem et ticium suscipientem et berta leuatam id est susceptam contrahitur cognatio spiritualis. Sed vix inter alias personas contrahatur cognatio spiritualis. scilicet inter baptizatum et filios leuantis patrum. Item inter baptizatum et uxorem leuantis patrum scilicet an cognitam carnaliter: immo etiam contrahitur cognatio spiritualis inter suscipientem et patrem et matrem ipsius baptizati qui appellantur opatres. Quod sanctissime patrum videtur de alijs personis inter quas contrahitur cognatio spiritualis. sed bene vellem informari a sanctitate vestra de effectu ipsius cognationis. Rude et quod effectus cognationis spiritualis est. quod impedit matrimonium contrahendum. et dirimitiam contractum. hoc

est illi inter quos est cognatio spūalis nō debent contrahere. et si de facto cōtrahant debent ab inuicem separari. qz non tenent matrimonium. Et sic non pōt contrahi matrimonium inter filios et vxores patris nec inter comparēs. Sed sacrissime pater vtrū inter alias personas cōtrahat cognatio spūalis. Respondet ro. pon. qz sic. dicens qz illa que fuerūt deā de leuante et leuato debent etiam intelligi de baptizante et baptizato. vt ponamus qz laicus i casu necessitatis baptizauit bertaz. certe nō poterit illā habere in vxorem. Et idē dicendū est de sacramento confirmationis. vt aliquis teneus bertam in sacramento confirmationis non pōt illā habere in vxorem. De confirmate nō est dubiū. qz alia rōe nō pōt contrahere qz est epūs. Secus est dicēdū in alijs sacramentis ecclie. qz p illa non cōtrahitur cognatio spūalis. **N**ota p̄io qz cognatio spūalis cōtrahitur inter leuantes et leuātū. vnde iura cōmuniter vtuntur istis verbis leuans leuatus. qz olim quādo pueri baptizabantur immergebantur per baptizantē in aqua patris illos leuabāt sed qz fuit p̄p̄tū qz plures qui immergebantur et inde moriebantur fuit ordinā qz aqua solum spargeretur sup caput baptizati. **N**ota qz inter leuatos et filios leuantis. **I**tem inter leuātū et vxorē leuantis cognatio spūalis cōtrahitur itaqz vxor leuantis dicitur matrīna leuatī. nam vir cōmūicat vxori actōes spūales. **I**tem eodem modo cognatio spūalis inter comparēs. **I**tem inter baptizātū et baptizantem et vxorem et filios baptizantis. **N**ota qz ex sacramento confirmationis cōtrahitur cognatio spūalis.

De cathecismo.

Per cathecismū cōtrahitur cognatio spūalis. eius tamen effectus ē impedire matrimonium: nō autē dirimit iam cōtractum. **U**nde sciendū qz cathecismus ē instructio que fit cōter hodie aū fores ecclie. vb̄ i interrogatur de articulis fidei et p̄p̄ie deberet fieri solis adultis. **L**afus. **E**t go tenui puellam ante fores ecclie aūqz portaretur ad fontes. postea quā fuit baptizata nō tenui eā super fontes. vtz. inter me et filios meos sit contracta cognatio spūalis. **R**ūdet qz sic sed non est tantū esse

ctus sicut illa cognatio spūalis que cōtrahitur in baptismo. qz ista impedit matrimonium cōtrahendū. sed non dirimit iam cōtractū. hoc est non debemus contrahere. et si durātibz bannis aliquis se oppōeret et allegaret cognatio spūalis impediret matrimonium. sed si non allegaret ista cognatio spūalis. et si de facto cōtraheremus: tū dirimeretur. postea istud matrimonium. **N**ota qz baptisimus est sors et origo omni sacramētoꝝ. c. veniens de p̄sbo si bap. i. an.

Quamuis. **S**i plures eū cōtraherūt quo ad omnes cōtrahitur cognatio spūalis: licet in leuatione sufficeret vnus. **L**afus. **D**uo aliquam puellā supra sacros fontes tenuerūt cū baptizans proferret ista verba **E**go baptizo te in nomine patris et filii et spūsancti cū aspersione aque. **U**trū inter omnes istos cōtrahatur cognatio spūalis. **R**ūdet qz sic. **I**dē est in sacramento confirmationis. licet sufficeret vnus leuaret. **S**ec̄ est i alijs sacris.

Explicit liber q̄rtus. Incipit liber q̄ntus.

De accusa inquit et de nū.

Dicitū fuit sup̄ quo ordinē sūt tractāde et diffiniēde cause pecuniarie et etiam spirituales. **V**erū: qz etiā sūt cause criminales ideo de ip̄is est nūc videndū. **E**t qz in causis criminalibus solet procedi quādoqz p̄ viam accusationis. quādoqz p̄ viā inquisitionis. et possiciū iudicis. qñqz etiam p̄ viā denūciationis. sō ponit rubricā de accusationibus. inquit. et denūciationibus.

Postquā. **P**ro intellectu huius c. p̄supponendū illud qd̄ habetur in. c. q̄l̄iter et q̄n. eo. ii. i. an. vtz. qz aūqz iudex ex officio suo p̄tra aliquid p̄cedat p̄ inq̄sitiōes d̄z p̄rimo ille p̄traque p̄cedit eē diffamatus. qz infamia d̄z p̄cedere inquisitionē sicut monitio caritati d̄z p̄cedere denūciationē. ita qz si iudex p̄cedat p̄ viā inq̄sitiōis s̄ aliquem non diffamātū potest ille contraque p̄cedit p̄ inq̄sitiōes dicere **D**ñe iudex nō potestis p̄cedere cōtra me p̄ viā inq̄sitiōis. qz nō cōmissi tale crimē. et posito tñ p̄fesso qz talē crimē cōmississem: ad huc nō potestis p̄cedere s̄ me. qz de tali crimine n̄ sū diffamatus. **I**tem d̄z i de c. c. q̄l̄. qz iudex d̄z exhibere ca. sup̄ q̄bz vult

Inquirete ita quille p̄ que pcedit n̄ tenet r̄nde
 read interrogatōz iudicis. nisi p̄ sibi tradi
 tis caplis. sup q̄b̄ fuit diffamat. La. Lū
 licēz diffamat d̄ crimie furti de homici
 dlo v̄l de alio crimie. imo istud crimē erat
 occultū. iudex meus ordiari n̄ incepit inqui
 rere extra me. 7 p̄ faciēdo inquisitionem fecit
 me vocari 7 citari ex officio vt p̄parere p̄so
 nali in die assignata p̄pari p̄sonali. inde
 me interrogavit sup crimie furti v̄l homi
 cidij. illd̄ crimē sui cōfessus. postea cū iudex
 veller me punire fm̄ exigētiā criminis p̄posui
 q̄ n̄ erā diffamat de illo crimie. Itē q̄ ipse
 nō exhibuerat mibi ca. Utz s̄z nūc admit
 tētus ad p̄ponēdū ista. Rūdet q̄ nō. qz an̄
 q̄ iudex me interrogasset debebā ista p̄pōe
 re. 7 si noluisset me admittere debebā ap
 pellare. 7 sic forma traditai. c. q̄l̄ n̄ est sub
 stācial. iō p̄t omitti tacite vel expresse. vt h̄
 ter. Nota p̄rio q̄ i cōfessū nulle s̄nt ptes iu
 diciali qd̄ rez ē in cognoscēdo sed b̄n̄ i cōdē
 nādo. No. q̄ p̄tra cōfiteētē ē ferēda sentētia
 in scriptis. qd̄ ē rez si līs fuerit p̄testata v̄l
 oblat. libellus i scriptis. s̄z si solū fuit p̄posi
 ta petitio b̄n̄ ferēda ē sentētia. s̄z in scriptis
 s̄z fm̄ formā traditā in. l. ij. E. de sen. ex p̄
 cu. reci. s̄z vt dixi nō ē ferēda i scriptis nec so
 lū iter. s̄z si sufficit verbo seraf. 7 i iure voca
 tur p̄ceptū de n̄ soluēdo. vt ē glo. notabilis
 i. l. si debitor. ff. de iudi. No. effectuz p̄nci
 palē b̄. c. q̄ iudex n̄ debz p̄tra aliquē inq̄rē
 nisi sit de crimie diffamat. 7 p̄t ille cōtra
 quē inq̄rē allegare 7 p̄pōere q̄ n̄ ē diffama
 tus. 7 bodie coiter p̄ri. aliq̄s citat ex officio
 sup crimie. 7 fit inq̄sitio 7 examiatō sine i
 formatio secreta. 7 factis i formatōibz si cō
 stet iudici q̄ tal̄ est sup illo crimie iudex p̄
 cipit vt citeat ad p̄parēdū p̄sonali. 7 si cōpa
 reat d̄nt illi tradit capta sup bis. q̄b̄ d̄z fieri
 inq̄sitio iuxta. c. q̄l̄ allega.

tate criminis. S̄z po. q̄ inq̄sitor omisiū istū
 ordiez qz p̄rio fecit inq̄sitōz sup veritate cri
 mis 7 criminol̄ si opposuit q̄ debebat p̄mo
 facer inq̄sitōz sup infamia pollea inq̄sitōe fa
 cta sup veritate criminis. ip̄c p̄ quē fca fuerat
 inq̄sitō voluit allegare qz p̄rio debet iudex
 inq̄rere sup infamia q̄ sup veritate criminis
 an sit admittēd̄ ad p̄ponēdū 7 allegādū qz
 p̄cess̄ n̄ valz. qz fuit omisiū p̄m̄ p̄cess̄ sup i
 famia Rūdet q̄ n̄. qz ē sibi ip̄uātā dū qre pas
 sus ē inq̄ri d̄ veritate criminis p̄us q̄ p̄staret
 d̄ infamia. qz cū istd̄ fuerit i traditā i fauo
 rē sui potuit illi fauori renūciare. Et sic ista
 forma nō ē de s̄ba p̄cess̄. qz licz debuerit ser
 uari si tū n̄ oppōat nō minus valet p̄cess̄.

De hereticis

¶ Dicitur fuit sup de mōis q̄b̄ pcedit ad i
 q̄rēdū d̄ veritate criminis. nūc vidēdū ē d̄ ip
 sis crimibz rez qz in crimina crūne heresit
 est ma. qz p̄ ip̄m̄ offendit diuina maiestas
 iō p̄mo de ip̄o ē vidēdū nā istd̄ crimē ē gra
 uis crimē q̄ sit crimē lese maiestatis. qz gra
 uis ē leder diuinā maiestatem q̄ humanā in
 autē. vt non luxurient hoies p̄tra naturā.

Quonia. ¶ Responēdū ē p̄ in
 et. b. c. q̄ cū q̄s p̄sbe
 p̄petram̄ aliqd̄ delictū dignū degradatōe
 puta. qz p̄misit b̄dicidū p̄ insidias p̄fatas.
 qd̄ ē dignū degradatōe. vt. c. i. d̄ b̄dicidio
 i an. v̄l p̄misit aliqd̄ crimē qd̄ ē dignū degra
 datōe. certū ē qz ep̄s sol̄ n̄ p̄t cū degradare
 s̄z d̄z secū vocare q̄nqz ep̄os. La. Aliq̄s sa
 cerdos cecidit i heresiz male sentiēdo d̄ s̄is
 7 sic ē heretic. Pena heresiz si nūq̄ alias i
 ciderat i heresiz q̄ d̄ḡd̄. 7 postea p̄petuo
 i muratē vt agat p̄petuā p̄nāz i pane tris
 sticie 7 aq̄ dolor. Si at̄ postea libet forte p̄
 ter iocidū aduētū p̄ncipis 7 labat i heresiz
 est d̄ad̄ curie selari. vt ignibz sbijciat. s̄z v̄
 trū ad d̄ḡdatōz factoz sufficiat sol̄ p̄ri.
 ep̄s v̄l v̄tz req̄rat qz vocet sexepi Rū. ro. p.
 qz sol̄ p̄ri ep̄s p̄uocat abbatibz alijs bo
 nestz p̄lois sue diocef̄ pot̄ it̄lez sac̄dotē be
 reticū d̄ḡdare 7 dare curie selari si itez inci
 derit i heresiz Si at̄ n̄ incidit nisi sem̄
 i heresiz pot̄ it̄cū d̄ḡdā 7 p̄petuo i muratē
 istd̄ ē spēale in crimie heresiz. Sec̄ ē aliq̄si
 crimibz i q̄b̄ req̄rit qz in terueniant sexepi
 ¶ Nota primo iunc. glo. 7 i iuribz q̄ allegat
 qz si sacerdos labatur in heresim p̄rio d̄z

Sis qui. La. Papa cōmisita
 licit inq̄sitionē sim
 pl̄t faciēda sup aliq̄ crimie. 7 sui fa
 cta inq̄sitione ad req̄stā alteri. nā ex offi.
 Certū ē qz ille inq̄sitor d̄z facer duos p̄cess̄
 primū sup infāis an ille sit diffamat 7 si p̄
 inq̄sitōz repiat eij n̄ d̄ diffamatū. n̄ p̄cedz ad
 inq̄rēdū d̄ veritate criminis. si vero repiat
 eij diffamatū. n̄c p̄cedz ad inq̄rēdū d̄ verū
 tate criminis. Si vero reperiat eij diffama
 tū tunc p̄ocedet ad inq̄rendū de veri

licto debet degradari. nō at d; tradi curie seculari. sed est immurandus id est perpetuo carceri tradendus ut agat penitentiam in pane tristitie et aqua doloris. Ut iste carcer nō d; et ita artus q; abbreviet dies istius incarcerationi. q; satis est q; vivat in pane tristitie et aq; doloris. Ideo dicunt doctores q; plati q; tales carceres abbreviatis vitas hōis deputat nō evadūt notā irregularitatis. Nota q; ubi clericus est relapsus i heresim est tradendus curie sc̄lari ut cōburnat nā hec ē pena hereticorū. l. ij. C. de hereticis. Nota casum in quo solus ep̄s potest p̄sbi ter vel clericū in sacris constitutum degradare. ita q; nō tenet secū adhibere numerū ep̄orū requisitorū ad degradationē clericū. verū d; secū adhibere suū caplū et honestas p̄sonas suedio celis: sicut sūt abbates

Quicūq; *Casus. Dicitur fuit s̄*
 heretici. et quis potest degradare clericos hereticos. *Orponam q; aliquis meo parochianus lapsus est in heresim: et ego illud sciebā nō fuit accusatus post mortem suentis decessit in carcere suo. hoc tū non obstante eū tāq; verū catholicū tradidi ecclesiastice sepulture an sim puniendus aliquo pena? Rūdetur. pon. q; sic. q; incurro sententiam excommunicationis a qua non sum absolvens: nisi prius meis propriis manibus ipsum excommunicavero publice et non occulte. sed cūctis volentibus videre. Et si facto potero obtinere absolutionem. Sed qd de hoc loco in quo traditus fuit sepulture. nūquid etiā punietur locus ipse. Respondet q; sic. q; ille locus reputari debet et censerī prophanus. et in eo non sunt amplius corpora fidelium sepelienda. Idem dicitur dū est de fautoribus receptatoribus hereticorum et eis credentibus hoc est si sepeliri fautores vel receptatores hereticorum vel eis credentes. hoc est q; publica voce dixerunt q; credebāt errores talis heretici. tūcei incurro sententiam excommunicationis. Sed vtrū sit permissum laico publice disputare de fide catholica. Rūdetur q; non de hoc legit habent propria rubricam de summa trinitate et fide catholica. Et ne liceat s̄ fili de catholica publice disputare. Sed vtrū filij hereticorum aliquam penā incurrāt Re/*

spondet. pon. q; sic. nā supposito q; hereticus non sit de heresi accusatus. in ipse et filij sui sunt incapaces quozcūq; beneficiorū ecclesiasticorum: et quozcūq; officiorū publicorum: s̄ nō potest esse iudex nec notarius. nec tabelliones. laice p̄sone. Dicitur quidam. q; nō est licitum laice p̄sone id est illeterate de fide catholica publice disputare. et istud est vulgare gallicorum qui hominem litteratum appellant magnū clericū. et iste tex. loquitur sc̄m vulgare gallicorum. Alij dicitur nō licet laicis quantumcūq; litteratis disputare de fide catholica. Et hec est verior opinio. Adhuc. Si sciam q; hereticus pro me preces emisit apud prelatum: vel pro me intercessit pro aliquo beneficio habendo: nō debeo illud beneficium acceptare. nec tenet collatio mihi facta. et si contendat illud retinere: sum illo privatus. et insuper sum incapax ad obtinendum quecūq; alia beneficia ecclesiastica. Et sic argumēto a contrariis seu potest emitti preces p̄ digno. dū tamē fiant a digno. emancipationem. Jeo ipso q; p̄ labitur in heresim: statim filius est sui iuris. Ideo si filius emancipet a p̄re nō tenet emancipatio. q; iam erat sui iuris. nā statim q; p̄ labitur in heresim p̄dit ius patrie patrie qd habebat in filios suos

Filii vel heredes

Pro intellectu huius ca. est p̄supponēdū: q; aliquis hereticus potest accusari de erimine heresis etiam post mortem ut condēnetur ad sustinendum aliquam penā. sed ut memoria eius eodemnetur. et bona eius sibi auferantur et applicentur fisco. Secūdo est p̄supponēdū q; regulariter q; admittit ad p̄bandū cōtra illud qd aduersarius suus p̄bauit. ut si actor proponat aliquod factū et reus sicut proponit aliud factū p̄trahit: tūc admittuntur probationes bineinde. fallit in casu huius. c. et iste p̄cipal' effectus ad quem emanavit p̄ns. e. Tertio est p̄supponēdū q; in illos q; dū credentes hereticū. et sūt hereticū cōfendi ut i. c. p̄. s. e. nō solū sūt illi q; apta voce fatent errorem hereticorum: s; et illi q; infirmitate ab hereticis recipiunt manus impositionem. verum tamen quando infirmus recipiebat consolationem ab heretico. si ipse infirmus

propter infirmitatem iacq; pdiderat iudiciuz
 rationis. tunc no puniebat talipena quali
 panium recipientes cosolatione ab hereti-
 cis si uodm pdiderant iudiciu rōis. **Lasus**
 Aliquis accusauit p̄z meū d heresi dice-
 do q̄ in infirmitate sua moze hereticoruz
 recepit consolationē ab hereticis cū man-
 impositione z platione aliquoz verborū
 z sic dicebat q̄ pater me⁹ erat heretic⁹ z fil-
 eius petebat boia sua. vel cū uellem obte-
 realiq; bñficiū ecclesiasticū vel officiu pu-
 blicū fuit mihi obiectuz q̄ pater meus erat
 hereticus. qz in infirmitate sua recepat cō-
 solationem ab hereticis cū manūs impo-
 sitione z platione certoz verbor. z q̄ tūc
 erat sane mētis. pbatū fuit: q̄ pater meus
 erat sane mentis. volo nūc pbare factū cō-
 trariū uidelicet q̄ erat insane mētis. an s̄z
 admittēdus ad pbandū istud factum con-
 trarium. videbatur q̄ sic. qz regulariter q̄s
 admittit ad probādū factū contrariuz. vt
 dictū fuit in scōa suppositōe: iudex dubi-
 tans an eē admittendus ad pbādū istd
 factum contrarium consuluit roma. pon.
 Qui roma. pon. cōsulit s̄rūdet cū distin-
 ctione. aut pater meus in uita sua erat dis-
 famatus z suspectus de heresi: tūc nō sum
 admittendus ad probandū q̄ non erat sa-
 nementis. Aut patern⁹ nō erat diffama-
 tus de heresi: tunc debeo admitti ad illud
 factum contrariū probandū dū tū non p-
 ducam testes familiares sed alios testes fi-
 dedignos: z maxime xpi fideles z zelatores
 fidei christiane. **Nota** primo principalem
 effectum huius capli q̄ infirm⁹ q̄ ab here-
 tics recipit cosolationē suo moze vez per
 manus impositionem cū platione certoz
 verborum erat diffamatus de heresi tēpo-
 re quo uuebat heredes sui non admittū-
 tur ad pbandum factum cōtrariū. v: z q̄ il-
 le pdiderat iudiciū rationis necerat sa-
 ne mentis q̄ recepit consolationem ab here-
 tics. z sic nota q̄ presumptio excludit pro-
 bationē faciendā in contrariuz. z istud ē spe-
 ciale sanore fidei. sed regulariter non exclu-
 dit probationē faciendā in contrarium s̄z
 aggrauat qz requirit q̄ probetur clariorib⁹
 pbationibus. **Nota** ulterius q̄ vroz non
 admittitur ad testificandum in causa ma-
 riti. nec fili⁹ admittitur testis p patre. nec

familiaris. z hoc durante familiaritate: s̄z
 canela est quando quis uult producere a-
 liquos familiares suos i testes q̄ illos ex-
 pellat a domo sua anteq̄ producat: tūc po-
 terit admitti: dum tamen non fiat in frau-
 dem. Et est presumptio fraudis q̄ statiz
 post productionem z testificationem ipsi
 familiares reuocantur. de quo uideatis la-
 tius per doctores iuris ciuilib. in. l. etiam
 .L. de testibus

Suepre eo **I**stō caplz emana-
 uit ad declaratōnē
 duoz iurū que uidebantur inuis-
 cem contrariari. **Lasus**. Dicit in aliq̄ pre iur-
 ris q̄ si q̄s labat in heresim: z postea erroze
 suū abiurauerit. i. illi errozi suo renūciane/
 rit cū iuramento de nō redeūdo. si postea
 cidat in heresim: dicit relapsus q̄ tūc q̄s vel
 let errozem suū deponere z abiurare ita
 q̄ est tradendus curie seculari vt ignibus
 subijciatur Item in alia pre iuris dicitur
 q̄ ecclia nō claudit gremiū redeūdi. Que-
 ritur qualr p̄nt intelligi ista duo iura. Rū-
 det ro. pon q̄ p̄lmū ius intelligitur de sa-
 lute corporis. aliud uero ius intelligitur de
 salute aie. hoc ē q̄ tūc q̄s aliquis sit relap-
 sus in heresim. z recognoscat suū peccamz
 si petat sacramenta ecclesie sunt sibi danda
 sacramenta penitentie z eucharistie. sed p
 hoc non euitabit penam corporalem. qz si
 relabat in heresim tāq̄ relapsus est puniē-
 dus. hoc est. qz debet degradari z tradi cu-
 rie seculari. vt ignibz subijciat. **Nota** p̄rio.
 q̄ ad papaz spectat cōcordare duo iura q̄n
 uident ad inuicē contrariari. qd uerū ē de ge-
 neralib⁹ iurib⁹. qz iura particularia pōt
 sunt interpretari conditore silloz iurim
Nota q̄ relapso in heresim z cōdēnato p
 curiā sc̄larē si appareāt signa cōtritionis z
 penitentie: non sunt ei deneganda sacra-
 menta penitentie z eucharistie. De alijs ar̄sa/
 cramentis frustra querit. qz illa sacramē-
 ta uon pōt habere nec etiam extremā unco-
 tionē. qz illa solis tendentibus ad morte z
 dat. c. vnico de sacra. vii. in an.

In fidei. **Lasus** Ad notici-
 am inq̄sitoris fidei
 xpiane a sede ap̄lica deputati pue-
 nit q̄ quidā ticius erat heretic⁹ vl fautor
 hereticorū vñ ip̄e inq̄sitor fecit inq̄sitorz z vo

cavit testes ad pñtia suam qui testes vocati dicebantur pñticipes criminis. Demum fuit pro parte istius tñt: contra quez fiebat inquisitio: qz tales non erant admittendi ad testificandū contra ipsum. qz erāt pñticipes criminis. alij erāt infames. alij erant excommunicati. vtz infames excomunicati vel participes in crimine sint admittendi ad testificandū contra ipm. Rñdet ro. pou. qz sic. z hoc in fauorem fidei vt meli⁹ istud crimen possit detegi. isti infames excommunicati z participes criminis admittuntur ad testificandū contra ipm hereticū: licet sit secus in alijs criminibus si procederet per viam accusationis. qz accusat⁹ debet querere testes omni exceptione maioris. Nota vnū speciale in crimine heresis qz infames z excommunicati admittuntur ad testificandū. Simile est in crimine lese maiestatis i quo admittunt participes criminis. excommunicati z infames. Idē in crimine simonie. regulariter autē in alijs criminibus non admittuntur isti ad testificandū. Ratio autē specialis in crimine heresis redditur in principio huius. c. Nota qz isti infames z excommunicati nō admittuntur indistincte ad testificandū in crimine heresis. sed qñ est presumptio: qz ip si dicunt verū

Inde Residentes Presupponē dum est pñticipes qz excommunicatus nō potest esse iudex. z si iudex incidat in excommunicationē pendente tempore quo est excommunicatus nō habet exercitium iurisdicōnis Item presupponendum est qz occupat z detinet aliquod regnum vel prouinciam: nō habet iurisdicōnem cū re vera non sit dñs regni vel prouincie. Casus. Aliquis iudex secularis est excommunicatus maior excommunicatione. certum est. qz participātes z commūcantes cū ipso sūt excommunicati excomunicatōe minorē. hoc est peccāt mortaliter. In illis partibz est inquisitor fidei a sede aplica deputatus vult capere re aliter aliquem hereticū. non tñ potest capere talem hereticum ppter potentiam ipsi⁹ hereticū. vult inuocare brachiumulare. B est potestatem illius iudiciū secularis excommunicati: tñ timet qz participando cū ipso

incurrat in inozem excommunicationē. nisi quid licet potest inuocare brachium iulicis secularis ab sqz eo qz incurrat sententiā minoris excommunicationis. Rñdet n. pontifex qz sic. z hoc verū si excommunicatus non habeat superiorem. Idē est de iurano qui occupat aliquod regnū vel prouinciam. z de facto habet iurisdicōnem. id autē de iure: sed tamen per illam inuocōnem non acquirit ipse tyrannus aliquam iurisdicōnem in deō regno vel prouincia

Quom contumacia. Casus Aliquis denunciavit ep̄m qz quidam tñcius erat hereticus vnde ep̄scopus fecit fieri secretas informacōes qz quas legitime sibi constitit qz tñcius erat suspectus de heresi. fecit ipm citari ex officio suo citatione formali vt veniret de file responsurus in termino sibi assignato non comparuit. quare ep̄scopus reputauit tñ contumacem. z illi tamqz contumacem: excommunicauit. z publicari fecit. Iste tñ excommunicatus non curauit de excommunicatione. sed corde z animo induratus vt tñsciter sustinuit qz vnū añū nūquid en ferat hereticus vt tamqz heretic⁹ possit dē demari Respondetur qz sic. qz p informacōnes erat presumptio vehemens vt tractur personalr responsurus de fide z ha contumacia facit presumptionē vehementem transire in presumptionē violentā sufficientem ad pñticipiū de crimine. iuxta. afferte. de presumptōibus in antiquis.

Accusatus Istud. c. legitur qz ad. §. eum. Et p intellectu ipsi⁹ est pñticipes pñticipes qz ali a pena imponit lapsis in heresim. alia p̄a relapsis. nā lapsis i heresim impōit pena d gradatōis cū p̄petua. imutacōe vt vitā agāt i p̄petua pñtia cū pane tristitie z aq̄ dolor. sz qñ s̄ relapsi dñt tradī curie seculari z s̄ s̄ i iudiciū ignibz La. Aliqs fuit accusat⁹ d heresi vlt qz erat suspēsus d heresi ei⁹ superior cepit d eū indgere. iste n̄ potuit quinci p sufficētes p̄batōes z testes ad illū pñticipiū de crimine heresis. tñ qz erat suspect⁹ d heresi: fuit sibi indicta purgatio ad iudiciū ep̄scopi. vnde ipse suspectus de heresi: suam heresim abiurauit. id est illi penit⁹ renūcia

uit est iuramento. Postea fuit repertus in huiusmodi heresi quam abiurauerat vtz iurisdictione censetur relapsus ita qd sit puniendus itaqz relapsus. na non est dubium. qd si de prima heresi fuisset conuictus qd puniret pena relapsorum. sz de pma heresi non stabat ad plenu Rndet ro. pon cu dist in cdoe. aut de prima heresi erat vehemens suspicio contra ipm z illam purgavit ad iudicium epi cu admiratione: tunc si postea reperiat in eadem heresi censetur relapsus. z tamqz relapsus debet puniri. qz debet tradi curie seculari. vt ignibz supponat. Aut erat modica suspicio z heresim suam abiuravit cum purgatoe ad iudicium epi: z tunc non censetur relapsus. sed solus lapsus: z tamqz lapsus est puniendus. qz debet degradari z perpetuo immurari. Nota ibi censetur qd talis non dicitur vere relapsus. qz non erat conuictus. de prima heresi ad plenu. sed ius fingit qd relapsus eo qd nunc conuictus iuxta psumptionem vehementem prime heresis eo qd inuenitur in eadem heresi.

Qum. Iste. s. legit vsqz ad. s. licet vero piuria. Ca. in eo sic figurat. Aliquis tunc fuit accusatus de heresi z de vna secta hereticorum. Quotat z que sunt secte hereticorum habet i. c. penult. xliij. q. iij. vel aliquis fuit accusatus de heresi eo qd errabat in vno articulo fidei vel in vno sacramento eccle. obinrauit generaliter oem heresim. Postea incidit in aliam sectam hereticorum. vel erravit in alio articulo fidei vel sacramento ecclesie. vtrius censetur relapsus. vel tamen modo lapsus? Rndet rema. pon. dices qd licet iste prius fuerit conuictus de vna specie heresis vel in vna secta vel vno articulo fidei aut in vno sacramento eccle. si abiurauerit heresim simpliciter non restringendo ad illam sectam vel ad illum articulum fidei aut sacramentum eccle. censetur relapsus. Secus autem si ipse tunc modo obiurasset suam heresim in illa secta. vel in vno articulo fidei. qz si postea relaberet in aliam sectam vel alio articulo: censetur lapsus: non aut relapsus. Sed quid sancus sine pater ponamus qd aliquis fuit conuictus de heresi z illa abiuravit. postea non incidit in illum errorem saltem aperte. sed fuit fautor vel receptor hereticorum qui in

illo errore erant. vtrius censetur lapsus vel relapsus. Respondet qd censeri debet relapsus. z ideo pena relapsorum erit puniendus.

Licet vero. Iste. s. legitur vsqz ad. s. porro si propter huiusmodi. Et in principio huius. s. casus secundum veriorum intellectum sic figurat. Ticius fuit accusatus de heresi. fuerunt producti testes ad ipsum conuincendum qui testes vt moris est iurauerunt deponere veritatem. ipsi tamen testes falsam deposuerunt dicentes qd nesciebant istum hereticum. postea penitentia ducti reuersi fuerunt ad iudicium z voluerunt deponere contra illud quod prius deposuerunt dicendo: qd sciebant istum hereticum. vtz sunt admittenda videatur qd non. qz deponendo falsum commiserunt iniuriam: modo iniuri repellitur a restitutione. Dactore non obstante ridentur. qd ipsi admittuntur etiam ex interuallo. z istud est favore fidei quod vtz est concurrentibus vtriusque in similibus circumstantiis de quibus in littera. videlicet si appareat qd isti testes non deponunt ex animi leuitate. nec odio nec amore pecunie sed amore fidei. Sed sanctus sine pater vellem informari a vobis. vtz inquisitores speciales a sede apostolica deputati ad inquirendum z puniendum de crimine heresis possint cognoscere de diuinationibus et sortilegiis. Rndet qd non. quod verum est: nisi istediuinationes vel sortilegia sapiant heresim sicut emittere nepharias preces circa aras ydolorum. demones consulere z eorum responsa suscipere. tunc et de istis pnt isti inquisitores cognoscere. Item non pnt ipsi inquisitores cognoscere de vsurio. Et si idem qz si inquisitores haberent examinare istas causas possent retardari cause inquisitionem si dei sagaces cum alie cause sint a fide extranee

Porro. Iste. s. legit vsqz ad finem. ca. z in eo casus sic figuratur. Aliquis recepit in domo sua aliquos hereticos quos sciebat hereticos vel alias eis auxilium prestitit: tunc non erat hereticus. certum est qd venit grauiter puniendus. vt per totam rubricam. L. de receptoribus. qz vt ibi dicit sine illis latrones diu latere non pnt. Quia ponamus qd ipse receptor hereticorum fuit conuictus z fuit ei aliqua pena inflata qd prestebat in palibus. puta qd ipse

edificaret ecclesiam. non dicitur ecclesia edificata sed tamen incepta ipse receptor mortuus est vtz sui heredes pnt compelli ad compellē dūbiius modi penitentiam. que consistit in temporalibz. Rñdet ro. pon. q. sic: nam bona sua fuerūt tacite obligata ad complē dū dictam penitentia. ideo si quis fuit accusatus de heresi: z pendente accusatione morit: nō est extinctū crimen. sed cōtra heredes pōt causas psequi ad finē q. bōa sua fisco applicent. nā ex quo lapsus est in heresim: pdidit omnia bona sua. z fisco incepto esse dñs. Item ad alium finem vt ne mortua ipsius defuncti damnetur immo si durante vita heretici nō fuisset incepta accusatio post mortem eius posset accusari ad istum finem: vt memoria eius damnet. et bona eius fisco applicent. Postea sine. c. dicit q. clerici nō debēt dare instructiones hereticis. qualr ipi nō debūt ad singla cap sibi pposita p inq̄sitores. qd si fecerint: poterūt inquisitores tales elicos incarcerare vel alias punire scdm q. eis videbit.

Nota p̄o ex isto. c. iuncta glo. q. aliqs nō dicit relapsus in heresim nisi cōstet euz plene z pfecte incidisse in heresim. qz de h̄ fuit conuictus. sed nō d̄z v̄re relapsus: si prius erat solummodo p̄sumptio contra ipsum. sed dicitur sic relapsus. tamē est puniendus pena relapsoz: ac si c̄v̄re relapsus. Nota vlt̄erius ex. §. cū vero. q. si quis errauerit in vno articulo fidei v̄l in vno sacramento ecclesie vel in vna secta hereticorū. z abiurauerit heresim specialiter. puta. qz abiurauerit suā heresim in illo articulo fidei. aut sacramēto eccie vel in alia secta si postea labatur in alio articulo vel sacramēto vel in alia secta hereticorū nō dicitur relapsus. sed tantumō lapsus. secus si abiurasset generalr z sin p̄r suam heresim. Nota ibi. ille quoq. q. si quis fuit conuictus de heresi. z illā abdicauerit: si postea receperit hereticus censet̄ occulte relapsus licz ap̄te nō cōstet q. credat eoz errozi. nā ex cōsequētia prioris errozis p̄sumptio est q. credit errozi ipsoz z censet̄ relapsus. Nota in. §. licet. q. testis nō solū dicitur dicens do falsum. sed etiam celādo veritatē. Item nota casum in quo testis p̄iurus admittit̄ ad testificandū. Item nota casum in quo

testis ex interuallo potest dcm suū corrigere licet regulariter contra. sed istud est sanore fidei. Nota ibi. si vero q. res transit cum onere suo reali ad quemcūq. possessores vel successorem pueniat res ipsa z ad hoc allegat̄ iste. §. vt si res tua sit mihi obligata z p̄potbecata licet rem illaz alienes. tñ remanet mihi obligata z potero agere p̄potbecaria

Statutum Casus Communis huius civitatis fecit vnū statutū p̄ quod statutus impeditur inquisitio cōtra hereticos faciēda. quia fecit statutus: ne aliquis cuius possit de crimine heresis accusari. vel ne aliquis cuius huius civitatis possit ferre testimonium in crimine heresis. Queritur quale erit officium inquisitoris fidei a sede apostolica deputati. circa tollendū huiusmodi statutū. Rñdet q. ipse inquisitor fidei conuocabit ciues z eos compellet vt sibi exhibeant illud statutum z si videat q. p̄ illud statutum impediatur inquisitio civitatis hereticę: poterit cōpelleere ciues ad tollendū z rumpendū illud statutū: vel ad modificandū illud statutum vt nō tollat inquisitio hereticę prauitatis.

De aliqui. Pro intellectu h̄ d̄um primo illud quod habet in. c. gratū. de offi. deleg. in an. vtz q. iurisdicō delegata expirat morte mandātis reuocatis te integra. Itē secūdo ē p̄supponendū q. inquisitores fidei a sede ap̄lica deputati habent iurisdicōne delegatam. Casus Papa deputauit aliquē inquisitorē i. puiccia burgal. iste inquisitor cepit inquirere cōtra aliquos qui erant suspecti de crimine heresis. vel nō incepit inquirere nec exercere suā iurisdicōnem delegatā. postea hoc pendente papa mortuus ē. nūquid est expirata iurisdicō inquisitoris: ad minus quo ad causas non inceptas. videt q. sic p̄ dcm capi. gratum allegatum in p̄suppositione Respondet ro. pon. dicens q. sanore fidei ip̄e statuit z ordinat vt per mortem pape non sit extincta iurisdicō inquisitoris. etiam si crimē heresis nō dū erat oriū. puta qz tpe mortis pape ticius nō erat hereticus. postea mortuo papa incepit eē hereticus male

sentiendo de fide. Certe iste inquisitor poterit inquirere de isto crimine et tunc punire. et hoc est fauore fidei.

Ut officium Presuppone re debem⁹ primo illud quod habet in. c. cum causam de offi. delega. in an. videlicet quod si a sede apostolica committatur aliqua causa simpliciter duobus iudicibus delegatis. vnde iudex delegatus non potest procedere absque alio. et si procedat: suus processus erit nullus. Casus. Papa in provincia burgalensis de iuramento duos viros inquisitores fidei simpliciter vnus illorum inquisitorum alio non consulto cepit inquirere contra aliquos hereticos vel fautores et receptatores hereticorum. pro parte illius contra quem inquirerebat fuit oppositum et allegatum quod ipse solus non poterat procedere. quod ipse et alij duo inquisitores fidei fuerant simpliciter deputati. et sic non potest procedere solus absque alijs. p. c. cum causam. allega. et quod si vellet procedere ad ulterius contra ipsum. quod ipse appellabat. vnde consultus ro. pon. respondit quod fauore fidei ordinat si committatur officium inquisitionis fidei duobus vel pluribus inquisitoribus simpliciter contra hereticos vel eorum fautores sine receptatoribus omnes inquisitores simul vel separatim poterunt procedere semper quod eis videbitur quod causa heresis poterit melius tractari. Sed potest aliquis suspectus de heresi vel fautorum receptatorum hereticorum non potuit ad plenum convinci de heresi. verum tamen erat suspectus inquisitor indicit sibi purgationem ipse autem ad iudicium inquisitoris se purgavit cum abiuratione sue heresis. postea iste vult redire ad unitatem ecclesie: vix sit recipiendus? Respondetur quod sic: tamen inquisitor debet esse cautus et videre an tales redeuntes ad unitatem ecclesie fingant se redire. et ne decipiant ipsos inquisitores sub specie agni hoc dicit usque ad. §. rez. Nota prius quod si aliqua causa a sede apostolica committatur pluribus simpliciter vnus delegatus non potest in causa procedere sine alio. et si procedat potest pars aduersa appellare. istud colligitur ex isto. c. argumento a speciali quod si speciale sit fauore fidei ut in causa heresis vnus inquisitor deputatorum simpliciter possit solus de causa cognoscere ergo in commune est

in contrarium. Nota quod si hereticus abiuret heresim et velit redire ad ecclesiam: ecclesia non debet sibi claudere gremium. Nota quod illis hereticus rediens ad ecclesiam est absoluedus secundum formam traditam in. c. cum desideres. de sententia excommunicationis. in an.

Verum. Iste. §. legitur usque ad. §. compescendi. et in principio eius casus sic figuratur. Alius inquisitor heretice prauitatis a sede apostolica deputatus pro aliquo suspecto de heresi cepit inquirere. ipse vocari fecit ad comparendum coram se respondurus de fide. quicquid paruit in die sibi assignata. fuerunt aduci testes. Querit quam cautela debet habere iudex in examinando testes. vtrum possit illos examinare in presentia solum notarii. vel loco eius in presentia duarum honestarum personarum que ad modum fit in alijs causis. ut in. c. quoniam contra falsas. de proba. in an. vel vltra illas duas personas debeat adhibere alias duas personas honestas. Rñ. ro. pon. quod in crimine heresis debent examinari testes in presentia notarii vel loco eius in presentia duarum personarum. et vltra debent adhiberi due alie honeste persone iura quod notarius postquam legerit depositiones testium debet legere coram illis personis arietationes et dicta testium que persone habebunt approbare quod ipse fideliter redegit in scriptis dicta iporum testium. Quia sanctissime pater dicit in. c. sicut. ne clerici vel monachi secula. nego. se imisceant: quod si notarius vel tabellio efficiatur religiosus non debet amplius exercere officium tabellionatus vel notariatus. Sed vix in negotio fidei possit religiosus exercere officium notariatus. hoc est vtrum possit redigere in scriptis dicta et depositiones testium examinatoz in causa heresis. Respondetur ro. pon. quod sic non obstante quocumque statuto vel iure suereligionis seu ordinis. puta si habeant statutum quod nullus religiosus in quocumque negotio possit exercere officium notarii vel tabellionatus.

Compescendi. Iste. §. legitur causa breuitatis usque ad finem capituli. Et in eo casus sic figuratur. Pa. deputavit inquisitorem in ciuitate picta. est aliquis hereticus qui fuit conuctus de heresi. vnde inquisitor conuocauit plures ad predicandum hereticum. fuguerunt questores qui por

habent indulgentias. z voluerūt facere queſ-
tam illo tpe quo populus erat cōgregat⁹
ad predicandū heretico nūquid inquisitor
potest inhibere queſtoribus vt tpe illo nō
exerceant officiū queſture quouſq; ſit fini-
tus ſermo inquisitoris. Rñdetro. pon. q;
ſic. z illos queſtores ad hoc faciendū pote-
rit cōpellere cēſura eccleſiaſtica remota ap-
pellatione. Sed ponamus q; inquisitor
nō potest capere aliquē hereticū ppter im-
potentiā. q; ſunt aliqui q; impediunt ne he-
reticus poſſit capi. nūquid inquisitor pote-
rit innocare brachium ſeculare ad capien-
dū illos impediētes ne heretici poſſint ca-
pi? Reſpondet q; ſic dicens vltorius q; ip-
ſe ordiat. vt poteſtates ſeculares obſeruet
z faciant obſeruaria ſuis ſubditis cōſtitu-
tiones factas cōtra hereticos veleoz fau-
tores vel receptatores. z q; ad iſtud facien-
dū ordinarij locoꝝ vel inquisitores hereti-
ce p̄auitatis cōpellāt ipſos iudices vel po-
teſtates ſeculares mediante ipſoz iudiciū
ſecularium z poteſtatum iuramento. Sz
qd ſi ipſe poteſtates z iudices ſeculares no-
luerint p̄ſtare huiusmodi iuramentū qd
obſeruent / z a ſubditis ſuis faciem ob-
ſeruari cōſtitutiones factas per ſedem a-
poſtolicā cōtra hereticos vel fautores eoꝝ
rum: vel etiam cōſtitutiones a ſede ap-
p̄b̄atas. Rñdēt q; ipſi ſunt priuandi of-
ficio z regimine ſue dignitatis. z tamq; in-
ſames z fautores hereticoꝝ ſunt habendi
hoc dicit in longum. ¶ Nota in. s. ve-
nū ibi. Religioſas z diſcretas. q; iſta p̄iun-
ctio cōp̄ulata ponitur expoſitione p̄ idē.
nā nō requiritur q; ille perſone ſint religi-
oſe: dūmodo ſint diſcrete z honeſte. Nota
vltorius q; acta iudicis nō requirūt teſtū
inſcriptionem. ca. quoniam cōtra falſam
mo. de proba. in an. Secus eēt dicendū
in actis extraiudicialiꝝ. q; ſubſcriptio eſt
de ſubſtantia iſtrumentū. verū tamē in a-
ctis extraiudicialiꝝ qñ ſunt duo notarij
nō requirunt teſtes: q; vnus notarius e-
q; pollet duobus teſtibus. l. dñe. ff. de teſtib;
Nota q; ratione fidei teſtes in cauſa here-
ſis ſunt examinandū in p̄ſentia duarū hone-
ſtarū perſonarū. ratio ſpecialitatis eſt q; a-
gitur de maiori p̄iudicio: ideo cum ma-
iori cautela eſt procedendum. Nota ſi no-

tarus efficiat nē religioſus vlt p̄ſbiter nō
pōt exercere officiū notarij. q; iſtud officiū
eſt ſeculare. nam ſpecialiter fauore fidei re-
ligioſus vlt p̄ſbiter pōt exercere officiū no-
tarij in cauſa hereſis ergo ius eōe eſt in cō-
trariuz. No. q; q̄s non eſt trabendus extra
ſuā dioceſim vltra duas dietas. c. nōnulli.
s. de reſcrip. Sed vtrū ſit cōrectū. c. ſtatū-
m. s. de reſcrip. qd ca. loquit de vna dieta.
Dicendū eſt q; non niſi q̄tuz ad iſtum arti-
culū. z hoc fauore fidei. z eſt ſpecialē hīc iſi
de. nā illud. c. ſtatutum loquit generaliter.
Nota vltorius quale debz eſſe officiū queſto-
ris videlicet q; non dz p̄dicare. ſed ſimpli-
citer debet exponere ſuas indulgentias z req̄-
rere a p̄lo caritativa ſubſidia. Et iſtud ve-
rum q; queſtor non debet predicare niſi a-
lio iure eſſet ſibi p̄miſſum. No. q; inq̄ſitor
heretice p̄auitatis p̄t queſtoribus inhibe-
re ne faciāt queſtā tpe quovacat pro ſiō
z ipm oportet facere congregatōez ppli. No-
ta q; inquisitor potest vocare brachium ſecula-
re ad capiendū illos que impediūt ne he-
retici poſſint capi. Nota q; ſi iudices ſecula-
res nolint p̄ſtare auxiliū inq̄ſitoribus ad
capiendū hereticos vel eoz fautores ſunt
ipſi iudices ſuſpecti de hereſi z p̄uant iudis-
catura.

Ut commiſſi. Caſus. Papa
deputauit inq̄-
ſitorem heretice p̄auitatis in pro-
uincia burdegalenſi. queritur de poteſtate
ipſius inquisitoris vtz poterit publicare z
publicari facere excoꝛcationes quas p̄u-
leat in hereticos z eoz fautores. puta qd al-
quis hereticus fuit citatus vt veniret per-
emptorie z p̄ſonaliter reſpōſurus de ſiō co-
ram tali inquisitore in die assignata nō eō
paruit. vñ inquisitor reputauit eū cōma-
cemz tanq; cōtumacem excoꝛcavit. uñ qd
inquisitor iſtā excoꝛcatōem poterit publi-
care in prouincia burdegalenſi. in qua eſt de-
putatus inq̄ſitor. Rñdetro. pon. dicens q;
vt facilius cauſa hereſis poſſit examinari. z
veritas ſup crimine hereſis poſſit haberi.
ſtatuit z ordinauit vt inquisitor poſſit here-
ticos citari facere p̄ alios z ſententias a ſe
latas poſſit executōni facere demādari. z vlt-
terius q; poſſit vocare peritos vt ſibi aſſiſtāt
z p̄beant et cōſiliū qualiter ipſe debeat

procedere ad prolationem sententiarum hereticos. Item quod inquisitor habeat potestatem convocandi populum ad predicandum hereticos vel eorum fautores. Sed ponam quod aliquis hereticus incidit in heresim in provincia burgundensi. postea se transtulit ad provinciam turonensem. nunc quid iste inquisitor operatus in provincia burgundensi poterit ipsum prosequi etiam in provincia turonensi. Respondet. ro. pon. quod sic. et ut facilius possit veritas criminis haberi poterit inquisitor precipere quibuscunque personis ut apud eum producant et exhibeant libros sine processibus et registra facta hereticos. Item poterit mitigare vel commutare penas hereticorum qui fuerunt condemnati ad perpetuam imprisonmentem vel aliam penam si quod videbitur ei expedire. Sed potestatem quod aliquis clericus beneficiatus incidit in heresim. et eorum inquisitor re fuit conuictus. nunc quid inquisitor poterit tale hereticum punire quibuscunque beneficiis suis. Respondet quod sic dum tamen illud faciat cum consilio episcopi sine diocesani. vel si diocesanus fuerit absens quod faciat illam privationem cum consilio vicariorum ipsius episcopi. Et istud verum quod redigendi sunt episcopi vel eorum vicarii in privatione hereticorum vel eorum fautorum et receptatorum a beneficiis et aliis dignitatibus ecclesiasticis nisi dicitur episcopi vel vicarii scienter premississent homini beneficia predictis hereticis vel eorum fautoribus et receptatoribus. nam tunc non essent requirendi imo absque consilio eorum posset inquisitor tales hereticos vel fautores privare dictis beneficiis et dignitatibus ecclesiasticis. Nota quod inquisitor hereticum prenitentem potest committere alijs ut ipse publice denunciaret sententias excommunicationis quas ipse inquisitor hereticos et recipit. ratio dubitandi fuit quia videbatur quod inquisitor hoc facere non posset eo quod videbatur electa industria sue persone. c. vi. de offici. dele. sed ratio decidendi fuit fauor fidei ut in principio huius. c. de. No. quod ubi criminosa inuenitur potest ibi de crimine conveniri. l. i. de crimine agat. Nota quod cum inquisitor privat hereticum et filios hereticorum beneficiis et dignitatibus ecclesiasticis requiritur consilium diocesani. quod sicut in scripturis in beneficiis ecclesiasticis fit etiam in ratione episcopi. ita similiter destitutum debet fieri cum consilio ipsius. c. cum ex inuncto. c. si. l. an. secus si effectus dicens cum inquisitor pri-

uat aliquem officijs publicis. quod tunc non requiritur consilium episcopi. Nota ulterius quod si episcopus scienter commiserit beneficium ecclesie sicut alicui heretico vel eius filio poterit inquisitor fidei talem hereticum vel eius filium privare dicto beneficio absque consilio episcopi. Verum tamen dicit glo. quod non presumitur quod episcopus scienter commiserit beneficium ecclesie sicut alicui heretico. in imo presumitur quod ignorabat ipsum fuisse hereticum. c. presumitur. infra de regu. iuris

Contra hereticos.

Presupponendum pro intellectu. c. quod si quis baptizetur coacte quod per violentiam fuit portatus supra fontes et fuit immergitur in platione verborum. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. talis non recipit sacramentum baptismi: secus si coactio esset conditionalis. puta propter meritum mortis vel cruciatum corporis consensu ut baptizaretur. tunc et licet fuerit coactus: tamen recipit sacramentum baptismi. Idem est presupponendum quod per sacramentum baptismi obligantur infantes et etiam ignorantes ut in. c. maiores de baptismo in aut. Casus. Aliquis tunc christi-anus abnegato christo et fide christiana se transtulit ad ritum iudeorum. vnde inquisitor fidei fecit ipsum convenire coram se citatoe formata ut veniret responsurus de fide. et fuerunt contra eum producti testes. qui deposuerunt quod alias susceperat sacramentum baptismi. sed postea illi renunciaverat et se transtulit ad ritum iudaicum ipse autem ad sui excusationem proposuit quod per coactionem fuerat compellus suscipere sacramentum baptismi. et quod ob hanc causam non fuerat obligatus fidei christiane. Unde inquisitor dubitavit verum contra istum posset procedere tamquam contra hereticum consuluit ro. pon. ad consilium respondit cum distinctione. aut iste dum fuit baptizatus fuit precise coactus ad suscipiendum baptismum. tunc non est procedendum contra talem hereticum: aut non fuit precise coactus sed metu mortis suscepit sacramentum baptismi. et tunc dicit ro. pon. quod tunc ipse et eius fautores et receptatores sunt tamquam heretici condemnandi. Item dicendum est de infante minore septennio qui a parentibus suis vel alijs fuit portatus supra fontem

tes vt baptizarentur. nā si renūciat fidez xp̄i
an am̄tra ip̄m z suos fautores poterit in
q̄sitor̄ fidei procedere tanq̄ p̄tra hereticū.
Nota principalem effectū hui⁹ ca. q̄ xp̄i
an̄ trāseuntes ad r̄iū iudeoz sunt hereti/
ci censendi. z tanq̄ heretici sunt puniendi.
Nota vlt̄er⁹ q̄ infantes baptizati an̄ septē
niū licet ignorēt d̄d agāt in p̄ sacramentuz
baptismi obligant̄ ad fidem xp̄ianam ob/
seruandā. z sic ad sacramentum baptismi
obligant̄ etiam ignorantes.

Decreuit. Casus. Innocenti
us quartus in qui
busdā suis p̄missionibus dicebat
q̄ p̄pter heresim maritor̄ nō d̄nt̄ dotes m̄
licetū cōfiscari. Querit̄ vtz istud sit vtz in
distinete. R̄n. ro. pon. q̄ non. imo fallit q̄
mulier sciens cōtractū m̄rimonii cū here/
tico. qz tūc etiā. dos sua debet p̄fiscari. imo
ipsa est de heresi suspecta: z tanq̄ de heresi
suspectā p̄t̄ s̄ ip̄am procedi. **N**ota p̄mo
q̄ si maritū cōmittat crimen dignū confi/
satione bonoz nō cōprehendit̄ dos mul/
ieris sed a bonis ip̄is d̄ducēda est ip̄a dos
Nota vlt̄er⁹ q̄ mulier cōtrahēs matrimo/
niū cū heretico est suspecta d̄ heresi. id̄ p̄tra
ipsam vt s̄ suspectam de heresi est proceden/
dū. z ideo ip̄a perdit suam dotem.

Statutum. Casus. Jure cau
tum est q̄ si quis
efficiatur hereticus q̄ filij sui p̄
nunt̄ pro delicto patris ita q̄ ip̄i filij sunt
incapaces quorūcūq̄ b̄nficioz eccl̄iasticoz
coz z dignitatū etiāz seculariuz z hoc vsq̄
ad secundā generationē. Querit̄ qualiter
istud intelligat̄. R̄n. ro. pon. q̄ intelligit̄ i
descendentibus p̄ lineam masculinā q̄ sūt
incapaces beneficioz eccl̄iasticoz vsq̄ ad
sc̄dam generationē sed alij liberi nō descē
dentes p̄ lineam masculināz non sunt in/
capaces vsq̄ ad sc̄dam generationē sed so/
lum vsq̄ ad primāz generationē. Et sc̄dm
glo. est sensus. T̄cius est de heresi p̄uic⁹
habz filiū z filiā: qz filio habet nepotē et
am ex filia bz aliū nepotē. vtrū n̄pos ex fi/
lia sit incapax beneficioz eccl̄iasticoz vel
dignitatum seculariū. R̄nde. q̄ non. s̄ so
lum nepos descendēs ex filio est incapax il/
loz beneficioz eccl̄iasticoz z dignitatum se/
culariū. Vel etiā pona. q̄ mulier heretica

habet filium exco nepotem. Terte solus fi
lius est incapax. z ideo nepos nō subiacet
p̄hibitioni. Sed vtz istud sit vtz ind̄st̄
ete q̄ filij hereticoz puniunt̄ vsq̄ ad pri/
mā vel secūda generationē siue pater eoz
decesserit in errore suo siue sit emendatus
z correctus. z sic in corp̄atus eccl̄ie. R̄nde
q̄ nō. sed illud intelligitur de illis q̄ in erro/
re suo decesserint. non autem de illis q̄ su
erūt emendati z in corp̄ati eccl̄ie. Nota p̄
mo vnū casum in quo filius puniatur pro
delicto patris. puta q̄ pater fuit heretic⁹
Idez est in crimine lese maiestatis in . l. q̄
quis. l. ad. l. iul. maie. vbi dicit̄ si quis cō
mittat crimen lese maiestatis. qz machina/
tus est in mortem principis vel suozuz cō
siliarioz qui sunt pars lateris ipsius prin/
cipis debet decapitari: z bona sua debent
cōfiscari z applicari fisco. z filij sui puniun/
tur qz sunt incapaces cuiuscūq̄z doni sicut
doni legati etiā passue. qz vt ibi dicit̄: d̄nt̄
esse feudi z debiles vt vita sit eis redimuz
mors solaciū. Simile est i crimine lese ma/
iestatis diuine. vt hic. Nota vlt̄er⁹ q̄ di/
ctio vsq̄ stat inclusiue. qz dicit̄ vsq̄ ad secū
dū gradū. z tū ip̄e secūdus gradus comp̄/
henditur. z istud aliquando est in facto: vt
si vendam tibi aliquam peciam terre vsq̄
ad talem arborem. aliquando est questio:
vtz arbor sit inclusa vel exclusiva

Inquisitores. Inq̄sitor
pape super
heresi sine specialim̄ dato pape n̄
inquirat contra ep̄m. sed si eū culpabilem
sciat denunciabit pape. h. d. Casus. Pape
deputauit aliquos inquisitores in provin/
cia burdegall̄ sub hac forma. **M**ādamus
vt auctoritate apostolica possitis inquire/
re de prauitate heretica contra q̄scūq̄z p̄so
nas cuiuscūq̄z dignitatis auctoritatis vel
prerogatiue existant vtz inquisitores vir/
tute istoz verboz generalium possint inqui/
rere contra ep̄os nisi specialit̄ fuerit sibi da/
ta facultas inquirendi cōtra ep̄os ita q̄ nō
sufficiūt verba quātūcūq̄ generalia. ideo
licet inquisitores sciant aliquem ep̄m he/
reticū nō poterūt virtute sue commissiōis
inquirere contra ep̄m. sed poterunt z de/
bebūt illud denūciare romano pontifici.
vt det eisdem inquisitoribus facultatē spe

cialem inquitendi extra ep̄os: vlt̄ alijs cōmittat illud negociū vlt̄ vt alias faciat fin q̄s sibi videbit̄. Nota p̄tio q̄ in cōstitutiōe odiosa nō cōprehēdunt ep̄i nisi fiat exp̄ssa mētio de ip̄is. Nota q̄ vbi rēquirit̄ exp̄ssa mētio alicui nō sufficit mētio generalis q̄tumq̄ fiat p̄ verba generalia que vident̄ p̄prehendere p̄sonam de qua debet fieri exp̄ssa mētio.

Per hoc Casus. Papa deputauit inquitore in diocesi p̄cta. cōmittēdo sibi facultatē inquitendi generalit̄ q̄ quoscūq̄ hereticos. vlt̄ trū pa. p̄ istam cōmissionē videat̄ ad emisse potestatē ordinario iudici vt non possit inquirere q̄ hereticos. videt̄ q̄ sic p̄ ca. studuisti de offi. l. ga. in an. vbi si pa. mander̄ alicui legato eognitiōem alicuius causē spectantis ad iurisdicōem iudicis ordinarij videtur illā adimere a iudice ordinario. ita q̄ man⁹ ip̄ius ordinarij sunt clause vt nō possit de illa causa eognoscere sic in p̄posito videbat̄ i negotio fidei cū pa. cōmittit alicui inquitore negociū fidei q̄ videat̄ cognitiōem illi⁹ ad emisse a iurisdicōe iudicis ordinarij. Hoc tñ nō ob. Rñ. ro. pon. in contrarij q̄ per hoc non est suspensa neq̄ ligata iurisdicōe iudicis ordinarij. z inter ip̄os nō est loc⁹ p̄uentioni. imo q̄libet ip̄o rñ poterit p̄ se cognoscere q̄ cap. dispēdiū. s. de rescrip. isto met libro. z istud fuit ordinarij in fauore fidei. Sed pona. q̄ ordinarij loci cepit inq̄rere z p̄cedere q̄ aliquē hereticū. vtrū cōtra eundē z eodez tpe possit inquitore inquirere z p̄cedere. Rñ. q̄ sic. z si velint possunt simul p̄cedere. s. si velint p̄nt separate separatim p̄cedere. S. demū cōcluso z renūciatio in causa dñi inquitore z ordinarij cōuenire in eodē loco z cōdicare suos p̄cessus. Et si p̄nt cōuenire in eadem sententia. certū est q̄ hñt ferre sententiam si vero non p̄nt cōcordare dñt ferre ad papā. No. ibi. sede apo. post. q̄ ordinarij procedens cōtra aliquē hereticū debet obfuarē illū ordinēz que obfuarat inquitore deputatus a sede apo. Sed queritur quis est ille ordo que obfuaret inquitore pape. Responde. q̄ prim⁹ est exp̄ressus in corpe iuris cōis: z prim⁹ est exp̄ressus in sua cōmissione. Nota vt d̄r in ca. ad abolēdas. co. ti. in an.

q̄ si exempti sint suspecti de heresi papa facit ordinarios suos delegatos tanq̄ ad aliud crimen heresis vt auctoritate aplice nō ordinaria procedat contra tales exemptos sed q̄tum ad non exemptos ip̄i procedant auctoritate ordinaria.

Ut inquisitionis. In seculares tenentur obedire in negotio fidei ep̄is z inquisitoribus. precipue i his de quibus in littera. Item crimen heresis est mere eccl̄iasticū iō iudex secularis de eo nullo mō potest cognoscere nec p̄ncipalif nec incidenter. h. d. Casus. Ep̄s picta. vel inquisitor a se. aposto. deputatus vlt̄ cōtra aliquē hereticū p̄cedere. forte ad ip̄ius captiōem z incarcerationem. videt̄ ipse ep̄us vlt̄ inquisitor q̄ non ē sufficiens ad ip̄m captiōem. requirit iudicē secularē vt sibi p̄bebeat auxiliū. vtz iudicē seculares teneant̄ obedire ep̄o vlt̄ inquisitori sedis aplice in captiōe z incarceratione suspectoz de fide. Rñ. d̄r. ro. pon. dicit̄ q̄ leges factas a frederico impatore inq̄tum respiciūt fauore fidei illas approbat postea precipit vt iudices seculares in predictis parcant z intendant ep̄is z inquisitoribus fidei a se. aposto. deputatis. Sed querit̄ vtrū iudices seculares p̄nt de isto crimine cognoscere saltez cōtra mere laicum. Rñ. d̄r q̄ non q̄ crimē heresis est mere eccl̄iasticū. hoc est crimen heresis est mere de foro eccl̄iastico. z iō iudices seculares non poterit̄ de eo cognoscere nec p̄ncipaliter neq̄ incidenter. Postea imponitur pena potestatibus secularibus facientibus q̄ istam cōstitutiōem. Lolm. Nota q̄ fredericus fuit alias impator rōanus. sed postea p̄ innocentij quartū fuit d̄positus eo q̄ erat scismaticus. c. ad aplice. s. de re iudi. e. li. l. terminet. I si ep̄us vlt̄ inquisitor habeat carcerē p̄t eligere vt suspect⁹ de heresi reponatur in suo carcere vlt̄ in carcere iudicis secularis. z p̄ captiōem cōductiōem hereticoz p̄t requirere p̄tatem secularē vt sibi p̄bebeat auxiliū circa suspectos de heresi. sed tñ potestas secularis non adhibet̄ custodiā a d̄ custodiendū istos suspectos. sed ip̄e ep̄us vel inquisitor. l. in dilecte. An sententia lata in causa criminali p̄t mandari executiōi statim non expectato lap

su decē diez. ideo dicitur ter. in dilate. verūm
tenet panoz. q̄ etiā in causa criminali non
d̄z sn̄a exequi nisi p̄r lap̄ decem dieb̄. li
cer istud non seruet̄. imo illa die qua fuit la
ta sententia demandat̄ executioni. De hoc
crimine istud crimen est me re de foro ec
clesiastico. Sacrilēgiū est m̄tr̄fori. ideo
si laicus sit sacrilegus p̄t accusari corā iu
dice ecclesiastico v̄l seculari. sed inter eos ē
locus p̄ueniēdis iuxta notata in. c. cuz sit
generale de foro cōpetenti. Nota p̄mo ex
isto. c. p̄cipalem effectū ad quē emanauit
p̄lens. c. videlicet q̄ si ep̄us v̄l inq̄sitor p̄
uitatis heretice cognoscat se impotentē ad
captiendū suspectū de heresi v̄l aliū malefa
ctozē p̄t requirere iudicē secularē. 7 q̄d p̄
est poterit eū mouere sub pena excoīcatis
et p̄as seculari tenet sibi impartiri auxili
um. Idē dicens dū est ecōtra vt si p̄as secu
laris habeat aliquē subditū quē nō potest
cōprimere si ille sub d̄ius p̄as secularis ti
meat excoīcationē potest iudex secularis re
quirere iudicē ecclesiasticū vt talē suū sub
ditū excoīcet. 7 hoc facere tenebit ip̄e iudex
ecclesiasticus. c. i. de offi. ordina. in an. No
to q̄ iudex secularis tenet suspectū de here
si cape 7 ducere ad carceres 7 istud est neces
sariū in hoc regno. qz ep̄us non h̄z territo
riū. ideo nō potest facere captiōnē nisi male
factor esset intra domos episcopales. No
ta v̄nū casum in quo iudex secularis nō p̄t
suū subditū putare inere laicuz cōdenare vi
delicet q̄n crimen est mere ecclesiasticū v̄l si
sit crimē heresis. Nota v̄terius q̄ iudices
seculares faciētes cōtra istā cōstitutionem
sunt excoīcati: tamē ab illa excoīcatōe pote
rit iudex ordinariū absoluere ex quo papa
nō reseruauit sibi absolutiōem. c. nuper de
sen. excō. in an. Nota q̄ iudex secularis si
illā excoīcationis sententiā sustinuerit per
annū corde 7 animo induratis est censē
dus hereticus 7 tanq̄ heretic⁹ poterit con
demnari.

Qum secūdū leges.

Bona hereticoz sunt ipso facto cō
fiscata q̄d probat̄ tripl̄ci argumēto legali.
tamē d̄m̄ rēporales nō p̄t bona hereticoz
occupare nisi prius facta declarāde per iu
dicē ecclesiasticū. b. d. Casus Aliq̄s ticius

qui plura bona possidebat in diuersis ter
ritorijs diabulo suggerente 7 inligante su
it lapsus in heresim. nūqd̄ ip̄o facto per
dit d̄m̄m suoz bonoz 7 dominij ipozuz
transit in fiscū. 7 q̄ istud sit v̄z oñdit ro
pon. tripl̄ci argumēto legali. nam papa
hicenu merat̄ tria crimina in quibus ip̄o
facto sit cōfiscatio bonoz. ergo multo ma
gis in crimine heres̄ q̄d est maior crimē q̄
sunt illa tria crimina. Sed sanctissime p̄
v̄trū fiscus possit cape illa bona tanq̄ sua
anteq̄ ticius sit de crimine cōdemnat⁹. Rū
def q̄ primo oportet q̄ ip̄e ticius p̄ suū iu
dicem ordinariū qui est su⁹ iudex cōpetēs
fuerit hereticus declaratus. 7 tūc demū fa
cta declarāde poterit fiscus occupare illa
bona.

Statuta. Illud cap̄m diuidi
tur in tres ptes In p̄
ma pte oñdit q̄ in causa heresis est
p̄cedendū summarie 7 de plano sine figura
7 strepitu iudicij In sc̄da pte ibi subem̄. 7
oñdit qualiter in causa heresis sit procedē
dū si imineat periculū accusatoz 7 testū
In terciā vero pte ibi cōstitutōes. 7 confir
mat cōstitutōes sn̄oz p̄decessozum. Casus
Tertū est q̄ a iure cōmuni est certus ordo
iudiciarius introduci⁹ qui debet obserua
ri in examināōne causaz tam civilū q̄ cri
minalūz videlicet vt offeratur libellus in
retur de calūnia fiat litis cōtestatio. vt sup̄
de litis cōtestatiōe. c. vnico in an. 7 in autē.
offeratur libellus. L. de litis cōtestatione.
Im̄ q̄ quedā sunt de substantia iudicij or
dinarij. ita q̄ sine illis processus non vale
ret. Sed v̄trū ista sint obseruāda in crimi
ne heresis tū iudex p̄cedit cōtra hereticum
Rū. q̄ non. imo contra hereticū poterit iu
dex procedere sine figura 7 strepitu iudicij
Vñ ista s̄ba sine figura et strepitu iudicij
important vt possit procedere sine datōne
libelli in scriptis concludentis. s̄z tamē d̄z
fieri petitio verbalis scripta apud acta Itē
illa verba importāt vt possit procedi sine li
tis cōtestatione 7 pbata veritate criminif
fiat cōdenāto. tamen si reus cōpareat est
fienda litis cōtestatiō. Itēz non d̄m̄ om̄i
ti probationes s̄n dilatiōes breuiores p̄t
tradi de hoc videatis latius in clemē. sepe.
de verboz sig. Quia sanctissime p̄ certuz

est vt habet in. c. qualiter et quando de ac-
 cusa. in an. q. quando contra aliquem cri-
 minosum proceditur per viam accusatio-
 nis vel inquisitionis debent sibi exhiberi
 capitula super quibus accusat vel contra
 ipsum inquirunt. Item nominat dicere
 stium contra ipm pductorum et etiam noia ac-
 cnsatorum. Sed quid si aliquis accuset de
 heresi an iudex teneatur accusato tradere
 nomina accusatoris et nomina testium co-
 tra ipsum pductorum et examinatorum.
 Respondet romanus pon. cum distinctio-
 one. aut in minor periculum accusatori vel
 testibus. aut eorum consanguineis. qz iste
 accusatus de heresi habet amicos potentes
 qui possent exprimere vel molestare accu-
 satozem vel testes vel eorum consanguine-
 os: tunc iudex non debet tradere accusa-
 to nomina accusatoris neqz testium. sed te-
 nebitur illa ostendere alijs personis vide-
 licet inquisitori si epus procedat contra in-
 spectum de heresi. Si vero inquisitor pro-
 cedat: tu ne tradat nomina accusatoris vel
 testium in epo vel eius vicario si ipse epus fue-
 rit absens et alijs personis honestis. Sed
 ponamus. q inquisitor timet q epus vel
 eius vicarius aut ille persone honeste reue-
 lent parentibz et amicis heretici nomina ac-
 cusatoris et testium vel alia secreta. Rndet
 q inquisitor poterit in eos ferre excom-
 municationem casu quo reuelabit secreta. Di-
 cendo hoc modo profero in vos sententi-
 am excommunicationis quam incurritis
 ipso facto quicquid reuelabit secreta ista. Si
 autem epus vel inquisitor videat periculum
 non imminere: poterit exhibere accusato
 nomina accusatoris et testium et etiam deca-
 et depositiones testium. et sic epus debz ha-
 bere rectam conscientiam vt iudicet peri-
 culu ee vbi est et non ee vbi n est. videlicet vt
 videat q non eminent periculum faciat ex-
 hibere nomina et dicta testium. Si autem
 videat imminere periculum n faciat exhibere

Dicendum q scisma accipitur dupliciter p-
 ut ad positum sufficit. vno modo stricte. et
 tunc scismaticus dicitur ille qui putat po-
 testatem ecclesie esse apud plures et licet sci-
 at esse vnum papam: putat tamen alius ha-
 bere potestatem. Et sic diuidendo ecclesias
 venit contra illum articulum. vnaqz lanciam
 ecclesiaz. Alio modo accipitur scismaticus
 large pro illo qui non diuidit potestatem ec-
 clesie ita q non putat potestatem ecclesie
 esse apud plures. sed tamen est rebellis. qd
 non vult obsequare pape dicens illum no
 habere potestatem.

Ad suscitandos *Castus*
Quidam
 iacobus et petrus de columna car-
 dinales elegerunt quendam in romanu ponti-
 ficem et sciebant alii fuisse canonice electi
 et sic erant vere scismatici vel nolent obte-
 rare pape. ido erant scismatici large accipi-
 endo scisma. vñ ipsi noluerunt ad eoz redi-
 re sed in profundu maloz descendentes sua
 aggravabant delicta. ideo fuerunt habiti p-
 cessus contra eos videlicet quia fuerunt pri-
 uati bonoz cardinalium et quibuscuqz bo-
 nis mobilibus et immobilibus beneficijs
 ecclesiasticis. et effecti fuerunt inhabiles ad
 beneficia obtinenda. Item frater eoz simi-
 liter fuit priuatus quibuscuqz bonis et qui-
 buscuqz dignitatibus. Et sic istud. c. soluz
 ponit processum qui fuit habitus contra
 istos duos cardinales. Sequitur textus de
 columna. Hodie non sunt nisi due domus
 antiquoz civium. scilicet domus de colu-
 na et domus de vrsinis. Spiritualiter eos
 excommunicando. Temporaliter eos multan-
 do. Ex causis. Iustas causas exprimit: ex q
 insertur q iudex in sententia sua non tenet
 exprimere causas sue sententie licet sit ho-
 nestu q exprimat. perpetuo. listi perpetuo
 non poterunt obtinere aliquod beneficiu
 in curia romana nec extra curiam vsqz ad q-
 tuor generationes vt sequitur textus. *Pro-*
mentat *successores.* Sic ponitur principa-
 lis effectus huius. videlicet vt filios quos
 suis perpetrantes puniantur simili pena.
 Nota principalem effectum ad quem ema-
 nauit presens ea. videlicet q scismaticus p-
 saueratus in rebellionem ecclesie qz scindit et
 diuidit vnitatem ecclesie est puniendus quibus

De scismaticis.

Dicuntur fuisse supra titulo proximo de here-
 ticiis veru qz scismatici incidit in heresim
 vt. c. in heresim. xxii. q. ii. ido p rubricam de
 hereticis an necit r. de scismaticis Sz p
 declaratione rubricae qz dicit scismatici

cuq; bonoribus z bñficijs ecclesiasticis et est inhabilis ad bñficia obrinenda. Item pñfice onfiscatione bonoz. Itē pñfates et auxiliuz consiliuz vel sauzoz incurrit ipso facto sententiam excoicatiois.

De homicidio

Dicitur fuit sup de hereticis z seismaticis q delinquit in offensam fidei ebristiane. ve/ rñ: qz homicidematime de quib; in pño .c. huius ti. committit offensā in fide ebristianaz. videlicet cñ infideles occidit xpi anas ideo post rubricam precedentem ponit rubrica de homicidio

Pro homicidio stud. cā locale z diuiditur i tres partes. pño ponit exordiu. scilicet iudo ibi eñ agitur ponit maleficuz astissinoru. in tercia pte ibi saeri. pferuntur pñe pñe cōtra istos assissinos. La. In quada; montana eñdo ad eñtatē romanā erāt aliq; hoies q dicebant assissini fideles deditro lupratib; q nō timebāt mortē. vñ erāt com ples qui cū seiebāt christifideles eñtes ad uitatem romanā mā dabāt istis assissinis ut istos occiderent. q assissini multos xpianos occidebant. Romanus pō. volēs ob uiare bñtūmodi malis. pferit pñe penas in istos assissinos. z illos q eis mandabāt vt peregrini z alij christifideles eñtes ad uitatem romanā occiderentur. nos innocētius quartus. Lanūmaz. qz pñes christianos reperiebant indispositos z in peccato mortali. ideo non solum occidebant corpa: s; etiā aīas. impetrare. h. saluum eō ductū accipe ad nō istozum assissinorum. z istud erat in obprobrium ebristiane religionis. vt christiant acciperent saluum cō ductum ab istis assissinis. Lassequatur. Et sic punitur affectus licet non sequatur effectus. diffidatus. qz quilibet christiano poterit ipso diffidare. z bona sua occupare. eterit iustum bellum.

Prelatis Clerici pñt coraz iudice seculari de laicis queri etiā p crimib; p qbz debet pena sanguinis sine nota irregularitatis in pñstentur expñse qz ad penā sanguis inintendūt. h. d. Casus. Aliquis laic; famosus latro surripuit clero siue sacerdoti bo-

na sua. z sic tenebatur ipse latro actōne fur ti quā clericus poterat intemare criminaliter vlcimiliter. vñ ipse cleric; deposuit que rimoniā de ipso laico corā iudice seculari non accusando directe ipm laicū vlcimiliter scdm dñtium de sancio gemi. etiā accusando di recte. sed nō protestando q soluz tendebat ad recuperationē bonoz sibi subreptozuz non aut ad penā sanguis vñ iudex ex amia uit illud negociū z p cōfessionem ipsi laici famosi latronis siue per testes fide dignos et omni exceptōne maiores sibi iudicē legitime constitit q ipse laicus cōmiserat sacri legiū. vlcimiliter crimen cōmiserat qd erat vlcimiliter vltimo supplicio. id ipse iudex secularis eñ cōdem nauit ad mortē vt suspenderetur ad patibulū. viz clericus qui accusauit ipsum sit effectus irregularis licet expñse p testatus fuerit q non tendebat ad penā sanguinis. Rñ. ro. pon. q ipse cleric; absq; nota irregularitatis potuit tales laicū accusare corā iudice seculari. alias sequeretur cleric; nō possent cōqueri de istis laicis ibus

Is qui Casus ego clericus vel sacerdos cōcepti odium cōtra aliquē volēs de eo assumere vindiciā cōueni cū aliquib; familiaribus meis vlcimiliter ut ipi eñ verberent. in eis expresse inhibui ne eñ occiderēt nec mēbrū aliq; amputarēt. isti acceptauerūt istud mā danū dñanatus z euz taliter verberauerūt q mors est indefecuta vlcimiliter in truncatio mēbroz vtrū sim factus irregularis. videt q nō qz illis inhibueram ne eñ taliter verberarēt q mors poffet in de seq; vel mēbrū mutilatio. non obstatē ista ratio de dubiandū nō dēt q nihilominus incurro irregularitātē. nam dedi operā rei illicite: s; sunt mibi oīa ipu/ tanda que pñt sequi ex illa rei illicite. qz debui cogitare q inde cōquerer mors vlcimiliter mutilatio membri. nā debui scire q alius se des fenderet qz isti sunt animati cōtra ipz z in eñ taliter verberarent q sequeretur mors vlcimiliter mutilatio mēbrū. z istud verum q propter mutilationem mēbrū sim effectus irregularis si talis fuerit mutilatio q inde facta fuerit separatio mēbrū. nam si quis cleric; verberet aliquē in mē q reddat mēbrū in unile. nō ppter hoc efficit irregularis nisi fiat detricario alicui mēbrū Quid si a

liquis a mputauerit alteri digitum vtrum
sit irregularis. Ista questio presupponit a
liam videlicet vtrum digitus sit membru ho
minis. Vñ dicendū scdm doctores q dū
gitus non est membr sed officii membri. ff.
de statu. ho. in. l. non sunt. §. partus. idō si
quis alicui amputat digitū. non propter h
efficitur irregularis

De usuris.

Dicitur sup̄ titulo proximo de ho
micidio vcz qz usurari est homicida sui ip
sius anime sue. vt in. c. i. infra eo. iustitagl.
ideo post rubricam precedentem ponitur
rubrica de usuris.

Usurarium **L**asus Statutū
teranensi qd̄ habet in ca. qz in om
nib. c. ti. in a n. qz usurarij manifesti in vi
ta non dnt̄ admitti ad cōionem. 2 post mor
tem non dnt̄ admitti ad eccl̄asticam sepul
turam. Item qz rectores eccl̄iaz parrochi
alium non debēt admittēre oblatōes tali
um usurarioꝝ manifestoz. Alterius dicit
clerici admittētes usurarios manifestos
ad cōmunionē vel ad eccl̄asticā sepulturā
vel recipientes eoz oblatōes sunt suspen
si ab officio suo. sed vtrū puniant̄ alia p̄a
Respondet q sic scz pena maledictōis eter
ne quia peccant mortaliter. Vñ dat̄ cū pa
pa illā p̄stitutionē concilij lateranensis ob
seruare sub interminatōe eterne maledictō
nis. hoc est sub pena peccati mortalis. Et
sic presbiter admittēs usurariū manifestū
ad cōmunionē altaris vñ ad eccl̄asticas se
pulturā vñ recipientes eius oblatōes peccat
mortaliter. Sz vtz sint alia remedia in n̄o
ta ad cōpescendū istud crimen usurarum.
Rū. qz sic. nā vt cesset istud crimen usurarū
stauit ro. pon. vt nulla p̄sona eccl̄astica si
ue sit collegiū vñ vniuersitas vñ etiā p̄sona
p̄ticularis admittat usurarios manifestos
nec patiantur qz ipsi exerceāt usuras in suis
locis 2 terris siue in eis collocent locuz ad
exerendū usuras. imo clerici compellēt ta
les usurarios infra tres mēses. alias incur
runt penas hic p̄tentas. nā si sint ep̄i sunt
in ipso facto suspensi. Si vero sint infērio
res p̄clati incurrit̄ suam excoicatiois nisi

eos expellat̄ infra tres mēses a suis terris
Si at̄ ille terre pertineāt ad collegiū vñ ad
vniuersitatem eccl̄asticas. sunt interdicte
quousqz fuerint c̄p̄u lsi dicit̄ usurarij. Sz
quid de dñis ipalibus vtrū ipali s dñs nō
deat p̄mittere tales usurarios manifestos
vt ipsi locent doctos in suis terris. Rūde.
qz illud qd̄ dicitū fuit de sententijs suspen
sio nis interdicti vñ excoicatiois habet locū in
p̄sonis eccl̄astico sed laici nō incurrit̄ il
las penas ip̄o facto. verūm poterūt p̄ or
diarios p̄pelli vt tales usurarios a suis ter
ris expellāt. alias poterūt illos excoicare.
Excoicatio respectu laicoꝝ non est canō
late sententie sed faciente scdm cōem opi
nionē. nāz dicitio ceterēst aduersatiua que
nō est nisi sic intelligēt̄ alienigenas. i.
alios non oriundos de terris suis. Cōdu
cere. Et sic non prohibz qn̄ usurarius pos
sit locare domū dñi modo non exerceat vsu
ras in illis terris licet alibi p̄ suos factozes
exerceat. Ceterēst p̄ponit qua pena puniendi
sunt laici qui tolerāt alienigenas exercere
usuras suas in sua iurisdicōne. Cōordinari
os. i. diocesanos. Cōpensant. i. moneāt
2 excoicent. vñ etiā suspendāt. c. qd̄ p̄ censu
rā. de ver. signi. in an. Hora p̄mo ex isto
ca. iūcto. c. qz in oib̄s alle. qz recipēs vsu
rariū manifestū ad cōionē altaris peccat
mortaliter. Idē est dicendū de illo qui vsu
rariū manifestū tradit eccl̄asticē sepulture
vñ q oblatōes suas recipit vñ istud. c. agg
uat penā illoꝝ qui admittūt manifestos v
surarios ad cōionē altaris vñ eccl̄asticas
sepulturā vñ q recipiūt eoz oblatōes. qz dicit̄
qz peccāt mortaliter. Et sic addit̄ ad ca. qd̄
in oib̄s: allegatū Sed q̄liter istud intelli
git̄ qz dicit̄ non dnt̄ recipere tales manifestos
usurarios ad cōionē Aliq̄ exponūt ad cōio
nem. i. non dnt̄ eis tradere corp̄ xpi. Alij
dicunt qz non debēt recipere ad cōionē. i.
ad audicionē diuinoy seruicioꝝ sed eos v
bent ab eccl̄ia expellere qñ dicit̄ur diuina
officia sicuz qñ expellūt̄ur excoicari. Dicit̄
panoz. qz iste intellectus est ver̄ 2 de iure p̄
cedit. Sed querit̄ q dicit̄ur usurariū mā
festi. Glo. dicit qz usurariū manifestus dicit̄
tur ille q de illo crimine fuit cōiici vñ p̄fess.
2 sic manifestū accipit̄ pro notorio notori
tate iuris. qz notoriū crimen d̄r qñ qd̄ illis

Handwritten notes:
Sunt
3

crimen fuit confessus indifferenter. v. de illo
fuit convictus. Ad dicendum est q. manifest⁹
die accipitur p. notorio notoritate facti. qz
tenet banc publicam ad usura 7 offert se cui
libet volenti recipere pecuniam sub usuris.
No. ibi aderit q. legislator debet subditis
suis tollere libertatem delinquendi qd est p. s.
res qui p. statuta sua dimittunt penas a iur
re introductas p. delicto. Vn talia statuta
non debent valere. q. inuitant hoies ad de
linquendum. Nam quanto maiores pene p.
delicto imponuntur. tanto hoies hnt maio
re libertatem delinquendi. Nota principales
effectus huius. c. q. habentes ipsam iurisdic
tionem sine sint clerici sive laici non dnt per
mittere q. in terris suis alienigene locent
domos ad exercendum usuras. imo si sciant
tales ias qd duxisse dnt expellere infra tres
menses. Quid de indigenis. Rn. glo. q. cuz
istud. e. sit penale no se extendit ad indige
nas. sed solum ad alienigenas. r. om. diuersi
tatis. po. glo. q. indigene expellerent cum
maiori scadalo: na eoz pariter scadaliza
rent. It. q. alienigene non bnt tale affectio
nem illis inter qs se collocauerunt ita q.
inhiant⁹ consueuerit ab eis extorquere pe
cunias q. indigene. Et hoc nō sequitur qn
alio pene possint exerceri in indigenis vics
pene. c. q. in oibus. e. ti. in an. c. cu tu. c. pte
rea. eo. nu.

Quamquam Usurarius manifestus licet man
dauerit usuras restitui. denegat se
pultura ecclesiastica. nisi primo satisfaciat
vel caueat ydonee. sepelietur eos contra hanc
constitutionem pena incurrunt. b. i. Item res
statuta ipsoz aliter facta non valent nec aliis
quis interesse nec eos absolvere vel admit
tere ad confessionem debet. b. ij. Pro intel
lectu istius. e. est p. x. ponendum qd habet
in. c. preterea. 7 in. c. q. i oibus. eo. ti. in an.
videlicet q. usurarius manifestus non debet
tradi ecclesiasticę sepulture secus si usuras
restituerit vel restitui mandauerit in testame
to. Casus. Ticius usurarius manifestus
veniens ad mortem in testamento suo an mor
te precepit heredibus suis vi ipsi restituerent
usuras illis p. fontis a quibus casus accepit
deinde mortu⁹. eo. mortuo heredes sui vo
luerunt cum tradere seu tradi sacre ecclesiasticę

sepulture. dicebat tunc edictum usurarius a ho
ibus ipse ticius acceperat usuras q. erat sibi
deneganda ecclesiastica sepultura donec 7 q.
ut q. ipse heredes restituerent usuras quas
ticius defunct⁹ acceperat. dubitat qd iuris.
Vn consultus papa rñdet q. ipse defunct⁹ nō
debet sepeliri neq. tradi ecclesiasticę sepulture
donec sui heredes tradet 7 restituat usuras
illis personis a quibus fuerunt extorite vel p.
stem cautionem eoz fideiussoribus vel pigno
ribus 7 sic reddat creditores certos de pe
cunijs recuperandis 7 habendis. Et qui
bus p. stabit ista ydonea cautio. Rñdet q.
illis a quibus fuerunt extorite usure si sint p.
sentis. Sed quid si sint absentes. Rñ. q.
tunc p. stabit ista cautio epō vel eius vicario
vel rectori ecclesie prochialis qui stipulabit⁹
p. absente de usuris restituendis ita q. ab se
it. requiritur actio ac si ipse p. stipulatus fu
isset usuras sibi tradi. Sed vellet in forma
ri quā summa debebit continere ista cautio
Rñ. ro. pō. c. cū distinctione. aut certū est q.
tum a quolibet est receptū pro usuris 7 tunc
et illis debet continere ista ydonea cautio:
puta p. m. restitueret aliis decem scuta q. t. s.
pro quo fideiussor accepit p. usuris. 7 ta
li quinque scutarum sic de ceteris. aut nō est cer
tū q. tum a quolibet fuit receptū p. usuris. tunc
cautio ista debet continere summā ad arbitri
um epī vel vicarij vel rectoris ecclesie prochia
lis 7 debet scribi quot annis ipse exercuit usu
ras 7 q. n. singulis annis potuit accipere p. usu
ris Saluo q. si appareat p. vel minus rece
pit fuisse p. usuris illud p. vel minus restitu
etur. postea statuit q. nullus usurarius possit
testari nec aliq. interfuit in eoz testamētis
nisi facta fuerit satisfactio usurarum vi dictū
est. L. seruo publice. l. i. notario l. arbitrio. Si
male arbitrentur dicere p. sive tunc tenent de
iure a bitro 7 male arbitratos d. suo resti
tuere tenent. l. subiacere. Non intelligit q. si
religiosi admittant usurarium ad ecclesiasticam
sepulturam q. ipsi sunt p. uati cōione altaris 7
ipsi incurrunt penas suspēdiōis ex cōsecratio
editas p. c. q. in oibus. eo. ti. in an. vi istud
ca. addat ad illud. e. q. in oibus. vics q. si
usurarius ordinauerit usuras restitui nō de
bet sepeliri nisi p. p. prestita cautione cū fide
iussoribus vel pignoribus. Nullus interfuit
in testamento usurariorum.

De excessu, prela. & subdi.

De excessibus prelato tantum & subditorum.

Dicitur fuit supra p̄ discursum titulorum
precedentium de varijs delictis subditorum. s̄
neprelati sup̄birēt. ponit nūc generalē ru-
bricam de delictis tam prelatoꝝ q̄ subduoꝝ

Qum ex eo **D**en dicantes n̄
possunt acquirere
renoua loca ad habitandū v̄l anti-
qua alienare v̄l mutare ab s̄q̄ speciali licen-
cia pape que de hac prohibitione faciat men-
tionem. h. d. Casus. Significatū fuit do-
mino pape q̄ fratres predicatorum v̄l mino-
res v̄l alij mendicantes plura loca de nouo
acquirebāt recipiendō illa titulo donatiōis
a dñis locoz & in illis locis nouos cōuen-
tus edificabāt mittēdo religiosos alioꝝ cō-
uentuū ad illū locū. vñ iusurgebāt magna
scādala. Expropter supplicatū fuit dño pa-
pe vt d̄ remedio dignaret̄ p̄uidere oportuit
no. Qui pa. volēs obuiare futuris scanda-
lis ordinauit q̄ medicantes nō acquirerēt
noua loca nec mutarēt. sed essent contenti
suis locis acq̄sitis & edificat̄ an̄ istam con-
stitutionem nisi obtēra licentia a papa & q̄ in
licentia pape panat̄ ista clausula nō obstā-
te p̄stitutionē cū ex eo. de excessu. pla. & subdi-
toꝝ ita q̄ apponat clausulas derogatorias
ad istā p̄stitutionē. Et hoc locuz habet q̄n̄
isti mendicantes vellēt locū acquirere in
locis p̄p̄osis. puta in civitatibus. si aut̄ in
heremo vellēt ducere vitā heremiticā. tunc
ista cōstitutio nō exēditur ad illa loca. & sic
medicantes sine licentia sp̄ali ip̄i ro. pon.
p̄nt de nouo acq̄rere loca in heremo ad ha-
bitandū & ibi edificare oratoriuū. scādala
inter ip̄os & rectores eccl̄iaz. procbialitū
nā isti mendicantes h̄nt mille modos ad se
attrahendū ppl̄m. iō dñi erāt p̄pe eccl̄iaz pro-
cbiales infligebāt dāna eccl̄ie procbiali q̄
tūm ad comodū bur̄sale. & p̄ ista dāna in-
surgebāt maḡ scādala inter rectores eccl̄ia-
rū procbialitū ip̄os mendicantes. iō sup̄-
plicatū fuit dño pape vt de remedio digna-
ret̄ p̄uidere oportuit. q̄ ro. pon. p̄uidit vt se-
q̄tur. Loco p̄p̄oso. alias obstaret versicu-
l̄ p̄sc̄q̄ns. unuare. s̄ v̄trū possint mutare lo-
ca acq̄sita cū licentia pa. q̄ medicantes diu-
obtinuerūt a se. apo. vt possent ī bacnūta

te edificare contentū cū ibi null⁹ esset diuer-
tus fr̄m mendicantiū. sic volūt mutare ad
aliū locū forte extra civitatē. v̄trū respectu
mutationis requirāt noua licentia pa. ter.
iste dicit q̄ non. s̄ hoc dicit statim in he-
remis & in locis nō p̄p̄osis. ¶ Ro. p̄cipali-
ter q̄ medicantes licet eoz religio sit appro-
bata: t̄ nō p̄nt nouū uentū edificare sine
speciali licentia pape. nec noua loca acq̄rere:
& h̄ p̄pter scādala que ex h̄mōi noua acq̄siti-
ōe oriebant̄ inter ip̄os & rectores eccl̄iaz p̄-
rocbialitū q̄bus appropinquāt. ¶ Ro. v̄lteri⁹
q̄ medicantes nō p̄nt antiq̄ loca sibi a se. a/
post. p̄cella mutare trāsserēdo de vno loco
ad aliū ab s̄q̄ sp̄ali licentia pa. iō est dubiū d̄
locis acq̄sitis an̄ istā. sed qd̄ de locis acq̄-
sitis p̄ istā p̄stitutionē. bec p̄stitutio fuit dis-
putata bononiē. nā bononi. h̄nt d̄ more q̄n̄
insurgit aliq̄d dubiū sup̄ aliqua re tenent̄
illud dubiū disputare publice. naz fr̄es mi-
nores d̄ obfuantia inceperūt edificare ad
la. cuiusdā montis qui d̄ mons br̄e marie
iuxta bononiā. & inceperūt edificare in p̄-
te montis vbi vigebar v̄tus australis. & iō
voluerūt trāssire ad aliā p̄tem montis. dubi-
tatū fuit an possent. Dicit dñi e⁹ de sc̄to gēi.
q̄ ille q̄ disputauit illā q̄stionē tenuit q̄ ip̄i
minores de obfuantia nō poterāt trāssire ad
illā p̄tem montis sine sp̄ali licentia pa. sed t̄n̄
iste text⁹ facit 3. q̄ dicit bacennus. i. v̄s ad
hāc p̄stitutionē. & cū ista cōstitutio sit pena-
lis debet intelligi in suis p̄p̄is terminis.
iō putat dñicus de sc̄to gēi. q̄ absq̄ licen-
cia speciali ro. pon. ip̄i minores p̄nt mutare
locū de vna p̄te montis ad aliā p̄tem. here-
miticā. & sic mendicantes p̄nt eligere vitā her-
emiticā de consensu r̄n̄ suoz. prelatoꝝ. nec
req̄ritur p̄sensu cōuent⁹. & in heremo p̄nt
acq̄rere nouū locum nec req̄ritur licentia
pa. quia in heremo nou est m̄lctitudo ppl̄i.
ideo cessat scandalum in littera.

De p̄uilegijs

Dicitur fuit sup̄ de excessibus prelatoꝝ ve-
rū q̄ multoties excessus prelatoꝝ prestāt
cām vt subditi obtineāt a papa p̄uilegiū
exemptionis eo q̄ plati granāt subditos.
ideo post rubricā de excessibus prelatoꝝ an-
nectit rubricā de p̄uilegijs. vñ bec rubricā

canon solum tractat de priuilegijs exceptio-
nis. sed pluribus alijs. sed occasione sumpta
a priuilegijs exceptio tractat generali-
ter de omnibus priuilegijs.

Nolentes Exempti vel priuilegiati qui non tenent nisi sub certo iudice rñdere rōe
tractus vel reiaue delicti cōueniunt corā
ordinarijs loci. sed nō rōe domicilij. Nos-
tasteria priuilegiata vlcus monachi vt a
quocūq; iudice nō possunt interdici suspē-
di vlcōdicari cessat quo ad illa iurisdicō
ordinarij nisi monachi mitterent ad po-
tus subditos illis ordinarijs. b. d. **L**afus
Canonici ecclie beatissimi hilarij maioris
pictanis obnuenerunt priuilegiū a se. apost.
vt essent exempti a iurisdicōne epī picta.
sed immediate essent subiecti ecclie romane.
data sibi certis cōseruatorib; . i. si exempti
perpetrauerūt delictum in diocesi picta. i.
loco non exempto sed extra locū exemptuz
pro quo fuerūt cōueni corā epō picta. vel
cius officiali habēte ad hoc specialē p̄ates
nam ex generali cōmissione nō posset offici-
alis epī ingrediē d̄ tribus nisi haberet ad h̄
sp̄alem p̄atem ab epō. iste cōuent⁹ corā
officiali picta. p̄posuit q̄ non tenebatur liti-
gare corā officiali picta. eo r̄ pro eo q̄ erat
exemptus a iurisdicōne epī picta. r̄ ideo pes-
tebat remitti ad suū iudicē r̄ cōseruatiorem
suoz priuilegiōz. **P**ro parte p̄motoris cā-
rū officij tuis p̄positum q̄ nō debebat remit-
ti ad suū iudicem qz cessabat priuilegiū
p̄pter delictū in loco non exempto p̄peratuz
dubitatū fuit an deberet remitti ad suū iu-
dicem. vñ pa. cōsulius rñdet q̄ non sed tes-
netur litigare corā epō r̄ puniri scdm ordi-
nationē epī idem si exemptus cōueniatur p̄
cōtractu celebrato vlc̄ pro re existēte extra lo-
cū exemptum. Sed qd̄ sanctissime p̄ vtrū ex
istis tribus modis priuilegiū exceptōnis d̄
nihilō sibi seruiat. **R**ñ. q̄ non erit priuile-
giū inutile. sed de multis sibi fuit. nā po-
q̄ exemptus deliquit vlc̄ cōtraxit in loco ex-
empto qui locus est infra limites dioecesis
epī loci r̄ exempt⁹ habet domiciliū infra in
diocesi picta. tñ deliquit vlc̄ cōtractū loco
exempto. licet rōe domicilij posset alias cō-
ueniri coram ordinario. tñ non poterit p̄-
ter priuilegiū suū. **I**tem ponamus q̄ cep-

tus deliquit vlc̄ contraxit vlc̄ possidet r̄ ex-
tra locū exemptū r̄ etiā extra diocesim illi⁹
epī infra cuius limites habet domiciliū
tunc rōne domicilij posset corā illo epō cō-
ueniri infra cuius limites h̄z domiciliū et
posset eū punire nisi iudex delicti eū requi-
rat. s; tñ qz est priuilegiatus non poterit co-
ram illo epō cōueniri r̄ rōe domicilij **I**dem
dicendū est r̄ rōe contractus vel reieisten-
tis extra locū exemptū r̄ diocesim infra quā
habet domiciliū. **S**ed si deliquit extra lo-
cū exemptū sed in diocesi in qua habet do-
miliū si ista duo concurrāt cessabit priu-
legiū exemptōnis. **S**ed ponam⁹ q̄ aliquis
impetratū priuilegiū a se. apo. vt non pos-
set cōueniri nec teneretur rñdere nisi sb cer-
to iudice. vtz in dictis tribus casib; possit
cōueniri corā alio iudice. **R**ñdet q̄ sic vics
cōcurrentib; duobus. videlicet domicilij
r̄ delicti vlc̄ domicilij r̄ tractus vlc̄ domi-
ciliū r̄ res. tñ em̄ in his duobus casib; po-
terit cōueniri corā iudice domicilij. **S**z
ponam⁹ q̄ aliquis a ecclia obtinuit priuile-
giū vt religiosi illi ecclie nō possent a quo-
cūq; iudice suspendi interdici vlc̄ cōdicari
vtrū possint suspendi interdici vlc̄ cōdica-
ri ab ordinario sic cōueniant p̄ delicto con-
tractu vlc̄ pro re. **R**ñ. ro. pou. q̄ non ad quē
cūq; locū se trāfferant nisi se trāfferent ad
certū prioratū sic possent ab ordinario sus-
pendi interdici vlc̄ cōdicari q̄sd̄ in talib;
oratu tollerarent licet illi prioratus sint re-
nonabiles ad nutū prelari. **I**tem
erigit vlc̄ si delictū habeat certā penā impo-
nitur illa pena. si aut̄ nō habeat certā penā
imponit̄ pena extra ordinaria: vlc̄ sic ius ex-
igit vt sic cōmunes fuerit excōdicentur vel
mittant̄ in possessionē iuxta illa que habē-
tur in. e. qm̄ frequēt. s. vi lite non cōst.
In on vtrū. **I**dem est nō carent oīno comodo
exceptio r̄ rñdet tacite questionē. q. d. iō
carebit oīno comodo exceptio. vt dicit̄
casus positione. vics si domiciliū sit in do-
cesi r̄ deliquit alibi non posset cōueniri iō
eo domicilij. licet alias cessante priuilegio
vb̄ posset cōueniri. **I**tem si deliquit extra di-
ocesim r̄ extra locū exemptū si domiciliū sit
in diocesi non poterit ibi ratione domi-
lij cōueniri. **I**tem si exempt⁹ deliquit e-
tra locū exemptū et extra diocesim domicilij

¶ De priuile.

si iudex delicti petat fieri ad ipm remissioz iudex domicilij n̄ an poterit in eum exerce re suam iurisdictionem. id est non poterit talem capere nec mittere ad iudices delicti qđ facere possit si iste nō habet priuilegi um exemptionis. Item si iudex contractus requirat iudicem domicilij vt faciat citari talem vt comparere habeat corā iudice cō tractus non poterit iudex domicilij istud facere obstante priuilegio exemptionis. r̄ i oī bus istis habet cō modū priuilegium exē ptiois. Nota primo qđ si exemptus delin / quat extra locū exemptū potest conueniri coram ordinario dū in delinquit in dīo / cesi ordinarij. r̄ istud verū nisi aliud dicere tur in priuilegio exemptionis. nā iste text⁹ intelligitur quando papa dixit in priuile gio suo talem ecclesiā cū ministris suis exi mimus a iurisdicōne ordinarij. sed vt dicit io. an. in nouella. plures ecclesie habent a / pliora priuilegia. vcz vt nō possint conueni ri corā ordinarijs nisi corā certo iudice etiā pro delicto vel contractu vel re existen te in diocesi ordinarij. tunc valent talia priui legia dū in aponat clausula derogatiua ad istam cōstitutionē Sed adhuc est questio vtz sufficeret si papa diceret: nō obstatē cō stitutiōne innocentij quarti. quidam di / cūt qđ non. qz illa constitutiō alias prohibu it illud quod ista prohibet: sed illa fuit de / clarata p istaz. Commis̄is opinio est qđ suf ficeret dicere. non obstante constitutiōne innocentij quarti in consilio lugdunē.

Qum de diuersis ^{Luri} a rbo mana habet studium generale et eius priuilegia. b. d. Pro intellectu h⁹. c. est presuppōnendū primo illud quod habet in. c. sup specula. de magi. in an. videlicet qđ clerici prebendati r̄ beneficiati existentes i studio generali de licentia suoz prelatoz. qz hoc est necesse: ipsi percepissent fruct⁹ be neficij r̄ grossum prebende sed non distri / butiones quotidianas. qz existens in stu dio licet reputet p̄ns vt percipiat fructus beneficij sui. r̄ grossum prebēde. non tamē reputatur interesse diuino officio. Secūdo est presuppōnendū qđ habere studium generale dependet a potestate principis cō cedentis priuilegium. Casus. Aliqs cleri

cus beneficiatus est in curia r̄ romana. r̄ studet in iure diuino vel humano. id est i iure canonico vel ciuili. vtz possit percipere fructus beneficij quasi studens in studio generali. Respondet rō. pōn. qđ iustis de causis ad hoc animuz suū mouentibz tam diu disposuit qđ in curia eēt studium gene rale. r̄ sic qđ studens in curia romana pci peret fructus beneficij sui quasi studeret i studio generali. Unde curia romana nō accipitur p ciuitate romana nisi tam diu: qđ diu est sibi curia. nam regentes sequunt curiam. Quasi. Aliqui exponunt quasi p vt. qz te vera ecclesia romana est mater ec / clesiaz oīm. alij dicūt qđ stat p̄rie. qz eccia romana non est vera mater. sed qđ mater quia mater proprie dicitur illa que peperit filium. ecclesia autem te vera non parit s̄ dicitur quasi mater. quia quasi parit. vide licet spiritualiter in regeneratiōne que fit p baptismum. Ciuili. Ista verba veniunt ex positine ad duos terminos sequentes. scz. diuini r̄ humani. Alij dicūt qđ veniunt ex positine ad vocabulum humanū ita qđ ius canonicum vocet ius humanum vel ius ciuile dicitur ius humanū: vnde ius hu / manum dicitur ius factum ad conseruati onem humani generis. Nota primo ex p̄ncipio ca. fin vnā expositiōnem qđ quando dicitur quasi iungitur qualitati vere acci / pitur prout hoc intelligitur ex isto ca. si di canus qđ ecclesia romana sit vere mater s̄ quando dco quasi iungitur qualitati: nō vere diminuit. Nota vltterius qđ studetes non solum dicunt sibi proficere. sed etiam omnibus alijs. id est ad profectum omnī / um alioz. nā ecclesia vn̄uersalis indi / get viris literatis ad sui regimē. Nota qđ licet ius canonicum sit extractum iure diuino: tamen dicitur ius humanū. qz fuit factū ad policiam humani generis. sic exponitur in probemio decretalium. ibi hu mani generis. Nota principalem effectuz huius capituli qđ studentes i studio gene rali percipiunt fructus sine redditus suoz r̄ beneficioz ac si residerent id est perci / piunt fructus quos percipere deberent ra tione p̄ntie. Glo. finalis dicit qđ non om̄s studentes in studio generali percipiūt fru / ctus suoz beneficioz. sed soli i beologi. c.

super specula. ne clerici vel monachi seculari negotijs se immisceant. quod loquitur de studentibus in theologia. nec obstat iste textus. quia debet interpretari secundum illud. c. super specula. istud non placet modernis doctoribus si in modicum quod studentes in quacumque facultate debent percipere fructus beneficiorum. quod perciperent in patria maxime si studeant in iure canonico vel civili. nec obstat. c. super specula. quia de specialitate in theologia respectu prout statueri. ideo valeret statutum quod studentes in iure canonico vel civili non perciperent fructus beneficiorum: sed in theologia non valeret tale statutum.

Abbates. Si abbas a sede apostolica obtinuit privilegium ut possit impartiri solemnem benedictionem. istud privilegium restringitur quod dicitur in monasterio vel in capella. sibi pleo iure sibi. b. d. Presupponendum est quod simpliciter sacerdos licet possit pleo benedictionem benedictionem non solum soli in episcopi potest impendere benedictionem solum non solum benedictionem. sicut in nomine domini benedictionem. benedictionem. vos ad benedictionem. r. c. v. d. c. ecce ego di. Ca. Aliquis abbas obtinuit a se. apo. privilegium ut possit impartiri solemnem benedictionem. et non solum in quocumque loco: sed simpliciter fuit et concessa factas: ut possit impartiri solemnem benedictionem iste abbas iuratur ad funus cuiusdam defuncti voluit impartiri istam solemnem benedictionem. ut cum esset in alio processione voluit impartiri benedictionem: sed non potest. R. n. ro. p. dicitur quod nisi alio fuerit decessit notari episcopi in privilegio suo non potest impartiri benedictionem: solum non solum in monasterio. suo. et in capella sibi perpetuo iure sibi. c. in quibus ipse abbas est etiam episcopus. Sed vix sit promissum abbati conferre primam tonsuram extra neo. in suis quibus. R. n. q. n. ecclesia illi extra nec volaret ad monasterio. a se. d. uertendi se ut fierem sicut. L. signum. Sed simpliciter largiri. quod in his sibus consuevit episcopi benedictionem solum in impartiri pleo. flo. primo quod benedictionem pleo benedictionem solum in periculis episcopi qui tenet locum aploz. et alij inferiores plati. put. r. c. o. res ecciaz pro chialiu tenet locum. lxxij. discipuloz. flo. q. ab bates de iure coi non sunt facultate impartendi benedictionem solum in. s. p. n. a sede a. obtinere privilegium. ut illa benedictionem solum in possint impartiri. flo. r. c. l. hozas in quibus episcopi sunt benedictionem pleo benedictionem. so. v. c. p. l. a. d. p. missa. solentia. r. p. v. s. pas. flo. q. ab bates sunt quibus conferre primam tonsuram per quam conferret ordo clericali. flo. q. si pp

dedit alicui abbati privilegium benedictionem pleo benedictionem solum in istis privilegium non extendit extra monasterio. ipse abbas. et loca sibi pleo iure sibi. n. a. istis privilegium dedit in dimittit auctoritatem episcopi. s. d. s. stricte interpretari ut in istis dedit. Et si abbas daret benedictionem pleo extra monasterio vel loca sibi pleo iure sibi. b. c. a. ipse dedit. q. r. z. possit enim episcopus potest non obstante privilegio exceptio. quia privilegia tamen valent contra sonant.

Auctoritate. Exempti in locis non exempti oratoria vel capellas sine diocesano licentia construere non potest nec in locis exemptis sine licentia papae. h. d. p. mo. J. si non potest exempti se al sumere eas suos bonis. etiam si illi sine sui concessiones. b. d. Presupponendum est illud quod hincur i. c. cum olim. s. in sup. eo. r. i. in an. v. c. q. nullus dicit edificare non in oratoriu vel capella. aut ex dotare vel altare non in erigere sine licentia diocesani. et si quis prius fecerit tamen capella seu oratoriu vel altare quod fructus sui cedunt diocesano non ut percipiat fructus tamen suos. s. v. t. i. ecclesia vel oratorio possit instituire clericum absque seculo fundatorum. Ca. In dio. pic. e. monasterio. exemptum vel ecclesia exempta. isti exempti edificaverunt vel dotaverunt de nouo aliquam capellam aut oratoriu sine propria auctoritate. v. t. z. licite fecerit. R. n. q. n. sine licentia diocesani si illa capella de nouo edificauerit in loco non exempto. S. v. t. z. in loco exempto possit capella erigere sua auctoritate propria. R. n. q. n. absque auctore. pa. q. hincur loco diocesani: alioquin perdet capella cum fructibus. ita quod si prius dicitur ex quo non vultis ut hincur prius dicitur in illi capella: recuperabo dotem: non est audiendum. imo illa dotem tamen aliquid non potest recuperare. S. q. d. scilicet. p. r. s. ut aliquid bonum quod tamen ab exemptis possesset. s. tamen ipsi bonis istis domini directi. quoniam illas possesset. tenet ad aliquem censuram annuam. isti bonis veniunt coram oratoribus: v. t. z. exempti possunt petere ut isti sui bonis remittant ad suos conservatores. R. n. d. q. n. si ea super quo fuerit conventi sit comodum ipsorum bonum: sic si est comodum exemptorum. et tamen gerent ius ipsorum exemptorum et dominium directum illa tamen possesset. ecclesia apostolica exemptorum. quia tamen per bonis suis possent suscipere defensionem et petere remissionem ad suos conservatores. s. q. n. comodum possesset. spectat ad ipsos bonos si non potest exempti. per eis suscipere defensionem. nec petere ut ea remittant coram suis conservatoribus. causas. et dicuntur cause suorum bonis quoniam modum et in comos.

dum spectat ad ipsos homines: ita q̄ ex fi
ne litis non sunt exempti consecuturi alii
quod commodum vel incommodum

De aliqui. Priuilegium pa
sit excommunicari suspendi vel in
terdici non extenditur ad sententias ordi
nariorum nisi tale priuilegium fuerit con
cessum regibus z reginis vel eorum filiis vl
loco religioso. h. d. *Casus.* A sede aposto
lica fuit mihi concessum fauore mee perso
ne: vt a quocq; non possem excommunica
ri: suspendi: vel interdici. z ponamus q̄ in
priuilegio meo non fuit facta expressa in
terdictio de meo ordinario. quia non fuit dictu
concedimus tali priuilegium vt non pos
sit excommunicari. suspendi. aut interdici
a quocq; etiam diocesano suo: sed simplici
ter fuit dictum vt non possem a quocq; ex
communicari. suspendi vel interdici: vtrū
per huiusmodi priuilegium admittatur meo
diocesano potestas vt non possit me excō
municare interdicare vel suspendere. *Res*
pondet romanus pontifex q̄ non. qz me
um priuilegium non extenditur ad ordi
narium: sed ad alios in dicitur. Et ista sunt ve
ra quando priuilegium tale fuit concessuz
certe persone particulari: secus si esset con
cessum alicui ordini vel loco religioso. pu
ta tali monasterio. tunc enim religiosi illi
us monasterij non possunt excommuni
cari: suspendi aut interdici a quocumq; iu
dice etiam ab ordinario. sed persone parti
culares possunt nisi essent reges vl regine
vel eorum filij. quia etiam tales persone p
ticulares non possunt excommunicari: su
spendi: nec interdici a suis ordinarijs

Ut apostolice ^{riores qui}
bus per priuilegium conceditur v/
sus mitre si sint exempti in prouincialibz
z episcopalibus concilijs possunt vti mi
tra aurifriziata non habente laminas aut
gemmas si non sint exempti albis z plāis
vrentur. In alijs locis possunt vti mitris
prout eis conceditur. hoc dicit. Pro intel
lectu huius capituli est presupponendum
q̄ episcopus dicitur celebrare in vestimē
tis episcopalibus quando est indutus or

namētis pontificalibus que sunt quat
tuor. scilicet. mitra. baculus pastoralis a
nulus z compagus. vnde mitra que habz
duo cornua designat dno testamenta vet
scilicet z nouum. z fuit ordinatum q̄ episc
copi haberent mitram ad instar moysi: q̄
reuersus fuit cornutus a monte vbi acce
pit legem dei z ignorabat q̄ esset cornutus
aliud vestimentum est baculus pastoralis
qui dicitur crossa. aliud est anulus qui da
tur episcopis in signum matrimonij inter
ipsoz z ecclesiam. aliud dicitur compagus
siue calige episcopales que alio nomine di
cuntur sandalia. *Casus.* Aliquis abbas a
sede apostolica obtinuit vt posset vti mitra
z alijs ornamentis episcopalibus. iste ab
bas comparuit in sinodo episcopali vt tes
nebatur. quia non erat exemptus: vl erat
exemptus: tamen habebat populum nō ex
emptum. ratione cuius tenebatur compa
rere in sinodo. z certū est: q̄ iste abbas de
bet esse in eodem statu in quo celebrat mis
sam: z ipse fert mitram preciosiorem mitra
episcopali: puta. quia sua mitra in medio
habet lapides preciosos. item habet lamina
s ferreas vel argenteas: vtruz possit vti
ista mitra. *Respondet* q̄ non poterit vti ta
li mitra quantumcūq; sit exemptus. vtruz
autem exemptus possit vti mitra aurifrizi
ata non habente laminas aut gemmas
Respondet q̄ sic: si autem non sit exemp
tus vteret mitra alba z plana non frizata
q̄ diu erit in sinodo z in concilio. z istud or
dinatum fuit ne detrahatur auctoritati et
honori episcopali. quia ignorantes putāt
q̄ ille qui habet maiores ornata sit maio
riu auctoritatis iuxta illud. Hunc decorāt
homines quoniam vestimenta decorant. *Ec*
clesiarum suarum. vnde matrimonij cō
trahitur solum inter episcopum z ecclesiā
ideo episcopus debet portare anulum. ex
quo sequitur q̄ alij inferiores prelati non
debent portare anulum. idco dicit Jo. an.
q̄ clericus anulatus aut est episcopus aut
fatus quod verum est nisi habeat aliam
dignitatem. vt quia est doctor: tunc enim
in signum matrimonij inter ipsum z scien
tiam potest deferre anulum *Aurifriziata*
id est non habentes laminas. neq; lapides
preciosas

Qum persone ^{casus i di} ^{ocesi picta}
 uensi sunt aliqui qui dicunt se
 habere priuilegium: ut sint exempti a pos-
 testate ordinarij preterea quorum priuile-
 giorum plura nebanda committunt co-
 fidentes de suis priuilegijs ita sepissime
 q̄ exinde oriuntur plura scandala: utz epi-
 scopus potest eos compellere et moderari li-
 bi ostendant sua priuilegia ut videant an
 sint taliter exempti a sua iurisdictione: q̄
 non possit eos punire pro suis criminib⁹
 bns. Respondet q̄ potest episcopus tales
 exemptos compellere ut sibi ostendant su-
 a priuilegia sibi episcopo vel suis commis-
 sarijs. et q̄ episcopus vel eius commis-
 sarius possit legere priuilegia integraliter et
 siam si peratur q̄ priuilegia illa exhibean-
 tur occasione articuli super quo est cotro-
 uersia: sed tunc habita lectura integrali om-
 nium priuilegiorum non habebit copia om-
 nium: sed solum illius articuli de quo est
 controuersia.

Sed queritur
 ultra: numquid episcopo pendente ista
 exhibitione an priuilegia sua sint sufficie-
 tia ad impediendum suam iurisdictionem?
 Respondet romanus pontifex cum disti-
 ctione. aut enim isti priuilegiati ad funde-
 dum suam intentionem. i. ad probandus
 suam exemptionem allegant priuilegium ex-
 emptionis tantum. aut priuilegium et pre-
 scriptionem simul. aut allegant solum pre-
 scriptionem simul. et sunt in possessione ex-
 emptionis: tunc pendente litigio super ex-
 hibitione priuilegiorum suorum non po-
 terit episcopus eos turbare in sua posses-
 sione exemptionis neq̄ in eos poterit exer-
 cere suam iurisdictionem. Si autem alle-
 gant solum prescriptionem. quia dicunt
 prescripsisse libertatem non extinctiue. ita
 q̄ nulli subsint. quia non possunt esse ac-
 cepti: sed dicunt prescripsisse libertatem tra-
 slatiue. hoc est non subsunt ordinario na-
 turali sed alteri. et in isto casu q̄d in proba-
 bitur prescriptio reputabuntur subditi e-
 piscopi: ita q̄ episcopus poterit in eis exer-
 cere suam iurisdictionem. ratio diuersitas
 est inter priuilegium et prescriptionem: q̄
 priuilegium est plus fauorabile q̄ sit pre-
 scriptio que est mere odiosa. ideo penden-

te iudicio super prescriptione episcopus u-
 teur iurisdictione sua ordinaria q̄q̄ reue-
 ra talis non sit sibi subditus [infamiam.]
 quandoq̄ infamiam iuris. nam quedam
 sunt delicta que ipso iure irrogant infami-
 am. i. ipso facto. de quibus in l. ff. quibus
 irro. in famia. alia sunt delicta que non ir-
 rogant infamiam ipso facto: sed per sente-
 tiam iudicis [loco secure.] ubi episcopus
 non possit exemptio inferre uolentiam q̄
 forte episcopus sibi remoueret eoz priuile-
 gia. et illa non possit recuperare sine ma-
 gnis laboribus et in ijs integraliter. licet
 pro presenti non sit controuersia de om-
 nibus articulis: sed de vno solo tantum.

Episcoporum ^{Interdictus}
 ecclesie regularibus vel seculari-
 bus q̄nisi exempti fuerint si celebrauerint
 vel celebrare permiserint in locis interdi-
 ctis: nisi s̄m permissionem iuris. vel si ex-
 communicatos et publice interdictos ad
 diuina officia sacramenta et sepulturam
 admittant. hoc dicit. **Casus.** Propter de-
 licium comitis picta uensis fuit ciuitas pi-
 ctuensis interdicta interdictio generali et
 totus comitatus picta uensis in quo co-
 mitatu picta uensi sunt aliqui exempti s̄m
 ueriores intellectum qui putantes se no-
 teneri ad interdictum quod diocessanus i-
 posuit eo quia sunt exempti: continent
 illud interdictum et celebrant diuina offi-
 cia ianuis apertis et alta uoce. **Lertum** est
 q̄ a iure antiquo sunt talique pene introdu-
 cte contra non obseruantes interdictum
 Sed vtrū ultra illas penas sint alie pe-
 ne introducere. Respondet q̄ sic quia e eis
 interdictus ingressus ecclesie donec fue-
 rit satisfactus ad arbitrium episcopi. et no-
 tantur dicitur ad arbitrium. quia non te-
 nentur satisfacere ad dictū episcopi nisi ut
 bonus uir fuerit arbitrar⁹. Sed quid po-
 ne q̄ cois picta uensis pronuntiati aliquos
 suos subditos sententiam excommunicati-
 onis: et mandant eis ut tales subditi no-
 reciperentur ad diuina. certum est q̄ tales
 non debentur ad diuina admitti. Sed quid
 quia licet episcopus mandet subditis ut il-
 los non reciperent ad diuina: non tamen
 mandat exemptis. numquid exempti pos-

funt tales excommunicatos admittere ad diuina. Respondet q̄ non. et si contrarius fecerint incurrunt predictam penam qz eis est interdictus ingressus ecclesie zeffecti uatur irregulares. in. c. is qui de sen. excō. infra. de sen. excō. in. c. lib. scz bassa uoce et ianuis clausis. Nota primo q̄ diuina officia non debent populo celebrari in locis interdictis: et celebrantes in locis interdictis incurrunt graues penas: et maiores penas incurrunt exempti q̄ non exempti. l. presbyteri. l. de epis. et cle. ubi magis sunt illi puniendi qui plurimum bonoris a principe susceperunt: ideo si exempti delinquant grauius sunt puniendi q̄ ceteri. Item quia isti priuilegiati confidentes suis priuilegiis plus ceteris uolabant interdictum: ideo propter frequentiam delicti ordinatum fuit q̄ plus ceteris puniretur. Nota ulterius iuncta glosa q̄ celebrans presente excommunicato non est irregularis: sed est ei interdictus ingressus ecclesie: tamen est proximus irregularitati quia si se immisceat diuinis: efficitur irregularis. c. is qui. de sen. excō. istomet libro. Nota ulterius q̄ appellatione sacramentorum ecclesiarum non uenit sepultura

De exemptionem.

Refusus. Papa per suum priuilegium uel indultum exemit aliquam ecclesiam a iurisdictione diocesani per unam de formis in. c. sequenti. quia dicit papa tale ecclesiam eximimus a iurisdictione ordinarij. utrum per hoc uideatur papa non solum eximisse ecclesiam a iurisdictione ordinarij sed etiam ministros ipsius ecclesie. Respondet q̄ non. ut ponamus q̄ est aliqua ecclesia conuentualis uel collegiata. in qua est rector habens administrationem. papa illam ecclesiam exemit a iurisdictione ordinarij sub hac forma. talem ecclesiam eximimus uel per aliam formam. utrum uideatur tantummodo locus exemptus uel utrum cum hoc uideatur monachi exempti et etiam rector parrochialis qui est vicarius perpetuus. Respondet q̄ per illud priuilegium uideatur solum eximisse monasterij ipsius monasterij religiosos oblatos et pueros: s̄

nan uideatur eximisse vicarium perpetuum neqz populum ipsius parrochie. et ideo ipse vicarius remanebit sub iurisdictione episcopi. Sed quid ponamus q̄ papa per suum priuilegium exemit canonicos ecclesie picta. in qua ecclesia sunt ministri diuersi status. quia ibi sunt capellani non tamē sunt canonici: utrum uideantur exempti capellani. Respondet q̄ non etiam si essent ministri habentes dignitatem diuinam tamē non haberent canoniam in ecclesia picta uensi. Sed si papa in suo priuilegio est uerus uocabulo clerici. puta quia dicit. nos eximimus a iurisdictione ordinarij clericos ecclesie picta uensis. quia tunc uideatur eximisse omnes ministros ipsius ecclesie

¶ Nota primo q̄ exempta aliqua ecclesia a iurisdictione episcopi uideatur exempta si militer ministri ipsius ecclesie: quia ista exemptio ecclesie dicitur exemptio realis et se extendit ad personas. Nota q̄ quando eximitur ecclesia uideatur locus exemptus: et etiam ministri illius ecclesie non autem vicarius perpetuus deputatus ecclesie parrochiali neqz parrochiani illius ecclesie pro illud priuilegium sunt exempti a iurisdictione diocesani. ¶ Nota q̄ appellatione canonicorum ueniunt solum habentes canoniam in ecclesia. Nota q̄ appellatione clericorum ueniunt omnes ministri ecclesie

Si papa. Istud capitulum ponit formas per quas potest probari exemptio aliquorum. Refusus Episcopus picta uensis uel eius officialis uolebat punire et corrigere tunc de aliquo excessu: unde fecit ipsum citare ad comparandum personaliter se purgaturus super tali excessu: tunc conuentus in termino sibi assignato comparuit et opposuit q̄ erat exemptus a iurisdictione episcopi et ideo petebat remitti ad suum iudicem siue conseruatores suorum priuilegiorum certum est q̄ intentio episcopi siue eius officialis est fundata de iure communi: ideo iste tunc tenet probare suam exemptionem. s. eo. ca. cum persone. unde tunc ad probandum suam exemptionem producit quoddam instrumentum delegatorum in quo dicebatur. Conquestus est nobis talis noster roma. curi. immediate subiectus. utrum

fuerit sufficienter probata exemptio. Respondet q non. quia illa verba narrativa non faciunt fidem sed solum verba dispositiua. ideo si in verbis dispositiuis contineretur q talis ritus est subiectus romae. Sed vellem informari que verba sunt necessaria ad hoc q aliquis dicatur eximi a iurisdictione ordinaria z per que verba potest probari exemptio. Respondet q pluribus modis potest probari exemptio dum modo probetur per vnam de formis que sequuntur in littera videlicet si dicat papa in verbis dispositiuis nos talem ecclesiam eximimus a iurisdictione ordinaria. vel sic dicimus talem ecclesiam pertinere ad proprietatem beati petri. vel sic dicimus vel declaramus talem ecclesiam subiectam romane ecclesie vel ad romanam ecclesiam nullo medio ad rom. ec. pertinere. vel asserimus talem ecclesiam nullo medio pertinere. Sed qd ponamus q in verbis assertiuis dicit papa in suo priuilegio vel in sententia. nos talem ecclesiam asserimus exemptam a iurisdictione ordinarij vel asserimus talem ecclesiam spectare ad ius z proprietatem beati petri. vtrum sufficienter probetur exemptio. Respondet q sic. nam omnes ecclesie de iure communi spectant ad romanam ecclesiam. ideo si papa in priuilegio suo vel sententia apposuerit ista verba in verbis dispositiuis vel assertiuis debent illa verba aliquid operari. Sed quid quia papa dicit in suo priuilegio q talis ecclesia possit habere libertatem romane ecclesie: vtrum sit probata sufficienter exemptio. Respondet q sic. idem si dicat papa: talis ecclesia in signum libertatis soluet annuum censum: secus si diceret solum papa indefinite q talis ecclesia soluet annuum censum ecclesie romae. idem si dicat q in tali ecclesia non audeat collocare suam sedem. tunc enim videtur talis ecclesia priuilegiata. Sed qd ponamus q papa dicit in aliqua sententia vel priuilegio. nos recipimus tales religiosos talis ordinis in nostros proprios z specialiter subiectos romane ecclesie: an videantur isti exempti a potestate ordinarij. Respondet q sic: secus si dixisset papa. nos tales recipimus in proprios z speciales filios. nam per illa verba non videntur

exempti a iurisdictione ordinarij. Idem dicendum est si papa aliquibus concedat indultum vel priuilegium. vt a quocumq non possint excommunicari vel suspendi. z q in signum huius soluan teccleie romane annuum censum: nam per illa verba non videntur exempti a iurisdictione diocesani. postea dicit romanus pontifex in fine propositi non potuit cogitare omnes formas quibus potest conferri exemptio nunc per alias formas potest probari exemptio dum constet de mente papae

Licet Casus. Ponamus q aliquibus clericis vel religiosi fuerat interdictum per papam in penam delicti per eos commissi vt non possent celebrare diuina tempore interdicti tiam ianuis clausis. postea isti clerici vel religiosi accesserunt ad apostolicam sedem z impetrauerunt indultum z priuilegium vt tempore interdicti possent diuina celebrare ianuis clausis non receptis excommunicatione: vtrum poterunt admitti ad diuina transeuntes z peregrinos. Respondet romanus pontifex q non. si contrarium fecerint incurrant penas a iure indictas. Et isto verum nisi transeuntes vel peregrini haberent priuilegium vt possent audire diuina in locis interdictis. Sed ponamus q ista persona priuilegiata vt possit audire diuina in locis interdictis: non obstante interdicto habet aliquos familiares: vtrum possit secum introducere suos familiares. vel vtrum possit per suos capellanos facere celebrari in locis interdictis. Respondet romanus pontifex q sic. secus autem esset dicendum in familiaribus conuentio. z hoc verum: nisi in casu necessitatis. puta si in conuentu omnes essent infirmi vno excepto: tunc ista persona priuilegiata posset talem sanum facere celebrari in medio interdicto. Sed qd ponamus q ista persona priuilegiata: vtrum possit facere celebrari in locis interdictis possit secum introducere eius familiares: habet plures ministros sine familiares sunt aliqui qui non audierunt missam: vtrum poterunt facere celebrari aliam missam in loco interdicto. Et tunc non

Quonia Episcopi enim altari viatico celebrare possunt

z facere celebrari. ita tamen q̄ non violent
interd. e. um. hoc. di. Presupponendum pro
intellectu eo. q̄ divina officia maxime miss
farum solennia non debent celebrari in lo
co p̄bano s̄ in ecclesia. Casus. Aliquis e
piscopus proficiscitur ad curia romana v̄
aliu locum certu est quod qualibz die debz
celebrare vel audire missam. sed ponamus
q̄ non potest comode ire ad ecciaz pro au
diendo vel celebrando missam: nisi quid po
terit facere celebrari in itinere cu altari via
tico z portatili. Respondet q̄ sic dñ tamen
illud fiat in aliqua camera honesta z missa
celebrata poterit iter suum arripere. Nota
primo ex hoc capi. q̄ missaru solennia debet
celebrari in ecclesia z no in loco p̄bano. No
ta vltimus privilegii clausum in corpore
iuris quod habet ep̄us vt possit missam fa
cere celebrari in loco priuato z p̄bano c̄nz
altari viatico z portatili si non habz acces
sum ad ecclesiam.

De iniuriis z damno da.

Dicitur fuit supra de delictis z criminibz
publicis: nunc videndum est de delictis priuatis
cuiusmodi est iniuria. ideo post rubri
cas precedentes annexitur rubrica de ini
urijs z damno dato. i. de damno quod pu
nitur per. l. a. aquiliam.

Et si pignorationes

Represalie contra psonas ecclesia
sticas concedi vel concessenon dñt extendi
cōtra facientes nisi renocent infra mensem
singulares personae sunt excoicate z vniuersi
tates interdicte. h. d. Pro intellectu huius
ca. est sciendum quid sit pignoratio p̄t hic
accipit. vnde pignoratio hic accipitur quā
do aliud pro alio exigitur z appellatur rep̄
salias vt quādo est guerra inter duos prin
cipes z sunt treuge si aliquis subditus vni
us principis delinquat z non possit haberi
iusticia de eo apud suum dñm princeps al
terius dabit ei rep̄salias. id est dabit ei po
testatem accipiendi aliquē de illa societate
seu patria: z istud appellamus marchā. Ca
sus. Aliquis de anglia vel alamania vel a
lia regione mibi interrogavit iniuriam capiē
do bona mea forte sup̄ mare. non possum
habere iusticias ab eoz principe. vñ rex cō

cessit mibi potestatem. vt si possem capere
vnum de illa patria illum retinerez donec
esset mibi satisfactum. hoc facto reperit ep̄i
scopum veleericiū de illa patria. Rūdet
ro. pon. q̄ si simpliciter contra homines il
lius regionis sit mibi cōcessa marchā non
possum illam extendere ad psonas ecclesi
asticas vel eoz bona. Sed ponamus q̄
de facto accepti aliquā psonā ecclesiasticam
vel princeps concessit mibi expresse mar
chā cōtra psonas ecclesiasticas. querit
qua pena sum puniendus. Rūdet q̄ vltra
penas a iure civili introductas sum excoi
catus. si autem esset vniuersitas: nunc esset
interdicta. [pignorationes] ste pignorationes
cōcedebantur in hoc regno tempore guer
rarum inter regem francozū: z regem an
glie. Nota q̄ vulgaris locutio est atē
denda seu consideranda: z debet proferrī
p̄prio significato. maxime quando verbis
profertur ab habente imperium. z dicitur
vulgaris locutio illud quod dicitur a ple
be z populo. z scdm Jo. an. debet scribi lo
cutio per litteram q̄. sicut eloquens. nō at
per. c. quia descendit a verbo loquor quod
per q̄. nō per e scribitur. Nota q̄ pignora
tiones regulariter sunt prohibite accipien
do pignorationes prout hic accipiuntur
scilicet cū alius pro alio capitur. qz regula
riter alius pro alio non pōt conueniri etiā
maritus p̄ vxore nec vxor pro marito. No
ta q̄ rep̄salie concessē homini alicuius re
gni non debent extendi ad psonas ecclesi
asticas. Quid de scolariis: vñ possunt
se extendi ad scolares. Certe non. antē. ha
bita. ne filius p̄ p̄te. L. z licz ille tex. loquitur
in studentibus in iure civili: tamen est
e. idem ratio in studentibus in alijs facul
tatibus: maxime in iure canonico. Nota
penam qua puniuntur cōcedētes pigno
rationes contra psonas ecclesiasticas. vel
illa concessa generaliter extendentes ad p
sonas ecclesiasticas:

De penis

Videtur fuit supra ti. primo de penis in
specie: vñ qz nō est nouum vt aliquibus
particulariter enumeratis apponatur clausula
generalis. vt. l. si ferit. §. inquit. ff. ad. l. ad
liam: ideo post rubricam precedentem po

nit rubricam de penis

Romana ecclesia.

De veteri iure poterat archiepūs cū est in sua prouincia iurisdictionē suam exercere z punire notarios iniuriātes sibi nuncijs z familie sue si p id iurisdictione sua impedir: alias non nisi cōsuetudo ampli⁹ sibi tribuat. sed hodie tales iniurias tunc punire: etiam si iurisdictionez suā nō impediant. h. d. Pro intellectu hui⁹ ca. est p̄supponēdū q̄ regulariter archiepūs in sua puincianō p̄t exercere iurisdictionē suā i iurisdictione s̄bditorū suoz. i. suffraganeoz p̄viā simpli⁹ de querelen. nisi esset legatus natus. vt in. c. i. c. off. i. leg. i. Item est p̄supponēdū: q̄ regulariter archiepūs nō p̄t suā sedem collocare: nisi in sua p̄ticulari diocesi. Casus. Archiepūs rauen. uisitat suā puinciam: infert sibi iniuria a s̄bditis suoz suffraganeoz: vel sue familie infertur iniuria veletiam ip̄e archiepūs non uisitat suam puinciam: s̄ mittit suā nūciū ad citandū suos suffraganeos: vt tali die cōpareant i tali loco in quo est celebraturus suū generale concilium puinciale: infertur nūcio iniuria. vtrū archiepūs possit punire inferētes iniuriam. R̄ndet ro. pon. q̄ olim de iure antiq̄ poterat punire si impediebat eius iurisdictione: alias nō nisi cōsuetudo magis tribuerz. S̄z hodie etiā cessate cōsuetudie p̄ archiepūs punire cōsuetudie: etiā si p̄ eas nō impediat ei⁹ iurisdictione

Degradatio. Istud capl⁹ ponit formā quā debet obseruare epūs i degradatiōe actuali. Casus. Iure cautū repitur q̄ clericus et iā sacerdos p̄t nō solū deponi verb alr ab ordibus p̄ certis criminib⁹ z delictis: sed etiā degradari actualiter. vt i crimine heresis. in homicidio p̄ insidias p̄satas. nam si clericus aliquē p̄ insidias p̄satas occiderit eū ab altari euelleno. vt in c. de homicidio in an. s̄m veriorē intellectu illi⁹. c. Sed querit̄ q̄r debeat fieri degradatio actuali R̄ndet ro. pon. q̄ s̄t eo modo quo princeps secularis cōsueuit exaucto/risare suos milites exigentib⁹ eoz delictis nā de moze q̄ exauctorizant milites tradūtur eis insignia militaria z postea deponū

tur gradatim sc̄dm q̄ eis tradita fuerunt. si militer est dicēdū in sacerdote degradando vel alio clerico. q̄ debēte tradit ornām̄ta sibi tradita in promotiōe: z postea debz illa gradatim remouere dicēdo in remotione cuiuslibz vestimēti verba p̄traria verbis platis in p̄motiōe. ordi⁹ib⁹. Unde ecclesiastici ordies dicūtur grad⁹: qz volens ordiari debet p̄ gradus nō p̄ saltū ordiari. v̄l ideo dicūtur gradus. qz ordo cōfert ordi nato gradū honoris. Nūero. sex in degradatiōe ep̄i: z tres in degradatiōe p̄sbyteri v̄l suddiaconi. castri. i. exercitō seu collegio alioz militū: vt d̄t Jo. an. i nouella. Las. i. calcem. tūc. i. remouis vestimētis. poterit. tamen non est necesse

Quamuis licet innētio carcerio sit ad custodia: t̄m p̄t q̄s puniri pena carceris in p̄petuo vel ad tempus. Casus. Aliq̄s clericus p̄petrauit aliq̄d delictū: p̄pter q̄d sicēt laicus: eēt sibi imponēda pena mortis. Ep̄iscopus vidēo nō p̄t eū punire pena in ortia: qz nō habet sententiā sanguis. z videt q̄ tale delictū non est dignū degradatiōe: vult talem clericū cōdēnare ad p̄petuos carceres vel ad temp⁹: vtz possit: videt q̄ nōt qz carcer fuit innēti⁹ ad custodia reoz: nō āt ad penā. l. i. z. ij. de custodia reoz: nō obstat ista rōe determinat ro. pon. in cōtrariū. videlicet q̄ ep̄us vel iudex ecclesiasticus habet p̄p̄t meoz impius v̄l aliq̄d cōdēnare ad p̄petuos carceres oī ad t̄ps. nec obstat q̄ carcer fuit innēti⁹ ad custodia: qz illud v̄z i indice q̄ p̄t cōdēnare ad mortē: sed ep̄us vel alius iudex ecclesiastic⁹ loco illius pene poterit cōdēnare ad p̄petuos carceres vel ad certuz tempus. puta ad septem annos vel aliud tempus. qz iudex ecclesiasticus nō p̄t aliq̄d cōdēnare ad mortē reoz non cōuictoz s̄z suspectoz de crimine. vnde reno conuentus de crimine quod exigit mortē debet detineri in carceribus: z cām debet ducere in vinculis: nec admittit̄ cū fideiussorib⁹ vel p̄gnoribus. Flo. p̄i oq̄ licet carcer de iure ciuili sit introductus ad custodia reoz p̄dēte accusatiōe: t̄m de iure canonico est introduct⁹ ad penā. Flota magis specificē q̄ iudex ecclesiasticus p̄t s̄bditos suos cōdēnare

ad agendum penitentiam in penetrabiliter et
 aq̄ doloris ad ppetuos carceres: vñ ad ipsi
 tñ coiter boni plati in precipuis festis cō/
 suenerūt captiuos suos visitare: et pinguē
 nutrire. querit̄ q̄ iudices pnt̄ imp̄dere istā
 penā. dicēdū q̄ ois index hñs meꝝ imp̄iū

Ubiq̄q̄ *Lafus.* Jure canō
 regitur in pluribus
 locis q̄ p certis criminibus et nō/
 nullis excessibus imponitur pena nō solū
 delinquenti: sed etiaz eius posteritati vsq̄
 ad terciā gñatōz: q̄rit̄ de q̄ gñatōe s̄ illa in
 ra intelligenda. Rñdet q̄ intelligit̄ de po
 steritate descēdēte p lineā rectā masculinā
 non aut̄ p lineā femininā. et istud vñ nisi a
 liud eēt expressum in cōstitutione. q̄ tūc te
 nor cōstitutionis eēt obseruandus

Aelicis *Hoc. c.* punit illos qui
 psequūtur romanā cu/
 riam et cardinales. Item punit p/
 stantes auxilium consiliū vñ fauorem. Itē
 punit illos q̄ captiūt vel occidūt mīstros pa
 pe et cardinaliū. *Lafus.* Aliq̄s cōcepit odi
 um cōtra aliquē cardinālē. illum cepit. deri
 nuit in nūiū: forte in corcerādo: s̄ forte i loz
 co bonesto vel infecur? eē hō hostiliter: licet
 nō cepit: nec in carcerauit: querit̄. qua pena
 sit puniēdus? Rñdet q̄ ipse committit cri
 mē lese maiestatis ipso facto est infamis: et
 bona eius confiscātur Itē nō pōt̄ facere te
 stamētū: nec aliqd̄ accipe ex testamēto. et sic
 efficiē instabilis actiue et passiue. Itē ba
 bitatione eoꝝ siue domus debēt destitui
 et nullo tpe debent postea reedificari. Item
 si pueniāt suos debitoꝝ ipsi debitoꝝ nō
 tenētū eis rñdere: nec debita sibi soluere.
 Itē si ab ecclia obtineāt aliq̄ bñficiā: ipso
 facto ipsi sūt p̄inati ipsi bñficijs ita q̄ il
 le ad quē spectat collatio illoꝝ bñficioꝝ ta
 lia bñficia cōferre poterit. S̄ qd̄ lancillū
 me poter: pona. q̄ iste q̄ derinuit in uultum
 aliquē cardinālē: vel eū psecutio fuit hosti
 liter habet aliquē nepotē vñ filiū q̄ in ecclia
 obtinet bñficiū vel dignitatē: an p delicto
 p̄is debeat puniri ipse filius: vel nepos?
 Rñdet q̄ sic: nā dicit rō pon. q̄ ipse filius
 vñ nepos ipso facto est p̄iuatus q̄ bñficiū
 bñficijs et dignitatib⁹: etiā si eēt p̄falsus di
 gnitate episcopali: vel alia maiore aut mio

redignitate. et vlti⁹ factus est incapax cu
 iuscūq̄ bñficiū ecclesiasticū de cetero obtinē
 di in ecclia. et nō solū efficiatur talis filius
 vel nepos incapax bñficioꝝ ecclesiasticoz
 s̄ etiā quozcūq̄ officioꝝ publicoz vñ secu
 lariū: nec p̄t̄ admitti ad testimōiū. postea
 dicit rō. pon. q̄ nō solū psequētes et derinē
 tes vel infecutores cardinales puniuntur
 predictis penis: s̄ vltra has penas incur
 rūt ipso facto sententiā excoꝛcōtionis a q̄ nō
 p̄t̄ absolui: nisi a solo papa. et hoc vñ: ni
 si in casu necessitatis: puta in articulo mor
 tis. nā tūc possēt absolui etiā a simplici sac
 dote: p̄fita tñ p̄t̄ sufficere cautōe et ydōea
 q̄ ipsi faciāt penitentiā q̄ eis imponēt p hu
 iusmodi excessu. Sed qd̄ si aliq̄s non ppe
 tranit̄ istos excessus circa psonas pape vñ
 cardinales. verū tñ dedit consiliū vt cardi
 nalis derieretur in vñ culis: on sit aliqua
 pena puniēdus. Respon det q̄ sic. qz erit
 puniēdus pena arbitraria ad arbitrium
 iudicio fm̄ exigentiā criminis. Sed po
 nam? q̄ aliq̄s nō tenuit cardinalem neq̄ il
 lū fuit infecutus: s̄ in odiū ipsius cardina
 lis derinuit et in carcerauit aliquē de suis fa
 miliarib⁹. vel etiā fuit aliq̄ q̄ hostiliter in
 fecutus est aliq̄s clericos: nū quid eēt puniē
 dus aliq̄ pena: Certe sic: nā index illos pu
 nire debet fm̄ sui criminis exigentiā. Postea
 rō. pon. in fine ostēdit q̄s penas debēt pa
 ti illi q̄ occidūt cardinales et q̄ iudices secu
 lares vltra istas penas in hoc ca. contētas
 debent istos malefactores occidenes cor
 dinales vñ derinētes inuitos vñ in carcerā
 teo punire p eius legalibus fm̄ q̄ leges ci
 uiles disposuerūt Itē p̄cipit papa hāc con
 stitutionē obseruari: et p̄trafaciētib⁹ penā i
 ponit. sequit̄ tex. lese maiestatis. Crimē le
 se maiestatis cōmittit nō solū machinās i
 morē principis: s̄ etiā machinās i morē
 suoz p̄ciliarioꝝ sibi assistētū. l. q̄ l. l. ad
 .l. in. 2. l. male. idō machinās i morē card
 naliū ē re? ist⁹ criminis diffidant. Itē sic au
 ctōritate ist⁹. c. constituit̄ instū bellū inter ip
 sū crimiosū et xp̄ianos respectu xp̄ianoz
 nō h̄t̄ respectu sui instabilis. actiue et pas
 siue. i. nō possit facere testamētū. nec aliqd̄
 occipe ex testamento: vt sequitur. deserta
 .i. debent manere in perpetua ruina vt sit
 ppetua memoria de ipso vt sequitur. Postu

landi. nam aduocatus esse non potest in /
famis. quia aduocandi officium est lauda-
bile officium. l. landabile. l. de aduocatis
dinerorum iudicum: secus est de officio p-
curatoris. nam infamis potest esse proeu-
rator dispensationis. quaedam commina-
tio. nam papa non potest sibi imponere le-
gem. incurrit. z iste est casus specialis: in
quo quis incurrit ipso facto sententia ex-
communicationis: licet non iniecerit ma-
nus in clericos. regulariter contra ea. si qd
suadente. xvij. q. iiii. Lacensis z extinguis.
ac in signum maledictionis eterne quam de-
us dedit darban z abiron in terram proie-
ctis vsit communiter constitui. Nam in
articulo mortis. possent absolui a simplici
sacerdote. ydonee. l. i. cauere. debent qd e-
animo sustinebunt penam sibi imponen-
dam. negetur. licet dictum sit qd nullus de-
bet sibi in iudicio respondere. tamen imple-
ta penitentia poterit prosequi in iuria su-
am vel suorum. vel pro contractibus post
penitentiam celebratis poterit conuenire
suos debitores. suadebunt. Dictum fuit
supra qd non solum committentes preda-
punitur iam dictis penis: sed etiam eo-
rum posteriores descendentes per lineam
femineam. Sed quid de linea transversali
vt sunt filij fratrum. vtz papa poterit illa
penam extendere ad collaterales. dicit qd
sic. sed collaterales non incurrunt penam
ipso facto. ediderunt. l. i. si quis in hoc ge-
nus sacrilegij. l. de epi. z de. l. priuatus.
vult dicere si delictum sit perpetratum im-
mediate debent episcopus z rectores cini-
tatis insurgere contra tales fm qd leges or-
dinauerunt. vt in dea. l. si quis alle. Et si no-
fecerint. incurrunt ipso facto sententia ex-
communicationis. z vltra debet priuari sede
episcopali vt archiepiscopali. z nihilomi-
nus sit interdicta ciuitas.

¶ De penitē. z remis.

¶ Dicitur fuit supra titu. proximo de penit
imponendis in foro contentioso: nūc autē
dicendū est de penis imponendis in foro
penitentiali: verūz quia pene in foro peni-
tentiali remittuntur p penitētiā z remissi-
ōnes: ideo post rubricam precedentem an-

nectitur rubrica de penis z remissionibus
Querit que pena reuocari imponenda pro q-
libet peccato mortali. Dicendum qd licet of-
lim illa pena esset taxata a canonibus: tū
hodie istud est relicum arbitrio confesso-
rum sen presbyteroz in. c. deus qui. eo. tit.
in an. tū si debet p fessorez nis art? nec nis
largus in imponenda penitentia. quia pe-
nitentiam debet imponere ad arbitriū bo-
ni viri. z nou pro libito sue voluntatis. vt
dicit panoz. in ca. Ex pte de cōstitu. in an.
z. c. quāntanallis. de iurciuran. i antiquis.

Romana Licet archiepis-
pus possit remissio-
nes sen indulgentias cōcedere nō
solū bis qui sunt in diocesi sua particulare
sed etiam illis qui sunt in tota sua prouin-
cia: non tamen potest excedere numerum
indulgentiarum sibi a iure taxatum. Cas-
Luz ecclesia rauen. magnis edificijs z stru-
cturis indigeret: archiepūs rauen. vidēs
qd fructus ecclesie rauen. nō sufficerēt pro
isto edificio complendo voluit mittere que-
stores per totam suam prouinciam. p colli-
gendo elemosinas fidelium. z vt christifid-
deles essent magis inclinati ad dan dūz cō-
tribuendum illi ecclesie voluit ipse episcop-
pus eis impartiri de thesauro ecclie remit-
tendo partem penitentiarum in iunctarū
omnibus z singulis porrigentibus ma-
nus ad intrices ad ipsum opus complen-
dum. sed timens qd suffraganei sui nolent
admittere istos questores ad officium que-
store dedit questoribus potestatem citan-
di suffraganeos nolentes eos benigne re-
cipere in suis diocesis: vtrum possit Re-
spondet qd non: sed potest eos monere cari-
tate vt inducant populum ad porrigen-
dū manus ad intrices p isto opere pio cō-
plendo Sed queritur quas indulgentias
sive quem numerum dieruz poterit indul-
gere archiepiscopus. vtrum possit dare in-
dulgentias pro libito sue voluntatis Res-
pondet qd non sed solum scdm qd est statu-
tum in concilio generali. in. capi. cum ex-
co. eo. titu. in antiquis. videlicet. remissio-
nem. xl. dieruz. z in hoc equiparatur epi-
scopi z archiepiscopi. Nam episcopus pot-
est similiter concedere. xl. dies. indulgentiarū

Nota q̄ licet archieps non habeat iurisdic-
 tionē i subditos suos suffraganeos i fo-
 ro contentioso: 7 hoc in prima instantia:
 tamen in foro penitentiali: potest exercere
 iurisdictionem eis concedendo remissio-
 nes 7 indulgentias. Nota q̄ licet subditi
 suffraganeorum archiepiscopi admittant
 questores ipsius archiepiscopi non prop-
 ter hoc efficiuntur de iurisdictione archie-
 piscopi: ita q̄ eos poterit punire: scus si
 mitteret nūcios pro exercendo iurisdic-
 tionem suam contentiosam. quia tunc posset
 punire impediētes iurisdictionem suam
 infratitu. pri. ca. i. Nota si questores veni-
 ant ad ecclesias parochiales pro petēdo
 7 colligendo caritativa subsidia fidelium
 directores ecclesiarum parochialium no-
 lunt eis permittere vt declarent indulgen-
 tias suas. 7 vt conuocent populum ipsi sūt
 puniendi. 7 hoc verus: dummodo isti que-
 stores compareant debito modo cum lit-
 teris apostolicis vel dioecesanis loci. 7 hoc
 quādo faciunt questum pro alijs: scus: si
 pro se. ca. cum ex eo. c. titu. in anti. Nota q̄
 archiepiscopus non potest indulgentias
 cōcedere vltra numerum taratum in cō-
 cilio generali. videlicet in dicto. c. cum ex
 eo Sunt tamen aliqui archiepiscopi qui
 habent speciale priuilegium 7 indulgenti-
 possunt cōcedere indulgentias vltra. xl. di-
 es. Nam archiepiscopus bolosanus pot
 concedere indulgentias vsq̄ ad centum di-
 es. Et dicit panoz. in dicto ca. cum ex eo. c.
 ri. in anti. q̄ quando quis lucratus fuit i
 indulgentias est in arbitrio suo an velit in-
 terpretari istas indulgentias in hoc secu-
 lo vel reseruare in futuro: vt ponamus q̄
 pro excessibus meis est imposta mihi pe-
 nitentia vt ieiunarem. xl. diebus. episcopus
 contulit. xl. dies indulgentiarum omnib⁹
 porrigentibus manus adiutrices. ad tale
 opus possum in hoc seculo accipere istos
 .xl. dies vt non ieiunem: sed consuluit pa-
 noz. vt fiat reseruatō in purgatorio quia
 ibi pene sunt multo grauiores q̄ sint pene
 huius seculi.

rit facultatem eligendi confessore doctū et
 idoneum qui cum possit absoluerē ab om-
 nibus peccatis non poterit confessor a casti-
 bus episcopalis absoluerē. nec valet cō-
 suetudo vt quis pro libito sue voluntatis
 sibi eligat confessorem. Pro intellectu
 ius capituli est presuponendum illud qd
 habetur in c. omnes vtriusq̄ sexus. co. ri.
 in a. n. licet olim omnis sacerdotes recepe-
 rint eandē potestatem 7 mixtum: ita q̄ non
 erant parochie distincte. tamen propter
 quasdam diuisiones inter apōstolos 7 di-
 scipulos. 7 postea inter sacerdotes fuerit
 diuise 7 distincte parochie 7 territoria in
 foro penitentiali sicut in foro contentioso
 Item secundo est presuponendum q̄ post
 q̄ fuit facta illa distinctio parochiarum
 fuit ordinatum q̄ quilibet teneret confi-
 tēri proprio sacerdoti 7 non alteri. 7 si alte-
 ri confitetur: non teneret absolutio. qz
 sententia a non suo iudice est nulla. cap. at
 si clerici. eo. ti. in an. Item tercio presu-
 ponendum est q̄ quis dicitur habere plures
 proprios sacerdotes. scilicet rectorem eccle-
 sie parochialis. episcopum legatum. 7 pa-
 pam qui habet generalem curam omnium
 christianorum: 7 sufficit habere licentiam
 ab altero isto: um. mendicantes vero sunt
 delegati a sede apostolica per cle. super ca-
 rbedram de sepulturis in cle. Casus. Lūz
 habetem meum curatum suspectum ex cer-
 ta causa vel videbam imperitum 7 nolebā
 sibi confiteri: accessi ad episcopum meum
 vt darz mihi potestatem eligendi confesso-
 rem. vnde episcopus dedit mihi facultatē
 eligendi confessores sub hac forma per ver-
 ba generalia. damus tibi facultatem elige-
 di confessorem idoneum qui te possit 7 va-
 leat absoluerē de quibuscuq̄ peccatis tuis
 non tamen apposuit istam clausulam etiā
 nobis reseruatis. vtrum per istam. facul-
 tatem videatur episcopus dedisse licentiā
 absoluedi de casibus episcopalis. **S**
 Respondet q̄ non: sed iste confessor meus
 habebit illam potestatem: quam haberec
 rector meus parochialis. **S** Sed quid
 ponamus q̄ longo tempore fuit observa-
 tum vt quilibet eligeret sibi confessore plū-
 bito sue voluntatē. an valeat illis p̄sue. Rū.

Sepūs Si episcopus sb/
 dito suo contule /

De senten. excom. su. 7 in.

q non. Nota q quis tenetur confiteri p^rprio sacerdoti. nec vaieres contraria con-
suetudo. 7 in hoc addit istud capitulu ad
ca. omnes vtriusq; sexus alleg. scz vt no va-
leat contraria consuetudo. Nota q episco-
pus est generalis rector sue diocesis. ideo
potest concedere alicui facultatez vt possit
eligere suam confessorum: quia concurrit
cum quibuscumq; rectoribus in diocesis.
Nota q episcopus concedendo facultate
vt possit eligere confessorum ydoneum q
me possit absolueri de quibuscumq; pecca-
tis meis non videtur dedisse potestatem
legendi confessorum qui me possit absolue-
re de casibus episcopalibus. Sed quid d
rectore parochiali. ponamus q me^r: rector
parochialis dedit mihi facultatem eligen-
di confessorum idoneum: verum possim e-
ligere simplicem sacerdotem vlt vtrum sit
necesse: vt eligam sacerdotem habentem sim-
plicem potestatem: videlicet curam anima/
ram. Responset q si rector meus parro-
chialis det mihi simplr facultatem eligen-
di confessorum tunc non possum confiteri
simplr sacerdoti: sed requiritur q talis ha-
beat curam animarum. Sed aliquando
meus rector dat mihi licentiam confiten-
di tali sacerdoti quez sibi nomino: tuc pos-
sum tali sacerdoti confiteri: qz meus cura-
tor facit illum delegatum. ca. finali de offi-
ci. 7 potestate iudic. delega. c. omnis vtriusq;
q sexus. allega.

Adulgentie Si episcopus in concessioe
indulgentiarum excedat concilium
generale: non valent indulgentie. h. d. Casus
Certum est q episcopi habent potestatem
limitatam respectu indulgentiarum con-
cedendarum. quia aliqui erant ita largi q
claves ecclesie cotemnebantur. vnde limi-
tata fuit eorum potestas videlicet vt p de-
dicatione ecclesie omnes qui illa die porri-
gerent manus adiutrices cosequant vnus
annum indulgentiaru. sed alias non pos-
sent episcopi concedere: nisi xl. indulgentia-
ru dies. Sed ponamus q episcopus ali-
quis fecit contrarium: quia in die dedica-
tionis ecclesie dedit duos annos indulgen-
tiar: vtz valeat dicte indulgentie. Respon-
det roma. pon. q non: sed quomodo intel-

ligitur q non valent indulgentie. Respon-
det glosa q non valent in eo q excedunt:
quia numerus dierum est separabilis. 7 in
separabilibus vule per inuile non viciat
sed in numero quem non credit valent di-
cte indulgentie. Dominicus de sancto ge-
miniano dicit q non valent etiaz in eo q
excesserunt in ignominiam ipsorum epis-
coporum qui excesserunt concilium genera-
le ipsum contemnendo. sed panoz. dicit q
valent vsq; ad numerum iuratum

De sen. excom. su. et in.

Dictum fuit supra per discursuz in
rum precedentium de penis delictorum im-
ponendis iam in foro penitentiali qz con-
tentioso: verum quia excommunicatio est
pena delicti: cum profertur a iure quando
qz est pena contumacie: cum profertur ab
homine: ideo annectitur rubrica de senten-
tia excommunicationis. 7 quia sententia ex-
communicationis suspensionis 7 interdi-
cti in nonnullis conueniunt. ideo annecti-
tur rubrica suspensionis 7 interdicti.

Qu medicinalis Iudex q
excom u
c. n. canat: suspendit vel interdicat i scri-
ptis. hoc faciatz causam scribat. 7 exemplu
tradat infra mensem. qui contra fecerit: pu-
nitur penis bic contentis. h. d. Casus Fuit
a nonnullis in concilio generali apud lug-
dunum congregatis expositum q nonnl-
li prelati sepe suos subiectos iudicare ex-
communicabant. 7 licet excommunicatio
ab initio fuisset introducta ad medicinaz
ta men tendebat ad mortez. propter quod
fuit supplicatum quatenus consilium dig-
naretur de remedio providere oportuno:
ideo statuit 7 decreuit concilium: vt iudi-
ces ecclesiastici de cetero sint discreti in pro-
ferenda sententia excommunicationis. Et
inter cetera statuit q nullus prelatus exco-
municet subditum suum: nisi sublit causa
rationalis. 7 proferat sententiam in scri-
ptis: non autem simplici verbo seu verbo-
tenuis. Et in illa sententia exprimat causa
propter quam illum excommunicat vt ap-
pareat: an illa causa sit iusta vel iniusta. 7
vtrum sit digna excommunicatione Item

decreuit concilium ut si excommunicatus petat tradi sibi copiam sententie excommunicationis percommunicator hoc facereteneretur infra mensem si fuerit requisitus. Sed ponamus qd aliquis iudex ecclesiasticus non seruauit tenorem huius capituli. quia protulit excommunicationem simpliciter uerbo seu uerbo tenus uel etiam protulit in scriptis: sed non expressit causam rationabilem dignam excommunicatione. sed noluit tradere copiam excommunicationis ipsi excommunicato petentiam sit punitas aliqua pena. Respondet r. pon. qd statuit concilium qd dicto sententia excommunicationis tamq̄ iniusta relaxetur sine difficultate. i. sine aliqua cautio ne de stando iuri et sine expensis. etiam excommunicator condemnabitur excommunicato in expensis occasione iniuste excommunicationis facte. Item ultra hoc ipse excommunicator erit suspensus ab ingressu ecclesie per unum mensem. si durante illo mense ingerat diuini incurrat irregularitates a qua non poterit absolui nisi per solam papam medicinalis. qd plures rubore confusi eo qd uideret uitari ab alijs et priuati legitimi in actibus reuertitur ad bonum obedientie: sic excommunicatio retrahit excommunicatum a peccato ad bonum obedientie contemnat. licet excommunicatus sit in peccato tamen sic contemnat excommunicationem eius peccatus aggravatur. scriptis. si proferatur sententia sine scriptis tenet sententia: alias non absoluetur excommunicatus. et tamen dicit licet r. qd superior cum absoluerit ergo erat excommunicatus. tamen excommunicatio erat iniusta ideo punitur excommunicator ut sequitur. Expressit oportet qd excommunicator exprimat causam expresse et non sufficit dicere tale iudicium causis rationabilibus in his scriptis excommunicamus sed requiritur qd exprimat causam propter quam illum excommunicat. puta. quia talis fuit contumax. et sua erigente contumacia in his scriptis excommunicamus. uel sic dicendo talis recusauit facere tale quid licet fuerit debite monitus quare ipsum in legendis scriptis excommunicamus. publicum instrumentum.

istud non est de necessitate se de consilio si excommunicatus petat copiam excommunicationis ut petat consilium instrumentum ad finem qd si excommunicator negaret requisitus esse qd excommunicatus possit probare requisitionem. Arbitrium. per quo pena non est iure taxata. fulminare. hoc est proferre in deliberate et indiscere. sed quando plene deliberat cum discretis dicitur proferre et hoc est differentia inter fulminare excommunicationem et proferre tamen unum sepe ponit pro reliquo. obseruari. i. proferatur in scriptis apponatur causa rationabilis. et def. copia. factiones. immo efficiant irregularitates. Nota primo ex isto ca. qd iudex ecclesiasticus debet esse discretus in proferenda excommunicatione. et debet exercere officium corrigentis et medietis: ideo si iudex ecclesiasticus uideat subditum suum non curare de excommunicatione. et sic uideat excommunicationem non proficere non debet bonus iudex illum excommunicare sana conscientia. sed debet in eum exercere aliam penam scilicet captiōem persone et pignorationem bonorum. nam iudex debet contumacem exercere penam quam uiderit magis timere. et ideo dicit dominicus de sancto geminiano qd si iudex ecclesiasticus ignorans conditionem contumacis illi excommunicauerit et uidet qd excommunicatio non proficit qd excommunicatio non curat de excommunicatione debet illi absolvere in iudicium. et communioni ecclesie restituere licet beneficium absolutionis regulariter non conferatur nisi penitenti. et dicit beatus thomas hoc tenere. Nota ulterius qd sententia excommunicationis debet proferri in scriptis tamen istud non est de substantia excommunicationis: sed est de iusticia. nam teneret excommunicatio nisi esset lata in scriptis secus eēt de sententia diffinitiuā. quia de substantia sententie diffinitiuē est qd feratur in scriptis: alias non ualere sententia nisi in causis summarijs in quibus ualeat sententia licet non feratur in scriptis. l. i. vel. ij. C. de sententia experiri. rec. in aucten. nisi breues. co. ri. in cle. sepc. de verb. sig. Nota qd excommunicator debet in excommunicatione inserere causam propter quam excom-

Copia excom. dabitur scriptis?

Iudex sit discretus excom. sicut dicitur excom.

It. in scriptis tenet sententia

(CAUSAM EXCOM.) OPZ EXPRESSE.

cat. 7 in hoc differt sententia excommunicati-
 cationis a sententia diffinitiva. quia in sen-
 tentia diffinitiva non tenetur iudex expri-
 mere causas mouentes ipsum ad sententi-
 andum licet sit honestum vt illas exprimat.
 Nota qd excommunicator tenetur infra me-
 sem tradere exemplum excommunicationis
 excommunicato si requiratur. idem dicen-
 dum est de alijs actis cause videlicet vt ex-
 pla tradantur parti: originalia tamen de-
 bent remanere apud notarium. ca. quoni-
 am contra falsam. de proba. Nota qd senten-
 tia excommunicationis lata sine scriptis
 vel sine causa rationabili expressa: tenet de
 mere iure licet sit iniusta. hoc pbat iste tex.
 Dum dicit: qd si excommunicator violauerit
 istam constitutionem qd superior relax-
 abit excommunicationem. ergo talis exco-
 munitio tenebat. Nota ibi superior ver-
 ro ad quem. qd ibi notorie constat de iniu-
 sticia excommunicationis superior nō de-
 bet excommunicatum remittere ad excom-
 municatorem: sed potest euz absoluerē nō
 facta remissione: scēno si notorie non con-
 staret: quia tunc deberet ipsum remittere
 ad excommunicatorem. sed qualiter con-
 stabit de iniusticia excommunicationis.
 dicendum qd apparebit de iniusticia exco-
 munitationis ex lectura sententie: si nō sit
 lata in scriptis: vel si in scriptis: tamen est
 lata absqz expressione alicuius cause ratio-
 nabilis. vel per instrumentum publicum
 per quod habetur qd iudex noluit excom-
 munito tradere copiam excommunicati-
 onis alias superior non absolueret: nisi
 esset appellatum. Nota qd si suspensus ab i-
 gressu ecclesie diuinis se immisceat contra
 hic irregularitatem a qua non poterit ab-
 solui nisi per papam.

Solet Qui petit absolui ad cau-
 telam dicens sententia ex-
 communicationis esse nullam: ab-
 soluetur nisi probet infra octo dies qd fuit
 excommunicatus pro manifesta offensa.
 Qui se dicit excommunicatum post appella-
 tionem. ren dente probatione in iudi-
 cijs euitabitur extra iudicium non. h. d.
 Casus. Certum est cum quis pretendit ex-
 communicationem in se latam esse nullam
 aliqua rationabili causa. quia pretendit ap-

pellasse legitime anteqm in ipsum proferret
 excommunicatio. 7 sic erat exemptus a iu-
 risdicōe excommunicatoris. vel dicit: qd in
 excommunicatione fuit expressus error in-
 tolerabilis quia continebat preceptum qd
 erat contra deum 7 conscientiam illius cui
 precipiebatur potest petere absolutionem ad
 cautelam si 7 inq̄sum indigeat ad tollēduz
 murmur 7 scandalum populi Sed pona-
 mus qd excommunicator vel aduersarius
 se opponit ne iste absoluat ad cautelam. v-
 trum superior debeat illū absoluerē nō ob-
 stante oppositione. Respondero. pon. cū
 distinctione. aut opponens dicit qd iste fuit
 it excommunicatus pro manifesta. 7 offert
 probare infra octo dies: tūc differenda est
 absolutio per illos octo dies. 7 si probatus
 fuerit qd ipse fuit excommunicatus p mani-
 festa offensa non absoluetur: nisi p̄missa
 satisfactio 7 cautione de stando iuri Si
 autem opponens nō offerat se pbare infra
 octo dies qd sit excommunicatus p mani-
 festa offensa: tūc superior eū absoluet ad cau-
 telam. Sed quid pona. qd ille qui fuit ex-
 communicatus: dicit excommunicationem
 eē nullam propter aliquam causam 7 non
 petit absolutionem ad cautelam: sed vult ad-
 mitti ad pbādā illā causam: vtz p̄dēte il-
 lo articulo probationis sit euitādus tam-
 q̄ excommunicatus. Rūdet ro. pō. qd sic in
 iudicjs. nā non poterit suos debitores cō-
 uenire p̄dēte illo articulo pbationis: 7 de-
 facto si conueniat poterūt excipere debito-
 res qd non tenent eum ipso processum face-
 re: eo qd est excommunicatus. nā est ibi impurādū
 quare non petijt absolui ad cautelam. sed
 in alijs actibus extrajudicialibus. puta i
 electione postulatione uon euitabit. idō p
 probatione ista pendente: poterit eligi in
 prelaturam alicuius ecclesie. sed si postea ap-
 pareat excommunicatum esse non tenebit
 electio de ipso facta. In nodatum. 7 sic ex-
 communicationem nullā. in prima. sequi-
 tur responsio ad virāqz questionē. Enēda. 7
 id est satisfecerit. vlti proponatur qd fuit ex-
 communicatus pro manifesta offensa ab-
 soluetur prestando cautionem de stando
 iuri. ¶ Nota primo exprima parte huius
 ca. qd dicens excommunicationem in se latam esse
 nullam potest petere absolutionem ad cautelam

neē in Bē sibi p̄i d̄r̄ q̄ p̄ nō fatet se excoi
 catū. scē est d̄ illo q̄ petit directe absolutōz
 q̄ tūc fatet se excoicatu. No. vl. iuncta gl. q̄
 sentētia excoica. lata p̄ appella. i appellan tē
 est nulla p̄ appellationē legitimā interpo
 sitā ex eā rōabli r̄pa. alias exprim̄ do mēdo
 se eām rōablez q̄libz possz se eximere a iuris
 dictionē sui iudicis No. vlt̄er̄ q̄ sētētia exco
 mūicatiois d̄r̄ eē nulla q̄ i ea fuit appositus
 error intolerabil. puta si i excoicatōe dicat
 iud̄r̄ cū alias noiterim̄ talē ticiū vt gayuz
 occiderz vl̄ vt furtū facerz vl̄ ne elemosinā
 daret. ipe tñ nihilomin̄ noluit ipz occidē
 vl̄ noluit furtū facere. vl̄ elemosinā dedit.
 ob quā cām i his sc̄ptis excoicam̄. v̄z tū
 respectu elemosine nō ē v̄z indistincte vt
 excoicatio dicat p̄tinere errozē intolerabi
 lē si aliq̄s fuit excoicat̄ eo q̄ dedit elemosi
 nā. nā si aliq̄s paup̄ sit p̄tumar: z noluerit
 iudici obedire p̄t iud̄r̄ mōdere suos s̄ditos
 ne illi paup̄i tradāt elemosinā s̄z p̄ma facie
 p̄ceptū d̄ nō dādo elemosinā eēt irōdabile ni
 si alias q̄lificaret No. q̄ dicit̄ excoica. eē n̄
 lā si petat admitti ad pbā d̄t cāz n̄ l̄tatis
 p̄dēre p̄batōe nullitatis ē vitā d̄ i iudici/
 is. s̄z i extra iudicijs n̄ tēniā d̄ imo si sciat
 p̄ q̄o sc̄i cē excoi. licite p̄t mis. celebrare

Statuim̄ Excoicatō lata in
 p̄cipātes excoica
 tis i locutōe n̄ tenz nisi canōica mo
 nitionē p̄mis. b. d. Pro itellē h̄. c. ē p̄suppo.
 q̄ mōitō n̄ ē d̄ s̄ba excoi. s̄z ē d̄ iusticia: iō si
 iud̄r̄ p̄mis. moni. aliq̄ne excoicz r̄z s̄nia ex
 coica. s̄z ē in iustia. iō v̄it relap̄ d̄ i. c. sacro.
 ro. t. i. a. Ca. Eps vidit aliq̄ne p̄cubiariū
 v̄l aliū criminōsū certū ē q̄ n̄ p̄t t̄lez excoicat̄
 nisi mōitōe p̄missa v̄z vt eū mōdeat s̄b pena
 excoica. canōice z p̄petēter vt p̄cubinā d̄t̄
 zat. z si p̄mis. moni. p̄cubinā n̄ dimiserit:
 possit illū excoicare. Orpona. q̄ aliq̄s ep̄s
 relap̄ iud̄r̄ ecclesiastic̄ aliq̄ne suū s̄bditū iu
 ste excoicauit. certū ē q̄ xp̄i fideles d̄nt istū
 excoicatu enitare i locutōe z alijs actibz vt
 rubore p̄sul̄ recognoscat reat̄z redeat ad
 gremiū sc̄e m̄is eccie z bonū obie. z si faci
 ant d̄r̄ iū incurrūt s̄niaz excoica. ep̄s videt
 aliq̄s fideles q̄ istū excoica. n̄ vitā i eos tu
 lit s̄niaz maioris excoi. d̄icēdo excoico t̄les
 eo q̄ cūicat z p̄cipāt cū t̄li excoica. v̄z t̄e
 neat exco. videbat q̄ sic. q̄ s̄nt excoica. m̄io.
 ex. Rū. ro. p. q̄ cū d̄s vult excoicare maio

ri excoica. p̄cipātes cū excoicato d̄z illōs
 los mōdere trina et cauonica mōitōe: z si at
 ter facit: n̄ t̄z excoica. Et ill̄s fuit sp̄ealr̄ or
 diatū ad refrenādū mōr̄ excoi. q̄ excoicaz
 tores ad relatōz aliq̄z facillime mouebant
 ad excoicādū p̄cipātes cū excoica. S̄z v̄
 t̄z ist̄s sit v̄z indistincte q̄ iud̄r̄ n̄ possit ex
 coicare p̄cipātes nō p̄remissa canōica
 mōitōe. Rū. q̄ n̄. s̄z fallit i his q̄ p̄cipāt i
 crimie dānato. forte aliq̄ b̄ra d̄ssolutō m̄i
 mōio adberet altcui p̄cubiario. v̄n̄ marit̄
 sū cōquerit̄: fuit mōita p̄ iudicē vt desiste
 ret: z q̄ mōita noluit desistere fuit excoica
 ta. h̄ n̄ obstāte aliq̄s sc̄ies eā eē excoi catā vl̄
 sū cōcubiarī cōicauit cū ea i crimie dāna
 to: ipe p̄cipās ē excoicat̄ ip̄o sc̄o. c. si p̄cu
 bine. v̄ltra iud̄r̄ p̄t illū excoicare ab s̄q̄ca
 uonica mōi. p̄mis. z sic ē excoicat̄ duplici
 excoica. sc̄z a iurez ab boic. Lab eo. sc̄e si ab
 alio. q̄ mōitō n̄ ē d̄ s̄ba excoicatōis: s̄z de iu
 sticia. iō si ep̄s vellet excoicare p̄cipātes
 cū excoica. ab alio q̄ a se sine mōitōe tene
 ret excoica. rō ē q̄ iudices s̄nt magis incēli
 q̄ auctoritas eoz p̄tēnit q̄ q̄ p̄tēnit auc
 toritas alioz. i alijs. sc̄z i mēsa. i ofclō i sa
 lutatōe. i thoro. z alijs tēdētibz ad cōmodū
 excoicati q̄ p̄missū ē p̄cipare cū excoicato
 in dānū ip̄i. alias excoicat̄ ex dolo suo p̄
 ticiparet cōmodū q̄s ē s̄. c. intellexim̄. de
 in. i. an. dānato. h̄o p̄mis. mōitōe: q̄ ip̄o
 sc̄o incurrūt excoica. maio. z indigēt solē
 ni absolutōe. vt i d. c. si p̄cubie. i d̄ure feat. i
 nā cū excoicat̄ videt se admitti a d̄ oēs ac
 tus: n̄ curat d̄ excoica. q̄ excoicatō n̄ aggra
 nat ossa: ideo cōtēnit auctoritatez z clauēs
 eccie. s̄z cū videt se vitari vt leplū d̄rtit in
 obiaz z reuertit ad gremiū eccie. No. p̄rio
 ex isto. c. q̄ excoicat̄ maio. excoica. vitā d̄
 est i locutōe z ofclō. vt si forte aliq̄s canōni
 cus excoicat̄ sit i eccia d̄n̄ offer̄ par n̄ d̄z
 ab alijs canō. ofclari alias ofclās incurre
 ret excoi. m̄i. No. q̄ licz p̄cipās cū excoi.
 maio. excoica. incurrat m̄io. excoi. tñ n̄ p̄t
 excoicari maiori excoi. nisi p̄ fuerit moni
 tus. vt desistat ab ista p̄cipatōe. s̄z mōitōe
 sc̄a si n̄ desistat possit excoicari. Ex q̄b̄ ses
 q̄tur q̄ p̄cipās cū excoicato ma. exco. pec
 cat mortl̄: z h̄ q̄n̄ d̄s fuit publicat̄ z denū
 ciat̄. s̄z an̄ denūciatōne non peccaret mortl̄
 taliter: sed solum venialiter nisi facerz in cō
 temptum auctoritatis ecclesie.

Nota q̄ participans cū excommunicato in crimine damnato p̄ quo fuit excommunicatus potest excommunicari sine monitōe. Nota vnū casum in quo monitio debz p̄cedere sententiam: licet regulariter monitio non sit de substantiā sententie. sed solum de iusticia. ratio est. qz multotiens iudices videntes se turbatos indifereze et in iuste excommunicabant participantes licet de participatione non plene constaret. ideo ad refrenandū istud fuit ordinatum qz monitio non solum eēt de iusticia excoicationis. sed de substantia. Dicitur hic qz participās cū excommunicatis non debz excommunicari maiori excoicatione nisi si monitio premiffa vtz excommunicatoz possit facere monitionem generalem hoc modo. Bonemus p̄ p̄ntes oēs et singulos christifideles ne cū tali excommunicato cōmunicēt. seu p̄cipare p̄sumāt edendo et bibendo. loquendo. sedendo. ambulando. aut alia vite necessaria ministrando. s̄b pena excommunicationis quam elapsis sex diebus in his scriptis proferim⁹. quoniam sex dierū duos p̄ p̄rio duos p̄ secūdo. et reliquos duos dies pro tercio et p̄mptorio termino eiusdem assignamus vel vtrū ad h̄ qz p̄cipantes cū excommunicato maiori excommunicatione sint excommunicati requirit qz fuerint p̄ticulariter moniti vides licet qz moneat petrū et si monitio facta non desistat qz illum excommunicet. Et munitis tamē opinio doctoz est qz si iudex intendat excommunicare generaliter omnes p̄cipantes cū excommunicato debet eē monitio generalis. si vero intendat excommunicare particulariter dz fieri monitio sp̄ccialie.

Quia periculosum.

Cas⁹. Dicitur fuit s̄. eo ti. p̄ximo .c. i. qz iudex volens suum subditū excommunicare debet caute et discrete p̄cedere qz debet proferre sententiam excommunicationis in scriptis: nō verbotenus. et in excommunicatione debet exprimere causas rationabilem. et dare copiam ipi excoicationis infra mensem excommunicato. si fuerit requisitus. alias est suspēsus a diuinis. sed vtz illa constitutio ligetur ep̄s

q̄ excommunicauit suum subditum sine scriptis vel si in scriptis excommunicauit si ne causa rationabili. vel noluit dare copiam excommunicationis excommunicato. Rñ det qz non. qz in constitutione penali ponitur vt aliquis faciat tale quid et qz nō faciens incurrit penā suspensionis vel interdici aut excommuni. ep̄s non incurrit illam penam nisi de ip̄o fiat exp̄ssa mētio in constitutione penali. puta. si dicat qz faciens tale quid vel non faciens incurrit sententiam excommunicationis. vel suspēctia si fuerit ep̄s. nō tamē negat quin sententia illa fuerit iniusta. et debeat ep̄s excommunicatoz eodem nari in expensioz possit declarari nulla vel relaxari p̄ superiorē. s̄ ep̄i non incurrūt penā excommunicationis suspensionis vel interdici. nisi de ip̄is fiat exp̄ssa mētio

Romana. **Casus.** Archidiaconus picia. vi. abbas monasterij sancti cipriani vel alius prelatus subditus ep̄o pic. petri lit in aliquem subditū sententiam excommunicationis. qui subditus excommunicatus dicit excommunicatione in iniustā. et p̄ hoc adijt iurisdictionem metropolitani omisso medio vtz ep̄o pic. vtz archiep̄s burdegali q̄ est metropolitano possit cognoscere de iusticia vel iusticia ipsius excommunicationis. dicit qz non. qz non est iudex excommunicantis nec excoicari i p̄ria instantia. nisi sit cōsuetudo vt possit a diri metropolitano omisso ep̄o. c. cū p̄tingat de foro competentii. l. more maior. ff. de iur. ois iu. l. i. l. de nā. libe. Sed qd̄ scripsisse p̄ponam⁹ qz archiep̄s fecit statutū p̄ferēdo sententiā excoicationis generaliter in quoscūqz violantes illud statutū. querit ad quos se extendit illud statutū vtrum ad illos qui sūt de sua particulari diocesi tñ vel ad alios. Rñ det qz se extendit solum ad illos qui sunt de sua particulari et p̄ria diocesi. qz nō p̄t facere statuta astringentia subditos totius sue puincie et diocesim suoz suffraganeoz: nisi in negotio cōmuni: et de consensu suoz suffraganeoz. Sed vtz ep̄s vel alius iudex possit ferre sententiam excoicationis in aliquē nō p̄cedat canonica monitione vt aliquis p̄petrauit aliquod crimen vtz possit iudex

ecclesiasticus illum excoicare absq; moniti
one. Rñ. q; nō z si de facto excoicet illa ex/
coicatio est iniusta z relaxabit p supioze
tū tenet excoicatio z hoc vez qñ lata fuit p
crimibus sen excessib; pñtialib; s; p futus
ris culpis no poterit ferre excoicationez ni
si culpa vl moza precesserit vt iudex in actō
ne psonali cōdenauit aliquē reū ad soluen
dū actori aliquā pecunie summā infra cer
tū tps reus non satisfecit certū ē q; epopo/
terit illū excoicare ex tūe nisi soluat infra ta
le tps vl videt q; clerici sūt negligētes z re
missi sunt in diuino officio vl si ē alia iusta
cā vt excoicator dat in defectu ordinarij p
excoicare hoc mō: moneo vos vt tale bñfici
um nō conferat; infra tale tps. alioqn. i. si
pñus feceritis vos ex nūc prout extunc z e
cōuerso ex tūe pnt ex nūc vos excoico. S; z
vez iudex possit excoicare collegiū vl vniū
sitate. Rñ. q; non s; si sint aliq; in vniuer
sitate culpabiles sunt excoicandi no iam
alias si vniuersitas eēt excoicata q; cūq; sub
rogati postea eēt excoicati. licz nou essent
culpabiles qd esse non debet. No. pmo ex
isto. c. q; archieps non p̄t relaxare siam ex/
coicationis lata a subdito sui suffraganei
etiā si notorie appareret iniusta. q; non est
iudex excoicatoris. No. q; valet p̄suetudo
vt possit adiri supior omisso medio et illa
p̄suetudo dabit excoicato p̄tatem ad eundē
omisso medio. No. q; iudex non dz subdi
tū suū excoicare p delicto nisi p̄i ipm mo
nerit vt desistat: si nolit desistere vl satisfā
cere poterit illū excoicare z tūc excoicatio e
rit iustaz renebit. alias eēt iniusta z obebūt
relaxari p supozē sine difficultate. No. q; p
futuris culpis non dz q; excoicari nisi ex
cā rōnabili q; debeat mouere iudicē. No.
q; non p̄t ferri snia excoicationis in corp;
vniuersitatis vl collegij. Sed qd si de sac
to excoicetur collegiū vl vniuersitas. vtrū
vniuersitas sit excoicata vl collegiū excoi
catū. Aliqui dicūt q; non qz collegiū non ē
capax istius censure vt bic dī. S; dicit gl.
tenendū est q; collegiū vl aliud corp; est ex
coicatum z omis de collegio sunt excoicati.
qd verū est q̄sum ad istam eccliam militā
tem z illi qui postea subrogati dñt se tenere
pro excommunicatione z petere relaxationez
a dicta excommunicatione.

Dilectus Ep̄iscopica. quēdā
ticiū dñm tpalez. pu
rabalinū vel aliū dñm tpalē p̄ter
aliquō crimē vl contumaciā excoica. ipm q; p
excoicato in tota sua diocesi fecit publice
denūciari. vñ ip̄e balinus vidēs se a p̄lovi
tari vt leprosus in corde suo fuit ira cōmo
tus p̄ira ep̄m pic. z ip̄z ep̄m pic. i. odiū hu
iusmōi excois spoliari fecit aliq; bonis su
is. z illa bōa violenter occupauit tāq; sua.
Ep̄s pic. vidēs se spoliari bonis suis z il
la p̄ violentiā occupari supposuit interdō
ecclesiastico totā terrā illius dñi tpalis. et
mādauit illud interdiciū seruari. vtz licē
tū fuerit ep̄o pic. p iniuria sibi illata circa
bona tpalia supponere interdō terrā dñi
tpalis accupātis bona. Rūdet ro. pon. q;
sic nā cuiusq; est pm illū a iure se posse defe
dere. vt in. l. vrim atq; iniuria. ff. de iusti.
z iure. z qz ep̄s n̄ erat potēs ad se defendēdū
defensione tpali p̄trapotestātē illi; dñi tē/
poralis. ideo potuit licite supponere inter/
dicto ecclesiastico totā terrā ip̄ius dñi. Et
ponū ro. pon. q; p̄mittit aulibet: immo te
net defendere suū primū cū sibi inferē in/
iuria: alias si negligeret ip̄m. primū desede
re: videret eē p̄iceps z fautor iniuriātis; q;
multo magis p̄mittit alienū se defendere cū
iniuriat in p̄sona sua vel in bonis suis
No. primo ex hoc. c. effectū principalē b;
.c. q; p̄lat; ecclīastic; gladio sp̄iali p̄t se de
fendere contra potentiā tpalē. ideo si aliq; f
iudex ecclīastic; iniuriat ab aliq; selari p̄t
ip̄e iudex ecclīastic; talē iniuriatē excoica
re. vel terrā suā supponere interdō ecclā/
stico. vt bic tex. z ad b; allegat sp̄ p̄ns. c.
No. vltērius ex p̄ncipio. c. illud ad qd
allegatur vim vi repellere licet. ideo potest
clericus ad repellēdā iniuriā sibi. vel in bo
nis suis accipe arma z se defendere z hoc
latius p̄ doc. in. c. significasti. de homici. i.
an. No. q; excommunicatio interdō et
alie censure dicūtur eē p̄pria arma ecclē.
No. q; ecclā habet apud se gladiū in tpa/
lem z sp̄ialem. sed habet gladiū sp̄ialem
actu z habitu. gladiū at tpalez habet solū
in habitu. quod verū est quātū ad exerciti
um iusticie. nam exercitiū m gladij tpalis
in modū iusticie abdicauit a se ecclā z retin
uit solū in habitu s; i modū defēsiōis ec/
p

De sentē. excom. suspē. z inter.

clētia adhuc retinuit exercitiū illud gladij tē
poratio. Flo. q. qlibet tenet defendere suos
p̄ximū ab iniuria eidem p̄ximo illata. Flo.
insup q. negligens de fendere proximitz in
iuriarū videt eē p̄nceps criminis z fouere
ipsū iniuriantes.

Venerabilib⁹ Excōicator a subditis
suffraganeoz archiepi nōn p̄nt ab
soluere. sed excōicator a suffraganeis v̄l of
ficialibus b̄n si ab eo fuerit appellatū. b. d.
principiū hui⁹ ca. istud ca. legi v̄l vsq. ad. §
porro. Casus. Archidiaconus p̄cia. v̄l ar
chiep̄s b̄n l' abbas mōasterij. s. cipriani
subdit⁹ ep̄o p̄cia. ptulit in subditū suū sen
tentiā excōicatoris. excōicator dicit in lam
excōicationis iniustā v̄l nōn dicit iniustāz
sz adinit metropolitanū archiepi m burde.
l' et auditoz omisso ep̄o p̄cia. v̄l nōn possit me
tropolitan⁹ cognoscere an snia sit iusta vel
iniusta v̄l absolnere ip̄m excōicatum. Rn.
q. non qz nō est iudex nec excōicatoris nec
excōicati. idem si ep̄us p̄cia. v̄l et officiali.
excōicanit aliquē subditū suū nā tūc archi
ep̄us burde. nōn posset talē subditū absol
uere z hoc verū est nisi fuerit appellatū ad
ip̄m archiepi. nā tūc posset eū absolueret
iste est vn⁹ casus in quo archiepius hz iuris
dictionez in subditos suoz suffraganeoz.
Sed quid si non fuit appellatū ad supiorē
v̄l possit metropolitan⁹ cognoscere de iu
sticia v̄l iniusticia excōicatoris. Rn. q. non
nisi in duob⁹ p̄mis qn̄ aliq̄s subdit⁹ suffra
ganei fuit excōicat⁹ ad instanciā p̄tis sz co
ram archiepo petit suffraganeū puniri de
iniusticia iuxta. c. sacro. eo. ti. i an. Ali⁹ ca
sus est qn̄ ep̄s suffragane⁹ non processit ad
instantiā p̄tis sed ex suo officio. in his em̄
casibus pōt excōicatoris cōqueri de iniusta.
excōicatione suffraganei corā archiepo.
Nota. p̄xim⁹ q. archiepi non pōt absolte
re excōicati a subdito suffraganei qz nō est
iudex nec excōicati nec excōicatoris Nota
insuper tres casus in q̄bus metropolitan⁹
cognoscit inter subditos suoz suffragane
oz. p̄m⁹ qn̄ fuit a p̄pellatū a suffraganeo vel
et officiali. sc̄b̄s ē qn̄ subdit⁹ suffraganei fu
it a suffraganeo excōicat⁹ z conq̄ritur d̄ in
iusticia excōicatoris apud metropolitanū
v̄l metropolitan⁹ illū puniat iuxta. c. sacro

eo. ti. in an. Tercius casus est quando s̄
d̄ius suffraganei fuit excommunicat⁹ ex
officio iudicis z nō ad instātiā partis

Poro In casibus in quibus
fuit d̄m̄ iurisdictionem de
nolui ad archiepi: archiepi ab/
soluit excōicati a n̄q̄s de cā in cipiāt cogno
scere. z hoc nisi dicat excōicat⁹ p̄ manifesta.
offesa. tūc nō absoluit nisi sc̄tā satisfactōe
b. d. Jste. §. legit vsq. ad. §. sz si ex cā legit
ma. z in eo cas⁹ sic figurat. Dicn̄ fuit s̄. q.
si suffraganeus subditū suū excōicauit in
iuste iste excōicat⁹ p̄t p̄q̄ri d̄ in iusticia corā
supiore excōicatori i aliq̄b⁹ casibus. v̄l cū sit
appellatū ad supiorē: v̄l qn̄ nō fuit appella
tū. sed ep̄s p̄cedebat officio suo n̄ ad instā
tiā p̄tis vel si ad instātiā p̄tis sz perit excōi
catorē puniri de iniusticia iuxta. c. sacro. e.
ti. in an. Sed querit v̄l archiepi a n̄q̄s ex
coicatū absoluat d̄eat inquirere d̄ iusticia
v̄l iniusticia excōicatoris. puta si iudex a q̄
dixit excōicationē iustā ita q. p̄dētelitū
gio sup iusticia vel iniusti. excōicationis re
maneat excōicat⁹ vel v̄l pendente illo lit
gio sit absolud⁹. Rn. ro. p̄s. q. archiepi i
d̄ib⁹ p̄dcis casibus in gressu z excōicati
absolueret recepta p̄t⁹ ab eodē cautōe ido
nea bestando z p̄endo iuri. z hoc v̄l: nisi
excōicator vel actor diceret excōicati p̄ ma
nifesta offesa q̄ casu differret absolud⁹ vsq.
ad octo dies. infra q̄s p̄bare q. est excōica
tus. p̄ manifesta offensa tūc n̄ absoluit alia
absolueret. z hoc qn̄ fuit appel. a diffinitia
v̄l tūc ep̄s cōdēnauit me z monuit sub pe
na excōi. vt solueret iudicio aliquā pecūie sum
mā infra octo dies. certū ē q. ep̄s d̄z excōi
re. r. dies. a n̄q̄s me excōicet n̄ si lapsis. viij.
diebus me excōicet: r. excōi. lapf. viij. die/
bus appellatū volo dicere q. iniuste fui cō
dēnat⁹ z iniuste excōicat⁹: peto corā archi
ep̄o me absolui. Terte archiepi d̄z absolue
re i p̄cipio lit. v̄l qn̄ fuit appellatū ab inf.
locutoria ante diffinitiuam. v̄l ep̄s me ex
communicauit pro suo iure defendendo.
vt in. c. pr. vel memouit vt soluerem pro
curatori meo aliquam pecunie summam:
adeo superiorem peto absolui. certe sū ab
soluendus in principio cause. Idem si fui
excommunicatus pro contumacia dubia
z appellatū a sentētia ad metropolitanū.

tanq̄a sententia iniusta qz volo probare qz fui detentus iusto impedimento nec potui venire ad iudiciū z sic non fui cōtumax peto vt iudex appel. me absoluat in p̄ncipio litis. certe suz audiend⁹. secus si fateret me esse cōtumacē vl̄ mea cōtumacia essz manifesta tūc em̄ non esset absoluedus nisi solutis expēsis z p̄stita cautōe d̄stādo iuri. Sz qd̄ po. qz iudex fecit me citari vt cōpareres in certo loco. sum cert⁹ qz inimici mei sunt absentes. sed tū sunt d̄ primo reuersuri vñ nisi pcuratorē ad me exonerandū qz loc⁹ non est mihi tutus vñ iudex assignauit mihi terminū ad illud probandū qz intermisi no nō cōparui iudex me excoīcauit ego appellauī ab excoīcatione nūc volo adire me/ropolitanū pro obtinēda absolutōne z peto absolui non sum audiendus. Sed po. qz iudex habuerit in se istā cautela z qz pronunciauit illū locū esse tutū non appellauī ab interlocutoria infra decē dies postea me reputantē cōtumacem z vt cōtumacem me excoīcauit. volo nūc adire metropolitanū z pro obtinēda relaxatōe ab excoīcatione z dico qz loc⁹ nō erat mihi tutus. Certe nō suz audiendus qz p̄ interlocutoria a quo non appellauī fuit decisum z terminatū p̄ncipale scz qz locus est mihi tutus z etiā accessoriū qz teneor soluere expēsas anteq̄ sum ab soluendū forma que olim erat vt excoīcatus veniret ad ep̄m aū fores ecclie q̄ ep̄s hēret secū. rj. sacdo. z d̄z excoīcat⁹ se p̄straf ad terrā. postea dicit ep̄s p̄s. penitentialē miserere mei deus. zc. huiusmodi p̄salmo dicitō z totaliter finito ep̄s accipit excoīcatōnē p̄manū z ponit infra ecclēsiā a qua fuerat expulsi⁹ qz fuerat expulsi⁹ a cōie fide/lius. nam ecclia dicit cōto fidelium in gr̄a existentiū. hodie aut̄ non seruat ista forma sz sufficit si ep̄us dicat ego te absoluo ab ista excoīcatione absqz aliqua alia solēnitate. L'appellatōne vt in notarijs. qz si in casu p̄hibito appellaretur non fiet absolutō ante examinationē cause. Lofferat. J. infra octo dies. s̄. co. c. solet in an. z duran̄ sibi octo dieb⁹ debet differri absolutio Lprimo J. i. prius cognoscat an sit cōtumax vl̄ nō Lmine. nam q̄s non d̄z verus contumax licet citatus dixerit nuncio non cōparebo sz si in iudicio dixerit non compebo tunc est

verus contumax. Nota primo qz cū excoīcatus dicit excoīcationem iniustam z p̄ relaxatōe excoīcationis adiuit supiorē anteq̄ probet excoīcationē iustā est absoluedus in p̄ncipio cause nisi excoīcator vl̄ aduersari⁹ offerat se probaturū infra octo dies qz ip̄e fuit excoīcatus p̄ manifesta offensa z si probat qz fuit excoīcatus pro manifesta offensa non relaxabit nisi prius satisfecerit. Nota qz citat⁹ non cōparēs dicit contumax p̄sumptus qz p̄sumptio est qz sp̄enit venire ad iudiciū ex quo non venit non tū dicit contumax manifestus qz admittitur ad probandū contrariū videlicet qz fuit ipedit⁹. p̄bato legitimo impedimto relaxabitur sine difficultate. Nota qz ille d̄z manifestus cōtumax qui in iudicio dicit iudici qz non cōpareret z ideo non est amplius citand⁹ qz citatio fit vt habeat cōiectura de aīo citati an velit cōparere vl̄ non. secus si diceret extra iudiciū puta nuncio qz nō cōpareret. Sed querit qz certū qz nuncio iurato credat si referat aliquē citasse sed qd̄ si est dubiū d̄ mādato iudicis qz dicit nuncio qz habuit p̄ceptū a iudice vniā voce sup̄ p̄cepto iudicis credat nuncio. dicit Jo. an. i nouella qz non. nam p̄ouderare debemus illa sup̄ quib⁹ iurat qz iurat fideliter exequi mandata iudicis z illa referre. nō aut̄ iurat aliud idō non est iuratus an iudex dederit sibi p̄ceptū z ideo cautela est qn̄ quis impetrat citatōnē vniā voce qz faciat illā redigi apud acta. Itē. pona. qz nuncio sine executor dicit qz citatus est verberauerit. vlc̄i tatus dicit qz non cōpareret. vtz de ist̄ credat nuncio sine executori. dicit Jo. an. qn̄ qz q̄sum ad ista non est iurat⁹ sic regulariter creditur nuncio in his que cōcernūt executionē suā sup̄ qua est iuratus in alijs autē non ei crederet. ideo cautela est qn̄ citat⁹ infert iniuriam nuncio citanti qz vocent̄ testes z petat instrumentū sibi fieri. Nota qz si aliquid assignet terminus ad probandū aliquam exceptionē dilatoriā z infra illum terminū non probauit z fuit excommunicatus poterit coram iudice ad quē probare illam dilatoriā z sic habet locū etiaz in interlocutoria illō cōdictum. non allegata in causa p̄ncipali allegabo in causa appellationis. non probata probabo z nō so

lum quando appel. a diffinitiva

Sed si ex causa. Iste. §. legitur vsqz ad. §. sane. si certū est. 7 hoc haberi effectū. Si excoīcatū dicat excoīmunicatiōnem nullā non statim añqz fiat fides de nullitate absoluitur directe sed fiet absolutio ad cautelam. h. d. Dicitū fuit sup. §. primo qd si quis dicat excoīcationē iniustā et petat absolūa supioze est statim absolue dū. Sed pona. qd iudex me citauit vt cōparerem in aliquo loco mihi non tuto. qd tibi sunt inimici mei capitales vel si sint absentes in scio veraciter qd statim sunt reuerfuri. nisi procuratorē meū ad me exouerāduz 7 pponendū istā exceptionē declinatoriam qd locus non est in ibi tuus iudex assignauit mihi in psonaz procuratoris mei terminū pemptoriū ad pbandū illam dilatoriā produci aliquos testes 7 pbauit meā exceptionē. hoc non obstantē iudex pnunciāuit illū locum esse tutum: ab ista sententia appellāui legitime post illā appellatiōez iudex me excoīcauit vl forte me excoīcauit ante appellatiōē sed in excoīcatione sua expressit errorem intolerabile. ego ad iudicē superiorē 7 coram eo pecij sniam excoīcationis declarari nullā. vtrū iudex supioze debeat statim me absolue 7 dicere sniaz nullam. Respondet qd non sed debz me absolue re ad cautelā si 7 quīs absolutiōe indigeaz. Nota qd excoīcatio lata post appellatiōez legitimā est nulla. Nota cū quis dicit sententiā nullā debet hoc probare. pendente tñ probatiōe potest excoīmunicatus absolui ad cautelam.

Note. Iste. §. legitur vsqz ad finē ca. 7 in eo casus sic figuratur. Epūs picta. excoīcauit aliquē suū subdituz 7 excoīcatio est iusta qz fuit excoīcatū pro manifesta offensa. excoīcatū vult adire archiepū burde. p obtinēda ei⁹ absolutiōe vtrū archiepūs burde. possit talē absolue re ac si excoīcatio eēt iniusta. Rñ det qd non sed debet eñ remittere ad excoīcantē epū. vt eñ absoluat facta prius satisfactiōe. Si autē pstatet archiepō qd dicta excoī. esset iniusta tñ statim deberet absolue re 7 remittere ad excoīcatōzē qd verū ē nisi talis remissio fieret ad p̄futationē excoīcationis quia aliq iudices malūt sniam suaz

iniustā retractari p alios q̄ p se. sed si dubitet an sit iuste vl iniuste excoīcatū d̄z eñz relaxare nec tenet remittere ad excoīcatōzē nisi vellet deferre excoīcatōzē. D̄z po. qd aliq̄s ē p̄tumar. iudex p̄t̄ illi excoīcare s̄z vtz poterit eñ mulctare 7 punire pena pecuniaria. Rñ. qd sic. 7 iste est verior intellect⁹: licet aliqui dicāt qd iudex ecclīastic⁹ non d̄z ipōnere mulctā nisi id habeat cōueniēdo s̄z cōsuetudine non p̄t aliquē mulctare. Lōis tñ op̄i. docto. qd iudex p̄t p̄tumarē mulctare siue id habeat p̄suetudo siue non. tñ nō d̄z esse facilis ad imponendū mulctā: sed illaz debet p̄uerrere in p̄os vsus. Sed po. qd excoīcatū dixit archiepō qd snia excoīcatio nis a suo suffragan̄e lata est nulla qz p̄t̄ heterozē intolerabile. si dicat excoīcatōz qd talis uoluit talē occidere vl dedit elemosinā tali pauperi eñ excoīcat⁹ excoīcatōz p̄o asserit illā excoīcationē esse iustā. vtz archiepūs statim debeat excoīcauit absolue re priusqz sibi p̄stet de nullitate sententiē. Rñ. qd non sed eñ potest absolue re ad cautelam. Idē dicendū si excoīcatū dixit se excoīcatū post appellatiōē legitime interpositā tūc archiepūs illū absoluet ad cautelā si 7 inq̄tum absolutiōe indigeat priusqz cognoscat de meritis casus. scdm̄ p̄suetudines. Iste uon refertur ad emendā. s̄z ad casus in quibz iurisdictiō p̄tinet ad archiepū siue de iure siue p̄suetudine. Imbuet. bal. p̄ta si dicat excoīcatōz eñ alius mouerim⁹ sub pena excoīcationis canonice 7 cōpetētē talē t̄ctū netali paup̄i daret elemosinam: hoc tñ non obstantē dedit eidez pauperi elemosinam. eap̄ter ipm̄ t̄ctū ob hāc cām in his scriptis excoīcat⁹. verū tñ licet istud p̄ma facie appareat iniustū. p̄t tñ esse iustū qz iste paup̄ forte est rebellis 7 uon p̄ conuinci nisi illo mō scz necessitate samio.

Decernim⁹. Iudex ecclīastic⁹ potest iudicē secularē cōpellere vt in materia peccati ius canonicū obseruet 7 faciat obseruari. h. d. Pro intellectu hui⁹ ca. est p̄sūponendū qd cū excoīcatō maiorē excoīcatione non est cōicandum 7 peccāt cōicantes qñqz mortaliter qñqz venialiter. mortaliter qñ excoīcat⁹ fuit publicatus. venialiter qñ nondū fuit publicat⁹. Itē repellitur excoīcatū a iudicio inq̄tū

De sentē. excom. suspē. z inter.

77

actor. c. intellexim⁹. 8 iudi. in an. in. c. pia.
de exceptio. eo. libro. Item repellitur a tes-
tificando ab officio aduocationis: z alijs
actis quibuscuq; tendētib; ad suū. honorē
z cōmodū. **Casus.** Ticius excoīcat⁹ ma-
iori excoīcatōe fecit me cōuenire corā iudi-
ce seculari q; forte erā laic⁹. corā quo iudi-
ce seculari mihi obtulit libellū in scriptis
cōcludētē: cui p me petit respōderi. die ad-
ueniente ego excipiēdo pposui q; eidē libel-
lo non tenebar rēdere co z pro eo. q; tici⁹ a-
ctor erat excommunicatus maiori excoīcā-
tione. ticius excoīcat⁹ replicādo pposuit
q; ista exceptio excoīcatōis nō erat admittē-
tenda in foro seculari. vñ iudex secularis
nō curat de ista exceptōe. sed nō obstante
ea vult me pcellere ad respōdēdū libello ip-
sius excoīcati. nūquid est mihi pmissum de
aliquo remedio. Rūdet q; sic. nā debeo ad-
ire iudicem ecclasticū. scz epm loci vt ipse
moneat sub pena excoī. dicitū iudicē seclare
vt admittat istā exceptōnē in foro seculari
z si nō admittat monitione pmissa: ipm ex-
communicabit. Idem de aduocato. vt si ad-
uocatus mei aduersarij sit excoīcatus
maiori excoīcātōe possum cōtra eū
pponere exceptōnē excoīcationis. z si iudex
seclaris nolit illā exceptōnē admittere pos-
sum adire epm vt illū moneat quatenus i
suo foro seclari admittat istam exceptōnē.
Nota p̄io ex hoc ca. q; excoīcatus nō pōt
esse in iudicio vt actor. de hoc iudicis. c. in-
tellexim⁹. z. c. pia. alle. in aliquib; tñ casib;
potest eē in iudicio tamq; actor: vt qñ dix-
it se iniuste agere excommunicatū. **Nota** q;
excoīcatus nō pōt eē aduocatus. c. pos-
sessio nē. 8. de p̄ba. nec pcurator nec nota-
rius z in effectū in quibuscuq; actis iudi-
cialibus repellitur. **Nota** q; excoīcatus
nō pōt ferre testimoniū. **Nota** q; excep-
tio excoīcātōis pōt etiā pponi in foro
seculari: nō solū in iudicio ecclasticō. z i-
stud nō solū procedit de iure canonico. sed
etiā de iure ciuili vt notat Bar. in. l. placet
. l. de sacrosan. ec. fz tñ hōdici foro seclari
istud nō seruaret. sed nō video; quō iudex
secularis qui pōt repellere actorē excoīca-
tū ab agendo z nō repellit sed cū eo cōicat.
posuit euitare maculam peccati mortalis
Glosa hīc querit: vtum excoīcatus pōt

sit facere testamentū. glo. arguit p 25. po-
stea inclinac in hanc ptem q; excoīcat⁹ nō
pōt facere testamentū q; decisio glo se nō pla-
cet docto. sed cōis opi. doct. est q; excoīcat⁹
maiori excoī. pōt facere testamentū. q; spe-
ciale est in aliq; casib; a iure cōiectis
vt quis non possit facere testamentū ergo
tū cōe est in cōtrariū. **Utrū** notari⁹ excoī-
catus possit conficere instrumentum testa-
menti. Respondet q; non.

Cōstitutio Non valet ex-
coīcatio lata
in p̄cipantes nisi fuerit notatim
monitū canonica monitio dicit que habz
dierū interualla. h. d. Emanauit p̄ns. c. ad
declaratiōe. c. statum⁹. 8. eo. ff. vbi dicit
q; licet p̄cipātes cū excoīcatis maiori ex-
coīcātōe incurrāt minōrē excoīcātōe
z peccent mortaliter. tñ non possunt ratōe
ill⁹ peccati excoīcari nisi p̄ fuerint moui-
ti canonice z debite vt desistant p̄cipātō-
ne. istud. c. declarat que dicatur canonica
z debita monitio. **Casus** Dicitū fuit in di-
cto ca. statum⁹. q; añz excoīcator excoīcet
p̄cipātes cū excoīcatis a se debz illos mo-
nere canonice alias nulla esset excoīcatio.
Sed querit que dicatur canonica z debi-
ta monitio. Rūdet q; illa monitio dicitur
canonica in illo casu quādo fuerint p̄ci-
pantes moniti notatim vt desisterēt a p̄ci-
pātōe. z sic non valeret monitio genera-
lis. nam dicit tex. q; monitio debet fieri nō
minatim. Itē debet esse trina. i. facta trib;
edictis. vñ vno p̄uip̄torio. p̄ oibus z ille tri-
ue monitōes dūt habere interualla aliquo-
rū dierū z non in cōtinenti. nisi causa ratio-
nabil⁹ suaderet vt illa fieret absq; aliquo i-
teruallo dierū vt si q̄s moneat vt restituat
vrozē alicuius vel desistat a p̄cipātōe
ip̄ius si daret interuallū dierū iste detinēs
vrozem interim teneret eandem licet in iu-
stē z infra illud temp⁹ non posset excoīcari
ideo debet artari tempus vt infra biēne tē-
pus restituat forte infra. xxiiij. horas vñ
illud biēne tps nō tenere. hīc usq; durat
tenere ill⁹ p̄stū. **In** hoc casu p̄deret
ista verba in hoc casu q; facit ad multa vt
dicam statim. **Nota** p̄io ad hoc vt dicat
monitio canonica in casu. c. statum⁹ alleg.
debent moniti notatim exprimi in monitō

ōne sed qualiter intelligatur istud. Rñdet
 hosticū. q̄ intelligendū est q̄n monens. in
 tendit aliquos excoicare noitū. debz etiā
 illos monere noiatūm vt si iudex intendat
 excoicare petrū debet illū noiatūm monere
 sed si iudex non intendit excoicare noiatū
 s; solū in gñe sufficit mōere i gñe hoc mō.
¶ Nonem⁹ sub pena excoicationis oēs pro
 chianos talis ecclesie ne tali excoicato ma
 iori excoicatione p̄cipent seu cōcent Si
 postea inuenio petrū p̄cipisse cū ip̄o non
 possum excoicare noiatūm sed solū genera
 liter 7 in cōfuso. verūtamē glo. 13 cōtrariū
 7 mōuet p̄ verba hic p̄sita in hoc casu. q̄a
 ter. intendit inducere specialitatē in hoc ca
 su 7 tamē non esset aliqua specialitas in h
 casu si p̄dca opinio cēt vera. id dicit mōd.
 q̄ in hoc casu siue excoicator intendat exco
 municare generaliter siue noiatūm d; noia
 tum monere hoc modo. **¶** Doneatis tales
 vt desistat a p̄cipatōe. Nota q̄ tres moni
 tiones que dñt precedere excoicatōem dñt
 habere interualla nec possunt fieri cōtinue
 7 ad minus inter quālibet monitionē dñt
 esse duo dies. ex quo iste tex. loq̄tur in plu
 rali. 7 si fiat vna monitio p̄emptoria p̄ mi
 nori debet p̄tinere sex dies pro hoc est glo.
 in l. p̄perandū. l. de iudicijs. l. ad p̄empto
 riū. ff. de iudi. p̄t tamē excoicator ex causa
 abbreniare illd̄iēpus vñ potest dicere. mo
 nco te vt infra tres dies desistas a tali p̄tici
 patione. 7 hoc p̄ p̄mo edicto. 7 si nō desistas
 moneo te secūdo vt desistas 7 elapso termi
 nō poterit dicerem dco te tertio vt desistas
 quib; tribus terminis elapsis poterit illū ex
 coicare vñ si velit se expedire vnico cōtextu
 poterit dicere. monem⁹ oēs 7 singulos pro
 chianos vnica monitione canonica 7 p̄
 prozia pro oibus vt desistant infra sex dies
 a p̄cipatōe. quoz sex dierū duos pro p̄
 mo duos p̄ secūdo 7 reliquos duos pro ter
 cio 7 p̄emptorio termino assignamus.

¶ **P**resenti. Dicitur fuit sup̄ ca.
 venerabilibus q̄ q̄n
 quis dixit excoicationem s; se lataz
 esse nullamz peti relaxari ab excoicatione
 ad cautelam q̄ ip̄e est audiendus. Sed po
 nam⁹ q̄ aliquis fuit interdictus nō autē ex
 coicatus 7 dixit interdictū nullū petendo
 relaxari ad cautelam vtrū sit audiendus.
 Rñdet q̄ non q; relaxatio ad cautelam nō

habet locum in interdictis sed soluz in sen
 tentia excoicationis. sed differt relaxatio
 interdicti vsq; ad finem cause.

¶ **Q**uicūq; Dñs licentiā occide
 di vscapiendi vñ gra
 nandi excoicatorē vñ illū ad cuius
 instantiā fuit lata excoicatio incurrit sentē
 tiā excoicationis ip̄o facto nisi re integra
 licentiā datam reuocaret. 7 si excoicationē
 ip̄am p̄ duos mēses sustinuerit ab ea absol
 uti non poterit nisi a papa. h. d. Casus. Ali
 quis iudex secularis eo q̄ p̄turbat in r̄sidi
 cationē ecclesiasticā fuit excoicatus auctori
 tate iudicis ecclesiastici ip̄e ex hoc indigna
 tus dedit mandatiū subditis suis occiden
 di excoicatorē vñ eū incarcerandi vñ ipsum
 aut p̄tes suos seu amicos grauandi vñ il
 lum ad cuius instantiāz fuit lata excoica
 tio vtrū ex datione but⁹ p̄cepti incurrat ali
 quā penā. Rñdet ro. pon. q̄ nisi p̄ceptū su
 um reuocauerit re integra ip̄o facto incur
 rit sniam excoicationis. 7 si p̄ duos mēses
 illā sustinuerit nō poterit absolui nisi a pa
 pa. 7 si p̄cessus fuerit ad captiōnē bonoz
 nisi restituerint infra septem dies incurrit
 sniam excoicationis. Quid de illis qui ac
 ceptant licentiā vtrū incurrūt aliquā penā.
 Rñdet ro. pon. q̄ sic. nam incurrūt excoi
 cationē ip̄o iure 7 si illam p̄ duos mēses su
 stinuerint non poterūt absolui nisi a papa
 Idem si suo p̄prio motu volentes cōplacere
 re excoicato grauauerint excoicatorē vñ il
 lū ad cuius instantiāz fuit lata excoicatio vñ
 eoz consanguineos 7 affines vel amicos.
 nam incurrunt excoicationē quā si p̄ duos
 menses sustinuerint nō poterunt absolui
 nisi a papa.

¶ **I**udex. Si malefactor capt⁹
 a iudice laico dicit se
 dericuz huius rei cognitio spectat
 ad iudicē ecclesiasticū. 7 si notorie habea
 tur pro clerico statim remittitur. Si autē
 prius gerebat se p̄ laico licet d̄p̄chēsus su
 erit in habitu clericali non sit remissio do
 nec fuerit de clericatu p̄batum. sed inter
 iudex laicus contra eū nō p̄cedet. h. d. Ca.
 Aliqs ritus erat su spectus vñ diffamatus
 de aliquo delicto. p̄pter illam suspiciōnē fu
 it p̄ iudicē secularē captus 7 incarceratus.
 postea cum iudex secularis velleret de crimī
 ne cognoscere 7 contra eum procedere ip̄e

recipiēdo p̄posuit q̄ erat clericus: 7 q̄
 cognitio illius criminis spectabat ad iudicem
 ecclesiasticum: quare peiebat remitti
 ad iudicem ecclesiasticum. vel forte nō pe-
 rebat. sed iudex ecclesiasticus illum requisit
 nit. iudex vero secularis noluit eum remit-
 tere sed dicebat q̄ ipse non erat clericus. Ex
 isto ibematz oritur tria dubia. Prīmū
 dubium est ad quem spectat cognitio huius
 inmodi cause viz. ipse criminofus sit cle-
 ricus vel non hoc est vtrum iudex ecclesiast-
 icus cognofcit de ista causa vt ipse iudex
 secularis. Secundū queritur supposito
 to q̄ cognitio huiusmodi cause spectet ad
 iudicem ecclesiasticū. an remaneat iste sub
 custodia iudicis secularis vel sit remittē-
 dus ad iudicē ecclesiasticū. Tercio querit̄
 supposito q̄ iste debeat remanere apud v-
 nū istozum iudicem. an debeat iudex secu-
 laris p̄cedere ad decisionem cause. Ad pri-
 mā questionem respondetur q̄ cum in ca-
 su isto agat̄ de re sp̄iali iudex secularis nō
 potest cognofcere de ista cā ne c̄fiet proba-
 tio corā iudice sc̄lari. Ad sc̄dam q̄nē r̄i-
 detur. an iste detent̄ p̄ iudicē laicū repu-
 tat̄ cleric⁹ corā fama et criminatione vulgi 7
 p̄ clerico se gerebat ante captionez. 7 i isto
 casu fiet remissio ad iudicē ecclesiasticū. 7 si
 postea appareat q̄ sit laic⁹ iudex ecclesiasticus
 illum remittet ad iudicē sc̄larē. si at̄ corā sa-
 ma nō reputabat̄ clericus an̄ captione. qz
 non incedebat in habitu clericali. tunc re-
 manebit in carceribus iudicis secularis. s3
 vtz pendēte ista cognitōe vtrū sit clericus
 vel nō iudex nō poterit p̄cedere ad cogniti-
 onē cause principalis. R̄idet q̄ illa q̄stio
 est p̄iudicialis 7 faciet sopire q̄nē p̄ncipa-
 lē. Cognitō dubitatis an sit cleric⁹ vel nō
 p̄ncipal̄ ad iudicē ecclesiasticū vocato t̄n iudicē
 sc̄lari 7 illo c⁹ infest. qz forte fuit captus
 ad instātiā p̄is. Et cā q̄re isti sūt vocādi ē
 ista. qz forte iudex ecclesiastic⁹ p̄nūciaret istuz
 clericū. 7 forte eēt cleric⁹ q̄ eēt degradat⁹: qui n̄
 deberz gaudere p̄uilegio clericali: v̄l fuit go-
 liard⁹ 7 fuit p̄uar⁹: p̄uilegio clericali. ideo isti
 quoz infest sunt vocādi q̄n cognofcitur
 an iste sit clericus vel non. [vestes] non
 dicit vestem in singulari quia in vestibus
 inferioribus non debet habere habitū dif-
 formē. ideo iura loquētia d̄ ista materiā lo-

quōtur semp in nūero plurali. Nota pri-
 mo q̄ iudex secularis siue meū excomuni-
 cationis potest capere clericū in delictis de
 prebenfuz absq̄ metu excommunicationis
 licet text⁹ h̄ non dicat. sed vtrū istud verū sit
 etiam sine licentia iudicis ecclesiastici. Do-
 ctiores dicūt q̄ si iudex secularis videat q̄
 clericus criminofus non sit in periculo re-
 cedendi 7 possit habere licentiā a iudice ec-
 clesiastico non debet talez clericū capere
 auct̄itate sua p̄pria alias incurreret excom-
 municationem. sed si video q̄ p̄sculum sit
 in mora 7 q̄ talis sugeret 7 sic criminē rema-
 neret impunitū potest talez clericū capere
 absq̄ metu excommunicationis non tamen
 ad finem retinendi 7 illū clericū puniēdi
 de crimine sed ad finē ipm̄ remittēdi suo
 iudice ecclesiastico. Et quis iura dicat q̄
 quando quis temere inieci manus violē-
 tas in clericū incurrit sententiā excomu-
 nicationis. tam in hoc casu non facit teme-
 re nec incurrit excommunicationē. Nota
 q̄ quādo clericus criminofus suū captus
 p̄ iudicem secularē 7 peiatur remitti ad iu-
 dicem ecclesiasticū debet remitti iudicē ec-
 clesiastico. 7 questio vtrū talis sit clericus l̄
 non p̄tinet ad iudicem ecclesiasticū. L. omni
 inuouatione cessante. C. d̄ sacrosan. eccle-
 ybi dicitur q̄ si coram iudice seculari emer-
 gat aliqua q̄o sp̄ialis debet fieri remissio
 ad iudicem ecclesiasticū. Nota q̄ pendente
 quēstione ista an sit clericus v̄l laicus non
 debet iste remanere sub custodia iudicis se-
 cularis sed ecclesiastici si ante deprebenfū-
 onem reputabatur clericus. Item nota q̄
 si ante captioneē gerebat se pro laico non
 debet remitti ad iudicem ecclesiasticū: do-
 nec su cognitū an sit clericus. Nota q̄ licz
 captus ante captioneē gerebat se pro lay-
 co. tamen q̄o an sit clericus vel non est q̄o
 p̄iudicialis 7 facit dormire 7 quiescere cau-
 sam principalem.

Statutum Non tenet suspē-
 sio vel interdictū 7
 lata in participantēs non p̄missa
 monitione canonica. b. d. Casus. Dicitur
 fuit. s. in. c. stauim⁹. eo. ti. q̄ iudex non po-
 test excoicare p̄icipātes cū excoicatis a se
 maio. excoicatioē nisi p̄cesserit cāonica mo-
 nitio: s3 nunqd̄ sine cāonica monitōe p̄-

suspendere v[el] interdicare p[ar]ticipateo c[um] ex-
 cōicatis a se maiori excōicatione. Rūdet q[ue]
 notū q[ue] idem est dicendum in istis duabus
 sententijs sicut dicitū fuit in sententia excōi-
 cationis v[er]o q[ue] non possit index suspende-
 re v[el] interdicare participates c[um] excōicatis
 nisi premissa monitione canonica.

Licet Per negligentia prosequen-
 tis debito tpe appellatione
 sua excōicatio postea lata non con-
 ualescit. sed tū debet v[er]itari donec de sine
 nullitate docuerit. h. d. Casus. P[ro] q[ue] sui
 conuētus corā iudice eccl[esi]e. corā quo p[ro]-
 sui aliq[ua] exceptionē declinatoria forte q[ue]
 erat p[er] sanguine[em] aduersarij mei v[el] aliqua
 exceptionē dilatoriam p[ro]posui. iudex n[on] oluit
 admittere istā exceptionē. sed p[ro]nūciauit q[ue]
 ea non obstāte p[ro]cederet in p[ri]ncipali. v[er]o ap-
 pellauit in scriptis z legitime exp[re]ssa causa
 rationabili in mea appellatōe sibi pec[ca]tū c[um]
 debita instātia vt mihi daret ap[osto]los qui iu-
 dex d[omi]ni mihi ap[osto]los refutatorios assignā-
 do mihi terminū ad procedendū corā ipso
 in p[ri]ncipali. qua die adueniēte n[on] p[ro]parui:
 ideo tanq[ua]m cōiuracōe me excōicauit. certū ē
 q[ue] si causa inserta in mea appellatōe sit ve-
 ra non sum excōicatus. Accidit q[ue] n[on] fui p[ro]-
 secutus meā appellatōe sed ip[s]a mea apel-
 latio fuit de f[aci]ta q[ue] debeo facere. certe d[omi]no
 redire ad excōicatorē ad p[ro]cedendū in p[ri]nci-
 pali. Sed p[ro]na. q[ue] causa inserta in appella-
 tione mea p[ro]pter quā appellauerat vera. z n[on]
 fui p[ro]secutus meā appellatōe licet causa
 q[ue] appellauit sit vera tū presumit falsa ex q[ue]
 non fui p[ro]secutus meā appellatōe vt ē ve-
 rifimile q[ue] causa illa est falsa z iudex d[omi]n[us]
 hoc non obstāte publicare excōicatum. S[ed]
 nunq[ua]m de f[aci]tione appellatōis potero p[ro]bare
 q[ue] excōicatio est nulla q[ue] appellauit ex causa
 legitima certe sic n[on] tū corā iudice ad quē
 appellauit sed corā iudice a quo. sed interim
 me publicauit excōicatum nisi petā b[en]eficiū
 absolutōis ad caurelā: No. ex hoc. c. q[ue] q[ue]
 tūcunq[ue] q[ue] appellauerit a sententiā interlo-
 cutoria iudicis infra causa rationabili ap-
 pellatione videlicet tali que si esset vera de-
 beret legitima interpretari p[ro]pter hoc n[on] est
 suspensa iurisdicō iudicis a quo. s[ed] ea ap-
 pellatione non obstāte poterit in p[ri]ncipali
 negocio p[ro]cedere. No. insup[er] p[ri]ncipales ef-

fectū ad quē emanauit p[ri]us. c. v[er]o q[ue] si ap-
 pellāus p[ro] negligentia suā non p[ro]sequatur
 appellatōe sed appellatio efficiat de f[aci]ta
 p[ro]pter hoc conualescit excōicatio p[ro]cumlata
 post appellatōe legitima. n[on] est presump-
 tio de falsitate cause appellatōis

Si clericos. Prelatus capere
 faciens clericus
 p[ro] laicos nec est excōicatus nec ip[s]i
 capiētes. z si clericus det fideiussores v[er]o
 neos de parēdo iuri detineri n[on] debet nisi
 iusta causa id suadeat. h. d. P[ro] intellectu
 hui[us]. c. est p[ro]supponendū q[ue] habet in. c. acti
 cleric[us]. d. iud[ex] in an. videlicet q[ue] p[ro]punitio ele-
 ricoz spectat ad iudicē eccl[esi]asticū z non se-
 cularem. Est p[ro]supponendū q[ue] iudex eccl[esi]-
 sticus non debet clericū detinere in vincu-
 lis. Casus. Est aliq[ui]s clericus qui est sus-
 ctus de delicto. non in est in corrigibilis iu-
 dex eccl[esi]asticus v[er]o videns q[ue] non potest eum
 capere p[ro]pter potentia ip[s]ius cleric[us] in specū
 v[er]o forte q[ue] non habet captione extra septa
 domus ep[iscop]alis mādauit iudici secl[ar]i vt ta-
 lem clericum caperet z retineret in carceri-
 bus. q[ue] fecit ip[s]e iudex secl[ar]is. v[er]o capiēs
 z etiā ep[iscop]us mādas z executores mandati
 sint excōi. videt q[ue] sic q[ue] in iudicis man[us] v[er]o
 lentas in clericū z mandans incurrit excōi-
 canonē: Hoc tū non obstāte r[ati]o. p[ro]p[ri]a.
 dicens q[ue] tales non incurrit sententiā ex-
 cōicationis. Sed p[ro]p[ri]a. q[ue] ad mandati iudi-
 cis eccl[esi]astici iudex secl[ar]is cepit talē cle-
 ricū z eū incarcerauit z ad requisitionē iudic[is]
 eccl[esi]astici eū sibi restituit. iste clericus sic
 cap[er]e offert dare fideiussores vt iudicio si-
 sti. v[er]o iudex eccl[esi]asticus d[omi]n[us] recipere istos
 fideiussores z talem clericū relaxare sine es-
 largire z dimittere. Rūdet q[ue] sic nisi crimē
 esse adeo graue q[ue] verisimiliter temere d[omi]n[us] absen-
 tia istius cleric[us] dimittat suos fideiusso-
 res z fugiat. sed tunc non esset liberandus
 s[ed] deberet remanere in carcerib[us]. id est d[omi]n[us]
 re ciuili q[ue] criosus n[on] est detinendus in car-
 cerib[us] si offerat fideiussores nisi crimē eēt
 tā g[ra]ue q[ue] timere de fuga criosi. No. p[ro]mo
 q[ue] laic[us] capiēs clericū de mādato iudicis ec-
 clesiastici n[on] incurrit sententiā excōicatis q[ue]
 illd[omi]n[us] n[on] facit iniuriose z temere s[ed] licite. No.
 illd[omi]n[us] ad q[ue] alleg. p[ri]us. c. q[ue] detinēs clericus
 in carcere incurrit sententiā excōicatis z pau-

De sentē. excom. suspē. z inter.

ci iudices in hoc enadūt sniam excoicatio nis. qz multo rēns ppter maliciam detinet clericos corpaliter in carcerib⁹ suis z sic incurrūt sententiā excoicationis. Nota qz criminolus captus pro delicto suo offert dare fideiussores est dimitendus.

In sentēcia. Interdictio clerico nō est interdicitus populus. nec econtra interdicitur civitate ppter delictū dñi ciues extra civitatem possunt audire divina. z interdictio populo singulares ppli intelliguntur interdici. **Causus.** Ponamus qz clericus civitatis pictaven. est interdictus vtrū etiam populus. Rñdct qz non. Sed ponam⁹ qz ppter delictū dñi vlt maioris huius civitatis fuit civitas interdicta nunq̄d cines qui non sūt culpabiles possunt audire divina extra civitatem. Respondet qz sic non aut in civitate. Sed ponam⁹ qz ep̄s picta. supposuit interdictio ecclesiastico populo istius civitatis. vtrū sola vniuersitas videatur interdici vlt etiā omnes p̄culares de populo sint interdici. Rñdct qz non solum tota vniuersitas videtur interdici. sed etiā omnes p̄culares civitatis. Nota p̄mo qz licet d̄ ture communi sententia excoicationis nō possit proferri in collegiū sine vniuersitate. tū p̄t pferri sententia interdici. z in hoc differūt sententia excoica. z interdici. Nota qz interdictio clero alicui⁹ loci nō videt̄ interdici p̄ls. nec econtra. interdictio populo nō videt̄ clericus interdici. nā licet appellatōe populi comprehendatur oēs ciues nō tū comprehenduntur oēs hoies alterius p̄fessionis vt sunt clerici. nā duo sunt genera hoim. quidam sūt clerici alij sūt laici. Nota qz interdictio loco nō videt̄ cines siue habitatores loci interdici. ido extra locum interdici poterūt audire verba diuina. Nota effectū interdici qñ p̄fert̄ in personā. videlicet vt illi persone denegat̄ auditio diuinorū officiorū. z etiam denegat̄ sacramenta. tamen sacramētū baptismi cōfirmationis z penitentię p̄nt recipi ab interdico. z etiam in loco interdico.

Si civitas. Interdicta civitas z suburbia z cōtinētia edificia dicuntur interdici interdici vero eccia capella cimiteriū vlt

detur interdictū. h. d. l. Ca. Pona. qz papa vel legatus vel ali⁹ index ecclesiastic⁹ supposuit hanc civitatem sub interdictō ecclesiastico nō facta mentione de suburbij z burgo sc̄i hilarij. qd̄ non ē de ciuitate. vtz in d̄cā citate dicant̄ suburbia eē interdicta. Rñ. qz sic: ita: qz nō est licitū populo audire divina suburbij alis interdictū eēt modice effect⁹. nā habitatores de facili haberēt accessū ad suburbia. Sz po. qz aliq̄ eccia ē supposita interdictio. vtz capelle ip̄i vigne sint interdici. Rñ. qz sic. z nō solū capelle. sz etiā cimiteriū prim. Nota p̄mo qz dñia est in civitate. castz. opidū. vrbē. z villā. nā civitas dicitur civitū vnitās. z sic edificia z structure muroz nō dicitur civitas. sz congregatio hominū appellat̄ civitas. sz appellat̄ vrbis nec est de substantia civitatis qz ibi sit ep̄s. nā anteq̄ eēt ep̄i erāt civitates z administrabāt apli coiter. sed voluerūt contendere inter se. ido fuerūt distincti qz vn⁹ administraretur infra certos limites z sedes eius collocaret̄ inter cines. Castz d̄: qñ casa arctā nā nō debet esse diffusam ne ipe guerre egeat magna custodia hoim z vicinalibus. Opidū dicit̄ magnū z amplū castz. z necesse est qz sit amplū vt hoies ipe guerraz possint in eo retrahere bona sua villa stricte accipiendo accipit̄ pro illa qua casa que est in rure ordinata ad reponendū instrumenta agri vt sunt aliq̄ in agris z vineis suis habent aliquā partem casam in qua reponunt instrumenta sua. sed large accipiunt p̄ congregatione hoim se collocautiū in tra edificia que non sunt vallata muris nec clausa muroz ambitū. Nota qz in loco interdico non est quis sepeliendus.

In qui i ecclesia. Celebrius missam poluta vlt presente excoicatio non efficitur irregularis. secus est de illo qui celebrat i ecclesia interdici. h. d. l. Causus. Aliquis rēns in ecclesia aliquem iniuriose verberavit vsqz ad anguinis effusionem vel aliquam mulierem cognovit carnaliter etiam vxorem propriaz sic ecclesia est polluta. nunquid celebrantes in tali ecclesia polluta efficiuntur irregulares. Respondet qz nō nam celebrantes in loco polluto non contrahunt irregularitatem nisi

De sentē. excom. suspē. z inter.

nerit cautum in iure expressum. idem dicitur dum est de illo qui celebrat scilicet presentate excoicatio maiori excoicatione. Sed po. q̄ aliqua ecclesia est supposita interdico ecclīastico aliq̄s in ea celebrant vtrū efficiat irregularis. Rūdet q̄ sic nisi impetret a roma. ponti. vi possit celebrare diuina etiam in loco interdico. z ialem celebrantē i loco interdico solus papa potest absoluerē z efficiat talis celebrās ineligibilis actiue z passiue. hoc est non potest eligere nec eligi Nota p̄mo q̄ effusione sanguinis humani in iuriose facta poluit ecclesia. Nota q̄ i ecclesia poluta non dñt diuina celebrari s̄ prius p̄ ep̄m debet talis ecclesia reconciliari. Nota q̄ celebrās diuina ecclīa poluta ē puniendus ad arbitriū superioris. Nota q̄ celebrās in loco interdico contrahit irregularitatem. Putaq̄ irregularis efficiatur ineligibilis actiue z passiue. Nota q̄ celebrās presentie excommunicato non contrahit irregularitatem s̄ est proxim⁹ irregularitatis. q̄ est suspensus z durante suspensione non d̄z celebrare z si faceret ē puniendus.

Quoniam ^{Zepe interdici} ^{crisina die cene cō} ^{fici potest z cām reddit. h. d. Pro/} ^{intellectu ea. est presupponēdū. p̄io q̄ sc̄m} ^{baptismi z sc̄m z confirmationis ipe interdico} ^{est licite conferuntur. Hic presupponitur} ^{sc̄do q̄ in his duobus sacramētis vtrū} ^{crismate. nam in sacramento baptismatis} ^{imponitur per presbiterum in vertice capi} ^{tis z in sacramento confirmationis p̄ ep̄m} ^{quem est presupponēdū q̄ crismate vete} ^{ri non est vtenēdū. nam crisma debz combu} ^{ri in fine anni. Casus. Tertuz est q̄ sacra} ^{mentū baptismatis z confirmationis pos} ^{sunt conferri ipe interdici. D̄z po. q̄ ciuitas} ^{picta. sn̄i supposita interdico. vtrū} ^{crisma tempore cene possit confici in ciuitate} ^{picta. Respondz q̄ sic q̄ in die cene do} ^{mini p̄ exercitio illi⁹ anni debz fieri crisma} ^{pp̄ter indigentias quia non vtrū crisma} ^{te veteri post annum.}

Item ^{Ca. est. Aliquē interdici} ^{us est exēptus v̄l non exēptus fm̄} ^{aliq̄s. puta q̄ index ecclīasticus aliq̄e suū} ^{subdiū excoicauit non i scriptis v̄l alio mo}

do. certū est q̄ sibi est interdico ingress⁹ ecclēsie. Donam⁹ q̄ durate interdico ingres⁹ sus̄ ecclēsie talis celebrat. nūquid efficiatur irregularis. certū est q̄ sic. Sed po. q̄ aliquid est interdico ingressus ecclēsie durate interdico non est ingressus ecclēsiā nec celebrant diuina. z sic nō p̄traxit notā irregularitatis. s̄ añq̄ eēt finita illa interdico: mortu⁹ est. vtz sit ei interdico ingress⁹ cimiteriū vel ecclēsie. Rū. q̄ sic. ideo p̄ mortez nō d̄z sepeliri in cimiterio ecclīastico: nisi interdico fuerit relaxatū. S̄z po. q̄ aliq̄s fuit suspensus vel interdico: ille appellatur. vtz per appellationem sit suspensa sn̄a interdico vel suspensionis. Rūdet q̄ non.

Religioso ^{Habemus q̄ si re} ^{ligiosi alicui⁹ mo} ^{nasterij se verberauerit in claustris} ^{monasterij q̄ abbas illos pot̄ absoluerē in} ^{illis casib⁹ in quib⁹ ep̄s pot̄ absoluerē Jic} ^{habem⁹ q̄ si religiosus iniecit man⁹ vio} ^{lentas in clericū debet absolui a papa. z n̄} ^{pot̄ absolui ab alio. q̄ a papa. sed vtrū hoc} ^{sit veruz indistincte siue iniectio violenta} ^{sit lenis vel atrox. Respondetur q̄ iura s̄} ^{dicentia sunt intelligenda in his casib⁹ in} ^{quib⁹ quis iniiciens man⁹ violentas} ^{in clericū non possit absolui a suo ep̄o. nā} ^{etiam si sit in ops religiosus vel detentus} ^{infirmiūte vel alia causa legitima possit} ^{excusari vi non accipiat iter romanū pos} ^{test eū ep̄s absoluerē etiā de casib⁹ refer} ^{natis se. s̄. S̄z po. q̄ qdā ricinus laicus in} ^{tranū religionez eo animo vi elapso anno} ^{probationis saceret probationē. accidit. q̄} ^{durate āno probationis aliq̄s iniectit ma} ^{nus violentas in eū. vtz sit excoicat⁹. Rū. q̄} ^{sic eo q̄ erat spes de clericatu z religione.}

Et ^{Pro intellectu huius} ^{capit. ē presupponēdū} ^{q̄ incidēs in canonē si q̄s suadēte diabolo} ^{xrii. q. iiii. n̄ p̄t absolui a suo ep̄o sed a solo} ^{papa. si iniectio fuerit enormis. ideo dicūt} ^{aliq̄. etiā si iniectio fuerit mediocris z hoc} ^{nisi in articulo mortis v̄l nisi haberet alij} ^{quod aliud legitimum impedimentū. vtrū} ^{posset ire ad papā p̄obinēda sua absolui} ^{ide Ca. Inieci manus violentas i clericū} ^{z atrociter sic sum excoicat⁹. a qua excoi} ^{atione non possum absolui nisi a papa: sed}

De sentē. excom. suspē. z inter.

eo q̄ eram in periculo mortis p̄stitutus p̄pter infirmitatē v̄l eo q̄ volebā intrare bellū vel mare p̄cū b̄nificiū ab solutōis a meo diocesano v̄l simplici sacerdote fui absolutus. lapsō impedimēto pueni ad sanitates v̄l fui regressus ab ello v̄l mari. nunq̄d citius q̄ potero debeo adire papā p̄ obtinēda absolutōne q̄ me absolues absolutū cū hac cautōe vt parerē mādatis pape R̄n. sic z si non fecero ip̄o facto incido in pristinā excoīcatōem. Sed q̄d cū incidissem in excoīcatōne pristinā accessi ad papā z obtinui absolutōne sub hac forma q̄ papame absoluebat sed q̄ ignorabat qualitatē meam z meas facultates remisit me ad meuz diocesanū pro penitētia suscipienda z satisfactōne z iniunxit mihi vt infra tres mēses presentarem me conspectui diocesanū. infra illū terminū non presentari me corā meo diocesano nunq̄d reincidaz in pristinā sententiā excoīcatōis. certe sic

Ho. p̄mo q̄ cōstituit̄ in piculo mortis p̄t absolutū a sententiā caōnis v̄l hominis. z a simplici sacerdote etiam si absolutio sit refutata roma. pon. nam in refutatis aplice sedi excipitur periculū mortis. Et in periculo mortis potest quis absolutū a simplici sacerdote a quacūq̄ excoīcatōe. **Ho.** duos casus in quibus absolutus ip̄o factō incidit in pristinā excoīcatōnem. reglariter contract. Primus casus q̄n fuit absolutus p̄pter imminens piculū qui cessante piculo non potuisset absolutū nisi a papa z se presentare debet corā papa q̄ citius potest cessante periculo. Alius casus est q̄n quis absolutus fuit a papa q̄ papa eū remisit ad diocesanū vel ad aliū si non representat se infra tempus ip̄o facto incidit in pristinā excoīcatōnem.

Qum quis. Si p̄secutionē in clericū factam sine meo mandato ratam habuerit excoīcat̄ sum si percussio fuerit meo nomine facta alias secus. **h. d. Casus.** Et cū me offendit aliquis meus familiaris volens michi cōplacere z vindictā sumere noīe meo sine mandato ticiū verberavit iniuriendo in eū manns violētias certū est q̄ tpe est excoīcatus. sed v̄trū sim excoīcatus R̄n. ro. pon. cū d̄ distinctione aut habuit ratam

tam iniectionez q̄ postq̄ me familiaris factū michi retulit ip̄m occulta uilaudādo factū z tūc incurro sniam excoīcatōis aut nō habui ratū illud factū z tunc nō sum excoīcat̄. Sed q̄d pona. q̄ nō fecit noīe meo sz alio nomine tūc scini q̄ ille verberauerat inimicū meū michi placuit z in corde meo habui gratiā z gauisus sum v̄trū incurrā sniam excoīcatōis. certe non. q̄ qd noīe meo non fuit gestū ratū habere non possuz. Sed quid in primo casu q̄n ex ratibabitōne tu cido in excoīcatōne v̄trū sim excoīcatus a tpe ratibabitōis vel a tpe iniectionis. R̄n. q̄ a tpe ratibabitōis n̄ a tpe iniectionis. nam ratibabitō retro trahit et mandato equiparatur. i. suz excoīcatus ac si mandassem. Et scdm̄ doctores ratibabitō habet suū effectū a tpe ratibabitōis z n̄ ante. **Ho.** primo q̄ si q̄s noīe meo de linquat nō suz puniendus nisi illud delictū factū habeam ratū. Nota magis specificē q̄ si q̄s noīe meo iniecerit manns violētias in clericū non suz excoīcatus nisi illā iniectionē ratificem. Querit̄ de qua ratificatōne intelligit̄ v̄trū necesse requiratur q̄ sit ratificatio appares. v̄l sufficiat q̄ sit ratificatio nō appares. P̄ta aliq̄s meū inimicū verberavit noīe meo. ego postq̄ scini factū illū celavi in domo mea certū est q̄ suz excoīcatus. q̄ ista ratificatio est appares. sz q̄d non ratificavi per exteriora signa sz in corde meo fui contentus z ip̄m laudavi sz per exteriora dixi q̄ non aduocabā tale factum z illū repuli a domo mea. R̄ndet glo. q̄ q̄s tum ad deū suz excoīcatus et peccavi mortaliter. sed q̄ntuz ad eccliam militantē que non indicat de occultis non sum excoīcatus. Nota q̄ ea que non sunt gesta nomine meo nō possuz rata habere. **Ho.** q̄ si q̄s verberavit inimicum meū licet habeā ratū dū modo non sit noīe meo nō sum excoīcat̄.

Alma mater. **Casus.** Vidi m̄ sup̄ p̄ totū discursuz huius tituli maxie in. c. si snia. in. c. licuitas. z in pluribus alijs. c. q̄ tēpore interdicti diuina officia non dñe celebrari in locis interdictis nec ministrari sacramenta ecclastica exceptis aliquib̄ casibus. Sed v̄trum tēpore interdicti debeat denegari sacramentuz p̄nie iura antiq̄

circa morientes admittit s; de sanis nihil dicit. Rñ. ro. po. q; non solū morientibus sed etiā sanis non d; denegari sacramentū penitentie etiā tpe interdicti dūmodo non sint excoicati. Item dūmodo non sint illi ppter quoz culpā sit posituz interdictū & h; vez nisi p̄stita cautōe de qua in litera s; vtrū sit indistincte verū q; tpe interdicti n̄ dñt celebrari diuina. Rñ. q; non. sed intel/ ligitur q; non dñt celebrari diuina publi/ ce captis ignuis & pulsaris cāpanis. s; pos/ sent celebrari diuina non cantādo. sed sub missa voce & p̄cedari nō interessentes ho/ ris diuinis pdunt suas distributōes quē/ ad modū si diuina celebrarent alta voce s; istō fallit in quatuor festiuitatib; videlicet in festo pasche natiuitatis dñi pentheco/ stes & assumptionis br̄e marie virginis. in ill' quoz festiuitatib; licet locus sit interdict' poterūt pulsari cāpane & celebrari diuina alta voce etiā admissis interdictis in audi/ tione diuinorū officiorū & cū illis q; sunt cul/ pa interdicti sed dñt remoti stare & nō de/ bēta p̄propinquare ad altare pro faciendis suis oblationibus vlcāsa orandi postea ro. pon. iubet antiqua iura obseruari non obstantib; illis que in cōtrariū statuunt.

tur litigare corā diocesano q; erant exēpti a sua iurisdicōe & produxerūt dictū instru/ mentū ad illud probandū dicebat diocesa/ nus q; p̄ illa s;ba recipiēros in p̄prios & sp̄ciales filios non erāt exēpti a iurisdicō/ ne ordinarij & p̄ cōsequēs tenebant corā eo litigare. Consul' ro. pon. interpretando seu declarando illa verba rñdit q; p̄ illa s;ba n̄ videt data fuisse eis exēptio a iurisdicōne ordinarij. qd ergo ipoziant illa verba. Rñ det ro. pon. q; illi qui sic sunt recepti in p̄prios & sp̄ciales filios roma. ecclie non pote rūt excoicari suspeni vel interdicta quoq; iudice q; a papa vel eius delegato & hoc im/ portant illa verba sed p̄ hoc nō sunt exēpti a iurisdicōe ordinarij. Sed pon. q; rōa. pon. hospitalarijs sancti iohis dedit priuilegiū vt ipi in locis desertis ad ipos sp̄cia/ ribus possint capellas edificare sine licen/ tia diocesani. Itē q; possent presentare dio/ cesano clericos idoneos ad deseruendum in illis capellis. Dubitandū fuit de isto vo/ cabulo desertis q; locus dicitur desertus. Consul' ro. pon. rñdet q; ille locus d; des/ tus in hoc casu q̄ntum ad p̄positum n̄m q; nō fuit cultus a memoria homīa xp̄ianis vlcāsa rācentis vlcāsa si fuit cult' a saracenis nō tamē a fidelibus a memoria homīi iūc ille locus d; desertus q̄ntum ad effectū pri/ legij vt ipi hospitalarij possint in eo edifica/ re capellas & vti priuilegijs a sede aposto. sibi concessis in locis desertis. recipim' huciq; durant illa verba in p̄missis q; in alijs casib; dicit desertū a tpe q; quis re/ nūciauit appellatiōni licet non sic lapsus tē pus memoriā homīi excedens subie/ cre. licet dicit fratres haberent facultatem constituendi ecclesias in locis desertis et i/ stituēdi clericos ibi tū quia non est com/ missa cura animarū ipis clericis. idro debēt presentare diocesano vt committat ill' eorum animarum Et licet isti hospitalarij possint instituere clericos i illis capellis i/ stituitōne que dicitur institutio collatiua tituli. non tamen possunt instituere in ist' tōne auctorizabili sed requiritur q; ade/ ant diocesanū vt dictum est reseruata q; si isti hospitalarij habēat p̄prias possessiones in locis desertis quas possessiones ipi colunt p̄prie manibus vel p̄prie sumpti/

De verborū significa/ tione.

Dicitū fuit a. p̄ discursum tituloz p̄cede/ tum de varijs cōstitutionib; editis seu sa/ cris circa indices circa iudicia circa cleris/ cos circa matrimonia & circa delicta verū q; aliquotiens dubitat de significatōe ver/ borū positorū in dicitis cōstitutionib;. ideo annexitur rubrica p̄ns de s;bo signi.

Veniens. Casus. Roma. pō. hospitalarios san/ cti iohis recepit in p̄prios & sp̄cia/ les filios sedis aposto. fm cōem in dicitis tū autēti. ad s;de & sup hoc faciendū. postea accidit aliqui istoz hospitalarioz p̄ptra uerūt aliqua delicta ratione quoz fuerunt conuenti corā ordinario loci in cuius dio/ cesi p̄ptrauerāt delicta q; hospitalarij con uenti excipiēdo p̄posuerūt q; non tenebā

bus colifaciunt ipsi solunt decimas istis clericis sui ordinis et non parrochialibus ecclesijs. Sed vtz eoz clerici qui recipiunt decimas debeant soluere quar ta episcopo. Rndet q noimmo in hoc sut privilegiati vt no soluat aliquam portone epo p iure de cimadi. sed de alijs possessionibus quas non colunt nec coli faciunt ppijs sumptibus debet soluere decimas episcopo Deroga ri hoc refertur ad primu dictionem ca. hoc e: p illa verba recipimus vos i speales filios roma pntificis no probat exemptione. tu dixit ro. pon. q si isti fratres obtinuerit a sede apostolica exemptione no intendit p hoc preiudicari alijs suis defensionibus: per quas possent probare exemptionem maiorem sed solum intendit declarare q p illa verba recipimus vos in proprios et speciales filios sedis apos. no pbat plena exemptio. Nota pmo principalem effectus principij huius ca. videlicet q p illa verba recipimus vos in ppios et speciales filios roma. pon. no p batur plena exemptio. sec si papa dixerit. recipimus vos in ppios et speciales subiectos romane ecclesie. vt i. c. si papa de privilegijs. Nota vterius qd i: portant illa verba recipimus vos in ppios et speciales filios romane eccle. na ipoz tant vt illi fratres n possint excommunicari vel suspedi aut interdici ab alio q a papa. vel legato de latere. Et licet textus no faciat mentione de suspensione. m est ide dice du sicut de interdicto. na suspesio est quod da interdictu. vt st glo. Nota q locus dicit desertus. q: memoria hominu non snt cultus et talis cultus appellat nouale. et dicitur nouale terra de nouo redacta ad agriculturn que non fuerat culta a memoria hominu et ponderada est deo hominuz. p hoc ci soluitur qstio vtz illa terra dicatur noualis q no fuit culta a centuz annis nec fuerit pcepti fructus sed in apparer sulci et apparet q alias fuit culta Dicendu q ni hilominus dicit talis terra noualis q sulci non sut memoria hominu Et sicut in aliqua terra appareat signa du m no fuerit culta a memoria hominu illa terra dicitur noualis. Nota q quis no pot edificare ecclesiam in loco no exempto sine licentia diocesani. Quid si de facto edificauit ab

q licentia diocesani. dicendu q locus ille no debet destrui. sed des applicabitur epo q poterit de illa eccia disponere. et in ea clerici instituire no ad pntatione edificatis et sibi clerico assignare illam dorem Nota q frs sci iohannis non sut a iurisdcoe dioce sanoz exempti privilegio clauso in corpore iuris. qz dicit textus. q bn apparet q fuerit recepti i proprios et speciales filios roma. non. sed ptestat papa q non intendit d rogare eoz privilegia si habeat ampliora privilegia. No. vnuz casum in quo decimas non soluitur ecclesie parrochiali sed clericis illius ordinis vt si fratres sci iohannis habeant possessiones quas excolunt vel excoli faciunt ppijs sumptibus no solunt decimas ecclesijs parrochialibus sed clericis sui ordinis. Nota casum in quo eps non cosequitur quartam decimaz. videlicet a clericis fratru sancti iohannis. et hoc vtz de decimis receptis a terris quas excolunt p ppijs manibus vel ppijs sumptibus excoli faciunt. secus si dederit illas possessiones alijs excolendas vel in emphiteosim vel ad perpetuum censum. ideo fratres sci iohannis q tradunt alijs suas possessiones sub hac q: litate. tradimus tibi tales possessiones q: tas et exemptas a solutione cuiuscunq: decime male faciunt nec illo modo pnt traderi suas possessiones. et hoc vtz nisi habeant apli privilegium. na p uile. m valet qm sonat

Constitutionem. In hoc ca. ponunt due declarationes. primo q qm ad materiam. ca. forte. s. d. elec. no est dca inter euides et manifestu. s; ide significat. Secundo ponit q illi dicuntur iuratores qui se obligant ad no recipiendu aliquem auctoritate aplica in suis ecclesijs. et sut vt conspiratores puniendi. Casus dicitur in. c. si forte. allega. q si inter cetera q opponuntur electo opponat euidens defectus qui concernit psona sua. puta qz caret oculo vel qz patitur defectu scientie de illo est prius inquirendu. et si oppones deficiat in pbatone illius puniatur ac si in pbatoe oim defecisset. Sed quid si illud crime seu vicium non sit euidens sed manifestu et p bari. vnde euides ppe dicit qd semel factu id durat. c. euidentia. de accu. in anti. s; mag

manifestū dicitur quod non durat in apparē
 ti. sed tamen potest pbari de facili. vtz sic
 idem. Rñdet roma. pon. q. sic. qz q̄su 3 ad
 hoc eu. dens 7 manifestū idem significant
 Sed ponam q̄ canonici ecclesie picta. sil
 puenerūt: 7 adinuicē pmiserūt mediāte iu
 ramēto. 7 sic est iuratio vel sine iuramen
 to. 7 sic est simplex aspiratio q̄ non recipere
 rent expectantes aucto. apo. sed eos repel
 lerent vtz tamq̄ aspiratores sint punien
 di: Rñdet q̄ sic Et si per modū statuti hoc
 fecerint: nō valet huiusmōi statutū. Nota
 primo iuncta glo. differentia inter euidentē
 7 manifestū. nā euidentē accipitur p̄ notorio
 facti euidentis. quod cunctis apparet. No
 ta alterius q̄ licet ca. si forte allegatū dicat
 q̄ si opponatur contra electū euidentē de
 factus q̄ de illo est prius inquirendū 7 de
 ficiens in probatione p̄nuatur ac si in p̄
 batione omnium defecisset. idem est dicēdū
 de defectu manifesti. sed hoc poterat colli
 gi in dco. c. si forte. qz ibi sit mentio de de
 fectu scientie. q̄ defectus p̄rie nō d̄ euidentē
 sed manifestus. qz pbat faciēdo debitā exa
 minationē. Nota differentia est inter con
 iurationem 7 conspirationē. qz coniuratio
 est q̄n plures simul conueniūt de stādo cō
 tra aliquē 7 suā cōuentionē firmant iura
 mento. sed conspiratio est quando plures
 faciunt monopolium 7 cōueniūt de stādo
 contra aliquem. sed conueniūt sine iuramē
 to. 7 dicit̄ conspiratio a con. quod est simi
 7 spiratio quasi simul. i. vna spiratio. v̄l d̄
 a con qd̄ est cōtra. Et tales cōiurationes
 7 spirationes tā fm. ll. q̄ fm canones sūt
 prohibite fm. ll. est textus. in. l. denuncia
 mus. l. de his qui ad eccle. confug. l. vni
 ca. l. de monopo. 7 imponit fm. ll. grauis
 pena

Priuegium *Casus a se*
 de apos. fuit
 cessum priuegiū quibusdā religiosis. vi
 delicet: q̄ fratres illius ordinis habitātes
 in cellis illius ordinis vel ipse celle nō pos
 sent excommunicari vel interdici. dubitat̄
 de hoc vocabulo cella inserto priuegio 7
 qualiter accipiat̄ in materia priuegiū Rñ
 det q̄ cella in hoc casu accipitur p̄ loco so
 litario segregato a cōitate hominū. ideo si
 fratres illius ordinis haberent prioratū

in loco populoso priuegiū suū nō ser
 tenderet ad tales religiosos s̄z solū ad illos
 qui habent cellas separatas a communi vi
 ctu hominū. Nota primo q̄ in materia p̄
 uilegioz per que conceditur exemptio reli
 giosis habitantibz in cellis monas. appel
 latione celle veniūt solūmodo loca solita
 ria. largo tantūmodo accipiēdo cellā ap
 pellatione celle venit p̄ua camera quam nō
 debent habere religiosi. immo debēt cōme
 dere in eodem refectorio 7 dormire in eod̄
 dormitorio. 7 dūt cē omnes in apto. 7 dicit̄
 tur cella a celanda. qz vnus religiosus nō
 debet celari ab alijs. nec occultari: 7 vn̄ re
 ligiosus d̄z videre alios religiosos in dor
 mitorio 7 refectorio.

Sicut nobis *Priuegia*
 to aliq̄ vt con
 ferre possit bñficia suorum clericorum qd̄
 appellatione clericorum suorum veniat o
 stēdit. hoc dicit. Casus. Ep̄s pictaue. a se
 de aplica impetravit priuegiū vt poss̄ cō
 ferre beneficia suoz clericoz cedentium
 7 decedentium. 7 ep̄s habet clericos bñ
 ficiatos in alijs diocesi bz dubitabat. qd̄ cō
 tineretur appellatione clericoz suoz. Respō
 det q̄ appellatione clericoz suoz continē
 tur illi soli clerici qui sunt in p̄uino serui
 cio ep̄i 7 viuūt expensis p̄p̄is ep̄i. ideo si a
 liqui diuites morabantur in domo ep̄i. s̄z
 viuēbant expensis suis 7 nō expēsis ep̄i p̄
 uilegiati. illi non sunt censendi sui cleri q̄
 tū ad materiam priuegiū *Loz aculo* nō o
 ractin dicit̄ responsio facta ad interrogatō
 nem alterius. Nota q̄ si alicui a sede apli
 ca concedat̄ priuegiū vt possit cōferre be
 neficia suoz clericoz cedentū vel dece
 dentium appellatione clericoz suoz veni
 unt solū illi qui sunt in continuo seruicō
 priuegiati. 7 viuunt expēsis suis prop̄ijs
 7 hoc verū in priuegijs quesunt odiosa.
 alias vero appellatione clericoz suoz veni
 unt omnes subiecti. s̄. eo. c. cū tibi. in an.

Que regulis iuris.
 Quia non est nouum vt aliquibus
 specialiter enumeratis generalis clausula
 subsequetur que omnia cōprehendat. l. si
 seruus seruorum. §. inquit lex. ff. ad leg. acq̄.
 idcirco post rubricas precedētes q̄ cōp̄ha

De regu. iu.

dūt regulas iuris fin eaz materiam poni tur hec rubrica generalis de regulis iuris Pro declaratione rubricæ et expositione gl. quero pmo quare hec rubrica nō fuit posita in principio istius compilationis sicuti sine. secūdo q̄ritur quid sit regula. vñ dicitur. et p que verba p̄stituantur q̄d sit et p̄ potestas. Et qz in rubrica de regulis iuris sit mentio de iure finali: queritur: vnde dicatur. Ad primam questionem quare ista rubrica fuit posita in fine libri et nō in principio. Respondet glosa assignādo duas rationes. vnā coloratam: aliam veram. Lolorata ratio est quia legislator voluit q̄ inter cetera precipue iste regule memorie cōmēdarentur: et ea que vltimo dicuntur: melius mōrentur: de consecra. distinc. .ij. liquido. vel p̄t dicit f̄m gl. assignādo veram solutionem. qz ideo ista rubrica fuit posita in fine ad denotandū q̄ iste regule submebantur ex iure iam compilato. nā cū p̄ceserit cōstitutio iuris regulas fuit oportu/nū qz ista cōstitutio iuris poneret aū regulas. qz alias crederet aliquis: qz ius sequens regulas et regula sumeret. quod ē contra. l. i. ff. de co. ti. vbi dicitur qz ius nō sumitur ex regula: sed regula ex iure. Ad secundū quādo querit quid sit regula. Rūdz f̄m grāmaticos et f̄m iuristas. Regula scū dū grāmaticos nihil aliud est q̄ multoz similitum collectio. sed f̄m iuristas regula ē que rem breuiter narrat. l. i. alleg. Ad o aut sic diffinit Regula est plurimū rerū narratōe facta cōpenpiosa traditio. vel sic regula est compediōsa diffinitio rerū vniuersitatem complectēs. Alio modo accipitur regula p̄ quādam forma seu modo spūali vniuersi. vñ in toto ti. de statu mona. c. et religio. sed isto mō non accipitur hic. Alio modo accipitur regula pro canonica cōstitutione. nam canon grece est regula latine. c. canō. .ij. distinc. Tercio queritur. vnde dicatur regula: Respondet qz regula dicitur quasi regulariter vtra vel a rege regis. p̄ regulam nouit scriptor modū recte scribendi et sec/ tor modum sectandi sic hoies maxime iudices p̄ istas regulas noscūt modum recte iudicandi. c. regula. .ij. distinc. Quarto q̄rit. que p̄prehendunt sub regula. Respondet glo. qz q̄rit ad vim regule comprehendit cas

9
sus exceptos a regula. et rationem reddit: quia nisi casus excepti ceñt p̄prehensū sub regula nō esset bona exceptio sicut cū dicitur omnis homo currit excepto equo nō est bona exceptio. qz equus nō comprehenditur sub istis terminis omnis homo. s̄ dicendo omnis homo currit excepto ticio est bona exceptio. nā ticius p̄prehenditur sub his terminis omnis hō currit. Sic q̄ritum ad vim regule. sub regula comprehenduntur casus excepti. sed non: q̄ritum ad iuris limitationem qz ius voluit excepte re a regula aliqua rōe specialitatis. Quinto queritur p̄ que verba constituitur regula. Rūdet glo. qz p̄ signa vniuersalia affirmatiua vel negatiua vel p̄ signa indiffinita. que simp̄l̄ sumpta equipollent vniuersalibz. nam iste regule p̄ maiorē p̄sunt cōposite p̄ verba indefinita. Sexto queritur q̄d sit officiu regule. Respondet. qz nihil aliud est q̄ plures siles casus adiungere claruo eiusdem rationis. Septimo queritur q̄d sit potestas regule. vñ si constituat ius nouum vel antiquum. Respondet ro. pon ommissis disputationibus: qz aliqui ponebant tres casus id est tres species casuum. Nam dicebant qz erant quidam casus decisi a iure. et in illis regula non facit ius. s̄ h̄i sūt exempti a cōstitutione iuris communis. et in illis similiter regula non facit ius. alij sunt casus q̄ non sunt decisi a iure sed habent similez modum cū decisis a iure. et tales p̄nt decidi p̄ regulā. et in illis regula facit ius: vñ si inueniant siles casus: possunt decidi p̄ regulam attēta ipsa rōne. sed dixit gl. qz respectu iurū q̄ emanauerūt aū p̄positionē regularū. huiusmodi illa diffinitio habet locū. sed vbi non est ius cōstitutū tūc regula facit ius. finali gl. in hoc residet qz ipsa regula non facit ius. vnde accipiendo ius. put est ratiō p̄cessit traditō regularū. Et sic regula non constituit ius d nouo. nec respectu casuū determinatorum ad ius. sed solum ex identitate ratiōis sic extensio ad illos casus. l. nō p̄nt. ff. de le. Octauo queritur quid ē ius? Respondet qz ius est ars boni et equi cuius merito q̄ nos sacerdotes appellat. l. i. ff. de iusti. et iure. et dicit ius a iusticia. s̄. d. ver. signi. c. ius aut in an. Et diuiditur in multas species

ut iusti. de iusti. z iure. z idem p totu. Ulti-
mo. queritur qualiter hic accipitur in Re-
spondet q̄ pro nostro iure canonico q̄si de-
cat q̄ nō intendit ponere regulas iuris ci-
uilib. q̄ plures sunt q̄ sūt cōtra ius ciuile.
ut in secūda regula possessor male fidei nō
lo tempore prescribit. quod est contra illa q̄
leguntur. L. de prescriptio. triginta vel q̄ /
draginta annorum.

Beneficium ecclesi-

Beneficium in hac regula pōt figurari
p̄ ca. si q̄s de seps. xvi. q. vij. z p̄io in acto-
re. Lū ego factor tenuisse aliquod bñfici-
um per spacium decem vel viginti annoz
cccidi a possessione mei beneficij feci te no-
uū possessore co nuctire corā iudice p̄petē
te intentādo petitoriu vcz q̄ illud bñficiū
ad me pertinebat. z spectabat quare pete-
bam z supplicabā z requirebam ut iudex cō-
pelleret te ad restituendū mihi beneficium
yna cum fructibus. tu possessor negauisti
contenta in meo libello ad pbandū inten-
tionem meam sup meo libello p̄duri aliq̄
testes q̄ testes iurati deposuerunt q̄ tenui
illud beneficium quiete z pacifice per decē
viginti vel triginta annos. tñ de collatōe
vel institutione nibil dicunt: sed deponūt
solū q̄ viderūt me illud bñficiū possedis-
se p. x. vel. xxx. annos. vcz illud sufficiat
ad pbandū q̄ bñficiū est meum. Respō-
detur q̄ beneficium ecclesiasticū nō pōt li-
cite sine institutione canonica obtineri v̄t
in reo ponamus sic casum. Ego tenui ali-
quod beneficium p. xx. vel. xxx. annos. qui-
dam alius virtute noue collationis z insti-
tutionis fecit me conueniri corā iudice cō-
petente. z fecit fidem de sua canonica insti-
tutione. Ego āt allego z dico q̄ tenui illd
bñficiū p spacium xxx. annoz pacifice z
quiete. z sic prescripsi q̄uis non sim cano-
nice institutus. vcz benedicam. Eriē non
quia non sufficit detentio beneficij sine ca-
nonica institutione. sed hodie emanauit
deciūm basilien. in quo canctur. q̄si q̄s p
triennium possiderit bñficiū ecclesiasticū
pacifice z quiete potest se defendere contra
quēcūq̄ q̄uis non ostendat de canonica i-
stitutione. Pro expeditione glo. queritur
qualiter hic accipitur beneficium. Dices

dam q̄ beneficium in iure accipitur mul-
tis modis. nam aliquoties appellatio
beneficij veniunt simplicia beneficia ut ca-
pellanie aliquoties appellatio benefi-
cij veniunt omnia bñficia ecclesiastica Et
dicit glo. q̄ beneficium hic accipitur large
p̄ quocūq̄ beneficio ecclesiastico. Et sic q̄d
cūq̄ beneficium siue sit simplex siue aliud
non potest obtineri sine canonica institu-
tione quod vcrū est q̄ illud bñficiū habet
ur in titulum: secus si non haberetur i-
titulū. nā p̄benda aliqua. id est grossum a-
liquando assignatur paruulis. aliquando
vero laicis. vt pulsatoribus campane. Et
in illis non requiritur canonica institutio
Sed quia hic fit mentio de institutione q̄
ritur quid dicat institutio. Respondet q̄
institutio est canonica in beneficio ecclesi-
astico obtinere. sed queritur. ad quem per-
tinet institutio? Respondet gl. q̄ de iure
communi pertinet ad ep̄m in. c. conuere-
te. s. de offi. ordi. in an. gl. opponit de. c. ad
hoc. supra de offi. archi. in an. vbi institu-
tio pertinet ad archidiaconū. Dicendū q̄
triplex est institutio. quedam est institutio
tituli collatiua. alia est institutio auctoriza-
bilis quo ad commissio nem cure animarū
alia est institutio realis z actualis que vo-
catur inuēstura vel inductio in possessio-
nem realem z corporalem. due prime pri-
nent ad ep̄m. sed tertia p̄tinet ad archidia-
conū. quia quando ep̄s instituit aliquem
debet mandare archidiacono vt illum in-
ducatur z ponatur in possessionem corporalem
Postea querit glo. an sit differentia inter
institutionem. collationem z p̄ntationem
Respondet q̄ sic. vnde p̄ntatio dicitur illa
per quam non confertur aliquod ius i.
beneficio ecclesiastico. sed solum a p̄dno
presentatur p̄sona idonea. z illud quod pa-
tronus facit dicitur p̄sentatio. Institutio
vero stricte sumpta dicitur dupl̄ vcz cum
aliquis instituitur per diocesani ad p̄s-
entationem patroni z sic ep̄scopus insti-
tuens dat titulum in beneficio. Alio mo-
do accipitur pro confirmatione quando
superior confirmat electum. Collatio autē
dicitur que sit de beneficio nō patronato.
quod spectat ad ep̄m pleno iure sine p̄nta-
tione patroni. Alterius pro declaratione

glose posite in verbo obtineri opponi con-
tra tertiu. et videt qd beneficium ecclesiasticum pos-
sit obtineri sine canonica institutione. c. de iure patro. in an. gl. soluit sic. aut qd
.c. de iure patro. in an. gl. soluit sic. aut qd
possidet beneficium iure proprietatis tamq. p-
rietarius. aut iure administratio. tamq. ad-
ministratoz in prio casu potest acq. bnf-
ficiu sine titulo vt monasteriu pcpit bona
tpalia b eneficiu faciendo certam pensioe
vicario ppetuo si possidet longo tpe sine ti-
tulo potuit pscribe iure proprietatis. In
secudo at casu qn possidet bnficiu tamq. ad-
ministratoz no pot bnficiu acq. sine titulo.
et iste tex. intelligitur de isto titu. admini-
stratio. qd no pot acquiri sine canonica i-
stitutione. Queritur insup viz existes in
pacifica possessione beneficii teneatur fa-
cere fide de sua canonica institutione. vel
veru sit defedus in sua pacifica possessio-
ne absq. eo q. probet q. fuit canonicè insti-
tutus. Rndet q. ad instantia diocesani cu-
ius interest scire. an possides bnficia possi-
deat iuste absq. periculo aiaru. et etiam ad
instantia subditoz beneficiari si exigut: vt
spe faciat fide d. titulo administratio tenetur
facere fidem sz no ad instantia alicui. p. iura-
ti ptendens ius in bnficio. Vtz quis pos-
sit obrinere bnficiu ecclesiasticu respectu iu-
ris possidendi absq. eo q. probet canonicam
institutione. vt si quis dicat se possidisse et
expulsum fuisse. an sit necesse q. pber cano-
nicam institutione. Quidam dicunt q. sic. p. isto
ca. Ex quo seq. q. quis no pot. pbare pos-
sitione nisi pber titulu. et institutione. Et
simile est in viro repetit. vxore. qz licet ho
non possit possideri. tamc cum titulo mri-
moniali possidet. ido si vir dicat possidisse
vxore. et se spoliatu fuisse no admittit nisi p-
bet matrimoniu pcessisse. Sic in sp. alibz
beneficijs doctores formant ista qstiones i-
.c. litteras de restit. spo. in an. et sut va-
rij. Na quidam dicunt q. petens restitutione
bnficiu tenet allegare et pbare titulu. i. insti-
tutione et collatione. alij dicunt q. non tenet
allegare nec pbare titulu sed sufficit q. alio
modo colozet suam possessione. alij dicunt
q. no requit q. colozet suam possessione. sz
sufficit pbare q. spe exercuit actus conueni-
entes tali bnficio puta q. habuit stallum i-
chozo. et vocem in caplo. et sic de alijs. Coz

munis conclusio doctoz antiquoz et dno
ri de rota. licet dno panoz. recedat ab eoz
opinioe q. ille q. agit possessio p recipi-
tione beneficii no tenetur de necessitate p-
bare canonicam institutione sz tenet colozare
suam possessione vno de tribz modis. p-
mo pbado q. habuit possessione illius bnf-
ficii auctoritate superioris. et no p. deam in-
stitutionem. sed testes vel instrumentu in q.
continetur. q. licet epus mandauit alicui tali
vt poneret me in actualem possessione. vt
qz in trauit possessione sciente superiore. vt qz
possedi longo tpe. alij dicebat q. tenebatur
allegare titulu. sz panoz. tenet q. no est ne-
cess. pbare. allegare. nec colozare titulu
pdictu. e. litteras. d. resti. spo. in fine ill. c.
vbi dicit q. p. deo venit etiam restituendus
nam ex quo quis fuit spoliatus: est restitui-
endus. veru tamen vt dixi seruat q. non ad-
mittitur nisi colozauerit titulu. sz altero de
tribz modis

Possessor male fi.

Itud. c. habet duos intellect. fm
duos mos punctuandi textu. na quidam
faciunt punctu post deone fidei. alij aut faci-
unt punctu post deone tpe. Pro intellectu h-
ca. est p. supponedu illud qd habet in glosa
posita sup verbo fidei. qualiter hic accipi-
atur fides. et quis dicat bone fidei possessor
et qd male fidei possessor. Vn fides hic acci-
pitur p conscientia. vt dicamus possessor
male fidei: id est conscientie villo tempore
no pscribe. Quis aut dicat bone fidei pos-
sessor: illud colligit ex. c. si virgo. xxxij. q.
.ij. et l. apud antiquos. circa mediu. L. de
furtis et seruo corruptio. na ille dicit bone
fidei possessor q. putat se dnm rei qua pos-
sidet et ignorat rem ee aliena. Contra ve-
ro is dicitur male fidei possessor q. hz con-
scientia rei aliene. Et q. fm p. m. intellectu
sic figurat. v. z. faciendo punctu p. deone fidei:
Aliquis tici. reddidit mihi rez que no erat
sua. puta. vinea. domu. pratru. vel aliquam
alia rem. sz erat cuiusda. alteri. et illa mihi
tradidit. ego emptor ab inicio bene scieba.
rem ee alterius: et non vedentis. Et sic qua-
do res fuit apud me: scieba illa ee alterius.
hoc tamen no obstare detinui illa rem per. xx.
vel. xxx. annos. Elapso illo tpe dno rei veni-

Peccauit a me illam rē et fecit me conuictire
 petendo ut iudex declararet illum dñm eē
 istius rei. et me oppelleret ad sibi restituēdū
 vna cū fructubz. Ego autē excipiendo ppositi
 q̄ illā rem possederam p longū temp⁹ vez
 p. xxx. ānos. et q̄ illo medio p̄scripserā: ille
 replicādo p̄posuit q̄ nō poteram p̄scribere
 ppter malā consciā. q̄ sciebā rem eē alic
 naz: et illud pbauit. Queritur q̄ d iuris. v
 trū possum me tueri p̄scriptione? Rūdz q̄
 nō etiā si longissimo tpe possedero. q̄ pos
 sessor male fidei nō p̄scribit vllō tpe. supple
 artis ne longissimo. quia posses. male fidei
 est continue in peccato mortali et diuturni
 tas t̄pis nō diminuit peccata. sed auget. c.
 fina. de p̄scriptioni. i an. Alij faciūt p̄cū
 p̄ dōnōm tpe Et fm hunc intellectū cas⁹
 sic figuratur. Ticius vendidit mibi rem
 alienam. puta pratium vel vineam. putabā
 illū eē dñm tpe traditionis. in ista bona ff
 de p̄sueram p magnū t̄ps. s̄z nō p totū tē/
 pus p̄scriptionis. postea supuenit mala
 fides. id est scientia rei aliene autē p̄p̄nū
 sem p̄scrip̄tionē. vtz possint p̄scribere: Rū/
 det q̄ nō possum cōplere huiusmōi p̄scrip̄
 tionem. q̄ requirit q̄ habeā bonā fidem
 in oi tpe p̄scriptionis. Naz malefidei pos.
 vllō tpe. i q̄ in aliquo tpe p̄scriptōis hz
 malā fidē. nō p̄scribit. Pro expeditione p̄
 me gl. videt q̄ pos. malefidei possit p̄scribere
 longissimo tpe. et arguitur de. l. cū notiss.
 .L. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. ibi p̄scribit res
 longissimo tpe. et cū mala fide. Gl. facit dif
 ferētiaz inter ius canonicū et civile. et dicit
 q̄ contrariū p̄cedit de iure civili. quod nō
 habuit respectū ad salutē auimarū. sed ad
 bonū cōe dūtatat: et ideo cū mala fide p̄ces
 debat p̄scriptio lōgissimi t̄pis. sed ius ca
 nonicū habuit respectum nō solū ad bō/
 nū commūc. sed etiā ad salutē aiarū. nā s̄b/
 lectū scie iuris canonicū ē hō diligibilis: nō
 solū in bonū cōe: s̄z in deū. et ius canonicū
 p̄siderauit q̄ possidens cū mala fide est cō
 tinue in peccato mortali. et tanto aggrauat
 peccatū q̄to diutius in felicitē aliam detinet
 Alligatam. ideo noluit vt pos. malefidei pos
 set p̄scribere. Sed vtrū. l. civiles sint cor/
 recte p ius canonicū. gl. et ordif materiaz.
 vtz. l. succūbāt canonibz. et hoc in terrisi
 perij. Rūdet q̄ vbi versat periculum anie

.ll. succūbāt canonibz. ideo. ll. ille sunt cor
 recte sta: q̄ est indicādū fm ius canonicū
 et nō fm leges. sed i materia nō cōcernēte pe
 riculū anie leges sunt seruande in foro suo
 et ius canonicū in suo. nā papa nō pōt tol
 lere leges q̄ ad iudiciū seculare: nisi in his
 in quibus vertitur periculū anie cuz p̄rat es
 sint disticte. vez ecclesiastica a potestate se/
 culari. ideo d̄t bartho. q̄ p̄scriptiones lon
 gissimi t̄pis q̄ p̄cedūt ex sola negligentia t̄
 petētis et n̄ ex facto possidēt p̄scribūtur cū
 mala fide. vt puta debeo tibi decē scuta et
 aliquo p̄tractu. tu nō petis illa decē scuta
 p spacit. xl. annoz. ista p̄scriptio currit cū
 mala fide licet sciam me eē debitorem tuuz
 ideo si postea facias me conueniri potero
 me tueri p̄scriptione lōgissimi t̄pis. q̄ ista
 p̄scriptio est ex sola negligentia tui creditor
 de q̄ in. c. fina. de p̄scrip. in an. Vtz in p̄
 scriptione requirā bona fides durate to
 to tpe p̄scriptōis. an sufficiat habere bo
 nā fidē ab initio p̄scriptōis. licet postea
 sequatur mala fides. Rū. q̄ i oi tpe p̄scrip̄
 tionis requirā bona fides vt ch̄ ter. fm vnuz
 intellectū. Sed q̄ d̄ erit: si cōpleta p̄scriptō
 ne supuenit mala fides vt ponam⁹. q̄ aliq̄
 v̄didit mibi rem ticij: putabā v̄dēt eē do
 minū reuz sic habebā bonam fidē. et cū ista
 bona fide tenui istā rem vsq̄ ad p̄scrip̄tionē
 complendā. Completa p̄scriptōe sciui q̄
 res erat ticij vtz teneat sibi restituere et fac
 cere consciā. gl. in d̄cō. c. si virgo. xxiij. q̄
 .ij. p̄cludit q̄ nō teneor sibi restituere licz su
 puenit mala fides. q̄ ex quo cōpleta ē p̄s
 criptio p̄ p̄scriptionem res est facta mea
 salte q̄tū ad dominū vt ille et fm alios q̄tū
 ad dominū directuz. sed in v̄sncapione
 res efficitur in ea completa vsu capione q̄
 tū ad dominū directuz. de hoc p̄ panoz. in
 ca. si. de p̄scrip. in an. Queritur vtz ad hoc
 vt q̄s possit alienā rem p̄scribere sufficiat
 bona fides Rūdet q̄ nō. s̄z vltra bonā fidē
 requirā titulus. et h̄ in p̄scrip̄tōe lōgi t̄pis
 .x. vel. xx. annoz. vel i p̄scrip̄tione lōgissimi
 t̄pis cū q̄s p̄scribit reui eccie. vel e p̄scrip̄
 tio contra ip̄m. vel sibi restitit ius cōe nisi
 allegaret p̄scrip̄tōnē cētū annoz. vt i. c. i.
 de p̄scrip̄tio. eo. libro. vt q̄n q̄s p̄scribit d̄
 cimas in parzo. mea non sufficit probare
 possessionē p. xi. annos. s̄z requirā q̄ tpe al.

legit et probet titulum vel alleget possessionem. c. de annoz. alias non requiritur titulus. c. de quarto. de prescrip. in an. Queritur que sit vsuea. et quid sit prescriptio. gl. remissit ad ea que bobent in summa. xvi. q. iiii. ubi dicitur gl. vsuea est acquisitio domini per continuationem possessionis spem. l. diffinitio. quia diffinitio non accepit a. l. iiii. ff. de vsuea. Sed prescriptio est exceptio ex parte hanc capitis que personam vel in rem. i. reoli opponit. Pro expeditione gl. finalis in verbo prescribit. videtur quod quis prescribit cum mala fide. et arguitur de. e. plocuit. xvi. q. iiii. c. i. de prescriptio. s. in an. ubi dicitur quod si populus alicuius dioecesis fuerit occupatus ab infidelibus et lapsus in errorem heresis. si episcopus prius sit negligens in reuocando populum ab errore et vicini possint illum requirere ut adhibeat diligentiam per reuocando populo. et facta monitione debet expectari per aliquod tempus. quo elapso si vicinus episcopus reuocauerit huiusmodi populum. et populus sibi obediret per tres annos prescribit. licet sciat populum alienum. et sic prescribit etiam mala fide. Dicitur gl. quod regulariter prescriptio non procedit cum mala fide. sed est speciale in illo casu fauore fidei contra regulam eodem. ut vicini episcopi spe lucri reuocet populum ab errore heresis.

Sine possess. Locus in hoc ca. figurat pluribus modis. Et primo p. c. ca. 3. d. p. l. c. i. an. vñ sciendum quod iura spiritualia non eadem in laicis: nec respectu habendi nec respectu possidendi. h. e. nec respectu proprietatis nec respectu possessionis. ut. c. de massana. d. elec. in an. .e. decernim. de indi. Secundo est presupponendum quod ius decimandi est ius spirituale. et sic non codit in laicum licet fructus decimales sint reiales. La. hoc presupposito sic figuratur. Quidam laicus de facto emit ab episcopo ius decimandi infra limites mee prochie et cum illo titulo precepit decimas cum bono fide quod credebatur titulum volere. Hoc facto: ego rector feci illum conueniri coram iudice prope et propositum in meo libello quod eram rector talis ecclesie in ea fueram conuocatus institutus et quod eram sedatus de iure eorum habendi et percipiendi decimas omnium fructuum et reddituum in mea prochia. et quod iudex condempnaret illos laicum ad restitutionem mihi decimarum prope et ad cessandum in futuro. la-

cus cum deberet respondere meo libello excipiendo propositum quod illas decimas precepit per. r. r. r. r. et. xl. annos. et sic illas prescripserat. Ego rector replicando propositum quod ipse non poterat prescribere nec possidere illas decimas propter incapacitatem. quod ius spirituale non cadebat in laicum. Queritur nunquid iudicetur ita quod non obstante detentioe facti non possit seruari prescriptio contra me. Respondetur quod laicus ipse non potest tueri prescriptioe. quod sine titulo non procedit prescriptio et deus laicus non habuit possessionem habentem ad iudicium iuris. et prescriptio non procedit sine possessione. Alio modo potest figurari casus per. e. porro. xxvi. q. iiii. l. qui seruatus. ff. eo. Et primo per. d. c. i. c. porro. c. ruz est quod hereticus est incapax possessionis cum iusticiis rei. i. proprietatis et possessionis. et sic hereticus non potest possidere nunquid potest prescribere res que a se detinet bona fide. Respondetur quod non. quod prescriptio non procedit sine possessione. et cum hereticus non possit possidere. tunc non potest prescribere. ut. i. l. qui i. fuitute. l. et. tum est quod seruus non potest aliquid possidere nomine suo. sed dicitur possidere nomine domini sui. ergo etiam non potest prescribere quod sine possessione prescriptio non procedit. Pro expeditione prime glo. posite in verbo sine possessione. Queritur. quotuplex est possessio. Dicitur quod duplex est possessio. nam quodammodo est possessio. que habet plurimum iuris et modicum facti. alio est possessio. que habet plurimum facti et modicum iuris. Præter possessioem. est etiam illa que acquiritur per procuratorem. c. cum i. ff. de concess. prebendis in an. Nam ista habet plurimum iuris et parum facti. quia in ea plus operatur iuris dispositionis quam facti hominis. et illa possessio non parit causam vsucapendi nisi interuenierit scilicet nimum. i. raram habuerimus. Alia est possessio. que habet plurimum facti et parum iuris. sicut illa que per nosmetipsos acquiritur. Et illa dicitur habere plurimum iuris que per seruos nostros nobis ignoransibus acquiritur. Ad id quod prescriptioem sufficit possessio facti vel requiratur possessio iuris. Respondetur quod non sufficit possessio facti que dicitur quasi pedum positio sed requiritur possessio iuris. i. quod habeat ordinem iuris. i. quod prescribentes sit capax possessionis. ut in primo exemplo dicitur. v. c. de loico respectu iuris decimandi. Atque ad hoc quod possit prescribere requiratur: quod possideat continue per tempus sufficiens ad prescri-

ptionem vel sufficiat possidere p̄ interval-
la licet nō continue. Dicitur q̄ possessio d̄z
eē cōtinua p. x. xx. vl. xxx. ānos. si req̄ratur
ad p̄scriptionē spacii. xxx. annoz. ita q̄ nō
fiet p̄iūctio t̄pm̄ z̄ interuenerit interrup-
tio. quē interruptio q̄ n̄q̄ fit naturaliter p̄
inundationes aquaz̄ q̄n̄ locus fuit aquis
inundatus. z̄ ista interruptio p̄dest hoib⁹
quoz̄ interest. z̄ pl̄ib⁹ alijs̄ modis potest fie-
ri ista interruptio. alia est interruptio ciui-
lis q̄n̄ fit p̄ litē cōtestatā. q̄n̄q̄ fit p̄ solā cō-
tationē. l. cū notissimi. de p̄scriptiōe. xxx.
vel. xl. annoz̄. Et ista interruptio ciuilis n̄
p̄dest oib⁹ quoz̄ interest: sed p̄dest inter-
rumpenti z̄ suis heredib⁹. vt ticius vendi-
dū mibi rem alienā quam tamē credebam
esse ipsius tici⁹: z̄ nō alienā. z̄ sic habebā bo-
nā fidē nō dū completa p̄scriptione. quidā
nō dñs fecit me conueniri z̄ litem fuit cō-
testatus. z̄ sic interrūpit meā p̄scriptionē
ista interruptio nō p̄ficit vero dñō. nec ei⁹
heredib⁹: s̄ solum interrūpit. Utrū inter-
rupta p̄scriptione ciuilis possit possessor p̄-
scribere dū n̄ habet bonā fidem licet inci-
piat titubare. an res sit sua vel perentis. v/
trū ista mala fides impediāt p̄scriptiones
Dlo. r̄ndet q̄ de iure ciuili solū fit interrup-
tio p̄scriptionis. sed si actor dimittat pro-
cessū. puta. qz̄ renūciat instātiē z̄ reus acce-
perit istam instātiā. vt in aucten. q̄ semel. l.
E. quō z̄ q̄n̄ iudex. licet instātia sit exticta:
tū remanet effectus vt nō possit currere p̄-
scriptio: z̄ sic debet in cōcipere p̄scriptionē de
nouo. sed de iure canonico nō p̄scribere.
quincepit eē male fidei. Sed contra istaz̄
regulā arguitur de. c. cū ecclā de cā pos. z̄ p̄
pri. vbi d̄z q̄ ius eligendi p̄t p̄scribi z̄ tū n̄
p̄t possideri. qz̄ est incorpale. z̄ res incorpo-
rales nō possidentur. ergo male dicit in re-
gula nostra q̄ sine posses. p̄scriptio nō pro-
cedit. gl. metū p̄trarij subaudit ad rex. sine
posses. vel q̄ i poss. z̄ licet in corpalia n̄ pos-
sideantur quasi possident. Et in reb⁹ incor-
poralib⁹ habet locū ficta posses. id opatur
in reb⁹ incorporeis qd̄ opat̄ vera poss. in cor-
poralib⁹. Pro expeditiōe gl. fi. posite i ver/
bo p̄cedit. videt q̄ quis p̄t p̄scribere sine
pos. Et arguitur sic. Captus ab hostib⁹ n̄
possidet qz̄ possidet ab alio. z̄ qui possidet
non possidet. l. qui in seruitu. ff. eo. z̄ tamē

captus ab hostib⁹ p̄scribit. l. insto. §. vl.
ff. de vsuca. Respondet gl. q̄ capt⁹ ab hos-
tibus non possidet per se. sed si ante cap-
tionem ab hostibus possidebat per seruos
suos vel famulos vel filios suos durane
captiuitate possidet. Et ipse reuersus recu-
perat posses. z̄ fingitur iure postliminij nū-
q̄ perdidisse pos. eo q̄ possidebat a tempo-
re captiōis. secus si tempore captiōis n̄
possidebat p̄ seruos. quia n̄c non possz̄ p̄-
scribere. Item secus: si non possidebat per
seruos vel alios quos habet in potestate.
sed per seipsum possidebat ante captiōes
qz̄ tūc p̄dit pos. z̄ sic non possit p̄scribere.

Peccatum Istud ca. potest i-
telligi de remissio-
ne peccati quo ad dē. Item q̄ ad
ipsam ecclesiam. i. de absolutione faciēda
a sacerdote. Item p̄t intelligi de vicio re/
sili. i. de vicio afficiente rem ipsam videli-
cet de vicio furū z̄ vicio violentie ita q̄ ista
vicia reddūt rem furtiuam in p̄scripibile
vel in usucapibile. Et p̄m istum intellectū
potest figurari casus per. l. sequit. §. qd̄ au-
tem. ff. de vsucap. Ponamus q̄ ticius su-
ratus fuit mibi rem meam. certū est q̄ illaz̄
rem ipse non potest vsucapere duplici de
causa. Primo qz̄ ipse ticius habet malā fidē
dem. secūdo qz̄ res est furtiua z̄ affecta vi-
cio furū. Sed q̄ iste fur rem ipsam furū/
nam vendidit. cuiusdam bone fidei emptor
ri. qz̄ emptor rem ipsam vendidit z̄ tradidit
alteri bona fide. Utrū iste secūdos emptor
possit rem vsucapere: ita q̄ sit purgatū vic-
tū furti. anēto q̄ bona fides reperit in alie-
nate. z̄ in illo cui ē alienata? R̄ndet q̄ nō.
qz̄ furtū ē viciū reale qd̄ afficit rem furtiuā
z̄ eā sequitur quocūq̄ vadat sicut lep̄: a seq̄-
tur leprosum. nec purgat̄ istud viciū: nisi
res fuerit restituta domino cui fuit s̄tra-
cta in unū q̄ ip̄m viciū reddūt rem furtiuaz̄
in usucapibile. qz̄ donec fuerit purgatū vi-
cium furū non dimittitur peccatum id est
viciū furū donec restitatur ab latum. i.
donec res furtiua fuerit restituta dñō cui
fuit s̄tracta. p̄m aliū intellectū casus sic fi-
gurat̄. Aliquis tici⁹ subtraxit rē alienā sci-
enter scia s̄tractiōe ip̄e forte ad cor rediēs
habuit displicentiā de h̄mōi peccato. z̄ de
illo fecit confessionem sup̄ sacerdoti. tamē

De regu. iii.

vel remanere in simplicibus cōtitione
cōfessione absq; satisfatione ⁊ restitūōne
rei licet habeat facultatem. ⁊ possit rez ipas
restituere. ⁊ peit impendi sibi beneficium
absolutionis. vtz sius sacerdos licite pos
sit eñ absoluerē. Rūdetur qñd qz n̄ dimit
tatur peccatū. zc. vel etiam p̄t intelligi vtz
sit dimissum peccatū quo ad deū p̄ solaz di
splicentiam. Rūdetur qz non. qz nō dimit
tatur peccatum nisi iſtinarur ablatū. qd
est verū si ipse habeat facultatem restituē/
di. c. cū aliena. r̄iū. q. vi. peccatum. l. cōm
primū intellectum. nam peccatum violē
tie ⁊ furti non purgātur p̄ quasq; manū
ambulauerit nisi res furtiua restituat dño
cui fuerit substracta. l. sequitur. §. quod at.
ff. de v. l. sed facta restitūōne dño tunc
dicitur purgātū vicium. Vel fm alium in
tellectum peccatū non dimittit. i. nō debet
dimitti a sacerdote p̄ canonicam absolutō
nem nisi restituat ablatum. c. q̄q. s. de v
l. i. ista li. Proprie at̄ loquendo sacerdos
peccatū non dimittit: nisi solus deus. Sz
qd̄ facit sacerdos: est signū qz dimittit ab
deo. Et dicit panoz. in. c. cum tua de v. l. i.
an. vbi dicitur qz nō debet admitti a
confessione ⁊ absolutionem ille text. loq
tur copulatiue. ideo dicit panoz. qz non de
bēt impēdi ista duo scz cōfessio ⁊ absolu
tio copulatiue. sed p̄t tamē admitti ad cō
fessionem. ⁊ si nolit facere nō ē absolūend⁹
Pro expeditione glo. queritur: que differē
tia est inter peccatū. delictum. ⁊ crimē. Re
spondet qz peccatum consistit in faciendo
quia dicitur prauus actus. sed delictū dicit
ur desertio boni. ⁊ d̄r delictū quasi dereli
ctum. sed crimen est peccatum graue accu
satione ⁊ damnatione dignū. ⁊ d̄r illud qd̄
p̄t duci in publicam accusationem. ⁊ i fo
ro contentioso p̄t puniri. Vtz sit verū i
distincere qz non dimittitur peccatū nisi re
stituatur ablatum. Respondet qz non. sz in
telligitur si substractor habeat facultatem
restituendi. sed si non habeat facultatē re
stituendi qz est inops si habeat propositū
restituendi dū puenit ad pinguiorē for
tunam peccatum ei remittitur. Sed quid
ponamus. qz res est pempta. ⁊ sic eam nō
potest restituere. qz fuit combust⁹ liber fa
ratus. vtrum subripiens liberet. vel vtrū

teneatur restituere extimationem. Rūdet
glo. qz si non habeat facultatem restituē
di. quia res est pempta tenet restituere ex
timationem licet res sit pempta sine cul
pa sua. qz eo ipso qz subtraxit rem fuit i mo
ra. ⁊ mora trahit ad se. periculum interit⁹.
⁊ ideo tenebitur soluere extimationem rei
secus si non possit restituere rem neq; exti
mationem ppter paupertatem. sed vtz p̄t
paupertatem sit omnino liberatus Rūdet
cū distinctione. aut ipse sustinuit penā cor
poralem. quia cum esset debitor ⁊ malefic⁹
creditor: voluit vt ipse lueret in corpore. qz
qd̄ nō admittit ad faciendum cessionē bo
noz si pars requirat vt puniatur in corpe
⁊ iudex illū punire debet corporaliter. Et
si postea perueniat ad pinguiores fortunā
non tenet satisfacere. secus si non sustinuit
penas corporales. sed voluit creditor expe
ctare pinguiozem fortunam v̄ est debitor
ex contractu. ⁊ tunc p̄t facere cessionē bo
noz in. l. i. l. de cess. bonoz. c. odardus. d̄
solu. ⁊ cū puenit ad pinguiozem fortunā
tenet satisfacere. Alia glofa in verbo resti
tuatur querit vtz ad dimissionem peccati
r̄t̄rat actuali ⁊ reali restitūōne rei s̄bra
cte. ita qz nō sufficit obtinere remissionem
ab illo cui facta est substractio. Panoz. for
mat istā q̄stionē. c. cū tua. de v. l. in an. ⁊ di
nus hic. Sed dicit gl. qz non requirit realis
sive actualis satisfactio: sed sufficit qz alio
mō satisfaciatur q̄ per reale ⁊ actualē restitū
tionē. Et ideo sufficit si creditor remittat
ei liberali. ⁊ p̄derāduz est verbū liberali.
sec⁹ ergo si error queret remissio p̄ fraudē
vt faciūt plēs q̄ ita dicūt. subtraxi tibi talē
rem: remittat si velis. sz d̄z cē liberali resti
tutio. vt si dicat. subtraxi tibi rem tuā: sum
paratus tibi restituere. si alius dicat dono
v̄ remitto. ista restitūō dicit fieri liberali.
⁊ habet p̄ actu ⁊ reali restitūōne. Et intel
ligit qz remissio generalis p̄dest nisi in casu
bus i q̄bz qd̄ n̄ p̄t remittere vt i iurib; alle.
i gl. i q̄bz d̄z infuēire real restitūōne Querit
c⁹ exp̄sis d̄z mitti res lib̄tracta ad euz cui ē
substracta: si nō sit in eodē loco. glo. non sol
uit sz remittit ad notata. in §. sed notandū
iij. q. i. sed panoz. in. c. cum tua. de v. l. i. i.
an. cōcludit qz si ille q̄ rem subtraxit se absē
tauit a loco ⁊ rem secū trāstulit: sic suis ex

pēsis rem debz mittere illi cui ē substracta
 sec^o si ille cui facta est abstractio se abſtraſ
 ſet a loco. Sz qñt^o cui ē faciēda reſtitutio
 iudeb ſie ſubſtractoz. Reſpōdet q^o illi cui ē
 facta ſubſtractio v^o eius heredib⁹. ita q^o nō
 ſufficeret ſi elargiretur pauperib⁹ nā facer^o
 elemoſinam de alieno eſt ſpecies furci. ſed
 ſi non ſint heredes debet dari pauperib⁹
 Vtrū ſit verū indiftincte. q^o indebite ſub/
 ſtractū debet reſtitui illi cui eſt ſubſtractū
 ſi ſit p^ons vel eius heredib⁹. z p^o t^o haberi co/
 pia ſui vel heredū. Rñdet gl. q^o qñ in ſub/
 ſtractione ſit turpitudō ex pte ſubtrahent^o
 tñ. tñc eſt faciēda reſtitutio illi cui res eſt
 ſubſtracta vel eius heredibus ſi poſſit ha/
 beri copia ipoz. ſed ſi ſit turpitudō ex pte
 vtriuſq^o vt in eo q^o quis eſt lucratus in lu/
 do prohibito. quia ludens non poteſt licite
 retinere nec reſtituere illi: a quo lucratus
 eſt. tunc debet illud erogare pouperibus
 pñij. q. v. nō ſane. veleccleſie ſi ibi facta eſt
 iniuria. d. de ſimo. c. de hoc in ant.

Peccati venia. Preſup/
 ponendū
 eſt. q^o iſtō ca. intelligitur de venia
 culpe. nō autem de venia pene que appella/
 tur impunitas quantum ad penam tem/
 poralem imponendam in hoc ſeculo. quia
 dimittitur talis pena quando q^o non cor/
 recto. vt in iurib⁹ allegatis in glo. Caſus i
 hoc ca. poteſt figurari p^o ca. vnicum de ſciſ/
 maticis. eo. li. z. c. qd^o quidam de peni. z re/
 miſſi. Quidam vicinis ppetrauit aliquod
 peccatū. q^o forte tenuit aliquam concubi/
 naz. z tenet adhuc. tandem confeſſus fuit
 ſacerdoti tale delictū ppetraſſe non eſt cor/
 rectus nec emēdatus de crimine. q^o non
 habet ppoſitum abſtinendi ſe in futuro: q^o
 ritur vt iſta confeſſio ſit fructuoſa Rñdz
 q^o nō qñt^o ad vitā eternā: q^o peccati venia
 non datur niſi correcto. verū tñ qñtūcumq^o
 appareat ſacerdoti aliquem eſſe in peccato
 ſi velit conſiteri: non debet ei denegari cō/
 feſſio. vt in dco. c. qd^o quidam. de peni. z re/
 miſſi. ſed audita confeſſione debet eum in/
 ducere ad debitam correctionem z ppoſitū
 non redeundi. Si autem non poſſit eū in/
 ducere ad dimittendū peccatū non debet
 nec p^o eū abſoluere. ſed tamen debet ſibi in/
 iungere penitentiam que non erit ſibi fruſ

tuofa quo ad vitam eternā. quoniam nō
 eſt correctus. ſed eſt inimicus dei: z nō pōt
 mereri quoad vitam eternam: ſed proficiet
 ſibi ad multa alia. videlicet ad minus ſup/
 plicium patiendum. Item ad bona tpalia
 Item vt deus inducat eum ad verā peni/
 tentiam. Item q^o demon habebit minorē
 poteſtatem in eo qñ ſi eſſet vacuus omnib⁹
 no Item vt ipſe reddatur aſſuefactus i bo/
 no. Arguitur cōtra textū de ca. deniq^o. iij.
 diſt. inc. vbi dicitur q^o plures faciēbā i ma/
 gnos exceſſus circa vſus carnitum in dieb⁹
 dominicis quadrageſime. z eis videbat^o
 niſi facerent iſtos exceſſus non poſſent pa/
 gere tempus quadreſime. vñ plures ſu/
 erunt moniti p ſupiozem vt deſiſterent ab
 iſtis eſcis. Dicit ibi textus. q^o cū venia reli/
 quatur. z ſic datur venia nō correctis. Glo/
 ſa reſpondet q^o ibi accipitur venia pro im/
 punitate que eſt imponenda in hoc ſeculo
 z talis dicitur non correcto ppter ſcādalum
 euitā dñi. ſz vicia culpe nō dicitur niſi correcto.

Nemo Caſus variatur multis
 modis ſm q^o multiplex ē
 n^o impoſſibilitas. de quibus impoſ/
 ſibilitatibus vide in glo. Bonam^o exēpluz in
 impoſſibilitate iuris ſcōm. l. inter ſtipulā/
 tem. §. ſacrū. ff. de verbo. obli. Aliquis tici/
 us mihi ſtipulanti. pmiſit dare rem ſacraz
 puta eccleſiam vel calicem. certū eſt. q^o iſtō
 eſt impoſſibile. q^o dare eſt accipientis face/
 re. z res ſacra eſt in bonis dei. vtrum vale/
 at talis ſtipulatio: Rñdet q^o ij. q^o ē impoſ/
 ſibilis de iure. z nemo p^o ad ipoſſibile obli/
 gari. v^o aliq^o pmiſit mihi libez boiem: an
 valeat talis pmiſſio. certe nō. vel pona. exē/
 plū in impoſſibilitate ſci. Aliq^o pmiſit trā/
 ſſerre eccleſiam pic. ad ciuitatē pariſie ſe v^o ad
 aliū locū. talis pmiſſio nō valet. q^o p^o tinet im/
 poſſibilitatē fieri. v^o aliq^o pmiſit tāgere ce/
 lū digito: talis nō ē obligat^o q^o iſtō ē impoſ/
 ſibile. etiā ſi obligatur pena nō eſt obligat^o
 nec ad impoſſibilitatem nec ad penam.

Priuegiū Caſ^o in hoc ca. ſi
 guar^o p. c. ij. d. de
 auctoritate z vſu pallij Roma. pō.
 alicui archiepo pceſſit palliū qd^o ē in ſigne
 ornamētū aſſūptū de corpe hoc eſt de altaz
 ri beati petri. q^o p^o ſuevit papa celebrare. et
 qñdū celebrat illud palliam eſt ſupra altaz

re. Postea ro. Pontifex assumat illud pallium. et tradit archiepo si est pns vel nchs si est absens. Sonamus q papa dedit vni archiepo pallium. vtrū suus successor possit eo vti: vel vtz requiritur q successor obtineat aliud pallium? Rndet roma. ponti. q cū istud priuilegium sequatur psonamz extinguatur cū persona. qz etiaz archieps sepelitur cum isto pallio. ideo requiritur: q suus successor obtineat aliud palliuz. vt pōt pon i exemplū in viro qui habet priuilegium vt nō cōueniat a muliere. p dotem si in qstū facere pōt. vt puta e contrariu matri moniū cū berta p verba de pntiz recepi dotem ab ipsa berta. vt possem sustinere onera maritōij. postea solutū fuit mari imōium. soluto matrimonio mulier vult repetere suam dotem quā mihi dedit. Tertium est q nō sum excutiendus in solidū. qz habeo istud priuilegiū vt non pueniat nisi i quantum facere possum. Et hoc. ne cōpel lar egere. sed quid vtz mei heredes habent aut istud priuilegium. videlicet vt non cōueniant in soliduz sed deducta rōe negez aut. qz adierit hereditatem sine beneficio inueniarū. Rndetur q heredes mei nō habebūt istud priuilegiū. qz priuilegium psonale personam sequitur et extinguitur cū persona

at fratrem suū in peccato: debet ire ad eum et illū mouere scdm doctrinam euangelicā vnde lotio exterior non delet maculam: s; interior. et appellāur oēs fratres. id op onamus q video fratrem meū peccātem. monni eū fm q dicit dco c. nouit. video q mea monitio nō pficit: sed efficit deterior. vtz teneat eū amplius monere? Respondet q nō qz ex prima monitione neglecta apparet q secundam negliget monitionem. vt dicitur in dco ca. scribam scdm vniū intellectum. ideo non teneor eū amplius mōdere. qz ex q selinal? et cōtumar: p̄sūptio ē q adhuc erit malus. qz q seml malus sc̄p p̄sūptat mal? in eodem genere delicti. et hoc vtz: qn qd fuit malus in fine actus. quia qui fuit malus in aliquo actu: et tandem se maxie correat. et fuit bonus in fine illius actus p̄sumitur bonus. naz qui exercuit actū bonū: p̄sumit bou? nisi faciat actuz contrariuz sed si fecerit actum e contrariuz p̄sumitur malus donec de emendatione appareat

Casus potest figurari multis modis. Primo per. c. cum quis. de senten. excom? municationis. Aliquis ticius verberauit quendam clericum meum inimicum non tamen i nomine meo. postea sciui q illum clericum verberauerat. illud mihi placuit in corde meo et laudari: et ratificari quod fecerat. vtrum in eam sententiam excommunicationis. certe non. qz non possuz habere ratum quod nomine meo non est gestuz. Alio mō potest poni casus per. l. si pupilli. §. sed si ego. ff. de negocijs gest. filius meus existēs in mea potestate habebat peculium. quidam ticius gessit negocia in illo peculio non nomine meo: sed nomine filij mei. et exposuit in administratione alio quid de suo. Postea ratificauī istam gestionem. vtrū gestor debeat agere contra me. peculiotenus vel in solidum. quia non est dubium: q si gessisset illa negocia nomine meo: esset ei obligatus in solidum ad illaque exposuit de suo. Respondetur q bic nō teneor nisi peculiotenus. quia ex quo non gessit nomine meo non possum habere ratum. Pro declaratione istius regule opponitur contra textum de. capi. lugdunensē. ij. q. ij. z. c. qd sicut. d. electio. in. au dicitur

Semel malus. Casus in hoc caplo variat multis modis. Uno mō per c. parulū. xxij. q. v. hoc mō. Quidam ticius fuit in aliqua causa p̄duer? i testē. q̄ p̄duer? iura te. p̄ponere merā et purā p̄tate sine falsitate. postea de posui falsū. et sic deierauit. quofacto in aliqua alia causa fuit in testē p̄ductus. fuit p̄tra ipm p̄positum. p parte aduersa q nō erat admittendus ad ferenduz testimoniu in illa causa. qz in quadaz alia cā deierauerat et p̄sūptio erat q adhuc deieraret in ista causa. an sit admittendus? Respondet q non. qz ex quo est cōuictus de p̄urio non est admittendus ad testimonium ferendū. nec recipitur eius iuramentum. qd tendit ad suū p̄modū: sc̄us ad iuramentū oneris. Alio mō potest figurari cas? p. c. scribam. de p̄sūp. in. au. quod eapi. habz duos intellectus vt tibi dicitur. et p. ca. nō uit de iudicij in an. vbi dicitur inquis vide

in dco capi. lugdunen. q. quida ep̄s pmo/nerat ad ordines clericos alterius diocef. p̄rio ep̄o non p̄sentire. postea p̄rius ep̄s sciens ratificauit illa ordinatōez. dicitur ibi q. isti ordinati remanebūt in ordie su/ scep̄to. z tñ nō fuerāt ordinati nomine p̄ p̄ij ep̄i. Dicitur in. c. sicut d̄ de elec. q. si ca nonici alicuius ecclesie procedant ad elec tionem alicuius canonico sp̄eto si canoniz cus ratificet illa electionez p̄ alios canoni cos factam. illa electio assumit vires. ergo male dicitur q. quis non p̄t habere ratum illud quod nomie suo nō est gestum. Rñ det gl. ad. c. lugdunen. q. ille ep̄s alieno or̄ dinauit clericos noie p̄op̄ij ep̄i z sub spe ratificationis eo q. erat amicitia inter ip̄ sos ep̄os. Vel melius dicendū est q. illa ra tificatio nō validat collationem ordinatō nis. q. de se valebat. quia ep̄us alienus p̄t ordiare clericos alienos. z recipiunt ordi nis sed non ordinis executionem. sed v/ bi p̄rius ep̄us ratificauit z dispensauit cū eis. Et ad. c. sicut dicendū q. loquit̄ de conz sensu confirmate.

Ratibabitio. Casus i hoc .c. sic figurat̄ p. ca. vlti. sup̄ de iureiu. z. l. licet. ff. de iudicis. Et habet locū in iudiciis po namus sic casum p̄ dca. m. l. placet. Quidā ticius asserens se eē meū pcuratorem cum non eēt quandā actionem deduxit in iudi cio noie meo p̄tra meū debitorem. nō fuit ei oppositum q. nō eēt pcurator meus. cer tu me est q. processus factus cū falso pcura toze non tenet. sed qd po. q. postea ratifica ui. a p̄bauit z laudauit gesta p̄ ip̄m vtz vale at. p̄cessus. ac si ab inicio mandassem ei vt noie meo p̄sequeret̄ cōtra meū debitorem? Rñ det q. sic. nā ratibabitio retrahit z mā dato p̄parat̄. Alio modo pōt figurari casus per. ca. fina. d̄ de iureiu. eo. li. Ego habebā p̄tra te aliquā causā lite p̄testata inter nos z iurāto de calūnia seu veritate dicenda: si causa erat sp̄ialis. feci meas informatas z extraxcas a meo libello In quibz positōni bus asserui duas positōnes p̄trarias. nū quid sum piurus? Rñ det q. sic. Sed po. q. ego ū feci illas positōnes de directo cō trarias. sed pcurator meus illas fecit. z pō stea ratificauit z laudauit z emologauit a s̄z

piurus? Certe sic p̄ rōem huius regule. qz ratibabitio retro trahitur. zc. Alio modo potest poni casus per ca. cū quis. d̄. defen. ex cō. istomet libro. Cū quidā clericus in/ tulisset mihi iniuriam quidam ticius me familiaris volens mihi p̄placere absqz mā dato meo talem clericum verberauit. z i eū manus violentas iniecit nomine meo. po stea cū sciuissem istud factum mihi placuit z ratificauit atqz emologauit. Queritur nū quid sum excōicatus ac si mandassem illi clericum verberari? Rñ det q. sic. qz ratiba bitio retro trahitur. z mādato p̄paratur. Alio modo p̄t casus figurari p. l. fina. L. ad macedo. filiius familias existens i p̄tate sui patris recepit pecunias mutuo in casi bus non p̄missis. z sic p̄tra senatu sp̄sultū macedom. Certū est q. p̄t suus non pote/ rat p̄ueniri a creditoribz pro illis pecuniis sed qd p̄t postea ratificauit z p̄bauit p̄tra ctum filij sui. nūquid poterit p̄ueniri pas ter ac si mādasset filio suo vt contraberet: certe sic Et hoc per rationē istius regle qz ratibabitio. zc.

Qum sunt. Casus in hac te gula sic figurat̄ p. c. in nostra. de testi. z atesta. i. d̄. Tu actor z ego reus habebamus litez inf nos corā iudice p̄petere p̄posuimus scā cō traria. z fuimus admissi ad illa pbandum tu actor ad pbandū tuam intentionē p duxisti q̄ttuor testes ego etiam reus ad p/ bandū meū factū p̄trariū p̄duxi alios q̄t/ tuor testes. isti nostri testes sūt pares i di gnitate z ceteris. z deponū teqz verisilia z in effectu sunt omnino equales. Et sic iu ra nra videntur eē dubia. queritur quorū testū dca debeat iudex iusequi. z p̄ q̄ p̄t d̄ bet ferre sententiam? Rñ det q. sententia ē ferenda p̄ me reo contra te actorem. qz cuz p̄tim infra sunt obscura reo fauendū est po rius q̄s actori. z hoc verū in decisio ne cau/ senaz ab inicio potius fauendū est actori q̄s reo. id̄ o si actor in suo libello posuerit p̄ ba ambigua: p̄t illā interpretari i fm vnū i/ reflectū. l. si quis. ff. de iudi.

In iudiciis non est. Casus figuratur p. c. necesse. iij. q. iij. certū est. q. accusatus de aliquo crimine

Coram iudice competenti tenet comparere
 personaliter ita q̄ nō admittitur eius pro
 curator. l. fina. C. de cura. c. me. d. pen. in.
 an. l. penul. §. crimen. de publi. iudi. ff. sed
 q̄d de accusatore. vtz accusator debeat etiā
 cōparere psonaliter. Rūdet q̄ sic. z hoc per
 rationē huius regule qz in iudicijs non d̄z
 esse acceptio psonaz. Alio mō potest po
 ni casus p. c. nonit. d. iudi. in an. Donam⁹
 qz corā iudice aliquo ordinario v̄l delega
 to non refert. cōuenitur aliq̄s p̄stine⁹ in di
 gnitate v̄l officio v̄l amicus vel inimicus.
 vtrū fauore p̄sone debeat iudex recedere a
 debita iusticia ita qz fauore p̄sone possit ali
 ter iudicare q̄ in p̄sone alteri⁹ in q̄ nō est il
 la p̄rogativa. Rūdet qz non. qz in iudicijs
 non debet esse acceptio psonaz. z iudex ma
 gnū debet iudicare vt puunī. Inñ pōt po
 ni casus p. c. statuti. §. in sup. s. de rescrip.
 istomet libro. vbi d̄z. si legatus p̄ficiscat ex
 tra licet recipiat expēsa ab amb⁹ p̄tib⁹ s̄z
 moderatas z non debet plus recipe ab vna
 p̄te q̄ ab alia qz in iudicio non debet eē ac
 ceptatio psonaz. Item figurat casus in. l.
 fina. cū dies. §. si arbiter. ff. de arbi. vbi est
 casus qz si arbiter assignauit p̄tib⁹ locū
 ad audiendū sententiā si paries nō p̄it ho
 neste accedere ad locū non tenent p̄parere
 z si non cōpareāt non incurrit penā appo
 sitam in cōpromisso. Sed qd si vna p̄tuz
 poterat honeste cōparere. altera aut nō po
 terat hōeste cōpere. ista p̄s que poterat ho
 neste compere non compuit. vtrū sit cōmis
 sa pena. Rūdetur qz non vt seruet eglitas
 vt non sit acceptio psonarū. Glof. format
 plura cōtraria. sed in hoc remanet qz q̄tuz
 ad modū p̄cedendi z iusticiāz ministrandi.
 in iudicijs non debet esse acceptatō p̄sona
 rum. sed in mltis alijs potest esse acceptatō
 psonaz vt in assurgendo z in assignādo lo
 cū honorabiliorē. c. solite de maiori. et obe
 di. in an. Nam in aduentu ep̄i v̄l ip̄atoris
 debet iudex assurgere z locū honorabiliorē
 rem sibi dare. Et sic q̄tuz ad honores eē ha
 benda acceptio psonaz. Item eē habēda ac
 ceptio psonarū in ipositione pene. qz q̄tuz
 ad impositionē pene mit⁹ agitur cum per
 sona p̄stituta in dignitate q̄ cum alia p̄so
 na. c. iura de iurepatro.

Ignorantia. Casus in hoc.
 c. primo potest
 figurari p̄ ca. si sacerdotes. xvi. q. ij.
 scōz; terciū casum qui ponit in dicto. c. si sa
 cerdotes. hoc modo. Donam⁹ qz q̄dam lai
 cus donauit monasterio sancti cipriani a
 liquā eccliam que donatio non valui t̄q̄
 laicus non potest donare eccliam; sed ep̄s
 cū consensu capli. accidit qz prelatus ecclie
 mōasterij sancti cipriani qui recepit dona
 tionē mortuus est. cui alij successerūt q̄ cre
 debant illam eccliam monasterio suo do
 natā ab ep̄o euz consensu sui capli. nunq̄d
 isti potuerūt p̄scribere illā eccliam. Rūde
 tur qz sic. quia ip̄i pretendūt ignorantia fa
 cti. qz putabant eccliam illā donatā eē ab
 habente potestate. sed predecessor prelatus
 cui donata fuit illa ecclia non posset p̄scri
 bere. qz habebat ignorantia iuris. Itē p̄t
 poni casus p. c. si qui a simoniacis. i. q. i. z
 etiam p. c. si beneficia. s. de pben. eo. li. Cū
 ego tenerē canonicē aliq̄d b̄nificiū incōpa
 tibile fuit mibi collatus aliud b̄nificiū incō
 patibile qd fuerat reseruati p̄ papaz quod
 ignorabā dimisi p̄mū beneficiū z apprehē
 di possessionē secūdo qz istud scōm bene
 ficiū erat magis pingue q̄ primuz. postea
 apparuit illud beneficiū scōm eē reseruati
 dispositioni pape z fuit a meenictuz. volo
 nūc redire ad primuz queritur an possim.
 Respondet qz sic. qz ignorabam illud bene
 ficiū eē reseruati pape z sic errabā in facto
 secus si errassem in iure qz sciebam reserua
 tionem pape sed ignorabā qz illa reseruatiō
 pape impediret collationē. Juxta illā regu
 laz querit qz h̄z iustā causam litigandi licz
 postea cōdemnet in p̄ncipali non tamen
 expensis vt notat bartho. in. l. destitisse. ff. d.
 iudi vbi habet qz si q̄s credebat habere bo
 nam causam litigandi z pendente lite sup
 veniat mala fides z si desistat a lite seu in
 stantia non debet p̄denari in expensis. sed
 vtrū habeat locū in causa appellationis vt
 si quis habeat iustā causam litigandi cū ter
 expensas. Quidā dicit qz non. qz eēt igno
 rantia iuris. nam in causa appellationis ex
 actis p̄ncipalis cause iudicandū est. glo
 sa respondet qz si fuit iudicandū ex eisdem
 actis procedit illa opinio vt in causa appel
 lationis quis debeat. condēnari in expens.

R

licet habuerit iustam causam ignorantie. Si fuit aliquid de nouo probatū virtute cuius fuit aliter iudicandū: tūc appellans non debet condēnari in expensis. quia potest pretendere iustam ignorantiam.

Cum quis. Casus figura per. ca. si sacerdotēs. xvi. q. iij. prout dictū fuit in primo casu precedentis. c. qui casus p̄p̄te casus huius. c. Item potest figurari per. c. cura de iure patrona. in anti. Ponamus q̄ quidā obtinuit per suam rem alienam nō spectantē ad illo qui fuerū r̄mibi condēnari sed ad alios. tenui istam rem p̄ tēpus sufficiens ad p̄scriptionē. vtruz potui per scribere. Respondet q̄ nō. qz habui malam fidē. sed quid ponam? q̄ ego sum mortuus vtrū meus successor poterit illaz rem prescribere. Respondet q̄ sic. quia ipse habet iustā causam ignorantie. nam qui l̄ lo cū alterio succedit censetur habere iustaz causam ignorantie.

Odia. Casus in hoc ca. figuratur multū modis. Primo per. ca. qd̄ scripsi. xxxvi. q. iij. z per. c. tua. i. h. de deci. in anti. Dicitur in dicto. c. quod scripsi: q̄ anglici erant nouiter cōuersi ad fidem catholicā. vñ a sede aposto. obtinuerū priuilegiū vt possent contrahere matrimonii cū suis affinibus. z consanguineis z papa concessit eis istō priuilegiū generaliter vt possent contrahere matrimonii cum suis affinibus postea quidam alius p̄latus fuit de nouo cōuersus ad fidem catholicā dubitat vtrū priuilegiū āglicoz eēt extendendū ad istuz populuz de notio cōuersū. Respondet q̄ non. vel dicitur i dicto ca. quod scripsi. q̄ anglici postq̄ fuerūt roborati in fide catholico voluerūt vt i dicto s̄no priuilegio z cōtrahere matrimonii cum suis affinibus z consanguineis: vtrū possint vtrū tali priuilegio R̄ndetur q̄ non. quia ex quo fides catholica fuit in eis firmata debet cessare priuilegiū qd̄ fuerit eis concessum ne haberent materiam retrocedendi. Item potest poni casus per dictuz. c. tua. i. de deci. in an. Hoc modo ant̄re conciliū lateranense decime fuerūt laico concessē in feudum. z erant aliquē decime steriles que postea fuerūt redactē ad agricu-

turam z sic facta fuerūt nonalia. Laic⁹ vō luit p̄cipere decimas in istis nonalib⁹ vtz possit. Respondet q̄ non. sed solum p̄cipi et decimas in terris que erāt arabiles ipe infundationis non autem in terris de nouo redactē ad agriculturā. quia istud priuilegiū est restringendū in odium laici qui licite non potest p̄cipere decimas vlt̄ p̄t̄ p̄bi exemplū in p̄scriptione. Aliq̄o in mea p̄rochia p̄cepit decimas p. xxx. vlt̄ xl. annos z sic decimas prescribit. Postea aliquē terre steriles fuerunt redactē ad agriculturas z sic facta sunt nonalia. vtrū de illis nonalib⁹ possit iste q̄ p̄scripsit p̄cipere decimas Respondet. q̄ nō quia p̄scriptio est odiosa: ideo debet restringi. Item potest poni exemplū per. c. l̄s. de filiis p̄sbi. hoc mō. Aliq̄o clericus qui pariebatur defectū nataliuz sed aposto. obtinuit priuilegiū seu dispensationē vt posset obtinere beneficiū eccl̄asticū etiam curatū virtute sue dispensationis obtinuit vnū beneficiū. postea dimisit illō beneficiū p̄ renūciationē z vult obtinere aliud beneficiū virtute sue dispensationis vtrūm possit. Respondet q̄ nō. qz ista dispensatio restringitur ad vnū beneficiū cū sit odiosa nisi diceret in dispensatione q̄ posset obtinere aliud beneficiū vno dimisso Sed si simpliciter fuit dispensatus ad bñficiū eccl̄asticū etiam curatū virtute sue dispensationis nō potest obtinere aliō bñficiū. quia ista dispensatio est restringēda vel si sit dispensatus cū aliquo qui parit defectū nataliuz vt possit obtinere bñficiū eccl̄asticū virtute sue dispensationis non poterit obtinere plura beneficia. quia ista dispensatio est odiosa. ideo debet restringi. Secus est in fauorabilibus vt in turibus allegatio in glo. z in c. licet. ij. responsio. de priuileg. eo. li. vt ponam⁹ q̄ aliquē ep̄o fuit cōcessum priuilegiū a se. apostoli. vt possit audire z celebrare diuina in loco interdicto vtrū istud priuilegiū restringat ad p̄sonā suam vt ipse solus possit audire vlt̄ celebrare diuina in loco interdicto. R̄n. qz cū istō priuilegiū sit fauorabile ideo non solū ep̄o sed etiā familiares sui poterūt audire z celebrare diuina in loco interdicto nam tale priuilegiū cum sit fauorabile debet ampliari z non restringi. quia odia restringi z fa-

uores conuenit ampliari

Decet. *Casus in hoc ca. figurat in ultimis modis. Primo figurari potest p ca. si cui. d. preben. eo. li. Papa alicui epō concessit priuilegiū vt ipse posset d aliquibus beneficijs puidere ydoneis psonis itaq istud priuilegiū fuit concessum epō in fauore epī pferentis beneficia non autē in fauore psonaz quibz conferebātur. accidit q re exstēte integ an q epūs conuulisset illa beneficia. z sic añz epūs fuisset vsus suo priuilegio papa mortuus est. vtrū p mortē pape sit extinctū z expirātū priuilegiū. Respondet q non. z hoc per rationē istius regule. qz in dultuz principis debet esse permanens. Itē potest casus figurari per autē. pstitūō. dignitatibz colla. vj. filius aliquis familias existens in potestate patris fuit assumptus ad dignitatē patricij. certū est q liberat a patria potestate. postea perdit illā dignitatē: quia fuerat assumptus ad certū temp' virū remaneat in potestate sui patris. Respondet q nō sed debet esse sui iuris. qz cōcessum debz eē permanens. Et hac regula colligit primo q priuilegiū principis alicui concessuz debet esse permāens z hoc intelligit vt dicit gl. de priuilegio reali z non de priuilegio psonali qd personā sequitur z cū persona extinguitur vt in regula priuilegiū. s. eo. ti. Nota vltim' q licet priuilegiū principis debet esse permanens. perditur tamē certis ex causis scz p abusum. non tū ipso iure. sed abusus est iusta causa inducendū principē ad reuocandū suū priuilegiū aliq' bus concessuz. ideo iura dicūt q qui priuilegio ab utitur mere priuilegiū perdere. Item pditur priuilegiū p non vsū. L. de nundis. vbi dicit q si qs a pncipe i petrauit nūdinas z nō vtatur perdit nūdinas p non vsū. Item perdit priuilegiū si post cōcessionē incipiat eē grande pncidicū alteri. c. sugestū. de decimis in anti. vbi priuilegiū cōcessum cisterciē. de decimis non soluendū qz incipit eē in grande pncidicū ecclesie porochialis fuit reuocātū. Itē aduertendū est ad illō quod dicit glo. fina. q verbi dicit. Quantū ad principem ponitur ppte. z quātum ad subditos ponitur improprie. z est sensus q iponitur necessitas*

subditis seruandi priuilegiū. sed pncipes sine iusta causa nō posset illud priuilegiū reuocare. z hoc qn fuit cōcessuz subdito pncipis. secus si essz concessum non subdito vt sunt priuilegia que pncipes z imperatores concesserūt ecclesijs. quia tale priuilegiū concessum non subdito est contractū ab initio voluntarius. sed ex post facto est necessarius.

Indultū *Casus figur. primo p ca. de his. xvij. distin. in licētia nubendi data ab apostolis. licet iure ciuili cautū sit q vidua debet abstinerere per annū nūmerandū a tēpore mortis mariti qui dicit annus lucet: ita q si mulier infra annū lucus cōtrahat in currit grandes penas. vt. L. de secundis nup. verū tamē ab aplo z etiā iure canonico fuit data potestas mulieribz vt possent contrahere matrimoniu in fra annū lucet mortuo pmo marito cū sint solute a lege vtri. vtrū epus vl' ali' possit tollere mulieribus illā facultatē licētia nubendi infra annū lucus. Respondet q nō. qz istud fuit cōcessum mulieribz a iure. z sic nō eis ē auferendū. Itē potest casus figura. per. c. licet canō. s. de elec. eo. ti. Licet est q clericius promot' ad eccliaz prochiale bz annū a iure infra quē debet pmo ueri ad sacerdotiū. si infra annū nō pmoueat ad sacerdotiū est puandus sua eccliaz prochiale. Sed vtrū epus possit pncipere tali clerico sub pena puationis vt ipse pmoueat ad sacerdotiū in fra dimidiū z sic abbreviare temp' sibi indultū a iure. Respondet q non. quia indultū est tali clerico a iure vt habeat anntim ad pmouendū ad sacerdotiū. ergo episcopus nō potest sibi auferre illud tēpus. Item potest ponī casus in q dimestri dato cōdemnata in actione psonali ad soluendū l. iij. s. si quis condēnatus. ff. de re iudica. Conuenit tēp' sup actione psonali corā iudice cōpetente fuit mibi condēnatus. certuz est q ipse habz qtuor menses ad soluendū l. i. z. ij. L. de vsuris rei iudic. sed vtrum iudex possit illud temp' abbreviare Respondet q non nisi subsit iusta causa per ratios huius licere. quia indultū a iure cōcessuz nemini est auferendum. Et si iudex sine cā abbreviauerit illud tempus. illud supplet*

R 2

a iure. l. iiii. ff. de re iudicata. Item possz po
nicatus in decem diebus datus ad appellā
dum.

Non firmatur. *Casus pri
mo figura.*
per ca. p. principatus. i. q. i. vbi dicit
q aliquis fuit promotus ad principatū
est ad prelaturā simoniace. Tertū est q ista
promotio est nulla. quia simonia est tanti ef
fectus vt reddat promotiōē nullam. postea
accidit q iste promot^o simoniace admistra
uit irreprensibiliter. z fuit toleratus in
sua administrazione p aliquatempora. vtz
promotio validet ita q assumat vires. qd
qd ab initio non valuit: tractu tempis nō
conualefcit. Item potest poni casus per. ca.
sico tempore. s. de rescriptis. Panam^o q a
liquis a sede aposto. impetrauit gratias ex
pectatiuam p quas roma. pan. mandabat
canonicis ecclesie pictaueñ. v. alicui plato
vripi de beneficiis ecclesiastico puiderent
si quod vacaret. alioquin de primo vaca/
turo: etiam si illud beneficiū esset dignitas
personatus v. officium. aut illi immineret
cura animaz. z panam^o q tempore impe/
trationis imperans nō habebat perfectā
etatem requisitam ad ecclesiam. Acciditq
anticq vacaret ecclesia parrochialis effeci^o
est perfecte etatis. vtruz illa gratia expecta
tina reassumat vires. z sic iste impetrāz vir
tute sue gratie passit promoueri ad ecclesi/
am prochialem. Respondet q nan qz qd
ab initio non valuit tractu temporis nan
conualefcit. Item potest figurari casus p
. l. inter stipulantiē. s. sacram. ff. d. ver. obli.
aliquis mihi stipulanti pmissit rez sacra
puta calicem sacram. certuz est q ista sti
pulatio nan valz. quia res sacra non cadit
in commercia hominū Accidit q ista res
sacra desit esse sacra forte calix fuit canstat^o
vtrū virtute stipulationis pdicte que erat
nulla possim petere vt ipc appellatur ad tra
dendum mihi illam re que amplius nan ē
sacra. Respondet q nō qz quod ab initio
non valuit tractu temporis non conuale/
fcit: Item potest poni exemplū in homine
liberor i alijs rebus que non cadunt in cō
mercio hominum.

Non est sine culpa.

*Casus in hoc ca. potest figurari in clerico
iacenti lapidem per. c. clerico. l. d. in ca. s.
vt itaq. xv. q. i. Et primo pio intellectu hu/
ius ca. est p supponenduz q est premissum
hominibus exercere ludos causa virtutis
exercende sicut praicere lapidem: v. l. exerce
re alios ludos ad exercendū fortitudinem
ca. p. p. s. Ponamus q aliquis clericus i
ter laicos dimissa veste z habitu clericali p
fecit lapidem z alique bates ibidem transe
untem occidit non pposito deliberato. qe
non fuit in culpa quantum ad homicidium
vtrum sit censendus irregularis. Respon
detur q sic quia istud scz plicere lapidē nō
competebat suo statui. z sic fuit in culpa q
precessit casum. Item potest poni casus in
clerico sagitate per dictū. c. clerico Quidā
clericus cū balista misit aliquam sagittaz
z hominem tra usenrē occidit non pposi
to deliberata. vtrū sit irregularis. certe sic
quia culpa pcessit casum z se immiscuit ac
tut qui non cōpeterat suo statui. Item pa
tesit ponit exemplū p ca. tua. de homici. sup
in monacho chirurgico. Tertū est q ars cir
urgica est monachis pbibita. Acciditq a
liquis chirurgicus mōachus alicui infirmo
dedit medicinam iuxta artem chirurgicam
iste infirmus mortuus est. vtrū monach^o
sit in culpa. Respondet q sic. quia imiscuit
se actui non conuenienti suo statui. Item
potest ponit exemplū in fure. Panam^o q
aliquis tcius surripuit mihi aliquas res
istas res postea perdidit p casum fortuitū
quia cū esset in domo sua p incendū suert
combuste. vtruz fur teneatur mihi restitui
cre illas res. licet sint perditæ per casuz for/
tuitum. Respondetur. q sic. quia fur semper
per est in mora restituendi rem. Ex hac re
de casibus fortuitis nisi culpa vel mora p
cesserit casum.*

Nullus. *Casus figuratur pio
per. c. auditis d. presch.
in anti. Ponamus q epus picta.
dicite ecciam beatissimi hilarij maioris pi
ctavis esse sibi subiectam de iure cōmuni.
vnde fecit cōuentri decanum z caplm illi
us ecclesie coram iudice competentē z perit
in suo libello vt illa ecclesia declaretur sibi
esse subiecta z q clerici z canonici compely*

latur sibi ob idire. Decan^o vero z caplm ex
cipiendo pposuerit q^o sint exempti a iuris
dictione ordinaria ipsius epi. Item pposu
erit q^o posito q^o non essent exempti: tamen
ipi pscripterant libertatem contra epm pi
cta. z sic ipi allegant duas exceptiōnes con
trarias. quia si sunt exempti per pūlegiū
sedis aplice nō est eis necessaria pscriptiō
viz sint admittēdi ad pbandū istas duas
exceptiōnes videt q^o non. quia actor nō po
test simul pponere plures actiōnes. l. i. l. d.
seruo corrup. sic videbat in reo q^o reus nō
posset etiā simul pponere plres defensiōes
Sed hac ratione dubitandi non obstan
te respondet in contrariū videlicet q^o reus
pōt plures defensiōnes pponere etiā cō
trarias. Et ratio huius colligit p istam re
gulam iuncta regula cū sint partū iure. s.
eo. z. l. favorabiles. ff. co. ti. nec obstat mo
tiuū nam iura magis fauēt reis q̄ actorib⁹
Item potest figurari casus p. l. interposi
tas. l. de trans. Ticius cōuenit aliquē su
um debitorem corā iudice cōpetente corā
quo dedit in scriptis suū libellū cui peijt
per reum responderi. Reus autē excipien
do allegauit transactionē factā inter ipm z
ticiū. ticius replicando pposuit q^o illa trās
actiō erat nulla. Primo quia fuerat facta p
meum. Item allegauit q^o ille eū quo fue
rat facta transactio erat seruus transigen
tis. Vtrū debeat ticius admitti ad pban
dum istas duas defensiōnes. Respondet
q^o sic. quia nullus prohibet vt pluribus
defensionibus. etiā si ille dñsiones eēt
in uicem contrarie vt dicitur fuit in primo
casu.

Quod semel Casus sic figu
ra. p. c. i. de iud.
in an. Quidam ticius fuit conuē
tus corā aliquo sibi suspecto fuit petiū
a iudice vtz vellet euz recusare tanq̄ suspe
cium: z dicit illi. Si tu velles posses me
recusare vt suspectū ppter talē cām. veyū si
vel corā me litigare ego mīstrabo tibi bo
nā iusticiā z deliba an vel corā me litigare
Ille rñdit ego cōfides de legalitate ve
stra sum content⁹ corā me vobis litigare. et
sic semel sibi placuit litigare corā eo. Po
stes penitentiā ductus voluit illum recusa
re vt suspectum. vtrum possit. Respondet

q^o non quia quod semel placuit amplius
displicere non potest. z hoc verū nisi super
ueniat a liqua causa de nouo.

Non debet Casus primo sic
figurat p. c. si be
res. xxiij. q. ij. Ponamus q^o ticius
manus violentas iniecit in clericū vel aliū
graue delictum perperrauit dignū excom
municatione. vtz fili⁹ pro delicto culpa
tris delinquentis debeat excommunicari
Respondet q^o nō q^o quis nō debet grauaz
ri odio alterius. z istud est regulare Aliqñ
tū ppter delictū patris puniuntur filij. vt i
crim in c. lesenia i. status. l. quisquis. l. ad. l.
iuli. malest. z in crim in c. heresis. s. de here
ti. per totū isto met lib 20. Item potest figu
rari casus per. c. commissarij. s. i. s. d. elec.
Certum est q^o si canonici alicu⁹ ecclesie ca
thedralis vel collegiate eligant in suum p
latum aliquem indignum sunt priuari p
illa vice potestate eligendi. Sed ponam⁹
q^o canonici compmiserūt in aliquos arbi
tros. qui arbitri scienter elegerūt indignū
vtrum canonici compromittentes sint pri
uari potestate eligendi pro illa vice. Respō
det ibi q^o non. ne isti canonici ex dolo arbi
trorum puniantur. Item potest poni ca
sus in. l. si quis. circa finem. l. l. de in offi.
testa. vbi dicitur q^o antiquitus mater pote
rat filium suum etiā non doli capacez ex
heredare odio mariti. hodie illa lex corrigi
tur q^o odio mariti vxor non poterit filium
suum exheredare nisi commiserit causam
ingratiūdinis erga matrem. z hoc per ra
tionem huius regule. ne filius grauetur o
dio patris sui

Sine culpa. Istud caplm
cōinet duas re
gulas. Prima est: q^o non debet
quis puniri sine culpa. Secunda regula
est q^o punitur quis sine culpa quando sub
est iusta causa. Casus quo ad primum di
ctu m potest figurari per. l. si putator. ff. ad
l. aequiliam. Aliquis ticius putabat fron
des alicuius arboris existēntis in suo fun
do. accidit q^o aliquis transēdo sub illa ar
bore fuit occisus. vtz ille putator teneatur
l. aequili. Respondet aut potest apprehēdi
culpa in ipso putatore. quia forte arb or il
la erat iuxta iter publicum z non preclama
R. 3

uit anteq̄ proijceret frondes. ⁊ tunic tenet
 .I. acq̄uili. Ar: arbor ip̄a erat in medio sui
 fundi. ⁊ quia non potuit cogitare q̄ ibi ali
 quis transitū faceret quia alicui nō erat li
 citum transitū facere p̄ suum fundum ⁊ sic
 non tenetur quia non est i culpa ⁊ sine cul
 pa non est aliq̄s puniendus. In secūdo di
 cto figurat casus p. c. si cuius. xxxiiij. disti.
 Aliquis ticius contrauit matrimonii cuz
 vidua corrupta. vtz efficiatur bigam⁹ Di
 citur ibi q̄ sic ⁊ non punitur ex culpa sua.
 sed quia subest iusta causa videlicet ppter d
 lectū sacramenti. Item posset poni exem
 plū per ca. iua. de clerico egrotante in ant.
 Aliquis ticius clericus sine culpa sua inci
 dit in lepra vtz possit priuari redditibus
 saltem parte reddituum sui beneficij. Res
 pondet q̄ sic. ⁊ idō priuatur sine culpa nō
 tamen sine causa.

Quod quis. Casus figura
 tur. pmo p ca.
 miles. xxiij. q. v. et aliqui intelligūt
 in milite. sed idē in executore sententię. Ca
 sus. Quidā ticius cōmissit homicidiū v̄ a
 liud crimen dignū vltimo supplicio fuit ca
 pius p iudicem secularem quia talis ticius
 erat laicus. ⁊ quia iudici cōstitit de crimine
 ppetrato per ip̄m ticiū eundem condēna
 uit ad mortē v̄ laqueo suspenderet. ⁊ iudex
 pcepit militem de p̄tato ad executionem sen
 tentię vt illū ticiū laqueo suspenderet. iste
 miles paruit iudiciz ticiū laqueo suspen
 dit. vtz iste miles censetur homicida ⁊ tā
 q̄ homicida sit puniendus quia non est i
 dolo nec in culpa. eo q̄ uicisse habuit pare
 re iudici. Alij intelligunt istud cap. in ali
 is militibus ⁊ non in executoribus senten
 tię ⁊ tunc scdm istum intellectū casus sic
 figuratur. Aliquis miles ppetrauit rebel
 lionem contra rēpublicam ⁊ fuit ordina
 tum q̄ bellum ei iudicaretur ⁊ fuit ordina
 tum q̄ alij milites istū militē ⁊ alios rebelles
 occiderent qui milites parēdo mandatis
 regis v̄ imperatoris rebelles occiderunt.
 vtz sint censendi homicidę ⁊ tanq̄ homi
 cidę puniendi. Respondet q̄ non. quia nō sūt
 in dolo eo q̄ istos rebelles occiderit ad n: a
 datum regis v̄ imperatoris v̄ alteri⁹ iudicis
 Item posset casus poni per capm si cleri

cos. supra de sententia excoicatiois. Pona
 mus q̄ episcopus pictanensis eo qz nō ha
 bet territorium. nec potest capere malefac
 tores nisi in tra septa domozum episcopa
 lium. vnde ep̄s pcepit laicis. vt quendā
 clericum criminofum caperent ⁊ ad se ad
 ducerēt ad preceptum episcopi. isti laicita
 lem clericum ceperunt ⁊ episcopo adduce
 runt ⁊ incarcerationem vtrum ipsi incur
 rerint aliquam sententiam excoicatiois
 Respondet q̄ non. quia mandato licito e
 piscopi obtemperauerunt. ⁊ hoc faciendo
 non fuerūt in dolo. Item potest poni cas⁹
 per. l. si quis. §. doli mali. ff. de iurisdic. oi.
 iudi. hoc modo. Ibi enim dicitur: si quis
 album pretoris positus causa perpetue iu
 risdictionis corrupserit incidit in penam
 quinquaginta florenozum Accidit q̄ pre
 tor alicui in iunxit vt ipse corrumperet al
 bum suum. iste ad mandatum pretoris cor
 rupit album. vtz incidat in penam quin
 quaginta aureoz. Rñdet q̄ non. quia an
 tē quis incidat in illud edictum requirit
 q̄ ipse commiserit dolum: ⁊ dolo facere nō
 videtur. qui ad mandatum iudicis aliqd
 facit.

Mora sua. Casus in bocca. fi.
 multis modis p̄io
 per. c. decime. xvi. q. i. Aliq̄s meul
 parochianus tempore messum vel vinde
 marum nō soluit mihi decimam sed illā
 retinuit apud se. occidit q̄ aliquo casu for
 tuito decima perit sine culpa sua. qz mili
 tes transeuntes violenter illam decimā ra
 puerunt vel inimici sui inimicitia tamē cō
 tracta sine culpa decimam per violentiam
 acceperunt: numquid tenetur mihi soluere
 extimationem decime preempte. Respon
 det q̄ sic. quia iste fuit in mora soluēdi mi
 hi decimas. ⁊ sua mora debet ei eē nociua.
 Item potest figurari casus per ca. vnicus.
 decomoda. sup. sed pro intellectu huius
 casus est presu. nendum q̄ comodata
 rius non tenetur de casu fortuito quando
 fuit comodatarius gratia recipientis. vtz
 tamen tenetur de dolo ⁊ culpa. Pona
 ergo sic casum. Commodati tibi librum
 meum ad vsuū tuum. certus est: q̄ si liber
 meus non perierit culpa tua sed casu for

suito tu ea liberatis. Sed ponamus: q. commodam ubi librum meum ad certum tempus ad tuum usum. lapsa tempore isto in feliiani et requisivi te ut librum mihi restituere res quod facere recusavisti indebitum iniuste et sic fuisti in mora restituendi mihi librum meum. postea liber meus aliquo casu fortuito perijt apud te. nunquid teneris mihi solvere extimationem libri. certe sic. Item potest poni casus in fure qui semper est in mora restituendi rem surreptam. si res pereat perit periculo suo. ideo tenet solvere extimationem.

bebat servitutes domi vicini mei forte servitutes stulticia recipiendi vel alius non tollendi vel aliquam aliam servitutes. et tu emptor sciebas bene quod domus mea debebat istam servitutes. ego autem sciens quod esses in forma de ista servitute non predicti tibi illam servitutes in venditione facienda utrum possis agere contra me ac si de emptis ut diminuas tibi de precio quatuor minus valet domus tibi vendita propter illam servitutes. Respondet quod non. quia eras informatus de ista servitute. ideo non erat opus quod ulterius de ea te informarem. quia scienti et conscienci non fit iniuria neque dolus.

Casus fuerit. Casus figuratur primo per ca. q. rum vices. lxxviii. dist. hoc modo. Ponamus quod aliquis simplex sacerdos vel alius constituitur in dignitate. puta archidiaconus decanus vel cantor non tamen episcopus ordinavit aliquem in diaconum proferendo verba apta ad talem ordinem. ut iste sic ordinatus recepit talem ordinem. Respondet quod non: quia potestas ordinandi clericos non dependet ab ordine sacerdotis nisi fuerit episcopus. vel sic. Ponamus quod aliquis simplex sacerdos non episcopus pronuntiat ista verba apta ad consecrandum christum utrum consecrat. Respondet quod non. Idem est de consecratione monachorum et generaliter cuius quis facit ea que non spectant ad officium suum illa per eum facta viribus non subsistunt. Item potest poni aliter casus videlicet per. c. indulgentie. de peni. et remiss. c. l. s. aliquis episcopus vel archiepiscopus concessit seditis suis porrigentibus manus adiutricibus ad aliquod piuum opus centum dies indulgentiarum. utrum valeat talis concessio indulgentiarum. certe non quia ad officium episcopi vel archiepiscopi spectat solum dare. xl. dies indulgentiarum et non centum.

Que a iure communi. Casus figuratur per ca. quanto. s. de iudi. in an. Laici concessum est per ecclesiam ut quibus laici essent incapaces iuris spiritualis et ei annexis ut possent ius patronatus possidere quatenus ipsi inducerent ad fundandum vel edificandum aut dotandum ecclesias ut clericos ydoneos in illis ecclesiis possent presbiterare diocesani qui diocesani ad presentationes patroni illos instituerent sed verum laici possunt exercere illud privilegium ad hoc ut possint cognoscere de causis annexis causis spiritualibus. est ibi textus quod non. qui ista concessio facta laico est exorbitans a iure communi. Et illa que exorbitant a iure communi non sunt tradenda ad aliquam consequentiam.

Scienti et scienti. Casus in figuratur p. l. i. ff. de acti. empti. et vendi. di. et pro intellectu huius casus est presupponendum quod quando venditor vendit aliquam rem debet predicere emptori omnia ordinaria illius rei. alias teneretur ipsi emptori. Sed ponamus quod tibi emptori stipulant vendidit omnium meam que de-

Quod omnes tangit. Casus figuratur multis modis in glos. primo per caplin. i. lxxvi. dist. Ponamus quod aliquis fuit electus et confirmatus in archiepiscopatum alicuius provincie. qui quidem electus et confirmatus peccat minus consecrationis. queritur qui debent esse presentes in consecratione facienda. Respondet quod omnes suffraganei sue provincie quia illud negocium omnes tangit. ideo debet ab omnibus approbati. Item potest poni casus per. c. quia propter. de electi. in an. Ponamus quod vacante ecclesia picta. canonici illius ecclesie voluerunt precedere ad electionem

nem futuri prelati. sed queritur qui debent adesse in electione facienda. Dicitur ibi qd omnes canonici illius ecclesie. et si sint aliqui absentes debent vocari. quia cum illud negotium ceteris tangat debet ab omnibus approbari. Pro declaratione istius regule videtur qd illud quod omnes tangit non debet ab omnibus approbari. et arguitur de toto titulo de his que fiunt a maiori parte capli. f. anti. vbi dicit qd talia possunt expediri per maiorem partem capli et tamen talenegotium tangit omnes. Item arguitur de l. maiorem. ff. de pact. vbi dicitur qd si aliquis de bonis velit facere cessionem bonorum non est opus qd omnes creditores conueniant ad videndum fieri cessionem bonorum sed sufficit qd vna pars conueniat ut alia parte creditorum iniuria admittat ad cessionem bonorum faciendam. Blosa soluit dicens qd aliqua sunt que pertinent pluribus vt vniuersis et in istis ea que fiunt a maiori parte capli valent etiam altera parte contradicente. nisi contra dicatur ex aliqua causa rationabili. secus si illa essent explicanda ex mera voluntate. que tunc deberent oēs consentire in ea. cum oēs s. de consti. in ant. Alia sunt que pertinent pluribus vt singulis. et tunc omnes debent consentire. l. si per fundum. ff. de serui. rustico. predi. fallit in pluribus casibus. Primo fauore liberationis. l. maiorem. ff. de pact. Item in arbitris fauore litium dirimenda rum si fuit compromissum in plures arbitros valet sententia facta a maiori parte. Item si pluribus patronis competat ius patronatus presentatio facia. a maiori parte valet propter fauorem ecclesie. nec ecclesia patitur detrimentum propter longam moram et vacationem.

III **Obscuris.** Casus in hoc. e. primo figuratur per ca. ex parte. s. de censibus. et per. l. nummis. ff. eo. leg. tercio in. c. ex parte dicitur. Ponamus qd in ciuitate pictaueñ sunt due mēsure. vna maior alia minor aliquis emisit voss qd tali ecclesie solueret tota mensuras. puta sex sextaria frumenti vs sex bossellos frumenti est mensura maior alia minor et non declarauit aliquid in iussu videlicet ad quam mensuram intendebat illud frumentum solui: s. locu?

est indistincte. Queritur ad quam mensuram debeat solui huiusmodi frumentum. Respondet qd ad minimam mensuram. quia in obscuris minimū est sequendum. Item potest pbi casus per dictam. l. nummis. Ponamus qd in aliqua regione habent locus noua scuta et antiqua. aliquis in testamento suo legauit tercio decem scuta. queritur que scuta videantur legata ad hoc qd heres possit compelli ad soluendum illa scuta. Respō dei qd videntur legati nūmi minoris valoris et sic legata videntur scuta noua et non vetera: nisi alias appareret de voluntate testatoris tacite vel expresse: quia tunc ad ipsius esset recurrendum. sed quando non potest coniecturari mensura ipsius testatoris in dubio habet locū ista regula.

Quam qui certus. Casus figuratur primo per ca. si duobus. et appella. et per. l. i. in fi. ff. de actio. empt. et vendi. Dicitur in illo ca. si duobus qd duo litigabant coram episcopo pietateñ vel eius officii alii qui tulit sententiam diffinitiuam in causa huiusmodi. a qua sententia ambe partes appellauerunt. quod potest fieri. quia forte reum comdemnauit in principali et ipse solum absoluit ab expensis. et sic actor appellauit eo qd iudex reū non condēnauerat et reus appellauit eo qd iudex eū condēnauerat principali. Unde vnus appellauit ad archiepiscopum in burdegaleñ. alius ad papam. Ille qd appellauit ad papam appellationē suam releuauit coram papa alius coram archiepiscopo. Ille qd releuauit appellationē suā coram archiepiscopo burdega. scilicet itare suā partem aduersam et archiepiscopus sciebat qd ipsa pars aduersa appellauerat ad papam hoc non obstat et quia ipsa pars non cognouit archiepiscopus illā excoicauit. vtrū valeat sententia archiepiscopi. Responsum non. quia ex quo sciebat tale appellasse ad papam: et sic ad maius tribunal non erat amplius certiorandus. secus si ignorasset. ex hoc colligit qd potest mittere excoiciatorem quia si aliquis fuit excoiciatus et iudex faciat processum et impedimentum et excoiciatum non valet processus: alio si non misisset excoiciatorem teneret processus. s. postea probato legitimo impedimento reiret rescindendus. c. venerabilibus. s. de sententia. excoici. istomet li. et Barr. il. ij. ff. si

quis vendat mihi aliquam rem debentem
 seruitutem vel alia onera debet me empto
 r incertiorare de omnibus oneribus ordi
 narijs. alias possum agere contra ipsu[m]
 rominus fuisse[m] rem ip[s]am emptur[us]. Sed
 quid ponamus? ego scieba[m] onera illi prei
 z q[ui] res ip[s]a debebat illa seruitute. z vendi
 tor non me certiorauit. vtz possiz agere co
 tra venditor[is] actione. exempto. vt restituat
 mihi partem precij. quanto minus fuisse[m]
 rem empturus si me certiorasset de illis o
 neribus. Respondet q[ui] no[n]. q[ui] certus e
 certiorari non debet. Glo. arguit de. c. euz
 vniuersitas. s. de electio. vbi dicit q[ui] licet ca
 nonicus sciat mortem prelati: tamen est vo
 candus. vt ponam[us] sic. Ecclesia picta. va
 cabat per mortem vel renu[n]ciatione[m] scio il
 lam vacationem: non compareo ad electio
 nem etiam canonici no[n] vocaueru[n]t me. cer
 tum est: q[ui] possum prosequi contentum
 z sic licet sim certus: tamen sum ad huc cer
 tiorandus. Respondet q[ui] non sum certio
 randus de vacatione vel morte prelati euz
 sciam illam vacationem: sed sum certiora
 dus de die assignata ad electio[n]e[m] faciendam.
 ideo absentes sunt vocadi ad electio[n]e[m] licet
 sciant vacationem

Non licet Casus in hoc caplo
 pot figurari per. ca.
 prudentiam. s. de mutuis pe. in a.
 Ponamus q[ui] a sede aplice impertrari re
 scripsum delegatorum ad aliquos iudi
 ces in causa que sperabatur moueri inter
 te z me. z fuit commissa causa ip[s]is iudicib[us]
 cu[m] clausula. remota appellatione. Eoz az eis
 dem iudicib[us] conueni te z obtuli libellum
 meu[m] cu[m] restaret per te reu[m] ruder meo libel
 lo. voluisti me reconueni te z obtulisti mi
 hi libellum reconuentionis. litem contesta
 ta in tua causa reconuentionis z conclusio
 z renu[n]ciato in causa: iudex iulit sententias
 diffinitiuam contra me ad tuum comoduz
 z utilitatem. volui appellare. vtz possim. et
 au sit appellationi mee deferendum. Rndz
 q[ui] non. quia non debet licere actori quod
 reo licitum non existit

Utare Casus in hoc ca. pot
 pontimo p. c. pnblic
 cato. de elec. in antiqs. Vacante
 ecclesia picta uess: canonici illius

ecclesie statim conueneru[n]t in vnu[m] pro ele
 ctione sumri pastoris celebranda. z ordina
 uerunt q[ui] ipsi procederent ad electio[n]e[m] pre
 lati per formam scrutiniij. z elegeru[n]t duos
 vel tres scrutatores ad recipiendum vota
 singuloz scrutatis votis z publicato seruu
 tinio. aliqui canonici videtes se deceptos
 ob aliqua[m] causam volunt recedere a sua de
 liberatione z volunt mutare consiliu[m] Que
 ritur an possint. certe non. z hoc per ratio
 nem huius regule. quia quis mutare con
 silium non pot est in detrimentu[m] alterius.
 Item figurari per. l. per fundu[m]. ff. de ser
 uitu. ruti. predicto. Ponamus q[ui] sint plures
 habentes aliquem fundum communem
 qui voluerit imponere aliquam seruitu
 tem super suo fundo. Certum est q[ui] ante q[ui]
 valeat impositio seruitutis requiritur q[ui] om
 nes consensiat in impositione seruitutis.
 Sed ponam[us] q[ui] aliqui istoz conuenserunt
 in impositione seruitutis. cu[m] postea domi
 nus speraret habere consensum alioz: pmi
 volunt mutare suum consiliu[m] et alij postea
 consenserunt. vtz possint mutare suuz co
 silium in preiudicium fundi dominantis
 Dicitur ibi q[ui] non p[er] ratione[m] istius regule.

Generi per speciem

Casus potest primo figurari p. ca.
 studuisti. de offi. ordina. Sed pro intelle
 ctu istius casus est primo presuppouendu[m]
 q[ui] legatus delatere v[el] etiam alius legatus
 pape habet ordinariam iurisd ictione[m] in p
 uincia sibi decreta z concurrit cu[m] quibuscu[m]
 q[ui] ordinarijs illius provincie ita q[ui] potest
 adiri etiam in prima instantia. Casus po
 uamus q[ui] cum esset in hoc regno aliquis le
 gatus cardinalis qui dicitur legatus dela
 tere z habet ordinaria[m] iurisd ictione[m] tota p
 uincia sibi decreta. papa delegauit aliquas
 causam inter te z me episcopo picta. queri
 tur vtrum iste legatus de causa possit se in
 tromittere. quia erat talis causa in qua qli
 bet poterat esse actor z reus. Respondet q[ui]
 ipse legatus non potest se intromittere. q[ui]
 sue generalitati derogatur per speciales de
 legationem. Item potest poni casus per
 l. sanctio legum. ff. de penis Ponamus q[ui]
 a principe emanauit aliqua lex per quam
 generaliter imponitur pena omnibus

Et acerbis vlt' strafaciētes puniuntur ad ar/
bitriū iudicis. Aliq̄s fecit cōtra aliquā le/
gē a nquā q̄ impōit spēalē penā vtz illa no
ua penā q̄ imponit p legē nouā exēdat ad
l. aniquā. q̄ habet spēalē penā. Rñdz q̄ n̄
qz quis duplici penā puniret. Itē qz gene/
rit p spēm derogat. z ideo delinquēo incur/
rit penā specialem z nō generalem. Pro de
claratione huius regule eponitur de. c. ex
prie de offi. deleg. in an. vbi est tex. q̄ papa
mandauit alicui vt mibi p uideret de tli ar
chidiaconatu in talē ecclā primo vacatu/
ro. in qua ecclesia erāt plēs diaconatus. po
stea quidā aliū a sede aplica impetrauit
rescriptū z grām p quā mādabat papa cui
dā executori. vt si talis vellet resignare suū
archidiaconatūz recipet illā resignationē.
z illi p quo scribebat conferret archidiacono
natū. z sic p illo papa scribebat in spē z pro
me scribebat generaliter. z tamen ibi dicit̄
q̄ si vacet archidiaconatus p resignationē
debetur mibi z non illi pro quo scriptum ē.
in secūdo loco licet ego haberem generalez
grām. z itē spēalem. Itē argu. de. c. cū ordi
nē. de rescript. iūcto. c. veniēs. de prescrip.
z. c. ex tuaz. de filiis presbi. in an. Pro so
lutione istoz contrariorum respōdet glo.
q̄ ista regula primo fallit in p̄uilegijs. vti
si alicui concedatur p̄uilegium generale.
postea concedatur cuidam alteri p̄uilegi
um speciale. contra illud p̄uilegium ge
nerale non valet p̄uilegium spēale nisi fa
ciat mentionem de generali. z sic ista regla
non habet locū in p̄uilegijs. sed habet lo
cum in rescriptis. Sed adhuc in rescriptis
fallit si rescriptum generale venit purificā
dum in specie. vt in. c. ex p̄te de offi. delegā.
vt si p̄io cōtrario lre generales erāt purificā
cāde in primo archidiaconatu. z p̄mus n̄
erat p̄sequuntur plēs archidiaconatus.
sz vnū tū. Et sic p̄rie nō est exceptio ab il
la regla. Itē in. c. ex tuarū. de filiis pres. in
an. dicit̄ q̄ papa concesserat p̄uilegium a
licui ep̄o. vt ip̄e ep̄s posset dispēsare cum si
lijs sacerdotiū vt ip̄i licite possent tenere ec
clesias in q̄b̄ sui p̄ses mīstrauerunt imme
diatē. videlicet vt filius posset habere illā
ecclā. q̄d ē p̄tra ius. quia fili⁹ quā tūc qz
legitimus non potest tenere ecclā sui pa
tris. sed ep̄us vt dicit̄ est habuerat p̄uile

giū vt ip̄e posset dispēsare cū istis. Acci
dit q̄ anteq̄ ep̄us vteret suo p̄uilegio ac
cessi ad papam. z notificari dño pa. q̄ illis
filius tenebat ecclā in qua suus pater i
mediate ministrauerat quare petebam et
supplicabam vt pa. de illa ecclesia dignare
tur mibi p̄uiderē. vñ papa dedit mibi ex
ecutorē. cui mandauit vt ip̄e cōferret mibi il
lam ecclā dicit̄ ibiq̄ si ep̄no dispēsare
rat cum filio anteq̄ vteret litteris meis q̄
meus executor non poterit vti sua iurisdic
tione. z tamen littere mee erāt speciales. et
p̄uilegiū ep̄i ḡniale. z sic generi p̄ specie nō
derogat. Rñ. glo. q̄ ista regula etiā fallit i
isto casu q̄n virtute ḡnialis p̄tatis est pro
cessum ad dispensationē. ideo si anteq̄ ep̄s
dispēsasset p̄sentare lras meas z cepissem
illis vt tūc p̄ meo lras que sunt speciales
erēt derogatū illi p̄uilegio generali.

Plus. Casus in hoc. c. figu. p̄i
mo p. c. si q̄s dederit. xii
ij. q. i. vbi d̄ q̄ interscolasticos erat
cōtrouersia q̄ penitētia cēt imponēda pro
ēro erie de q̄ iudicio. c. aliq̄ dicebāt q̄ erat
imponēda pena. v. annoz alij. vii. alij. x.
annoz. vnde pa. approbat opinionē illorū
qui dicebant q̄ p̄ illo crimine debebat im
poni pena quinqz annoz qz illa penitētia
imponēda plus p̄tinet in se id q̄d est mi
nus Item figu. casus p. c. i. de arbi. eo. lib.
Tu z ego litigabam⁹ ad iudicē. vñ cōpro
misi in tres arbitros qui causam exami
nauerūt. z cōcluso z renūciato in causa ip̄i
tulerūt z diuersas s̄nias nec poterant cōcor
dari in vnā sententiam. quia vn⁹ te con
demnauit in. xl. alius in. xxx. alius in. xx. q̄
ritur que istaz sententiaz valeat. Respon
det q̄ sententia illius qui condēnauit te in
minori summa. i. in xx. quia omnes alij vi
dentur consensisse in illā summam z hoc p̄
rationem huius littere. quia in maiori su
ma minor inest.

Pro possessore. Ca. in h. e
fig. multis
modis. P̄io p. c. ecclā. s. ma. s. vt
lite p̄dēt. in autē. l. qd si dolo. ff. de rei ven.
Tu possidebas rē quā asserbas ad me p̄
tinere n̄ est dubiū q̄ possuz a gerez te reuē.
sz qd po. q̄ tu dedisti illā rē possidere dolo
tuo qz data opa scēnter ad me fraudandū

desisti illā rem possidere . nūquid possuz a gere ptra te rei vendi . z tecum agere ac si ad huc possideres . Rñ . q̄ sic . qz p possessore habet q̄ dolo desijt possidere . ideo possum recouenire vtili rei vendi . z in ea venietre/ ritutio rei si possis rē recuperare a nouo pos sessore . si aut restitutiō nō sit possibilis iudex te cōdemnabit ad estimatiōē rei q̄ estimatio fiet p iuramētū meū . verūm si carā uero excessiue iudex poterit restringere taratiō nē meā etiā post iuramētū . qz istud iura mētū est iuramētū affectiōis . qz iura bo q̄ nollē carere illa rep̄ decē sentis . z nō est iuramētū veritatis . ideo nō possuz redargui de perinurio . sed si cēt iuramētū veritatis iudex non posset amplius restringere illā taratiōē vel rescare vt in aucten . posita sup . l . p̄perādū . l . de iudi . Jtē pōt cas⁹ figurari p . l . 13 z si . § . q̄ at ff . de peri . here . Possessor p herede dolo desijt possidere . certe potest cōueniri ac si adhuc possideret . sec⁹ si nō de sijn dolo possidere sed casu fortuito res perijt . z hoc verū nisi cēt mora restitendi vt in fine .

Vtile Casus p̄rio figurat p . l . fan cū . l . de dona . licet quili ber sit moderator rei sue . tamē iurā volūt vt quis nō possit facere donationem vltra summā centū aureoz absqz insinua tione z donando in mense iis presumit q̄ ibi sit aliqua circumstentio . ideo iura volūt . vt anteqz fiat talis donatio q̄ beneficiē iudici . Sed ponam⁹ q̄ donauit alicui sum mā mīle aureozū . vtz ista donatio adnibi letur in totum vel valeat in summa centuz aureoz quam possum donare . Rñdet q̄ valet talis donatio vsqz ad summā legitimi mā . sed vltra nō valet . z hoc p rōem huius littere . qz vtile n̄ debet viciari p inutile . qd̄ vez ē qm̄ vtile sepabile est ab inutili . Jtē p̄t cas⁹ si . per . c . si quos . xij . q . ij . Dicitur ibi q̄ ep̄s vel alius prelatus ecclie seruū ecclie bñmeritū potest manūmittere licet manū missio sit alienatio z p̄lat⁹ ecclie nō possit alienare res ecclie mat̄māctia Si ponā . q̄ p̄lat⁹ ecclie alicui seruo benemerito de au lib̄tate . z vltra dedū sibi aliquā possesi . cōnē ecclie . certū ē q̄ datio illius possessiōis ecclie non valet . sed vtrū ppter adiectionē ist⁹ donatiōis inutilis viciet manūmissio

Respondet q̄ nō . z hoc p rationē hui⁹ litte re quia vtile nō debet p inutile viciari . Qz manūmissio erat vtilis . ideo non pōt vicia riper adiectionem donationis rerū ecclie asticarum que est inutilis .

Ex eo Casus sign. p . l . papinian⁹ § . memisse . ff . d̄ inoffi . test . Pater meus instituit extraneū heredem suū . z me filiū suū exheredavit . tamē p suū testamētū legauit mihi aliquā rem . puta p̄atū veniam v̄ d̄ omū . heres scrip⁹ post mortē patris adiuit hereditatez . hereditate adita cōueni herede sc̄ptū querela in officiosi testamēti . succubui in querela . qz heres pb̄auit q̄ cōmiserā in gratitudinem ergo patrem meū . volo postea cape legatū mihi relictum in testamento . Rñdet q̄ nō possum . qz nō debeo habere legatū ex testa mento qd̄ n̄ ius sui impugnare .

Cū quid Casus in hoc . c . sic si/ gurat multis modis . Primo p . c . deniqz . iij . distinc . hoc modo . Statutū fuerat ante illud . c . deniqz . qz q̄ oēs xp̄i fideles ieiunaret dieb⁹ . xij . z sic abstinerēt ab esu carniūm . Ex qua p̄stitu tione insurgebat dubiū vtrū dieb⁹ quadra ginta esset licitum vt ouis caseo lacte z ali is lacticijs . deciditur in illo . c . q̄ non . qz eius pb̄bitus sit esu carniū vident⁹ pb̄ibi ta quetrabit originem . z sementinā a car/ ne . nam eius quid pb̄ibēct . pb̄ibēt omnia q̄ sequunt⁹ ex illo . Jtem potest poni casus p . ca . eos . lxxi . distin . Sic ponam⁹ q̄ aliq̄s in penā sui delicti fuit suspēsus ab officio . vtrū in consequentiā videat⁹ etiam suspē sus a beneficio . Respondet q̄ sic . quia pro pter officii datur beneficiū . Et cū quid p/ bibetur . pb̄ibētur omnia que sequunt⁹ ex illo . Jtem figuratur casus per . c . pastorat . de appella . in anti . Alicui ppter contumari am suā v̄ delictū suū est sibi pb̄ibita cōmu nio ecclie in qua est stipendiatus . vtrū vi/ deant sibi pb̄ibita stipendia ordinaria illi us ecclie . Rñ . q̄ sic p̄rōez huius regule

Pluralis Casus in hoc . c . p̄t fig . p . c . b̄ q̄ de p̄secr . di . tin . i . iure cauiū regit q̄ est sacerdot missam celebrat d̄ honestate debent esse pl̄ res audientes vt illa verba domin⁹ vobis . scum possint verificari . sed queritur q̄i deo

bent esse presentes Respondet q̄ sufficit q̄ sine dno. quia pluralis locutio duoz̄ n̄sc̄ro est contenta. Item potest casus figurari per. c. is cui. §. i. de prebē. §. c. l. papa dispē/ sauit meū vt possem obtinere plura bene/ ficia aliter non declarando. Querit̄ q̄t̄ b̄n̄/ ficia potero obtinere virtute dispensatōis/ sibi dicit̄ q̄ virtute illius dispensatōis po/ tero solum obtinere duo beneficia quia cū/ dispē. sit odiosa est restringēda 7 in odio/ sis sufficit q̄ verba possint verificari 7 illa/ verba verificabuntur in duobus benefici/ is. qz̄ pluralis locutio duoz̄ numero est cō/ tēta. Item potest casus figurari. per. l. iij/ bertas. §. post annuz. ff. de manum. s. testa. aliquis t̄cius veniens ad mortem suā cō/ didit testamentū 7 in testamento suo cuidā/ seruo legauit libertatez̄ post annos. queri/ tur post quoz̄ annos seruus consequatur/ libertatem. Respondet q̄ post duos ānos/ quia verbum annos verificatur in duobz̄/ per rationem huius regule.

Imputari. Casus figuratur/ per ca. cum sit ro/ ma. de appel. in an. certū est q̄ ap/ pellans debet appella. suam prosequi infra/ annum. 7 si non fuerit appella. prosecutus/ infra annū appellatio sua efficitur deserta/ Sed ponamus q̄ non stetit per appellan/ tem quominus prosequeret suam appella/ tio. vtrū appellatio sua efficitur deserta vel/ debeat sibi dare alius annus Respondet/ q̄ ex quo fecit diligentiam sibi possibilem/ debet sibi dare alius annus et si in secūdo/ anno fuerit impedit̄ licet de mero iure sua/ appellatio sit deserta tamen per beneficiuz̄/ restitutionis consequet̄ aliud tempus ad/ prosequendū suam appella. Item potest ca/ sus figu. per ca. commissā. §. i. §. de electio. Certum est q̄ de iure promotus ad ecclesi/ am parochialem debet promoveri infra/ annum ad sacerdotiū 7 si non fuerit p̄mo/ tus ad sacerdotium infra illud tēpus va/ cat ecclesia. 7 poterit ordinari ecclesiam/ vt vacantez̄ alteri conferre. Sed ponam/ q̄ non stetit per istum sed ob defectuz̄ dio/ cesani quia est suspensus vel absens nō po/ tuit promoveri ad sacerdotium. vtrū elap/ so anno sit priuatus sua ecclesia. Rñ. q̄ non

qz̄ ex quo p̄ ipsam non stetit non debet sibi/ bi in purari. Glo. in dat cōsiliū q̄ qū n̄ stat/ per ipsum; debet infra illud tēpus face/ re protestationem qualiter non stat per euz̄/ 7 de hac protestatione habere actū sine in/ strumentum. tamē hoc nō est de necessita/ te sed glo. dat illud consiliū.

Accessorium. Ca. figu. p. c. de prudentia. §. de dote. post dnoz̄. repe. ian. §. p̄ intellectu b̄ cas? ē prio p̄supponendū. q̄ dos est accessoria ad matrimoniu. qz̄ non est dos sine matrimonio. licet possit cōma/ trimoniu sine dote. ponamus ergo q̄/ go contraxit matrimoniu cuz̄ aliqua berra/ in casu prohibito. qz̄ ipsa erat mea affinis. 7 istud ignorabamus. ipsa dedit mihi cen/ tū aureos in dotem. postea mulier fuit cer/ riorata 7 impedimēto. vñ accessit ad papā/ 7 imperauit iudices delega. ad cognoscē/ dum de isto impedimento affini. istis iudicibus delega. mādauit papa: vt si eis cō/ stet de impedimento separēt matrimoniu/ nō autē mādauit papa. vt compellerent me/ ad restituendū sibi dotem: mulier in suo li/ bello petit separationem matrimonij 7 re/ stitucionem dotis. ego excipiendo. p̄posui/ q̄ sup̄ restitucōe dotis iudices delegati nō/ p̄nt se impedire cū rescripta delegatoria sint/ stricti iuris: 7 nō extendant ad alias res n̄/ expressas in scripto. Mulier replicabat q̄/ ipsi iudices poterant etiam cognoscere de/ dote. qz̄ dos venit accessorie ad matrimo/ niū. 7 cōmissa causa super matrimonio vt/ detur data cōmissio sup̄ dote. Dicitur ibi. q̄ delegati poterūt se intromittere de ma/ trimonioz̄ de dote. qz̄ dos venit accessorie/ ad matrimoniu: mō accessoriū sequitur/ naturā sui principalis Item potest casus/ figurari p. l. non dubiū. l. de lega. 2. c. si di/ ligēti. §. de foro comp. in an. dicitur i illa/ .l. nō dubiū. q̄ tractus p̄tra legē celebra/ tus est nullus. Sed quid ponā. q̄ in illo/ tractu in truenit iuramentū ad p̄firmā/ dū tractum: an valeat. Dicitur in illa. l. q̄/ nō. qz̄ iuramentū est accessoriū ad tractuz̄/ 7 istō vez̄ q̄ nō valet talis tractus de iu/ re ciuili: sed de iure canonico non est ve/ rum indistincte. si illud iuramentum sit/ sine interuū salutis eterne. capitulo. cum

conringat. de iureiu. in an. ca. si diligenti. de foro cope. in an. dicit qd clericus no pot con-
sentire in iudicem laicu. nec progare eius
iurisdictionem nisi de licentia sui pprii epi.
Sed quid ponam qd aliquis clericus con-
sensit litigare coram iudice seculari iuravit
seruare illi consensu. an valeat iuramentu
dicitur ibi qd no qd iuramentu est accessoriu
um ad consensum. r accessoriu sequit nas-
tura sui principalis

z ven. Si dñs istius rei taceat in venditio-
ne sui rei: no sibi preiudicat tacitus consen-
sus Alii sunt actus qd no possunt explicari
sine consensu meo. z tunc si taceas: habeo: pro
consentiente. vt in regula precedenti. Glo. dat
aliam doctrina videlicet qd vbi agit de con-
modo z honore tacetis: tacetis videtur con-
sentire Sz si agatur de suo incomodo. pu-
ta de psona obligada no habetur p consenti-
ente. l. filiusa. §. inuitus. ff. de pcura. sed
pria doctrina est verior z securior.

Inspicimus casus figuratur p. ca. nonne sup de p. q. sumpti. hoc modo. Dicitur ibi qd

si qd vxore. xxiiij. q. i. Ponam qd a-
liqs ticius ptrahe mrimoniū cū aliq mliere
re corrupta. fuit longo tpe cum ista mliere
tractu tpi: mulier petijt separationē dicē/
do qd cupiebat effici mī z pcreate filios z fi-
lias: z qd marit⁹ ei⁹ n̄ erat potēs ad coitum
vir⁹ eontra dicebat qd immo erat potens z
eam cognouerat. Tertiu est: qd ista mliere est
corrupta. z sic n̄ potest cognosci ex aspectu
corpis: an fuerit pgnita vel nō. ponam qd
vir pria inspectione apparet potēs ad coitū
quid tūc psumemus. Rñdet qd si maritus
pria facie appareat potēs presumemus illū
pgnouisse vxore: qz in obscuris presumit:
qd est verissimilius. Itē pot cas⁹ figurari p
c. i. de frigi. z male. in an. Silr dicit se virgi-
nē illū facili pot ppedi ex inspectōe corpis
qz deputabūtur aliq matrone mlieres ho-
neste. que videbūt in locis in qd pgnoscit
virginitas. an talis sit virgo vel corrupta
Sed qñ mliere dicit se corrupta ab alio: tunc
pot ppendi ex inspectione viri vtz habue-
rit genitalia arida vel vtilia. z si vir habe-
at genitalia vtilia: tūc in dubijs presumit:
qd eā cognouit. Itē pot casus figurari p. c.
inter dilectos. de fide. instr. vbi erat pten-
tio de noie cuius erat sigillū appositu in in-
strumento. qz aliqua pars sigilli erat dele-
ta. Dicebat qd in scriptura sigilli debebat
esse lotharius. z tñ nō erat verissimile qd in-
ter. l. z. t. posset poni o. ppter pñū spaciū Di-
citur ibi qd psumptio ē qd debet ee. i. quod
occupat minoz locū. qz in dubijs inspi-
mus quod est verissimilius. Itē pot cas⁹ fi-
gurari in filio dicēte se exhereditatus ex in-
iusta causa z agente querela ptra testamen-
tū pñis vt testamentū rumpat z reddat ad
S

Qui tacet casus figuratur p. ca. nonne sup de p. q. sumpti. hoc modo. Dicitur ibi qd
christus fuit a iudeis de duobus interroga-
tu o siue accusans. Primo qerat samarita-
nus. secūdo qd demonium habebat. Chri-
stus respondit ad vnum illoz videlicet qd
ipse demoniu non habebat. de alio tacuit
an eet samaritanus. numquid videtur con-
sentire qerat samaritanus. est ibi text⁹ qd
sic Item potest casus figurari p. l. ij. §. vo-
luntate. ff. soluto mri. Dicitur ibi qd filia
sa. cōtrahat matrimoniū cū aliq cōstituta
sibi certā dotez fiat dissolutio matrimoni
p mortem mariti vel p repudiū qd actio cō-
petens pro dote repetenda est cois patri et
filie. Sed qd ponam. qd p solus egit scie-
te filia. z tacete nūquid filia videtur consen-
tire. est ibi textus qd sic. quia qd tacet: consen-
tire videtur. qualiter aut intelligatur ista re-
gula: habebimus in regula sequenti. is qd.

Is qui tacet casus potest figurari p. §. ante

l. rtoz. ij. q. vi. Ponamus qd ticius
puenit me coram iudice ppetete. inder tulit
sententiā diffinitiuā vel interlocutoriā con-
tra me. ab ista sententiā ego nō appellauī. sz
tacui. qz nō dixi qd ptra dicebā vel acquies-
cebam. an videar p taciturnitate acquiescere
sententiē vel dissentire. cerie nō. immo est
in optione mea. an infra. x. dies veliz ap-
pellare vel nō. licet aliq ad maiorē cautelā
pstant de appellando: sz illud nō est neces-
se. Sed quō pcordant iste due regule. qz
prima dicit qd tacet: consentire videt. Glo.
dat duas doctrinas. Primo dicit glo. qd aliq
sūt actus qd pnt explicari sine consensu meo.
z cōtra meā voluntatem vt qd pnt viderere rez
alienā ptra voluntatē dñi in puidicium cō-
trahētis. l. rem alienā. ff. de ptra aben. emp.

emfam testati si heres sumptus dicat fili/ um ingrati: et filius dicit se grati. Querit cui incumbit onus probandi. certe in dubio presumit p filio. qz pleriqz filij sineverunt esse grati et obedientes parentibus propf affectione sanguis. et in dubio presumitur qd est verisimilius. id eo ista psumptio tra ssert onus probandi in heredem

I **S** qui casus potest figurari p. c. eleuterius. r. vij. q. ij. et per capitulum si dilecti. de foro. cope. in an. Dicit in. c. eleuteri qd qda mulier fundavit monasterium de licentia diocesani i. cuius diocesti erigebat istud monasterium. zipm dotavit reddi i. in die dedicationis ipsius monasterii facta fuit conventio inter epm et religiosos mona. fuit sca conventio vtz q oblationes q eueniret in festis dedicati onis. et martiz quoz reliqe erat i mo. eps haberet mediam partem. et abbas et religio si alia media. Hoc feco: tractu ipis mortu est abbas. successit ali q abbas q noluit ser uare illa conuentione. Dubitatu fuit: vtz ipe teneret vti eo iure q vs fuit pdecessor. Rñ. q sic p reglaz b ter. Itē in. c. dilecti dicit ipe trauit aliqd rescriptu delegatoriu ptra te an qz vter meo rescripto: ca mortu. nuquid virtute rescripti potero facere puenire tu os heredes. Dicit q sic. nec obstat. ca. p. et glo. de offi. delega. i an. vbi dicit q rescriptu delegatoriu no extendit ad psonas i rescrip pio no expsas. qz illd intelligit qn sunt omni no alie psonae. sed si sint eadem psonae vere vel iuris fictione. Et istud veru qn rescrip tu est impetratu cotra aliquē expsu in re scripto: sed si solu eet pprehensu pntre clau/ sula generalis et quida alij. qz tñc heredes illoz pprehensoz in illa clausula generali n possent pueniri virtute clausule generalis illius rescripti.

P **R**esumitur casus potest figurari p. ca. si vero in. ij. de sen. excō. in an. vbi dicit si clericus no incedat i habitu clericali. et aliqd iniiciat in an? violētas i em: non incur rit excoica. si ipse ignorabat tale ee clericu sed si sciebat. S; qd in dubio psumemus vtz psumet q ipse sciebat tale clericu vel q ignorabat. et si sit psumptio scie q sibi incumbat onus probandi. Rñdet q presumitur.

ignorantia. qz habet dē mōstrabat illi laicu id eo ista psumptio trāssert on? pbādi i clerico. Itē p figurari cas? p. l. veri. ff. de p/ bat. s; p in intellectu isti? cas? ē psumptio dū q sit testator leget rē suā vel alienā valet le/ gatu et si legat testator rē alienā: heres tenet illū redimere si possit vel tradere extimatōz et hoc vtz si testator sciebat rē alienā. secus si ignorabat: qz credebatur rem ee suā. Sed pona. q aliqd rici? testator legauit mibi rē alienā: forte pū vicini sui. postea mortu ē testator. eo mortuo: egi h herede scptu et pe tū: vt mibi traderet illū legatu. heres exel/ piēdo posuit q illd legatu non valebat ex eo q testator legauerat mibi rē alienā. E/ go ecōtra replicādo allegauit q licet testa/ tor legasset mibi rē alienā: tñ ipse sciebat rē alienā. et sic petebā vt heres illā redieret. et mibi traderet vel mibi daret et extimatōne vtz heres teneat pbare q testator ignora bat illā rē alienā. Rñdet q n. s; ego legatu rē teneor pbare q ipe testator sciebat rē alienā. qz i dubio psumit ignorātia q psumptio trāssert on? probandi i me legatariu.

L **O**cupletari. Cas? primo ponitur p. l. naturalr in fi. cū. l. se. ff. d. di. ind sic. Pona. q alicui pupillo mutauit pecuniā sine auctoritate sui tutoris q pupill? pecu niā illā nō psumpsit. s; etiā exposuit vt bon? paterfami. ita q ex illa ē factus locupletior ipe illā pecuniā mibi restituit. postea vult repetere tamqz indebite solutā. an sit audie dus. certe nō. nā ex q stat q ex pecuniā mea fuit fact? locupletior eet ptra naturā q ipse locupletaret cū dāno meo. Item pōt poni casus p. l. vlti. l. de vsu. p. em. Ponam? q a pupillo emi aliquā rēz quā mibi vēdidit sine auctoritate tutoris ipse tradidit mibi rem et solui ei preciu. mō ipe vult repetere ipsā rem et retinere preciu q apd se habz sal tem ex q factus est locupletior an sit audie/ dus. Rñdet q non.

I **A**penis. Ca. si. p. c. ex pte s. de p. l. i. l. boc i eni. s. i. ff. de susp. tuto. p. no p. c. ex pte. Quidā doctor parisiēn suū priuat a collegio alioz doctoroz et emolumentis re/ gētie p sua p. tumacia eo: qz nolebat obedi re statutis illius collegij. et fuit priuat? sim.

placiter n̄ dicendo in p̄petuū. vel q̄d̄iu dū
 rat in illa iobediētia. Dubitat vtz illa pe
 na duraret in p̄petuū vl̄ q̄d̄iu ip̄e perseue
 raret in sua iobediētia Respondet q̄ i du
 bio p̄sumitur q̄ illa p̄uatio est t̄p̄alis :
 q̄d̄iu ip̄e p̄scuerabit in cōtumacia sua. J̄
 t̄e potest casus figurat̄ per. l. hoc enī alle. p̄
 cuius intellectu est p̄mo p̄supponēdus
 q̄ q̄n̄ tutor alicuius pupilli remouetur ab
 administratione p̄pter dolum suum. et /
 fictur infamis. Si vero fuerit remotus
 p̄pter culpā suam vel negligentiam nō offi
 c̄ infamis. insti. de susp̄c. tu. circa mē. ii.
 Hoc p̄su p̄posito ponamus sic casus. Qui
 dam ticius erat tutor alicuius pupilli q̄ fuit
 it̄ remotus ab administratione p̄r sentē /
 tiā iudicis. sed in sententiā iudicis nō dice
 batur q̄ erat suspectus eo q̄ insidijs pen /
 saris in tali re pupillū damnificauerat. vel
 q̄ erat negligens in administratione. s; dē
 fuit generaliter q̄ remouebat ab admini /
 stratione: eo q̄ erat suspectus. queritur. v
 trū in dubio sit p̄sumen dū q̄ fuit remotus
 ob dolum vel ob culpā sine negligentiam
 R̄ndet q̄ p̄sumit̄ q̄ ip̄e fuit remotus ob
 negligentiam siue culpam. et sic non est infa
 mis. q̄ in penis benignior est interpretatio
 faciēda

uaram Respondet q̄ nō q̄ ex quo illa semel
 fuerit deo dicata nō d̄nt̄ redire ad vsū hō
 minū. J̄t̄e potest poni casus in. e. vestimē
 ta. eadē distinc̄ ponamus q̄ aliqua casula
 vel aliud ornamentū eccl̄ie est de p̄uino aut
 reo. istud ornamentū vetustate cōsumit̄ur
 sunt aliquie petie integre vtz et illis sit licitū
 facere bursas ad vsū hoīm R̄ndet q̄ nō
 q̄ ex quo semel ille petie fuerit dicata deo:
 ex illis nō debet aliquod fieri ad vsū puar
 toꝝ hominū. Vel potest poni casus sic p̄o
 nant̄s q̄ aliquis priuatus fecit fieri vtiq̄
 calicem. qui calix est in dominio illius qui
 calicē fieri fecit. anteq̄ sit cōsecratus. Sed
 ponam̄ q̄ iste calix cecidit inter man̄ ep̄i:
 q̄ illū cōsecrauit. vtz ep̄s seneatur reddere
 calicē illi cui erat ante consecrationem Re
 spondet q̄ nō. sed tenetur illi soluere preci
 um calicis anteq̄ sit cōsecrat̄. et hic est vnus
 casus in quo intuitus cogit̄ur accipere preti
 um rei sue.

Non prestat Casus figurā
 tur p̄ ea. si vez
 .xxi. q. ij. hoc mō Ticius cōtra
 hit matrimoniu cū berta consanguinea sua
 et in effectu inter ip̄os erat impedimētum :
 ita q̄ matrimoniu non tenet obstante im
 pedimēto. postea cōtrahit cū alia in qua n̄
 erat impedimētū. vtz valeat istud secu
 dū matrimoniu. R̄ndet q̄ sic. nec obstat p̄
 mū matrimoniu qd̄ fuit nullū et qd̄ de iure
 nō est sortitū effectū Vel in electionib; po
 namus sic casum Canonici eccl̄ie pic. vacā
 se sua eccl̄ia celebrauerit electionē nullam.
 postea ista electione non cassata celebrauer
 rit secūda electionē. vtz prima electio que
 fuit nulla. non t̄n̄ fuit cassata p̄ster impedi
 mentū secūde electioni. dicit̄ q̄ non. Con
 tra istam regulam opponit gl̄o. de. c. i. s. d̄
 spon. eo. li. vbi sp̄salia. q̄ sūt nulla p̄stant
 impedimētū matrimonio cōtrahendo.
 vt cōtrahi sponsalia cū berta que nō t̄nue
 rūt p̄pter impedimētū religionis vel con
 sanguinitatis. vtz potero cōtrahere matri
 moniu cū consanguinea berte. dicit̄ q̄ nō.
 Dicēdū q̄ illud intelligit̄ q̄n̄ sponsalia sūt
 nulla nō ex defectu cōsensūs. sed si ex n̄ /
 la ex defectu cōsensūs : potes contrahere
 matrimoniu cū consanguinea berte. vt di
 citur in dicto ca. primo

Actus Casus ponit̄ p. c. in electōi
 bus. s. de electio. e. li. hoc
 mō. Vacāte eccl̄a picauensi cano
 nici illius eccl̄ie cōuenerūt in vnū tractatu
 ri de electione futuri pastoris. tractatu in
 ter eos habito aliq̄ ex canonicis consensu
 rūt in aliq̄ ticiū vsq̄ ad certū temp̄. vel i
 ipsū consenserūt casu : quo nauis veniret
 ex asia. an valeat talis electio R̄ndet q̄ nō
 q̄ actus legitimi nō recipiunt diem : neq̄
 p̄ditionem Item p̄t poni casus in m̄rimo
 nio carnali hoc modo. Aliquis ticius cō
 traxit matrimoniu cū aliqua berta vsq̄ ad
 certā diem. an valeat matrimoniu. R̄ndet
 q̄ nō p̄ rōes hui⁹ regle q̄. ac̄ legitimi

Semel Casus in bocca. figura
 tur multis modis. p̄io:
 p. c. ligna. de conse. disti. i. Pona
 q̄ aliqua eccl̄ia vetustate consumitur. ita q̄
 ista eccl̄ia pro sui cōseruatione indiget
 nouo recto. deponūtur ligna antiqua vtz
 sit licitū de illis lignis edificare domū pri

Si

Qui licet Casus primo figuratur p. ca. ecce. pcv. c. distinc. vbi q̄rif vtz liceat sacerdoti bñdicere populū in sine missē. Rñdz q̄ sic. qz licitū est sacerdoti qd̄ est plus scz cōficere corpus christi ergo est ei licitū qd̄ est minus. scz bñdicere populū in sine missē. z hoc intelligitur de bñdicōe simplici. non autē de benedictione solemnī quē de iure cōi spectat solis ep̄is z alijs superioribz licz et p̄uilegio spectet aliquibz abbatibz: q̄ bñdictio solēnis imp̄ticitur in tribus horis videlicet i matutinis. in m̄ssa. z in vesperis. Item p̄t casus figurari p. c. ex pre. iij. d. de ci. i an. papa concessit p̄uilegiū aliq̄bz religiosi. vti ipsi possint percipere decimas in certa p̄ochia. postea fuerūt facta noualia vtz ex illis noualibz ipsi percipiant decimas Rñdet q̄ sic p̄ rōem huius regule. qz se fuit eis cōcessum qd̄ est plus videt eis cōcessum illud quod est minus. Secus si illud p̄uilegiū eēt concessuz alicui laico p. c. tua eo. ti. Itē secus si religiosi p̄scripsissent decimas antiquas. qz cū p̄scriptions sint odiosę: nō possent percipere decimas de noualibz. nā p̄scriptio non currit sine possessione. qz isti religiosi nō possent dicere q̄ habuerūt possessionem istorū noualium

Qui prior. Ca. figurat p. ca. vult. xvij. distinc. iuncto. c. i. de maio. z obe. in anti. Ponamus q̄ inter canonicos alicuius ecclesie est contentio q̄s debeat primo se subscribere in instrumento: in quo cōtinent̄ actus capitulares. vcl est contentio in canonicos in sessionibus: q̄s d̄beat eē in loco honorabiliore vel in optione p̄bēde est contentio: q̄s debeat habere electionem: Rñdetur q̄ antiquior canonicus est ceteris p̄ferendus. qz q̄ prior ē tpe: portio ē iure Item p̄t poni casus in pluribz expectantibus auctori. apo qz vn̄ p̄cedit in data. vt ponam⁹ q̄ papa hoc anno fecit mibi gratiam in ecclia picta. qz m̄dauit canonicis illius ecclie vt conferrent mibi p̄bendam: si q̄ vacaret: alias p̄tio vacantē. postea pp̄ in dca ecclia fecit tibi similem grām. querit q̄s noster sit p̄ferendus in affectōe p̄bende. Rñdet q̄ ego qui sum prior: i data. qz q̄ prior est tpe: portio est iure. Item p̄t p̄o

ni casus i pluribz creditoribz. vt si sint plures creditores alicuius debitoris z vendatur res ipsius debitoris. queritur: q̄s debeat esse prior in debito cōsequendo Rñdet idē q̄ ille q̄ est prior in tempore

Qui sentit onus Casus primo figuratur p. c. de lapsis. xvi. q. vi. Ponamus q̄ alicuius cleric⁹ perpetravit aliquod delictum p̄pter quod fuit condemnatus agere penitentiā in aliq̄ monasterio. nūquid bona sua trāseunt in monasteriū: vel monasteriū teneat ip̄m alere exp̄sis monasterij. Rñdet q̄ si fuit cōdenatus ad agēdū p̄pctnā penitentiā in monasterio: bona sua trāseunt in monasteriū. qz ex q̄ monasterium sentit onus: etiā debet sentire emolumentū. Itē potest poni cas⁹ p. c. i. de sepul. s. e. li. vbi d̄r. qz si p̄ochian⁹ eligat sepulcrum alibi q̄ in sua ecclia parochiali ex illis que obuenerūt rōe funeris ecclia parochialis d̄z habere quartam. vcl aliā portionē s̄m consuetudinē regionis. c. certificari. eo. ti. i an. qz sicut ecclia parochial⁹ sustinuit labores admistrando z celebrando diuina: ita sicut debet esse p̄iceps in emolumentis. Item p̄t ponit casus p. c. filijs. xvi. q. vii. Tertū est: q̄ patronus in ecclia patronata ex iure patronatus cōsequit̄ aliq̄ emolumenta. qz ad illā eccliam p̄t p̄ntare vtz ydoneum Item in sessionibus z sepultura ē p̄ ceteris bonoz d̄us. Itē si patronus deueniat ad paupertatem: ecc̄a tenet sibi subuenire p̄ ceteris egētibz. Sed q̄d ponam⁹ q̄ ecclia opprimitur: nūquid patronus tenetur eas defendere: Rñdet q̄ sic. qz ex q̄ sentit cōmodū: ita sentire debet on⁹ Itē p̄t figurari casus p. c. si significasti de p̄ben. in an. vbi d̄r. qz ex q̄ cleric⁹ percipit fructus z emolumenta eccle: ita si n̄ licet tenet z debet eā officiare z facere diuinū seruiciū. qz ex q̄ cōsequitur emolumentū: etiā debet habere onus. quia bñficiuz dat p̄pter officium

In re coi Casus in hoc. c. si. p̄tio p. c. i. cxxij. q. v hoc mō. Ponamus q̄ ticius contraxit matrimonium cū berta. contracto matrimonio z cōsummato alter p̄iugū vult intrare religionem altero inuito z in p̄iudicium alteri. Rñdet q̄ non p̄t. qz in re coi

potior est conditio prohibentis. Item potest poni casus per ca. qz ppter. de elec. in a. Vacante ecclesia picta uensi canonicus ecclesie sup electione futuri prelati voluerunt committere in aliquos arbitros. aliqui ex canonicis non consenserunt sed dicuntque volunt habere vocem. utrum possint impedire potestatem translationis in arbitros. et ne fiat compromissum. Rndet qz sic qz in translatione potestatis in arbitros requiritur consensus omnium. et hoc per rationem huius regule. qz in re communi potior est conditio prohibentis

Contra eum **C**asus in hoc primo potest figurari p. e. in pñia. de pba. in a. hoc modo. Bonamus qz dicebat ab aliquibus qz intraueram aliquam religionem. et in ea feceram professionem. ego autem excipiendo proposui qz eo ipse quo intrant religionem eram in minoribus annis. et sic professio non tenebat. propterea non eram obligatus religioni ad pbandum meam intentionem vtz qz eram minoribus annis feci meos articulos in quibus canebat qz eram minoribus annis. et non dicebat: vtz eam minoribus annis. xl. xv. annorum vtz iudex examinavit meos testes qz oēs deposuerunt: qz quando intravi religionem: eram minoribus annis. publicatis attestatio in libris meorum testium: pars aduersa contra me proposuit qz non pbaueram sufficienter meam intentionem. qz solū pbaueram qz eram minoribus annis. et non qz eram impubes. et minoribus annis. est ibi textus qz fiet interpretatio contra me ut presumat qz volueram dicere qz eram minoribus annis. Item potest poni casus p. l. cū in lege. ff. de contrahen. empti. et ven. Bonamus qz habebam duas edes vicinas et contiguas. quelibet ipsarum erat altior diuersis respectibus. quia una in parte anteriori erat altior altera. reliqua autem erat altior in parte inferiori. vendidi tibi vnam istarum domorum. et in venditione apposui istud pactum: stillicidia vti nunc sunt ita erunt in futurum. Vtz videat apposuisse seruitutem domui retente. ut non possim eam eleuare in illa parte in qua recepit stillicidia domus vendite. Rndet qz in dubio presumitur qz apposui seruitutem domui retente ut non possem eam altius eleuare in illa parte in qua

recepit stillicidia domus vendite. qz fuit in potestate mea apertius declarare. l. in veteribus. l. de pact. Bar. i. l. labeo. ff. de contra empt. et vendi. et hic est etiam glo. satis ampla. s. qd dicitur ad. l. in empti. l. de emp. et ven. vbi est textus in contrarium. qz ibi dicitur cū fundus venderetur seruus sticus accedere. i. venditus fuit seruus sticus cū fundo. et venditor habebat duos seruos sticos. Dubitatur de quo stico intelligitur tale pactum. Dicitur ibi qz est in potestate venditoris retinere quę voluerit. et ibi illa verba fuerunt dicta non a venditore s. ab emptore Ideo dicitur aliqui qz si verba fuissent plata a venditore qz fieret interpretatio contra emptorem. qz verba sic proferrentur in contractu non inspicere a quo fuerunt prolata. sed cuius fauore proferrent ita qz si illa verba apponuntur gratia venditoris fiet interpretatio contra venditorem. Si gratia emptoris fiet interpretatio contra emptorem. tamē istud non placet glo. nec Bar. in d. l. i. veteribus. immo dicitur si proferat quis protulit verba: fiet interpretatio contra eum. sed in l. illa non constabat. a quo fuerant illa verba plata. ideo est in optioe venditoris tradere quem sticum voluerit.

Vel dicit glo. qz ista regula fallit in iudiciis. qz non fuit interpretatio contra proferentes. l. si quis. ff. de iudiciis. Ratio est. qz si fieret interpretatio secundum intentionem rei conuenti et non actoris libellatis reus diceret qz de illa re non intellexerat. Item fallit hec regula quā alius tractus est inutilis. vt si stipulatus sum hoc modo. Promittis mihi dare centum kalendis iulij non dico primis. querit de quibus kalendis intelligat. vtz de primis vel de alijs. est ibi tex. qz intelligit de primis et interpretatio fit p. me stipulante. qz si attenderet mea intentio: tu diceret qz tu intelligeres de vltimis que sunt circa iudicium. et sic stipulatio esset inutilis.

Non est **C**asus in hoc. c. potest figurari multis modis primo p. l. contractus. versi. excipit. ff. eo. Ego deposui apud te libros meos vel aliam rem et fuit appositum pactum in hoc: quia volui ut si res perderetur dolo tuo vel eam venderes qz non possem agere contra te actione depositi et iuravi illud vtz: qz non ageres contra. etiam si in re deposita dolo

committeres. vtz valeat tale pactū iuramēto firmatum vt non possim agere ptra te? Rūdet q nō. qz istud iuramentū est cōtra bonos mores z nūi tate ad delinquendū z nō est obligatoriu ptra bonos mores iuramentū. Sic p̄r casus figu. p. c. i. c. xij. q. iij. Ego p̄misi tibi occidere p̄fem meuz. z casu quo ipm nō occidere tibi stipulāti pmisi et iuravi soluere centum. nō occidi p̄fem meum. vtz possis agere ptra me etiā p̄ditōne ex stipulatu ad centum. Certe nō. qz istō iuramentū est contra bonos mores. z ideo nō est obligatoriu. Item figuratur casus p. c. quintaallis de iure iur. in an Uxor z filie quintaallis .i. illi hominis sic vocati bauerūt verba inno verbera cū vicinis suis. vicine fecerūt cōuenire vxorem z filias quintaallis sup actōne iniuriar. quintaall pmisit z iuravit q̄ erat p̄tentus state ordia tōi z volūcati vicine iniuriare. ip̄ a vicia noluit habere emēdā pro iniuria sibi illata. s; voluit pro ō emēda q̄ quintaall expelleret a se vxorem z filias exheredare si v̄m̄ verbi iniuriosum pferrēt cōtra ip̄am vicinas accidit q̄ vxor z filie quintaallis ptulerēt verbū iniuriosū contra vicinā alias iniuriatam: dubitauit quintaallis virū eēt obligatus ad repellendū a se vxorem z exheredandū filias. vnde ipse cōsulit roma. pon. d̄ consultus r̄idet q̄ non. quia suū iuramētū erat contra bonos mores. z non est obligatoriu contra bonos mores iuramentū.

Dolo facit. Casus si. p. c. nul. l. i. q. iij. in d. c. de iure iur. in an. et l. dolo. ff. de ecce. doli. hoc modo. Non am? q̄ vicinus mutuauit mibi sub vsuris aliquā pecunie summā. z fuit facta pactio vallata stipulatione. quia ex nudo pacto etiā iuxta contractū non orit̄ actio nisi sit vallatū stipulatione. l. i. C. de vsuris. ergo rici? mutuauit mibi pecuniā sub vsuris satisfeci d̄ sorte p̄ncipali de vsuris nō satisfeci. vult agere contra me ad vsuras. dico q̄ nō tenēor. qz etiā si soluerem vsuras possem eas repetere tāq̄ indebitas. z cēt illas mibi restitutus. z sic dolo petis illud quod d̄ mibi restitutus. vtz bene dicam? Rūdet q̄ sic. Sed si iurassē soluere vsuras tunc debe rem soluere vt seruarem iuramentum. nō aut virtute obligationis z ex vi actionis: sed

ideo qz possum seruare iuramentum sine teritu salutis eterne. ideo debeo vsuras soluere vt seruem iuramentū. sed postea poteris illas condicere tamq̄ indebite solutas.

Non est i mora. Ca. in b. ca. fi. ml. tis modis. p̄rio mō p̄ ca. incognitus. xvij. q. ij. Pro intellectu huius ca. ē p̄ supponēdū: q̄ si seruus alicuius dñi dño ignorante efficiatur monachus z faciat professionem: non tenet professio: sed dñs postest illū repetere. quod verum est: nisi dñs tacuerit per tricunium ita q̄ p̄ lapsum illi tempore triennij cum taciturnitate validatur ingressus. z hoc facit tacitus consensus resultans ex ista taciturnitate. Hoc p̄ supposito pone sic casum. habebam aliquem seruum qui me domino ignorante intrauit aliquam religionem. z in ea fecit professionem. infra tricunium non renouaui meum seruum: sed etiam p̄ me nō stetit. qz nō poterā ire ad loca lōginqua p̄pter infirmitatem vel aliud iustum impedimentū. vtz debeat mibi imputari vt nō possis seruum meum repetere obstante lapsu triennij. Respondet q̄ non sed ipsum seruum possum repetere non obstante lapsu triennij. quia non fui in mora. Itē potest casus figurari p. ca. de quarta. de prescrip. in anti. Ego rector alicuius ecclē parochialis nō solni quartam diocesano. qz p̄decessor c̄nci prescriperat vtz dicar eē in mora. z sim punitendus tamq̄ morosus vt incurram penas impositam contra morosos p̄ diocesanum. Rūdet q̄ non. qz possum me tueri defensione legitima. Item potest poni casus p̄ l. lecta. §. si cū sortis. ff. si certuz peta. Vsure non currunt quando quis nō est i mora. Pone q̄ promisi tibi reddere cētū cū vsuris. postea fecisti mibi pactum de de sorte p̄ncipali soluenda. vtz durante tempore currant vsure. Rūdet q̄ non. qz poteraz me tueri exceptione legitima. ideo p̄pter exceptionem non sum in mora.

Quod ob gratiam. Casus in hoc ca. potest poni multis modis. Primop̄r. c. ad apostolicaz. de regularibus. in an. Intraui religionem n̄ mendicantiū non dum lapsō anno volu tacite professionem solennem. id est pro /

mittere in manibus prelati seruare obedi-
entiam. paupertatem. z castitatem. conue-
ntus autē consentit. vtrum possim facere ta-
lem p[ro]fessionem probationis. Dicitur q[ue] sic
quia annus probationis fuit introduct[us]
in fauorem intrantis vt experiat[ur] ne assu-
mat onus importabile. Item in fauorem
monasterij vt possit experiri mores intrā-
tis. ideo non debet retorqueri in eorum le-
sionem. Item potest figurari p. c. l. non eo-
minus. L. de p[ro]cura. Certum est: q[ue] si minor
fuerit in iudicio sine auctoritate cura. z fe-
ratur sententia contra ipsius: non tenet sen-
tentia. sed ponam[us] q[ue] minor fuit in iudicio
sine auctoritate tuto. vel curato. licet aliq[ui]d
teneant q[ue] si litiget perse non tenet sententi-
a. secus si per procuratorem. ponam[us] q[ue] q[ui]
minor constituit procuratorem sine auctori-
tate curatois. qui procurator fuit admis-
sus. quia non fuit ei oppositum q[ue] ipse fue-
rit cōstitutus a minore sine auctoritate cu-
ratois. fuit deuentum vsq[ue] ad sententia[m]
diffinitiuam que fuit lata pro minore vsq[ue]
ad suam utilitatem. an valeat talis senten-
tia. Dicitur q[ue] sic. ne illud quod est intro-
ductum in fauorem minoris vertatur in e-
ius detrimentum. quia fuit introductum
in fauorem minoris vt in teruenit[ur] curato-
re minor decipiatur

Nullus casus L. cum tunc ha-
beret aliquam pecunie
summam. z erat dubius an deberet
illam fenerare. id est mutuare sub
vsuris. vel exponere in emptionem prediorum: ip-
se petijt a me consilium ego dedi consiliu[m]
ei: vt potius pecuniam suam feneraret: q[ua]m
emtionem prediorum collocaret. quod
fecit insequendo consilium meum. postea
sui debitorum quibus pecuniam fenerauerat
sunt facti non soluendo. quia mercan-
tie sue pertinebant ad alios mercatores.
ipse videt se deceptum ex cōsilio meo: vult
agere contra me actione mandati. vt resti-
tuam sibi damna z interesse que ipse con-
secutus est ex cōsilio meo. vtrum possit
Respondet q[ue] non nisi fraudulenter fecerit
vt si erant debitorum mei z dedi ei tale con-
siliu[m] vt debitorum mei mihi satisfacerent
tunc ex consilio doloso teneret

Exceptionem *Casus sit*
gurat per
ca. illud. s. de presump. hoc modo. Ticius
decinebat rem ad me pertinentem: feci euz
conueniri coram iudice competente. obtu-
li ei libelluz cui petij responderi. cū restar[et]
per ipsum respondere meo libello. sic? et/
cipiendo proposuit q[ue] ipse possederat illaz
rem per tempus sufficiens ad prescriptio[n]em.
perebam vt ipse probaret se prescrip-
sisse illam rem. Dicebat ipse probo p[ro]p[ri]o q[ue]
res fuerit tua q[ue] sufficienter p[ro]bauit meam
intentionem per tuam exceptionem p[er]emp-
toriam. z q[ue] aliter non teneor probare rem
ad me pertinere. queritur an bene dicam?
Respondet q[ue] non. q[ue] teneor p[ro]bare me esse
dominum illius rei quam peto. quia excep-
tionem obijciens non videtur aliquid de i[n]te[n]-
tione aduersarij confiteri. vel pone q[ue] a
te petij centum scuta que per libellum me-
um dicebam q[ue] illa p[ro]miseras mihi soluere
infra certum tempus. z petebam reconde-
nari ad reddendum z tradendum illa centū
vnā cū expensis. tu excipiendo proposuisti
q[ue] mihi solueras illa centum vl[ter] tibi fecerā
pactū de nō petendo. vtz p[er] illā confessio[n]em
videaris mihi confiteri. q[ue] mihi p[ro]misti
vt sim releuatus ab onere p[ro]bandi meaz in-
tentionem. Rūdet q[ue] non. z glo: ponit res-
pō[n]s istius dicti. q[ue] posito q[ue] dicas q[ue] fecis-
sem tibi pactum de non petendo. licet non
esses mihi obligatus Item si dicat reus se
prescripsisse non videtur confiteri q[ue] resp[on]-
debat ad actorem. quia forte pertinebat
ad alium. z non tenetur quis rem restituere
re actori nisi probet suam esse. l. penul. auē-
fina. L. de re. vendi. Itē oppositō exceptionis
peremptoria[m] videtur negare intentionē
actoris. z si ex propositione huiusmodi ex-
ceptionis refutaret confessio ipsa p[ro]du-
cere duos effectus cōtrarios. scz affirma-
tionem z negationem. quod est contra. l. q[ui]
hominem. §. vlti. ff. de solu. Et obijciens
exceptionem peremptoria[m] videtur nega-
re intentionem actoris. pro hoc facit. l. vni-
ca. L. de litis contest. vnde tria sunt de sub-
stantia ordinis iudicarij videlicet q[ue] offer-
ratur libellus. Item q[ue] fiat litis cōtestatio
z feratur sententia in scriptis. vt gl. in d. c. de caus

de officio et potestate iudicis delegati in a.
 et in l. prolatam. L. de sen. et interlo. om. in.
 Queritur vtz p propositionem exceptois
 pemptorie fiat litis contestatio. dicit chi. i
 dicta. l. vnica. de litis contest. q sic. qz si qs
 negaret intentionem actoris videt facta li
 tis contestatio. mo proponendo exceptioes
 pemptoriam reus tacite videtur negare in
 tentionem actoris. nam exceptio pempto/
 riat tacite habet negationem inclusam.

Sed habemus contrarium in. c. ij. de liti
 test. isto met li. et Bar. in. d. l. vnica alleg.
 Rñ. ad illd. c. dñ q pcedit opinio chi. qua
 do oblato libello per actorē reus in cōtinē
 ti pponeret exceptionē pemptoriā. sec⁹ si da
 to libello reus captaret terminū ad respon
 dendū libello et termino adueniente reus
 pponeret exceptionē pemptoriā. pan. or. in. c.
 vnico. de litis cōtest. in an. pcludit contra
 Bar. qz. c. ij. de litis contest. isto met li. loq
 tur indistincte q p propositionē exceptionis
 pemptorie non fit litis contest. distinguen
 do vtz illa ppo exceptois pempto. fiat exi
 ternally vel incōtinenti. Item qz exceptio
 pemptoria pponitur ad cōtrariū effectū lit
 icontestatio. et infra allegata p alia ptenō sa
 ciūt cōtra. qz respōdēdo ad factū siue nar
 rat vel ad ius sit litis contestatio. et sufficē
 rñdere ad narrata dicēdo. nego narrata in
 tno libello esse vera vel ad ius dico peritat
 libello nō debere fieri. tñ practici cōtr sa
 ciūt lit. cōtest. rñdēdo ad vtrūqz scz ad scm
 et ad ius. de hoc p glo. in. e. ij. allegatam

Que contra ^{Laf in hoc. c.} figurat. mltis
 q modis. prio p. c. nō solū. s. de regu
 laribz iure pbi bet medicātibz religiois ne
 ipi recipiāt aliqñ ad pfectionē faciendam
 infra annū pbarionis. s. pōnō q ipsi fece
 rūt cōtrariū vtz teneat professio. est ibi tex
 tus q non. qz talis pfectio est sacra contra
 ius. Item ponitur casus p. c. ij. de testi. in
 an. pbi bet iudicibz ne recipiāt aliquos
 testes parte non vocata. sed ponit q cū liti
 garem. contra te corā iudice cōperente. lite
 contestata negatine super nico libello. et da
 tis meis articulis iudici ipse iudex te non
 vocato negatario recepti et examianit mē
 os testes an valeat receptio et examinatio
 testium. Respondet q non. Item potest po

nt casus in alienatione rei ecclesiastice q si
 pōt alienari sine cā et cū auctoritate pclarī
 si causa nō subsistente et sine auctoritate su
 prioris fuerit alienata: non valet alienatio.

In pari causa ^{Lafus si}
 i. c. non sane. xij. q. vi. cū haberem
 litē cū ticio fuit taliter processū q fuit deuē
 tū ad renūciationem et cōclusionem visis
 meis actis et attestatōibus testium vidē q ha
 bebā cām in instam. vidē iudicē corruptibi
 lem. dedi ei certā pecunie q̄tūratem vt ipse
 ferret sententiā p me. iudex illā pecuniā rece
 pit. nō est dubiū q ipse iudex illā pecuniā
 turpiter recepit. et ego silr illam turpiter de
 di. volo postea repetere illā pecuniā sic p
 me traditaz dicēdo q ipse illā recepit obrur
 pem causam. vtz possim. Rñdet q non. qz
 ipse est possessor et in pari delicto melior ē cō
 ditio possidentis. tñ pecunia nō deberet re
 manere apud iudicē sed fiscus debet illam
 habere. s. si solū pmissem: nō posset iudex a
 gere cōtra me. qz sū possessor Item p̄t poni
 casus p. ca. quia frustra. s. de vsu. hoc mō
 exercui vsura op aliqua rpa. postea deueni
 ad paupertatem. et illas vsuras nō restitui. et
 ponam q etiā accepi pecuniā sub vsuris.
 illas vsuras cū forte principali solui credi
 toz. volo illas vsuras repetere itaqz debet
 te solutas. fuit p parte aduersa oppositum:
 q a plibz alijs debitoribz acceperā vsuras
 dicit ibi q nō possū repetere vsuras nisi re
 stituā vsuras illis a quibz recepi. Itē p̄t po
 nica q p. l. vbi ar. ff. de p̄di. obtur. cau. ali
 qs ticio dedit pecuniā alicui virgini obstu
 pz p̄mittēdū cū ea. ista ml̄ier recepit illaz
 pecuniā. ticio vult eā repetere dicēdo q ml̄ier
 illā recepit ob turpez cām. vtz possit. ē ibi
 text. q n. qz ē ibi i pari turpitudine. vñ dñ gl.
 in pari turpitudine vñ in pari cā. et respectu
 cause p̄t sic poni exēplū p. c. si a sede. s. de p
 bē. eo. li. Cū vacaret aliqđ bñficiū fuit col
 larū dnob⁹. qz p̄ illd tibi p̄tulit et ordiari⁹
 mibi qrit qs erit potior. qz n̄ a pparz de po
 ritate collatōio: dñ q ille ē potior q possidet
 et si nenē possidet: ille ē potior q hz cāz a p̄
 c. p̄hanit. xij. q

Qu non stat ^{Laf si. p̄mop}
 c. ij. vbi ē tex. de q mādauit ab zabā
 vt siliū suū duceret in montem. et sibi illuz

sacrificaret. ad preceptum domini abraham suum filium duxit in montem. et cum paratus esset illum occideret deo sacrificare fuit impeditus per angelum. vix p inde sit ac si filium suum occidisset quoniam ad meritum. Respondet quod sic. Item figurat casus per. e. quoniam frequenter. s. per. ro. s. ut lite non contestata. in an. Tertium est quod in dicit non potest procedere ad sententiam diffinitivam ferendam parte non citata. et si pars sit absens debet citari citatione formali ad audiendum sententiam. Ponamus quod iudex decrevit citationem contra reum absentem et misit executorem: ut ipse reus veniret audiret ferri sententiam. iste reus misit suos familiares qui impediunt executionem ne possent eum citare. nunc quid habet per citationem. Rursum dicitur quod sic. quod per eum non fuerit. Item potest ponit casus per. l. vlti. de condi. insertis. aliquis tunc venit ad mortem condidit suum testamentum in quo legavit seruo suo libertatem si ipse servus daret decem scuta heredi testatoris si servus post mortem domini sui obtulit illa decem scuta heredi scripto. quod heres noluit ista accipere. vix conditio habeatur pro completa. vix servus consequatur libertatem. Rursum dicitur quod sic. idem si alius nomine servus obli-

beat mandatum speciale a domino suo Et in hoc articulo dicitur habere mandatum speciale quando habet mandatum de contradendo. cum certa muliere. puta cum berta. quod non sufficeret mandatum generale vix ad strahendum cum aliqua honesta muliere. Item potest ponit casus per. l. aretusa in si. ff. de statu hominum. aliquis testator dedit libertatem ancille sue si ipsa daret decem milia heredi suo: accidit quod ista ancilla erat pergnans. et cum esset in actu parturitionis. quod daz tunc adimplevit conditionem nunc ad statim efficitur libera vix pariat liberos. Rursum dicitur quod sic. quod potest per se potest per alium.

In malis **Casus** Tunc promittit mihi suum preterit occidere vel adulterium committere. vix alio malum perpetrare. vix teneat ista suam promissionem adimplere. et possit ad hoc compelli Respondet quod non. vix potest quod tunc apud me deponit rem suam: et promittit etiam quod si committere dolus in re deposita ipse non ageret contra me ad rem restituendam. postea dolus promissit in ipsa re. quod per dolus meum illa rem perdidit: nunc quod poterit ipse agere contra me: non obstante sua promissione: vix sibi restituam rem depositam vel extinctionem rei. Rursum dicitur quod sic nec tenet observare suam promissionem de hac materia tractat. s. in regula non est obligatorum. et potest hic ponit exemplum quod ponitur in illa regula

In alternatis **Casus** si per. e. inter ceteras. s. de re sep. Ego exposui domino pape quod tunc reor ecclesie desiderium per. erat homicida. simoniacus. concubiarum et plures alios defectus patiebatur. pro quod erat indignus beneficii ecclesiastici. vix papa scripsit quibusdam iudicibus. si constaret tunc esse homicidam. concubiarum. simoniacum. quod ipsi sibi ecclesiam per suam auferret. et forte mihi perferret. vix necesse sit probare omnes istos defectus antequam possit removere ab ecclesia Rursum dicitur quod non. s. sufficit probare vix non ex illis tunc iste defectus per se sufficiat ad perprivationem. quod illi defectus sunt expressi alternatis et alternatis erit in optime mea exprime defectum quem voluero. idem est si illi defectus fuissent expressi copulativum hoc modo. si tibi constet quod talis tunc permissit simoniam et homicidium auferas sibi ecclesiam dei desiderium per. tunc ex quo aliter sufficit ad perprivationem dieto. et accipitur per. vel. vix dicitur in d. c. inter ceteras. Item

Quod alicui **Casus** Tertium est quod quis non potest exercere usuram nomine suo. alias incurrit varias penas a iure statutas: quod denegatur rei promissio quod dicitur in seculo. et sepultura post mortem. s. et pariter alias penas. de quibus dicitur in s. de usu. co. li. s. vix et ad minus aliquis possit nomine alieno. i. ad utilitatem alterius exercere usuram. Rursum dicitur quod non per rationem huius. c. Item potest ponit casus per. l. si quis in fine. de iuris. om. in. Tertium est quod corruptens album pretoris incidit in penam illius legis. sed vix sit mihi licitum corrumpere album pretoris nomine alieno id est ad mandatum alterius. Rursum dicitur quod non in immo incido in penam et etiam ipse mandans si ratum habuerit.

Potest **Casus** potest figurari per. c. vlti. s. de procura. et per. l. ff. de procura. in matrimonio hoc modo. Aliquis vult contradere matrimonio cum aliqua muliere per procuratorem. nunc quid poterit. est ibi tunc per. sic. et hoc vix dicitur ipse procurator ha-

potest poni casus in debito re hoc modo. si
cuius mihi stipulanti pmisit dare equum vel
.x. scuta. vtz possim petere vt compellatur
mihi soluere equum z .x. scuta. Rñdet qñ
sed deo eē contentus altero ipoz. sed v/
trif sit in electione sua soluere. x. scuta vl es
quum. Respondet qñ sic qz in alternatiuis

Qui ad agēdum ^{Lasul in hoc}
ca. figuratur p. s. potest. xvi. q. iij.
z. l. si qñs empiones. L. de prescrip. xxx. vel
.xl. an noz. ticius possedit rem alienā cum
titulo bona fide z cū alijs requisitis ad pre
scriptionē legitimā. Tertū est qñ si cadat a
possessione illius rei quā p̄ scripsit habz
acionem ad illā perēdā. Sed qñ si non ce
cidit a possessione z verus dñs agit contra
eū. nūquid pōt excipere de prescrip tōe Rñ
det qñ sic qz qui admittit ad agēdū: multo
magis ad excipiendū. Jñ figuratur cas⁹
p. l. fina. s. qñ ait. ff. de superficie. vbi est tex.
qñ si quis cōducatur rem alienā ad longum
tempus. z cadat a possessione rei p̄t agere
contra possessozē. z hoc verū actione vñli
z non directa iuxta notata. ff. si ager vecti
galis. sed nūquid poterit excipere cōtra ve
rū dñm Rñdet qñ sic p̄ rōem huius regle.

Qui per alium ^{Donam qñ iniuri}
famulo meo: vt dericū verberaret
quod fecit ad mādāsi meū z noīe meo. nūis
quid sum excommunicatus ip̄o facto ac si e
go illū verberassem. Rñdet qñ sic. Item p̄t
poni casus in matrimonio. constitui meū
pcuratozem ad contrahendū cū berta nū/
quid sum eius maritus ac si in propria p̄
sona contraxissem. qz qñ p̄ aliū. zc. qñ ille a/
ctus potest expediri per alium

Actū legitime ^{Lasul sig. p. c}
si. de eo qñ cognouit cōsanguineā
vrozis sue in an. hoc modo. Contraxi ma
trimoniū cū aliqua berta. Contracto ma
trimonio cognoui cōsāguineā vrozis mee.
z sic est affinitas inter me z vrozē meā. vtz
ppter affinitatem supuenientem dissoluat
matrimoniū tam cōtractū. Respondet qñ
non. qz quod ab initio tener: nō dissoluit.
licet pueniat ad eū statū in quo non valuit
set. Item potest poni casus in furioso. cer

tū est qñ furiosus non p̄t matrimoniū con
trahere. ppter defectū cōsensūs. Donam⁹ qñ
aliqs sane mētis contraxit matrimoniū cū
aliq berta. cōtracto matrimonio effectus
fuit furiosus. vtz in ualidet matrimoniū
Rñdet qñ nō. licet pueniat ad eū statū in qñ
potuit inchoari

Quod alicui ^{La. Dona.}
aliquo licēciato: forte dispēsauit sup plura
litate bñficiōz z i ḡra sua apposuit causas
qñ illū mouebāt ad dispēsandū. qz dixit p̄p
qz legisti iura canonica in tali studio tecuz
dispēsam⁹. Donam⁹ qñ aliqs ali⁹ licēciat⁹
similes vel maiores fructus fecit vult extē
dere grām istius ad ip̄z. an possit. Rñ. qñ n̄
ppter rōem hui⁹ regle. qz licet papa fauore
alicui⁹ p̄sonē recedat a dispōe iuris cōis: n̄
sequit qñ iste discessus debeat extēdi ad cas⁹
siles iuxta. l. non p̄nt. ff. de leg. c. trās lato la
cerdotio de consti. in an. sec⁹ si eēt ius cōe.

A frustra ^{La. si. per ca. de forma}
istius est p̄supponēdū: qñ nō min⁹
est astrictus dñs vasallo cōtra vasallū suo
dño suo. nā sic vasall⁹ dñz fidelitatē dño suo
sist dñs dñz eē fidelis vasallo. z sic vasallus
p̄uat feudo ppter infidelitatē p̄missaz erga
dñm suū: ita dñs p̄uat supioritate. z istud
quotidie fit. nā qñ dñs sup̄p̄mit vasallū:
princeps eximit vasallū a iurisd cōe domi
ni. Docp̄ supposito ponam⁹ sic casū. tene
bā aliquā rē in feudū ab aliquo dño. z pro
missi ei fidelitatē. ista p̄missio ē recipca. nā:
sicut ego teneor seruare fidē dño: ita ecōtra
dñs teneor mibi fidem seruare. S; qñ dñs
nō seruauit mibi fidem. qz me oppressit. v/
trū teneor ei fidem seruare. Rñdet qñ nō. qz
frustra. zc. Jñ pōt poni casus p. l. cū p̄p̄dā
L. de transact. cū haberē tecū litē translegi
mus simul p̄quam transaet dē renūcia/
ui liti sub hoc pacto. qñ infra certūz tēpus
dares mibi certis pecunie summas. nō sol
uisti infra tempus vt puni seras: volo red/
read litem. vtz possim. Rñdet qñ sic p̄ rōz
huius regule qz frustra

Delictum ^{La. si. p. c. si ep̄m.}
liquiseps p̄misit aliq̄d graue deli
ctū ppter qd fuit depositus z p̄uatus suo

et patu vtz bona eccle debeant p̄fiscari v̄l po-
ne q̄ eps tenebat a rege castz i feudiū. z p̄-
misit fidelitatē regi. postea eps deliqt̄ i re-
gē. qz p̄misit p̄ditionē i regē: fuit depolst̄
vtz castra redeat ad regē. certe nō. Itē pot̄
poni cal̄ i iudico p̄curatore eccle q̄ p̄misit
falsū. z si fuisset cā p̄ria debuisset cām p̄de-
re. vtz delictuz ip̄i iudici debeat nocere
ecclesie. Lerte non

Rationi congruit.

La. si. p. c. filijs a nepotibz. xvi. q. vii.
certū ē q̄ licz ius p̄dnat̄ i stranne p̄i sp̄iali
bus: tamē illi iuri succedit iure hereditario
Et si est dubiū q̄n patron̄ eccle teneat de-
federe ecciam si oppriat. s; qd d̄ heredibz q̄
succedūt iuri p̄dnatus: nū. quid etiā tene-
bitur defedere ecciam si oppriatur. Rū. qz
q̄ sic. qz et q̄ succedūt i bōre: etiā debēt suc-
cedere in onere

Argumentū

La. si. p. c. i. lv. di. hoc mō. Lerte ē q̄ b̄nficia reglar̄ i
nō dūt p̄ferri reglar̄ibz. z scolar̄a scolar̄ibz. et
magis religiosi nō q̄ dūt habere administrati-
onē eccle z scolar̄iū. ne eis def̄ materia vagā
di. s; pona. qz etiā ta penuria clericoz scolar̄uz
qz nō inveniūtur scolar̄es q̄bz p̄nt p̄ferri illa
b̄nficia: nūc potēt p̄ferri reglar̄ibz in defe-
ctū clericoz scolar̄iū. s; po. qz mō rep̄unt se-
clares. vtz illa b̄nficia scolar̄a nūc possint
p̄ferri religios̄. Rū. det qz nō. qz illud ex ne-
cessitate fuit ordiatū. ideo non d̄z trahi ad
p̄seq̄nūā. nā i argumentū. zc.

Nemo potest
re q̄ nō erat mea. s; illā dicebā iui-
to d̄no redidi tibi illā rē. z tradidi vtz in te
sit trāslatū d̄niuz illi rei. Rū. qz nō. qz nō po-
tuit i trāslerre p̄ iur̄ q̄ ego habere. z cū
nō. cēz d̄ns illi rei nō potui illā in trāslerre

A toto

La. si. p. l. si q̄s. ff. de
excep. rei indi. po.
qz cū tenebas z possideres q̄ndaz
domū quā dicebā ad me spectare feci te cō-
uenire. z illā domū totā volui v̄dicare. qz
nō pbavi illā domū ad me sp̄care. fuisti abso-
lut̄ ab imped̄itōe mea. z ego p̄dena. i expē-
sis rōne temere vocatōis ad ius. postea tra-
ctu ip̄is volui a te v̄dicare p̄tē illi domi.

tu excipiedo p̄posuisti q̄ alias fuerat p̄tro-
uersia inter te z me d̄ z sup̄ illa domo. z qz fu-
eras s̄tēntial̄ absolūt̄ ab ip̄e d̄nō meo. z
si tibi obstabat exceptō rei iudicate. ego
āt replicā d̄posui qz nō d̄z tibi obstare ex-
ceptō re iudicate. qz p̄ petebā totā domuz
z nō sic peto p̄tē ip̄i. nūqd̄ b̄n d̄ico. Rū. qz nō
qz totū p̄tinet p̄tē. z si fui expuls̄ a tota do-
mo b̄n sequitur qz fui expulsus a p̄te.

In generali

La. si. p. ca. si
eps. s. d̄ p̄i. zc
co. li. Eps m̄ dedit mibi sac̄tatē eligēdi
p̄fessorē q̄ nō voluero vt illi possē p̄ferri pec-
cata mea. vtz ille p̄fessor possit me absolue-
re de casibz ep̄alibz. Rū. qz nō. v̄l sic eps pic-
p̄stituit n̄c iū officiale suū generale. vtz iste
hēat p̄tē p̄ferēdi b̄nficia. Rū. qz non. nisi
fuerit sibi data sp̄ialis p̄as vt possit p̄fer-
re b̄nficia. qz in generali. zc

Qui contra

La. Lerte ē: vt
ad b̄ qz q̄s possit
p̄scribere lōgovl̄ lōgissimo tpe requir̄ qz hēat
bonā fidē. s; vtz possessor p̄sumat bone fi-
dei v̄l male. Rū. qz si possideat i ius: p̄sum-
at male fidei vt forte aliq̄s rēoz eccle p̄zo.
pcipit d̄cias i aliena p̄zo. Lerte p̄sumit ha-
be malā fidē. qz d̄ iure coi q̄s nō pot̄ pcipere
decimas in aliena p̄zo b̄ia.

Bona fides

La. si. p. c. l. si d̄be
re n̄cio aliquaz
pecūie sūmā: sibi satisfeci v̄l ali? noīe meo.
v̄l sic. cū n̄ci? z ego eēn? alicui obligati in
aliq̄ sūma pecūie: vtz n̄m soluit illā pecūi-
am. vtz alteri possit peti illa pecūia p̄ aliū

Quid

La. si. p. l. vlti. l. si
maei. ita vene. ne p̄ sti-
tu. Ego hēbā anellā quā m̄l n̄ diligebam:
verūm̄ sui p̄puls̄ illā v̄dere. s; i v̄d̄itōne
apposui pactū qz tu eā nō p̄stitueres. z si fa-
ceres s̄ritū qz statz efficeret lib̄a. accidit qz
noluisti eaz p̄stituere publice: s; a caupone
eā fecisti p̄stituere: qz nūquid efficiat lib̄a.
Rū. qz sic. Nā sic tu eā nō potas p̄stituere:
nec etiā p̄ cauponē p̄ rōez b̄ regle. qz eum
qd̄. zc. v̄l sic. pone qz v̄d̄idi tibi aliquā rē. z
i v̄d̄itōe apposui pactū qz illā rē nō posses
alienare. vtz potis eā obligare. Rū. qz nō
qz tūc indirecte illas res alienaret. z cū qd̄
pbibēt i ynayia ad id alia yia nō d̄z admitti

Contractus *Casus figuratur p. l. i. §. si conuenerit. ff. de posi. certū est: qd depositarius nō tenetur nisi de dolo et lata culpa. vt si res deposita perierit apud depositarium p. dolum suū vel culpā tenetur solvere re extimationem rei perempte. Si autē res perierit leuissima: culpa nō tenetur. vt p. o. namus qd tradidi tibi libros meos custodiendos fecisti pactū cū aliquo vt intrarēt in um studiū et acciperet meos libros: certe tu teneris vel dimisisti illos in via publica. qz tu scis qd nō erat locus tutus perit piculo tuo. sed si adhibuisti diligentia vt bonus paterfa. tu es liberatus. sed pone qd apud te deposui libros meos et fuit conuentū inter te et me. qd si perderent culpa leuissima vel casu fortuito restitueres illos si pereāt casu fortuito nūquid potero agere contra te. certe sic mediante illa conuentione quaz conuentione partium contractus accipians legem.*

Omnium *Casus figuratur p. c. displicet. xxiii. q. iiii. hoc mō. Aliquis clericus suspectus de delicto aliquo enormi fuit conuictus corā suo epō. et qz consistit de crimine fuit condemnatus ad perpetuos carceres. accidit qd iste clericus putans euadere manus iudicis et carceres: se precipitauit in terram: et se vulnerauit et forte mortuus est. vtz istud sit imputandū iudici et eius familie. Rūdet qd non: sed est imputandum ipsi precipitati. Item p. ca. si clericus s. de prebē. isto libro. sūt duo expectantes in aliqua ecclā. qd vnus est prior in data. alter posterior. iste secundus fuit diligentior: primo et obtinuit p. bendā vacantem. postea ille qd erat primus in data vult illam prebendam repetere a secūdo. vtrū possit. Respondet qd nō. Itē p. l. si duobus. §. si. ff. p. socio. Erasmus sociū vīm bonoz. accidit qd tu dimisisti aliquod delictū. ppter quod fuisti condemnatus ad certā pecuniam summā. vtz illā pecuniam possis soluere de bonis nostris communibz certenou*

Infamibus *Casus conueniētiā super actione iniur. vel alia actōne qd infamat. sūt condemnatus. et sūt effectus*

infamis. vacat aliqua dignitas ecclesiastica vel secularis. vtz possit illam obtinere: certe nō. eo. qz est infamis et ei potest imponi talis infamia

Certum *Casus figuratur per dictionis. ff. de iurisdic. om. i. Si pretor in albo suo cā perpetue iurisdictionis aliquid posuerit quicūqz illud corruperit debet puniri. Sed ponam qd pretor fecit aliquam legem generalem. et illam fecit poni in albo pretoris. aliquis nō corrupit nec deleuit sed cū glutinio posuit pannū. ita qd nō potest legi. vtz incidat in penam. Respondet qd sic. qz licet non committat contra verba edicti: tamen committit contra mentem.*

Casus longi super sexto decretalium non vltter compilati feliciter expliciunt.

Handwritten flourish or signature in red ink.

Incipiunt casus longi Clementinarum
nouiter compilati. In famosa vniuersitate
pictauiensi

Iohannes eps

Diuide in quattuor pres.
aut in duas. et secundam i
tres In prima ponitur sa
lutatio dñi dicit Iohannes
seruus seruorum dei mandat supleo: et sa
lutem et aplicam bñdictionem dilectis fili
is scz doctoribz et vniuersis scolaribz bo
nonie commorantibz. i. morā gerentibus
et facientibus. Et sequitur in textu. Quo
niam nulla iuris sanctio. et tibi ponit etoz
dñi. Dicit demens in hoc exordio qd iura
sūt ita ambigua et dubia qd nō potest repe
riri modus aliquis vt iura bene declarent
ppter maliciam hominū. qd dñi iura sūt de
nouo. et quis bene et sufficienter clara: tam
homines sūt adeo et in tantū procliu et ha
biles seu prout ad malū: qd ipsi interpretant
iura aliter qz legislator ea intellexerit. et illa
diuertunt et subuertūt de intentione ipse le
gislatoris. Et narrat clemēs papa qd tanti
casus emergunt de nouo quouidie et in qu
lis diebus qd impossibile est tot iura cōdi
et fieri. quare dicit vt tante malicie vitetur
et iura aliquo modo clarificent. et de cetero
nō tantum diuersificent qd recurrentes ē
ad auctoritatem principis qd in hoc est ne
cessaria. qui princeps declarabit ipa iura.
et declarationem illam tenebūtur homines
In se qui. et sic suo sensu nō nteatur. Qua
dixit formalis textus. Quoriam pro qz.
Et nota qd qz et qm ponūtur in eodē sensu.
sed quoniam pprie ponitur. et sic sequentē sen
sum alligat. vt quoniam discis disco. qz qdpe
postponit. et supiorem sensū confirmat. qz
nulla sanctio. id est. nulla cōstitutio iuris
digesta id est ordiata cōsumata et explicata
qz iudicis concilio ppefo. i. valde pefatoz co
gitato sufficit ad varietatē hūane nate. nec
sufficit ad machinationes. i. ad dubitatō el
topiabiles et scz tur neevlla sanctio atin
git id est iuxta tangit ad decisionē lucidaz
id est lucidandā ambiguitatis nodose. id
est difficilis. eo presertim. i. in tantū: qd vit
stauit ad co certū. i. taliter. et sic certum qz
et clarum quin reuocet in dubium. id est

quin dubitet ex causis emergentibus. i. in
cidentibus de nouo quibz scz causis emer
gentibus iura ita posita. i. iam edita et facta
non pnt in ederi scz quo ad decisionē qstio
nū emergentiū Sequit in ier. Quia ergo
ab adoleſcentia. et hic dat consiliū. ac si dñs
ceret. Postqz iura sunt taliter et ita ambi
gua seu dubia qd nulla sanctio possit fieri
ita clara quin adbucre maneāt dubia aliq
Et ideo hic dat vni cōsiliū qd auctoritas
principis est necessaria ppter maliciā hoīz
qui homines ab adoleſcentia sua sūt procliu
ad malū. ideo dicit ier. Ergo. i. ppter rōz
sequentē. qz sensualitas humana declinat
ad malū ab adoleſcentia vtri pcliu. i. facit
scz ad malū. p quod. i. propter quā malici
am nō pnt fieri iura ita clara quin homo q
est pcliu ad malū: ea reddat ambigua.
et ideo subuersio. i. destructō moz scz bono
rū obrepit. i. latenter subintrat. frequenter
. i. sepe. in clero. in homines clericoz et poplo
intellige quare auctoritas superior est ne
cessaria vt declaret iura dubia sic facta dubia
q ppter maliciā homis pcliu ad malū. vt
ipsa auctoritas. i. vt ipsa iura declarata au
toritate principis. seu declaratio ipsi pri
ncipis tollat ambigua scz dubia. lites aufe
rat p eludationē. i. p declarationem iuriz
Et dirimat. i. sopiat et extinguat altercatio
nes tam per suffragiū. i. auxiliū determi
nationis oportune qz extis petuicia p sarca
lum cultoris puldi. et ponit ibi sarculū trā
sūp tue. nam sarculū dicit instrumentū q
euellit inutiles herbe. sic princeps p sar
culū suū. i. p auctoritatē suā tollit fatuas i
terpretationes hoim. Et dicit vt auctoritas
principis inſerat. i. seminet virtutes p de
clarationem iuris. qz qm princeps declara
bit iura ambigua. i. seminabit virtutes et
vcrā sciam cū sua auctoritate non minozē
vim habeat qz ipsa lex bene interpretata Et
vt auctoritas ipius principis corrigat ex
cessus qz p et. et vt reformet mores corrup
tos in bonos. Hec sane. Dicit narratio
in qua iohannes papa recommēdat et cō
mendat vel laudat actum clemētis. i. lau
dat clementem qui fecit istas clemētias et
excusat tarditatem suam vt videlicet quare ri
cius libz fīlū nō tradidit clemēs. Et dicit
ipse iohannes narrans qd clemēs papa vt

des et attēdes hec q̄ dixim⁹ i exordio et vo-
 lēs seu cupiēs p̄spicere reformatōni de for-
 matorū et attēdes solvere difficultia et attēdes
 pmulgare. i. pronūciare et manifestare plū-
 mas cōstitutionēs q̄s edidit. i. q̄s fecit et p̄po-
 suit. in quib⁹ statuit multa salubria. i. mul-
 ta vtilia ad salutem. Et quis ipse demēs de-
 creuisset. i. delibasset mittere istas cōstitu-
 tiones collcās. i. sil' aggregatas i vnū vo-
 lumē. tñ propter hoc q̄ nimīū. i. valde fuit
 occupatus circa magna et propter hoc q̄
 sublatus est d' medio. i. propter hoc q̄ mo-
 tu⁹ ē. i. nō nimis senex ista fuerūt in cā. qua
 renō expleuit. i. q̄re nō adimpleuit proposi-
 tū suū. i. suā volūtate q̄ erat de mittēdo sub-
 ditis clemētinas quare dicit Iohānes papa
 sic. Nos Iohānes q̄ successim⁹ eidē clemen-
 ti pape. etiā impediti fuim⁹ a tpe nre pmo-
 rōis. i. a tpe q̄ sum⁹ electi i papā q̄ nō po-
 tuim⁹ p̄mittere et mittere p̄d cās p̄stitutōs
 scz istas clemētinas sub bulla nra. Et dicit
 ordiando aliq̄r textū Sane. i. certe clemēs
 papa q̄nt⁹ p̄decessor n̄r attēdes. i. intelligēs
 hec q̄ dixim⁹ in exordio. et cupiēs. i. deside-
 rās p̄spicere reformatōi de formatōz. et cu-
 piēs solvere difficultia: edidit. i. fecit p̄stitu-
 tōes plūmas. i. añ et post de illū in quib⁹ cō-
 stitutionib⁹ ipse statuit multa salubria. i. vti-
 lia. et ipse clemēs decidit. i. terminat nō nulla
 dubia. i. aliqua dubia que dubia sūt frequē-
 tata in iudicijs et extra iudicia. et licet. i. q̄-
 uis clemēs decreuisset mittere eas scz clemē-
 tinas collcās. i. aggregatas in vnū volumē
 et quis decreuisset. i. delibasset mittere eas
 collocatas sub congruis titulis. et dare
 eas subiectis scz suis in cōe. i. vt cōdicarent
 intersbditos: tñ occupatio assidua circa
 magna. q̄ erat impeditus sup reb⁹ arduis
 ac. i. etiā p̄ditō humane fortis. i. humane
 fortune q̄ sustulit. i. remouet ip̄m clemētes
 de medio p̄ mortem ista scz fuerūt in causa
 q̄re ipse clemēs nō expleuit propositum suū
 um. i. suā deliberationē Nos etiā Iohānes
 successim⁹ eidē clementi dō p̄mittēte. et sic
 disponēte in officio ap̄lat⁹ qz sum⁹ papa. i.
 vicari⁹ xp̄i sic et ipse clemēs fuit. Et suple p̄
 q̄ successim⁹ eidē clemētī officio ap̄latus
 sic debem⁹ sibi successisse in plenitudine effe-
 ctus et p̄actis supleo et maxime debemus si-
 bi successisse in bis. i. reb⁹ q̄ p̄cernūt p̄pēdi

um. i. lucy. vniuersi. f. orbis. Et nos Iohā-
 nes circūsepti. i. circūquaqz septi et circūda-
 ti et vndiqz cineti tot gradib⁹ agendis et ar-
 duis reb⁹ suim⁹ hactenus. i. vsqz hnc et vsqz
 ad hoc tps impediti ab exordio. i. a p̄cipio.
 nre p̄motionis. q̄ tā ex hoc q̄ dicimus q̄
 ex alijs caus' rōabilibus q̄s puidimus cō-
 mittēdas sub silentio. i. q̄s tacem⁹ p̄ nunc
 supleo nō potuim⁹ has p̄stitutionēs seu cle-
 mētinas cōicare. Nūc igit. i. nō. et in p̄fite
 tpe trāsmittim⁹. i. vobis mittim⁹ illas con-
 stitutiones seu clemētinas captata oportu-
 nitate. i. captator desiderato tpe cōgruo et
 pueniēti. Sequit' ter. vniuersitati. et h̄ po-
 nit' conclusio. q̄re nos Iohānes mādantes v-
 niuersitati bononēsi p̄ scripta ap̄lica q̄ren⁹
 eas scz clemētinas suscipiatis p̄mpto effcū
 et studio alacri vsuri. i. sitis eis clemētinas
 seu p̄stitutionib⁹ decetero. i. ammodo i iu-
 dicij⁹ et seolis illis supleo p̄stitutionibus
 seu clemētinis existētib⁹ nobis manifestis
 et cognitis. b. d. p. d.

De summa trinitate et fide catholica

Aidei catholice ^{Prima} pars et
 summa bu⁹ p̄silū hec est. p̄silū
 p̄fitef vnicū. i. vnū filiū dei subsistētem et
 natū in cēntia dī. assumpsisse de virgine ve-
 rū corp⁹ humanū: passū: et iā mortuū: p̄fora-
 tū cū lācea appbando ordinē quez tradidit
 Iohānes. Et hec p̄ma pars facit tria. p̄ri-
 mo scilicet seu p̄fitef eternā diuinitatem xp̄i
 Scdo scilicet. i. cōfitef verā humanitatem ip̄i
 sius. Tercio scilicet passionē ip̄ius et Emor-
 tē. et cū hoc inducit figurā de p̄mo ad az ad
 secundū adā. i. ad xp̄m. et appbat ordīez quez
 ponit euāgelista Iohannes de plagis ch̄ri-
 sti. et declarat ordinē maibeī. Nā matheus
 dicebat iesū fuisse p̄foratū lācea: ip̄o n̄ mor-
 tuo: sed viuēte in cruce. Io. dicebat iesū fu-
 isse p̄foratū lācea ip̄o mortuo i cruce et istaz
 diuersitatē h̄c ponit. et ista p̄ia ps sic diui-
 sa durat vsqz ad. s. porro. Nūc p̄sequamur
 istam primā partē: et dicam⁹ q̄ demēs non
 vult incipere suū op⁹ cōstōnē. scz. clemētina⁹
 rū: nisi p̄mo inuocet trinitatē. q̄ est sūdamē-
 tū fidei catholice et vult innuere. i. dare sig-
 nū intelligēdi q̄ si ipse in p̄cipio sui operi
 non inuocaret ip̄am trinitatē q̄ ipse edifica-
 ret sine fundamēto. et edificatū nullū esset.

qz vbi fundamentū n̄ est: ibi sup edificari n̄ potest. Et ideo ip̄c clemēs papa iuocat seu implozat trinitatem quā m̄ confiteatur cuz scā m̄re eccia. Et p̄fiteat vn̄cū dei filiū m̄ s̄b sistentē eternāl̄. vna. i. simul cuz patre. Et ip̄e clemēs cōfiteat p̄es nature humane eē vnitas z p̄iunctas ad inuicē. ex quib⁹ p̄tibus nature. s. materia z forma. hoc ē corp⁹ z aīa ip̄e existēs purus de⁹ fieret cuz ip̄s duabus naturis verus hō: assumendo eo exīte deo cum sua deitate pura z simplici corp⁹ humanū qd̄ est materia. z assumēdo aīa z intellectiua seu rationabile q̄ ē forma z sic habuit duas p̄es n̄e nature. Et sic accepit animā rationalem seu intellectiuam in formā corp⁹. qz forma. i. aīa dat corp⁹ sicut ex tēpore i thalamo hoc ē in vtero virginali ad vnitate sue ypostasis. i. vt ip̄e vniret humanitatē cū sua diuinitate. vel ad vnitate sue ypostasis. i. ad vnitate sue p̄sone diuine. qz nisi ip̄e fecisset talē vnitate ip̄e nūq̄ nos potuisset redimere p̄ mortē. qz fuisset purus diuin⁹: z purus diuinus est impassibilis. z ideo necesse fuit ad nos redimēdū p̄ mortē qz vniret sue ypostasi. i. sue p̄sone diuine corp⁹ z aīam. Et nos clemēs confitemur qz voluit in hac natura sic assumpta. i. capta ipsū verbū dei. i. ip̄m filiū dī p salute operāda oīm scz boīm nō solū affigi. i. poni in cruce: scz etiā voluit mori in ea. Et ip̄e filius dei sustinuit vel passus est latif suū p̄forari lancea spū iā emissor extramisso vel ip̄o mortuo. a quo scz laice p̄fluxit. i. exiit vnda sanguis z vnda aque: vt exinde formaretur vnica eccia mater z cōiunx̄ xp̄i sicut z formata eua d̄ latere ade soporari. i. dormiētis. qz de eius costa fuit formata eua eius p̄iunx̄. Sic de latere dñi n̄ri iesu xp̄i mortui aq̄ z sāguis fluxit. vñ formata est m̄re eccia. Ideo notem⁹ p̄ intellectu cas⁹ qz dormitio ade quādo deus accepit costā de latere eius vt formaret eua. z mors xp̄i q̄ lancea latus p̄foratū sustinuit p̄ueniū r̄ figurā. qz sicut eua fuit formata de costa a de s̄p̄a de latere eius dormiētis: sic mater eccia fuit formata z effecta cōiunx̄ xp̄i ex vnda aq̄ z sāguis p̄fluentibus de latere dormiētis nostri iesu xp̄i soporari. i. mortui in cruce. Sequit̄ in textu. *Dec est inq̄ ve/*

ritas i quo com̄ p̄bat ordiē q̄ ponit̄ bannes euāgelista de plagis christi. z dicit *Dec est inq̄ veritas vallata testimonio p̄ grad̄ is aquile. i. beati iohānis apl̄i z euāgeliste quam p̄beta zechiel vidit transudare ceteris aīalibus euāgelicis. de hoc vi de glo. in verbo iohānis. q̄ iohānes n̄r̄ r̄as seu recit̄as rem gestā huius sacramēti. z narr̄as ordiē in euāgelio suo dicit ad iesū aut̄ cū venissent scz iudei. vt. i. q̄n viderūt eū mortuū nō frugerūt ei⁹ crura: sed vnus militū aperuit latus. s. xp̄i lancea. Et p̄tinuo. i. statim exiit sanguis z aqua. Et sic notem⁹ qz iohannes narrat iesū p̄ mortuū fuisse aīq̄ latus ei⁹ aperiretur lancea. Matheus vero dicebat latus iesu christi fuisse p̄foratū z ap̄tū lancea aīq̄ moreret: vt apparebit in sequēti. ideo p̄sequimur terr. Et iohānes q̄ ista vidit scz iesū mortuum in cruce. z latus ei⁹ p̄foratū lancea p̄hibuit testimoniu eius. i. ita dicit z p̄bauit seu testificauit sic esse. Et ille scit: qz vera dicit vt z vos credatis sicut z ip̄e qui vidit. Quare nos cōuertētes acie ad testimoniu tā p̄clarū: ac cōuertētes acie ad testimoniu sanctō r̄ū pat̄z z doctor̄. z nos clemēs cōuertētes aciam ad cōem sententiā p̄sideratōis apl̄ice ad quā dūtaxat. i. solūmō p̄inet declarare. Declaramus predictū apl̄m iohannem et euāgelistā tenuisse rectū ordiē re ipsate in p̄missis narrādo qz vnus militū aperuit latus scz christi ip̄o iā mortuo. Et dicit̄ mus textū mathei apl̄i z euāgeliste q̄ textus dicitur in ueniri in aliquibus libris narrare hec sub alio ordiē. vez dicēdo latus christi fuisse ap̄tū ip̄o viuēte in cruce. Nos clemēs dicimus illū textū mathei deberi intelligi p̄ anticipationē. quia prius dicit ea que post dicere deb ebat. Debat ei matheus prius narrare iesum xp̄m p̄ mortuū fuisse z postea dixisse latus eius p̄foratū lancea. Et dicitur anticipatio ab aī z capio qz aī capitur vel ponitur illō qd̄ debet postponi vt ip̄e matheus fecit. Et notemus p̄ textū quis dicitur supra z nos p̄uertētes acie ista dco aciam est acc̄ casus. z declinat̄ bec acia acie. datio huic acie. accō hanc aciam vñ acia est defectus visus q̄n hoies ap̄tos oculos habent: z tamen non vident. hic accipit̄ sic non proprie sed dicos p̄uertētes*

actiā. i. vllū z intellectū nrm. qz clemēs vult
 insequi vey testimoniū iohānis z doctoꝝ
 Item notemus verbū ypostasis supradis
 cti. ypostasis. i. substantia intellecta siue for
 ma scz p̄mordialis materia. Et dicitur ab ypo.
 qd̄ est sub. z stasis qd̄ est stat⁹ vel stās quasi
 substās. quia habet substare omnib⁹ acci
 dentib⁹. z in se omnia accidētia recipit nō
 lo tū informat. inde ypostatic⁹. ca. cu. Et
 notem⁹ qz greci vtiuntur. eodē mōbo cōnomie
 ypostasis. sicut nos vtiuntur hoc nōcepso
 na. vñ p̄ dicit qz tres p̄sone sūt in diuinis.
 vel ypostases. i. tres substātes. Itē dicitur
 mus affigi cruci. Nota qz affigo affigis af
 figere. i. aliqd̄ figere. vel corpus cōtra aliqd̄
 iungere. vt christus fuit affixus z iunctus
 cruci

Equit. s. porro. Hec est scōba pars
 que facit duo. Primo repbat quā
 dā opinionē. Secūdo iudicat illos
 hereticos q̄ illā opinionē tenēt p̄naciter.
 Nam dicebāt aliqui aiām intellectuā seu
 rōnalem seu substantiam aērōalis nō esse
 formā vere. z per se humani corporis. Et
 opinionē istoz sic dicentiū dicit clemēs er
 roneā z p̄tra veritatē. z dicit eos eē hereticos
 q̄ talē opinionem p̄naciter sustinere volu
 erint. Porro pro sed. sed nos repbamus
 oēm doctrinā. i. repbam⁹ oēs q̄ dant tales
 doctrinā asserētē. i. affirmātem temere. id ē
 fatue. aut etiā nō solū repbamus doctrinā
 vel positionē asserētē sed etiā vertentem i
 dubiū. i. reprobamus illos q̄ dubitant. qz
 substantia aērōalis seu intellectuue nō sit
 forma vere ac p̄ se humani corporis. talem
 opinionem reprobamus vt et toneam. ac
 veritatē inimicam z fidei catholice diffini
 enteo. i. dēterminātes. s. nos clemēs vt ve
 ritas fidei sincere. i. integre. nota. i. māse
 sta z cognita sit cūctis. i. oībus hoībus ac
 etiā ne subintrent ad ius vniuersis errozi
 bus. qz si q̄s deinceps. i. a nō p̄sumpserit
 asserere. i. affirmare. desēdere seu tenere p̄n
 aciter q̄a iā rōalis seu intellectuua non sit
 forma humani corporis p̄ se z essentialiter tal
 sit censendus. i. iudicāndus iāq̄. i. sicut her
 ticus. Nota qz ista dēcō p̄cludatur sup̄ posi
 ta est cōposita de p̄ z cludo cludis. Vñ an
 tiq̄ dicebāt cludo cludis. sed moderni di
 cūt cludo cludis. z p̄t cōponit m̄ antiq̄ra

tem cōcludo concludis: excludo dis: z p̄clū
 do dis. z qd̄ in tē. p̄cludat aditus. i. clau
 dat introitus seu via ne de cetero hoīes di
 cāt illā falsā opinionē. Et nota sup̄ dēcōne
 porro qz porro ē aduerbiū ordīs. i. p̄nter.
 Porro etiā dicitur certe vel valde vel lon
 ge. vel sed. vel vtiqz. Nota in verbo p̄tina
 citer qz p̄tinax p̄tinacis penultima cōre
 p̄ta. sed p̄ducta in ḡtio oīs ḡtis. i. valde vel
 impudēt z sine verecūdia tenēs. Dur⁹ p̄se
 uerās i sua opinione. impudēs. cōstās. ir
 reuocabilis indocilis. obstinatus. Nam p̄
 tinax nullo mō vult doceri sed sp̄ putat ha
 bere saniozem intellectū ideo dicit indocil
 inde p̄tinacitas tis. i. assiduitas p̄seuerātia
 impudētia. idē z p̄tinacia p̄tinacie. z p̄m pa
 piā p̄seuerātiā in virtute p̄tinacia i malo
 Nota verbū temere qd̄ ē in p̄ncipio. teme
 re aduerbiū est. i. p̄sumptuose stulte sine cā
 sine cōclio. Itē verbū deinceps exponas
 . i. ab hodie in antea. z est aduerbiū t̄pis vt
 ordinis. z desinit in ps. z vt dicit buguici⁹
 componitur a de z incepto

Equit. s. ad hoc baptisma. hec est
 tertia ps q̄ primo ponit de esse ba
 ptisati. secūdo ponit ex defectu ipsi
 us. Et primo dicit qz oēs dūt fideliter z fi
 teri vnicū baptisma. qd̄ regenerat oēs bap
 tizatos in christo iesu. z tale baptisma cele
 bratur in aqua. In noie p̄ris z fi. z sp̄s sc̄i
 Et credim⁹ eē p̄fectū remediū ad salutē ha
 bēdā tam p̄nilis q̄ adultis. Et sic extra ca
 sum z p̄ casu notem⁹: qz baptisma nos nō
 generat sed bñ regenerat. qz qm̄ generāur
 habem⁹ iam labem peccati originalis. q̄ la
 bes p̄cessit a nō p̄rio parēte. sed vt ista la
 bes nobis remittat. habemus remediū
 ad nostrā salutem. i. baptisma. p̄ quod vi
 demur esse renati. qz baptisma nos regene
 rat in hoc qz per ipm̄ labes originalis pec
 cati nobis remittit. Et tōz peccatū origina
 le. qz illud peccatū nos p̄comitat ad nostra
 origine seu natiuitate. ita qz ita cito qz bas
 beimus originē z sum⁹ geniti sumus i pec
 cato qd̄ dicit originale. Sed p̄cedamus i cas
 su. sed quia de effectu baptismatis docto
 res habuerūt varias opiniones. Nam qd̄as
 dicebant qz p̄ baptisma culpa remittit par
 uulis. sed propter hoc eis nō cōfert grāmi
 si qm̄ decessit. i. qm̄ moriuntur vel nō cōfert.

els parvulis gratia nisi quando puenist ad etatem odultam. que etas est infra. xxx. annos. 7 opinio istoz repbatur. Alij dixe rnt ecotra. quia perb apulima culpa remitti rur parvulis. 7 gratia insunditur in eis. 7 e tiam virtutes. 7 ista opinione appbat. quia pariter omnibus bapnificis. scz ia puulis q̄ adultis confert gratia. 7 remittitur cul pa. sed gratia insudat in puulis quo ad ha bitu q̄uis no quo ad vsum p illo tempore q̄ sunt puuli. vide tertiū aliquat ordinatiū. Cōsuetudā est ab oibz fidelr ad h̄ bapnificia. vnicū regenerās omnes bapnificos i xpo. sicut nos p̄fitemur q̄ est vnus deus ac. i. e. r̄iā vnicū fides qd scz bapnificia celebratur est in aqua. In noie p̄is 7 filij. 7 sp̄s sci. quia bapnificans debet accipe aquam 7 p̄j cere sup caput illius qui vult bapnificari dī cēdo formalr hec verba In noie p̄is 7 filij 7 sp̄s sancti. Et eos elemēs credim⁹ hoc bapnificia esse p̄fectū remediū ad salutē ba bendā tā puulis q̄ adultis. t. cōmūiter oī bus. Vex. p. 3. sed doctores qdā theologī reperiuntur habuisse cōtrarias opiniones q̄m ad effectū bapnifici. s. traditū puulis q̄ bapnifici. i. aliq̄bz ex ip̄is. scz doctozibz dicen tibus culpā remitti ipsiis puulis p virtutem bapnifici. Sed ipsi doctores dicebant eis puulis grā mō conferri alijs scz doctozibus asserentibus 7 dicentibus contra scz q̄ etiam culpa que processit nō ab ip̄is: sed a peccato p̄imi parētis remittit. 7 virtutes 7 grā in formans insudant scz in eis p uulis quo ad habitiū. 7 si. t. q̄uis nō in sen danē. p illo tpe quo ad vsum. ideo nos ele mens attendētes. i. respiciētes generalē s. ficiaciā mortis christi. q̄ efficaciā mortis ap plicat pariter tā puulis q̄ adultis p bapnificia bapnificis ducim⁹ secūda opinione eligendā tā probabiliorem 7 consonam di ctis sanctor 7 doctoz modernoz. theologie. que scz secūda opinio dicit grām infor mātē p̄ferri tam adultis q̄ puulis i bapnificio. 7 etiam virtutes insundi. Nota statiz tpe p̄ceptionis christi fuit p̄fectus homo. 7 fuit aīa r̄alis sibi insusa. qz fuisset in eo grūū sicut dei assumpsisse eo ip̄o nō forma rum. p hoc facit glo. in verbo vni genitum 7 allegat aristotilem in primo phisicorum ubi dicit. Frustra fit p̄ plura qd̄ potest fie

ri per pauciora. In alijs autē a xpo non in fundit anima statim cū sit eonceptio. scz op tet q̄ prius recipiat fetus alimentū 7 q̄ re cipiatur suam dilatanōē 7 extensionem inē broz vt sic disponat ad aīam recipiendā. 7 dicitur q̄ i seia expectat p. lxxx. dies. a cō ceptione embrionio. in masculo vero per xl. dies. vide glo. in verbo vnitas 7 in decre to. v. d̄ istincōe. §. i. Nota q̄ corpus xpi e rat passibile quare poterat pati frigus. ca/ lorem. famez. sitimz 7 oēs alias penalitates humanas p̄ter ignoranciā 7 peccatū. Et si ip̄e nō fuisset mortuus in cruce ad vltimū senio defecisset. De hoc habetur in glo. in verbo passibile. p. d.

De rescriptis

Abbates Ista cōstitutio fu it edita p̄pter frau dem que fiebat ad decretalē statu tum. e. ti. li. vi. in verticulo cū vero in q̄ dicit tur q̄ cū actor 7 reus sunt eiu sdem ciuitatē 7 eiusdē diocesis. extra ip̄as citatē 7 dioce. nō est cā delegāda nisi ex iusta cā. s. q̄ impet rat p̄tra ep̄m vel cōtra eius capitulum ec clesie cathedralis. vel contra vniuersitates q̄ habēt iurisdictionē in tota diocesi. ratio ne cuius poterit impetrare vt dicat p̄so nas cōuentāt alibi q̄ in ciuitate sua. Et ad huclimita q̄ nō poterūt impetrare vt dēat p̄sonas cōueniāt alibi qd̄ distet vltra vnā dietā sua a diocesi. Itē dicit illd. c. statutz ut ver. eū autē. q̄ si actor 7 reus sint diuerse diocesis dicit q̄ actor debet impetrare de/ legatoo in diocesi rei nisi ip̄e haberet ho mines illius diocesis suspectos. quia for te reus est magn⁹ dñs in illa diocesi 7 gen teo illius diocesis vellent sibi fauere pon⁹ q̄ actori. pone sic ea sū. añ istā elemētīnam fiebat talis fraus illi caplo statutz. eo. ti. li. bro. vi. Et p̄cipue illi vers. eū autē. 7 illi ver. cū vero. Si ego erā prior alic⁹ prioratus: q̄ prioratus erat in vna diocesi 7 suberata licui abbacie q̄ erat in alia diocesi ego p̄or habebā vnū reū debitore q̄ erat eiusdē di/ ocesis 7 eiusdē ciuitatis. 7 ego istū reū con uenire volebā. sed ego nolebā eū cōuenire in ciuitate nostra de qua eramus 7 ut qua morabamur. sed bene volebā eū conuenire extra: sed hoc nō poteram facere. qz caplin

statutu supra allegatu hoc phibet sicut di-
 citur in presuppositione. Quid faciebā certe
 ut ego ipse in reū verarem et facerē eū cōueni-
 ri extra nram ciuitatē. ego iui ad meū abba-
 tem cui suberat bñficiū et dixi sibi. Dñe ab-
 bas rōem ei prioratus q̄ vobis subest habe-
 o vnū reū qui mihi debet pecunias quas
 nō vult mihi solnere etiā nō vult soluere iu-
 ra debita ipsi prioratui vos habetis dānū
 sicut ego nisi mihi soluat. Ego facerē eum
 cōueniri. sed ego nō possum nisi in ciuita-
 te in qua moramur. ego volo eū bñ verare
 s; nō possū. et ap̄ iatis istā eām ad manū et fa-
 ciatis eū cōueniri. Dicit abbas. dñe prior
 nō possū. qz ego sū de aliena diocesi sua. et
 dicim⁹ p̄ ca. statutu. in versicō cū autē. qz si
 actor et reus sint diuerse diocesis. qz actor d̄
 bet cōuenire reū in sua diocesi. et in ciuita-
 te sua. ideo si vellem illum conuenire oport-
 eret qz illū cōuenire in ciuitate sua. qd̄
 nō vis. dixit prior suo abbati. Dñe abbas
 nō timeans: imo facietis illū cōueniri ali-
 bi. qz vos impetrabitis litteras a sede apli-
 ca: ut eū conuenire valeatis in p̄ia ciuitate di-
 ſtante a sua diocesi vna diēta. et sic fecit abbas
 Et p̄ istā fraudē fiebat qz q̄ erat actor et re⁹
 eiusdē ciuitatis: efficeret reus et actor diuer-
 saz ciuitatū. Et sic multotiens excludebat
 reū a sua diocesi contra voluntatem et tel-
 lectū. c. statutu. s. allega. An clemēs videt
 istā fraudē sic fieri: fecit istā cōstitutionem
 in qua continet qz de cetero abbas eo vlt̄ re-
 ligioſi p̄sidentis alieni admistratōni non
 poterit auctoritate litteraz apl̄icaz vlt̄ les-
 gatorz cōuenire reos eis subditos occasio-
 ne dictoz bñficioz. vel occasione suarum
 abbaciarū: nisi vbi et coram quibus sūt subdi-
 ti immediate vel nisi vbi cōuenirent sibi a-
 berēt sp̄alē admistratōnē. Etiaz si illa bñ-
 ficia eēt de mēsa abbas. qz abbas non
 poterit conuenire hoīes illius bñficii: nisi in
 loco in quo potuisset anteq̄ bñficiū eēt v-
 nicū et de mēsa sua. Si autē contra factū fu-
 erit in exp̄sis condemnabitur abbas. et p̄-
 cessus habitus ē irritus nisi p̄dicta sint fa-
 cta de partium consensu.

Et si principalis Ita
 mentina seu constitutio fuit edita
 ad excludendū et remouendū vnū dubiū qd̄

erat. diceret aliq̄s iuuenis canonista. pater
 sanctissime scio p̄ decretalē v̄zā in statutum
 sitam in rubrica de rescriptis. li. vi. qz cau-
 se delegate a sede apl̄ica p̄nt p̄mitti p̄sonis
 decōratis dignitate. i. ex̄stitib; in dignitate
 vlt̄ p̄sonis ob̄tinētib; p̄sonatū vel cano-
 nicis eccle cathedralis. Sed dubito. an of-
 ficialis principalis epi. et etiā officialis fo-
 ranus. et prior conuenualis vlt̄ prior clau-
 stralis monasterij sint in tali dignitate cō-
 stituti vel p̄dati: qz p̄nt cause istis delegari
 et committi ab apl̄ica sede. Et respondet
 papa qz p̄ncipalis officialis epi et prior cō-
 uenualis q̄uis etiā tales nō sint assumpti
 p̄ electionē: sūt tū tales p̄one qz eis possūt
 et d̄nt cause a papa delegari. et erūt idonei iu-
 dices delegati. Officialis autē foraneus q̄
 solūmō in certa p̄e diocesis: vel ad certos
 actus constituit: et nō ad omnē iurisdicōnē
 epi exercenda. Et prior claustralis sui mo-
 nasterij non sunt capaces forme. hoc est: n̄
 sūt tales persone quibus papa intēdat cō-
 mittere causas suas delegatas nisi exp̄sse
 exprimat dñi delegabit sic dicēdo. Et volu-
 mus qz talis officialis foraneus vel talis p̄-
 or claustralis cōgnoſcat de tali causa. h. d.
 Ideo dicit tertius q̄uis principalis off. ci-
 uilis epi. aut p̄ vlt̄ religiosus ob̄tinēs prio-
 ratū cōuenualē dari valeat delegatus cape
 parēt sim. Et cōsilio prior cōuenualis nō
 p̄suerit assumi p̄ electionē ad prioratuz.
 Et sic remouet vnū dubiū qz quis possit
 dubitare. quō papa delegat causas tali p̄-
 ori cōuenuali. q̄ nō eligit ad prioratū suū.
 videat qnō habeat dignitatem: cū talis sit
 solūmō prior ad volūtātē sui abbas. et est
 obediētiarius. et sic videt qz nō sit p̄stitu-
 tus in dignitate. Remouet illud dubiū
 p̄ hoc qz si q̄uis ad prioratū eūdē nō p̄sue-
 nerit p̄ electionē assumi. in tali p̄ori poterit
 p̄mitti cā a sede apl̄ica. et sequitur in textu.
 ¶ Officiali vero foraneo aut religioso clau-
 strali priori sui monasterij papa nō cōmit-
 tit cās a sede apl̄ica. Et dictis nota qz p̄in-
 cipū nostri tertius nō videt dicere qz prin-
 cipalis officialis epi vlt̄ prior cōuenualis sint
 tales p̄one qz eis potest delegari. sed videt
 dicere ac si illud confirmari et eēt notū factū
 p̄ se: nō reperio alibi in textu formaliter
 Nota qz officialis foraneus ē q̄ cōstituit i

certa parte diocesis vel ad certos actus vel etiam foraneus ut est decanus ruralis. vel etiam quod foris in diocesi constituebatur. vel foraneus quod foris teneat. vel foraneus quod de foris venit. ut advena vel peregrinus cuius sunt reprobata iudicia. ut in glo. i. verbo foras. de offi. ordi. in. e. romana. talis officialis non est persona cui possit delegari a papa: nisi hoc dicat papa in sua commissione. p. d.

Sequitur. s. auditor.

Auditor Summus pontifex facit hic nouum statum. Et figurat sic casus. Ticius et gausera in controuersia super aliquo beneficio. Quod quidem beneficium ticius ad se pertinere dicebat. Contra autem gausus illud beneficium pretendebat ad se spectare. Isti duo ad inuentum pontificem qui impeditus alijs negocijs non potuit cognoscere nec declarare ad quem beneficium spectaret. Sed quendam semper in curia existentem deputauit auditorem qui audiret de controuersia ticius et gausus et pronuntiaret dictum beneficium fore et esse debitum ticio: si quod ius ipse ticius haberet vel pronuntiaret debitum gauso ficticius non haberet. Iste auditor sic disceptauit seu terminauit dictam controuersiam. et pronuntiavit beneficium fore debitum ticio. et gausum eodem iure ad ea ad que ueniebat condemnandus. Non iste ticius uidentis beneficium de iure fuisse adiudicatum ab ipso auditore uolebat ut ipse auditor conferret sibi beneficium: quod sibi adiudicauit. Queritur an iste auditor possit conferre illud beneficium cui ipse adiudicauit fore debitum. Et respondet summus pontifex quod auditori curia romana ab ipso deputatus si pronuntiat beneficium debere alicui. et etiam ipse poterit dicere beneficium conferre ei cui adiudicauit. Et reddit rationem ut videtur circuitus. Nam quoniam papa deputauit aliquem auditorem ut cognosceret de controuersia aliquorum postquam ipse cognouit. si ipse auditor non posset prouidere nec conferre. oportet quod ille cui auditor declarauit beneficium sibi debitum iteque iret ad papam ut ipse romanus pontifex sibi conferret et sic esset circuitus quod primo iuit ad papam. et fuit delegata causa et sic de papa iuit ad aliquem auditorem. et iteque de auditore ipse rediret ad papam ut papa sibi bene-

ficiu conferret quod auditor declarauit sibi esse debitum quod esse non debet: quod circuitus est vitandus. Nota quod dubium istius causa erat ex eo quod papa quoniam deputauit semper pontifex auditorem in commissione sua dicit quod cognosceret cui beneficium erat de iure debitum et non dicit quod conferret ei cui declarabit debitum. Non dubitatur an uirtute istius commissionis poterit dictum beneficium conferre. et sic suam sententiam mandare executioni et respondet quod sic ut videtur circuitus. Nota quod est quidam auditor contradictorius. et eamere. et de isto uideas gofridum et hostiensem in summa de offi. ordi. in p. i. et talis huius iurisdictionem ordinariam. Alius est auditor causarum qui habet ordinariam iurisdictionem in cognoscendo delegatam in diffiniendo. Et de isto uide quillelmum in speculo. tit. iij. s. post principium. dicit tamen beneficium octauum fuisse interlocutum quod in curia romana nullus habeat ordinariam nisi papa. Nota de iure in inter sum et debitum. quod si auditor pronuntiaret esse suum: tunc non posset alio modo prouidere. Secus si pronuntiaret beneficium fore debitum. quod tunc auditor non pronuntiat simpliciter suum esse sed restat adhuc executio sue declarationis. Nota dum dicit in textu videtur quod ibi ponuntur simplex et compositio videtur. i. enitet circuitus. Nam frustra sunt plura. quod eorum commode possit fieri per pau-

Gratie Istud causa. ampliat cap. si pauper. de preb. li. vi. In illo causa. dicitur quod mandatum facium alicuius papa ut pauperi clerico prouideatur si clericus pauper antequam fuerit sibi prouisus uirtute illius mandati aliquid beneficium fuerit consecutus: tunc mandatum expirat. Sed quod si rit in hac Clementina papa Clemens ait sic idem in quocumque clerico. vel in quacumque gratia. Et uidetur respondere quod cum clementina indistincte et generaliter loquitur: nos debemus illam indistincte et generaliter intelligere vel de mandato quod impetratum est in forma pauperum sicut intelligebat. e. si pauper. de preben. li. vi. vel de mandato quod impetratum est in forma gratie. de quod dubitatur. vel etiam in quocumque clerico paupere vel non. et nunc per istam constitutionem seu clementinam tollitur dubium. quod de utraque gratia

ria sine impetrata in forma pauperum. si
ue impetrata in forma gratie vel impetra-
ta a papa vel alterius. His presuppositis
figura sic casum pro iuuenibus canoni-
stis qui subtilitates iuris non nouerunt
sine quibus profundi esse non possunt.
Quidam petrus iuit ad romanum ponti-
ficem: et conquestus est in hunc modum.
Pater sanete ego per multos annos stu-
dii in iure canonico. et ut studium mihi af-
ferret aliquam utilitatem: alias ueni ad
uos. et impetraui gratiam: quaz gratis mi-
hi contulistis fauore mei studij. ut prou-
deretur mihi de primo beneficio proxime
vacaturo. Et tibi bene per decem annos curaz
gratia uestra. quia per ipsam aliquod bene-
ficiam non potui habere. Videns hoc in-
ueni alium modum taliter qd consecutus
sum beneficium curatum. sed est modici va-
loris. Modo curatus mee parrochie est
moruus: et cura mea est bona et sufficiens
ego uolo illam curam habere uirtute uel-
tre gratie iam pridem a uobis impetrate:
non obstante hoc qd sum aliud beneficium
curatum consecutus. Quero a uobis pa-
ter sanctissime an ego possim illam habe-
re per uestram gratiam: et uirtute ipsius?
Respondet papa. Amice respondeo tibi:
qd renuere uideris gratie impetrate: ut
de dignitate uel beneficio curato tibi pro-
uideatur si assequeris aliud beneficium pa-
cifice ante adeptionem eiusdem. id est an-
te adeptionem beneficii uirtute gratie ob-
tenui. quod scilicet beneficium obtinuisti
non per gratiam nostram sed alio modo re-
tinere non possis simul de iure cum dig-
nitate uel beneficio curato uirtute gratie ti-
bi debito. licet illud beneficium quod ha-
buisti non uirtute gratie: sed alio modo:
forsan: quia fuit tibi resignatum resigna-
ueris. uel resignare paratus sis. Et per hoc
solue istud dubium: et pone sic. Pater san-
cissime ego audio qd uos dicitis quia ego
non possum habere curam mee parrochie
uirtute mee gratie: eo qd assecutus sum ali-
ud beneficium curatum. Ego bene pono
remedium quia ego resignabo uobis pri-
mam curam quam habui alias qd per ue-
stram gratiam. et assequar istam curam. et

sic satisfaciam huic textui qd simul de iure
cuz dignitate uel de beneficio retinere non
possis? Respondet papa ad illud dubium
tu arguis in uanum. quia licet. i. quis pa-
ratus sis illud beneficium resignare. aut
iamq; resignaueris. tu non potes aliud be-
neficiam consequi uirtute gratie post ex-
ecutionem et prouisionem tue gratie uel ma-
dati non expectasti. h. d. Notemus qd
ista elementina ampliat decretalem si pau-
per. quia glo. prima illius decretalis dicit
noia uerbum pauper quia non sine mini-
sterio dictum puto Si enim gratia speci-
ali que non est de iusticia sit prouisum ali-
cui. et postea anteq; uacat aliquod benefi-
cium quod posset habere p suam gratiam. ipse
adeptus est aliud beneficium non uirtute
sue gratie non expirat gratia. quia illa de-
cretalis loquitur de forma gratie qua pro-
uidetur necessitati pauperum que est iusti-
cia uel quasi prouisione igitur facta impe-
tranti cessat causa iuris. et sic ipsius excec-
tio. Sed ista elementina non distinguit
de qua gratia. uel de gratia speciali. uel de
gratia que fit pauperi que est quasi iusticie
ideo generaliter debemus eam intelligere
nec facere dictam distributionem ad capitu-
lum si pauper. li. vi. de prebendis.
Nota qd ibi canon non distinguit. nec
nos distinguere debemus. sic ubi lex non
distinguit nec nos distinguere debemus.
in. l. de preb. ff. de publicana.

Liquet. S. litteras.
Istud capitulum
inducit nouum in-
ter et est inductum contra illos qui ni-
mio cito uoluit habere fructum de grati-
is suis. Pone sic casum Quidam cupidus
beneficiorum. et per consequens credo. qd
cupidus sue damnationis iuit ad papam
et eum requisit qd sibi prouideret de bene-
ficio aliquo. a quo posset lenius et blandi-
us in futurum sustentari. Papa uidens
suum supplicationem esse gratiosam dedit
sibi gratiam. que erat date mensis ianua-
rij in qua continebatur quod prouideretur
sibi de beneficio proxime vacaturo. Iste

reversus ad proninciam suam non expe-
ctans nisi mortem aliquid: et cogitans:
quis antiquior curatus vel canonicus es-
set in ecclesia. et ipse videns quod omnes erant
iuvenes. et non naturaliter in proximo
morituri valde contristatus est. sed quid
accidit certe vna dierum accidit quod quidam
miles qui multas gallinas euendo et rede-
tundo de bello deuicerat et existens in gra-
bato tendens et anbelans ad mortem vna
liqualem recompensationem de forefactis
suis deo perageret quandam capellam co-
struxit et edificauit. sic edificata eam dota-
re voluit. et centum marchas aurum cuiusdam
qui per tempora perpetua deum mariam.
et sanctos peroraret pro redemptione ani-
me sue contulit. His peractis: ut donatio
sua esset valida. et ut beneficium crearet in
sua capella de nouo edificata misit ad epi-
scopum ut de licentia eius beneficium cre-
aret. qui quidem episcopus omnia que vo-
luit decretauit: et beneficium creauit kalendis
Novembriis. iste qui impetrauerat gratiam
sua iocundus illam accepit. et venit
ad militem et cum requissit ut ipsum vir-
tute graue sine presentare episcopo. et quod epi-
scopus beneficium sibi conferret. Epi-
scopus videns istam gratiam et datam sine
gracie esse de kalendis Januarii. et vidit ere-
ationem beneficii esse de data kalende no-
uembriis. et respondit sibi episcopus Ami-
ce ego non teneo tibi conferre beneficium
Istud nouiter creatum virtute tue gratie.
quia tua gratia habet vires suas in benefi-
ciis creatis ante datam tue gratie seculite-
rarum uarum modo ista capella est crea-
ta post datam litterarum tuarum. Iste im-
petrans non contentus de episcopo iuit ad
papam: et narrauit sibi casum ut supra. cui
respondit papa. Amice nos statuimus lit-
teras nostras directas super beneficio va-
caturo tibi conferendo non extendimus ad be-
neficium creatum post datam ipsarum lit-
terarum. h. d. Nota quod per istam clementis
nam papa statuit nouum ius. et probat per
hoc quod dicit statuumus. p. d.

De electione.

Qum rationi. Ista consti-
tutio pro-
hibet religiosis vnus professionis
ne eligantur prelati in professione
alterius religionis. et figura sic casum. cum
in ciuitate aliqua. puta. ciuitate parisiensis
sint religiosi diuerse professionis. scilicet.
monachi nigri. et monachi albi qui nuncu-
pantur vulgariter monachi sancti ambrosij
Accidit quod abbas monachorum nigrorum
senio fractus sublatum est de medio. con-
tus tendens ad electionem noui abbatis
camerarium sancti ambrosij qui erat alte-
rius professionis. quia monachus albus
elegit in suum abbatem et prelatum. Que-
ritur an bene fecerint? Respondet papa in
hac clementina et dicit. Prohibemus ne re-
ligiosus aliquis eligatur in abbatem alte-
rius religionis vel habitus que sue. Et red-
diterationem: cum rationi non congruat
ut homines disparis professionis vel ha-
bitus socientur simul. id est. eisdem mona-
sterijs. quod si secus id est aliter fuerit factum
que ista clementina intelligat coipso te-
ritum sit et inane. Et sumus in versiculo p-
bocantem. pater sanctissime audiui quali-
ter prohibuistis ne religiosi vnus profes-
sionis eligantur in abbatem alterius. S-
quero a vobis quid si aliquod capitulum
seculare vellet eligere vnum monachum nigrum
vel album in suum episcopum. queritur an
possint eligi in episcopum cuiuslibet eccle-
sie regularis vel secularis. Et videtur quod non
cum idem monachus non sit eiusdem pro-
fessionis cum capitulo. Ad hoc respondet
papa in bec verba. per hoc autem non in-
tendimus prohiberi quin religiosus licite
possit eligi in episcopum cuiuslibet eccle-
sie h. d. Nota quod est idem in mulieribus religi-
osis cum dicat homines quod nomen com-
prebendit vtriusque sexum. cum declinetur hic
et bec homo communis generis

Me romani Istud capitulum
determinat seu
supplet concilium lugdunense in ca.
vbi periculum li. vi. eo. ti. In illo. ca. ista di-
cuntur. Si papa moriatur: cardinales pre-
sentes debet expectare absentes per decem
dies ut ipsi congregati vnus tractent de elec-

etio non nisi romani pon. q̄ quidam cardinales intrabūt quo dā cōclauē. i. quē dā locū secretū. quod conclauecrit planū. z n̄ la erūt in illo conclauē intermedia seu nulle erūt p̄tes in medio. z isti cardinales nullo habebūt seruitores secū vno dēpto. qz poterūt secū ducere vñ tantū nisi grādis infirmitas alicui ipsoꝝ supueniret. z talis posset habere duos vel tres fm̄ exigentiaz infirmitatis. Itē dicit cardinales seml̄ inclusi in cōclauē nō poterūt exire. z null⁹ eoz eis poterūt loqui. Et p̄ vnam fenestraz bñ arā z striciā mīstrabit cardinalibus por⁹ z cibis. z si infra tres dies nō eligant papā ipsi non habebūt p̄ quinqz dies nisi vnum ferculū. id est nō comedēt nisi de vno depulo. Et si in illis quinqz dieb⁹ adhuc nō eligāt ipsi non habebunt nisi panē vini z aquā. z nō recipiēt suas distributiones de camera. imo si aliq̄s recipiēt. ipsi tenebunt illas restituere. Et debent esse ita intētia ad elecōz dicit dñi pape q̄ nō debent se interponere de aliquo alio negocio q̄usqz electionē suā fecerint. Item si q̄s cardinalium nō intrauerit conclaue. vel si intrauerit: tñ erūt. alij existentes nibilominus pcedāt in decā elecōe z illū exire nō amittēt. i. illū amplius non recipiant: nisi exierit ppter infirmitatem. qz post infirmitatem recipiēt si intret pendente negotio electionis. Item expectati p. r. dies si ipi veniāt ipsi admittent. Item illō ca. vbi p̄clm̄ dicit q̄ aliquoties papa mori alibi q̄ rome. qd̄ erit si mori alibi. Ibi dicit q̄ si papa obierit extra citatē romanā qz cardinales debent illū eligere in citate illius territorij in quo obiit. Et dicit qz r̄cio res illius ciuitatis ita cito qz sciēt mortem pape qz ipsi debēt cōpellere cardiales vt ipse eligāt papā. z si ipsi nō faciant d̄i papa ipse r̄cores erūt infames. z priuabūtur officiis suis. z d̄i cōsiliū qz feudis si feudū habeant. Itē d̄i qz cardiales dñt eligere papā libe z sine cōuentione vel pactione aliq̄. Et si aliq̄s iuramentū ipi cardinales alicui prestitissent de aliquo eligēdo dicit pa. qz tale iuramentū non valet. Itē dicit qz tota ecclesia d̄z ozare sup̄ prouisione electionis noui pontifici. Dis suppositus accedo ad clemētina q̄ aliquoties aliq̄d supplet ad dēcā ca. Aliquoties cōfirmat z determinat ea que

dicitur in dēcā ca. vbi periculū tā determinato. Figura sic casum: Pater sancte de⁹ vos conseruet a mala peste. qz vidi si aliquo casu essetis sublat⁹ de medio. i. si essetis mortuus quō vos docetis me qualr̄ deberem eligere si ius habcrem eligendi romanum pontificem. Sed quero a vobis: an nulle sint alie solemnitates ad eligendū romanū pontificem preter istas positas in dēcā cap vbi periculum. z si ego obseruarem dicitū capitulum vt iacet ad pedem littere an mea electio esset valida. Et r̄idet papa qz sic. dūmodo adiungam ea que sunt in isto ca. seu in ista clemētina. z bñ intelligatis ea que sunt intelligenda in dicto ca. vbi periculum p̄ istam clemētina. Et p̄io sint cardiales congregati ad inuicem. i. siml̄ si fuerint in diuersa z varia opinione sic qz si possint procedere ad electionem. hoc non obstant vult qz electio differatur z prolōget. immo dicit qz cū lex superioris non debet tolli per legē inferioris z asserit opinionem satagentem. i. dicentem z procurantē qz constitutio edita in consilio lugdunē. in ca. vbi periculum ecclesia vacante potest corrigi. immutari aut quicqz. i. aliquid p̄t ab ea detrahi. Et dicit qz non vult qz cardinales iurisdicōne z talem habeant quando sunt tractaturi de electione quales ipsi habent dum ipse papa viuat. Et vult qz nullam aliam iurisdictionem habeant p̄ter iurisdictionem eis concessam in dicto concilio vbi periculū. hoc tamen plus habent. qz si contingat qz camerarius moriā pendēte tēpore qz papa est mortuus vel maior vel aliqui ex penitentiarijs. papa clemens vult: qz cetus z congregatio cardinalium tales personas eligant. quia papa non intendit qz per obitum suum talia officia vacent. Et maxime id est precipue vult vt penitentiarij eligantur cum ipsi populo per q̄ necessarii. quia ipse clemens vult si penitentiarij moriantur non obstante qz sint i pediti in electione romani pontificis. tñ vult qz eligantur noui z qz in locum penitentiarioꝝ mortuoz cardinales subrogēt nos. Itē quia consilium dicit in. c. vbi periculum qz si contingat papā mori extra citatem ro. qz papa est eligēdus in ciuitate illius territorij in quo mortu⁹ est. Sed suplico

declaretis mihi quid vos intelligatis per territorium. et dicatis mihi quid continet territorium: Rūdet papa q̄ n̄ oie territorij tota dioecesis intelligit. et intelligatis q̄ si audientia causarū et litterarū applicarū sit in vno loco. et q̄ contingat papā mori in alio loco q̄ papa nō est eligendus in loco in quo moritur: sed in loco in quo remāsit curia sua. Et nisi forsān papa a n̄q̄ moreret determinasset auctoritā causaz alibi p̄fecturaz q̄ casu cōstitutio consilij lugduñ. obfuaretur. Porro: Et ponē sic accidit: q̄ cardinales cōstitēs in cōclauē nō fecerūt electionē: imo oēs silēter cōclauē vel successiue exierūt: q̄ritur q̄d iuris: an p̄pter hoc electō nō sit faciēda: Rūdet papa q̄ rectorēs ciuitatis ad quos exēcutio p̄dicte cōstitutōis vbi p̄iculū. p̄tinet cōstringent ipsos cardinales ad itēz intrandū cōclauē: alias si n̄ faciāt: incurrāt penas cōtētas in dicta cōstitutione vbi periculū. Sed quereret aliq̄s q̄n cardinales reintrabūt cōclauē deputatū incipiet ne ipsi de nouo p̄cedere i electionē: ac si nūq̄ intrassent: Rūdet papa q̄ nō: s̄ incipiet in statu in quo erāt q̄n exiuerūt cōclauē. Itēz quero. ponē q̄ sūt multi cardinales excommunicati: erūt ipsi ne repellendī ab ecclē cū sint incapaces. Rūdet p̄ q̄ tales nō poterūt repellī aliqua exceptōne vt ritent seu euitent dissensiones et diuisiones seu scismata. qz si possent repellī exceptōne excommunicatōis ipsi cardinales fortasse negarēt se excommunicatos. et eēt longuz expectare p̄bationes alioz et nimis plon/gareur vel differet electio. qd̄ eēt nō debet. Sed quero durante ipse electionis sūt aliq̄ in p̄uincijs: qui fuerūt electi in aliq̄b̄ dignitatib̄ q̄d faciet ipsi quo mō ipsis p̄uidebit de confirmatōne sue electionis: an teneant venire ad ciuitatem romanā. ac si papa nō eēt mortuus: Rūdet q̄ tenent venire vlt̄ in itinere: ac si curia romana nō vacaret. h. d. ne diuersitas opinionū indeterminata possit afferre aliq̄d obstaculū. i. nocumētū vlt̄ aliquam dilātōnē ecclēi romani pontificis. Nos dēmōs inter cetera aīdēdēs p̄cipue q̄ le supioris non debet tolli p̄ inferiores accōtinus sic astruere. i. asserere seu affirmare opinionem satagentem. i. pcurātem: et sc̄tināter dicēt q̄ p̄stitutio frederici. or

dinetis residuum per vos.

Causam Presupponatis nota. i. c. statum in is. li. vi. e. ti. vbi dicit si aliquis fuerit electus ad aliquā dignitatē vel fuit sibi p̄missi de b̄nificiō. vel forsān fuit postulatus q̄ si aliq̄s cōtra talem p̄uisionē ecclēne vel postulatiōnē se opponat. vlt̄ forte fuit appellatū a tali electione. p̄uisionē vel postulatiōne q̄ tal appellas s̄l̄r et appellatus sen defendēs dūt arripē iter suū a die q̄ se opposuerūt vel appellauerūt infra mēsem vt vadāt ad papā. q̄ decā appellatiōis disceptabit. Itē dicit dēm. c. q̄ vna ps a die q̄ se opposuit infra mēses iuit romā. et ibi suā p̄tē aduersā p. xx dies expectauit: et nō veniē p̄cedet in negotio ecclēis nō obstāte cuiusq̄ absentia si cut de iure fuit. Itē aliq̄tēs aliq̄s opponit in formā electionis. i. cōtra formā electōis dicēdo electionē rite nō eēt factā. imo q̄ fuerūt omisse solēnitates iuris. si tal̄ opponēs nō possit probare peccatū forme. i. electōes nō eēt sc̄az fm̄ formā quā accepit a iure. tūc talis cōdēnabit alteri p̄tī in expēsis. qz ipse soluet expēsas. dāna et interesse q̄ vel q̄s habuit ille vel fecit p̄tra quē oppositū est i formā. Aliquotēs aliq̄s se opponit nō in formā ecclēis s̄ i p̄sonā. i. cōtra p̄sonam ecclēaz nō eēt capax electionis. qz d̄t talē eēt excoīcatū q̄ recit ineligibil. vlt̄ d̄t talē p̄sonā nō esse legitimā. nec de legitimo matrimonio. iō illā p̄sonā dicit nō eēt eligēdā: et sic opponit in p̄sonā. i. cōtra p̄sonā illā electā Et ille q̄ opponit i p̄sonā si n̄. pbz ea q̄ opponit p̄ illū tūc tal̄ opponēs est suspēsus triennio a suis b̄nificijs. im̄ mo p̄petuo p̄iuatus eēt si se intērim. i. p̄ndēte illo trienio immiscerit ad illa b̄nificia. His auditis figura casū in electionē a p̄ sanctissime audio doctrinā vraz in quadicitis q̄ si aliquid opponat p̄tra p̄uisionē. electionē vel postulatiōnē factam ad p̄sonatū dignitatē vlt̄ canonā. et ob hoc fuerit appellatū ad papam: appellas et defendēs: et qz interest a die oppositiōis vlt̄ appell. infra mēse arripiat suū iter eūdi romaz. qz cā est deuoluta ad sūmū pō. S̄z q̄ro. an eo ip̄o q̄ opposui me p̄tra aliq̄. qz fuit electus ad dignitatē. et me oppono p̄tra formā vlt̄ eo ip̄o q̄ appellauī vel me opposui causa ip̄

sa sit deuoluta ad se. apo. et rñdet papa qñ sic dīcedo. Nos censem⁹ causā electionis. postulationis. seu pmissionis emissam. i. deuolutā ad sedē aplicā. cū ipsa appellatio fuerit spēalr interposita in pñtia appellati id est in pñtia illius contra quem appellat⁹ aut si fuerit interposita in pñtia procuratoris eius de appellati. aut cū fuerit intimata. .i. notificata al teri eoz. s. in psonā appellati. aut in psonam sui pcuratoris infra mēsemab interpositione ipsius appellationis. vel salte cū fuerit intimata post lapsum tēporis. s. p⁹ mēsem tēcito poterit fieri. c. modo de. Intelligatis cū fuerit intimata potest. .i. dato libello sub scriptura auctentica. vel lecto tenore illius. qz tatis appellatio qñ iñtima: debet legi corā appellato. et copia appellationis data modo simili sicut. modis supradictis si ipsa copia fuerit petita: et in de fuerit data. Et sic habemus q causa appellatōis nō ē remissa nec deuoluta ad se. apo. nisi fuerit infra mēsem vel post mēse tēcito eōmode poterit intimata et notificata sic vcz vobis petrotali electo ad tales dignitatem qz scio electionem esse inualidāz vel qz scio vos incapacem illius electionis vobis intimo et notifico q de tali elcōe de vobis facta appello ad curiā romanā et ibi cām appellatōis psequi intēdo. Hoc scōcā appellationis dicit emissā ad sedē aplicam sed quero si appellās nō possit intimare. id est notificare appellatōis suā appellato. quō ibi puidēbit. qz forsā appellatus aufugit. et nō est i pñtia nec pter pcurator inueniri. vñ forsā. qz appellatus hz domū remotā. ita q appellās nō pōt sibi intimare. Rñ dei pp q appellās debēbit ire ad ecclesiam cathedralem in ciuitate vel diocesi cuius sit bñficiū vñ dignitas de q fuit electus. et ibi suā appellatōem publicari faciet. et copiaz dabit appellato mō pmissio sup qñ cūqz copia petita fuerit. Et iō dē tex. q si forsā cōtingat appellatū abē. i. absente eē et pñgat rlem pcuratorē nō inueniri scz q possit inueniri appellatō. tūc appellās faciat appellationē suā publicari in domo in q ipse appellatus suēni cōiter habitare. vel si tal publicatio non possit fieri in domo. qz domus eadē existat in remotis partibus. tūc faciat publicari suam appellatōem i ecclia

cathedrali. in cuius ciuitate vel diocesi bñficiū qd litigiosū est consistat. i. sic. Et nihilominus volumus publicari decām appellationē vtroqz cūm. scz. i ecclia cathedra li vñ in loco in qd bñficiū ac de ipa scz publicatione qñcūqz fuerit petitiū fieri copiaz appellato volum⁹ mō pmissio et supradicto. Et sunt in versiculo vcz. Et q ueropōndō sic q appellatus non abest. nec eius pcurator nec domus eius longe distat. s. ipse appellatus. hoc est ille contra quem appellatū ē est ita potēs et ita timidus q appellās nō audet intimare suā appellatōem Rñ. pp q talis appellatio debet publicari salēniter in loco publico in q loco ē verisimile ipm appellatū vel ei⁹ pcuratorē verisimilr nō posse ignorare Et iō dē tex. vcz. p. s. si intimatio fieri neqat vt pferē ppter mēse appellatū. qz est ita potēs q appellās nō est audēs ire ad kū. vel si intimatio fieri nequeat ppter mēse et timorē suoz parētū Nos clemens volum⁹ eādē appellatōem sic publicari solemniter in loco publico: q possit verisimilr puenire ad noticiā appellati seu pcuratoris eius. Intimatio vero aliter facta careat omni effectu nec causa censetur deuoluta ad sedem aplicam p eandē appellatōem. nisi certa noticia eius appellatōis aliter peruenisset ad appellatū infra temp⁹ p̄dictū scz infra mēsem. Et istum modum intimandi vult obseruare in alijs casibz: i quibus requiritur intimatio faciēda. iō dē dē tex. Idē qz obseruare volum⁹ in alijs casibz in qbz requirit intimatio faciēda. b. d.

Constitutionem. Debe
 req li. vi. e. ti. e. vñ. c. nūcupatū vt circa q multū erat ab initio i se dubiū S. bōis fact⁹ illd. c. suo tpe declarauit in qm potuit et illd declarauit p qm noz. c. iō si sciat is illd. c. vos bñ scietis qm noz vel quicqz alia. La. vt circa. li. vi. fuit declaratū a bonifacio p. c. is q circa. p. c. q dtra. p. c. pcurator. et p. ca. cōsti. li. vi. et ista qm noz. ca. hic notata sūt declaratiua illi⁹ decretalis vt circa. ita q tpe bonifacii nulla dubia noua emerferet sup illa decretali vt circa. q nō declarasset. Sed eo motuo dicta decretal seu caplz vt circa a liqualiter adhuc fuit dubiū et regta sūt dubia. Quare vidēs clemēspapa q

bonifacius tñ laborauerat ad declaranduz
illā decretalē q̄ adhuc post ipm bonifacius
remōserat dubia: p̄ se clemēs voluit illaz d̄
dubijs nouiter emeris declarare p̄ istam
p̄stitutionem seu clementinam hic positā
Et vt bñ intelligatis istā clementinam: vos
oportet scire ea que dicit. c. sepe noi auz. vt
circa. z scire dubia que emerferunt tpe bo/
nifacii. et etiā declarationes dubiorū. ali/
as istā clementinā p̄ sū de nō intelligetis. q̄ re
nō admiramī si aliq̄ sit proliza. qz dū eaz
intelligetis verbis breuioribus bene z b̄
tilius eā redigetis. c. vt circa. ista d̄ q̄ sequū
tur. Illi q̄ se opponūt p̄tra electionē alicui?
q̄ fuit electus ad aliquā dignitatē. vel illi q̄
se opponūt p̄tra postulationē alicuius. qz
aliq̄s fuit postulatus qui eligi nō potuit v̄
illi q̄ se opponūt cōtra p̄uisionē alicui?
cui sit p̄uisionem de aliq̄ b̄nificio: tales se oppo/
nentes cōtra electionē. postulationē. vel p̄
uisionem a nō recipiant in oppositionibz
suis ip̄i d̄nt exprimere oīa in libello seu in
instrumento publico ea que intendūt oppo/
nere cōtra p̄sonas eligentū. qz dicit p̄das
eligētes nō posse eligere qz sūt excoīcāte vel
suspēse fm̄ qz d̄ in. c. cū inier. s̄. de p̄suetu.
vel fm̄. c. cū dilect. vel qz sciēter elegerūt ī
dignū. fm̄ ea. cū in cōtē. vel opponit con/
tra eligētes. qz dicit qz sūt infāes quibz sūt
actus legitimī interdici: z eligere ē actus
legitimus. ff. de reg. iu. l. actus. vel forsan
opponit cōtra p̄sonā electi dicēdo z exp̄mē
do electū esse illegitimum ergo incapacem.
vel dicēdo excoīcātū. vel dicēdo infamem.
vel forsan opponit cōtra formā electionis
dicēdo electionem non esse factam fm̄ for/
mam decretalis. qz p̄pter. vel opponit p̄tra
formā postulationis. quia dicit qz non ē
concoris vel saltem a duabus partibz cele/
brata. z hoc qm̄ vnus eligiturz alius postu/
lat. vt s̄. c. scriptum. in an. Et oīa ista debz
exprimere opponēs in instrumento publico
z d̄nt iurare opponētes qz credūt ea q̄ oppo/
nunt p̄tra electionē postulationē vel p̄u/
sionem esse vera. z se posse probare Si autē
talia nō exprimerent opponētes ip̄i vel eoz
adherētes non audiant nisi aliqua de no/
uo emergant vel p̄uentiōnt seu superuentat
facultas p̄bandi. Et opponētes debebunt
iurare corporaliter. i. sacro sanctis euange

lijs tactis. alias nō satisfaciāt isti cōstitutō
ni. z cōtra nō p̄bātes ea q̄ obijciūt ī p̄sonā
vel in formā intelligitur pena statuta. in c.
statuimus. s̄. c. z sic habemus ea que dicit
tur in. c. vt circa. Nūc videamus qualiter il
lud. c. vt circa fuit declarātū per. c. is qui. z
certe sic intelligitur. qz ille q̄ obijcit cōtra
formā electōis vel q̄ obijcit seu opponit cō/
tra p̄sonā. z p̄stat iuramentū corporale sūp
recitātū qz credit eē vera z credit se posse pro
bare ea q̄ oppōit: non est ad huc audiendū
q̄suis talia exprimat. Et nō satisfaciūt cōstitū
tioni vt circa: nisi determinate z non dis/
iuncte iurauerit se credere ea que opponit
esse vera dicendo. Et scio qz ille quem vos
elegistis est illegitimus z excommunicatus.
quare electio vestra est nulla. z non satisfice
rit cōstitutōi si diceret opponēs. credo
vel scio vel credo qz talis electus est illegit
imus vel excommunicatus: Item illa de/
cretalis vt circa. dicit qz ego appello cōtra a
liquam p̄sonā nominatam puta contra pe
trū ne eligat ad dignitatē aliquam dicit:
qz ego debeo obseruare formā illius decre/
talis vt circa. q̄ forma declaratur p̄ istud
. c. q̄ cōtra vcz qz ego debeo inscribere in
strumento auctentico z publico ea que vos
lo p̄tra eū obijcere. sic ac si cēt iam qz electus
q̄ nō fuerat dicitū formaliter in illa decre/
tali vt circa. sed fuerat dicitū virtualiter z in
tellectu vt declarat ista decretal. Qui cō/
tra. li. vi. Si d̄t appellās v̄l opponēs n̄ sic fa/
ciat: nō valet ei⁹ appellatio interposita. nec
etiā appellās audiet sūp expressis ī appella
tione sua. Et sic habem⁹ caplm̄ vt circa d̄
clarātū p̄ duo ca. scz p. c. is qui. z p. ca. qui
cōtra. z p̄ hoc possum⁹ intelligere illa duo
ca. z illa scire. Item caplm̄ p̄curator declar
rat illud ca. vt circa. qz illud ca. vt circa di/
cit qz appellantes ab electione postulationē
vel p̄uisionē debent exprimere ea que vos
lunt obijcere contra aliquem in instrumen/
to publico z auctentico. vt fuit declarātū
per ca. q̄ contra Sed quero an ille q̄ se vult
opponere vel appellare ab electione postu/
lationē vel p̄uisionē in p̄sonā vel ī formā
an ip̄e possit constituere procuratorem ad
appellādū cōtra postulationē p̄uisionē.
vel electionem. Et si possit constituere que
rō qualiter debet constituere Et quādo sic

videns procurator. Rñdet papa in illo. c. procurator. Procurator nō repuet d̄ cefo y done? ad appellādū d̄ elcōnē. postulatōnē aut puiffionē. q̄si. i. nisi oīa sint spēalr ep̄s fa q̄ vult obijccre in formā vel ī psonā in pcuratorio eius. Et nisi habeat spēale mandātū corpālī iurādī ī aīas eoz quoz ipse extitit pcurator. Et iurabit in aīas dñozū suoz q̄ ip̄ ī credūt ep̄s fa ī pcuratorio qd̄ sibi miserū vera eē. Et p̄ h̄ habes. c. vt circa declaratū in h̄ q̄ loq̄tur de cōstitutōe pcuratoris. p. c. pcurator. li. vi. z p̄ n̄s habes illud. c. pcurator declaratū Restat finalr. c. vt circa. declarare p. c. cōstitutio. li. vi. e. ti. z postea accipiemus nostrā clemētīnam z facillime eam intelligemus. Nos vidimus quā formā dñt habere appellantes a belectionibus. postulationib? z puiffionibus. Sed quero. mihi videt q̄ vidi vnū ca. de appellationibus nūcupatum vt debet? honoz q̄ d̄at formā qualr debemus appellare. Itē vid. i. c. cordi. li. vi. eo. ti. qd̄. c. dat formā appellādī. Et vidi. c. i. infra. e. qd̄ dat etiā formā appellatōis. ergo mihi videt q̄ istud. c. vt circa. sit supflūū. Dicit papa. az micenō turberis ppter diuersitatem multorū caploz. qz capla q̄ allegas cōtra istud. c. vt circa. intelligūtur quando d̄tingit appellari in iudicio. Illud vero ca. vt circa. intelligat qm̄ appellatur extra iudiciū. idō d̄r. c. illō p̄stitutō in textu formalr. Cōstitutio felicitis recordatōis predecessoris n̄ri gregoriū pape edita. i. facta z compilata in p̄clio lugduū. exprimes. i. declarās formā fm̄ quā debeat appellari ab his q̄ se opponūt electionibus. postulatōibus ac puiffionibus. talis p̄stitutio nō vendicat. sibi locū. i. nō habet locū. nec intelligitur nisi cū. i. qm̄ solū appellat extra iudiciū Quādo vero d̄tingit appellari in h̄mōi negociis. s. qm̄ appellat p̄tra electionē postulatōnē vel puiffionē. qz qm̄ contingit appellari in huiusmodi negociis z in iudicio oportet iura anteriora obseruari. scz. c. vt debent de appellatōib? z. c. cordi. li. vi. cū talia iura p̄ illā constitutōnē vt circa. nō fuerint imminuta. Et becsufficiant p̄presuppositiōne

Sequitur clementina nostra
Qz accedamus ad casum nostre clemē/

tine: q̄ etiā tendit ad declaratiōnē dicti. ca. vt circa. de dubijs emergētibus post obitū bonifacij. Et dicit q̄ illud. c. vt circa nō habet locū qm̄ ea q̄ opponūtur directe respiciūt ius ecclē vel ius p̄sone opponētis. sed tātm̄ habet locū vbi crimina vel defectus opponūtur p̄ quemlibet cōpeditōrē appellatōrem vel oppositōrē in formā. vel p̄sonas. i. contra formā electionis vel contra p̄sonas electas. Et sum in versicō Leterū. Et pone q̄ appellans qm̄ interponit appellatōes suā cōtra electū vel cōtra formā electōnis q̄ ip̄e obmittit debitā specificatiōnē. circū stātiāz vel defectus. Quero si postea in p̄secutione nego cij vel ī specificari circū stātiāz vel defectus. an sit audient? Rñdet q̄ nō q̄uis asserat dcās circū stātiāz de nouo ad se peruenisse. Sed anteq̄ procedam ad declaratiōnē versiculi seq̄nt̄ volo declarare aliq̄ verba sup̄posita. Et q̄ ro qd̄ hoc ē d̄cū qd̄ d̄r hec decretalr vt circa. nō habet locū si qm̄ ea q̄ opponūtur respiciūt directe ius ecclē vel ius opponētis. Ad hoc rñdeo q̄ qm̄ capl̄z eligit aliquem ad aliquā dignitatē z nō appellauit ep̄m vt veniat ad electionē. z ep̄s se opponit tali electioni d̄ cēdo q̄ de iure ecclē est q̄ ep̄s vocetur ad electionē talis dignitatis vel sic q̄ ecclā h̄z ius q̄ eligat aliquis de gremio ipsius. z si aliquis non existens de gremio fuerit electus ille qui se opponit tali electioni dicendo q̄ electus nō est de gremio ecclē. talis oppositōne ea q̄ respiciūt ius ecclē. z in tali oppositōne non seruat forma illius decretalis vt circa. vel sic dicit gl. in verbo ecclē. q̄ si ecclā vel p̄sone noīe ipsius se opponit. p̄ta. d̄cēdo hoc ē de iure ecclē q̄ alius abbas alicuius monasterij habeat vocē in capitulo. vel alius habeat vocē in electione: tūc illud respicit ius ecclē vt s̄. eo. in a. n. c. scriptum. z. c. constitutis. z. c. cum ana. z d̄ causa possessionis cum ecclē. ideo p̄ hoc videas glo. istius clementine. Similiter illa verba que respiciūt ius opponētis: hoc volumi dicere. puta quia aliquis quādo videt q̄ volumi canonici aliquem eligere ad aliquam dignitatē. cuius dignitatis collatio ad ip̄s p̄tinet tūc talis se opponit d̄cēdo: nō potestis eligere. qz ego solus habeo ius eligēdi: z si cōtingat vos eligere

rati electioni faciente me oppono. v' fortal
 fis opponit se elecōi tā facte de petro. qz cū
 ipe eēt de electoribz ipse fuit p̄ceptus z neg
 lectus. vel forte aliquis opponit ea q̄ respici
 unt ius suū dicēdo. Ego fui legitime e/
 lectus quare nō pcedatis ad aliā electionē
 alia selectioni me oppono. His z similibz
 casibz nō est necesse obseruare cōstitutionē
 vt circa. Item in hoc qz dicit qz opponens cri
 minandō debet dimittere quin dicat circū/
 stantias criminis p̄tra psonam cōtra quā
 opponit. nec debet obmittere specificatio/
 nem circūstantiarū. Quero quid hoc ē di
 cti? Rūdeo qz si opponēs contra psonaz
 dicēs eā homicidā: z nihil aliud dicat: talis
 nō dicit nisi enī me: z nō dicit circūstātiā
 Itē si opponēs dicat ille quē vos vultis e/
 ligere vel ille quez tā eligistis est piurus n̄
 satis dicit. sed debet dicere talis ē homici/
 da. z talē interfecit in tali loco. in p̄ntia ta/
 lī. Itē si dicat eū eē piurū: debet dicere tal
 est piurus. qz in tali ea usa tulit testimoni/
 um: z iurauit ea q̄ dicebat eē vera. postea fu
 it p̄batū cōtrariū z fuit rep̄batus tamq̄ p
 iurus in tali foro corā tali iudice in p̄ntia
 taliū. v' patet p̄ acta grafarij illi' curie. Et
 sunt in versiculo Sane. Et pone qz aliq̄s
 cuius intererat puta canonicū illius eccle
 vel patronus appellauit ab elecōne. postu/
 latione vel p̄uisione. qz opponit crimina v'
 defecus cōtra electū z nō seruauit formaz
 decretal' vt circa. qz illa q̄ vult opponere cō
 tra electū nō expressit in suo libello. vel si il
 la expressit nō iurauit corpalit' sacrosanctis e
 nā gelijs. tactis. vel ecōtra si iurauit corpa
 liternō expressit ea q̄ vult obicere i libello v'
 in instrumēto auctētico: tñ nō obstat qz n̄
 obseruauit formā dicte p̄stitutionis ipe semp
 psequit' suā appellationem. qz quo ad aliq̄
 bñ obseruauit formā p̄stitutionis vt circa
 quo ad alia non obseruauit. z sic q̄ ad illa
 q̄ obseruauit cōstitutionē vt circa. potest p̄se
 q̄ appellationē suā. Et dñi psequerēt suam
 appellationē venit quidam alius q̄ nō ap
 pellabat ab electione. nec appellabat cōtra
 psonā electam. q̄ voluit admitti. i. recipi in
 eadē cā p̄cipalit'. qz dicebat habere cōe inf
 eē sicut ille q̄ appellauerat si tal' eligeretur.
 quia homicida vel illegittimus quare vo
 lebat admitti ad eādem causam sic ille q̄ ap

pellauerat quia ipe n̄ appellaret z volebat
 admitti in eā contra electū nō tamq̄ adbe/
 rēs cū appellāte sed volebat admitti vt p̄i
 cipal'. q̄rit au tal' bñ dicat. Dicit qz nō debz
 admitti p̄ interesse cōmuni etiam psequen
 do eōdem articulos quos psequēbat ap
 pellans. tñ poterit assistere appellāti ne ip
 se colludat. i. ne ipe fraudē cōmittat cū illo
 p̄tra quē appellauit. Sed q̄ro vltra p̄ tā/
 etc. ego pono qz iste supueniēs habet aliq̄d
 interesse p̄ticulare si talis eligat vlt admitt
 ti ad causā an possit. dicit qz sic Nam p̄fecu
 tionē p̄rii interesse non denegam'. Et sus
 in versiculo Jus sup. z pone qz ille appellans
 ab electione. postulatione v' p̄uisione vi
 dens qz meli' cōsequeret si ageret p̄riā sim
 plicis q̄rele illud quod intendit q̄ faceret
 p̄ suā appellationem. Quid fecit certe ipse
 q̄ appellauerat h̄ fecit quia ipe egit contra
 eū cōtra quem appellauerat z deserēbat suā
 appellationē. vel forsan ecōtra. qz appella/
 tus egit cōtra eū. qd facit iste q̄ appellauit et
 deseruit appellationē z agit p̄ viā simplicis
 querele. ipse vult vti suis obiectibz tam ex
 p̄ssis q̄ non expressis in appellatione sua
 quam interposuerat: an possit? Rūdeo qz
 ipse debet repellī ab obiectibz expressis in
 appellatione sua z alijs nō expressis si non
 formā dicte cōstitutionis vt circa. puta qz
 nō iurauit. z ille q̄ nō iurauit corpalit' iurauit
 dicitur nisi sup obiectibus exp̄ssis. p̄ter q̄
 in casibz in constitutione p̄missa exceptis
 videlicet q̄n ille q̄ appellauit. non seruauit
 formā constitutionis vt circa. auditur sup
 nouiter emergentibus vel ad suam notici
 am de nouo p̄uenientibus vel sup illis sup
 p̄ quibz supuenit p̄bandi facultas. qz i istis
 casibz ipse non excludet si agat p̄ viam sim
 plicis querele quia n̄ obseruauerit formā
 cōstitutionis vt circa q̄n interposuit appel
 lationē quā deserit. Et sum ibi Etia si ap
 pellationē suā nō psequat'. Et miror de eo
 qz dicit qz appellans volens deserere. i. di
 mittere appellationē suā z agere per viam
 simplicis querele qz nō poterit se iurare d ob
 iectibz suis expressis nisi obseruauerit for
 mam dicte constitutionis et dicitur magis
 de non expressis nisi obseruauerit formaz
 mam illius cōstitutionis que forma qz iu
 ret corpalit'. quia si non iurauerit non

auditur nisi supra expressis. Szpono casu
 qd ipse appellas non vult illam appellationem suam
 amplexari. immo vult illi appellationi renu-
 ciare vel non vult illam appellationem exhibere
 id est monstrare seu ostendere imo asserit se nol-
 le vni tali appellatione. et quis faciat fidei co-
 ram iudice. qd si ipse monstraret suam appella-
 tionem qd ipse pararet arma contra se. qd ipse
 queritur ius aduersario. puta: qd episcopus al-
 qua in appellatione contra electum. qd non possit
 probare. et sic reus possit absolui. in his non
 obstantibus non poterit agere per viam simpli-
 cis que re. sic qd possit opponere ea que obicit
 in appellatione. Itedicitur ultra qd quis ob-
 missio illius constitutionis repellat appella-
 tionem contra formam electionis vel contra personam
 eligentium vel contra personam electam ab obiectibus
 propositis vel proponendis. et quis illi re-
 pellat a probatione faciendam: tamen obmissio
 forme illius constitutionis non informat
 nec inuadat probationem iam factam per
 professionem aduersarii. h. d. Tomm istud
 ca. est satis obscurum: sed per deo pensatis ad
 casum et ad aliquas glo. Ordinatis Nos
 elemenis decernimus constitutionem seu decreta-
 lem. vt circa edicta. i. facta seu promulgata in co-
 cilio lugdunensi. i. dum coeclis lugdunensis. celebra-
 locum non habere quoniam ea. i. quoniam illa que opponuntur
 scilicet ab appellante. ab electione. postulatio-
 ne. seu punctione respiciunt directe ius persone
 opponentis: sicut declarauit vel quoniam respiciunt
 ius ecclesie. vt etiam dixi in casu vel presuppo-
 Sed decernimus illam constitutionem. vt circa
 li. vi. tantum habere locum vbi crimina vel de-
 defectus opponuntur per petitorum. i. illi que appel-
 lat et petit eligi appellando ne aliquid eligatur vel
 appellando ab electione iam facta vt ipsa casset vel
 per oppositorum vel quoniam libet alium appellatum
 in formam vel in personam. Et dicitur vbi crimina
 opponuntur scilicet contra personam electam vel de-
 fecit contra formam electionis. Letet per sed. sed
 cum ipse appellas circa crimina vel defectus
 obicit. i. dimittit debitam specificationem
 causam. sicut declarauit supra postmodum in
 prosecutione negocij. hoc est in prosecutione op-
 positiois vel appellatiois non candidus sup-
 bis scilicet super quibus obicit debitam specificationem
 ne causam etiam. i. quis asserat. i. affirmet
 per iuramentum binos circumstantias vel pro-
 bationes puenisse a sede nouo. Sane pro

sed vel per certe si quis eius interest puta can-
 nonicus eiusdem ecclesie vel duxerit appella-
 tum ab electione postulatione vel punctione
 opponendo crimina vel defectus. obmissa. i.
 dimissa et non seruata forma dicte constitutionis.
 vt circa. eodē scilicet appellatione. postmodum
 huiusmodi appellationem prosecutione aut ul-
 scilicet nouus supueniens non appellans non de-
 bet admitti in eadem causa pericipat per coi inter-
 resse prosecutione eodē articulo contra appella-
 tum quos articulos appellans suppleo psequitur.
 licet. i. quis possit assistere appellanti ne
 colludat. propter hoc tamen quod dicimus scilicet et scilicet no-
 uiter venienti non denegamus prosecutionem pro-
 priam interest. Insuper si appellans ab electione
 postulatione vel punctione agat causam per vi-
 am simplicis que re vel defedat eam scilicet causam
 appellato agere repellitur ab obiectibus ex-
 pressis in appellatione sua. et repellitur in a-
 liis. i. ab aliis obiectibus scilicet non expressis
 nisi constitit ipsum seruasse formam predictam. vt
 circa. Et dicitur predictam formam scilicet iurando. quia
 alias non audiret. et si seruauerit predictam formam
 scilicet iurando auditur super non expressis. per
 terque in casibus exceptis in constitutione promissa
 quia in illis non tenet seruare formam illius con-
 stitutionis. Etiam si non prosecutione appella-
 tionem suam nec illas exhibeat. i. ostendat et asse-
 rat. i. affirmet se nolle vni illa. dum tamen fides fi-
 at ab eo. scilicet ab appellante. quia ipsam appella-
 tionem que situm est. ius aduersario suo repellendi
 eundem appellante per ipsam. appellationem. licet. i.
 quis obmissio forme illius constitutionis re-
 pellat appellationem ab obiectibus propositis vel
 proponendis et eorum probatione faciendam in formam
 electiois vel in personam eligentium vel in personam ele-
 cti. tamen illa obmissio forme constitutionis vt cir-
 ca. non infirmat probationem factam per confessionem
Item aduersarii vel alias factam legitime
 in plerisque per scilicet me vi-
 deo multas eccle-
 sias cathedrales pauperias et puatas auxi-
 lio factam seu diuitiarum que non habent clerum: nec
 plerum. Et video aliquos istas ecclesias vacare pro-
 lato. Et hi ad quos spectat eorum punctione:
 frequenter assumunt religiosos mendicantes
 ad honorem pontificatus vel prelature qui
 religiosi assumpti non possunt prodesse aliquo modo
 ipsi ecclesie. nec possunt preesse vt deceret
 conuenit. imo obnubilant et obscurant serenit

tatem seu claritate pontificalis dignitatis instabilitate vagationis et obprobriose se renitit. Ego quero pater sancte an istitates puidetes ecclesijs de talibus personis pauperibus bene faciant. Et rñdet papa qd cetero nulli religiosus vel medicante eligant ad dignitate ecclesie cathedralis q careat cle- ro et subditis xpianis. Item de papa q tal religiosus non debet petat licentia a suo superioris vel talis dignitate adipiscat nisi ipse superior forsan puincialis vñq valeat dare licentiam tali religioso mendicanti: imo dicit si religiosus petierit licentia ad adipiscendam id est ad capiendam talem dignitate et passus fuerit eligi in epm vel pmiserit se consecrari q ipse nullo modo recipiatur in epm. sed patitur talis religiosus pro ambitione tali q ipse erit redactus. i. positus ad suum monasterium vel in illo viuat seu degat humiliter. qz in illa religione seu monasterio suo nunquam assumatur nec ascendat ad aliquam dignitatem. Et si aliquid contra premissa fuerit attentatum omnia decernim? vana non obstante. i. non contrarietate quacumque consuetudine. Quod premissa sine ideo vestra constitutione uobis/lem in qua non vultis q ecclesia cathedralis priuata subsidio facultatum habeat prelatum religiosum et pauperem. Sed quero an si religiosus in alijs ecclesijs cathedralibus q non habentibus diuitias et bonos redditus an in talibus prohibeatis ne religiosi mendicantes eligant? Et rñdet q non. imo vult papa clemens q in talibus ius commune seruet. nec vult in illis ius commune coartari. i. restringi vel ampliari. h. d. Ideo vide textum. Nos clemens suppleo referim? .i. recitamus et narramus q in plerisque. i. in pluribus ecclesijs nedum priuatis subsidio. i. auxilio facultatum. i. diuitiarum sed etiam carentibus clero et populo xpiano in prouidenda superiorum puissio assumit multos religiosos et frequenter. i. sepe ad honorem pontificatus. i. in episcopos qui seque religio si assumpti nec sunt valentes id est potentes potesse pot expediret. i. prout continens det ipse ecclesie nec valentes presbyteri. i. sicut deceret Et qui religiosi clerici ad ecclesias cathedrales carentes populo et clero obnublant seruitate. i. deturpant et obscurant nobilitatem pontificalis dignitatis instabi-

litate vagationis et mendicitatis obprobriose. Et sic instabilitate vagationis. qz per totam suam vitam stat vagando et discurrendo per diocesim credo vicariatus ab episcopis habentibus latas diocesim. et vt ipsi sint episcopi portati ui sicut videm? in multis ciuitatibus in quibus non residet episcopus et isti episcopi non residetes dant vicariatum suum cuidam religioso episcopo: q vulgariter appellatur episcopus portatiu? q confert ordines episcoporum vel dic instabilitate vagationis habere. qz isti vadunt ad curias principum et qrit habere pensionem. et multotiens principes eos habent tamquam familiares et tamquam capellanos et dic medicantis obprobriose. qz obprobriofum id est turpe est episcopis medicare. Et sequitur in textu. Nos igitur volentes puidere contra temeritatem. i. contra familitatem tam faciendam. i. eligendum tales religiosos q frequenter recipiunt huiusmodi puissiones. qz etiam puunt religiosos patientes se eligi et sibi puideri de talibus dignitatibus. Et statim? de consilio nostro fratrum. scilicet cardinalium vt nullus de cetero. i. amodo vel deinceps popollens. i. claris quacumque dignitate puideat de pastore ecclesie cathedrali sibi qualitercumque. i. quocumque subiecte q cathedrales carcat clero et populo vel subditis xpianis nisi fulcia sup se ipse ali auctoritate sedis apostolice. i. nisi se q eligat religiosum ad talem dignitatem impetret a sede apostolice. q talem religiosum eligat vel nisi ipse religiosus impetret a sede apostolice. q eligatur qz pet. et nullus religiosus vñq licetetur a prelato forsan puinciali q consentiat tali puissioni. scilicet q eligat. q. i. qz. qz si licentia eius consenserit huiusmodi puissioni et fecerit se aut permiserit se in episcopum consecrari nullatenus id est nullo modo recipiat seipsum honore sed in pena tante ambitionis. i. p pena huius q ambuit talem honorem ipse degat. i. viuat cum paupertate. qz p. et. et iaceat sup pstratum et huiusmodi prelato. i. subdit? suo prelato sine religiois aut monasterij. ita q eide religioso passo de se fieri talem electionem nullus sit accessus i religione sua. aut extra religionem suam cuiuslibet. i. cuiusuis honoris vel administracionis eius. p. qz. vel p certe nos clemens decernim? irritum et inane. i. vanum. et nullius effectus quod quod contingat retari vel fieri suppleo contra premissa vel contra aliquid puissioz. i. ante dictorum in ista constitutione. non obstante. i.

.a

non contrariante quacūq; consuetudine. sane id est certe et recte decernim⁹ premissa esse specialiter puidenda circa presatas ecclesias. i. circa ecclesias cathedralis carentes clero et populo xp̄tano. q. t. q. q. nec. i. nō intendimus circa p̄uisionē quarūlibz aliā r̄ū ecclesiarz non carentiū clero et p̄lo coartare limites iuris cōis nec intendim⁹ ampliare vltra. Et sic concludit q̄ ista p̄stitutio habz locū solū i ecclesijs cathedralibz carentibus clero et p̄lo. et nō habet locū i alijs ecclesijs habentibus populū. Imo in ip̄is omnimodo vult seruari ius cōmune.

Quod circa. Istud caplm declarat p̄stitutionē quorū dā. li. vi. in illo ca. dicit q̄ ex vocatione quocūq; mō facta in discordia de religioso mendicante ad prelaturā extra administratōem sui ordinis nō adquiritur illi ius nec tali electi onipotenti cōsentire etiā delictentia prelati sui. Item dicit de vocatione facta a minori parte seu nūmero ad quālibz prelaturaz de religioso non mendicante. et secus sc̄m̄ tr̄itū decernit. Hoc habito p̄suppono q̄ duplex est electio. quedam est que in facto consistit. vt qñ sunt decem electores et octo vnū eligūt. alij duo eligūt aliū. Sed vtra istos duos opponit q̄ sunt ex cōicati. quā illic qui est electus ab octo. dicit. Ego sum electus ab oibus. et si aliq; dicat. Ete in nō es electus nisi ab octo. et sunt decem electores. ergo tu non es electus ab oibus. Ipe respondet ius fingit me esse electū ab oibus. q̄ ius nō sim nisi ab octo. qz p̄iās eligendi est translata in octo postq; alij sunt ex cōicati. Hjs p̄suppositis cū glo. posita i verbo que in facto. Pono casum. Quidaz religiosus fuit in aliqua dignitate electus q̄ nō est de ordine suo. sed extra suū ordinē et euz essent decem electores fuit elect⁹ ab octo de electoribus et alij duo electores elegēte quē dā aliū non religiosum. s; iste religiosus opponebat contra eos q̄ erāt ex cōicati et sic q̄ non habebāt vocē in caplo et q̄ vox illoz duoz est translata et p̄fusa in alios octo qui ip̄m elegerūt. et sic fictiue dicebat se electum ab oibus. Vodo quero an ip̄e bene dicat et an sufficiat cōstitutioni quorū dā posite eo. li. vi. Ad qd̄ r̄idct papa q̄ nō

et. d. in tex. Nos cle. declaramus illud qd̄ canes in cōstōe bonifaciana circa electōes religiosoz sup discordia numeri scz in religiosis mendicantibus et minoritate numeri scz in religiosis nō mendicantibus d̄nt intelligi ea que cōsistunt in facto. Quod requiritur q̄ ab oibus eligat et q̄ oēs cōcordent nō autē in fictione iuris vlc̄ins effectu qz ip̄is sint aliqui qui sint ex cōicati. et nō cōcordant electioni ipsius religiosi. ideo p̄pter hoc non dicitur necesse electus. qz illa cōstō. intelligit q̄ de facto elegat ab oibus. Vide glo. sup verbo que de facto.

Statutum. Presuppone statum. tum. c. qz sepe qd̄ est istud. vacante cathedrali reglari vel collegiata ecclesia singulares persone caplin vlc̄ conueniunt occupant bona a prelato dimissa. vlc̄ vacatiōis tpe obuenientia tales sunt suspensi ab officio. et quibuscūq; beneficijs seu quibuscūq; dignitatibus nisi plene restituta non obstantibus p̄uilegijs consuetudinibus vlc̄ statutis quacūq; firmitate vallatis. i. firmatis. figura sic casus. Vide qz statum dicit q̄ oia bona oēs fructus vlc̄ q; p̄uenientes et bona dimissa a prelatis d̄nt fideliter referri successori. Et videbat q̄ non. quia debent illis esse vlc̄ pertinere ad quos transit in iurisdictione cū accessoriū sequatur principale sed in iurisdictione transit ad caplin ergo et fructus trāsire debent. cū fructus sint accessoriū ad illā iurisdictionem quia mediante iurisdictione veniunt fructus. illa dubitatione non obstante decidit in cōtrariuz nisi in vno casu que ponit. vlc̄ certuz. et p̄one q̄ ita fuit statutū q̄ archidiaconus vel archiprelater haberent iurisdictionem ep̄alem cū emolumentis vel est cōsuetudo. an talis cōsuetudo vel statutū corrūpatur p̄ p̄stitutionē. quia sepe. et dicit q̄ non et sic habes q̄ illud statutū quia sepe qd̄ est sup bonis dimissis a prelatis ecclesiarz cathedraliū corrūpit et derogat omni statuto vel consuetudini. p̄ter qz statuto vlc̄ consuetudini posite in. s. certū. h. d. Nos clemens declaram⁹ statutū editū. i. factū et cōpilatū sup bonis dimissis a prelatis cathedraliū vlc̄ collegiatarz ecclesiarz aut sup bonis obuenientibus tpe vacatiōis earz scz ecclesiarz referuandis fideliter sup

ris successoribus hñe locū in omī emolumēto qđ prouenit ex iurisdictione. i. ratione iurisdictionis 2 qđ puidit ex sigillo curie ecclesie siue vñ secularis aut alias vñ cuiusq. qđ scz emolumentū pertineret ad prelatos nō vacantibz ecclesijs consuetudine qualibet cōtraria scz ista sit iurico non obstante. ita tñ qđ in istis 7 similibus rationabiles expēse deducant qđ isti qui receperūt illos fructus dimissos a prelati ipse vacatiōis. si aliquos sumptus faciant ipi poterunt deducere tales sumptus. Ceterū pro sed. sed volumus presentem pstitutionem extendi ad singulas personas ad quas iurisdictione deuoluitur ratione dignitatis quas dignitates obtinent eum emolumento consuetudine priuilegio vel alio iure speciali.

Qum concessa. Fuit aliquis valde ambiciosus qui quotidie non pensabat alibi nisi quod possit habere beneficia vel dignitates. qđ fecit ipse vidēs qđ erat religiosus dicit ego nō possū habere beneficia qz nō possūz elegi nec postulari sine licētia mei superioris. Certe dicit ipse ego vado ad eū impetrabo licētia 2 ego possim eligi vel qđ mihi possit prouideri de aliquo bñficio quero an per talem licētia impetratam a meo superiori. possim obtinere beneficia Respondet papa qđ non. cū ista cōcessio licētie pareat viam vicio ambitionis. b. d. Luz licētia cōcessa religiosa a suo superiori vt ipse religiosus possit dare assensum. i. cōsentium vel prouisionem si quā electionē vel prouisionem cōrigerit de eo fieri poterit. i. pparet viam vicio ambitionis eaz licētia sic concessaz. volumus existere. i. esse nullius firmitatis. i. nulli valoris.

De renūciatione.

Dictum est sup titulo primo de modis medijs acquirendi beneficia ecclesiastica. videlicet electione postulatione prouisione veritamen beneficia modis sup dictis ac quisiata aliquotiens perdunt se uimittuntur 7 illud accidit p renūciationē resignationē siue cessionē qđ idem est. idcirco p rubricam precedentem ponit.

Qum illusio. Casus. Abbas nostre dñe de c:

ulduno vel hoz aliquis forsan sancti patris constituit procuratorem suū ad resignandū bñficiū suū in manibz sui superioris. facta cōstitutōe procuratoris ad renūciandū bñficio suo vel abbacie sue ipse vel hoz constitueno penitētia ductus renouauit bñficiū procuratorē. sed ipaz renouationē non notificauit nec insinuauit ipi procuratori nec superiori in cuius manibus erat fieda renūciatō procurator constitutus ignorāo istā renouationem hoc est ignorās qđ fuit reuocatus renūciatō. i. resignauit bñficiū in manibus superioris que renūciatio fuit admisa per superiorē. Querit vñ teneat renūciatio siue resignatio 7 vñ superior possit illud bñficiū cōferre alteri. Dicit qđ cum illusio sit reprobata in personis ecclesiasticis que dñt monstrare exemplū bñditatis ceteris bonis. ideo valet renūciatio facta per procuratorem 7 collatio alteri facta per superiorē valet ac si nunqz fuisset facta renouatio per ipm constituentem. Et hoc nisi ipse cōstitutō notificauerit procuratori vel superiori ipaz renouationē qz si constituens puta abbas p dicitur notificaz qualiter ipse renouauit procuratorem suū. i. iudicialis procurator nō possit resignare dictū suū bñficiū. Sed vñ istud indistincte sit verū etiam si per procuratorem steterit quomodo renouatio fuerit sibi notificata. qz forte procurator intelligens renouationē factā celauit se ne sibi notificaretur qđ ipse ē reuocatus. vel forsan ipse procurator fecit detineri nūciū in itinere. vel si forte steterit p superiorē ne notificatio resignationis pueniret vel forte stetit p extraneum. dicit qđ tunc renūciatio siue cēssio vel resignatio bñficij habet pro non facta 7 in timatio sen notificatio resignationis habet pro facta. b. d. h. r. No. qđ quis pōt renūciare beneficio p procuratorem. pro hoc vide gl. sup verbo procura. No. pncipiū bus ter. ad qđ allegat qđ maior cōstātia 7 honestas requiritur in personis ecclesiasticis qđ in ceteris. ideo variatio magis reprobat in clericis qđ laicis: nam laici se cōformāt vite clericorū 7 platorū iuxta illud. Si peccauerit vñ faciet peccare pplm 7 dic vñctus id ē clericus vel plar. No. qđ variās ū est audite dñs. l. si qđ. L. de iureiu. No. pncipalē effectū qđ si qđ reuocauerit procuratorem suū c:

U:

Non notificaverit renocationē. si aduersa/
 rius fecerit impensas. ipse renocans tenetur
 soluere expensas. No. q. paria sunt notifi-
 catio renocationis vlti tenet p procurato-
 re vel p aliu qm in no renocatio veniret ad
 ei⁹ noticiā. 2 hoc qd ad impediendā renūciatō
 nem 2 effectū ip⁹ suo. s3 querit qd iuris si cō-
 stitūes nō notificauit renocatio nē sed ipse
 procurator fuit aliūde cerciorat⁹ q ipse ē re-
 uocat⁹ forte p aliquos vicios vlextraneos
 reddendo et instrumentū renocatiois vtrū
 hoc sufficiat. Dicendū q sufficit q fiat ibi
 notificatio 2 non refert. i. nō est cure p quē
 notificatio fiat. Sed qd in tacita renoca-
 tione. qz cōstitūes est mortu⁹. Vtz valeat
 renunciatio siue resignatio bñficij. postea p
 procuratorē facta. dicendū est q non. qz p
 mortē cōstituentis bñficiū erat vacās. Et
 hoc fuit practica tū in archiep⁹ tholosanū
 qui s3 haberet archiep⁹atum per renunciatio-
 nem seu resignationez tū necessaria fuit a/
 lia collatio.

De supplēda negligē

tia prelatorum.

¶ Visum est sup⁹ q⁹liter prelati in ecclesia in-
 stituant. vtz qz aliquādo plati sunt negli-
 gentes dubitaret aliqd qd possit suppler⁹ ne-
 gligentia ip⁹oz. Jō bicinserit rub. de sup.

Quia regulares.

¶ Pro
 lectu huius. c. p⁹supponit illud qd
 dicitur in ca. de mltia. suppleo. de cōces. pre-
 ben. in an. vbi dicit q si collatio alicui⁹ bñ-
 ficij spectet ad plati alicui⁹ ecclie. forte ad p-
 lati inferiorē ep⁹o. qz forte ad prelatū ec-
 clesie collegiate. si ipse plati⁹ infra sex mēses
 nō conferat 2 hoc a tpe sue scie. i. a tpe quo
 ipse scit q beneficiū vacat: tūc collatō deuol-
 uitur ad superiorē scz ad ep⁹m. Lafus. Ali-
 quis abbas regularis fuit negligēs aliqd
 beneficiū per sex menses a tpe q bñficiū spe-
 ctabat ad eius collatōez. an diocesani hoc
 est ep⁹ vlt archiep⁹ possint supplere negligē-
 tiam plati regularis sicut pōt supplere negli-
 gentiam prelati secularis. Respon. clemēs
 q sic. Sed querit qua auctoritate pōt sup-
 plere. an auctoritate sua iure ad eos deuol-
 luto. vel auctoritate aplica sibi a papa dele-
 gata. Clemens distinguit aut ille prelatus

negligens erat exemptus a iurisdictione ep⁹i
 aut nō erat exemptus. Si ipse nō erat exempt⁹
 tūc iure suo collatio deuoluit ad ip⁹ m ep⁹m
 Si vero erat exempt⁹ a iurisdictione ep⁹i tūc
 plati⁹ supior facit auctoritate aplica sibi de-
 legata per hoc ca. 2 non sua. cū non sit supe-
 rior ad illū prelatū. Sed querit vnū ep⁹
 illud beneficiū regulare poterit cōferre cle-
 rico seculari. vlt si sit beneficiūulare vtz
 poterit conferre regulari. Dicit q non sed
 regulare bñficiū d3 conferre clerico regula-
 ri 2 seculari seculari. Et sum in versiculo.
 Eadem quoqz auctoritate. Sed queritur
 qd iuris. si prelati regulares volunt hmoi
 beneficiū vacans retinere. 2 sue mense vni-
 re. vtrū ep⁹ debeat illud tolerare. i. pari di-
 cit q non sed ad ep⁹m spectat vtrū deat vni-
 ri vel nō. S3 qd si ipse prelatus velit augmē-
 tare pensiones antiquas vtz sit ei permif-
 sum. Dicit clemens q non. Et sum in ver-
 siculo. Premissa Sed querit vnū illud sit
 vtz indistincte. q infra sex menses ipi pre-
 lati teneant hmoi cōferre beneficia: dicit q
 non est intelligendū de beneficijs spectan-
 tib⁹ ad mensam post vnionē. b. d. r. Nota
 q ep⁹s pōt supplere negligentia prelati re-
 gularis 2 cōferre beneficia regularia post-
 to q prelat⁹ regularis negligens sit exempt⁹
 a iurisdictione ep⁹i qui tūc cōfert auctori-
 te aplica delegata per hoc ca. Nota q quā-
 do collatio deuoluit ad superiorē. tunc iu-
 perior tenet cōferre illi psona cui prelat⁹ ne-
 gligens debebat cōferre. Nota q collatio
 deuoluit ad superiorē in cuius diocesi est
 bñficiū vacans. 2 nō ad ep⁹m in cuius dio-
 cesi ē prelatus negligens. Nota q prelati
 exempti a iurisdictione episcopi nō pōt be-
 neficia spectantia ad suā collationē vnire
 sue mense. etiā si ipse prelat⁹ haberet episco-
 pales dignitates quia nullus est actor in cā
 sua. tū bene possit vnire mense cōueniens.
 No. q prelatus regularis nō pōt imponere
 nouas pensiones nec antiquas augete. s3
 spectat ad ep⁹m ne illud fiat. Nota prelati
 regulares nō pōt occupare bona alicuius
 bñficij qd spectat ad ip⁹oz collatōez. s3 dñe
 referuare successoribus Nota finaliter ad
 quod allegatur istud ca. q regulares nō pos-
 sunt retinere bñficia plura etiā simplicia
 Et nota q omnia beneficia regularib⁹ sunt

In compatibilia.

De etate z qualitate ordinandoz.

Quis est quibus titulis z modis presbiteri dunt hodie in ecclesijs dubitaret alijs vtz prelati debeant esse ydonei Et qz ydoneitas consistit in etate z qualitate z ordine. ideo annexit rubricam de etate z quali. oz.

Cum eccle. Casus: Inrecautum e in. c. cum in cunctis. c. ne pro defectu. c. nihil de elect. in an. c. pue de pben. z digni. qz ille ad que spectat collatio bnficioz debz illa conferre psonis ydoneis. que ydoneitas consistit respectu etatis videlicet qz ille cui conferet dignitas minor dignitate epali sit etatis viginti quinqz annoz. z ille cui conferet epatus secretaris coplete triginta annoz et inchoauerit trigessimū primū annū. Item ydoneitas considerat respectu qualitatis puta qz ille cui confertur dignitas sit bonæ fame z honeste puerfationis ex legitimo matrimonio z qz sufficiens scie. Itē ydoneitas considerat respectu ordinis vt nemo assumatur in epm nisi sit in ordine subdiaconat. Sed querit ad cuius officium pertinet ista obseruare. Dicit cle. qz epus qm ad se dz s uare iura antiqua videlicet qz non conferat bnficiū vacans nisi psonis ydoneis. Item epus qm ad patronos sibi subditos dz illos copellere vt non conferat bnficia nisi psonis qualificatis. Et in hoc istud capitulum pnet aliqd noui. qz nihil dicit de dioce sano in iuribus antiqs. licet dicat aliquid de consilio generali. c. graue allegato. h. d. Colligo aliqua notabilia. Nota qz qd nō est prestigendus. i. instituendus in aliq ecclia nisi sit ydoneus scia moribus z etate vñ scōz diuersitate bnficioz requirit diuisa etas. quia in episcopatu requiritur etas xxx. annoz. in ecclesia prochiali z alijs dignitatibus inferioribz ab epatu requirit etas viginti quattuor annoz. tñ p simplici dignitate pōt epus dispensare in. xx. anno. In alijs bnficijs vt in pbendis requiritur etas. xiiij. annoz. qz ibi sufficit maturitas consilij. ideo illa etas requirit. In alijs vt in capellanis que nō requirunt maturitatem consilij requiritur etas septē annoz In a

lijs vt in prioratibus qui non hnt curam animaz requirit etas. xx. annoz. Et d hac materia singulariter tractat panoz. in. c. cū fis. de pben. z dig. in au. Itē in presciedo requirit ydoneitas in moribz. qz si eēt male vite posset inducere laicos ad malū exemplū. Item requirit qz sit sufficiens scie. qz in epō requirit theologiaz qz sciat nouum z vetus testamentū ad predicandū suis sbditis. Item requirit qz sit iurista vt possit cōseruare iura sue eccle. In abbate vero nō requiritur magna scia sed sufficit qz sit expertus in negocijs. In rectore eccleie prochialis sufficit scia canonū penitentialiū. h op time tractat innocentius in. c. cū in cunctis. de electi. in an. Nota qz epus pōt copellere subditos suos ad obseruationē canonum scz qz pōt monere platos sibi subditos vt nō conferant bnficia psonis non ydoneis.

Ut huiusmodi. Casus Vacat ecclesia cathedralis collegiata vlt cōueniens forte per mortem prelati. tñc canonici vel regulares professi conueniunt sup electione faciendā. sicut tñ aliqui canonici vlt religiosi q non sunt in sacris cōstituti licet sint pfecti vlt canonici pbendati. s. pstituti in sacris pposuerūt ex pie sua qz a tñ non pstituti in sacris nō admitterent. i. nō acciperent ad electionē faciendā. queritur quid iuris. Dicit ro. pon. dñs vt in titula ti in ecclia inducant ad suscipiēdo sacros ordines statuit. i. statutū facit qz isti nō cōstituti in sacris non habeant vocē in. c. dñ celebrabit electō vlt aliud ca. Sed ponam qz sit dignitas vacans vlt psonatus vlt alijs beneficiū qd requirit certū ordinē. puta qz si qd assumat ad talem dignitatem qz ipse sit diaconus vel presbiter. quidā subdiaconus fuit assumptus ad illā dignitatē vlt beneficiū z nō fecit se pmoueri infra annū ad ordinem requisitū illi dignitati vel beneficio. querit quā penaz incurrit talis q accipit tale beneficiū vlt dignitatē z nō ponit se in ordine annexo illi beneficio vlt dignitati Rñdet clemēo qz talis noui habebit vocē in ca. z qz perdit medietatē distributionuz donec fuerit promotus ad ordinē. requisitū in tali beneficio Sed querit vtrū penē antique sint sublata p istud ca. Dicit qz nō sed remanent in suo robore. Et sunt ille penē

¶ si q̄s bñficiatus fuerit monitus vt infra annum promoueatur ad sacros ordines z infra annum non fecerit se pmoueri. tunc poterit priuari illo beneficio sed p.c. licz d electione in. vi. fuit statutū in ecclia prochi ali q̄ ip̄o iure perdit beneficiū absq̄ monitione. sed nō loquit̄ in alijs bñficijs. id in alijs bñficijs remanēt iura antiqua in correpta videlicet q̄ dñr. pmoueri post monitionē sed absq̄ monitione incurrūt penas h̄ ca. h. d. b. r. Nota q̄ ordo non dicat an nec us ita q̄ non p̄stitur̄ in tali ordine nō possit habere illd̄ beneficiū. sed intelligit̄ q̄ habēs illud bñficiū debet pmoueri ad illū ordinem. Nota q̄ si mancipari. i. deputari diuinis officijs z ministerijs q̄scitius possūt dñr̄ promoueri ad sacros ordines ad illuz finem vt ab illo statu nō possint retrocedere hoc est q̄ postq̄ hñt beneficiū z dicit̄ vel se ecclesiasticari. z sub illa spe accipiūt beneficiū nō retrocedā. i. nō mutēt eoz vōlūntatem nec vxorē accipiāt. q̄re qñ s̄t̄ semel i ordine non possunt retrocedere. i. reaccipere statim; quē dñiserūt tacite accipiendo beneficiū vl̄ dignitatē. Et si retrocedit z habet aim retrocedendi dñ accipit beneficiū talis tenet ad restitutionē oīū fructū bñficij. Secus autē si non haberet aim retrocedendi a p̄ncipio qz forsan postq̄ tenuit bñficiū per aliq̄d spacium ip̄e cognouit q̄ n̄ posset saluari cū bñficio z q̄ melius saluaretur cū matrimonio z dimitit bñficiū z retrocedit credo q̄ talis nō tenet ad restitutionē fructū nisi esset opulentissim⁹. ita q̄ restituendo facultates suas z status ei⁹ parū diminueret. Nota q̄ p̄stitutus in sacro habet vocē in ca. z hoc accipiendo capl̄m imp̄rie. scz p̄ collegio z cōueniū qz pp̄rie capitulū d̄z in ecclia cathedrali Collegiū dicit̄ in alijs ecclijs secularibus. z cōueniū in ecclijs regularib⁹. sed vnus sepe ponit̄ p̄ reliquo. Nota q̄ hñs dignitatē req̄runt certū ordinē z illā t̄z p̄ lapsuz vñ⁹ anni z nō pmouet̄ ad illū ordinē req̄sitū illi dignitati non priuat̄ illa dignitate sed puniūt penā hic contentis in. c. cū in c̄ictis de electōne in an. 7. in. c. licet de electione. li. sexto.

Generalem. Visum est su/ quiritur certa etas in p̄ficiendis

Hic querit̄ vtz requiratur certa etas in ordinandis. Et rñder q̄ sic. quia in subdiacono requirit̄ q̄ cōpleuit decimū septimū annū. z q̄ attigerit decimuz octauum. In diacono requirit̄ q̄ cōpleuerit decimū nonū. z q̄ sit in vigesimo. In presbytero req̄rit̄ q̄ cōpleuerit vicesimū quartū annū. z q̄ sit in. xxv. anno. In minorib⁹ vero ordinibus sufficit q̄ fuerit extra infantiam. z cōpleuerit septimū annū. h. d. b. r. Colligo a liq̄ notabilia. P̄tio q̄ q̄s nō p̄t. pmoueri ad diaconatus ordinem nisi sit in. xx. an. nec ad p̄biteratū nisi sit in. xxv. anno Sz querit̄ vtz defectus etatis impediāt receptionē ordinis. Dicendum q̄ nō. immo q̄s in. xx. anno poterit recipere ordinē p̄biteratus sed nō habebit executionē illi⁹ ordinis doz nec attigerit etatē legitimā et ip̄o iure est suspensus ab executione ordinū vsq̄ ad illam etatē legitimā. z si q̄s p̄biter in etate minorū. xxv. annoz celebraret tūc cōtraheret irregularitatē. Nota dictionē vero vis in ca. consti. de electi. etiā ibi videbis dictionem decernimus

De officio vicariū

¶ Ista rubrica continetur ad p̄cedentes dicit̄ est sup̄ p̄ discursū tituloz de p̄motōe clericoz ad beneficia ecclesiastica. verum. qz sic p̄moti qñq̄ sub se habēt vicarios. id annectit̄ hec rubrica de officio vicariū

Que de cōf. Itē. c. f. g. seipz sumat. z decidit̄ q̄ tria dubia. Cas⁹ sic p̄t̄ ponit̄ fm̄ p̄mū dubiū. Lauec in. c. multa de preben. z digni. in an. z in constitutione execrabilis q̄ si obrinen ecclesiam parrochiale dignita tempsonatus aut beneficiū acceptet et apprehendat pacificā possessionē illi⁹ bñficij secūdi seu dignitatis vacat prima ecclia seu primū bñficiū. Sed queritur vtum sit idem de vicaria p̄petua vt ipsa vicaria p̄dat̄ p̄ assentionē secūde vicarie p̄petue siē p̄ditur ecclia prochialis dignitas vel p̄sonatus Et respondet ro. ponit̄. vel idem. Nam quod iura sanxerūt circa ecclias parrochiales p̄dendas per assentionem secūdi bñficij illud idē sanxerūt in vicarijs p̄petuis. Secūdi dubiū orit̄ ex. c. licet canon.

de electione. li. vi. vbi dicitur qd pmo^r ad ec/ clesiaz procbialem d3 facere se pronoueri ad ordinē p̄sbiterus infra annū numerā dū a tpe habite pacifice possessionis. Sed poua^r qd qdam fuit pmo^r ad vicariā ppe/ tuā z sic n̄ erat rector s3 vicari^r ppetu^r Que ritur vtz pmo^r sic ad vicariād ebeat pro/ moueri ad sacerdotiū infra annū nūeran/ dū a tpe adēpte pacifice possessionis Et si nō fuerit promotus vtz vacat illa vicariā ppe/ tua. Rñ. qd sic. Tertiu^m dubiū sumit ex. c. cū in cūct. de elec. in au. vbi d3 qd pmo^r ad ec/ clesia^m procbialē debet b̄feratē. xxy. annoz. Querit vtz sit idē in pmouendo ad vicari/ am ppetuā Rñ. ro. pon. qd sic. h. d. b. r. Lolloigo aliqua notabilia. Et p̄io iūctia glo. qd si obtinenti eccliam procbialem p̄ferat alia ecclia procbialis v̄ ecclia vicariā perpetua ecclie procbialis z habuerit isti^r ecclie scōe adēpte pacificā possessionē imediate z ipso facto vacat p̄ma procbialis z poterit supi/ or cui spectat collatio illi^r ecclie illā p̄ferre ē etiā non vocato possessore. No. qd sicut pro/ mo^r ad eccliam procbialē cui^r ecclie est p̄n/ cipalis rector d3 pmoueri infra annuz ad sacerdotiū. ita etiā pmouend^r ad vicariāz ppetuā d3 pmoueri ad sacerdotiū infra an/ nū. No. qd in pmouēdo ad vicariā ecclie procbialis requiritur etas. xxy. annoz. quia ita etas requirit^r in pmouendo ad ecclie siā parrocbialē.

De officio legati

Q̄sum est de his qui gerūt vices alioz in foro penitentiali. nunc videnduz est de his q̄ gerūt vices alioz in foro iudiciali et contentioso.

Iudices. P̄supponendum est p̄io qd ille cui a se. apo. p̄missum est iudicium ministeriū d3 illud in p̄pria p̄sona exercere ita qd non p̄t alteri vices suas cōmittere seu subdelegare. Secus esset si haberet iurisdictionē d̄ legatū. la. iudice. L. de iudicijs. Scōp̄e p̄supponendū est illō qd d3 in. c. fi. e. et. in ar. vtz qd ille cui papa p̄mittit p̄pter industriā sue p̄sonē. talis nō potest subdelegare nec cōmittere alijs vices suas. Casus. Tu z ego habem^r eam corā papa in q̄ p̄cessum fuit v̄sq̄ ad p̄ductiōnē testiū b̄nc inde super

petitiōe tua z sup̄ meis defensionibus. quia tamen testes erant in patria longinquā et multum distantes a nobis. nec cōmōde venire potuissent nisi cū magnis sumptibus z expensis. papa cōmisit vices suas alicui iudici de receptiōe z examinatiōe istorū testiū. Accidit qd iste cōmissarius pape fuit impeditus z non potuit vacare receptioni z examinatiōni testiū. z voluit subdelegare aliū qui reciperet z examinaret. Queritur vtrū possit. dicit ro. pon. qd sic. Rñ iste deputat^r seu delegatus nō est nudus minister nec recipit nudum ministeriū. ideo p̄t vices suas subdelegare Secus si reciperet nudum ministeriū puta solā examinatiōnem sine iurisdictionē. Sed qd sanctissime pater si aliq̄s fuit datus executor ad p̄videndū aliquibus certis clericis de aliquibus beneficijs in genere puta qd mādauit executori vt p̄videret isti. z isti cōtenti s̄ rescripto de beneficio si esset laudabil^r z honeste cōuersationis. Si iste executor fuerit impeditus vtrū possit aliū subdelegare. videt^r qd nō qd papa videt^r elegisse suāz industriā z non fuit ei mandatū simpliciter sed sub conditione Tamen. dicit ro. pon. qd potest subdelegareposito qd fuit ei mandatum sub conditione si iste esset vite laudabilis z cōuersationis honeste. z per illā clausulam nō videtur elegisse industriam personē. sed solum declarasse officium. quia si illa clausula non fuisset expressa tamen tacite intelligebatur. h. d. Nota qd in causa criminali iudex nō debet committere examinatiōnem testiū sed ipse personaliter eos deberet examinare. Secus in causa civili z tunc iudex cui committitur receptiō z examinatiō testiū potest alium subdelegare. Nota qd executor datus ad p̄videndū alicui de beneficio potest vices suas committere. S3 vtrū sit dandus casus in quo deputatus a sede apostolica in causa civili ad examinandum testes nō possit committere alteri. Et dicenduz est qd sic videlicet si iste qui vult subdelegare nō recipiat iurisdictionem sed ei solum sit delegatum nudum ministeriū. puta ad examinandum solum. z non ad recipiendū iurari facienduz z ad citandū partiē aduersāz vt det interrogatoriā qz tunc videt^r sibi cōmissā iurisdictionē posse subdelegare. Et sic

nota q̄ cōmissarius ad testes recipiendos
 z examinandos potest exercere oīa sine q̄
 bus non posset negociū explicari. licet de
 illis non fiat mentio in referipto. Nota di
 ctionē solertem. solers tis. i. sapiens ingent
 ofus sagax cautus.

De officio ordinariū

Omnia iudiciū duplicia sunt genera. P̄ā
 quidā sunt delegati. z q̄daz sunt ordinariū
 De delegatis visum est in titulo p̄cedenti
 qui delegati sunt maiores quibuscūq̄ or
 dinarijs quia representant p̄ncipem vt tāq̄
 p̄ncps sunt honorandi. ideo dicenduz est
 hunc de ipsis ordinarijs.

Ut clericorum

Itud ca. continet ex
 citationē ordinariōz vt ip̄i inten
 dāt ea que pertinet ad eoz officiu. Casus
 Quidā clerici alicuius diocef̄ p̄petrauerūt
 aliqua crimīa puta homicidiū v̄l furtū v̄l
 rapinā v̄l aliō delictū. nūc querit̄ ad q̄z spe
 ctet correctio z quis debet illos punire Di
 ctio om̄a. pon. q̄ correctio ip̄oz de iure cōi
 spectat ad ep̄m qui ep̄s in cleric̄ corrigē
 dis debet adhibere tantā diligentiā q̄ me
 tu pene. aliū pertimescant in futurū talia p̄
 petrare. h. d. h. r. Colligo h̄ ca. flores. Pri
 mo ex principio tex. iuncta glo. q̄ cleric̄ p̄
 suis delictis non sunt cōueniēdi corā iu
 dice seculari. sed corā iudice eccl̄astico nec
 per iudicem secularē sunt puniendi Secū
 do noto q̄ ip̄unitas parit z tribuit incen
 tivū z cupiditatē delinquēdi. z sic facilitat
 v̄cie tribuit incētinū delinquēdi. t̄cio noto
 q̄ p̄pter excessus clericōz eccl̄ia dehonēstaf̄
 z scandalū in p̄plo generatur. Et hoc veruz
 de eccl̄ia quo ad op̄inonē vulgi q̄ eccl̄ia
 non dehonēstaf̄. v̄l dicendū q̄ eccl̄ia deho
 nēstaf̄. i. status clericōz vilificaf̄ z des̄paf̄.

Et si ad apostolice

Presupponendū est q̄ obrinēs b̄n
 ficiū q̄stumcūq̄ modicuz si impetrat aliud
 a papa. si non facit mentionē de p̄t̄o. sua i
 petratio est subrepticia z nulla ip̄o iure. et
 hoc veruz nisi papa suo p̄prio motu. ei cōcede
 ret beneficiū. vt in. c. p̄prio motu. de prebē.
 l. vi. Casus. Est aliq̄s cardinalis legat̄ in
 frācia in ciuitate parissē. habēs potestatē

zfer q̄ d̄nificia ex legatione generali v̄l ali
 as h̄is ad hoc spēale mādatuz. q̄ legatus
 p̄currit cū quocūq̄ ordinar̄o t̄m iur̄ ip̄suz
 z ordinar̄ū est loc̄ p̄uētōi. q̄ p̄rim̄ q̄ p̄fert
 b̄nificiū datuz illi cui cōfert Ego impetra
 uia b̄nifi. legato. z nullā feci mētionē de be
 neficio q̄d obrībā. mō q̄rif. an mea impet
 ratio sit subrepticia ac si eēt impetrata a pa
 pa. R̄ndet q̄ sic. Sed q̄d si impetraui ab
 ep̄o. z nō feci mētionē de primo. v̄z impet
 ratio eēt subrepticia. Dicit q̄ nō nisi il
 lud eēt incōpatible eū p̄t̄o. q̄ t̄nc p̄rimuz
 ip̄o iure vacaret. c. vnico. s. de offi. vicariū
 z. c. de multa. extra de p̄ben. in an. h. d. h. r.
 v̄triusq̄ iuris doctor peritissimus. Collig
 go aliq̄ notabilia. Prime q̄ legatus dela
 tere. hoc est cardinalis ex legatōe sua gene
 rali potest conferre b̄nificia in prouincia t̄
 bi decreta durāte tpe sue legationis. Ro.
 q̄ delegatus nō habet p̄t̄atē exclusiue su
 pra ordinar̄os s̄z accumulatiue. q̄ p̄currit cū
 alijs ordinar̄ijs z inter ip̄os est loc̄ p̄uētōi
 h̄ si legat̄ p̄t̄o p̄ferat. t̄nc collatio ordinar̄ij
 est nulla Si ordinar̄ius primo cōferat le
 gatus post collatio legat̄i nulla. Nota in
 cta glo. q̄ in legatione legat̄i cauet̄ q̄ possit
 p̄ferre b̄nificia q̄ si ē legatus z nō est cardī
 nalis: t̄nc nō p̄t̄ p̄ferre b̄nificia nisi ad hoc
 habeat spēale mādatū q̄d caueat̄ in cōmū
 sione legat̄i q̄ possit cōferre b̄nificia canē
 in. c. i. de offi. lega. in vi. Nota q̄ sicut tacī
 tūritas b̄nificij viciat collationē papē: ita
 etiā viciat collationē legat̄i. n̄ t̄n viciat ep̄i
 z alioz ordinar̄ioz. Et sic cōd̄na inf̄ legat̄os
 pape z iter ordinar̄ios. rōz assignat gl. penl.

De procuratoribus.

Quis n̄ est sup̄ de iudicibus: nūc vidēdū
 est de iudic̄s q̄ exercentur p̄ ip̄os iudices
 v̄z q̄ p̄sone q̄n̄ q̄n̄ p̄nt p̄sonali p̄parere
 z constituūt alios p̄curatores. idō p̄mittit̄
 rubricā de p̄curatoribus.

Instrumento

Presupponē
 dū ē illō q̄d
 n. i. filiulfa. z i. l. nō cogēdū. ff. d. p̄curato.
 v̄z q̄ p̄curator alic̄ nō p̄t̄ cogi p̄cise. vt d̄
 fēdat causā sui d̄ni. immo p̄t̄ cām sui d̄ni d̄
 ferere z d̄mittere. s̄z t̄n tenet d̄no ad inter
 esse. hoc fallit in casu b̄nui. c. Casus Feci
 te citari corā iudice. noluit v̄l non potuit

isti psonaliter compere Et constituiti, pcuratorum et in procuratorio seu in instrumento procurationis causati de iudicato soluedo. nuncius tuus notificavit constitutionem tuam tuo procuratori. ipse pcurator certioratus per receptionem instrumenti procuratorij dicit se copartituz sine tñ protestatõe. scz qz non dicit suscipio procuratorij postea dabo responsonem sed simpliciter dicit qd ipsum defenderet adueniente die assignatõis post donationem mei libelli petij vt procurator tuus rñderet libello meo. dicit procurator qd te non defenderet. sed qd acciperet defectu. ipsoz auñ officij iudicis vt pcuratorẽ cõpelleret ad respondendũ libello qz malo qd causa accipiat bonũ sine q̃ accipere defectu. Querit vtrũ procurator possit cõpelli. Dicit ro. pon. qd sic qz scdm leges si procurator pñs fuerit pstitutus ipse cõpelliẽ ipm defenderet. ita etiam si fuerit absens vt hic. Collige aliqua notabilia iuncta glo. Pñs qd pcurator pñt cõstitui p litteras puatas signatas signo manuali dñi cõstituenti. dũ tñ fuerit probatũ signũz sic est casus in q̃ littera puata facit fidem. Nota qd procurator rei p̃sumẽtũz p̃ter de procuratorio tenet cauere. i. cautionem dare de iudicato soluedo. que cautio cõtinet tres clausulas. Pñs qd defendet dñm vsqz ad finẽ. Secõdo qd dolũ nõ cõmitet. Tercio qd soluet id in q̃ reus erit condẽnatus. Secõdo de procuratore actoris qui non prestat istã cautionem nisi qñ est dubiuz de procuratorio. l. l. eo. Et dresse dubiũ de procuratorio qñ ipsuz procuratorij est suspectũ. qz dubitat vtrũ notarius scripserit vñ nõ. Non autẽ dõ dubiũ qd oĩno reprobet perinde esse? ac si nullum esset reprobatũ. et tũc qñ procuratorij est dubiũ procurator dõz caute dõ rato. Nota casum in quo procurator rei p̃cise cõpelliatur ad defendendũ dñm suum

Non potest Presupponẽdũ est illud qd habetur in ca. qui ad agendũ. e. in. vi. vñ bñ dõ qd si q̃s fuerit pstitutõ procurator ad oēs causas. et fiat specificatio aliquorum requirẽtũm speciale mandatum. et ipis aliquibus exp̃ssis ponat clausula generalis et generatiter ad faciẽdũ oĩnia alia et similia que ipse constituens faceret si pñs esset istis

procurator admittitur ad alia specialia licet hoc de ipis nõ fuerit metio facta in procuratorio. Lasus. Cũ quidaz ticus electõ fuisset in ep̃m pictauiensem. vñ forte sibi fuisset prop̃sum iure deuoluto p archiep̃m burdegalensem. ego volens impedire confirmationẽ vel consecrationẽ ipsius me opposui et cõstitui pcuratorem sp̃cialiter ad petẽdũ restitutionẽ in integz cũ clausula generalis. et gñalr ad faciẽdũ exercendũ oĩnia alia et similia. que ipse ego cõstitues faceret si pñs esset. pcurator meus voluit obijcere aliqua crimina vel defectus contra ipm tñ cum electum forte qz homicida vel irregularis vel illegitimus. oppositiũ fuit pcuratori meo ex parte tici electi qd ipse nõ habebat sufficiens mã datũ ad opponẽdũ ista crimina vel defectus. querit quid iuris. Rñ. r. pñ qd licet pcurator meõ constitutus gñalr aliquibus sp̃cialiter exp̃ssis puta iurandi dõ calũnia vel petendi restitutiones. et postea supponat clausula generalis. tamen ille pcurator nõ admittit ad opponẽdũ defectus vñ crimina nisi notatim illud caueat in pcuratorio. ratio decidẽdi est in. e. qd ad agendũ in vi. b. d. b. r. Nota qd i causis ciuilibz iurat de calũnia et in criminibus iurat de veritate dicẽda. Nota qd ad iurandũ de calũnia et veritate dicẽda req̃nitur mã datum speciale. e. si. de iuramẽto calũnie. vi. Nota qd istud ca. limitat. e. qd ad agendũ. eodẽ i. vi. qz illud. e. intelligit qñ paria vel eq̃lta et nõ maiora opponũtur q̃ fuerim illa sp̃cialiter exp̃ssa in pcuratorio. secus si maiora vel grauiora. vt in fine huius capituli

Religiosus Presupponẽdũ est qd religiosus nõ potest pcurator vñ aduocatõ nisi in vno casu. vñz p utilitate sui mõas. et tñc req̃rit qd assumat illud officij de licẽtia abbatis. La. Aliq̃s religiosus claustral vel aliõ fuit pstitutõ pcurator vel aduocatõ acõuẽtu in cã monasterij. certũ est qd nõ pñt assumere pcuratorij nec exercere nisi de licẽtia sui abbatis. querit si cõuentõ illũ cõstituit pcuratorẽ ad substituẽdũ alios. vñz possit accipere pcuratorij sine licẽtia sui abbatis Dicit ro. pon. qd nõ. qz sicut nõ pñt assumere procuracionem siue instrumentum pcuratorij sine licẽtia sui abbatis. vt in

ca. ij. de postulando in an. ita nec potest as-
 sumere procuratorium ad alium substituendum
 sine licentia sui abbatis. b. d. h. r. Colligo
 aliqua notabilia. Primum quod religiosus regu-
 lariter non potest procurator. fallit in casu
 istius capli quando est pro utilitate mona-
 sterij et de licentia sui abbatis. De hac ma-
 teria vide panoz. in dicto ca. ij. de postu. in
 an. No. quod licet miles armate militie possit
 esse procurator pro suis militibus. tamen religi-
 osus non potest esse procurator pro suis cores-
 ligiosis. Nota quod religiosus in causa aliqua potest
 esse procurator vel aduocatus pro monasterio si
 habet consortem eiusdem litis potest esse pro-
 curator pro suo consorte. nam ratione huiusmodi co-
 munionis causa aliqua permittuntur: que ali-
 as non permittuntur. Nota quod textus iste facit
 in argumentum quod inhabilis ad constituendum
 ut sit procurator puta miles vel mulier vel
 minor non est etiam habilis nec aptus ut con-
 stituatur ad substituendum. Et sic facit pro illa
 questione que formatur per legistas in l. quod quis
 L. eo. tamen ista glo. distinguit quod si sit inhabi-
 lis omni inhabilitate ut seruus vel monachus.
 tunc non admittitur ad substituendum sicut nec
 ad constituendum ut hic. Sed si sit solum in ha-
 bilis ope exceptiois quod miles tunc potest ali-
 us substituere. Nota quod ratio huiusmodi est quod
 monachus posuit velle et nolle in sinu et ar-
 cha sui abbatis et si assumeret onus ad sub-
 stituendum ipse abdicaret. id est separaret abstra-
 beret et denegaret suum velle vel nolle.

Procurator est Presuppone-
 dum est illud
 quod dicitur instituta mandati. et l. man-
 datum. L. mandati. ubi dicitur quod integra. mor-
 te mandatis expirat mandatum et dicitur res i-
 ntegra usque ad litem contestationem. sed in man-
 dato iurisdictionis res dicitur integra usque ad
 citationem. et extra iudicium dicitur res in te-
 grem antequam mandans fecerit aliqua preparatoria
 vel antequam mandatarium. Casus. Cum enim
 litigaturus contra te. quod occupabas decimas
 mee ecclesie constitui procuratorem. litem contesta-
 ta sum mortuus es tamen pro morte mea sit reuo-
 cata potestas mei procuratoris. et vix sit ne-
 cesse quod prelati tui michi succedens constituat
 nouum procuratorem. Et dicitur quod sic hoc dicitur
 cit. b. reginerij vtriusque iuris doct.

De i integrum restitutio.

Usus est supra de procuratoribus. vix
 quod ecclesia aliqui litigat per procuratorem et ne-
 gligencia procuratoris sui aliqui leditur. i/
 deo occasione a procuratoribus supra ponit
 titulum generalem de in integ. restitutione.

Ab ecclesia. Casus Ecclesia aliqua li-
 tigat per procuratorem
 et stratiacum et procurator ecclesie petijt ter-
 minum ad producendum testes acta litteras et quod
 quod alia munimenta sub pena exclusionis pro-
 curator iste fuit negligens ad producendum su-
 os testes et inuitum. Queritur vix aduersus
 istum lapsu ipse ecclesia habeat reuocamen-
 tum hoc est. vix non obstante isto tpe tractator
 quod fuerat datum ad producendum et alia similia
 ecclesia possit producere suos testes. Dicitur
 sic. Sed queritur ad quantum tempus ec-
 clesia restituatur puta quod forte ecclesia ha-
 buit tres menses et fuit impedita per duos me-
 ses. vix restituatur ad tres menses. Dicitur
 non. sed solum restituatur ad tempus in quo
 fuit lesa. Sed queritur infra quod tempus
 possit petere istam restitutionem. dicitur quod infra
 quadriennium. b. d. r. Colligo aliqua notabilia.
 Primo noto quod ecclesia lesa potest petere restitu-
 tionem ad illud quod fuit lesa. Nota secun-
 do quod causa restitutionis in integrum debet i-
 choari et finire infra quadriennium a tempo-
 re lesionis. et sic officium nobile quod implo-
 ratur ad impetrandam restitutionem in in-
 tegrum non perpetuat per litem contestata. Se-
 cus est de actione. l. finali. L. de prescrip. tri-
 ginta vel quadraginta annorum. et L. quoniam li-
 bellus principi datum litem conte. facit. l. i.
 et ij. Nota quod ecclesia petat restitutionem infra
 quadriennium. licet sit minus quadriennium
 nio. Et sic constituit opinio aliquorum legitima-
 rit dicitur quod solum quod debet restituere infra il-
 lud tempus ad quod fuit lesus. ut si aliquis
 in patria mea inceperit vsucapere meam p-
 biennium. et in primo anno fui absens causa
 rei publice durate illo anno vsu capit vo-
 lo restituere. Dicitur isti quod non possunt restituere
 si infra annum. Nota quod officium rescindens est
 officium nobile quod imploratur ut iudex
 tollat impedimentum quod obstat. pura tol-
 lat vsu captionem vel prescriptioem que impedit
 sublato restitutor ad actum quod habet. et

ista actio dicitur actio rescissoria et ipsam deo intentare post restitutionem infra ipsam que fuit lesus. No. scdm glo: qd ista restitutio intel ligitur de lapsu temporis iudicialis. hoc idem tenet glo. in ca. auditis in an. tunc maior pars do/ ctoz et contrarii et dicitur qd istud ca. loquitur in distincte sine ecclesia sui lesa in iudicio si ne erit.

Explicit primus liber elementiarum. Sequitur secundus De iudicijs.

Primum est de preperatorijs iudicijs et iudicijs. nunc videndum est de iudicijs que per magistratus exercentur et reddunt. que re ponitur rubrica.

Quidum. Presupponendum est qd habet in constitutio ne bonifacij octavi que incipiebat rem non nonam. videlicet qd citandus cita batur in audientia contradictoriaz vel in au la palacij pape et postea affigebatur cedu/ la in valuis id est in portis ecclesie princi/ palis ubi erat papa. et hoc fiebat si p ipm ste terat quominus possit citari vel si ad eum non patebat tutus accessus. Et condita seu facta fuit hec clementia propter opiniones que liqui exponebant presertim. i. maxime. alij exponebant presertim. i. am. Secundo presup/ ponendum est qd a iudice seu audientiatore au dientiarum dat litteras simplices iusticie et non tenentur iudiciorum cum alijs in pal/ latio pape sed exercent in tercio ponitur. cu do versus sanctum michaelem. Casus. In ter ticio et me pendebat lis coram papa et erat articulus qui non poterat expediri nisi ci/ tato ticio. qd erat sententia ferenda vel testes pducendi queritur qualiter sit citandus. Di cit qd scdm constitutionem bonifacij sufficit qd citef in ordinario contradictoriari vel in pallatio pape. dicit tunc non citef in diebus sol/ lemnibus sed citef in extra diebus solennes. Et post affigat citatio in valuis ecclesie princi/ palis ubi est papa cum collegio. tunc illa erat nimis rigorosa pluribus. ideo hic mitigat: qd illa constitutio bonifacij solui habet locum contra eos qui impediunt quominus possint cita/ ri vel quando ad eos tutus non patz acces sus et tunc valet motus dicto videlicet qd citef in palatio pape vel in palatio contradictori/ arum et post affigat cedula in valuis ecclesie princi palis. nisi si papa decerneret ex certa scia eius

citandum ex constitutione bonifacij cuius p/ eum non stat quominus citef vel si ad eum bene sit tutus accessus. et dicat qd ipse vult ut execu tio talis citationis valeat tunc valebit p/ inde ac si eum scia in persona. h. d. b. Colligo vnum notable. Primo qd est citandus personaliter si possit apprehendi alias citandus est ut est de imitatione. s. de elec. in. c. cam. vcz qd ci tatio est affigenda in valuis ecclesie vel alteri loci. ita qd verisimile sit qd executio citationis deveniat ad eius noticiam.

De dispensatione

est controversia et contentio de aliquo beneficio. qd aliquis clericus intendit ius in illo beneficio vel forte est questio de aliquo dig/ nitate vel super aliquo electione postulatione vel provisione. vel de aliquo matrimonio vel super repetitione usurarii vel super illis cau sis in ter. numeratis. queritur vix iudex cog nosces de istis causis debeat procedere sum ordine iudiciarium ad longum. puta qd dicit libellus in scriptis qd lis contestet qd fiant pducciones testium dilaciones. qd includat. qd renunciet vel vix possit procedere sum marie ordie iudiciario non servato. Rundero. po. qd in his causis in ter positis iudex pot p/ cedere sumarie de plano si velit vel etiam pot observare ordiem iudiciarium. h. d. Et dicit qd de his verbis sumarie et de plano ha/ bemus in cle. sepe de ver. sig. que facta sunt ad exponenda ista verba sumarie et de plano. et dicit dispensatio. i. da nosa. Ordia sic. Nos clerics cupientes restringere i casibus scriptis scz in textu dispensatio pro gatione. idam nosa plogatone litium qua interdum et aliquo ties experientia causarum scz sic plogatarum docet puenire ex observatoe subtili iudici arij ordie. Et sic colligo notable qd quicqz subtilitas repbat. ut in glo.

De foro competentis.

Primum est super de iudicijs vcz qd conueni in iudicio quicqz excipiunt de incompetencia fori. Et dubitaret aliquis quid esset fori competentis.

Quamuis. Presupponendum est illud qd dicit in. c. epm. ix. q. ij. et in duobus. c. sequentibus et illud habet. vij. q. i. c. placuit et in duobus. e. se. et illud qd dicitur in l. extra territorium. ff. de iuris

dictione oim iudicium videlicet q̄ iudex q̄
 habet territorii limitati p̄t sedere in qua
 cunq̄ p̄te sui territorij. debet tamē fuare li
 mites maiorz suoz. hoc est debet sedere v/
 bi sui maiores p̄suerit sedere. extra ter/
 ritorij est p̄uatus iurisdictione nisi inter
 subditos volētes z iudice illi^o territorij cō/
 sentiente. Et tūc fit pro gatio de loco ad lo
 cū. **Casus.** Aliq̄s dñs seclāris p̄uadur
 comes. baro. miles cōcepit odiū p̄tra ep̄m
 niuernensem. vt vidim^o a ip̄ibus retroact̄
 z illū expulit a suo ep̄atu. ita q̄ nō auderet
 intrare ep̄am. etiā istud extitit practicū
 in ep̄o engolimensi modo querit vtrūz iste
 ep̄s possit exercere iurisdictionē in diocesi
 in qua est vt exulet expulsius a sua cōtra ex
 pulsores. i. p̄tra illos q̄ illū expulerūt. Item
 cōtra fauores z cōsiliarios ip̄ius comitis
 ducis vel baronis expellentis ipsum ep̄m
Respondet ro. pon. q̄ sic. dūmodo petat li
 centiā ep̄o i cui^o diocesi est et q̄uis etiā licē
 tiā n̄ obnuenerit ab eo poterit suā iurisdic
 tionem exercere. Sed vtrū possit exercere iu
 risdictionem suā inter suos subditos. quia
 dicim^o q̄ potest exercere in diocesi alterius
 petita licentiā a diocesano q̄uis nō obiecta
 p̄ fauores expulsores z p̄siliarios. q̄re dñ
 bitatur an possit inter subditos. Et distin
 guit roma. pon. aut ep̄ns expulsus p̄t ex
 ercere suā iurisdictionē p̄ alij. z tunc non
 potest exercere in aliena diocesi inter subdi
 tos inuitos. sed debet deputare officialem.
Si vero non possit exercere p̄ se nec palij
 q̄ iste dñs p̄alis hoc non p̄mittit nec pati
 tur. tunc petita licentiā non obiecta ei ep̄o
 in cui^o diocesi est p̄t int̄ subditos inuitos
 suā iurisdictionē exercere dñt tñ eos subdi
 tos qui non sunt de fauorib^o cōsiliarijs n̄
 cōuenit ad locū distans a sua p̄pria diocesi
 vltra duas dietas. **Sz q̄d isti ep̄i expulsi**
 dicūt q̄ non auderēt cōuenire v̄l citari. vt
 iurisdictionē suam exerceāt cōtra istos fau
 tores cōsiliarios v̄l expulsores. nec ad do
 mū nec ad ecclesiam cathedralem q̄ ip̄i sunt
 ita maligni z potētes q̄ nullus audet eis
 facere q̄q̄ q̄d ip̄is displiceat. Item si ip̄i
 ep̄i expulsi dicūt q̄ non possunt exercere su
 am iurisdictionē in sua diocesi nec per se
 nec per alios an ip̄is simpliciter sit credē
 dum z an nulla requiratur probatio v̄l sal

tem nūqd̄ tenebunt iurare sic esse vt di
 cunt. **Respon. roma. pon. q̄** ip̄e vult stare
 sup̄ his assertionibus eorūdem ep̄oz simp
 pliciter. tamē roma. pon. inuigil̄ ip̄is ep̄is
 sub pena quā expecaabunt a dñi iudice
 hoc est a deo ne circa p̄missa asserant aliqd̄
 dolose z cōtra cōscientiam. h. d. h. 2. Et vt
 bene ad longū ponatis casum accipias di
 nissionē glose z procedatis p̄ partes z sic n̄
 bil obmitteris. **Colligo aliqua notabilia**
Primo q̄ ep̄s non p̄t iurisdictionē suam
 exercere extra suaz diocesim nisi cognosce
 ret inter volētes z haberet licentiā ab ep̄o
 illius dioecesis siue illius territorij. z d̄ hac
 licentiā debz fieri mentio in p̄cessibus. pu
 ta sic dicendo. solo tibi accommodato. **Ro.**
 scdo casum quo iudex p̄t exercere iurisdic
 tionē extra territorij in inter subditos inui
 tos dūmodo petierit licentiā licz non obri
 nuert. **Nota q̄ si ep̄ns expellatur iniurio**
 se a sua diocesi. tūc in p̄sona ip̄ius fit iniu
 ria sine ecclie z eā potest vindicare. Et sic e
 piscop^o p̄t esse iudex in causa sine ecclie. **Ro**
 ta ordinē obseruandū in citando expulso
 res fauores z cōsiliarios. quia si possint
 cōmōde apprehendi dñt citari p̄sonaliter.
 si p̄o nō possint cōmōde apprehendi debēt
 citari ad suū domiciliū. Si non possint ci
 tati ad domiciliū tunc dñt citari in valnis
 sine ecclie parochialis v̄l ecclie cathedral.
 alias si non possint citari in valnis sine ec
 clestie parochialis v̄l cathedralis debent
 citari in p̄pin quis locis q̄d ē bñ notandū.
Nota dictionē q̄uis. i. q̄q̄ videlicet. tñ cō
 functionē aduersatiua z accūit penultimam
Nota dictionē canonib^o. canon. canonis
 m. i. grecolatine dicit̄ regula cōsuetudo q̄
 probata siue institutio. iij. di. canon. Et in
 vna significatione est id quod in cōsilio ge
 nerali v̄l p̄ronciali statuit. z sic accipiunt
 de constitutionibus ca. canonum statuta.
In alia significatione videt̄ esse id q̄d ab
 emphiteota de re emphyteotica soluit z sic vi
 detur sumi ab a30. in summa. L. d̄ iure em
 phi. ver. ex hoc ante contractū. etiā dicit̄ il
 lud quod sumitur pro pedagio v̄l vectiga.
 li. ff. de publicanis z vectigalibus. v̄l canō
 largicionaliū tituloz est summa tributū et
 prestatur de regulari prestationē a p̄ron
 cialibus fisco. Et dicitur tituli qui ex spect

alibus titulis. i. litteris breuibus canale
 gunt vt. *L. de iure fisci. l. penul.* Canō frum
 mentarins v. bis rome est certus unuer
 mensuratiū frumenti singulis annis meta
 batur rome. *l. i. z. ij. de canone frumētario*
v. bis rome. l. i. z. i. qd̄ erat etiā de oleo. et
para hoc non licebat alicui beneficiū vl̄ in
dulgentiā aut priuilegiū impetrare z impe
traui non valuit vt ibidem dicit̄. Inde ve
nit canonicaz est ins qd̄ prouenit ex electō
ne vl̄ receptione in fratrem vl̄ est ius p̄cipi
endi fructū prebende siue redditus ca. rela
tū de preben. Canonica monicio est qm̄ in
teruenit citatio cū trib⁹ monicionibus vl̄
vna pemptoria tres continēs de qua in. c.
cōsuetudinē de sententia excoicationis. li.
vi. No. interdictū. i. p̄hibitiū de interdicto
xi. tū quasi interim dicere vl̄ interim dictū
scz q̄ interim annūciat a iudice non q̄ ppe
tuo maneat quasi q̄d̄m dictū et statutiū est
ā iudice. Et nota hic qm̄ in generali interdi
cto dñi ista conferri ab ecclia scz baptisimul
puuloz penitentie morientū pōt etiā ep̄s
puulos baptisatos cōfirmare. Item semel
in mense vl̄ septimana p̄p̄m interdictū ex
coicationem ad eccliam aliquā cōuocare z ei p̄
dicare. Itēz pōt encarcistia in mortere pe
nitentib⁹ dari. vñ decretalis noua p̄mitti
mus eccliaz ministris semel in ebdomada
tpe interdicti nō pulsatis cāpanis voce sb
missa. i. bassa z suppressa ianuis claus̄ z sir
matis excoicatis z interdictis exclusis mis
faz solētia celebrare cā officiendi corp⁹ dñi
qd̄ decedentibus in penitētia non deuoga
tur. Item p̄mittit̄ q̄ clerici decedētes q̄ pe
ne seruauerūt interdictū in cimiterio ecclē
siue cāpanoz pulsatione cessantib⁹ solēti
taibus oibus cū silentio tumulant̄. Itēz
cōcedit̄ q̄ in cōuentualib⁹ eccl̄is bini z bi
ni vl̄ siml̄ tres horas canōicas valeāt z po
sint legere porins q̄ cātare ianuis clausis
interdictis z excoicatis exclusis z expulsis
voce ita demissa z suppressa siue bassa. q̄ ex
terius nō possint audiri. i. q̄ existētes extra
ecclēsiā illos dicentes horas nō possint
audire. Et sic patet q̄ interdicti z mltō for
tius excoicati non p̄nt auscultare horas ca
nonicas. Item peregrinis accipientibus
signū crucis ob reuerentiā crucifixi nō ē pe
nitentia denegāda: q̄ etiā alijs peregrinis

potest in misericorditer indulgeri. Item no
 ta q̄ extrema vncio hoc est vltimū sacram
 tum non debz dari alicui laico vl̄ clerico vl̄
 etiā religioso in loco generali interdico sup
 posito nisi sup hoc habeat priuilegiū speci
 ale. Et nota q̄ olim interdictus aliud erat:
 nam erat quedam forma a z sollēnis cōcep
 tio verborū quib⁹ p̄ior aliq̄d fieri iubebat
 vl̄ p̄hibebat qd̄ tūc maxie faciebat cum de
 possessione vl̄ q̄i pos. inter alijs p̄iendeba
 tur vt instituta de interdictis circa p̄ncipi
 um. z ff. eo. Et pla sunt interdicta. vñ est
 interdictū d̄ aqua quotidiana z estua. z da
 tur habenti ius aque q̄tidiane. vel etiā es
 sine ducende ad predia sua cū alijs duces
 re p̄hibet. vt. ff. de interdictis. l. i. in princi
 pio. Itēz est interdū de aqua de castello du
 cenda z dat habenti ius ducendi aquā d̄ cā
 nali vel castello ad irrigandū. Item est iter
 dictū de arborib⁹ cedendis. z datur p̄ hos
 qui hñt arbores quaz folia p̄dēt sup edifi
 cia vicinorū vel agz ita q̄ eis damūū infe
 rāt z p̄hilit̄ eis q̄ h̄mōi arbores succindāt
 et ligna tollant. et eas arbores deglobent
 a terra vsq̄ ad q̄ndecim pedes. Itēz est si p
 radiceo minatur piculum vt. l. i. *L. d̄ inter*
dictis Et hoc interdictū est prohibitoriz
 Item est interdictū de cloacis priuatis re
 sciendis z reparandis. Si volēs q̄nis su
 am cloacam i. laurinas priuata vl̄ etiā pu
 blicam. vl̄ fistulas. vel mea p̄sen conductis
 reficere z reparare vel purgare vel etiam de
 nouo facere ab aliop̄hibet. tūc prouisum
 est et de interdicto de cloacis qd̄ est inmerdi
 ctum publice deputatum. Et priuati de p
 uatis cloacis z est prohibitoriz Etia ē aliō
 restitutoriz scz qd̄ dat̄ tra iniūcientē z p̄ij
 ciētes in cloacā meā. l. publicā. l. imissuzi
 cloacā ipedit vl̄ quo iubeat auferri. i. remo
 neri qd̄ imissum. i. deiectum est. vt. ff. de clo
 acis. l. i. §. i. z. §. deinde. z. §. cloace. l. si. de i
 terdictis. Itē est interdictū de aqua pluui
 ali arcenda vl̄ de aqua pluuiā. Si factis o
 p̄ns aliq̄d infundo tmo p̄pter qd̄ aqua plu
 uialis potest nocere fūd vicini tū datur
 contra te actio pluuię arcende per quā iu
 is expensis opus teneris distmere. z dam
 num contingēs emendare. si vero posside
 as opus ab alio factum. teneris patientiā
 prestare vt id opus quod nocz destruat
 x

*plā p̄ p̄
 dnta*

argumento. l. i. z. ij. §. ij. ff. de i. si tertius co-
 lonus. §. celsus scribit. versiculo si quidez
 alius. ff. de interdicitis r. spe. id idem. Item
 est interdicitū d' fonte quod datur ei qui du-
 cit aquam de fonte hoc anno nec vi nec clā
 nec precario de alterius fonte vel lacu. pu-
 teo piscina. fossa. stagno. vt. ff. de interdicitis
 .l. i. in principio. Item est interdicitū frau-
 datorum quo tutoris creditor teneur pu-
 pillo. vt si cum cōsilio fraudis participasse
 constabit vt fraudaretur. vt. ff. de solutio.
 .l. pupilli. circapincipiū. Hoc interdicio
 tenetur qui fraudē participando emit a cre-
 ditore qui non sit soluedo. melius forte di-
 ceretur a debitorē. Itē est interdicitū de glā
 de legenda. i. colligendo vt alios fructus. Et
 datur ei cuius glans vl fructus in funduz
 alienū occiderit vt singlo tercio die liceat le-
 gere. i. colligere et exportare. Et glādis ns
 mine omnes fructus contineat vt. l. vnica
 ff. de interdicitis. Item est interdicitū de tri-
 nere actuz; priuato restituēdo p'hibitorū
 ad tuēdas. i. defēdēdas tñmō rusticas sui
 tutorē z datur cōtra prohibētes aliquē vti
 seruitute sua. vt. ff. e. ti. l. i. §. i. Et datur cō-
 fessoria contra negantes seruitutes. vt. l. si
 forte. §. sciendū. ff. si seruitus vendicetur.
 Et etiam datur aduersus eū qui aliū in iu-
 ste p'hibet sua vti seruitute. nam tūc etiā
 dicitur confessoria vt dicto. §. sciendū. l. §.
 allegata. Item est interdicitū de libero ho-
 mine exhibendo. i. ostendendo. Et cōpetit
 vnicuiq; de p'p'o ad petendū in publicū ho-
 minē liberū cōtra z aduersus eū qui liberū
 hoīem in iustā captū dolo malo detinet in s-
 uitate. Item est interdicitū de liberis exhi-
 bēdis seu deducēdis. Et datur patribus
 vl parētibz p'ra eos qui liberos suos vl
 nepotes in p'ate eorum existentes sine co-
 rū voluntate detinet. vii. l. i. ff. e. ti. d' interdī-
 ctis aut prioz queue in potestate licti tūc ē
 si is ea ve apud te est dolo vt tus factuz ēq;
 minus apud me patrē esset ita cū eaz ve ex-
 hibēas. Item est interdicituz de migrands
 quod datur inquilino. i. cōductorū qui do-
 mos p'ducit vt ipelbere cū rebus suis pos-
 sit de habitatione migrare. si tamen locato-
 ri satisfaciatur z de p'fione totius temporis.
 vt. ff. eo. l. i. §. si p'fio. Domini in ciplura
 alia interdica habetis que vobis scribaz

infra in ea. eos qui d' sepulchris sub verbo
 interdicitū. nam habetis interdicitū de mor-
 tuo inferendo. Item interdicitū momen-
 tanee possessionis. Item interdicitū ne qd
 in loco sacro fiat. Item interdicitū ne quid
 fiat in loco publico v'lrinere. Item intery-
 dicitū ne quid fiat in mari vl flumine publi-
 co Item interdicitū ne quid fiat in flumine
 publico vt aliter fluat q' prioritate fluxit.
 Item interdicitum de noui opis nuncia.
 Item interdicitum d' loco publico fruendo
 Item interdicitū de precario. Item interdī-
 ctum q' vi aut clam. Item interdicitū quo-
 rū bonoz. Item interdicitū quoz lagatoz.
 Item interdicitum de riuis. Item interdī-
 ctum saluianū. Item interdicitū de sepul-
 chro edificando. Item inier dicitū de tabu-
 lis exhibēdis. Item interdicitum de ripa
 munienda. Item interdicitū vt in flumine
 publico nauigare liceat. Item interdicituz
 vnde. vi. Item interdicitū de vi z vi arma-
 ta. Item interdicitū vti possideis. Itē inf-
 dicitum vtrobi. Item interdicitū de vxore
 deducenda marito. Et sic habetis. xxxv.
 vel. xxxvi. interdica quare ite ad caplm eos
 qui de sepulchris.

De causa possessionis

et proprietaria.

¶ Vltimū est supra de iudicijs z foro com-
 petenti. vcrū quia aliqua causa in tentatur
 super proprietate rei deducte in iudicio. q's
 dam super possessione ipsius rei. dubitaret
 aliquis quid sit causa proprietatis z quid
 causa possessionis. ideo ad nos informans
 dū annectit rubricā de cā possessio. z p'p'ic.

Causa. Presuppsmen dū est pri-
 o appellatū infra d' appellatō. z. ij. q. vi.
 ad finem et. l. eos. L. de appellatio. videli-
 cet q' ad officiū iudicis appellatiois spe-
 ctat cognoscere an bene vl male fuerit ap-
 pellatū. sed de alio articulo appellatiois
 non debz se intrinere Simile d' in. e.
 ro. de foro cōpetenti. in. vi. Secundo p'p'e
 supponitur pro ratione decidendi ad textū
 q' licet de iure ciuili non possit adiri im pe-
 rator in prima instātia obmissis medijs tñ
 de iure canonico licitū est adire papam
 obmissis medijs etiam in prima instātia

quasi papa est ordinarius totius orbis
 & concurrat cum omnibus alijs. ideo in electio-
 ne actoris est coram quo velit defensores si
 ue rem conuenire vel coram episcopo hoc est co-
 ram iudice ordinario vel coram papa. qui pa-
 pa dicitur ordinarius ordinarioz. **Casus**
Tu z ego litigamus coram officiali p[ro]u-
 uenit. super aliquo beneficio qui officialis p[ro]-
 te culi sententiam a qua appellasti immedi-
 ate ad papam. iam poteras si uoluisses ap-
 pellare ad archiepiscopum burdegalensem quod
 non fecisti. Inuimasti & notificasti appella-
 tionem & comparuimus ambo coram papa.
 vi. uolumus q[uod] dimissa causa appellationis
 ipse papa cognosceret de causa principali. q[uod]
 ritur utru[m] possit istud fieri & uidetur prima
 facie q[uod] non. vi. dicitur est in prima presump-
 sitione. iamen roma. pontifex dicit q[uod] pote-
 rit cognoscere de principali obmisso. i. di-
 misso articulo appellationis. cum ipse papa
 sit generalis ordinarius & concurrat cum omni-
 bus ordinarijs. Sicut etiam dicitur legat[us]
 pape obmisso articulo appellationis potest
 cognoscere de principali causa. ca. i. de offi.
 legati in antiq[ua]. Sed ponamus sanctissime
 pater quod aliquis fuit spoliatus re aliquar[um] mo-
 dit conuersam sup[er] articulo proprietatis i
 quo processum exiit usq[ue] ad conclusionem
 & renunciationem cause. Ego actor qui fuispo-
 liatus anteq[uam] fuerit renuncians & conclusum
 in causa uolo suspendere causam proprietatis
 & uenire ad possessionem an possim. Dicitur
 sic. & hoc in odium spoliatis. h. d. h. 2. **Col-**
ligo aliqua uotabilia. Et primo q[uod] si non d[omi]-
 n[us] appellare ad papam obmisso medio nisi ob-
 uer formam. c. i. de appellationibus in vi. No-
 scdo q[uod] quis etiam in prima instantia pot[est]
 litigare coram papa obmisso medio. s[ed] hoc for-
 te non haberet locum in regno francie pro-
 pter pragmaticam sanctionem que uult q[uod] cau-
 se primo agitentur coram ordinarijs nisi de-
 legarent a papa aliquibus iudicibus regni fran-
 cie. No. tertio q[uod] si spoliatus intentauit pe-
 titorium infra conclusionem & renunciationem
 .i. anteq[uam] fuerit conclusus & renuncians in ca-
 potest suspendere & dimittere petitorium & ue-
 nire ad possessorem. Et est ratio. quia pro-
 bationes sunt faciliores in possessorio q[uam] in
 petitorio. quia in possessorio sufficit proba-
 re possessionem & spoliationem. in petitorio

vero requiritur probatio dominij que pro-
 batio est valde difficilis. ideo consilij lex
 qui petitoria. ff. de re uendicatione. q[uod] quis
 petitor agat possessorio q[uam] petitorio. Sed in
 ut hic dicitur & in. c. pastoralis co. ti. in an.
 aliquis potest primo intentare petitorium
 deinde uenire ad possessorem. Sed queri-
 tur non uene dimittere petitorium & uenies
 ad possessorem uenit condonandus in expen-
 sis. Dicit glo. q[uod] no[n]. quia nihil preiudicat
 aduersario cum poterit postea uenire ad pe-
 titorium i eos statu in quo prius remansit. Et
 hoc debet facere ante conclusionem cause vi-
 delicet q[uod] pot[est] suspendere petitorium & uenire
 ad possessorem. secus post conclusionem. An
 concludere & renunciare in causa est quan-
 do p[ro]ces nihil amplius uolunt allegare nec
 producere & iudex dicit postq[uam] nihil ali-
 ud uultis allegare nec p[ro]ducere ego habeo
 pro concluso & renunciato.

De dolo & contumacia.

Quod sum est sup[er] de causa possessionis & p[ro]-
 prietatis & quia aliquando in causa posses-
 sionis & proprietatis. dolo & contumacia ratione
 contumacie. quare posset aliquis dubitare
 de effectu illius doli vel contumacie. ideo po-
 nit clemens de dolo & contumacia rub.

Siante Presupponendum est q[uod]
 coniamar in non uenit/
 do non pot[est] appellare. & hoc in odium
 sue contumacie. puta si fuit citatus ut ueni-
 ret coram iudice ad audiendum sententiam & non
 uenit & sic fuit contumax. talis non potest
 appellare. ij. q. vi. §. sunt quoz in principio
 xliij. q. iij. c. de illicita. **L**. de iudicijs. l. pro-
 perandū. §. cū autē. & quoz appellationes non
 recipiunt. c. i. r. l. cū autē. **L**. de iudicijs. **S**e-
 cūdo presupponendum est q[uod] iudex non tene-
 tur deferre appellationi friuole interiecte ab
 interlocutoria & potest dare ap[er]tos refutato-
 rios & p[ro]cedere ad ulterioza & citare partē ap-
 pellantem si uelit uel si nolit non requiritur q[uod]
 citet. ut in. c. eum qui eodē. in. vi. q. frustra
 citaretur. **Casus**. Ego conueni tecorā co-
 petenti iudice & processum suū usq[ue] ad pro-
 ductiones testium hinc inde saltem pro par-
 te mea feci probationes productiones & p[ro]-
 bavi meam intentionem. tu reus proposu-
 isti tuas defensiones & admissas. i. recepi?

ad illas probandas eū velleo producere alios
 quos testes ego actor dixi illos non esse
 recipientes. iudex interloquendo pronun-
 ciavit illos non debere recipi. tu reus ab
 illa sententia interlocutoria appellasti. in-
 dex vidit q̄ tua appellatio erat frivola. for-
 te quia inserta in instrumento appellato-
 rio erant falsa et sic non detulit. t. aliquem
 honorem non fecit tne appellationi ob re-
 uerentiam iudicis superioris ad quē appel-
 labas sed dedit tibi apostolos refutatos et
 citavit te ad procedendū ad ulterioza cau-
 se vel te non citavit. tunc adveniente die as-
 gnationis iudex procedit ad expeditionem
 cause tandem tulit sententiā diffinitivam
 contra te post ea puenit ad noticiam tuam
 q̄ sententia fuit lata cōtra te. voluisti appel-
 lare. queritur utrū possis. Dicit q̄ si mani-
 feste cōstaret q̄ appellatio prima interiecta
 ab interlocutoria esset manifeste frivola. pu-
 ta quia nullā causam gravaminis expōse-
 rat in sua appellatione. v̄ forte bene expōse-
 cām. sed illa causa erat notorie falsa v̄ for-
 te expōsit causam verā sed nō erat ratiōabi-
 lis. certe illo modo scōa appellatio ad diffi-
 nitivam nō est admittenda et ea non obsta-
 te iudex a quo debet crequi suaz sniam dif-
 finitivam. b. d. b. r. Nota q̄ appellās ante
 sniam diffinitivā a iudice et recedēs. etiam
 si eo citato p̄tra euz ferat diffinitivā snia p̄t
 a dicta sententia appellare infra tēpus obi-
 tum. nisi eius prima appellatio esset frivola
 manifesta. q̄ si prima appellatio interpo-
 sita in interlocutoria eēt frivola tūc ipse nō
 posset ā plius appellare ea diffinitivā. et istud
 notabile p̄tinet medelā totius ca. Nota q̄
 di iure canonico quis potest appellare a sen-
 tentia interlocutoria et a quocūq̄ gravami-
 ne. Secus est de iure civili. nisi esset tale ḡ-
 nomen q̄ non posset reparari in diffinitivā.
 quia non si posset reparari in diffinitivā.
 etiam de iure civili ab interlocutoria pos-
 set appellari. l. ante diffinitivē tēpus. l. q̄/
 rum appellatione nō recipiunt. r. l. h. l. d.
 ep̄alia audientia. Nota q̄ q̄ appellatur ab
 interlocutoria iudex pōt dare ap̄los refuta-
 torios et non obstante appellatione ipse pōt
 procedere ad ulterioza posito q̄ causa appel-
 lationis sit ratiōabil. c. etiam qui eodē in-
 vi. nisi post cognitionem appellatōis dicat

bene appellatū. quia tunc reuocatur qd̄ ge-
 stam est pendente a p̄latione. Secus in
 diffinitivā. quia ibi pendente appellatione
 iudex non potest procedere nec debet. No-
 q̄ si is qui appellavit ante sententiā appel-
 let iterum a sententiā diffinitivā p̄tra sela-
 ta p̄pter hoc nō renūciat appellationi p̄us
 interposite vt in glo. sup verbo appellare.
 Nota ex magna glosa in p̄cipio quatuor
 modos p̄ quos quilibet appellatō ab inter-
 locutoria dicit manifeste frivola et quilibz
 illoz modo p̄ excludit a facultate denuo ap-
 pellandi videatis dñm panoz. in cle. ista.
 q̄ bene elucidat istā magnā glo. Nota rex.
 ibi diffinitivā sententiā. Et noto primoz
 sententiā in genere scōm Hugo. est iudici-
 um vel litis decisio v̄ firma et indubitata se-
 cura et firma responsio vel aduersio vel
 sensus sine intellectu et dicit a sententiā. Itē
 sententiā quidem color rebus oribus dicitur
 sed brevis oratio aliquid moralitatis gene-
 raliter cōprehēdēs vt obsequiū amicos ve-
 ritas odii parit. inde sententiosus sa. sum-
 id est plenus sententijs. Itē scōm ysidoruz
 snia est determinata acceptio alterius p̄tis
 cōtradictōis. Snia scōm azone in summa
 l. quomodo et q̄ iudex sententiaz p̄ferre
 debeat. q̄ potest dici cuiuscūq̄ orationis si-
 gnificatio. q̄z ponit p̄ opinioe magistro
 rii q̄z dicit q̄cquid alicui de re aliqua pla-
 cet. q̄z est deportatio q̄z excoicatio vel
 interdictū sed improprie q̄z excoicatio vel
 interdictū potius punit q̄ finem sententiā
 imponit. ideo potius pōt pena dici q̄ sen-
 tentia vel diffinitio. q̄z sententiā dicitur
 q̄ dēūq̄ iudicātis preceptū nō nature nō
 iuri nō bonis moribus cōtrariū. Et scōm
 hāc significationē distinguit. q̄ sententiā
 rii alia est diffinitivā. alia interlocutoria. a-
 lia cōuentioalis alia que dicit preceptuz
 alia mulcta. alia dispensatiōis. Sententiā
 diffinitivā est diffinitio iudicialis p̄trouer-
 sie finem imponens ex pronunciatione iu-
 dicis damnationē. i. cōdēnationē v̄ abso-
 lutionē cōtinēs. et hec sententiā diffinit p̄-
 cipalem questionē vt quādo auditijs v̄ trius
 q̄ p̄tis allegationibus cā terminat et finis
 p̄ncipali negotio imponitur quā semel se-
 latam iudex reuocare non potest. Sententiā
 interlocutoria est sententiā semiplena q̄

profertur inter principium et finem cause non sup principali sed sup emergentibus et inci dentibus questionibus. puta sup libello offerendo vel concipiendo vel danda dilacione aut deneganda et sup testibus recipiendis vel non et similibus principali causa dura te vt quando iudex non residens pro tribuna li. i. in tribunali in terloquendo inter par tes sine solennitate scrip rure aliqd pnuat de plano vel sup aliquo incidenti vel emerge ti extra primu intentu principale. et hac sen tentiaz potest iudex reuocare siue ipse sit or dinarius: siue sit delegatus. siue sit arbiter Hoc debet tamen fieri cu cause cognicione et iudice concedente non pcedere. iij. q. iij. §. fm gofre. sententia conuentionalis est amicable lis copositio. vt qm iudex conuenit aliquet comoueret ne faciat contra conuentione. sen tentia p errorem lata a qua non est appellatū reuocatur si error pbabilis postea detega tur vt in. c. fraternitatis. de frigidis et male faciatis sufficiat p nūc. vide glo. i. ca. ad co pscendas. in verbo diffinitiu. Ro. rex. Lap pellando. Appello appellas are. a. p. i. ad ali um iudicem vocare vel alterius iudicis au dientia postulare. et vt. d. ber. in li. de pside ratione. appellasse inique iniquū est. in ique et impune iniquaz appellacionū fomes In tū alio ois appellatio ad que iustitie inopia n coegit appellare non vt gues s3 si gneris li cet. s3 appellare vñ appellatōe iterictra de bes apostolos petere a iudice a quo appella las. vñ apli in iure dicunt licere date appel lanti in quib⁹ couinent allegatōes et qualif in causa processum sit. Item ap loz alij sū t conuentionales s3 qñ pars admittit appel lationē. siue in iudicio inde refrante siue tacite vel extra iudiciū vt extra de appel. c. sepe et c. oblate. Alij sunt apli testimoniales testificantes de appellatōe facta. Alij sunt dimissorij per quos apparet q iudex detu lit appellatōni. Alij sunt apli refutatorij. p quos apparet q iudex nō detulit appellati onē. Alij sunt reuerentia supioris appellati onē defertur vt in. c. i. de appellatōibus vt in libro. vi. in glo.

¶ At lite pendēte nil in nouetur.

¶ Alium est sup de conuincacia qz p ea fit missio in possessione qñqz ex primo decreto qñqz ex secūdo et sic fit nouatio et aliqd inno uatur Et dubitaret aliqs vtrū lite penden te aliquid debeat inuouari vel vtrū omnia de beant manere in eodem statu in quo sunt li te pendente. ideo annectit. i. adiungit hic rubri. vt lite penden.

¶ Si duobus. Presupponendum est illud q habet in. c. ij. de prebendis li. vi. vi delictet q licet generaliter collatō bñficioz spectet ad papam ratioe plenitudinis pote statis tamen specialiter et priuatiue collatio bñficioz vacantiu in curia romana ad ip sum papam spectat: ita q nullus alius illa bñficia potest conferre sine ipsius mādato speciali. Alia vero bñficia vacatia extra cu riam romanā ordinarij possunt conferre et concurrunt cum papa accumulatiue et possūt puenire papa nisi papa inhibuiss3 ne ipsi haberent conferre. Casus. Duo litigabāt corā papa i curia romana sup aliq bñficio quod beneficiū quilibet dicebat ad se perti nere isti litigantes sunt mortui in curia romana querit ad quem spectat collatio bñficioz. Dicit roma. pon. clemens q ad soluz papā spectat collatio nisi ius illius bñficioz neutri cōperisset. quia si nullus eoz litigā rium haberet ius in beneficio. sed aliquis tertius habebat ius tunc papa illud bene ficiū cōferre non debet cu non vacet. Sed quid si vnus est mortuus in curia alio mortuus est extra curiā. Queritur ad quem spec tat collatio. Distinguit clemens an possi dens beneficiū mortuus est in curia. et alio nō possidēs mortuus est extra curiā tūc collatō beneficij pnet ad solū papam priuatiue si aut possessor mortuus est extra curiā tūc col latio pnet ad ordinariuz loci in quo est beneficiū. qui ordinarius p̄t puenire pa pā. Sed quid iuris si neuter possidat v nus mortuus est in curia alius mortuus est extra. Dicit clemens q collatio spectat ad papam ratioe sue potestatis et ideo si ambo possidisset fm glo. S3 quid si vn⁹ mortuus altero supstite. i. viuente. dicit q non est cō ferend donec lis fuerit finita contra supstite et tunc euentus dmostrabit ad quem spectat collatō. qz si dicat beneficiuz spectare ad d

functi. tunc considerandum an defunctus sit mortuus in curia romano quo casu collatio beneficii spectat ad papam. aut mortuus est extra curiam tunc collatio spectat ad ordinarium. Sed queritur nunquam loco defuncti poterit ordinarius alium subrogare. Dicit clemens quod sic. sed queritur an per istas clementi. papa idem intelligat in personaribus in dignitatibus et alijs beneficijs in quibus ratione sue potestatis hys plenam et meram dispositionem ita quod si is qui mortuus est extra curiam habebat personatum vel dignitatem in controuersia cum aliquo an ordinarius possit personatum vel dignitatem conferre sicut diximus de simplicibus beneficijs. Dicit clemens quod per istam clementinam non imedit de rogare principio cap. scđi de pben. li. vi. sed ista clementina fuit specialiter facta ad decidendum dubium quod fuit quod mortuus in curia alius aut mortuus extra curiam. b. d. b. r. Lo. li. go. l. qua notabilia. et primo quod si beneficia tus mortuus in curia romana. tunc collatio ipsius spectat ad solam papam priuatiue. ita quod nullus alius potest conferre illud beneficium nisi ipse papa et sic collatio ad ipsum papam spectat priuatiue. quod priuatiue omnes ordinarios. Nota quod ista clementina venit declaratiue siue ad declarationem. c. ij. de pben. li. vi.

Cum lite. Lite pendente nihil est in nouandum. Et quo ad hoc litē dicimus pēdere per quod a iudice cōpetenti citatio emanauit. et ad pretem peruenit. Et caplm istud venit declaratiue ad titulum uidelicet quando dicitur litis pendencia. Et dicitur quo reus reus est citatus. et libellus est oblatus. quia in eo fuit inserta petitio actoris. vel aliquid equiuales tunc lis dicitur pēdere. Sed queritur. Iudex decreuit aliquē forte citandū. quod audiens quod iussus erat citari se absentauit et per eum stetit quominus citaretur. Queritur si nūc ius iuris ad domū et illum non reperierit sed dimisit citationē ad domū vel eum citauit in persona vxoris. Queritur an per hoc lis dicatur pendere. Et respondetur sic. b. d. Nota quod competens iudex seu ydoneus dicitur qui habet in causa iurisdictionē cōter exercitio. dato quod illa iurisdictione possit exceptioz elidi. siue exceptio contingat iurisdictione. siue contingat personaz valetem utroque casu processus si non exerciatur merito an exceptionē dicitur cōpetens.

seu idoneus. Et nota. glo. i. cle. nostra singlari ter quod si facere ad multa eum sepe fiat mentio dei iudice cōpetenti. No. quod quod ad perpetuandam iurisdictionē sufficiat citationē emanasse a iudice licet non puenerit ad partē tamen quod ad inducendā litis pendentiā oportet quod puenerit citatio ad partē ut gl. in ver. et ad partē tamen dicitur. si factum est per partē quominus citatione puenerit ad eum tunc non impeditur litis pendencia. No. cōsiliū glo. vlti. ad inducendā litis pendentiā inserat in citatione copia libelli. ut per citata possit plene instrui sup quibus sit in iudicio cōuenienda.

De sequestratione possessionis et fructuum.

Quisum est. an et quomodo nouatio potest fieri dubitari posset an possit fieri sequestratio rei litigiose possessionis et fructuum.

Ad compescendas. Casus. Tu et ego litigabamus in curia romana coram aliquo auditore super beneficio in petitorio vel in possessorio processum inter nos extitit quod auditor tulit sententiā diffinitiuā pro possessore quod adhuc triennio non possederas appellauisti pendente appellatione ne peto ut beneficium preciosius sequestraretur una cum fructibus percipiendis. queritur utrum debeat fieri sequestratio. dicitur cle. quod sic. etiam si opponatur de nullitate sententię ipsius auditoris. et dicatur quod sententia auditoris lata pro possessore non valet. tamen non obstante iudex ordinarius poterit sequestrare dictum beneficium. Sed queritur per quem fiet sequestratio. dicitur quod per iudicem et sequestrer exercebit ea quod pertinet ad beneficium. Item redditus non auertentur in utilitatem ipsius sequestrati sed imputabuntur beneficio et residuum refluat et restituere illi quod habet victoriam. Sed quod iuris si aliquis impedit sequestrari vel fructus sequestratos occupat vix iste impediens vel occupans incidat in aliquam penam. Clemens distinguit. aut ille qui impedit est vnus delinctoribus aut non. sed alius si secundo modo incurrit penam excoicationis. quod ipso secundo quod impedit vel occupat fructus ipse est excoicatus nec venit absoluedus nisi omnia restituerit in manibus sequestrati. Prius casu etiam incurrit sententiā excoicationis vel trauditus quod hys vel quod sibi oportebat in beneficio. Et bec clementina seu postscriptio hys locis

in litibus pendentibus 7 non solū in futu-
ris. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia . et
primosi super bñficio cōtra ipsius posses-
sorem qui triennio non possedit in petito-
torio vel posse. Iorio vna diffinitiva fertur
in curia etiā si nulla fore dicat. ipsius bñfi-
cū sequestratio p loci ordinarū fieri debz quā
impediens vel sequestratos fructus occu-
pans excoicatus ē. Et si est de litigantib⁹
cadit a iure suo 7 respicit pendentia. 7 istd
est sumariū clem. etine. Nota q̄ iudex 7 su-
perior debēt obviare in iudiciis hōim subdi-
tor. q̄ melius est aū tēpus occurrere q̄ p̄
causam vulneratam remediū querere. Nota
tertiū ad compescendas. i. reseruandas. vt
in glo. No. apud. i. circa. 7 debet scribi p. d.
Nota promulgata vt s̄. in cle. si aū. de doz-
lo et p̄u. Nota seq̄strat. seq̄stro stras. a. p.
separare 7 p̄rie certātes pacificare. vñ diui-
do pacifico dic̄ designare seq̄stro. Inde se-
q̄strat. qd̄ 7 terciē declinationis inuenit
sed regulariter. i. cōiter 7 sepius est secūde.
vt hic seq̄strat. stri. stro. Et dicitur sequester
recōciliator q̄ discordes pacificat 7 certāti-
bus medijs interuenit. q̄ apd̄ grecos ame-
fos d̄: apd̄ quē pignora vel tres alie litigi-
ose deponi solēt. i. solēt tradi in custodiam.
Et d̄: seq̄strat. a seq̄ndo vel a seq̄r eo q̄ eius
q̄ plectus est vtraq; pars certantiū 7 litigā-
tium sequat fidez. vnde de iuro. tercio ego
sequester 7 medius sui inter deum 7 vos. aū
hic sequestra stre. i. recōciliator 7 p̄rie cer-
tātes pacificans Item p̄rie vt ad nostruz
p̄p̄itam sequester est is apd̄ quem res liti-
gōsa deponitur a pluribus 7 sequestrator
vel q̄ in causa vicerit reddat. Item seque-
strū dicit illud scriptum qd̄ de sequestratō
necōficiat. 7 si sit ex eā voluntaria trāsfert pos-
sionē in sequestr. Sequestratio est rei de-
qua agit separatio vl̄ dispositio vel possessi-
oīs interitio. Interim ei. q̄ res apd̄ seq̄-
strū est nec actor nec reus possidet. vt. ff. de
stru hominum. l. libertis.

De probationibus.

Quasi sum̄ supra de iudicijs rez qz in iu-
dijs probationes sunt necessarie. ideo an-
nectit rubricam de probationibus.

Litteris. Pone ca. sumariū sic
verba lraz aplicaz q̄
bō p̄p̄riū factū narrat plene probant li

super illis gratia vl̄ intentio pape fū datur.
Casus. Pape mādauit archiepo bituricē
si vti sibi cōferret 7 prouideret de bñficio
vacante. pura sic dīcēdo venerabili fratri ar-
chiepo bituricēsi in dño salntem 7 aplicaz
bñdictionē mādā q̄ nūc conferas tale
bñficiū vacās isti qd̄ bñficiū refuauim⁹
nobis cū decreto irritante. accidit q̄ archie-
piscop⁹ bituricēsi. dicit se bñficiū alteri con-
tulisse. an possit illud dicere 7 si p̄tulerit al-
teri. an valeat eius collatio. Certe dicit q̄ n̄
pōt hoc dicere qz papa illud bñficiū refua-
uerat sibi cū decreto irritante. Et ad hoc p̄-
bandū p̄pono meā gratiā in qua pap̄ dicit
q̄ illd̄ bñficiū sibi reseruauerat cū decre-
to irritante. vtrū sim audiendus. ita q̄ illa
verba narrativa in gratia mea faciāt fidez.
Dicit q̄ sic. cū in p̄ illis verbis papa fūdat
intentionē suā ideo faciūt plenā fidē. vt dīc̄
glo. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia q̄ s̄
bis narratiuis alicui⁹ nō credis citra papā
regulariter etiā si narrās sit legatus 7 de re-
seruatione per eū facta vult facere fidē vt
in glo. in verbo reseruasse. 7 dīc vt notat in
ca. post cessionē. de proba. 7 in. c. sup̄ his d̄
fide instru. Nota q̄ verba narrativa rescri-
ptoz papaliū qn̄ faciāt fidez 7 qn̄ nō 7 quā
fidem faciant dīstingue vt colligit̄ ex glo. si
nali. qz aut sup̄ illis non fundat̄ intētio pa-
pe. 7 tūc nō probat. 7 tūc habet locū. c. si pa-
pe. de priuilegijs. li. vi. 7 ptz̄ exēpluz ibi in glo.
ij. aut sup̄ illis fundat̄ iurētio pape. vt puta
qz confert bñficiū qd̄ dicit fūe collatōi pri-
us reseruasse p̄ mortē beneficiati. 7 tūc aut
illa verba sunt sup̄ facto alieno. 7 tūc faciūt
fidez sed admittitur p̄batio in contrarium
aut sunt d̄ factō p̄prio 7 tūc faciūt adō fidē
vt non admittat̄ probatio in cōtrariuz fm̄
glo. 7 eōdem intellectu. vide dñm panoz. sup̄
hoc in eodem capitulo.

De testibus.

Quam iudei. Aliqui ponunt
istam cle. in. ti. d̄
probationib⁹ s̄ dñs panoz. ponit
in titulo de testibus. Istud ca. supplet conci-
liū lateranense sup̄. eo. in ca. iudei. in prin-
ca. dicitur q̄ xp̄ian⁹ cōtra iudeiū in testez ad-
mitti tibi dicit decernim⁹ feriendo s̄ q̄cūq;
voluerit iudeos p̄ferri xp̄ianis. 7 reddit ra-
tionē cū eos scz iudeos vl̄ sarracenos opoz

teat subiacere xpianis. Et cū oporteat eos foueri ab eis xpianis sola hūanitate. Ista clemēti plus dicit. quia aliquotiens principes auari vt tributū haberēt ab istis iudeis ipos succiebant venire ad suas ciuitates ⁊ succiebant q̄ plurimis priuilegijs. forsā iudei erant priuilegiati q̄ in quacūq; causa siue in criminali siue ciuili xpiani n̄ possent esse testes cōtra ipos iudeos. itaq; nullus cōtra iudeos serret testimoniū nisi esset iudeus. ⁊ si cōueniebatur decebat christiano si volebat h̄re testes cōtra iudeum q̄ ipse xpianus acciperet iudeus p̄ teste. Et illud erat bene grane ipis xpianis q̄ ipi iudei infideles essent melioris cōditionis q̄ ipi xpiani. Ideo pap̄ clemens fecit hanc clementinā in qua cauet q̄ nō obstante cōsuetudine q̄ cūq; vel priuilegio ipi iudei cōmunicant p̄ testes xpianos. His p̄suppositis figura sic casum. Sunt nonnulli p̄ncipes ⁊ q̄ plurimi q̄ auaricia cecā trahūt ad suas prouincias multos iudeos v̄ sarracenos vt ab istis iudeis v̄ sarracenis q̄t annis. i. singulis ānis possint ab ipis iudeis vel sarracenis pecuniā quasi infinitas extorquere dictos iudeos vel sarracenos priuilegiando priuilegijs priuatis q̄ plurima iuracōia ⁊ n̄ solū iura sed etiam xpianam religionē inficiunt in obprobrijs q̄ plurimū habent siue religioni obprobriosa sūt. Nos clemēs papa cōstitutū ad hoc vt orthodoxā. i. sanctā fidem cōseruemus quē admodū. i. sicut fecit beatus petrus ⁊ melius si possibilitas nos nō redarguat in dño exhortamur ⁊ supplicamus principes tales ne de cetero. i. deinceps ⁊ amō cōcedāt talia priuilegia ipis iudeis v̄ sarracenis. Et ne pmittāt. i. patiantur seruare iam cōcessa. q̄ si ipi iudei v̄ sarraceni p̄sumperint v̄ talib; priuilegijs cōcessis a p̄ncipib;. nos volum; q̄ cōio. i. cōicatio xpianoz eis. i. ab eis subtrahatur. i. secludat ⁊ remoueat. ⁊ si ipi xpiani propter hoc noluerint abstinere a cōmunionē seu cōmunicationē dictorum iudeoz ⁊ vel sarracenoz compellantur ipi xpiani abstinere censura ecclesiastica. i. per censurā ecclesiasticā que est ex cōicatio si opus fuerit. h. d. p. d. Ho. q̄ xpiani p̄ducti in testes p̄ iudicos possunt per exceptionē erimnis a testimonio repelli. q̄ licet iudei sint: nō tñ de

bet legitima exceptio illis subtrahi vt notat gl. in verbo ebristianos Ho. q̄ in dei regulariter non cōpellitur peccatam sed per iudices seculares in casibus tñ de eis iudicat ecclā. vt i gl. in s̄bo p̄ncipū. Ho. q̄ p̄ncipes non p̄nt priuilegiare iudeos vel sarracenos in his que sūt obprobriosa fidei. vt hic tex. iuncta glo. p̄ncipale. in verbo p̄ncipū in si. Ho. q̄ exhortatio est quoddā cōsiliū ⁊ est regulariter ad instar cōsiliij. cōsiliū autē tuerentē obligat. secus in cōsilio p̄fectionis. vt in gl. in verbo exhortamur vide panoz.

Testibus Ista clemēti des terminat. c. fraier / nitatis in quod dicitur q̄ in causa appellationis sup nouis articulis seu p̄ncipalib; tñ testes noui ⁊ veteres producant. erat etiā dubiū ⁊ nō terminabat p̄ illō ea. an in causa p̄ncipalietatē licet ⁊ producere nouos testes vel veteres si minus fuerat probatū ⁊ fuerat renūciatū ⁊ conclusum in eā. Et ibi r̄ndet q̄ non licet nouos testes p̄ducere nec i causa appellationis sup nouis articulis licet producere nouos testes nec in causa p̄ncipali sup eisdem articulis v̄ directo cōtrarijs his p̄suppositis. La^o 2. Ticinus habebat domū quam dicebā meā eē ⁊ sic intendebam p̄tra ipsum rei vendicatio nē. et sic controuersia inter nos fuit nata. nos in iudicio in tñ p̄cessimus q̄ articulos positiones ⁊ testes n̄ nos hinc inde p̄duxim; ita q̄ renūciavimus ⁊ cōclusim; in eā. ⁊ testes publicauim;. i. quicūq; testes deposuerūt. ⁊ dicta ipoz legim; ⁊ seimim; q̄cūq; dixerūt ⁊ deposuerūt. Hoc facto: publicatis testib; video q̄ testes quos produxi: non satis dicit p̄ me. vt possim; p̄ eos p̄bare me dñm domus quam ticinus possid; q̄d facio ad iusticiā me q̄ p̄ducere ⁊ tales ⁊ tales ⁊ in struam eos tal; q̄ ipi dicant verba. p̄ que dom; mibi ad iudicab; vel etiā nō volo p̄ducere testes nouos sup eisdem articulis dictis. s; sup directo cōtrarijs: q̄rit. an possim;. R̄ndet clemēs q̄ non p̄ter metū subornatōis. Or video q̄ i eā p̄ncipali nō possim; p̄ducere testes nouos sup eisdem articulis vel directe cōtrarijs. Pono q̄ in p̄ncipali causa fuit condemnatus: a q̄ q̄dē sentētia appellauim;. quero mō an corā iudice ad quē

hoc est coram iudice qui cognoscit an bene appellauerim vel non possim producere testes novos ad plenius probandum quod minus plene probavi in causa principali. Et rursus quod non pari rationi. videlicet propter metum subornationis. Sed an iterum possim producere testes qui fuerunt producti in causa principali super nouis articulis. Respondet quod sic. b. d. p. d. vide textum. Sicut non licet in causa principali producere alios vel eosdem testes super eisdem articulis vel super directo contrariis hoc dicitur testibus et eorum attestacionibus rite receptis et publicatis. sic non debet licere in causa appellacionis cum subornatio non sit minus timenda imo tamē est timenda quod in causa principali. b. d. Nota quod publicatio attestacionum impedit testes super eisdem articulis vel directe contrariis produci quando receptio illorum testimonium seu dispositio tenuit alias ut in glo. cum textus in verbo rite. Nota quod si publicatio attestacionum non est indifferente facta. puta in scia vel inuita parte et causa rationabili contradicte non impedit quominus pars que testificata non vidit adhibere testes producere possit. ut glo. in verbo publica canis. Nota quod parte aduersa presentie cessat dispositio huiusmodi de nota glo. in verbo producere. quā nota quod nescio alibi. Nota quod super veteribus. cum nullo modo probatis vel probabitur aliter quam per testes puta per instrumenta licet producere testes in causa appellacionis in quibus casibus non habet locum bec de. s. p. cedit lex per hanc. Et de rebus appellacionis ut in glo. si. Nota textum rite. i. recte secundum prescientiam. et de arriu. Papias hoc dicit rite recte iuxta more legitime parte. Nota attestacionibus. i. dicitur testimonium. unde attestaciones sunt dicta testimonium vel testimonium iacob dicitur iuris in scriptis radacta. Nota publicatis. nota quod dicta testimonium dicitur publicata quā inter partes legitur illud quod dicitur testis deposuit et partes sciunt quod testes deposuerunt vel pro eis vel contra et actor scit talis testis deposuit tale quod et illud facit per me. et talis testis deposuit tale quod et illud facit pro me et seruit reo. Et contra aut reus scit quod talis testis deposuit tale quod facit pro eo. alius testis deposuit alius quod facit contra et isto modo dicta testimonium dicitur publicata. quod publice fuerunt lecta. i. coram partibus Nota non minus imo tamen. quod tamen est timenda subornatio

testium in causa appellacionis sicut in causa principali.

De iuramento

Romani. Ista de. lego usque ad exordium in quo dicitur quod romani principes. i. imperatores submiserunt et astrinxerunt se vinculo iuramenti. puta iurando sua capita romana pontificibus. Sed figura sic casu. certum est quod deus nobis dedit vicarium in terris cui dicitur quod ligaueris et quecumque solueris. i. deligaueris soluta. i. deligata erunt. Hoc dicebat iohannes beato petro vicario suo. De re quecumque excoicaueris in terris excoicati et maledicenti erunt in celis. Et quoscumque solueris. i. dissolueris absoluendo in terris. erunt absoluti in celis. Et isti petro voluit dare iurisdictionem spirituale exercitue vel vtraque iurisdictionem in alio voluit dare. i. spirituale et temporale. Spirituale exercitue. temporale in habitu. non dādo sibi exercitium ipsi iurisdictionis temporale. sed dādo exercitium principalibus. i. regibus. ducibus. comitibus. baronibus. Hodo quod nonne iohannes voluit istos principes quibus dedit iurisdictionem temporalem hoc est. dedit eis potestatem super rebus temporalibus exercendo esse aliquid modo subiectos suo vicario. i. romano pontifici. et ne voluit ut isti principes prestent ipsi romano pontifici aliquid iuramenta. et nonne voluit ut ipsi submittant sua capita ipsi romano pontifici. Ad quod respondet in textu. clemens quod sic dicens ut sequitur principes romani professores fidei orthodoxe. i. sancte venerantes seruoze fidei. i. cum magno affectu et promptitudine clare deuotionis sacrosanctam romane ecclesie romane ecclesie noster redemptor christus est caput ac. i. etiam principes romani venerantes romanum pontificem. vicarium et iudicem christi nostri redemptoris non reputauerunt indignum submittere. i. subiacere sua capita. i. seipos eidem romano pontifici. romani principes assumerunt. i. capiunt probatos id est approbationem sue persone ad apicem imperialis celsitudinis assumende. nam romano pontifici approbat eos scilicet inspiciendo an sint tales quod possint tempore necessitatis fidei christianam. i. fidei christi defendere. Et a quo romano pontifici. ipsi principes assumunt. i. habent vel capiunt coronam imperii. nec non. i. etiam ipsi principes accipiunt vncionem. i. vnguentum quod vngunt. et consecrationem. quod papa eos consecrat. quod per et ipsi

principes non reputauerunt indignū imo
crediderunt bene dignū se astringere illi ro
mano pōtifici. z eidem ecclesie vineulō iu
ramenti. que ecclia trāstulit imperiū a gre
cis in germanos. i. in almanos. nam greci
solebant haberi imperiū. Et a qua ecclia
ius z potestas eligendi regem aliquem sup
pleo p^o modū pinouendū in īperatore pue
nit ad certos pncipes eoz qz scēti pncipes
ī germania qui hūit. potestatiē z ius eligendū
dialiquem regem in īperatore quod ius
ecclia eis concessit. prout. id est sicut mani
festant nobis ro. pon. tam mos obseruari
ontis antique. i. antiqua consuetudo rom.
tēporibus nouissimis id est vltimis z trās
actis renouare etiā de nouo z nostris tēpo
ribus illam consuetudinem antiquam re
nouauimus quā formam iuramēti huius
modi inserta id est posita scripta hmoi. ca
nonibus. i. constitutionib⁹ sacris. b. d. Ro
ta qz papa est p^o vicarius z italie ubi repe
riatur qz est p^o vicarius illa ē impropria
locutio v^o exponitur. i. gerit vicariam quā
gessit petrus. vicarius em̄ non dat vie ari
um d^o officio vicariū. Clericos. Hoc vult gl.
in verbo christus. Rota qz differentia est i
ter apes apīs z apex apicis. nam apes apic
est animal mellisuum portans. apex apis
est summitas cuiusqz rei. v^o dicatis qz apex
apis plura significat. primo em̄ v^o dicitur
quoddam animal volatile mellificans qd
nascit^o ex carnib⁹ bouinis sepultis z certo
tempore putrefactis. Et sunt plura talia a
nimalia volatilia exstercoribus z carnib⁹
animaliū putrefactis nascētia v^o v^o uci et
locuste exstercoribus z scrabo de carnibus
equoz. fuscus d^o mulis. vespe de asinis Et
dicitur ab a qz est sine z pes pedis quia pri
mo nascitur sine pedibus et postea accipit
pedes. Item apes v^o apīs v^o ait plini⁹ dice
batur quidam iaurus. qui de nilo solebat
exire. et gestulatione sui corpis predicere
sutura habēs in humero dextero signū eā
didū ad instar lune corniculatū. Itē apes
v^o apīs erat p^o nomen cuiusdā regis gre
coz. Item apes est deus apuni. z pro p^o ma
significatione est feminini generis. sed pro
alijs est masculini. Item in prima signifi
catōe z vltima corripit primam sillabā. s^z

ī alijs producit Unde Del fert z deus est
apis bos rex simul apīs S^z apex. ni. t. i. sū
mitas. quod enim in summo est a pedibus
remotum est z quōqz apex dicitur littera Et
p^o apices dicitur littere qz in frontispici
is muroz vt ecclesiaz scribuntur z in prin
cipijs libroz z in titulis legū Item quāvis
bet littera quandoqz dicitur apex. vnde in
marco Unus ē apex nō preteribit. z apex
dicit^o ligamen Item apex dicit^o pileus sub
tilis : quo gentiles sacerdores utebantur.
Item dicitur summitas galee scilicet con^o
sup quam criste ponūtur. Papias vero di
cit apex apicis dicitur qz longe sit a pedib⁹
.i. summa ps verticis vel coni vel galee et
montis vel luere Item apex ē sumitas ho
noris vel distinctionis nota. v^o apex lūte
ra signū galee dignitas altissima mitra
Rota in germanos. germania germanie
.f. p. terra diues populis immanib⁹. z dicit
tur a gigno z imania. v^o ppter fecunditatē
gignēdoz populoz immanū diera ē germa
nia. Et sūt due germanie scz supioz iuxta
septentrionalē oceanū. Inferioz circarhe
nū. vel dicit^o germania qz gerēs immania.
qz plimū habūdant ibi corpora imania ho
minū. z immanes nationes sensissimis du
rare frigidib⁹ Que mores ex ipso celi rigo
re traxerūt feroces animo ibi sūt boies z sp
indomiti raptu venatuz vinētes. horum
plurime gentes varie armis discordes ha
bitu linguis dissonēz origine vocabuloz
incerte. Inde germanus a um. z germāte^o
ca. cū. i. de germania exiēs vel natus. Et
hūc germane^o ci. quidam cesar qz germa
niā deuicit. vel qz eo āno natus est quo pa
ter eius deuicit germaniam Habem⁹ etiā
germanus na nū. z d^o a genitrix z a mano
nas. p^o quidē germani vel germane di
cūtur qz vel qz habēt candē matrē sed diuer
sos patres. i. ab ea dē genitrice manātes

Sed dudum Postqz dicit^o
mus in. s. p.
cedenti qz p^o princeps nō rep^o uae
rūt indignū subiaci sua capita roma. pon.
vinclo iuramēti. Iste. s. sed dudū narrat qz
liter hēric⁹ impator asserbat z affirmabat
se nō eā astrictū ro. p. v^o iuramēti ab ipso hē
rico prestiti. Et dat seu exprimit causam qz

re dicit se non esse astrictū vsq; ad .s. nos itaq; Casus Diabolo patre liuis instigan te bellum inter henricū regem romanorū / peratorem ⁊ carissimū robertū amicū nrm filium nostrū in xp̄o regem ecclie fuit su sciatum. ita q; grande damnū ecclie immie bat nisi par in proximo tempore fuisset tra ctanda. Et nos papa videns grandia perī cula que timebant ex hoc bello prouentu ra intendentes celeriter. i. cito ⁊ oportu no id est cōuenienti obuiare remedio misim⁹ litteras quibusdam cardinalibus existens tibus iūe in ciuitate romana que littere tra ctabant de pace reformanda ⁊ fienda inter ipsos reges. Et inter alia inferentes ⁊ affir mātes q; cū ipsi reges eēt specialissimi filiū ecclie ⁊ q; cū ipsi sint astricti ipsi ecclie ml ticipiter. ⁊ cū ipsi debeant eē p̄mptissimi defensores eiusdē ecclie vult cōlendere ro. pon. q; amplius bellum cōtra se iuicē nō ducāt sed pacifice viuant. q; scribit regna in se diuisa desolabūtur. Dicitis aut litteris deductis. i. lectis ⁊ declaratis in noticiam dicti henrici iā p̄noti ad impiū. ⁊ idē hē ricus req̄sit⁹ ab eisdē cardinalibus. q; cardina les sibi portauerūt vt ipse respōderet. i. declararet volūtatem ⁊ p̄positū suū sup cō / tētis in lris illis Et cū ipse henric⁹ supleō tulisset. i. portasset i aīo suo moleste. i. male p̄tētus ex eo sc̄q; hēat mētio in dicitis lris de iuramēto fidelitatis p̄ eū p̄stito ipse nō respōdit cardinalibus familiariter nec se crete. vt. i. sicut qualitas pacis traētā dect gebat. i. requirebat. s; n̄ d̄ inlaccersitis. i. vo catis m̄tis tabellionib⁹. i. notariis ⁊ req̄si tis ab eo hērico q; ipsi p̄ficerēt. i. fa cerēt pb lica instrumēta. i. publicas litteras seu acta de suis r̄n̄sionibus. hoc est q; scriberēt ver balit ⁊ formaliter verba q; p̄ferret in sua r̄ sponse. quā r̄n̄sione volebat deferri ad papā. Et inter cetera supra dicta r̄ndit se nō fore. i. nō eē astrictū. i. obligatū. cuiq; .i. ali cui ad iuramētū fidelitatis. p̄pter qd̄ forz. i. eēt obligat⁹ alicui Et r̄ndit. i. cardinalibus q; ipse nesciebat q; aūcellōres sui romanū i patores p̄stitissent v̄m̄q; iuramētū Et ipse hēricus simūlas. i. fingēs se eē immemorē i. nō habere memoriā iuramētorū: q; iura / menta p̄stiterat nobis romāo ponti. aī co ronationē suā. ⁊ q; iuramēta ipa innouaue rit p̄ coronatōz. h. d. Hora q; ad papaz spe ctat reformare pacem inter christiāos Itē ⁊ ad alios p̄latos similiter. Nota q; tabel lion d̄z eē rogatus de confectōne instrumētū

stnēdas. i. mittēdas sub certa forma hoc ē deliberauimus mittere lras q; bus d̄a; ex fra tribz nris card inalibz sancte romane ecclie tūc in vrbe romana existētibz que sc̄l̄s lre erāt. p̄ pace reformāda ⁊ p̄ cōcordia solū danda. i. firmāda inter eos dē reges iā notā tos Et nos sc̄z inferentes in eis litteris q; cū ipsi reges sint specialissimi filiū ecclie ⁊ q; cū ipsi sint astricti ipsi ecclie ml ticipiter. ⁊ cū ipsi debeant eē p̄mptissimi defensores eiusdē ecclie vult cōlendere ro. pon. q; amplius bellum cōtra se iuicē nō ducāt sed pacifice viuant. q; scribit regna in se diuisa desolabūtur. Dicitis aut litteris deductis. i. lectis ⁊ declaratis in noticiam dicti henrici iā p̄noti ad impiū. ⁊ idē hē ricus req̄sit⁹ ab eisdē cardinalibus. q; cardina les sibi portauerūt vt ipse respōderet. i. declararet volūtatem ⁊ p̄positū suū sup cō / tētis in lris illis Et cū ipse henric⁹ supleō tulisset. i. portasset i aīo suo moleste. i. male p̄tētus ex eo sc̄q; hēat mētio in dicitis lris de iuramēto fidelitatis p̄ eū p̄stito ipse nō respōdit cardinalibus familiariter nec se crete. vt. i. sicut qualitas pacis traētā dect gebat. i. requirebat. s; n̄ d̄ inlaccersitis. i. vo catis m̄tis tabellionib⁹. i. notariis ⁊ req̄si tis ab eo hērico q; ipsi p̄ficerēt. i. fa cerēt pb lica instrumēta. i. publicas litteras seu acta de suis r̄n̄sionibus. hoc est q; scriberēt ver balit ⁊ formaliter verba q; p̄ferret in sua r̄ sponse. quā r̄n̄sione volebat deferri ad papā. Et inter cetera supra dicta r̄ndit se nō fore. i. nō eē astrictū. i. obligatū. cuiq; .i. ali cui ad iuramētū fidelitatis. p̄pter qd̄ forz. i. eēt obligat⁹ alicui Et r̄ndit. i. cardinalibus q; ipse nesciebat q; aūcellōres sui romanū i patores p̄stitissent v̄m̄q; iuramētū Et ipse hēricus simūlas. i. fingēs se eē immemorē i. nō habere memoriā iuramētorū: q; iura / menta p̄stiterat nobis romāo ponti. aī co ronationē suā. ⁊ q; iuramēta ipa innouaue rit p̄ coronatōz. h. d. Hora q; ad papaz spe ctat reformare pacem inter christiāos Itē ⁊ ad alios p̄latos similiter. Nota q; tabel lion d̄z eē rogatus de confectōne instrumētū

Mos itaq; iste .s. legit vsq; ad .s. ceterum Et dicit quid fecit papa: quando au / diuit cardinales referentes ea que, dicit

henricus. et quod responsum ipse henricus dedit litteris suis. et quod henricus non habuit litteras pape gratas et quod ipse henricus dixit se non iurasse in coronatione sua quam fuit promotus in romanum imperium nec post coronationem. Et tunc cardinales retulerunt ipsi pape qualiter ipse henricus quam recepit litteras pape que tractabant de pace et cum secrete esse deberent quod ipse eas publicavit accersitis. id est convocatis rebellionibus et in copia multorum hominum et quod ipse nesciebat quod antecessores sui iurassent. et quod ipse erat in memoriam quod nunquam iurasset. Et tunc habes totum. §. precedentem repetitum. Hic sic recitatis a cardinalibus roma. papa. ipse roma. papa. attendens quod si ipse dimitteret istum regem de ratione sua habuerat tabelliones ut conficerent instrumenta ut possent in futurum iudicare roma. ecclesie et talia sic recitata in principio istius. §. in graue iudicium reciterent ipsi ecclesie. quare ipse papa sinero. pon. propter ita annexere et in ius esse siue in corpore iuris redigere et scribere de hominibus iuramentis in huiusmodi scripturis seu clementina. recitans quod dictus henricus primum. id est. ascito et illico siue statim quod fuit electus in romanorum reges ipse misit nuncios et procuratores ad nos hoc est ad romanam curiam ut ipse confirmaret in imperatores qui nuncios procuratores habebant ad iurandum ut aiam quod omnia que iuranda erant iuraret que quidem iuramenta recipimus in iuratione ubi iuraueramus in presentia plurimum cardinalium archiepiscoporum episcoporum et abbatum hic existentium quare illum regem nominamus et eius personam approbamus et declarauimus esse habitum et idoneum ad apicem imperialis celsitudinis dignitatem et decreuimus illum inungi et consecrari a predictis nunciis accepimus iuramentum. Item similiter misimus cardinales ad eum ut ipsi sibi impederent et darent insignia consecrationis. qui cardinales nomine nostro receperunt ab eo iuramentum corporale sicut continet et forma illius iuramenti describit in libro pontificali roma. et forma qualiter ipse iurauit ponitur ibi. ego a. rex roma. h. d. videtur. Nos itaque attendentes quod si hominibus ratio facta per regem benricum pertranseat sub dissimulatione vel quod palietur silentio ipsa possit residere in magnam et euidentem preiudicium romane ecclesie id propter ipsum ad modum dignum. id est. valde dignum

et fore. id est. oportunitate. id est. conueniens. ut annexamus aliqua breuiter huiusmodi constitutioni presentium in huiusmodi clementina. et super in textu ibi dictus namque. Et recitat quod liter henricus rex quando fuit electus quo modo ipse iurauit et fecit illa ad que tenentur facere imperatores quando eliguntur. ideo dictus namque henricus primum. id est. ita cito quod fuit electus in regem romanorum. ipse destinauit. id est. misit ad nos uuncios solanones. hoc est. ambassiatam quem gallice ambassade appellamus dantes eis nuncios mandatum speciale et plenum per suas litteras patentes. id est. apparentes et manifestas et bene necognitas nobis exponendi per eos. id est. nomine eius deuotionem ipsius. quod preceperat nunciis suis eis dicendo. dicatis romanis pontifici. quod liter ego sum deuotus et obediens. et dantes nunciis mandatum speciale exponendi reuerentiam filialis quam ipse dicebat gerere ad nos sincero. id est. integro affectu. id est. desiderio. et etiam ad romanam ecclesiam dicendo quod erat filius ipsius ecclesie. quare supplicabat ut electionem de se factam papa confirmaret. et cum decerneret in unguendum et consecrandum. nec non. id est. etiam habebant de nunciis speciale mandatum petendi et imperandi gratiam a nobis et fauorem. Et ipsi nunciis habebant mandatum speciale offerendi et presentandi per eos. id est. nomine eius iuramentum fidelitatis debite nobis et debite eidem romane ecclesie in ipsius aiam. quod per suam aiam iurabat quod teneret et faceret omnia que scriptis predecessores fecerant. ideo quod ibi nunciis habebant mandatum iurandi in ipsius animam per iuramentum fidelitatis et per iuramentum cuiuslibet alterius generis ac nihilominus. id est. non minus habebant tales nunciis mandatum speciale petendi a nobis uinciones. et habebant speciale mandatum petendi consecrationem impendi ipsi henrico regi per manus nostras. Et etiam petebat de idem imperium impendi. id est. tradi per manus nostras. h. d. Nota de creto. id est. statuto. et habent decretum. talium. et decretum. id est. statutum patrum distinctum iudicium in debite et hec decretalia. et hoc le. ut ista dicta sunt decretalia. id est. que in decretis continentur. Et pluraliter decreta. id est. per libro in quo continentur decreta Inueniuntur etiam decretalia substantiue. ut in tali decretali dicitur.

Itz decretus decreta decreti inuenitur a
 decreto scis. et potest esse ibi argumentati
 uum vel priuariu. et decretum est supinum duor
 rum uerborum. scilicet decreto et decerno. et decretum
 est eorum pteritum Decretum sicut in spe. dicitur in
 his modis. quibus dicitur sententia diffinitiva.
 ut. ff. de iudi. l. decreta. vel interlocutori
 a. ff. de assesso. l. i. in fine. Quandoque dicitur
 id quod papa constituit seu statuit de con
 silio cardinalium nulla facta consultatione.
 et tunc in scriptis redigitur. ut de rescrip. c. p
 sent. et accipitur hic sic in proposito quibus di
 citur con sensus eligentium in scriptis reda
 ctus. ut. q. i. legum de electione. innotuit.
 Quandoque est illud quod capitulum vel ordo
 siue universitas vel maior pars ordinauit
 ut. ff. quod cuiusque universitatis in omne. l.
 plane Quandoque est iudicis auctoritas in
 alienationibus rerum precipue minorum inter
 posita. ut. l. de predictis minorum. l. interpo
 sita. Quandoque dicitur auctoritas princi
 pis in rescriptis beneficiis interposita
 ut de rescriptis. c. gratie. l. i. vi. Et sicut agitur
 illud decretum est confirmatorium gratie quia
 ex hoc princeps insinuat suam uoluntatem que
 seruanda est etiam secundum eum ligat ignorantes
 Et etiam quoddam decretum decurionum quod
 inuitos super muneribus reorum tribui potest
 ceptis que liberalium studiorum laboribus insunt
 et qui medendi causa funguntur. ut medici.
 l. de decre. decuri. l. excep. l. i. Et dicuntur
 decuriones. id est existentes de curia. Quibus de
 cretum est iussus iudicis quo mandatur bona ap
 plicum propter eius contumaciam possi
 deri Et est duplex. quoddam est primum. quod
 dicitur secundum. ut. ff. de damno infecto. l. si pu
 pillus. §. iulianus.

Queterum Hic papa sine roma
 nus ponit. probat con
 tra ipsum regem qui dicebat se ne
 scisse et ignorasse quod antecessores sui impa
 tores unquam prestissent iuramentum Et p
 bat papa dicendo quod nunquam fuit hesitatus. id
 dubitatum quin huiusmodi iuramenta existant
 data a retro principibus. id est ab antecessoribus
 suis. immo probat quod albertus quondam im
 perator predecessor ipsius henrici. similiter
 radulphus tunc bonifacii octaui prestiterit
 iuramentum fidelitatis ipsi bonifacio. Dicit
 mei aperui uobis potest istius capituli. ideo

vos supplico ut residuum uideatis per vos
 Nota tex. ceterum. ut. §. in cle. ne romani de
 electione.

De exceptionibus.

Usus est supra de armis actorum: nunc
 videndum est de armis reorum que appellantur
 exceptiones siue defensiones.

Excoicatio. Presuppone
 tur est quod ha
 beatur in §. qui autem se uult excusare.
 isti. de execu. tu. vel cu. uidelicet si aliquid com
 petant plures excusationes si uelit tantum
 unam proponere potest. Et si succubatur in illa
 quia non potest causam probare: tunc potest pro
 ponere aliam. et sic de alijs. ergo idem est di
 cendum partibus uocatis ad iudicium. ut si con
 petuit eis plures exceptiones dilatorie: pnt
 unam opponere post aliam. et si primo. pro
 sui iudicem excommunicatum possum postea
 proponere quod est infamis Secundo presuppone
 dum est illud quod dicitur in c. pasto. e. ti. in a.
 quod iudex potest perfingere terminum peremptorium
 partibus ad proponendum omnes suas exce
 ptiones dilatorias. ut ipse obuiet malicio
 sis hominibus ut lites abbrevientur. Tercio pre
 supponendum quod exceptio excommunicationis
 est dilatoria. Quarto presuppone dum est
 quod habet. c. pia. e. ti. li. vi. uidelicet quod ex
 ceptio excommunicationis potest opponi
 in quacumque parte litis etiam post sententiam
 diffinitiuam. Casus. Feci te citari coram iudi
 ce competenti die adueniente comparemus co
 ram iudice dedi libellum meum captasti termi
 num ad respondendum eadem uel proposuisti excep
 tionem dilatoriam iudex timens ne uelles
 proponere alias exceptiones ut differres et pro
 longares lites contestationem. prefixit tibi
 terminum ad respondendum et proponendum om
 nias exceptiones dilatorias. die prefixa ad
 ueniente nullam exceptionem dilatoriam proposu
 isti. sed litem contestatus postea circa me
 dum processus proposuisti exceptionem excommu
 nicationis contra me et petebas eam differri
 et prendi siue prolongari usque post absolu
 tionem. Ex parte mea fuit positum quod non potes
 opponere illam exceptionem. quia tu fueras lites
 contestatus. et illa est dilatoria. et ante litem
 contestatam debet opponi. Item quia iudex tibi
 assignauit terminum peremptorium ad pro

nendum omnes dilationes. et in die p̄ficia nullas proposuist iquerit. vtz bñ dicā Di-
 cit ro. pou. q. nō. nam exceptio excommu-
 nicationis est exceptio anormalis. nec de
 nata aliaz exceptionū dilatoriaz. qz ibi ē
 p̄sentū excommunicationis quod immittit
 in quacūq; parte litis. et incurrit sententiam
 excommunicationis minoris et aliquā ma-
 ioris quā participat cū excommunicationis in
 crimine p̄b̄bito vtz si quis habuit coitus.
 et vroz excommunicata alicuius. b. d. h. r.
 Colligo aliqua notabilia. Primo q̄ exce-
 ptio excommunicationis potest opponi in
 quacūq; parte litis. etiam post renunciatio-
 nem et cōclusionē in causa ad impediendā
 prolacionē sententię diffinitive immo etiam
 potest opponi post sententiā ad impediē-
 dā executionem sententię. Nota cū glo. q̄
 exceptio excommunicationis aliquā est dila-
 toria. vtz si opponatur contra actorem. ali-
 quā est p̄emptoria. vtz si opponatur contra ele-
 ctū vel contra eligētes. et dicit p̄emptoria.
 quia perimit et destruit electionē eligentū
 et consecrationē seu confirmationē electi. s̄
 ta q̄ reddit electū inhabile ad electionem.
 Nota q̄ iudex p̄t̄ p̄figere et statuerē termi-
 num ad proponendum omnes exceptiones
 dilatorias. et post illum terminū nō audietur
 r̄cus. quia ille terminus p̄emptorius habet
 loco litis eōre. qz sicut post litis conte-
 tū nō audietur ad p̄ponendū exceptiones dila-
 torias. s̄ oēs debet p̄ponere ante litis con-
 tēta q̄ p̄ terminū p̄emptoriū habet loco li-
 tis eōre statōis. quia sicut post litis cōtest.
 q̄ nō audietur ad p̄ponendū exceptiones di-
 latorias. sed oēs debet p̄ponere aū litis cō-
 testa. ita q̄ post terminū p̄emptoriū quis
 non audietur. e. pastoralis allegato. et sic il-
 terminus p̄emptorius habetur p̄ conte-
 statione quo ad exceptiones dilatorias p̄-
 ponēdas. Nota t̄xtū excommunicationis
 excommunicatio. s. r. est extra cōiōnē ecclesie
 separatio vel censura ecclesiastica excludēt
 a cōiōne fidelium. xi. q. iij. c. nihil. et s. eu idē
 ter. v. est eternē mortis dānatio. xi. q. iij. ne
 mo epoz. et c. nullū. Et excommunicatio due sūt
 spēs q̄ frequenter vsuātur. de q̄b. iij. q. iij.
 engeldrudam. vna que maior est. et dicitur
 anathema. et excludit ab ingressu ecclesie. et a
 communione fidelium et a sacramētis

lia est minor q̄ solum separat a sacramen-
 torū p̄ceptione. i. recep. de qua in. ca. si cele-
 brat. de cele. mis. ex n̄ris. Nota exceptio est
 rei defēsiō per quam ipse reus se defendit
 et t̄t̄ ab actore. Et fm̄ a30 nē in sūma. l.
 c. ti. quandoq; ponit larget in p̄prie p̄ om-
 ni defēsiōne p̄t̄reo competet. etiaz si nē
 la actori competit actio Et tunc quidā vo-
 cant eam exceptionem facti. vt q̄ sine ac-
 tione quis calūniōse ponit. Et plures sūt
 exceptiones. quedam sūt dilatorie. quedaz
 p̄emptorie. quedam p̄p̄tue. quedam tēp-
 porales. quedā sunt anormalis. et est excep-
 tio rei iudicate. Exceptio dilatoria est que
 eam differt et prolōgat. in sti. eo. §. appellan-
 tur. Exceptio p̄emptoria fm̄ spe. vocatur
 sic. qz actionem vel intentionē agentis p̄-
 rimit. vt q̄s petit. r. ex causa mutui ali-
 cipit de pacto facto inter ip̄os de non petē-
 do dicendo. Dñe actor tu p̄ctis a me. r. ex
 causa mutui. rem in scire: qz tali die fecisti
 pactum meū qz nūq; petis a me illa. r. q̄re
 excipio de pacto d̄ non petendo. et ista exce-
 ptio perimit actiones. Exceptio perpetua
 est que perpetuum habet effectum. vt cuz
 petis a me. r. ex causa debiti. excipio qz tu re-
 misisti mihi. hec exceptio p̄petua dici p̄t̄
 et p̄petuo p̄petit quicūq; actor agit. qz excep-
 tio non competit nisi quis agat. ff. de exce-
 ptio. l. exceptio. Exceptio temporalis est
 que ad tempus vtilis est. vt cum petis de
 bitum excipio contra de pacto facto de nō
 petendo: nisi vsq; ad quinquennium ideo
 si petis a me ante quinquennium: excipio
 am. post quinquennium non possum ex-
 cipe. qz mea exceptio est temporalis et solū
 durat vsq; ad quinquennium de qua de re-
 scrip. c. plerūq; Exceptio anormalis est que
 non sequitur normam. i. regulam aliarū
 quia potest opponi ante litē contes. et post
 et infra litis contes. vt exceptiones et alie de
 quibus scz dubitat an sint p̄petue. ā sint
 temporales vt exceptio matrimonij. et exce-
 ptio nō numerate pecunie et non numerate
 tedotis. vt nota in sti. de excep. §. appella-
 tur Exceptio rei iudicate non potest oppo-
 ni quando sit super eadem re. et quando
 est ex eadem causa et eadē p̄sona. Nota ter-
 minum p̄emptorio. p̄emptorium dicitur
 a p̄mittendo eo qz omnino perimit vt

terminus peremptorius ultra quem non dantur ulteriores dilaciones. Sic iter exceptio dicitur peremptoria: quia perimit actionem. Etiam dicitur peremptoria: quia omnes alias citationes abbreviat et accelerat. ut quoniam quis citatur vno edicto peremptorie per tribus vel tribus citationibus premissis. et quoniam peremptorium. ut. l. ad pemp. ff. de iudi. No. servata constitutione frederici scilicet. c. pia. e. ti. li. vi. vbi dicitur si quis reus actori opponat excoicationem: exprimat spem excoicationis maioris vel minoris et nomen excoicatoris quia nisi infra octo dies probaverit die qua proponitur non computata condennatur in expensis. Sed si tunc deficiat et iter eadem opponat et probaverit repellit excoicatus: et valebit processus interim subssecutus. Item non nisi bis potest opponi excoicationis exceptio: nisi emergat nova vel evidens probatio de antiqua. Et si opponatur post sententiam impedit sententia excoicatoris: sed sententia valebit. Item ex officioso potest excommunicari publice repellere quicunque. b. d. illa constitutio pia que est constitutio frederici

ponamus quod ante faceres exequi tuas sententiam: fecit te citari coram iudice ordinario. et perposui quod prima sententia lata per auditorem caliginaci erat nulla. Modo quoniam vix pendente causa nullitatis sententia debeat exequi vel vix sit differenda et prolonganda in euentum nullitatis. id est quoniam fuerit iudicatum an sententia prima auditoris caliginaci valeat vel non. Respondet ro. pon. quod ut obvietur maliciose hominum quod pendente causa nullitatis. sententia debet exequi. sed si postea pronunciet sententiam fuissent illam: tunc executio renovabitur. Sed quod sanctissime presertim non appellavit a tertia sententia: sed appellavit a quadam interlocutoria. quod forte auditor burdegalen. me gravavit in aliquo interlocutoria. a qua appellavi et dedit mihi apostolos refutatorios. et pendente appellatione processit ad diffinitivam et voluit exequi suam sententiam. ego dico quod non potest pro quod pendet lris super appellatione interiecta super interlocutoria. Querit: vix ista litis pendente debeat impedire sententiam. Dicit quod non. sed si iudicet bene appellatum quod sententia erat nulla: tunc executio sententie renovabit. h. d. h. r. Colligo aliquid notabilia. No. primo quod habes tres sententias contra te super eodem articulo non potest appellare a tertia siue sit diffinitiva siue interlocutoria. sed bene potest agere de nullitate. No. secundo iuxta gl. quod habes tres sententias conformes contra te si agat de nullitate ante admittat ad agendum: potest parere sententie et executio cum effectu. No. tercio quod per appellationem ab interlocutoria non suspenditur officium iudicis: nisi iudex detulerit sue appellationi. c. l. s. de do. et contu. argumento sumpto a contrario sensu. No. quarto quod si appellatur ab interlocutoria et pendente appellatione ferat sententia et executioni demandetur si dicat bene appellatum et inale pronunciatum: tunc sententia est nulla. et executio renovabitur nec necovebit appellati. No. textum ut calumniosus. calumnia. s. p. est accusatio falsa. crimen falso obiectum iurgium aliene litis. vel est petitio iniusta ex certa scientia in iudicio facta et iniuste peritio. ff. de ver. sig. l. i. in prin. inde caluniarum falsus accusator vel qui scienter alicui sua crimina imponit occasione verandi. Sed habet accipit: ut adpositus calumnia in genere pro omni

De sententia et re iu.

Usus est supra de partibus iudicis et de iuribus actoris et rei. vix quod examinato negotio et iuribus partium auditis iudex debet ferre sententiam secundum allegata et probata

Ut calumniosus.

Presupponendum est prius quod ab vna et eadem sententia non est licitum appellare. Secundo presupponendum est quod licet ab vna et eadem sententia non possit appellare: tamen possit illam dicere nullam et agere de nullitate. puta. quod lata est die feriato vel me non citato vel quod lata est iudice deambulante et non sedente per tribunal. c. i. tribunali vel alleges aliquam aliam causam. Casus. Tu et ego habuimus litem coram auditore caliginaci: vel coram alio iudice inferiori: ipse iuravit contra me sententiam: appellavi ab illa sententia coram officiali picta. qui officialis sententiam ipsius auditoris confirmavit. ab illa confirmatoria iterum appellavi. et sic bis appellavi. et appellanti ad auditorem archiepiscopi burdegalen. qui etiam confirmavit duas primas sententias Tertium est quod non possit appellare ab illa tertia sententia. Sed

malicia. sic vt calūnijs. i. maleficijs. Flo. quid sit cā possessionis. i. qd cā ppriciatis. s. de cā poss. z ppriciat. ca. cā Et dicit petitor riu qū qd petirē pure z simplr. sed possessio riu dicit qū duo sunt in controuersia de aliqua re vel bñficio. z ipse petit sibi possessi onem illius rei ad iudicari. z postea cogno scaf sup ppriet ate. z si fuerit victus i pprate/ tate seu in petitorio ipse restituet possessiōz quam habuit Nota executioni. Executio omis venit de exeqr exequeris. tua. sum. d. t. i. extra alia seq aliqd pficere ad effectum ducere. instare ad aliquid faciendum. In executio dicit effectus Et executor fm spe. est specialis seu officarius p quez litis ex ecutio vel ipius cause p ppatio iubete iudi/ cesuo expedit. vel fm azones pprie est ille q̄ discissam causā z sententiā executōi deman dat. q̄ etiā i iure vocat appitor vlgariter cli ens gallice sergent. Et nota q̄ iudex tulit sententiam in qua condēnat ticiū in centū ipse illico uō mādāt suā sententiam execu/ tionis: in mo tiens habz tempus qd datur iudicatis ad soluendum. scz quatuor men ses. Quatuor mensibus elapsis si ticius n̄ soluerit iudex mittit apparitores. i. clientē ad domū tici. z facit executionem de bonis suis vsqz ad summā illoz ecnū in quibz fuit condēnatus. z bonis acceptis vsqz ad dictam quantitatem sententia iudicis di/ citur executio ui mandata. Nota sententie diffinitine qd sit sentētia diffinitia. senten tia interlocutoria. s. in cle. si an. de dolo et puma. Nota appellasse appello. las. vt s. i. cle. allega. Flo. pendere. i. in pēdētiz i suspē so eē. z venit de pēdo dis. sum. a. t. i. in spēz dere vel trutinare. i. librare equipendere. z dicit trutinare a trutina. vel vt dicit papi as trutinat appēsa extimat. z cor. tru. vnde oratio in epi. Scriptores trutina non ē q̄ multa loquamur. Et ista dico extra ppo/ sitū p declaratione huius dictionis truti nare. Item pendere. i. exsoluere. reddere. ti ibnere vel sustinere. nota tali p̄textu. id ē tali colore. qd dicit se appellasse ab interlocu toria vel granamie non debet pendere exe/ cutio p̄dictaz trūi sententiaz. vt apparet i

textu. ibi silt in fine
Oastoralis. Primo presup
 ponēdū est fm

opinionē legistārū in. l. oēs. §. executoribz
 .L. de ep̄is z clericis. vcz q̄ licet iudex nō possit facere citari aliquē realiter extra ter ritorio. tñ p̄t facere citari verbalr puta si q̄s de puincia lemouicēsi deliq̄rit i puincia pic. p̄ses pic. n̄ p̄t illū facere citari realr. i. nō p̄t facere illū capi i puincia lemouicēsi: s; ipse p̄ses pictaue debet rogare p̄sidē lemouicēz sem. vt illū q̄ deliq̄t i picta. q̄ ē in puincia sua capiāt. z sibi remittat. Sed si aliq̄s ha beat p̄ncipale do miciliū in puincia lomo/ uicēsi. z in hac ciuitate pictanensi habeat opatorū. z cōtrahat in hac ciuitate: tūe ra tio ne contractus poterit hic conueniri. vl si possidet aliq̄s res in hac ciuitate: tñ prin cipale domicilium habet in ciuitate lomo/ uicēsi. tūc poterit citari verbaliter in cita te lemouicēsi. tenēt legiste q̄ decretū de ci tādo debet fieri in territorio pic. z n̄ lomo. qz decretū de citādo est iurisdictionis S; denūciatio p clientem seu apparitorem p̄t fieri extra territorium qz denūciatio p cliē tem facta nō est iurisdictionis sed nudimi nisterij. z hoc p̄suppositū est p rōe dubitāz di. Sed p rōe decidēdi p̄supponendū est: q̄ sententia lata p̄tra nō citatū est nulla ip/ so iure. nec opus est q̄ declarez nulla p iudi cem. Item p̄supponēdū est q̄ rex cecilie est vasallus eccie romane. z in aliquo nō subē romano impatori. qz regnū cecilie est in p/ tibus imperij q̄s douauit imperator: cōstā tūus si iuestro pape qm̄ illū sanauit seu cu rrauit a lepra. La. Olim fuit p̄trouersia seu lis inter benricū impatorē: z robertū regem cecilie. occasione cuius iter ipsos fuit p̄ceptū odij capitale seu inimicicia mo rta lis. qz rex cecilie pcurauit mortem impera toris. z quasdam ciuitates impatoris fecit sibi rebelles Imperator indignatus fecit citari regem cecilie voce p̄ccōis. i. voce cli entis. z cū tuba. vel forte fecit citari p̄sona liter vt ipse rex p̄pareret corā ipso impatoz in ciuitate p̄sona. que ciuitas inimicabāt capitalr ipsi regi cecilie. Quare hoc videns z sciēs ipse rex cecilie nō cōparuit. z sic fuit reputatus contumax. z p̄pter eius p̄sum a/ ciam impator declarauit crimina contra ipsum obiecta eē vera z notoria. z tult sen tentiam contra ipsum regēz dicendo ipsū regem cecilie eē p̄ditorem z hostem romā

Imperij. Item declarabat illū eērcū criminis
 lefemaieftatis. z bona sua confiscavit. nō
 solū bona q̄ tenebat ab impatore sed etiaz
 regnū cecilie qd̄ p̄inebat ad papā. z in die
 it sen p̄cepit debitorib⁹ ipsi⁹ regis. vt n̄ ibi
 ipsi regi vel eius fisco seu receptori v̄l p̄cu
 ratori soluerēt sub certis penis sibi impa
 tori applicandis. lapsu t̄p̄is h̄erici⁹ impator
 mortuus est. rex cecilie conquest⁹ ē ro. p̄o.
 d̄ ista sētētia s̄ ip̄z ab impa. lata Et ad tollē
 dū murmur populi licet sententia eēt nul
 la. in ro. pon. declaravit illā eē nullā p̄pter
 multas cās q̄ clare patent. h. d. h. r. Collis
 go aliqua notabilia. Et p̄io q̄ citatus ad
 locū nō tūcū z nō secuz: non tenet p̄parere
 sed tenet mittere exomatozem: immo etiaz
 si notoriū sit q̄ ille locus nō sit tur⁹: ip̄e nō
 tenet mittere exomatozē: nec appellare. z p̄
 cessus factus est nullus. No. q̄ iudex non
 d̄z sniaz p̄cipitare z maxie t̄ crimie graui s̄z
 plene d̄z oia riuari z inq̄rere. l. oēs. l. de
 iudic. z in h. c. ibi nō maturo fuit iudicio: s̄z
 p̄cipitatio z d̄ rāto crimie p̄m̄ulgata. No.
 q̄ iudex nō p̄t aliquē citare extra territorij
 etiā verbaliter. Et si arguat de. l. oēs. §. ex
 cu. l. de epi. z cleri. Dicit bartho. q̄ q̄n̄ ista
 duo territoria sūt sub dominio alicui⁹ p̄n
 cipis: tūc p̄ses vni⁹ territorij p̄t citare in
 territorio alterius vt p̄ses pic. in territo.
 lemonicēsi. z sic intelligitur illa. l. oēs. l.
 de epi. z cle. §. execu. Si vero illa duo terri
 toria non sūt sub dominio alicui⁹ principis
 tūc p̄ses vni⁹ territorij nō p̄t citare nec rea
 liter nec verbalit̄ aliquē in territorio alteri
 us v̄t bic in p̄posito nostro. q̄ regnuz cecy
 lie dicit subiectū ro. p̄o. z nō impatori. S̄z
 hoc nō placz d̄no saliceto in dca. l. oēs. nec
 voluit dicere illa lex oēs q̄ q̄s possēt citare
 extra territorij vel nō citare. quia illa lex so
 lū dicit q̄ cliens v̄l apparitor citās in terri
 torio hēbit certas sportulas. i. certū salari
 um. Si extra puincia citer: babebit duos
 solidos. nō at̄ dicit q̄ iudex possit facere ci
 tari extra territorij. vel illa lex intelligit q̄
 iudex territorij p̄t rogare aliū iudicē vt fa
 ciat citari aliquē de suo territorio. z tūc cli
 ens babebit duos solidos. vt d̄t illa lex oēs
 allega. Et hoc p̄cludit hic doctores iuris
 canonici. z salicetus i predicta. l. oēs. q̄ tu
 dex extra territorij nō p̄t citare nec realit̄:

nec verbaliter. sed debet req̄rere iudicem sit
 luis territorij vt faciat illū citari quez vult
 z q̄ sibi illū remittat. Notem⁹ tex. Et p̄mo
 p̄ mā oēs. c. vez. Pastoralis cura sollicitu⁹
 d̄ntis nobis diuinit⁹ sup̄ cūctas christiāi
 populi nationes iniuncta noo inuigilare
 remedijs subiectoz eozū dē piculis obuiaf̄
 z scādala remouere compellit. zc. Et dicit cu
 ra sollicitudis pastoralis cōpellit. Crimen
 lefemaieftatis est v̄t bic q̄s s̄ v̄rbē aliqd̄
 molit̄. i. machiat̄. auct̄ v̄t bic q̄s p̄ fugit ad
 hostes vel hostes inuat qualicūq̄ causa v̄t
 armis vel consilio. v̄t pecūia. v̄t q̄ subiectas
 puincias n̄it̄ facere rebelles vel seditiōes
 aut bella mouet in ciuitate. vel qui cō
 magistr̄ vel principem occidit. vel qui cō
 tra latus eius militat vel arma fert z occu
 pat cōtra rē publicam. Et idem dicit̄ crimē
 pduelionis. i. hostile. nā pdueliones dicit̄
 turbostes. Secus si cōmittit̄ hoc crimen
 nō p̄tra rem publicam. q̄ tūc nō dicit̄ pdu
 elionis: sed simpl̄ lefemaieftatis Et nō ora
 q̄ nō subditus crimen lefemaieftatis non
 p̄mittit. vt hic in cle. n̄ra. maxime in. §. rur
 sus. nā ro. rex ce. nō eo mō subfuit. i. cōmō
 nō fuit subditus impatori ben. q̄ crimen
 lefemaieftatis in eū p̄miserit. No. puincia
 rū. puincia cie dicit̄ ap̄ vel procul z vicus
 q̄si procul posita z denicta. cū ei romani oꝝ
 lim vincendo totū orbē in ius suū redige
 rent p̄cul positas regiones puincias ap
 pellauerūt. Prouincia etiā d̄t regno subiu
 gata z tributaria facta. in h̄ic z hec puinci
 alis. z h̄ le. l. tributari⁹ Prouincia etiā dicit̄
 tur cōfiniū regionū. z puincia significat ce
 leriter aduerbiū. z puincia. i. puidentia et
 officij vt ce. puincia factum est. i. ex officio
 Itē hec puincia dicit̄ regio sp̄al̄ v̄t comes
 puincie d̄t. in puincialis z hoc le. nōmē
 gētile. No. iurisdictionū. v̄t in cle. q̄uis d̄
 foro p̄petēti. No. si q̄n̄ veniret i suā z impij
 forciā. q̄ sup̄ dixit q̄ impator protulit con
 tra cū sentētiā declarādo cū d̄uictū de cri
 minib⁹ impositis p̄tra eū. Itē priuauit eū
 terris suis z etiā regno cecilie Itē promul
 gavit sententiā capitale pura z cōdēnamus
 eū ad sustinēdū moriē quotienscūq̄ incide
 rit inter manus n̄ras. z quotienscūq̄ inci
 derit in prātē ipsi⁹ h̄erici. z est hoc q̄ v̄t d̄i
 cere: q̄n̄ dicit etiaz promulgauit sententiā

mutilationis z captis. si qñ. i. si cōtigerit
 q̄ aliquid ipse robertus veniret in suā forciā
 .i. in suā piatē z in ptatē sui imperij. Nota
 pmulgauit vis i cle. si añ de dolo z p̄uma
 ci. No. a discretōne q̄ discretio ē mater vir
 tutū. No. p̄deret. i. nō manifestaret. vis eo
 in ver. pdi. No. uecno. i. etiā: due negative
 p̄ affirmatiua. No. astruit. i. affirmat. vñ a
 struo struis struere. s. t. i. affirmare ascref
 a simulare. Nota notoriū. i. manifestū hñ
 cognitū oibns. vnde notorius uotoria. s.
 .i. manifestus. Et fm iuristas notoriū ml
 triplr dicit vel distinguitur. Nā aliud ē no
 torium iuris. aliud est facti. Notoriū iuris
 est de quo q̄s canonice est cōdemnatus vel
 in iure confessus. vel per legitimas p̄batō
 nes conuictus. Notoriū vero facti est cui
 sus testis est populus: z dissimulationi si
 ue inficiatiōi non est locus. z intelligitur
 populus esse testis siue sit erimen omnib⁹
 notū qui sūt i loco illo siue maiori p̄ti. Itē
 in notorio iuris exigitur quando q̄ p̄batō
 h negatē In notorio vero facti nō requirunt
 ord o iuris q̄ est alias regulariter obseruā
 dus. Euidencia ei patratī celeris clamore
 non indiget accusationis. z si forte index
 velit tlr delinq̄ntē fm q̄ ius postular: z req̄
 rit corrigere vl punire. z ille appellat non
 est appellatore huiusmodi deferēdū: imo
 sp dz p̄cedere index corrigēd ovl puniendo
 Itē notoriū facti subd iuditur: qz aliud ē
 notoriū facti p̄manētis actu. vrcū q̄s pub
 liche tenet adulterā vl p̄cubinā in domo A
 liud est notoriū facti trāseūtis actu. vt si a
 liquis in publico interfecit hominem: vel
 fecit sacrilegiū: vel aliqd̄ sile Aliud est noto
 riū facti p̄sumpti. si aliq̄s publice habet⁹
 est pro filio consanguineo vel affine alie⁹.
 Et hoc a q̄busdā dicit notoriū p̄sumptum
 Dicūt ā t q̄ ē notoriū iuris notoriū facti: z
 notoriū p̄sumptū. Et est notoriū p̄sump
 ptū vt si aliq̄s publice habet⁹ ē p̄ filio alie⁹
 vbi nō seq̄tur alia p̄batio nec requirit q̄ et
 aliq̄s sit fili⁹ isti⁹ nō pōt vere p̄bari: idē dī
 cūt in fornicatione. Si ei clericus in uēis:
 z cupidus seclī habeat euidenter in domo
 iunēctas suspectas: nō est notoria fornicatō
 s̄ p̄sumpta. Nā vt dicit ovidius epi. A iuue
 ne z eupido nō credat reddita virgo Nota
 subire iudiciū. i. q̄s ē ille q̄ auderet vel q̄ rōe

teneret aliquis subire iudiciū. i. subire se
 iudicio illius consistozij z reponere se in si
 nu. i. inter manus suoz hostiū. Et dicit sub
 ire de se beo subis subiui vl subij p̄ sincopā
 .i. subitus ire vl post vel paz. z dicit a sub z eo
 is. Itē inuenit subeo is. i. sursum eo. et ita su
 inif ioh. vi. subijt ergo ies⁹ in mōtē. i. sursum
 abijt. z dicit a sursum z eo is. No. inferēdam
 infero inferis intuli illatu. id ē. intro ferre
 vel immittere. z dicit ab infero inferis. vñ do
 minus ad thomā ait infer digicū tuū huc
 z inferre est cōtra ferre irrogare. z p̄tinz ad
 malū. Mala ei inferuntur. i. contra ferunt.
 Et fm hāc significatiōē inuenitur in dia
 lectica. i. in logica. inferre. i. p̄cludere. illatō
 .i. p̄clusio. cū enī aliqd̄ includit inferitur. i.
 p̄tra op̄tionē vel oppositiōem alicuius
 fertur. vnde coniunctio q̄ est signū cōclusi
 onis dicit illatia q̄si p̄tra portata. No. de
 more. i. de p̄suetudie: imo etiā de iure natu
 rali q̄s repellit inimicūz nō male dices d
 more. i. de iure naturali. s̄z p̄ ope d more. i.
 de cōsuetudie. Et declinat hie mos ris.
 mal. g. i. cōsuetudo: vt tal mos ē i p̄tib⁹ uo
 stris. i. talis p̄suetudo. z iste seq̄tur morem
 p̄te sue. i. p̄suetudiem. sed differūt qz mos
 est q̄ facit morā. z sic dīstīnt. Mos est q̄
 dā p̄suetudo de uorib⁹ tracta tātūmō. vel
 sic. Mos est q̄dā lex viuedi inullo vniculo
 astricta siue lex nō scripta s̄z tm̄ vsu cui reiē
 ra. vel mos est vetusta z p̄bata p̄suetudo si
 ue lex nō scripta. s̄z cōsuetudo ē quoddam
 ius morib⁹ institutum qd̄ p̄ lege suscipitur
 eū lex deficit. Itē mos. i. virtus hoīs. s̄z p̄
 prie in plali h̄z hāc significatiōes. vt iste
 h̄z bonos mores. z pprie dicit d bono sic vi
 ciū de malo. inde morosus factū. z p̄ducit p̄
 mā mos ris. No. desipet ergo. i. sciat se bñ
 nō sape z exire de sapia sua q̄ sapat. i. crede
 ret vel credere sciret citatōnē ab hen. cōtra
 rob. artasse citatū. i. ipsū robertū ac si dices
 ret. henri. ē fact⁹ z extra sensū suū positus.
 si ipse credat qz robertus ventat ad ciuitas
 tē pisanā p̄pter e⁹ citatōz/ p̄pter ratiōnē po
 sitā sup̄ tbi. q̄s ei audiret vel q̄ rōe aliq̄s te
 neres p̄sistorij tal subire iudiciū se in hosti
 um sinu repōere. vñ desipio pis. desipui.
 pitū. n. t. i. dicit s̄p̄ sape. i. d sapia exire. z dicit
 der z sapio pis. sapui vl sapini. vl sapij. sapi
 tū. n. t. z h̄z p̄teritū z supi. ad modū q̄rte cō

ingationis. et significat duo sapes. i. saporis
 hie. vt iste cibum sapiat: et absolute. fm h
 in inuenitur constructum cum actio vel quod tunc per
 actum designat causa. et ponit per ablatiu. vt iste ci
 bus sapit saporis. i. saporis. vel quod in eo intelli
 git verbum quod corrigi actum vt iste cibus sapit
 carnes asininas. i. saporis repitcat vel imita
 tur vel silat illas. et h non seruit adpositum no
 strum. s. h quod sequitur Ite sapes. i. hie sapiam: et bec
 significatio tracta est ex pma. Sicut per sa
 poris cibos discernimus: sic per sapiam discer
 numus res. et sicut gustus aptus est ad dis
 cretionem saporis ciborum. sic et sapia apta est
 ad discernendas causas rerum. inde sapidus. a.
 us. i. saporis hie. saporis datus. et parat in
 sapiditas tis. Et de sapio ponit desipio.
 pis. i. delirare seorsum. i. separa et diuisum a sa
 pore esse vel facere nequitate. i. neque. Inde d
 sipisco scis. inchoatiuum. Et tertia habemus
 resipio pis. i. redire ad sapes. et ppe ille resi
 pitus penitens fore facit redit ad satisfactio
 et ad sapes quod dimiserat fore faciendo. i. offen
 dedo. nocedo quasi facere foris. i. extra ratio
 nem. et h per verbo sapes. Ro. in feudum. feudum
 dicitur beneficiumz benuola actio tribuens gau
 dium capienti capiensque tribuendo in id quod facit
 et sua sponte parat. Vel feudum est illud benefi
 cium quod ex benuolentia alicuius ita traditur ali
 cui vt proprietate rei que in feudum datur penes da
 tem remanente vsu fructum eiusdem rei ita ad
 accipientem transferat vt ad eum heredesque suos
 masculos et feminas Si de eis notari dicitur
 fuit a domino esse et debeat sine in determi
 natione sit. Dicitur autem feudum a fidelitate vel
 a fide quia vasallus domino prestare tenet. nec ei
 debet aliquid inuestitura fieri ei que fidelitate fa
 cere recusat. i. non vult: nisi feudum eo pacto
 sit acquiri vt de eo fidelitas non prestetur. vt
 in constitutionibus feudorum per quos fiat inue
 stitura. et per quos recipit ibidem: in quibus
 causis feudum amittat. c. ij. §. i. in visibus feud
 orum no. Habemus etiam feudum legium fm spe.
 et quoniam causa et occasio homagii cepit a domino vt quod
 baro dedit alicui pauperi militi quod aliquam rem
 immobilem sibi daret si ei faceret homagium.
 et illam dedit. talis res vocatur feudum legium. et talis
 vasallus vocatur homo ligus. Et feudum
 tarius est ille qui feudum recipit que etiam va
 sallus dicitur. Nota domicilium. domici
 lium. i. id est domus fastigium et altitudo. Et

Et dicitur sic quasi ellium domus. dicitur
 tamen quandoque domicilium domus ip
 sa vel habitatio vel mansio vel ius et pote
 stas fm hugonem. in psalmo autem vbi
 sic dicitur. sicut nocticorax in domicilio. Et
 dicitur glo. illius psal. vel in parietinis: que
 vulgo dicitur ruine vbi parietes stant sine
 tecto. dicitur autem parietina quasi parietum
 ruina. Et domicilium alicuius ibi est vbi
 maiorem partem fortune constituit. i. vbi
 habet maiorem partem suorum bonorum.
 vel si tibi habet larem. i. familiam. vt. l. de
 incolis et cens. l. ciues. li. x. et dicit vbi domi
 cilium suum fonebat. id est. vbi familiam
 suam nutrebat. Nota iuris naturalis. nota
 quod ius naturale commune est omni na
 tioni eo quod vbique instinctu nature habetur
 non aliqua constitutione facta ab homine:
 sed ab ipso nature conditor esse a deo vt ma
 ris et femine coniunctio liberorum succes
 sio et puerorum educatio. i. nutritio Ite ius
 naturale dicitur equissimum veluti quod tibi
 non vis irrogari: non irrogas. id est quod tibi
 non vis fieri: alijs non feceris. ipse id est
 tu non facias alijs illud quod tibi non vis
 fieri. Inde dicuntur etiam precepta natu
 ralia que in lege et euangelio continentur:
 vt non mechaberis Nos enim habemus
 etiam ius civile. et accipitur diuersimode.
 vt distinct. i. c. ius naturale. vno modo ius
 civile est id quod quisque populus vel etiam
 queque civitas sibi proprium diuina huma
 naque causa constituit fm ysidor. li. viij.
 Secundo dicitur ius civile lex duodecim
 tabularum que fuit origo totius iuris ci
 uilis scdm glo. instituta de iure naturali ge
 nium et civili. §. ex non scripto in verbo ori
 go. ff. de origine iuris. l. ij. §. i. Et dicitur lex
 duodecim tabularum lex scriptura in duo
 decim tabulis. quarum decem a ciuitatibus
 atheniensium et sacede moniorum a decem
 viris fuerunt oblata. i. apportate. et duc ad
 declarationem illarum per eosdem decem
 viros postea addite. vt dicit glo. in verbo
 decem viros. §. deinde. c. moyses. distinct.
 vij. Tercio dicitur ius civile quod ex legibus
 plebiscitis. constitutionibus senatus con
 sultis. principum decretis vel auctoritate
 prudentium inuenitur Quarto dicitur ius
 civile illud quod non est pretorium Quinto dicitur

ius n. l.

tur disputatio prudentiū q̄ fuit facta s̄ le
geduodecim tabularū. Sexto d̄: ius cui
le q̄c̄d habem⁹ sc̄ptū d̄ iure. S̄ptio q̄c̄d
iure naturali v̄l ḡtū subtrahit: v̄l q̄ nō ē
ius naturale nec ḡtū. Et sic accipiēdo ius
canonicū dicit ius civile. et ita sumit. i. d̄
stin. ius at. Nos habem⁹ etiā ius ḡtū q̄d
est sed iū. i. basilian. occupatio munitione bel
la captiuitates fuitutes. passimonia. federa
pacio. inducie legatorū nō verādoz. vel nō
violēdoz. religio. cōnubia inter aliēigēas
pbibita. Et dicit ius ḡtū q̄ eo oēs fere
gentes vtunt. c. ius gen. i. disti. Ultra sūt
alia iura. s. ius aureoz. anuloz. ius mili
tare. ius patranatus. ius publicū. ius pri
uātū. ius quasi naturale. ius q̄ristū. ius p̄
torium. ius canonicū. Et si vis videre de
omnib⁹ istis iuribus vide breuila quū qui
intitulat guarin⁹ veronēsis flozo salutem
pl̄imā rē. Et d̄: ius iuris a iubea iubes q̄
iubet et est ius lex diuina. fas lex humana
Trāsire at pagz alienū fas est: ius vero n̄
est. Itē ius d̄: c̄lex sc̄pta Itē leges humāe
sūt iura diuina sūt. Itē ius ḡnale ē. lex ē c̄
spēs. Nata vulgi vulg⁹ vulgi. i. plebs. po
pulus: multitudo ḡtū. et d̄: a vola vis. eo:
q̄ vnusquisq̄ facit q̄d vult. In h̄z bec vul
garis et hoc re. inde vulgariter aduerbium
vt iste laq̄tur vulgariter. i. sicut vulgus et n̄
literaliter.

De appellationibus.

Si a iudicibus. **La.** Tu
gabamus sup aliq̄ re carā pl̄ibus
iudicib⁹ delegat⁹ nob̄ dat⁹ v̄l corā ardiarij
tulerūt sententiā te absentē legitime citatū
v̄l cōtra te p̄ntē et nā appellasti sed voluisti
p̄tos p̄sulere. i. valuisti p̄ese cōsiliū a p̄t̄z
et sapiētib⁹ an deberes appellare vel nō. cō
silia habito vis appellare. q̄rist vtz ad hoc
q̄ valeat appellatio req̄rat q̄ oēs iudices si
mul cōueniātur vel an sufficit q̄ ad ean̄ se
patiz vn⁹ i d̄ amo. al⁹ i ecciaz an etiā possit
petere a pl̄os segatiz ab eis. Dicit ra. p̄o. q̄
sufficit interpa nere appellationē carā oib⁹
v̄l corā maiori p̄te etiā separim et valet ac si
sūt cōueniētur. S̄ q̄d appellasti ab oib⁹ si
mul et interposuisti appellationē tuā i absē
tia meā: nūquid debes mibi appellationē

timare et etiā delationē vbi delatū est nego
ciū principale et etiā termini p̄ficionē. vt
termino passiz me p̄ntare carā iudice ad quē
appellat. Dicit q̄ sic q̄ intimatio legitime ē
si d̄amibi appellata s̄m tenorē. c. cā m. s. de
elec. h. d. h. r. Colligo aliq̄ notabilia. priā:
sūcta gl. q̄ d̄s p̄t appellare a pl̄ibus iudicib⁹ se
pariz. v̄l a maiori p̄te licet oliz sec⁹. No. se/
cūdo d̄miam inter appellatē ab electioe. pui
sioe: v̄l postulatōe et appellatē a diffinitia v̄l
ab interlocutoria. q̄ appellās ab electioe pa
stulatione vel p̄uisione: d̄z intimare. i. no
tificare appellationē suā p̄ri appellatē h̄ ē cō
tra quē appellat. et sic d̄z intimare appellatō
nē t̄m. S̄ q̄d appellat a diffinitia sententiā
v̄l ab interlocutoria req̄rit intimatio recu
satōis. q̄ nō derulit appellatōi tue v̄l admis
sionis. appellatōis. siue delatōis. q̄ deru
lit index appellationi tue. et d̄z intiare termi
nū sibi p̄ficiū infra quē d̄z arrige iter suū ad
p̄sequēdā appellationē: vt ip̄e appellat⁹ etiam
suū iter arripiat ad se p̄ntādū et defēdēdū
Et rō diuerfitaris q̄re q̄d appellat ab electioe
postulatōe v̄l p̄uisione solū intimat appella.
nō at delatio et termini p̄ficio. Q̄n at appella
tur a s̄ntia diffinitia req̄rit q̄ intimes appel
lato appellatā: itē delatio v̄l recusatio termi
p̄ficia ē q̄ i p̄mo casu termin⁹ statuit a iure
infra quē d̄s d̄z arrige suū iter si appellatio
fuerit admitta: puta: q̄ appellās infra mēse
In sc̄o casu q̄d appellat a diffinitia non
statuit a iure termin⁹ vt d̄s p̄sequitur v̄l de/
fēdat appellatōz q̄re statuit ab h̄ale No. s̄m
cra gl. paria sūt intimatōz nullā facere et fa
cere: s̄z nō legitime. Et d̄z fieri nō legitime. q̄n
fit ad domiciliū cū p̄ offit app̄bēdi p̄sonatē
Nota q̄ licet q̄d possit appellare a pl̄ibus
separatim iuxta formaz h̄ p̄tentam: tamen
cum quis appellat nō debet ab vno solo s̄z
ab omnibus vel a maiori parte appellare:
ex qua omnes pariter p̄cedūt. q̄ nō p̄oi vn⁹
solus index grauare. vt gl. in verbo simul
p̄pe finem. Si alit vnus solus ex pluribus
grauerit: tūc ab illo solo patet appellari
Na. q̄ tā appella. q̄ ap l̄oz petitiō p̄t separi
corā iudicib⁹ fieri. vt gl. h̄ i verbo appellare
Et q̄ no. q̄ q̄litas i sine p̄sita p̄cernit oīa
p̄cedētia: de q̄ p̄barto. i. l. p̄ter. ff. vi bonoz
rap. No. q̄ appella. nō ē necessario inf̄p̄o
da ip̄ntia appel. s̄z sibi i ḡrā rē postea intia

io. i. notificatio seu insinuatio siēda q̄n ta
lis ē appellatio q̄ ipso facto n̄ deuoluit ean
am. Et vix appellatus ire teneat uisſe eite
ur: videlz p̄ doctores z iu clemē. eam. s. d̄
dectio Nota licet corā plibz iudicibz possit
lepari. appellari: ipsi t̄m iudices debēt poste
a sil' cōuenire ad deferendū appellatiōni. i.
an d̄beat admittere appellatiōnē vel non
: d̄r̄ siml' puenire ad p̄refigendū. i. ad sta
tuendū terminum. vt in glo. in verbo p̄re
ficionis No. t̄ctm̄ a iudicibus iudex iu
diciū dicitur quasi ius dices p̄plo. vel iure
siue iuste disceptās z est ethimo logia. iure
ār̄ disceptare est iuste iudicare No enim
est iudex si non in eo iusticia. vt. e. forus. §.
in omni q̄z negotio. de verbo. sig. Et iudex
est q̄ ex iurisd̄cōne pprie aut sibi delegata et
p̄missa ius habet sup eās litigiorz. v̄ litiga
toz cognoscēdi. Et multi s̄nt iudices. qui
das est iudex ordinarius. z ē ille q̄ habz po
testatē a se iure suo hoc ip̄o q̄ est talis. vt e
p̄scop' balius. p̄ses p̄uincie. z consiles
Est alius iudex q̄ dicit delegatus. z est ille
q̄ habet potestatem de causa aliqua cogno
scēdi ab aliquo sibi commissā. q̄ etiā dicit
iudex extraordinarius. vel iudex delegat'
est cui causa committit terminanda vel ex
equenda vices delegantis rep̄tans z iur
isd̄cōne nihil ppriū habēs. vt. ff. de offi. e'
cui mā. est iurif. l. i. in fi. z. l. iij. de offi. dele.
Vel delegatus est is cui a summo pon. vt
ordinario vel delegato principis causa eō
mittitur. inde subdelegatus q̄ dicit respectū
delegati. Est alius iudex q̄ dicit iudex eō/
petēs: q̄ cause iurisd̄cōnē habet eū exercicō
sibi dato. Et q̄ p̄ceptionem possit elidi
siue exceptio contingat p̄sonā vt ip̄z suspec
tus: siue contingat iurisd̄cōnez vt qz resēp
tū surrepticiū. vt in de. cū lite. s. vt lite. p̄e
dente nihil debeat innonari. in gl. Est ali
us iudex q̄ dicit incōpetēs. z est in quem li
cet eō seferimus. vel qz ip̄e nullam iurisd̄i
ctionē habebat. vel qz interuenit error: i ad
eūdō ipsū. vel qz p̄pulsus suz in eum eō
sentire. Est alius iudex q̄ dicit eompmissa
rius. z est ille q̄ ex p̄promisso. i. ex consensu
partiu z ex litigantium electione de causa
cognoscit q̄ nullaz habet iurisd̄cōnez p̄
p̄riam seu delegatā. ff. de arbitris. l. i. Est a
lius iudex q̄ dicit pedaneus iudex. z est ille

cuius officii est de minutis causis z infir
mis cognoscere z iuribus z v̄libus: licet
sunt ordinarij. Est alius iudex q̄ dicit iudex
cartularius. z olim tales iudices erāt p̄ui
legiati ab impatore. vt q̄ vellet eorū eis li
tigare possent: sed ip̄i nō poterāt aliq̄ne co
gere ad litigandū coram eis. Et dicitur eē
iudices ordinarij creati a eomite palatio.
q̄ nō habent admistratiōnem nisi habicu
vt notat i. l. i. ff. de iudiciis. z. l. fi. L. vbi et
apud q̄s cognitio restitutiōnis agenda sit
Et isti iudices vocant hodie notarij apli
ci z impiales. z cartularij a carta. qz dū cre
antur: mittuntur in possessiones earū Est
alius iudex q̄ dicit domesticus. z isti iudi
ces dicitur eē ex quibz p̄ magna p̄tendz
ius z consiliū. Di etiā dicitur assessor:
eo q̄ assident. i. iurta sedēt. vel s̄nt sil'es si
ue comparantur iudici: z in eause cognitōe
sil' p̄bent cōsiliū vel officiū. vt patet ex ru
bzica. L. de assessoribus. Nota ap̄los apo
stoli in iure dicitur littere date appellanti
in quibz eōtinētur allegationes z q̄l in cā
p̄cessum sit. Item ap̄loz alij s̄nt conuentō
uales scz quando pars admittit appellatiō
nem siue in iudicio iudice refutante siue ta
cente vel extra iudiciū. vt extra de appel.
.c. scpe. z. c. oblate. Alij apli s̄nt testimonia
les testificantes de appellatiōne facta. Alij
sunt d̄m̄ issorij p̄ quos apparet. q̄ iudex de
tulit appellatiōni. Alij s̄nt refutatoz p̄ q̄s
apparet q̄ iudex nō detulit appellatiōni. A
lij s̄nt reuerendi siue reuerentiales. scilicet.
quando ob reuerentiam superioris appel
latiōni defertur vt. e. i. de appellatiōnibus
li. vi. in gl. z. s. in clemē. si aū. de dolo z con
tuma. No. delatōi: delatio delationis v̄it
a defero defers q̄d significet. vide. s. in cle.
si ante. de dolo z contumacia. No. termi
nū p̄ficionis. p̄figo. gis p̄pōit de p̄re z figo.
q̄d idē ē q̄ imponere: imittere. inferre: forti
ter z stabl' impōere z p̄ducit fi. z die termi
nū p̄ficionis. i. impositionis terminū: qz iu
dex d̄z impōere: statuere ordiare terminū:
ipsi appellati infra quē ip̄e arripiat iter su
um ad eūdū p̄secutiō appellatiōnē suā No.
inriatiōnis v̄it d̄rimo as. au. a. p. i. de/
mōstrare iudicare nūciat. notificat. Et d̄z
ab iurim'. v̄ ab i' z timos q̄d emēs q̄si i mē
te inculcarez imitter' fm bug. v̄ d̄: ab i' z ti

me qd est aia vel mens fm papiam

Quamuis Presupponendū est qd qd potest appellare a quocūq; grauamine siue inferatur in interloutoria siue in diffinitiu a. Et appellās debet petere aplos id est: responsionem iudicis. Et quare dicantur apli. vide. ff. de aplis dimissiois z reuerentialibus. Casus. Iudex dedit sententiā cōtra me. appellauī. Querit: an debeam petere apostolos sepius. vel vtz sit necesse q̄ inter petitiōnes aploz sit aliquod intervallū. i. aliquod spacium temporis. vel vtz sufficiat multiplicare vno z eodem contextu dicendo. Dñe dētis mihi aplos: z itez suppli eo qd dētis mihi aplos. z itez vos de p̄cor: qd dētis mihi aplos. Et dicit qd possum petere aplos sepius vno z eodē cōtextu. Sz q̄ dērit: si iudex a quo appellauī nō dedit aplos. sed mihi assignauit terminū ad dandū aplos. Queritur vtz die assignata debeam p̄parere corā iudice: vt illa die recipiam apostolos. ita: qd videar renūciare appellatiōis: nisi compaream. Dicit qd illa die debeo comparere: alias si non cōpeam sententiā p̄t executiōi demādari. Sed quid: si iudex assignet mihi diem infra terminū iuris qui terminus est triginta dierum a die sententiē computando qñ fert sententiā contra p̄ntem. l. a iudicibus. L. eodem. Si autē feratur contra absentem: tūc incipit currere illi dies triginta a tpe noticie. l. ij. L. quō z qñ iudex. vtz sit necesse p̄pere i omnibus illis triginta diebus. vel vtz sufficiat semel cōpere: Dicit qd sufficit aliq̄ die compere dū tñ cōpareā loco z tpe congruis puta: qd nō cōpareā dū iudex est in mēsa v̄ in lecto vel in bainco. Sed qd iuris: si iudex noluit dare aplos vel pmisit dare z assignauit terminū. ille āt die assignata siue in illo termino assignato noui dedit aplos. Dicit qd possum p̄sequi meam appellatiōem ac si iudex aplos dare denegasset. b. d. b. r. Colligo aliqua uotabilia. Primo noto qd equitas p̄fert rigori. z hoc verū loquēdo de equitate scripta. z rigore scripto. secus si n̄ cēt equitas sc̄pta. qz nullus alius a p̄ncipi pe p̄t seq̄ equitatem nō scriptam: dñmōri goz sit sc̄ptus quia nullus alius p̄t iudicare vtz rigoz contineat equitatem vel non. l. i

ter equitatez L. de legibus. tamē dicūt aliq̄ qd dñi de plamento p̄nt p̄ferre equitatez n̄ scriptam rigori scripto: tñ istud non reperit iure cautum: licet dñi de parlamento illud obseruent. No. qd apli sūt sepi⁹ petendi: z nō requirit qd petant p̄ intervallū. i. qd interponatur actus extraneus: sed sufficit qd eodem cōtextu petant. No. qd si alicui appellanti iudex assignet certū terminum ad dandū aplos: tūc appellās debet comparere illa die: alias sententiā nō impediret executioni mādari. Nota quarto qd si iudex assignet appellanti terminū iuris: sufficit appellati semel comparere coram iudice. Nota qd paria sūt denegare expressisse aplos z fraudulenter dissimulare. No. qd tempus p̄ficiū. i. statuti ad petendū aplos currit a tempore sententiē. z illud tempus est triginta diez. qz appellans infra. xxx. a tpe late sententiē debet petere aplos. vel incipit currere o tpe q̄ incipit currere decendiū appellatiōis interponende. i. tpe sententiē late. vt gl. ij. b. Nota ibi decernimus qd istud verbum decernimus inducit ius nouuz. vt gl. in verbo decernimus. No. qd apli q̄ petuntur in causa appellatiōis interdum vocantur eplē interdū imissorie. Et quid sint apostoli. z vnde dicant. dixi. s. prime. z etiam vide specu. eo. ti. in quarta p̄te versiculi. sequit z gl. in. c. cordi. eo. ti. li. vi. Et datur apostoli vt instruat iudex ad quē. vt dicit gl. i. ver. nec petat. No. tex. quis. i. q̄s. viz. delict. tñ cōiunctio aduersatiuar acuit penultimam. Nota infra iuris terminum qd terminus dicitur triginta diez. z infra illos triginta dies debet apostolos petere: z etiam infra illum terminum debet iudex illos dare vel recusare. z iste terminus ita bene artat iudicem sicut appellantem. Nota congruo. id est competentī apto. Nota recuset. i. resutet. renuat. vt. s. in clem. ē. p̄storalis. de sententi. z re iud. in verbo recusantem. Nota oblatos. i. datos de offero. vt. s. eadem clem. p̄oxime allegata.

Sicut Presupponendū est qd appellatio debet p̄sequi z si niri infra annum. z si appellans fuerit impeditus in primo anno dabitur sibi alio anno Sz q̄rit qd iuris si fuerit impedit⁹ etiā i secūdo anno: vtz dabit sibi ter

eius annus. vide panor. in. c. si ratione. in an. co. ti. Ca. Appellans a grauamine extra iudiciali. puta cum eum in pacifica possessione vinee. domus. prati. vidi te paratum cum armis ad me impediendum. appellans a futuro grauamine. Vel cum canonici vellent eligere inabilem episcopum. ego decanus me opposui. vnde ista appellatio debeat terminari. psequi infra annum. Dicit quod sic. alias appellatio cessabitur deserta. i. derelicta. Sed queritur: quando incipit currere annus? Dicit quod si appellauerim a grauamine illato: tunc incipit currere annus a die interpositae appellationis. Si vero appellam a futuro grauamine tunc incipit currere a die grauaminis seculi. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Et primo noto quod dies appellationis in qua interponitur appellatio non computat in termino anni ad psequendum et finiendum prefici gl. in rer. a die. Et quo nota quod dictio a coniuncta dierum numero excludit illam diem cui adiungit. exemplus hic in littera a tali die simile notat in. c. statutum. de pben. li. vi. Nota quod a futuro grauamine appellatur extra iudicium dumtaxat. et tunc tempus anni currit non a die interpositionis ipsius: sed a die illati grauaminis. Et nota singulariter duo ex hac littera. Primum nota quod si cur datur annus ad psequendum in appellatione iudiciali et causa datur biennium in extra iudiciali. Secundum notabile quod tempus anni datur ad psequendum et finiendum in utraque appellatione. et cessante impedimento utraque appellatio per lapsum anni remanet deserta. Et circa impedimenta vide hic glo. penult. Et dicitur latius ut notatur in. c. cum sit. de appellationibus

Quamdiu Presupponendum est illud quod dicitur i. c. romana. eo. ti. li. vi. vide licet quod licet appellans de iure habeat annum ad psequendam eius appellationem. tamen non efficitur deserta nisi post annum. verum tamen iudex a quo potest illi terminum abbreviare: et hoc vix respectu psequende appellationis: non autem respectu finiende et terminande appellationis. Casus. Tu et ego ligabamur. fuit lata sententia contra te. appellasti. Iudex dedit tibi aplos assignando tibi terminum duorum mensium ad psequendam

tuam adpellationem. Pendente illo termino duorum mensium compromissum in arbitros. i. consensus in aliquos arbitros qui haberent decidere causam principalem infra medium annum. Queritur: vtrum pendente illo termino medium anni currat tempus assignatum ad petendum aplos. Dicit quod non currit illud tempus: sed pendente termino arbitri terminus assignationis quiescit. et finito compromisso habebis tempus quod restat. Sed quid si expresse et consensus nostro progauimus terminum usque ad annum. quod forte viget tempestas et pestis. quare ex communi sensu progauimus. i. prolongauimus terminum assignatum. Vtrum pendente progatione currat tempus assignationis. Dicit quod non currit: immo oportet pnt facere istam progationem nisi iudex ex suo officio videns periculum imminere precipere pntibus ut pcederent. et inciperet tunc currere a tempore pcedenti quia forte est causa matrimonij vel electionis ubi imminet periculum. h. d. h. re. Colligo aliqua notabilia. Et primo quod pendente compromisso inter appellatorem et appellatum non currit tempus assignationis ad psequendam appellationem tantum vel psequendam et finiendam. Nota secundo quod ptes ex communi consensu aliter quam per compromissum possunt pcelare et progare tempus ad psequendam appellationem tantum vel psequendam et finiendam. Nota tercio quod iudex ex causa potest precipere partibus ut pcedant in causa appellationis non obstante compromisso vel alio consensu partium. Et sic ista clementina addit tria ad auctoritatem. Si tamen. L. de temporibus appellationum que sumitur ex illa auctoritatem. ut prima glosa dicit. Primum addit quia auctoritatem benedicit quod pendente compromisso non currit tempus ad finiendam appellationem. et nihil dicebat de termino assignationis ad psequendam tantum. Secundo. quod illa auctoritatem solum loquitur de compromisso non loquitur de progatione vel alio consensu ista clementina loquitur de omni consensu. Tercio addit in hoc quod dicit quod iudex de officio suo potest precipere partibus ut procedant et hoc ex causa videlicet quando causa appellationis desiderat celeritatem ut in matrimonio spirituali et carnali

Nota ex dilatione. i. ex prorogatione. nam dilatio est tempus in causa prorogatio. vt fm Bal. est tempus qd habet certū principiu z certū finē vel sic. Est tempus datū a lege vela iudice partibz ad veniēdū Et talis est duplex. scz prima qd dat ab hoīe vela iudice Secūda qd datur a iure vel a lege. vt patet i rubrica de ferijs z dilationibus fm hostiē sam in sūma. ti. de dilati. §. i. Alie sunt citatorie qd dant vocato ad causam vel ad veniēdū ad iudicem ante litis contestationez infra quas citatus sepparabit: vt veniat i termino. z nihilominus post terminuz de officio legati consuluit. Alie sūt dilationes restitutorie que dant bis qd spoliari fuerūt seu sunt. vel que dantur ad appellādū qd sunt decē diēz vel ad restitutionē in integrum petendam que olim infra annū vtilem: hodie infra quadrienniū continuū dant. L. de integz resti. l. finali Alie sunt dicitatorie qd dant reis ad deliberādū de quibz. L. de litis contel. Alie sūt pemptorie qd dantur volenti pbare. de qbz in. l. i. L. de dilaz rionibz. Alie sūt executorie qd dantur cōdem nato ad hoc qd satisfaciāt de his. l. ii. L. de vsur. Alie sunt reuocatorie qd dant habentis reuocādi domū. d. quibz habet. l. ii. §. legatis. ff. de iudicijs. Alie sūt vacatorie siue feriales. vt in. l. i. de ferijs. ff. eodē. z. xv. .q. iij. p. totū Alie sūt psecutorie que dant ad appellatiōē psequendam. de quibz autē. et qui appellat. L. de temporibus ap/ pel. z hic in nostro proposito. Alie sunt saluatorie z penitentiales Alie pceptorie d. appellatiōibz. c. p̄terea. Alie electorie. vt de conuersatione coninga. c. ex publico. ff. de adoptionibz. l. mancipioz. z de electione. ne p defectu. Alie expertorie vt de frigidis z maleficiatis. c. laudabilem. Alie exemp/ torie. vt qd matrimoniu accusare pnt. c. fi. Alie rufitatorie. vt de appellatiōibus p sonas. z. c. requiris. ij. Alie exceptorie. s. ad pponēdas exceptiones concessas a iure de exceptionibus pastoralibus.

Appellanti appellanti ab in/ terlocutoria iu/ dicialiter lata. vel a grauamine ex/ tra iudiciali. A grauamine hoc modo qz cū essem canonicus ecclesie bituricensis alij ca/ nonici volebant eligere iudicem: appellauī

ne eligeretur. z in appellatiōē inferri can/ sam appellatiōis. quia dixi qd erat illegitimus. inueni qd hec causa erat falsa. volo psequi aliam. scz qd excommunicatus: v/ trū possim. Dicit qd non. Sed quid si iu/ dex aliquis fecit me citari ad locum nō tu/ tū z est notoriū qd locus non est iustus. cer/ tū est qd non teneor comparere nec appella/ re. verū tamē ex abūdanti appellauī pen dē/ ie a ppellatiōe sui recōciliatus. ita: qd mo/ do habeo tutū accessum. aduersarius me/ vili purgare assignatiōē mihi factam ex ista noua causa. qz nūc patet tutus accessus vtz possit. Dicit qd ex causa supuenienti as/ signatiō non iustificat. Et quid si iudex ce/ cit me citari. dixi qd non teneor responde/ re coram ipso. qz excommunicatus mino/ ri excommunicatione iudex interlocutus est contra me. appellauī. nunc dico. qd erat excoicatus maiori excommunicatione. vtz ex ista noua causa possim iustificare meas appellatiōem. Dicit qd non. hec dicit hely as. r. Colligo aliqua notabilia. Et p̄ mo qd appellans ab interlocutoria vel gra/ uamine tenet causam grauamīs exp̄mere. in sua appellatiōe. nec p̄t iustificare appel/ latiōē suam ex nouis causis exp̄pressis in appellatiōe. sec⁹ si appellatur a diffinitina quia nō est opus exp̄mere causam. sed suff/ ficit dicere Volo a vestra sententia diffi/ nitua tamq̄ in iusta appellare. vel appello a vestra sententia diffinitua tamq̄ iniusta. Nota secūdo qd sicut appellatiō nō p̄t iusti/ ficari ex causa nō expressa in appellatiōe: ita p̄cessus iudicialis non potest iustificari ex causa coram iudice nō proposita vel de nouo expressa. fallit v̄ dictū est in sentētia dif/ finitua vbi non requirit expressio cause. z hoc verum nisi in casibus in quibus ius dicit appellatiōem non eē admittendam quia tunc causa etiam in diffinitua eēt ex/ primenda.

Si appellatiōem.

Scasus. Tu z ego litigabamus co/ ram officiali bituricensi ipse tulit sententi/ am contra te infra. xxx. dies nō petisti aplos vel si petisti: non comparuisti in termino tibi assignato p iudicem a quo ad danduz tibi aplos. vel si comparuisti tū nō intro/

duxisti tuā appellacionē infra terminū tibi assignatū. tū postea psecutus fuisti tuā appellacionē. Unū non obstāte psecutione prima sentētia trāsierit in rem iudicatā. dicit q sic. h. d. h. r. **C**olligo aliq notabilia. Et primo q p negligentia appellātis efficiatur appellatio deserta id est p inde habet ac si non fuisset appellatū: nec tū fiet denolatio ad supiozem. **N**o. scōoq appellatō pōt psequi causam appellacionis appellante nō psequente. quia appellās pōt renūciare appellacioni quo ad effectū eius ita q appellatio deserta non assumit vires ex prosecutioe. **N**ota ergo sniam totū ca. videlicet q snia a qua fuit appellatū transit in rem iudicatā ac si non fuisset appellatū dūmodo appellatio nō fuerit psecuta sed deserta. puta lata ē sententia cōtra me a qua appellavi. s; infra triginta dies nō petū aplos. Querit an tal sentētia trāsierit in rem iudicatā ac si nō fuisset appellatū. Dicit q sic. Sed pono q post triginta dies petū aplos z psequor me am appellacionē. Quero an ista psecutio i/pediat executionē sentētie. certe non: quia postq trāsierit in rem iudicatā potest mādari executioni infra temp^{le} legi trimū. forsan infra quattuor menses qui dantur iudicatis ad soluendū iudicatum.

Quam a repulsione

Tu z ego litigabam corā archidiacono p iura. pposuisti defensiones pemptorias ad excludendā intentionē meā. archidiaconus interlocutus est illas defensiones nō debere admitti nec esse admittēdas. Appellasti de archidiacono ad officiales epī q confirmavit sententiā interlocutoria archidiaconi. **S**ecūdo appellasti de officiali epī ad archiepū burdegaleū. qui etiā confirmavit illas duas sententias cōtra te latis. certū est q tu nō posses amplū appellare. Tu reuersus ad archidiaconū q cognouit sup principali etiam sentētiā diffinitiuā multo contra te z iterū ab illa sententia diffinitiuā appellasti. in causa appellacionis vis allegare exceptiones pemptorias que fuerūt repulse a principio. Querit viz possis. Dicit clemens q non: nisi repulse fuerūt quia eas ppones ineptez nūc in causa appellacionis pponis rite. qz forte allegabas p scri

ptionem. z non allegabas bonā fidē z titulum: z ideo archidiaconus illas nō admittit. Nūc vero proponis bonam fidem z titulum. ideo possunt admitti in cā appellacionis.

De vita z honesta. cle.

Visum est sup de iudicijs z singulis partibus iudicioz. vcz qz clerici in sacris cōstituti dūt ab iosis abstinere p ca. vnicū. s. de sirdico. z sup de postulando per totū ideo post illa annectit rubricam zc. vel sic.

Visū est sup de iudicijs z singulis partibus iudicioz a quibus clerici debent abstinere. Et quia nō solum ab illis dūt abstinere: s; etiā a vita z moribus maloz dūt abstinere vt p stent exemplū bone vite ceteris: ideo zc vllsic. **V**isū est supra de actibus iudicialibus: nūc videndū est de actibus extraiudicialibus qui ppetūt tā laicis qz clericis. Et qz clerici sūt digniores: ideo ppetūt de actibus ppetentibus clericis. z postea de terminat de actibus cōpetentibus laicis.

Dioecesanis

In pūia romanipontificis q̄sunt ab eo. **U**tz omnes artes cōpetant clericis. ex debito sic honestatis. Et respondet ro. pon. q non: immo si velint euitare penas hic contentas ipsi dūt abstinere ab officio carnificū z ab officio tabernarioz. Et spectat ad officiū dioecesanū vt clerici abstineant ab istis officijs. Sed querit quis pennis dioecesanū possint cōpellere clericos vt abstineant ab istis officijs. Dicit q nō bñficiati z nō existentes in sacris debēt moneari: vt a talibus officijs desistant. z si nō desistant z sint pingati: ipsi amittūt duo pūilegia clericalia vcz q quis verberādo non incurrit sententiā excomūicationis: z pro crimine p oterūt cōueniri corā iudice seculari. Si ipsi nō sint cōiugati perdūt pūilegia legiū in rebus suis tm. qz tenent soluere s; fida extraordinaria de rebus suis. h. d. h. r. **C**olligo aliquanotabilia. Et primo nota: duo officia pposito clericali non conuenientia. scz. officium carnificis: z officium tabernarij. **N**ota q clericus coniugatus si exerceat illa officia ipse perdit duo pūilegia clericalia. de quibus in glo: Sed nō cōiugati

Z

perdit privilegium quod eis competit in rebus suis. Nota. commercium. Commercium commercii. cio n. s. i. pluribus rebus vna venditio. vel diuersarum rerum commutatio. ut si quis daret vel comutaret mantellum cum papa vel e converso. vnde dicitur commercium quasi commutatio mercium. Illa vero mirabilis incarnatio ihesu christi fuit commercium quasi commutatio iurium scilicet diuini tatis et humanitatis. Nam homo quodammodo concessit humanitatem. de homini largitus est diuinam iratam. Descendit diuinitas: ascendit humanitas et exaltata est super choros angelorum. vnde canitur. Domini rabile commercium creator generis humani animatum corpus sumens. etc.

Quoniam. Visum est supra quod liter clerici debent abstinere a quibusdam artibus. Scilicet queritur vtrum debeant abstinere a quibusdam vestibus: vel vtrum sit eis licitum vti quibusdamque vestibus. Dicitur quod clerici debent abstinere a veste diuerso colore colorata et si vrantur publice ipsi incurrunt penas hic contentas. Scilicet queritur nisi quid presbiteri possunt portare caligas scacatas. Dicitur quod non. Hec dicitur beatus regnerius. Colligo aliqua notabilia. Et primo quod per decenniam exteriorum cognoscitur honestas morum interiorum. Nota quod clerici prohibentur portare vestes diuersis coloribus coloratas. vnde si sint clerici beneficia tunc ipso facto sunt suspensio a perceptione fructuum sui beneficii per sex menses. si non sunt beneficiati tunc per sex menses sunt inhabiles ad obtinendum beneficium quodcumque. Si vero sint in dignitate constituti tunc magis puniuntur. Nota quod clerici interueniente causa sufficiuntur in causa timoris preterea assumere vestes laici. Nota virgata. id est viridi. Nota. sancimus ut supra in clem. cum illis. de renunciatione. Nota. censum ut supra in clem. causam. de electione. Nota. coronam. id est coronam de relictis. de roneo. Nota. deferentibus. id est portantibus deferens de relictis quod est compositum de sero sero ut supra in clem. si ante. de dolo et contumacia. Nota. personam personam. id est persona. f. ge. est rationalis creature individua essentia. Et secundum hoc persona videtur spectare ad deitatem. Item persona dicitur bistrio representator comediarum. quia diuersis modis personarum diuer-

sas personas representando. et hinc persona dicitur in grammatice ipse suppositus. quia proprietates suppositi quandoque proprietates vocantur quia vox ipsa. quod dicitur in modum significandi personalis proprietates. Item persona dicitur in ecclesia quod dignitatem habet pre ceteris et hinc ab histione sumptum est qui diuersas personas representando diuersos solet accipere ornatus secundum dignitatem persone quam habeat representare ut persona dicat in ecclesia que personatus dicitur. nam secundum diuersos gradus dignitatis persone distinguitur in ecclesia. et hinc etiam tractum est ut in grammatice vna persona dicatur prima alia secunda alia tertia quod fit ratione dignitatis. Unde venit hic personatus tus tunc dignitas vel officium persone sumptum. et hec personalitas tatis. Nota per decretum. id est per conuententiam habuit. quia omnes habitus non sunt conuenientes clericis. Nota in fine presertim. id est maxime. Nota scacatis. nota quod scacatio dicitur claudum vel claudico siue inequalitas. et est grecum. et inde sumptum est hoc nomen scacatum. et dicitur caligis scacatis. id est inequalibus gl. tractat pro residuo.

¶ De prebendis et dignitatibus.

Visum est supra de vita et honestate clericorum: verum quia clerici non possunt viuere nisi habeant beneficia et dignitates vnde commode possint vitam sustentare ideo etc.

¶ Si dignitatem. Presuppone dicitur quod habetur in. c. cum in illis. eo. ti. in sexto. quod ad eius declarationem fuit facta hec clementina videlicet quod si papa mandet provideri alicui de aliquo beneficio virtute illius mandati non potest provideri de beneficio curato nisi expresse fiat mentio de beneficio curato. Secundo presuppone dicitur quod dicitur in eo. c. cum in illis. quod si papa mandet provideri de aliqua dignitate vel persona illius mandati non potest provideri de dignitate electiva. nisi expresse caveatur in litteris de beneficio electivo. Casus. Habebam vnam dignitatem volui habere aliam. et collatio pertinebat ad papam quia forte collationem illius dignitatis sibi reseruauerat vel vacauerat in curia romana. et

forte impetraverā ab ipso iure preventiōis porrexi preces supplicatorias pape ut mihi conferret illā dignitatēz in p̄cibus cōtinebatur q̄ habebā aliam dignitatē z pe- tebam dispensari ad obtinendā aliam in q̄ iminebat cura animaz papa dispensavit. i litteris non fuit appositū q̄ illi dignitati iminebat cura animaz. sed tū apposita fuit hec clausula. p̄viso q̄ cura animarū nullaten⁹ negligatur: Querit̄ vtrū illa clausula sit sufficiens vt mihi p̄videat de illo b̄nficio cui iminet cura animarū. Dicit clemēs q̄ nō: nisi in litteris ponat talis clausula. p̄videas t̄lī b̄nēnti tale b̄nficiū cui iminet cura animarū de tali beneficio cui etiā iminet cura animaz. Sed q̄d si papa mādēt q̄ mihi p̄videat de dignitate ad cuiuscūq̄ collatōnē: p̄visionē: vel institutiōnē p̄ineat. z nō dicit electiōez tū in prohibitionē fecit mentionē de electiōe sic dicendo. Inhibeatis oībus ad quos p̄inet institutiō vel electiō vt nihil habeāt attentare in p̄iudiciū nostri. Querit̄ vtrū b̄nēntē illius rescripti possit mihi p̄videri d̄ dignitate electina. Dicit q̄ nō nisi fuerit etiā facta mentiō de dignitate electina in parte dispositiva rescripti. vñ in rescriptis aplicis sunt multe ptes. scz salutiō. exordiu: narratiō. dispositiō. z p̄visiō. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. P̄mo iñca glo. q̄ licet papa in litteris gratie faciat mentiōnem de beneficio aliquo incōpatibili. nō p̄pter hoc videtur secū dispensare. sed solum mentiō illi b̄nficiū incōpatibilis hoc opat̄ q̄ collatiō alterius non erit subreptitiā. c. nō p̄t. eo. ti. in. vi. Et hoc vtrūq̄ nisi papa p̄prio motu illi p̄cederet b̄nficiū. c. p̄prio motu. eo. ti. in. vi. Ino sc̄do impetrās debet petere pape vt secū dispense. alias non possit obtinere. No. sc̄do q̄ impetrās aliqd̄ b̄nficiū debet facere mentionem de qualitate sui beneficii an fuerit dignitas cui iminet cura animarū vel non. Tercio noto differentiā inter litteras gratie. z litteras iusticie. quia littere gratie viciantur: z sunt ipso iure nulle. si fuerint obtentep̄ subreptionem. Littere vero iusticie nō sunt ipso iure nulle. sed veniunt annullande per exceptionem ca. dilecta de rescriptis in anti. Nota q̄ executor mandati apostolici nō potest alicui p̄videre de dignitate electi-

na: nisi fiat expressa mentiō de dignitate electina: in mandato in parte dispositiva. No. Dispensantes Dispensatiō est iuris cōmuniis p̄vida relaxatiō vtilitate seu necessitate pensata. sc̄dm ḡuiller. in spe. ti. de dispen. Vel sic. dispensatiō est rigore iuris per eum ad quem spectat canonice facta relaxatiō. i. q. vij. nisi rigore. z. c. se Capitulum men dispensatiō improprie sc̄licet pro iuris declaratiōe. vt in. c. quinta callis. de iur. iur. n. z dispensatiō venit de disp̄so fas. largiter donare. dividere. distribuere. dist̄ponere. vel deliberare. Nam aliquotiens libere concedit disp̄sando que de iure cōmuni non concederentur. Et credo q̄ dispensare respectu pape est idem q̄ p̄uilegiū dare respectu principis:

Per litteras. Casus. Pa. mandauit reuerendo in xpo patri z domino domino iohanni cordis diuina fauente gratia bituricensi. archiepo vt mihi quieram d̄ sua diocesi p̄videret de beneficio primo vacaturo sub hac forma. siue esset dignitas vel personatus. vel ei immineret cura animarū: siue aliud beneficium ad quod quis cōsuerit assumi per electionē. siue quodcūq̄ aliud beneficium ecclesiasticum. Vacauit hospitale vel elemosinaria vel leprosarina Queritur vtrum ista loca pia comprehendant̄ sub illa clausula. Dicit q̄ nō. nisi exp̄s̄ se fuerit dictū de istis locis nec sufficit clausula generalis siue cuiuscūq̄ cōditiōis fuerit illud beneficium ecclesiasticū etiā positū q̄ illa loca pia haberēt iura spiritualia p̄ta decimas sepulchras. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. P̄mo noto q̄ in materia odiosa appellatione beneficii ecclesiastici non veniūt ista loca pia de quibus in littera ista dicitur. Et insurgit istud odium q̄ ista loca pia sunt ambiciosa. Item vtrū t̄ntetur votum captande mortis. Nota q̄ ad hoc vt ista loca pia cōprehendant̄ sub ḡtiano non sufficit mentiō sub clausula generalis cuiuscūq̄ conditionis sit beneficium ecclesiasticū sed oportet q̄ de illis fiat mentiō expressa hoc modo: siue sint hospitalia vel elemosinarie vel leprosarie. Nota text⁹. Directas sed estmissas. z venit ad dirigo ḡ directi quasi in diuersam partem rego. Et

di a di z rego regio. z cor. ri. vñ dirige gressus meos. i. rege gressus. i. passus meos

Si plures. Presupponendus est illud quod dicitur in. c. de multa. co. ti. in an. videlicet qd si alicui obtineatur dignitas vel personatus vel ecclesiam parochialem conferatur aliud simile beneficium incompatibile z accipiat possessionem pacificam illius: tunc vacat ipso iure primū: ita qd collator poterit illud offerre. **Lafus.** Et dispensatione tenebas duas dignitates vel duos personatus vel duas ecclesias parochiales: vel unam dignitatem z unam ecclesiam parochialem vel personatum: z unam dignitatem. vel duo beneficia incompatibilia. fuit tibi collatum tertium beneficium simile. Istud tertium acceptatum z adeptus sui possessionem pacificam. Queritur vtrum duo beneficia superiora que obtinebam vacet ipso iure. vel vtrum tantum vnus ex illis. Dicit clemens papa qd duo prima beneficia vacat ipso iure sicut si tenerem tertium vnū sine dispensatione adeptum alterius similitis beneficij vacat primū ipso iure. p. di. ctuz. c. de multa. co. ti. in an. b. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Et primo in cta. glo. qd quis non potest obtinere duo beneficia incompatibilia sine dispensatione. tamen episcopus potest dispensare in duabus dignitatibus: non autem in duabus ecclesiis parochialibus. De hac materia vide panoz. in ca. de multa de preben. in anti. Nota qd beneficia que requirunt residentiam persone dicuntur incompatibilia quia nemo potest esse in duobus locis simul z semel naturaliter. Nota qd si alicui haberi duo beneficia incompatibilia ex dispensatione conferatur tertium z habuerit pacificam possessionem illius tertij. ipso facto vacant duo prima. vñ dispensatus ad duo beneficia incompatibilia sua dispensatio non se extendit nisi ad duo beneficia que primo obtinebat. ca. non potest. eo. n. in vi. et si vellet dimittere vnū z aliud acceptare non posset nisi illud caueatur in sua dispensatione qd possit dimittere vnū vel ambo z aliud acceptare tunc debet eligere vnū de duobus primo qd fidetur sibi ipse non debet acceptare aliud. sed prius debet dimittere vnū de obientis. Sed si nolit se ponere in isto periculo quia forte secundum bene-

ficiū est litigiosum: tunc coram tabellione debet protestari qd habita pacifica possessione illius secundi beneficij ipse non intendit tale primum beneficium retinere. sed in tertiū resignare illud in manibus alicuius tertij.

Si romanus. Presupponendum est quod habetur in ca. si. sup. de officio ordinarij videlicet qd si beneficiatus impetret aliud beneficium a papa in impetratione secundi beneficij debet facere mentionem de primo obtento z si non faciat intentionem suam imperatio erit subrepticia. **Lafus.** Obiebam duo beneficia simplicia vel non simplicia cum dispensatione vel sine. roman. p. proprio motu contulit tibi aliud beneficium z non. facit mentionem de obtentis. Queritur vtrum illa collatio sit subrepticia. Dicit clemens qd non: quia proprius motus tollit omnem subreptionem. tamen per illam collationem papa non videtur mecum dispensasse de obientis beneficij incompatibilibus si illud beneficium sit incompatibile nisi istud dicatur in collatione. Queritur quādo cognoscemus qd papa proprio motu michi confert beneficium vel quādo cōfert ad preces mei. Dicit clem. qd romanus pontifex non videtur michi conferre beneficium proprio motu nisi expresse illud dicat in collatione vt in ca. si proprio motu. eo. ti. in vi. hec dicit. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo noto qd proprio motu pape validatur gratiam contra vicium subreptionis id est validatur gratiam vt illa gratia non dicatur subrepticia. Aliam autem inhabilitatem illius pro quo scribitur non tollit nisi aliud exprimat. etiam si illa inhabilitas surgat ex deiectione plurium beneficiorum incompatibilium. vt glo. in ver. validam. quam tene mentis z maxime in eo qd postea dicit satis esse illi clause qd certuz operis effectū. z adde hic aliam glossam que habet sup. eo. ti. in clem. ij. in ver. directas. que dicit qd motus proprius non ampliat gratiam vel vim verborum licet excludat subreptionem.

Si de beneficio. **Lafus.** Pa. mā. dicitur priori sancti ciriaci de exoldu/

no vt michi prouideret de primo beneficio vacaturo in collatione epi lemonice. vacauit beneficium per tantu tempus q collatio deuoluta fuit ad caplm ecelesie lemonice. sedm tenorem. c. nulla. de concessione prebe de in anti. Queritur vtru de isto beneficio michi possit prouideri vt me gratie seu mandati ita q prior sancti cirici executor possit michi prouidere de beneficio illo qd deuolutum est ad caplm. Dicit elemens q non quia papa per suas litteras non intendit granare nisi epm lemonice. z no caplm Sed beneficium vacauit per tantu tempus q collatio deuoluta est ad papam. queritur vtru virtute mee gratie possit michi prouideri de illo beneficio. Dicit elemens q sic. z sic gratia conceditur in preiudicium concedentis. Sed quid si collatio beneficii pertinet ad inferiorum: puta ad abbatem qui prela. si in negligens in conferendo: ita collatio deuoluta est ad epm. qd vtru illud beneficium ead sub gratia mea qd in est infra sex menses in quibus epus potest conferre. Dicit q se. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo qd quando epus est granatus vt a liquo executor de beneficijs ad epm pertinentibus prouideat alieni nunc executor pot prouidere de beneficio eius collationi spectate iure deuoluto siue etiam ad eius collationem pertinet originatiter. Nota q executor pot prouidere de beneficio spectate ad collationem epi. etiam si deuolutio fuerit facta ad roma. pon. Et hoc est veru dicitur deuolutio habeat incium in persona epi originaliter. qz primo collatio pertinebat ad epm. secus si deuolutio habuit incium in persona alicuius inferioris z collatio propter negligentiam inferioris fuit deuoluta ad episcopum z de ep ad papam. z possem reddere rationem. quia dicitur papa mandabat executori vt michi prouideret de beneficio vacaturo in collatione epi: ipse solum volebat gratia re ipm epm. sed si ipse conferret beneficium qd fuisset sibi deuolutu. ipse non videret gratias z p consequens intentio pape no adimpleretur. Item si papa conferret vt executor illud beneficium qd sibi deuolutu fuit ab epo qd etiam ad epm fuerat deuolutu per negligentiam prelati inferioris ipse exoneraret epm itaq epus non amplius teneretur co

ferre beneficium quare executor non poterit prouidere de beneficio quod deuolutu est ad ipsum papam per deuolutionem epi.

Suxta. Presupponendum est q quis no pot obtinere duas prebendas in vna z eadem ecclesia. c. nulla. de concessione preben. in anti. Casus. Papa mandauit epoz capitulo ecclesie rutenensis vel pietrauesis vel bituricensis vt me reciperet in canonicu z fratrem. z vt michi assignarent prebendam vacante vel primam vacaturam z etiam q assignaret dignitatem vacante vel dignitatem vacantem. Fui receptus in fratrem etiam fui adeptus possessionem eiusdem prebende postea vacauit dignitas cui annexa est prebenda. puta archidiaconatus. Queritur vtru possum acceptare dignitatem cum prebenda. videt quod. quia in ista ecclesia non possum habere duas prebendas. tamen ro. pon. decidit contrarium. sed per adaptionem dignitatis z prebende sibi annexa prima prebenda vacat ipso iure z collator pot illam conferre. hoc dicit. h. r. Colligo aliqua notabilia. Primo q si mandatur prouideri per rescriptum pape alicui de dignitate an prouideri possit illi de dignitate habente prebendam annexam. glo. est in ver. mandati. que videtur in hoc dubitare z primo dicit q hoc egeret declaratione. In fine vero sentit q debeat. sed loquitur eum mandatur prouideri de dignitate alias habenti prebendam a capitulo. Nota q expectans prebendam ex gratia apostolica non potest acceptare prebendam dignitati annexam. qz dignitas que est principalis non est debita. secus si expectat dignitatem tunc enim illa potest acceptare. licet prebenda sit ei annexa

De concessio. prebende
z ecclesie non vacantis.

Usum est sup de prebendis z dignitatibus: veru quia aliquis dubitare possit vtrum prebende: dignitates: z alia beneficia ecclesiastica possint conferri anteq vacent vel etiam promitti. ideo annexarub cam de concessione prebende.

Cum ei. Presupponendum est q si papa mandet alicui prouideri de beneficio ecclesiastico vacante alioquin de proximo vacante

ro fecit collator non obediendo mandatis apostolicis male faciat: tamen si conferat alteri collatio valet. ex quo mandatum non continet decretum irritans: alias si haberet decretum irritans collatio alteri facta ceterum nulla. Et appellamus decretum irritans istas clausulas que consuevit apponi in mandatis apostolicis scilicet decernentes in irritum et inane quicquid in preiudicium mandati nostri attemptatum fuerit: vel decretum est quando papa mandatum episcopo vel archiepiscopo: conferas beneficium pro vacante tali: quod si non feceris et aliter feceris collatoris omnia sunt irrita et inane. **Ca. 9.** Aliquis pauper clericus promotus ad sacros ordines sine titulo vnde possit sustentari: accessit ad apostolicam sedem et notificavit pape quod suus episcopus sine titulo eum ordinavit et quod recusavit sibi providere de aliquo beneficio unde possit sustentari adeo quod ipse clericus cogitur mendicare: papa deputavit aliquem ad ipsum examinandum an esset ydoneus scilicet ad obtinendum beneficium. hoc facto quod constituitur pape quod erat ydoneus ipse mandavit episcopo cum decreto irritante ut si constitoret istum pauperem clericum esse. vite laudabilis et honeste conversationis sibi conferret beneficium certivuloris. puta. xx. vel. xxx. librarum. vel etiam minoris valoris si ipse vellet acceptare. antequam executor istarum litterarum premisset inquisitionem super vita laudabili istius clerici pauperis vacanti beneficium valoris. xx. vel. xxx. librarum. quod beneficium ordinarius contulit alteri. Queritur vitrum valeat talis collatio. videtur quod non. quia in mandato continebatur decretum irritans quod ligat manus ordinarii ne possit conferre illud beneficium. **Tamen dicitur in a. pon. quod collatio per ordinarium facta valet quia decretum erat conditionale. vel etiam ponamus quod executor fecerat inquisitionem super vita et honestate istius clerici. tamen beneficium istud erat minoris valoris. xx. vel. xxx. librarum et scribebatur sub conditione si vellet acceptare et si ipse iste clericus illud beneficium acceptasset ordinarius contulit alteri. Queritur vitrum valeat collatio. Dicitur quod sic. Sed quid si mandabatur isti clerico providere de beneficio vacante vel proximo vacaturo si infra mensum ipse acceptat cum decreto irritante: tamen ordinarius contulit alteri infra men-**

sem: Queritur vitrum valeat collatio. Dicitur quod non. quia tempus videtur apponi in favorem acceptantis. Sed queritur quando dicatur iste clericus accepisse beneficium vitrum solum quando exprimit verbis acceptationis coram executori dicendo. accepto illud beneficium et peto ut mihi conferatur. vel quando non exprimit acceptio. sed ianiam dicit conferatur. Respondetur quod sufficit petere collationem beneficium sine expressione verbi acceptationis. Sed queritur quando currat tempus illius mensis infra quem pauper clericus potest acceptare. Dicitur quod tempus incipit currere a tempore scientie et noticiae quo ipse scit beneficium vacare. sed queritur vitrum ad hoc quod ipse dicatur habere noticiam et scire beneficium vacare requiratur quod aliquis sibi notificet dicendo. vade ad collatorem vacat tale beneficium quod potes acceptare infra mensum. Respondetur quod hoc non requiritur: imo dicitur habere noticiam vacationis illius beneficium ex quo vacaret publice imo sibi imputabitur si ipse non fecerit inquisitionem. **h. d. b. r.** Nota primo inuncta. glo. quod papa scribit pro clerico paupere ipse dicitur illum facere examinari vitrum sit scientis ydoneus. postea mandat ut sibi conferatur beneficium si consisterit quod sit vite laudabilis et honeste conversationis. Nota secundo quod quando scribitur pro clerico paupere sub forma predicta cum decreto. in ista illud mandatum nullas habet vires nisi prout consisterit de vita laudabili. ideo est constitutum quod impetrans citius quam poterit faciat inquiri de sua vita et conversatione. Nota quod si mandatur episcopo ut conferat beneficium certivuloris ipse episcopus non potest conferre beneficium maioris valoris nec minoris quia verba gratie non sunt amplianda nec restringenda. **No. quod decretum conditionale irritans non habet effectum nisi impleta conditione. Nota. quod quando papa scribit cum decreto irritante si acceptet infra certum tempus manus ordinarii sunt ligate usque ad illud tempus. Nota quod non refert quod quis acceptet beneficium verbo vel scriptis.**

De rebus ecclesie

non alienandis.

¶ Visum est supra de concessione preben-

de aliqno possit dubitare. vtz reo ecclesie possint alienari vel no: ideo auucent rubri eam de reb. ecclesie

Monasteriu Quidam religiosus prior alicuius prioratus vel habes aliquam administrationem in abbacia nre dne de exol. duuo coecedit alicui ad sua vita redditus et fructus sue administrationis siue prioratus et hoc fecit sine ea rationabili vel si fecerit cum causa tñ sine decreto abbatis: qñ vtz valeat talis concessio. Dicit q non: et coecedit incurrit penas huius. c. Sed querit vtz religio suo possit locare vel dare ad firmam. aut vendere ad modicum tempus fructus siue administrationis siue prioratus. dicit q sic. b. d. h. r. Nota q religiosus no pot alienare fructus et redditus sui prioratus siue administrationis ad magnu tempus. et si contrafecerit: incurrit pena suspensionis: q suspensio erit a predicatione. et si celebriauerit: incurrit irregularitates. Nota ibi conuenit q abbates aliqui habent specialē iurisdictionē in prioribus sibi subiectis et tñ alienatio fructuum et iurium prioratus pot fieri cum consensu abbatis et conuentus seu etiam capituli qñ capitulant et no requiritur consensus episcopi. Et istud hodie seruatur. qz priores faciunt decretari istas alienationes in capitulo generali. Nota q beneficium potest locare fructus sui prioratus ad modicum tempus. Sed queritur qd tempus dicitur modicum. Quidā dicit p ca. si. ne prelati vires suas in anti. q beneficiarius potest locare fructus sui beneficii ad septem annos. sed comū opinio est: q potest locare ad decem annos. Nota q cupientes occurrere dispensatō. i. dānis. qz melius est anti tempus occurrere q post causam vulneratam remedium querere. Nota iudicem perpetuo edicto. id est prohibemus. statuto in eternum duraturo. qz volumus q istud edictum siue statutum de reb. ecclesie non alienandis sit perpetuum: ita q numq alienentur res ecclesie. Nota redditus iustici penultima correpta. et dicitur a redeo redis. et si significat duo. redditus enim dicit q redit. qz singulis annis redeat. vnde quidius sine titulo turpibori. Redditus celsus auge iusticius Itē redditus. i. reuocatio. vñ ouid.

Et si vela queroz reditu verbi carere fide. et die redditus. i. census qui singulis redduntur. Nota possessiones. possessio secundum azo. l. de acqui. et retine. possessio est corporal detentio corporis et animi et iuris amminuculo edocente. vel sic. Possessio est ius quoddam quo aliquis re corporales vere in parte habet et corporales rei. ideo quia sola corporalia possident. Incorporalia autem dicuntur quasi possident et tñ tradi per patientiam et ius. Nam incorporalia non possunt corporaliter apprehendi. sicut sunt iura et seruantes. et ideo non possidentur. c. conquestus. de for. o. c. pete. in glo. ff. de vsuca. l. sequitur. §. si vine. et tñ prescribuntur. Possessio ideo sunt agri. fundi. late partēs publici privati quos etiam in ius quisque potuit occupant atque possedit. inde possessio iuncta eule. i. parua possessio non me diuinitium de possessio onis.

Priua Lasus papa vel episcopus consideratio paupertatem alicuius ecclesie voluit venire aliam ecclesiam illi ecclesie certis ex causis. Et ponam q ista ecclesie sunt rectores. queritur vtrius ad unionem requiratur consensus rectorum. dicit non. Sed si vellet venire ecclesiam probabilem alicui monasterio querit vtrius requiratur consensus rectoris. dicit q non. tñ non asserit propter aliquod iudicium ipsi rectori durante vita sua. sed quantum ad validitatem unionis requiritur consensus rectorum. Sed si episcopus vult venire ecclesiam suam in episcopatu querit vtz possit cum consensu capituli. Dicit q non: q non potest se auctorizare in causa sua. sed opus est q ad archiepiscopus. Sed vñ si ipse possit aliquam ecclesiam probabilem venire in episcopatu sui capiti. Dicit q non: qz ca. non potest dare consensus ad suam utilitatem. b. d. h. r. Colligo aliquid notabilia. Prius noto q episcopus potest venire in ecclesiam alteri sine consensu rectoris. sed tñ per hoc non fit iudicium ipsi rectori. Nota q episcopus alicui loco religioso potest concedere aliquam ecclesiam esse consensus capiti. c. pastoralis. de donationibus in anti. tñ ut dicitur non fit iudicium rectori. c. consultationibus. eo. ti. in. anti. Nota q antiquitus ut episcopus esset participes in suffragiis aliquorum religiosorum donabat ecclesiam tenendam cum perceptione iurium et fructuum. Nota q hoc q dicitur decernimus q hic papa inducit nouum ius.

De rerū permutatione

Usus est supra de bonis ecclesie nō a
liandis dubitaret aliquis vtrum res ec/
clesie possent permutari. hoc est de vna per
sona in aliam traufferi. ideo annectit rub.
de rerum permuta.

De concessione

Presupponendū est primo illō quod habetur in. ca.
vnico. eo. ti. in vi. videlicet q̄ beneficiū qd̄
est resignatū in manibus superioris causa p
mutationis faciende q̄ per talem resigna/
tionē non dicuntur beneficia vacare sic q̄
possit alteri qui non sit de compmutatōn
bus conferre. Secūdo presupponendū est
q̄ actus legitimi non recipiū diem nec ed
ditionem. z sicut collatio beneficii non pōt
fieri sub cōditione: ita nec resignatio. Ca/
sus. Cum possideres iuste z canonicē ali/
quod beneficiū michi p̄p̄ciū. z ego posside
re aliud tibi beneficiū p̄p̄ciū affectabam⁹ p
mutare ad inuicem b̄ mōi beneficia. Et tra
trauimus de pmutandis beneficiis nris.
quā tractamus est pmissus dūmodo non fi/
at pactio arestata inter pres. sed totum po
natur in arbitrio superioris: accessimus ad e
p̄iscopū z supplicabamus vt ip̄e vellet acce
piare resignatōes causa pmutatōis faciē
cnde. ep̄s recepit resignatōes z sic vaca
uerunt nostra beneficia. querit vtrū ep̄us
possit illa beneficia vacantia conferre z da
re quibus voluerit. dicit q̄ non sed tuum
mibiz meū tibi cōferre debet. b. d. b. r. Col
ligo aliqua notabilia. Primo q̄ quis nō
debet decipilegis auctoritate. Secūdo q̄ be
neficia vacantia causa pmutatōis faciende
nā possunt cōferri nisi eū cōp̄mutatōibus
Nota tercio q̄ volentibus pmutare sua be
neficia licitū est exprimere q̄ resignatōe
permutationis faciende z non alias.

De testamentis z vlti mis voluntatibus.

Usus est sup̄ de actibus vinentium.
nunc videndū est de acrib⁹ deccentū siue
morientū. ideo annectit rubricas.

Religiosis

Presupponendū est primo q̄ ad eu
riā ep̄i spectat z pertinet vt vltimē

volūtares demandant executioni. Et ex of
ficio potest cogere executores vel heredes
ad exequendum buiusmodi voluntates z
reddendū rōem de his q̄ fuerunt relicta a
testatore. Secūdo p̄supponendū est q̄ reli
giosi nō p̄nt deputari executores alicuius
testamēti sine consensu sui abbat̄is. Ca.
Tertius tendēs ad mortem fecit suū testamē
tū: instituit pauperes heredes: vel aliqua
legata eis reliquit ad exequēdū suam volū
tatē fecit suū executores: aliquē religio sus
q̄ acceptauit buiusmodi officium execu
toris petita p̄missa licētia a suo abbate z obse
ta. Ep̄s voluit cogere illū religiosū vt oñ
deret qual̄ fuerit executus volūtatē testa
toris. dicit ille religiosus q̄ erat exempt⁹ a
iurisdicōe ep̄i: z q̄ nō tenebat corā eo cōpa
rere: q̄ritu: vtz iste religios⁹ b̄n̄ dicat. Di
cit q̄ nō: immo uō obstante sua exēptione
pōt compelli ad reddēdū rōem. z si deliquit
ep̄s poterit illum punire. b. d. b. r. Colligo
aliqua notabilia. Primo q̄ religiosus da
tus executor ab aliquo testatore nō potest
huiusmodi officium acceptare nisi petita z ob
tentā licētia a suo abbate. Secūdo q̄ ep̄s pōt
cogere heredes qm̄ nō sūt executores sp̄cia
liter deputari ad reddēdū rōem q̄lt imple
uerit volūtatē defuncti. Tertio q̄ si execu
tor testamenti deliquerit in exequendo testa
mento: ep̄s poterit illum punire. Nota
casum in quo exempti per dūi p̄uilegium
exemptōis vez si fuerint deputati execu
tores alicuius testamenti Aliuz casū habes
in. e. i. infra. ti. p. No. tex. viiq̄. i. certe. No.
p̄seindere. i. añ seindere z p̄ire siue occur
rere delictis. nā q̄s d̄z p̄scindere materia
delinquendū qm̄ obuiat rei q̄ posset esse cau
sa delinquendū: vt hic q̄ non vult q̄ religiosi
sint executores sine licētia sui abbat̄is

Item vult q̄ nō obstante exemptione cred
dant rōem sue executionis

De sepulturis

Usus est de testamētis. vez qz testa
tores in testamēto eligūt suas sepulturas
ideo annectit rubricam

Quos qui. Ca. Tertis ex caus
cp̄is istā citatē sub
interdicōe eccl̄as. q̄ in d̄icri effect⁹ z
vt tampe interdicti nō admittantur minj

De sepul.

3

steria diuina exceptis duobus videlicet baptis-
matis et eucharistie. Durate interdicto ali-
quis mortuus eligit sepulturam apud lo-
cum sine domine burdega. vel apud alium locum ex-
tra ab episcopo vel archiepiscopo. modo queritur verum
isti exempti possint impune tradere sepul-
ture corpus istius mortui. Dicitur quod non imo
ipso facto sunt excommunicati. Et idem dicendum
est si aliquis tradat sepulture alicui ecclesie
excommunicatum publice vel in interdictum vel pub-
licum usurarium. Nota temeritatis. temeritas
ris. i. fatuitas presumptio. et habet temeritas
aduerbium vt. s. in cle. de sum. tri. et sic ca.
Nota contemptu. i. in sprete. Nota inter-
dicti. quid sit interdictum. dicitur. s. in clemeti.
quis. de foro competenti. et ibi dicitur quod sint plura
interdicta et permittitur vobis ibi dicere de aliis
interdictis que hic subiiciuntur et continua-
bo ad alia super videlicet quod est interdictum
quod dicitur interdictum de mortuo inferendo hoc
locum vt dicitur non prohibeatur mortuum inferre et se-
pelire quo licet inferre et sepelire. vt. ff. de
interdictis. l. i. in prin. vt si via prohibeatur vel
sepulchrum edificare vel lapides ad edificandum
per fidem ducere. vt. ff. eo. l. i. §. storait. et §. si
iter mihi. §. vim habere. et §. finali Item est
interdictum momentanee possessionis et
est illud quo agitur de possessione retinen-
da sicut vt possideris. vt. ff. vt poss. l. i. §. i.
vt agitur de possessione ad ipsenda. vt est
quorum bonorum. quorum legatorum. vel quo agit de
possessione recuperanda. vt. ff. de. i. ff. e. ii. de
interdictis. §. i. Item est interdictum ne quid
in loco sacro fiat Et omnia sequentia bmo-
dantur cuilibet de populo ad prohibendum ne
quid fiat contra prohibitionem si quid actus fu-
erit interdicto quod vi: aut clam: suis sumptibus
vel destruere cogatur omne quod factum fue-
rit aut in pristinum statum reducere vel redere
tenet vt. ff. ne quid in loco publico. l. ij. §. a
iustor quod in via Item interdictum. ne quid fiat
in loco publico vel itinere. et hoc interdi-
ctum prohibitorium etiam publicis utilitatibus
quod puarorum per hoc prospicit. loca enim publica v-
nig puarorum vrbibus deseruiunt iure scripto
ciuitatis. vt. l. i. §. i. Item interdictum ne quid
fiat in mari vel flumine publico ripave eius
quo peius navigetur. aut in via publica
quo peius eatur. Hoc interdictum datur per
petuo omnibus et in oes habet condemna-

quod sit
interdictum
in

tionem in id quod actoris interest vt. l. i.
in si. ff. de via publi: et itinere publico refici-
endo. Item interdictum nequid fiat in flumine
publico vt aliter fluat quod priori estate fluxit
.i. vt aq fiat altior: depressior: rapidior: cum in
comodum euellentium. vt. ff. ne quid in flumi-
ne publi. l. i. in prin. §. no aut o. Item in-
dictum de noui operis nunciacione datur ei
qui prohibetur edificare: nisi postquam satis/
dederit. vt. ff. de noui ope. nunci. l. pretor a
it. §. hoc at interdictum. Item interdictum
de loco publico fruendo est publice vilita-
tis causa propositum. quod tunc vectigalia pu-
blica. ergo quis prohibetur vim facere ei
socioue eius qui conducit locum publicum
fruentium ab eo qui locandi ius habuit quod mi-
nus loco publico sibi frui liceat ex lege lo-
cationis vel conductionis. et hec habent
.l. i. §. i. in principio. ff. de loco publico fru-
endo Item interdictum de precario quod
restitutum est datur ei qui precario rogauit et
precario habet: immo etiam si non rogauit dum
tamen possideat. vt. ff. e. l. i. i. rebus. §. i. et p to-
raz. l. precarium videtur rogare et habere si roga-
uit pro se et habet pro suo. vel si rogauit pro
curator suus vel negociorum gestor et ipse ra-
tum habet. vt. ff. e. l. certis. §. i. dum tamen acci-
piat in personam suam contractum aliter
ff. de acquire. pos. l. possessio. §. si. Item in-
terdictum quod vi aut clam dat aduersus
eum qui in loco alterius aliquod opus con-
struxit vel destruxit: dum tamen factum sit in lo-
lo. ff. e. n. l. i. §. hoc interdictum Et etiam si vi
id est per violentiam aut clam. i. occulte sine no-
tificatione alteri factum est cum timeret ne si sci-
ret sibi prohiberet. vt. ff. e. n. l. i. Item inter-
dictum quorum bonorum a prore inuentum est Et
dat filio emancipato aduersus heredem vel
possessorem vel contra illum qui pro herede
vel possessore possidet ad vniuersa bona a-
dipiscenda non ad singulas res. Et est du-
plex scilicet directum et vtile. Directum datur ei
quod est bonorum possessor. vtile dat ei qui sue-
cedit iure civili ex testamento vel ab intesta-
to Item interdictum quod legatorum petitio he-
redi ad repetendum legata que sine voluntate
legatarius occupauit. Repetet itaque heres
vt deducat falsidiam: alioquin si repeteret statim
recepturus exceptioe doli poterit remoueri
Item interdictum de riuo est vtilissimum quod

rimos specus: et septa reficere et purgare pre-
tor a que ducende causam pmittit dñi tamē
nō aliter aquā ducat q̄ priore estate fluxit.
vt in. l. i. in prin. ff. de riuis. Item interdī-
ctū saluamuz cōpedit dño suūdi aduersus
colonū in suadomo habitantē et eius herē-
des de rebus coloni tacite pignozatis pro-
mercedibus quas colonus infundū inu-
lit. vt. l. i. ff. eo. ti. Itē interdīctū de talibus
exhibendis datur oibus quib⁹ aliqd est af-
cripiū in tabulis vl pure vl in diem vl sub
cōditōe siue sint heredes siue legatarij siue
fideicomissarij Interdīctū de ripa muniē-
da merito ppositū fuit. nam ripas fluminū
publicoz reficere et munitre vtilissimū ē ne
ob id obmissuz nauigatio deterior fiat. vt
in. l. vnica. §. i. ff. de ripa munienda. Itē in-
terdīctū vt in flumie p̄blico nauigare li-
ceat est quo prospicitur ne q̄s in flumie p̄-
blico nauigare nauim ratem ve agere vel in
ripa onerare phibeaf. Sed vt p lacū fossaz
stagnū publicū sub dir vl pianus. Lacus
est qui ppetuā habet aquam. Stagnū p̄o
quod tpalem p̄tinet aquā ibidē stagnantē
que quid aqua plerūq; hyeme colligit Fof-
sa est receptaculus aque manufactū. Itē in-
terdīctū vnde vt locū habet cū quis posses-
sionē soli p̄xim amittit. Et datur directe cō-
tra deiectorē illi qui vt de possessione alicuy-
ius rei imobilis deiectus est siue omni cā-
vt restituat possessio de qua deiect⁹ est tota
ablata: Imo dato q̄ ibidem essent aliqua q̄
penes violentes fuerint mortua. vl aliq̄ue
res que casu fortuito perierūt non ppter b̄
liberabitur sed in totū condēnabitur ad ea-
rum estimatiōē quia nec mortalis nec for-
tuitus casus liberat deiectorem. Item inf-
dīctū de vi et vi armata cū interdīcto vnde
vi datur et pponitur ei qui deiectus est Fu-
it em̄ equillimū vt deiecto subueniri. ergo
ad recuperandā possessionē hoc interdīctū
inuentū est. Ne quid em̄ p̄xim amittat le-
gibus prospicit publicoz et priuatoz nec
nō cōstitutionibus principū. vt. l. i. ff. eo. ti.
tu. §. hoc interdīctū. et. §. se. Itē interdīctū
vt possides locū hz in rebus imobilib⁹. s. dñi
de fundi vl cōm̄ possessione cōdētur. insti.
eo. ti. de interdīctis. §. s. interdīctū. hz etiā
locū in incorpalibus vt in quasi possessio-
nē et datur possidēti civiliter et possidēti.

naturaliter. vel etioz quasi possidēti gra-
tia retinēde possessionis. Et proponitur
quotiens inter litigatores contentio est
et possideant. quia alteruter magis se pos-
sidere affirmat. Item interdīctum vtrobi-
idem est cum interdīcto vt possidētis ni-
si q̄ in hoc differunt. qz illud interdīctum
sez vtrobi locum habet cum questio est de
retinēda possessione rerum mobilium vt
ff. vtrobi. l. vnica. §. hoc inter. S; vt pos-
sidentis locū habet cū q̄stio ē de retinēda
possessione rerū immobilium. Item inter-
dīctum de vroz deducenda marito datur
aduersus et contra eum q̄ dolo eam retinet
siue voluntate mariti licet ipa volente. ff. e-
ti. de interdīctis. l. i. Et de omnibus istis
interdīctis nihil ad propositum nostrum
nisi in illa significatione vt dixi sup̄ in cle.
q̄nis de fo. competen. quia tempore inter-
dīcti nulla conferuntur sacramēta vel nulla
solemniter celebrantur diuina/tempore i-
terdīcti interiecti solum confert̄ bap̄tism⁹
et penitentia et alia. vt dixi. s. in illa cle. i. p̄n-
ci. sed oia ista alia interdīctia scripsi pro do-
minis canonistis vt ipi nō habeāt penam
ad illa interdīctia inuestiganda. qz ipi q̄s/
plures allegantias abhorrent. ideo conti-
nueris ad inuicem ista interdīctia. qz vtile
est illa scire. Nota ibi decernimus qz totū
ens quotiens vtiur papa hoc verbo de-
cernimus qz ipse nouum ius inducit.

Dudum Presupponenduz est
qz facultas predicādi
d verbum dei pertinet solis ep̄is et
rectozib⁹ parochialium ecclesiarum de iu-
re compuni. Item facultas audiendi con-
fessiones inuigendi penitentias et absol-
uendi de iure communi pertinet ep̄is. ar-
chiep̄iscopis et rectoribus parochialium
ecclesiarū. Item facultas funerādi. i. sepe-
liendi pertinet solis rectoribus parochia-
rū: et nō pertinet monasterijs: nisi respectu
suozum fratrum. Nota et presuppōe qz mi-
nores et predicatores fuerunt p̄uilegiari
in istis tribus: quod p̄uilegium fuit eis
concessum multū large postea fuit cassatū
h̄mōi p̄uilegiū et tūc qz erāt magnediscor/
die. iō h̄mōi p̄dicādi factas eis fuit data.
vcz qz ipi possēt p̄dicari in suis domib⁹z alijs
loc⁹ p̄blicis: nisi ep̄o. vclz p̄dicar vl p̄dicari

facere qz tunc ipi cessant. Quantū ad secū
dā facultatem ipi minores. z predicatoros
petant licentiā pro audiendis p̄fessionib⁹
ab ipis ep̄is. z licentiā obtēta eligent ex fra
trib⁹ ydoneos ad cōfessiones au...endas
z absolūta peccatis nisi a casib⁹ ep̄alibus
tū absoluerē p̄nt a casibus ep̄alibus si sibi
fuerit p̄missum ab ep̄o. Quantū ad terciā
facultatē ipi minores z predicatoros p̄nt se
pelire cor̄ par̄ mortuoz dū tamē soluat quar
tā v̄ legitimaz rectori ecclesie prochialis.
Item ipi nou dnt̄ pcurare qz aliqui eligāt
sepulturā in domib⁹ ipoz vt faciāt eis do
natōes inter viuos quas facerēt inter mor
tuos alias ipi rectores habebūt quartā si
ue legitimā ac si illi fecissent donatōes in
orte hoc intendit totū istud magnū caplm.
Flo. p̄o qz de iure cōi officii predicādi spe
ctat ad ep̄os z rectores prochialius. tamen
enā ex speciali p̄uilegio pōt cōpetere alijs z
non exēdit istud p̄uilegiū ad alios inen
dicantes cū sit odiosum. sed crederē qz ali
mendicātes etiā haberēt simile. sed illud n̄
est clausum in corp̄ iuris. ideo si eis mone
retur questio ipi tenerēt probare. Flo. qz p̄
dicatores z minores solū habēt facultatez
p̄dicandi in suis domibus z locis publicis
Flo. qz prochian⁹ dimisso p̄prio curato pōt
illis cōfiteri nec tenet petere licentiā a suo
proprio curato licet esset sibi meritorium si
sibi peteret propter bonum obediēcie.
Flo. formaz quā debet q̄s obseruare cō
fessionibus audientiā qz p̄o debz audire
cōfessionē deinde penitentiā iūgere z postea
absoluerē. Et si cōfiteris sit excoicatus tunc
p̄sbit̄ debet illū absoluerē ab excoicacōe
Nota qz isti predicatoros z minores. i. iaco
bī te z cordigeri eandē hnt̄ p̄tatem quā hnt̄
rectores prochianū. Item nota qz ipi habēt
ius libere sepulture. z dicūt doctores qz si cō
suetudo sit qz primo portet corp⁹ ad ecclias
prochialez z ibi rector seu curatus liberet
eis illud corpus qz illa cōsuetudo est serua
da. sed alias ipi mendicātes possunt p̄ces
sionaliter ire ad dñm defuncti. z portare cor
pus licet glo. teneat cōtrariū qz in hoc nō
approbatur. Et qz istud ē. c. longū iō diu ide
fic. quia primo debes legere principiu⁹ ibi
dndū vsqz ibi bonifacius qz ibi dudū est p̄
hemium clemēt s̄ in nouas in consilio cō

stitu. boni. z cassans reuocatoriā b̄ndicti.
Secūdo debes legere ibi bonifacius vsqz
ibi sup cathedram. z ibi ponit titulu⁹. Po
stea lege sup cathedram z ibi erit constitu
tio sua q̄ permittit exordium in quo clemēs
dicit se esse vigilem z velle vigilare circa scā
dala clericoz tollēda. z durat vsqz ibi abo
lim. z narrat ibi abolim discordiam predi
catoz z minorū cum clero super predicati
onibus confessionibus z sepulturis. z pri
mo prouidet circa predicatōnes z durat vs
qz ibi statimur z ibi puidet circa confessi
ones quali ipsi p̄dicatores possunt audi
re populū in confessione. z hoc secundo. et
durat vsqz ibi huiusmodi quoqz statuto. z
ibi et tercio puidet circa sepulturas quo
modo ipsi minores z predicatoros habent
ius sepeliēdi cor̄pora in ecclesijs suis. z dur
rat vsqz ibi nos eteniz z ibi reuocat clemēs
p̄uilegia cōsuetudines statuta z pacta cō
traria facta sup predictis. z durat vsqz ibi
ceterū vniuersos. z hoc quarto z ibi ceterz
admonet predictos ordines. z professores
ipozum per clerum bent̄ gnetrari z cō
trafacientibus minas insert. z hoc dicit vs
qz ad finē. z q̄nto. Et ps q̄ respicit tū n̄
hoc intendit. p̄dicatores z minores in lo
cis suis libere sepeliūt illos q̄ hoc elegerūt
de funeralibus tū z q̄buscūqz obuentio
bus z relicis etiā de quibus alias nō des
betur canonica. iiii. z non vltra solnent̄ ec
clesie parrochiali.

De decimis.

¶ **U**tilum est supra de vno iure parrochia
li. scz de iure funeradi rez qz est vni aliud
ius prochiale. s. ius decimaz. ideo zc. De
iuribus prochianoz vide p̄noz. in rubca
de prochijs z alienis parrochianis in an.
Religiosi. Presupponendum
est qz licet religiosi
si cuiuscūqz ordinis teneant soluerē deci
mas de fructib⁹ suaz possessionū tū sunt a
liq̄ exēpti vt nō soluat decimas d̄ terris q̄s p̄
p̄ijs māib⁹ excolūt z excolifaciūt suis p̄ri
is sū p̄tib⁹. simulter non solunt decimas
de fructibus aialiu. Secūdo p̄su p̄ponēdū ē
qz isti religiosi exēpti aliqñ cōmittēbant
fraudes qz p̄iūgebāt aialia suoz vicioz cū

suis vt fraudarēt ecclias proebiales a decimis. vltiaz fingebant cinere animalia z dimittēbāt supra apud venditorē. **L**afus Sum in titulo de decimis vellē informari de tali dubio. scio q̄ sanctitas v̄sa aliq̄s religiofos p̄uilegiauit vt nō teneant solvere decimas de fructibz possessionū suaz quas p̄p̄ijs manibz excolūt v̄l etiā quas excolunt p̄p̄ijs sumptibus neceriā de suis animalibz. sed accidit q̄ isti religiosi tradūt possessiones suas excolēdas aliq̄bus colonis pro certis redditibz z tradūt illas possessiones liberas a decimis vt cōsequatur maiores redditus Itē ducūt aialia vicinorū suoz cū suis vt vicini sui nō soluāt decimas. queritur vtrū possint istud facere ip̄s ne. dicit clemēs q̄ non imo si tales religiofi habeāt administratōnē post vnū mēsem postq̄ fuerit requisiti a rectoribus eccliaz restituerē decimas sunt suspēsi a diuinis. Si p̄o sint simplices religiosi tūc post duas menses ip̄o facto incurrūt exēdicationē a qua nō veniūt absolūendi nisi p̄ restitutionē. Sed ponam⁹ q̄ laicus donauit se z sua monasterio p̄uilegiato. querit vtrū talis laicus debeat soluere decimas. dicit clemēs q̄ non. h. d. h. r. **C**olligo aliqua notabilia. **P**rimo q̄ religiosi p̄uilegiati magis sunt puniēdi q̄ non p̄uilegiati: qz p̄uilegiati facientes fraudes circa decimas sustinent penas hie cōrentas secus de non p̄uilegiatis. **N**o. q̄ religiosi exempti a solutōe decimaz. circa decimas nō dnt̄ facerē fraudes circa ip̄as. **N**o. q̄ religiosi isti n̄ s̄t exēpti a decimis nisi q̄n̄ excolūt possessiones p̄p̄ijs manibus vel colere faciūt p̄p̄ijs sumptibus. z dicunt excolere p̄p̄ijs sumptibus: q̄n̄ h̄nt aliquē mercenarium cui tradūt aliquā pensōnē annuā siue percipiāt fructus siue non. **N**ota. noualū: hoc noualelis. et bec noualis lis. in eodē sensu. i. ager q̄ singulis annis renouat̄ arādo. v̄l qui primus nonus p̄scinditur z aratur. vel qz alternis annis vacat nouandū sibi v̄trū causa. et dicitur nouo vas. v̄n̄ virgilinus in bncoliceis. **I**mp̄ becā culta noualia miles habebit. **E**cce in neutro genere posuit idem in georgicis. **A**lter⁹ si tu totas patriare nouales. ecce in se. genere. **E**t hic z bec noual in eodēz sensu inuenit̄ fm̄ hugu. **P**apias

vero dicit. **N**onales dicimus siluas vel cāpos nuper fatos.

De beneficiis. **E**st⁹. **L**er. **E**tis ex cau; **S**is papa donauit regi francoz decimā oim̄ beneficiorū existentū in suo regno. **P**anamus q̄ aliq̄ abbacia est taxata ad mille aureos z tamē valet plus v̄l minus. q̄ ritur vtrū rex debeat habere decimā scdm̄ antiquā taxā v̄l scdm̄ valorē ip̄ius beneficii. **E**t vtrū q̄s possit soluere decimā in moneta loci in loco bñficii. puta sic collectores decime volūt q̄ soluatur in sua moneta et non in moneta loci bñficii. **D**icit clemēs q̄ debet solui in moneta loci bñficii. **S**ed queritur vtrū collectores possint capere calices z alia ornamenta ecclie deputata ad seruium dei. **D**icit cle. q̄ non. sed si ecclia habeat alia bona illa debēt capi. h. d. h. r. **C**olligo aliqua notabilia. **P**rimo q̄ papa ab omnibus ecclis orbiis. i. ab ecclis sibi subditis potest decimas petere. in istud nō faciūt nisi cū magna necessitate. **N**o. scdo q̄ pap̄ illā decimā p̄r donare p̄ncipi seculari. **N**o. q̄ cū illa decima est data alicui tūc ip̄a ē soluenda scdm̄ taxatōnē antiquā. z non fm̄ valorē bñficii. **N**o. q̄ sicut p̄ executōe rei iudicate non capiūt illa quibz vitā quis sibi querit multo fortius nō dnt̄ capi illa bona que sunt deputata cultui diuino. sed si ecclia habeat aliqua bona superflua tūc possunt illa capi.

De regularibus z transeuntibus ad religionem.

Quia clericoz duo sunt genera. quidā cū sunt seculares. aliq̄ religiosi. **D**e primo genere dicitur est in titul̄ p̄cedentibz nūc dicitur est de alio ḡne clericoz v̄t de regla.

Ut professores. **E**st aliq̄ ligiosus de ordine mendicantis qui tractu t̄pis de licentia pape trāsiuit ad ordinē nō mendicantiū v̄t ad ordinē sancti benedicti. v̄l sancti augustinii. queritur an in h̄mōi ord̄ine possit obtinere aliquē prioratū v̄l aliā administratōnē v̄l etiā aliquod beneficium. v̄l an cogatur remanere simplex monachus claustralis. **D**icit cle. **S**tanter p̄s h̄mōi cōstitutōis talis transiit

ad ordinem nō mendicantium habeat ali qua officia vel admīstrationē illa officia v' admīstratōes dñt sibi remanere s; tñ non habebit vocē in. c. etiā si aliq̄ monachi con sentiāt. S; qd si aliq̄s medicās post illas constitutionē velit trāsire ad ordinē n̄ mē dicatū: q̄rit vtrū possit obtinere illa offi / cia z admīstrationes. dicit q̄ nō. nec etiā p̄nt eē vicarij. p̄ alīs. ratio est i p̄ncipio. c. Sed ponam q̄ erat religiosus de ordine nō appbato. vtz ista cōstitutio p̄prehēdat ip̄m. dicit q̄ nō. Colligo aliq̄ notabilia. p̄ mo ex p̄nci. c. q̄ qlibet d; eē p̄tent? ea voca tione qua vocat? est nisi veller dimittere p̄ mā religionē z trāsire ad frugē melioris vi te. ca. licet. e. ti. in an. Nota scōo q̄ ordies medicatū appellatur ordies paup̄tal. naz talcs nec in coi nec i puiclarī qd dñt habere Alij vero religiosi eē nihil dñt habere in p̄ ticulari sed bñ in coi. Tercio q̄ religiosus medicās d̄ licētia sedis aplice p̄t trāsire ad ordinē nō medicatē etiā ad ordinē latiorē. sed tūc talis medicās nō habebit vocē in caplo: etiā si ab alijs religiosis sibi cōcederetur. sed tales dñt esse simplices mōachi claustrales. Ho. q̄ cōstitutio ista incipit ibi sacro cōcilio z p̄ncipiū clemētine. vcz vt p̄fessores est cā seu moritū q̄re ista con stitutio fuit facta vide diuisionē glo. z mar tine glo. in verbo inibi qz glo. videt tenere q̄ debem? p̄ntare nostz ter. post aduerbi / um inibi. z nō añ. vcz. ibi obtineat. Nota itez istā cōstitutionē vcz q̄ p̄fessi ordīnuz medicatū z licite trāsēntes ad non mēdi cātes. licet admīstrationē habeāt: nō hñt vocē in ca. etiā si aliq̄ de caplo id p̄cedant. Nec deinceps p̄seq̄ possint admīstratōes porat? v' officia etiā tamq̄ vicarij nec p̄ se nec p̄ alijs aīaz curā gerere z irrita p̄tra fa ciū. z vltio ponit casū exceptū. Et ratio to / rūs istius notabilis est vt p̄fessores z reli giosos etiā cuiuscūq̄ ordīs melius mane ant i suis religionibus qz si transeūdo de vno ordine in aliū haberent in alio in q̄ se cūdo i ntrāt rāiā auctoritatē p̄minētā vel maiorē vt aliq̄ ipi nūq̄ vel vix starent i vno ordie p̄ annū. sed quolibz anno ip̄i ex irēt z ingred irētur nouū ordiem. ideo con stitutū ē q̄ talcs sic trāsēntes de cetero nō possent obtinere aliq̄s admīstratōes p̄ri /

oratus vel officia: immo optet q̄ sint sim / plices religiosi. Itē p̄pter istā rōnem q̄ seq̄ tur fuit edita ista cōstitutio. qz si tales qui trāsēnt forsan de ordie medicatū ad ordi nē nō medicatū possent habere bñficia ad mīstrationes. zc. multe o z irētur discordie. mlia scismata. i. multe diuisiones q̄ sepe pro ducūt z generāt ambitionē. Naz religiosi q̄ p̄rio intrauerūt ordiem si viderēt istos re ligiosos q̄ venerūt de de alia religioe assu mere bñficia vel admīstratōes ip̄i sibi in uiderent. z ex illa inuidia orirētur multa a; lia inconuenientia vt apparet bene inspicie nti. quare clemēs fuit motus facere hanc consti. z ista rō habet in textu. in p̄rimoca. vsq; ibi sacro

Eos qui deinceps.

Presupponēdū est primo q̄ duplx est professio p̄ qua q̄s obligat religioni: q̄ dā est exp̄ssa q̄ fit p̄ ista verba p̄mitto deo z tali scō. puta sancto bñdco si sit in ordie sancti bñdici z tibi abbati p̄mitto obedie ntiā z reuerētiā z castitatē. z iste talis ob ligat irrenocabl̄r dū tñ aliq̄ in ped imen tum nō obster. Alia est p̄fessio tacita q̄ ino inducitur p̄lib̄ mōis. Aliq̄n inducitur q̄n nouicius inducit se actibz p̄fessor. Aliq̄n inducitur assumptione habitus p̄fessor z p̄ seuerat triduo p̄fessor. Aliq̄n inducitur talis p̄fessio tacita ex oblatione habitus religio nis. i. portādo habitū religionis pannuz iniegrum. z ista est materia huīusca. Se cūdo p̄supponēdū est q̄ inter habitus religioz p̄fessor est aliq̄n dñā latens. i. n̄ apparēs. aliq̄n est dñā patēs z apparēs Dif ferentia habitū p̄fessor dicitur latēs. q̄n nō est dñā in colore. scissura. z figura. sed ē alia dñā. forte qz habitus p̄fessor bñ dicitur. habitus autem nouicioz n̄ bene dicitur. vel nulla est alia dñā inter habit? p̄fessor z habitus nouicioz nisi qz habit? p̄fessor dantur in caplo. v' añ magnū al tare. habitus vero nouicioz dātur in alio loco. vel forsan talis est differētia qz habit? tus p̄fessor dant p̄ abbatē z habit? no uicioz dant p̄ alium forsan p̄ p̄riorem vel aliū officariū seu religiosū. Alia est dñā i ter habitus p̄fessor z nouicioz q̄ est pa tēs z oibus nota q̄ est in colore. vt habit?

nonuicioꝝ sūt alteriꝝ coloris ab habitu profes-
 soꝝ. Et etiā dñā patēs i scissura sicut i
 ordie fraꝝ minoꝝ. qꝝ nouiciꝝ nō hñt capu-
 tū sūm cū suo hñtu: pfectoꝝ vero hñt Et
 differētia etiā i figura. qꝝ nouiciꝝ hñt habi-
 tū breuiorē i aliqꝝ pte hñt qꝝ habeā profes-
 soꝝ. **Ca. Ticiꝝ** intravit religionē appba-
 tā: recepit habitū: tñ voluit expiri i reuare
 aspiciatē z laborē illiꝝ. Etiā mōasterium
 voluit expiri moꝝes illiꝝ. Ticiꝝ. Ipse ticiꝝ
 portauit hñtū p lapsū vnꝝ āni. nō procla-
 mauit nec protestatꝝ fuit vꝝ p delatōnem
 hñtꝝ videat fecisse tacitā pfectionē. distiguit
 aut hñtꝝ nouicioꝝ n̄ sūt distincti ab hñtꝝ p-
 fectōꝝ: z tūc dicit fecisse tacitā pfectionē z iūci-
 ducit pfectio p lapsū āni: etiā si māerz i mo-
 nā. p. xx. ānos i tñ hñm nouicioꝝ. Si aut
 hñtꝝ nouicioꝝ z pfect. sūt distincti i color. iū
 scissura z i forma sive figura: z n̄ accipit ali-
 um hñtū: nisi hñtū nouicioꝝ: tūc p lapsū āni
 n̄ dicit pfectꝝ. **Flō.** qꝝ qꝝ obligat religio-
 ni etiā p tacitā pfect. z qꝝ gl. p̄mā videt i uēibꝝ
 intricata ppter diuersitatē casuū pono ali-
 qꝝ conclusioꝝ. **Prīa** ē delatō hñtꝝ manifeste
 distincti vñ i colore. scissura vñ forma seu fi-
 gura qꝝto cūqꝝ tpe n̄ inducit pfectionē. **Sp̄**
 bat hñt i fine ter. iñcia gl. i. f. **Secda** conclusio.
 delatio hñtꝝ indistinctissimi p modū: de qꝝ
 iñ. c. i. eo. ti. li. vi. vt qꝝ n̄ solū pfecti z mona-
 chillo vn̄tur: sed etiā gerētes vitaz coēm
 cū eis n̄ inducit pfectionē i eo qꝝ i pupillari-
 erate eū assūpsit qꝝto cūqꝝ tpe deserat: vt oꝝo
 bat iñ. d. c. i. e. ti. li. vi. ne hodie corrigi p
 istū ter. vt notat hñt i gl. sup ver. portauerāt.
 secꝝ ā i eo qꝝ eū hñtū assūpsit i pūbte. idu-
 cit ei i cū tacitā pfectionē p̄ āni. vt pbat i
 d. c. i. §. qꝝ vero. li. vi. **Tercia** conclusio delatō
 hñtus extra religionē qꝝto cūqꝝ tpe nō indu-
 cit pfect. s̄ voluit tacite iste ter. in ver. in ali-
 qꝝ religioe argumēto isto sūpto p p̄rariū z
 exp̄s̄: z hñt i gl. in ver. aliqꝝ: quā singl̄ notat
 z facit. c. vi. eli. de regn. **Quarta** conclusio d̄
 latō hñtꝝ indistincti: vt ē ille de qꝝ vt̄tur p̄ter
 mōachi z p̄uersi inducit iñfra āni p̄ pūb-
 tate pfectionē tacitā i. c. i. c. li. vi. **Quinta** cō-
 clusio delatō hñtꝝ distincti latēter: puta. p hñt
 bñdōz inducit p āni pfectionē i illo mōa-
 sterio: in qꝝ habitꝝ dlatꝝ fuit. hec conclusio iñ-
 gulariter pbat p istū ter. assūptō āi habitꝝ
 pfecto. inducit pfect. i gñe si dat p̄seuerātia

tridui: d̄ qꝝ tñ dicēdū: vt hētur in. c. d̄stincti
 onē. e. n. li. vi. in fi. etiā si tal habitꝝ patēt
 distinguat ab habitu pfecto. vt pbat iñ d.
 c. i. in fi. nec iñ hñt ter. mutat p istū: qꝝ lo-
 quit iñ alio casu ad quē ista restringit
 vt notat hñt i gl. magna in verbo hodie ve-
 ro qꝝ ad hñt casū. **Ex p̄dictis** z ex magna glo-
 tu ver. ex bis. nota triplicē habitū nō iñci-
 oꝝ. **Et** qꝝ ad pfectionē faciēdā tacite v̄l exp̄s̄
 red̄it pūbte: ita qꝝ masculi d̄z eē. rñ. an-
 noꝝ: femina vero duodecim. nec sufficit ad
 istū effectū qꝝ prudētia v̄l malicia supplicat era-
 re: z hñt voluit gl. in ver. citate

De statu monachorū.

Quāsi ē q̄l qꝝ obligat religioe etiā p
 tacitā pfect. vꝝ: qꝝ possz dubitare aliqꝝ de
 statu obligatoꝝ. adeo subiicit rubricaz de
 statu monachoz

Ne in agro **V**idit s̄ d̄ reglā
 ribz q̄l qꝝ ob-
 ligatur religioe: s̄z velle iñfo: mar-
 d̄ p̄uersioe obligatoꝝ religioe. z vꝝ sit eis
 licitū vti q̄buscūqꝝ vestibz cib z lect: sternē-
 is ad libitū succultrais. vñ vꝝ aliquā mo-
 destiā a p̄dictis teneāur scruar. **Dicit** cle. ro.
 p̄o. qꝝ ipi dñi cauere ne ponat excessū in ve-
 stimētis: cib z lect: sternis. z rō hñt p̄stitutio-
 nis p̄oit iñ p̄n. b̄. c. **Et** qꝝ. c. ē nis lōgū: idō
 accipiat d̄stionē gl. v̄re: z p̄cedat p̄ ptes s̄z
 d̄stionē. **Flō.** qꝝ ista cle. h̄z x. p̄ico. p̄mā iñ-
 cipit ibi: ne iñ agro. iñ q̄ p̄oit exordū z cās
 q̄re fecit istā cōstitutōz. z p̄hibz gñalr mo-
 nachis: ne excedāt i hñt: sive i vestibz: cib
 z potibz eq̄rauris z lect: sternis **Secda** ibi
 stamū: s̄ p̄calr puidet circa vestes p̄rias
 habitū: vt sūi almucia: capucia: calciamē /
 ta: zone: cutellū: falcata: felle: z frena eq̄ruꝝ
 z vñio circa habitū supioꝝ. **Tercda** ibi: sa-
 ne puidet circa ipoz mōachoz p̄fectōz: cō-
 mūionē: z circa exp̄oz regl̄z circa iñstru-
 cionē seu doctrinā puoz nouicioꝝ. **Quar-**
 to: ibi: porro puidz circa v̄atōes z occupa-
 tōes: q̄l z qū d̄it v̄ari. **Quito:** ibi: si qꝝ ac-
 p̄it aliqꝝ trasḡssoꝝes istꝝ p̄stitutōis: z iñ
 bei p̄ari alios s̄m disciplinā regl̄arē. **Se-**
 cūdo ibi: qꝝ vero nōnulli. puidet seu stau-
 itꝝ p̄tra p̄fectos cūtes ad curias p̄cipū vel
 alias vagātes. vñ iñfra septa mōaste. arma te-
 nētes **Septio:** ibi: ad hec p̄decelloꝝ. puidz

contra ipsoꝝ sollicitudines. Octauo ibi cer
tū prioratus. puidet de priorꝝ etate ⁊ ipsoꝝ
sacerdotio professione ⁊ bitatōe Nono: ibi
ad ampliatōe n̄t. pꝛouider de monacho
rū ordinatōe ⁊ de ipsoꝝ doctrina Decimo
ibi p̄missa ergo oīa cōfirmat ⁊ innouat de
cretalem sup̄ eodē. cū ad monaf. ⁊. c. in sin
gulis Et p̄ partes potis legere demētina.

Attendentes. Scil. p̄vyl
ria s̄a. v̄ra v̄cz v̄tz ordinarū h̄ ē ep̄i
debeāt visitare mōaf. mōialitū. ⁊ q̄l̄r debe/
ant visitare Dicit clemēs. siue mōaf. sint ex
ēpta siue n̄: ordinarū dūit illa visitare. sed si
sint exēpta: visitāt auctoritate h̄. c. sibi de
legata a p̄p̄ si nō sint exēpta: tūc visitāt au
cioritate sua ordinaria. S̄z q̄rit: sub q̄ for
ma debeāt visitare illa monasteria. dicit q̄
forma hic cōtēra.

De religiosis domibꝫ

Quom de quibusdā.

Accipe gl. ⁊ fm̄ diuisiōz. p̄leq̄re p̄
rietas ⁊ n̄ indigebis positōe casꝫ. No p̄mo
q̄ ad hoc q̄ d̄s dicat religiosus optet q̄ p̄
mittat tria vota q̄ sūt de substantia cuiuslibz
religionis. s. obiam. paupertatē. ⁊ castitatez
Secūdo no. iūctā gl. p̄sonas q̄bz p̄mittit
p̄dicare Nota tercio casū i quo d̄s ip̄o fa
cto incurrit sententiā excoicatiois v̄cz si m̄li
eres bigume assumēt statū suū p̄ istā p̄sti.
v̄l si nō d̄itāt: tūc ei ip̄o facto sūt excoicate
No. q̄ tres sūt ordies b̄i frācisci. p̄mus ē
masculoz q̄ profitent oīa s̄balia ordioz re/
ligiōis cuiuslibz. ⁊ iste ē strictissimꝫ de quo
in cle. exiui de paradiso. de ver. sig. Scōs
ordo b. frācis. ē ordo scē clare soroz q̄ etia
p̄fitent illa substantia: s̄z d̄it a p̄mo. q̄ i
ste h̄z p̄v̄it in cōi. qd̄ si h̄z p̄mꝫ ordo mioꝝ
Terceꝫ ē ordo cois masculꝫ ⁊ seīs in q̄ existē
tes p̄mittūt obiam ⁊ q̄ndam h̄nt regulam
nō p̄p̄ie q̄ ad tria substantia sed quēdam
modū viuēdi p̄ sedē ap̄licā appbatū. ⁊ h̄ vo
luit gl. in ver. obia. Et ille terceꝫ ordo ē pro
viuētibz in cōiugio tū fm̄ modū viuēdi eis
datū abstinēt certis diebz q̄libz septimana
a ihoꝝo. idō nota ex p̄dicis. q̄ nō profite/
tes tria substantia n̄ dicitur p̄p̄ie h̄re re/
gulā: s̄z q̄ndā modū viuēdi. ⁊ p̄p̄is nō d̄it

p̄p̄ie reglares No. etiā n̄ d̄it femis ⁊ lateis
manibus predicare nō licet: s̄z nec etiā cleri
cis qui non sunt curati v̄l p̄v̄iilegiati.

Quia conti. De rectores ele
mosinaruz ⁊ le
p̄soziarū negligebāt curā d̄coꝝ loꝝ
coꝝ: ⁊ illa cura seu sollicitudo postposita ref
⁊ bona ipsoꝝ locoꝝ nō curabant reuocare
ad p̄p̄ietatē. ⁊ bona ipsoꝝ locoꝝ p̄uertebāt
in suo vsu qd̄ est cōtra intētiōe fūdatorū:
⁊ augmētatiōe n̄ ipsoꝝ locoꝝ. ideo fuit sup
plicatū vt p̄silū dignaret p̄ouidere qd̄ cō
silū statuit vt bona alienata reuocent: ⁊ de
reditibz faciāt reparōes v̄tiles ⁊ necessari
as ip̄s locis. ⁊ nō p̄uertāt in suos p̄p̄ios
vsus. ⁊ q̄ rectores isti possēt rē negligētēs
ideo statuit p̄silū q̄ ordinarius loci eos
p̄pellat ad faciendū inuētariū de oībz hōis
spectātibz ad ista loca. Itē q̄ p̄pellāt ip̄sol
ad reddēdū rōem q̄libet anno. Itē ordina
rit cōsilū q̄ illa loca n̄ darent c̄licis i n̄lō:
s̄z p̄sonis honestis q̄ h̄nt v̄n̄ possin̄ trefar
cire damna si q̄ eis dē locis intulerint. Itē
dicit q̄ si in illis locis sint paupes tēden
tes ad mortē licet de iure eōi deberēt recipere
sacramēta eccl̄astica a rectore p̄oebialꝫ ec
clesie. c. i. de sepul. ⁊. c. i. d̄ cele. mis. in an. s̄t
stabitur cōsuetudī illius loci. vt si p̄sue
rit accipere sac̄ra a capellano illius elemo
sinarie vel hospitalis: tūc rē illiꝫ eccl̄e p̄o
ebialis incōsulto d̄z eis ministrare sacramē
ta. No. p̄mo q̄ ep̄is nō pōt reddi. De p̄u
tatos ad locū paup̄m deputare ad aliū lo
cū: immo h̄ p̄tinet soli pape. ⁊ sic est casꝫ p̄
tinēs ad solū papā q̄ papa pōt alienare red
ditus deputatos ad hospitalia ⁊ elemosi.
No. q̄ rector hospitalis tenet ep̄o v̄l archie.
loci redderōnem de male administratis
Nota q̄ elemosinarie q̄ nō sūt annexē ali
cui eccl̄e p̄oebi. v̄l q̄ sūt ad aliq̄d mōaf. nō
p̄nt alicui p̄ferri in titulū Nota q̄ collator
illoꝝ locoꝝ d̄nt exigere a rēoꝝibz vt faciant
inuentariū: ⁊ reddāt rōem de redditibz illo
rum locoꝝ: alias collatio est nulla. ⁊ sic fu
it facisicio in hospitali ville coldū.
No. iūctā gl. q̄ p̄: uges existētes in elemo
sinarijs ⁊ lep̄arijs d̄nt recipere sac̄ra diuina a
rectore eccl̄e p̄oebialꝫ in q̄ fuit elemosina
ria nisi illd̄ habeat cōsuetudo. vt in dicto
hospita. ville coldū. est qd̄ā vicariꝫ p̄p̄e

tuis qui singulis ebdomadis tenet cele-
brari vel celebrare facere duas missas tali
die q̄ voluerit: tenet audire confessiones
paupm existeri in domo seu hospitali. ita
q̄ si veniret infirmus ad portam volēs i-
trare: rector non tenet illū recipere nisi p̄mo
fuerit cōfessus a suo curato: & eo existeri
domo si itez perat cōfiteri: vicari⁹ tenet il-
lum confiteri: & sibi cōferre alia sacra. & iste
vicari⁹ ē p̄petu⁹: & nō tenet in fra annum
p̄moveri ad sacerdotiū fm formā cle. s. q̄
de ecclē. de offi. vicarij: imo cū simplici rō-
tura deā vicariā poterit tenere. Nota q̄
rectores hospita. nō p̄nt vltra vicū rvesti-
tū fruct⁹ & reddit⁹ cōvertere i p̄rios vsus.
etiā si fructus sint a solo sepati. vide h̄ ter-
tū iuncta gl. in ver. vsus suos. Flo. p̄ te expo-
sitionem tex. q̄ multa expo sui sup̄ q̄ vidē-
tur sufficere p̄ multis dictionibus

De iure patronatus.

Ad idē supra de p̄bendis dignita-
tibus & alijs b̄nificijs clericorū tam seculariū
q̄ religiosorū. vcz q̄ nō nūq̄ in dictis b̄n-
ficijs est effectus p̄ntatiōis & aliq̄ ius q̄d
patronus debetur.

Ut constitutio Presuppo-
nendū est
q̄ dicit in. c. monachis de p̄ben-
dis & dignitatibus in an. vcz. q̄ si aliq̄b̄ reli-
giosis vel clericis cōpetat ecclē q̄rū ad p̄ri-
etate forte ex donatione. e. v̄l cōcensus scā
cū cōsensu ep̄i v̄l abbatis & cū cā rōabili scz
p̄ alimētis religiosorū. Et isti religiosi p̄n-
tā ep̄o clericū sc̄larē quē appellam⁹ vicari-
um p̄petuū vel rōrē rōc cure ep̄s nō debz
instituire aliquē nisi sibi constet q̄ ipse p̄-
sentatus habeat portionē seu pensionem
a dictis religiosis. v̄n decenter possit viue-
re & solvere iura ep̄alia & hospitalitatē tene-
re. Secūdo presupponēdū est q̄d dicit in. c. i.
eo. ti. i. vi. vcz q̄ illd. c. intelligit etiā si mo-
nachi sint exēpti a iurisdicōe ep̄i. istd. c. ve-
nit quodā mō executiue q̄ ponit. q̄d iuris
si p̄rōni p̄ntates nolint assignare p̄sionē
decetē ipsi vicario p̄petuo. Ea. fuit a nō-
nullis in cōcilio viciēsi p̄positū q̄. c. mono-
chis allega. & c. i. e. ti. in. vi. erat q̄si nulli⁹
efficacie eo q̄ nō p̄videbat si religiosi nol-
lēt assignare certā p̄sionē dōs vicarijs: v̄n

conciliū p̄mo p̄hibuit ep̄is: vt nō institue-
rent aliquē vicariū ad p̄ntationē religioso-
rū patronorū: nisi p̄ eidē vicario fuerit as-
signata certa portio. Et si patroni nolint
portionē illā assignare: tūc ep̄s dicit eis p̄-
figere terminū ad assignādū b̄mōi portio-
nē. & termino elapso facultas assignādū bu-
iusmodi portionē deuoluit ad ip̄s in penam
patrōi. q̄ pena ē ista qz forte ep̄s assignabit
p̄dū v̄l p̄tē p̄o. q̄erat magis p̄icia ip̄s re-
ligios. Et dicit ep̄s p̄cedere cū sūma p̄scia in
assignatione b̄mōi ita q̄ nō inducat odio
p̄ce. saure vel p̄cio. Sed q̄ritur vtz ista
sint vera in distincte vcz q̄ ep̄s nō debz vi-
cariū instituire nisi p̄rōs fuerit sibi assigna-
ta portio p̄grua. Dicit q̄ nō est vcz in di-
stincte: qz in aliq̄b̄ prioratibus ip̄i religiosi
supportāt oīa onera. qz solūt iura ep̄isco-
palia: & tenēt hospitalitatē. i. tractāt vicari-
um bouente tāq̄ hospitē & nō tenentur assigna-
re aliquā portioz s̄z sufficit q̄ponē vicari-
um honeste tā vite q̄ veltitu vt nō vitupef-
foer dotale officij. h. d. h. r. Colligo aliq̄
notabilia. P̄rō q̄ cur ecclē p̄petat ad cle-
ros ex donatōe ep̄i cū cōcensu cap̄li cuius
donatōis effect⁹ est q̄ oīs reddit⁹ & oīa rō-
poralia p̄tinet ad clericos ipsi clerici tenē-
tur assignare p̄gruā portionē ipsi vicario
p̄petuo v̄n possit viuere iura ep̄alia porta-
re: & hospitalitatē tenere. Flo. q̄ si religiosi
vel clerici nolint assignare cōgruā portioz
ep̄s p̄t illi assignare & d̄ hoc papa onerat
p̄sciam ep̄is. Flo. q̄ si religiosi suppor-
tent onera illi ecclē tūc nō tenentur assigna-
re portionē siue p̄sionē ipsi vicario: s̄z suf-
ficit q̄ vicariū habeāt honeste tractare
Flo. casū in quo cessat p̄riuilegiū exēptōis
sic q̄ religiosi exēpti sub sūt ep̄isco. puta si
nolūt decetē tractare vicariū p̄petuum.
Flo. vltimū vcr. tex. suffragare. i. auxiliari
Plures s̄z me⁹ & ego hēbam⁹
in p̄ntatione aliq̄ ec-
clesia. volum⁹ p̄ntare p̄sonā ido-
neā: certū est: q̄ si patroni dissentiant: tūc
p̄ntans a maiorē p̄te debet iustitiam. c. q̄m
eo. in an. S̄z q̄rit: vtz filij fratris mei ha-
bebūt q̄libet suā vocē. vel vtz ipsi sunt ba-
beāt v̄nā vocē. Dicit q̄ solū habēt v̄nā vo-
cē: qz ius patronatus p̄petit p̄ stirpes non
p̄ capita. Sed q̄rit vtz possum⁹ cōuenire

inter nos vt presentem ep̄o aliquē clericū al
ternis vicib⁹ dicit vt sic vt facili⁹ p̄uideat
eccles. S3 vtrū laic⁹ possit p̄tare tres cle
ricos sub d̄ditōe vt ep̄s eligat quē voluerit
dicit. q̄ sic qz p̄t laic⁹ iusp̄onatus variare
secus si eēt p̄onus cleric⁹. Colligo aliqua
notabilia. P̄rio qz plures heredes nō h̄nt
nisi vnā vocē. qz si desūc̄t v̄iueret ip̄e nō ha
berent nisi vnā vocē. No. qz patroni possent
cōuenire inter se vt se p̄ntent alfnatis vicib⁹
No. qz p̄oni pl̄um ecclesiaz in se possunt
illa iura diuidere vt se3 vn⁹ sit p̄on⁹ in vna
alijs in alia. licet sit sec⁹ in p̄onatu lib̄toz
talis em̄ p̄onatus inter p̄onos diuidi nō
p̄ōt. licet alimentoz p̄statores diuidere pos
sint. ff. fam. hercis. l. quēdā. Et p̄rio idō. qz
forti⁹ est iusp̄onatus lib̄toz q̄ ecclesiaz. vñ
illud nō alienat: istud autē sic. Itē illud trā
sit in suos heredes. eccia nō de iure p̄ona
tus. l. filij. istud nō. h̄ vult glo. in f. libere.

De censibus exactioni
bus z procuracionibus.

Aliz est s̄. de iure p̄o. vey qz p̄on⁹ ali
qñ in fundatōe etiā dotatōe retinet aliquē
cen sum a uxoritate ep̄i z aliq̄s procuratio
nes seu comessationes. id̄ annectit rub.

Cum sit nature. Pa. ali
religioso ecciaz picta. vl̄ b̄im. diof
donauit. vl̄ forte ip̄e ep̄s cū p̄sensu sui cap.
ā q̄ eccia ep̄s p̄sueuerat h̄re iura ep̄alia. pu
ta exigere p̄curacionē tōe visitatōis. querit
vtr̄ per istā donationē eccia sit exēpta ab
ōibus onerib⁹ z iurib⁹ ep̄alibus. vl̄ vtr̄ re
ligiosi illa onera teneant soluere. D̄e clem.
qz tenent su portare b̄mōi onera. nisi velint
assiḡre cōgruā pensionē vicario vt possit il
la onera su portare. z hoc vey nisi iunaren
tur p̄uilegio exēptōnis vl̄ alia cā legitima
in eccles. p̄ cōciliū acq̄rendis. No. qz qui
sentit cōmodū nō d̄z on⁹ recusare vulgarit̄
Qui sentit onus: sentire d̄z z cōmodū. z sū
pra sunt hec. ff. de reg. iur. tñ in eli⁹ diceret
qz sumitur a iurib⁹ vñ sumit regla. l. i. ff. d̄
reg. iur. No. magis specificē cū eccia dat loco
religioso ex donatōe ep̄i pa. vl̄ legari. tñ c̄da
tur cū oibus onerib⁹ suis. z hoc nisi dona
rēt pensionē vicario vt sustineret b̄mōi one

ra. No. iuncta. gl. qz pa. p̄t p̄uilegiare aliquē
vt nō teneat ad p̄curatōz a po. le. vl̄ vt nō te
neat ad iura ep̄alia. Et sic p̄nceps p̄t p̄uile
giare aliquē a solutōe talliaz vt ille p̄uile
giat⁹ nō teneat soluere talliā. tñ fm̄ doct.
illā portōz nō d̄z ip̄onere alijs. alias peccat

Ad nostruz Presuppōneduz
faciūt ordinari p̄ ep̄s vt talit̄ die illa
eccia teneat dare vnā p̄curatōz. i. cōmestri
onē. La. Anōn nullis in scilicet iōnensi fuit
expositū qz ep̄i in fundatōe ord̄is cisterci q̄
ordō est exēptus a dio cesanis. p̄erebāt p̄cu
ratōes siue comestriōes q̄s monasteria tene
bant soluere. isti ep̄i nō erāt p̄tici b̄s l̄ epu
lis regularib⁹ z cōibus ip̄is sc̄m̄i reglā suā
sed p̄erebāt carnes etiā illas p̄erebāt adm̄i
strari sibi infra septa monasterioz qd̄ est d̄
ip̄oz reglāz. Et ip̄i cisterci. nō uelint sibi da
re p̄curatōes vt ip̄i ep̄i p̄erūt. ip̄i rapiūt vio
lenter z faciūt q̄ples elemosinas d̄ bonis
religioso. quib⁹ etiā ip̄i religiosi sufficien
tes elemosinas faciāt. z etiā istas p̄curatō
nes accipiāt in pl̄ib⁹ locis in q̄bus nō d̄nt
h̄re de iure vl̄ cōsuetudie. Itē ep̄i vt magis
gnarent monasteria cister. faciebāt sei rari
eq̄s suos q̄nis nō indigerēt. Itē coci ep̄o
rū dicebāt. Date mihi pecūias. ego feci cō
q̄nam z paraz cibaria v̄ra d̄no meo. ego nō
teneor sibi parere tpe visitatōis. imo mōa
steria tenent mihi soluere. Et sic iste cocus
exigebat vnā quātitatē pecūie. Itē isti ep̄i
nō approbāt cōpositōes factas inter pl̄atos
sup̄ p̄curatōib⁹ recipiēdis imo existūt q̄ues
z rebelles sic qz ml̄ia bona in monasterioz di
laniabāt z p̄sumebāt i modico tpe z adhuc
nō erāt cōtenti de p̄curacionib⁹ suaz p̄so
nariū. sed etiā habebāt magnos z puos ca
nes venaticos quib⁹ necesse erat p̄curatio
nes dari. Itē habebāt aues venaticas vt
accipitres z q̄plima alia onera in ferebant
Nā si religiosi nō satiffaciebāt uoluntati ip̄o
rū ep̄oz ip̄i vl̄ fuitozes frāgebant portas
monasterioz. Itē ip̄i recipiūt pl̄es p̄cura
tiones in vna die. qz accipiūt pecuniā loco
p̄curacionū z n̄ uisitant q̄ uisitare d̄nt imo
omittūt uisitare accepta pecūia p̄ p̄ocura
tōib⁹. z sic ip̄i pl̄ati accipiūt z erigūt ab ip̄s
religios illa ad q̄ ip̄i nō tenent. Itē sunt a
liq̄ prelati qñ uident qz pa. mittit aliq̄s nūci

os in diocesi ipsorum ipsi erigunt pecuniam pro
 pcuracione illorum nunciorum et illa eriguntur: saltem
 eriguntur maiorem partem a locis exemptis et alijs
 locis religiosis. et hoc faciunt ut ipsi non
 tantum grauentur subuersos suos etiam ut ipsi seip-
 sos liberent: et illi qui ista exposuerunt in conci-
 lio conducebantur quod isti prelati quibatur mona-
 steria exempta in multis alijs. quare isti ex-
 ponentes querunt a ro. pon. quod sciendum de istis
 Et dicitur cle. quod si isti prelati episcopi veniant ad ista
 monasteria exempta non causa visitationis sed
 caritative et gratia hospitalitatis. nec ipsi de-
 bent esse prenti et debent recipere victualia re-
 gularia et ista cibaria dunt illis tradi infra se-
 pta ipsorum religiosorum. non tamen infra portam
 quam regulari appellatur. et hoc maxime si illa
 cibaria non sint consueti nec secundum regulam ipso-
 rum religiosorum. Et ad hoc quod dicitur quod isti fa-
 ciebant elemosinas. quibus religio si sufficie-
 tes facerent. Responderet quod ipsi non facere elemo-
 sinas sed fragmentis mensis. hoc est de residuo eo-
 rum quod restat ex mensa. Et si de cetero isti pre-
 lati velint evitare indignationem se. apo. decet
 eos desistere ab istis gravaminibus superius
 expressis. No. quod episcopus non debet recipere eadem die
 plures procuraciones. nisi hoc haberet ex pri-
 vilegio se. apo. id dicitur text. pluresque procuraciones
 recipiunt una die se. apo. privilegio non suffulti
 No. iuncta glo. quod potest fieri coposuitio de sup-
 modo procuracione et numero procuracionum. si conten-
 tio et controversia fuerit inter procurandum et il-
 lum qui debet procurare. prius episcopus potest facere tales
 coposuitioes toties quoties ego veniam caritati-
 ne vos visitando dabitur procuraciones. id est alimen-
 ta pro me et sex de meis fratribus vel quatuor
 vel plus vel minus No. quod episcopus cum visitat non
 debet habere dunt non visitat. quia omnia ista sunt prohibita
 clericis etiam secularibus No. ibi sunt non
 nulli quod tamen exempti quibus non excepti tenent confer-
 re ad procuraciones legati seu nunciij se. aposto.

Presenti. Ita dicitur. veni te ex-
 cutive vel est executio
 ca. quibus. eo. ti. li. vi. quod illud. c. dicitur quod
 exigentes a clericis pedagum vel guidagium ip-
 so facta sunt excoica. Istud ca. mandatur om-
 nibus diocesanis ut illos exactores denunciarent
 et faciant publice denunciari excoicatos do-
 nec et usque venerint ad condignam satisfactionem
 No. describit. id est portant No. quod verbum iubeo

est preceptum et obligat. ut glo. hic in verbo lu-
 bemus et per dominum inferi quod platum obstruatur: eo
 ius in omni clemetine dispositione peccat mor-
 taliter. ut. in. c. quod precipitur. xiiij. q. i. iuncto
 ca. ij. de maioritate et obediencia.

De celebrati. missarum

Usus est. id est capellis et ecclesijs tam religio-
 sis quam secularibus in quibus divina officia et
 missarum solennia celebrantur.

Graui nimirum. Locilio gen-
 legitime congregato fuit positus quod
 plures clerici dicebant horas cano. discurrere
 do. et quibus verba inhonesta proferendo. et dum
 ibant ad divinum officium ducebant secum canes
 venenosos et aures vni modicam reverentiam fa-
 ciebant ipsi ecclesie. et scandalum inde oriebatur.
 constituit concilium quod ipsi celebrarent divinum offi-
 cium cum devotione et reverentia. et per hoc deputa-
 vit aliquos ut appellarent clericos ad celebrandum
 cum devotione ut deceret. et cantor vel decanum vel
 priorem tenere compellere clericos sue ecclesie et in-
 obsecravit ipsos episcopus. h. d. h. r. Colliigo aliqua
 notabilia. primo ibi ministri. iuncta glo. quod
 clerici non beneficiati non tenent ad horas
 cano. dicendas nisi essent in sacris constituti.
 No. ibi fructus. c. quod multus. eo. ti. in. an.
 vtz quod est strictius ad dicendum horas illas
 debet dicere actente. No. quod obligat ad horas
 cano. debet singulas dictiones et syllabas distin-
 ctim proferre. No. quod beneficiati etiam ad ipsas eccle-
 sias accedere debent incedere. id est ire cum humilitate.
 Item debent esse honesti in corona seu tonsura et
 in vestibus unde tonsura est rasura in superi-
 ori preceptis sed tonsura est inferiore parte ca-
 pitis. No. quod in cimiterijs non debent celebrari
 coram nec catilene dici. et multominus ecclesijs.

Dignum. Presupponendum est quod
 cano. ad usum illius dioecesis in qua est be-
 neficiatus. La. Ego sum comensalis vel do-
 mesticus alicuius cardinalis vel episcopi qui dicit
 horas ad usum ecclesie. Ego sum de alia di-
 ocesi queritur an possit dicere horas meas
 sicut ipse in tali usu. Dicitur de. quod sic. Nota
 quod appellatione pontificum non veniunt electi
 in episcopos et confirmati nisi sint consecrati etiam
 in concessione privilegiorum. ut glo. cum textus
 verbo pontificum.

De baptismo.

Usum e de sacramento eccie qd est sacra mentu encha. nuc videndu e de sacro. bap. Presenti. Fuit a nonnullis in concilio generali et pbs situ q licet fuissent in ecclyis prochi alib deputati sacrosanctos ad baptisandos puulos. tm plures baptisabant in suis domibz vl in alijs locis p riuatis ppter qd fuit ortu sca dalsi. id pstitit concilii q decreters nullibi baptisent nisi in ecclyis demptis et exceptis filijs principu. vel nisi subsit rati onabilis ca z p facientes puniuntur vt in tex.

De reliquijs z veneratone scroz. Usum est sup de ecclesijs tam secularis bus q regularibus etia d quibusda sacra mentis ecclesiasticis. nuc videndu est de reli.

Si domum. Presupponen dum est q vr/ banus papa gallicus q presuit eccleie roma. tribus annis fecit pntentione q feria quinta post festu penthecostes celebrat festum de corpore xpi. Et ad auinandu plium xpianu dedit indulgentias illis qui inter essent diuinis officijs. Et q illa constitutio vr bani non fuit recepta ab oibus. ides clms pa. qnuus inuouauit illa constitutioez z illam precepit ab oibus obseruari. h. d. h. r. z breuiter. tm accipiat is diuisione. glo. et psequimi sicut ipsa tradit. Colligo aliqua notabilia. Prius ex principio tex. q valz argumentu a minore ad maius affirmatine vt in aucten. multomag. L. de sacrosan. eccle. Nota scdoliuera glo. q pstituto pa. no ppublicata no astringit no recipientes dum tm causa no sit rationalis. qz forte pntinet rem que de se no est. vt greci voluerut recipere constitutoez de no du cedis vxoribz. Si militer gallici voluerut recipere constitutoez de clausuris faciedis circa monasteria sua Nota plura miracula z plures effectus sacramenti altaris. Nota ratem pstitutois festi oim sanctorz cur in illo die fiat. Nota effectu huius capli q die iouis post festu penthecostes dz celebrari festu corpis xpi. Et nota indulgentias concessas illis q intererut omnibus diuinis officijs Nota lecturam suiter. z pulchra verba in illo existencia

De emunitate eccle.

Usum est sup de ecclyis z rebz ipaz. verum quia res ecclesie gaudent immunitate ecclesiarum. ideo. zc.

Quoniam Presupponenduz est illud quod habetur in ca. no minus. z in. c. aduersus. eo. in an. dicit in ca. no minus q clerici pro rebz suis no dnt soluere tallias nec aliqua onera ad que laici astringunt. Et si dnti tēporales cōpellant eos ad soluenduz hmoi onera de rebz ecclesiaru suaru. etia de rebz p riuis tales dnti tēporales sunt monē di vt non cōpellāt. z si no desistant sunt ex cōicandū. tamen dicitur q clerici pnt dare p modū elemosine de cōsensu prelati aliqd laicis. Et dicitur in ca. clericis. eo. ti. l. vi. q etiam clericis de cōsensu prelati no pnt da relacis imo dicit q recipientes hmoi da na etiam gratis sunt ex cōicari ipso facto. et fuit illud ca. clericis in odū philippi regis francie qui conferebat beneficia in suo regno. vñ papa indignatus fecit illaz pstitutione clericis. z ex illa cōstitutione fuerunt orta multa scandala. vñ clms pa. voluit q antiqua iura seruarentur z no illa constitio. clericis. eo. ti. in vi. vide diuisionē. glo.

Explicit liber tercius. Incipit quartus De cōsanguinitate z affinitate.

Usum est supra de actibus clericis cōtentibus; nuc videndu est de actibus laicis conuenientibus.

Eos qui diuino. Habe mus in iure qz contrabētes incestas nupri as graues penas sustinet videlicet q sunt i famcs z q bona ipoz confiscant. z plures alias penas sustinent de quibz in auctē. in cestas. L. de incest. z inutilibz nuprijs Sz queritur vñ de iure canonico incurrātas lias penas; Dicit cle. q sic. Et dicit contra bens cū sanguinea sua incurrat sniam ex cō mnicatōis ipso facto. Idem si cū moniali Idem si clericus in sacris constitutus cōtrabat matrimoniu. Idem si monachus p fessus cōtrabat posito q matrimoniu non fuerit consummans. h. d. h. r. Colligo aliqua notabilia. Prius q ratōe cōsanguinitatis vel affinitatis matrimoniu est pibitū vsq ad quartū gradū. c. non dz. eo. ti. in an.

Nota secundo q non solum contrahentes in casibus prohibitis in lege canonica debent sustinere penas hic contentas imo: cum contrahentes in casibus prohibitis in lege diuina. Nota q cōtrahens cū confanguinea vñ affine ipso facto incurrit sententiam excommunicationis. nec ipsa excommunicatio est relaxanda nisi satisfactioe habita. Nota q si sint alia iura imponentia penam sic contrahentibus q ipse clemens non intendit illis iuribus per hanc clementinā derogare.

ExPLICIT liber quartus Incipit quintus de magistris rubrica.

Continua sic rubricam. visum est supra de ecclesijs z rebus ipsaz. vñ quia ecclesia ad sui regimen indiget magistris ideo zc.

Inter sollicitudines

Ista ca. dicit q i ciuitate romana in ciuitate parisiensi. oronensi z bononiensi vbi est vniuersitas generalis dñt cē duo magistri qui sciunt loqui ydeoma de quibus in tex. z q valeant docere z erudire infidèles z errōtes ibi existentes quid uersa iū linguarum existunt. z isti magistri in vniuersitate parisiensi debent institui per legem francie. In oronensi dñt institui per regem anglic. z sic de alijs vt in littera. h. d. h. r. Nota q in hac clemen. primo ponit exordiu in quo facit duo. primo ponit intentionem suam generalem. secūdo specialem ibi non ambigimus. z dic ambigimus. id est nō dubitamus. de ambigo ambigis qd idem est quod dubito dubitas. secūda ibi vt igitur. vide glo.

Quā sit nis absurdus

Quia nonnulli doctorum siue magistrorū assumentes considerantes q n̄ erāt perfecti in scientia faciebāt magnū festum in assumptione ipsius grad⁹ vñ multotiens redibant ad suas partes vacui z nihil possidentes z etiā multis creditoribus obnoxii. id est obligati. ppter quod oriebāt magnū scandalum ideo papa clemens in cōcilio vniuersali statuit q nullo modo tales recipiantur ab his qui tibi dant auctoritatem magistrorū nisi prius iurauerint nō expedire vltra summā ducentorū qnq̄ ginea aureorū.

De iudeis z sarracenis

Cedit quidem. Ista clem. iubet prins

cipibus vt ipsi cōpescāt sarracenos sibi subditos ad inuocationem machometi z prohibet ipis principibus ne patiant eos ire ad sepulchru ipsius. Figura sic casu. Sunt aliqui principes christiani in pluribus mundi partibus qui ppter eorū auariciam vt accipiant tributu a iudeis z sarracenis in suis partibus tolerāt et patiuntur esse et morari aliquotiens patiuntur eos esse seorsum. id est diuisos xpianis. Aliquotiens patiuntur z tolerāt esse mixtos cum xpianis in eadem ciuitate in eodem vico q quidem sarraceni cōueniunt in vnū id est simul in eaq̄uitis. i. in tēplio eorū z ibi faciunt inuocationē machometi. Item qd vltra faciunt. Lerte sciatis q ipsi faciūt talia est vnus qui alias fuit sepultus in qōdam sepulchro: z istum tanq̄ sanctum in lege orū habent z annis singulis z dieb⁹ vadunt ad peregrinationem ad illud sepulchru quare graue scandalum in cordibus fidelium generatur. Quare quero a vobis sancte pater an tales principes bene faciant? Et responderet q non. quia illud qd deo displicet non est tolerandū quare inhibemus z prohibemus vniuersis z singulis principibus catholicis s̄ quorū dñio isti sarraceni moriantur q de terris suis omni modo decros iudeos z sarracenos auferāt depellāt z procurent auferri a subditis suis. Et inhibemus z prohibemus xpisse ne presata inuocatio machometi seu professio sui nominis publice valeat ab aliquo iudeorū subditorū inuocari. q si qui contrarium fecerint castigentur. i. puniantur ob diuinam reuerentiā vt alij pteriti exemplo talia facere non presumant. videatis tex. Nota q aliqui puniunt vt ceteri capiant exemplum. simile in clemen. vt clericorū. s. de offi. ordi.

De hereticis

Multorum. Ista clementina est longa. cape diuisiones glose z prosequere tex. Et sic quere la multorū pulsauit audientium se dīs apostolice. ac si dicret papa: fuerūt nō

nulli qui conquerebantur de tali re vltali.

quod est grauissimum crimen: nunc videtur est de alio crimine videlicet de homicidio. Et quia homicidium aliquando committitur voluntarie cum deliberatione. et aliquando casualiter: ideo annexitur prefens rubrica

Volentes. pro casu. Nota quod inquisitor hereticus ce prauatis non est aliquis opus dicit nisi habeat quadragesimum annum. et sic est casus specialis contra. c. cum vicemus. de officio et potestate iudicis dele. in anti. Et istud fit quia agitur de magno scdalo. Nota quod inquisitor vel eius commissarius sub vmbra sui officij facientes illicitas extractiones est ipso facto excoicatus. a qua excoicacione non absoluitur nisi satisfacione plenarie facta nisi in articulo mortis. Nota quod pro delicto prelati bona ecclesie non confiscantur. et hoc verum quando solus prelatus deliquit: secus si prelatus et caplanus deliquerunt habita deliberatione tunc enim bona ecclesie confiscantur. l. iubemus de sacro sanctis ecclesijs. l. vbi nauis ecclesie fuit confiscata imperatori. Nota quod si in constitutione ponatur verbum ex nunc incipit ipsa constitutio obligare a tempore ipsius publicationis non expectato lapsu duorum mensium qui alias regulariter prefiguratur. quod intellige quo ad hoc vt contra factum non valeat. non autem quo ad hoc vt contra facientes hoc ignorantes obligassint ad culpam. vt notat. glo. notabilis hic in verbo ex nunc. Pro clara intelligentia huius clementine accipe diuisionem glose et illam persquare.

Si furiosus Presupponendum est quod si quis hominem occiderit: vel hominis membrum mutilauerit. i. separauerit. talis efficitur irregularis: adeo quod si tempore homicidij non sit promotus ad sacros ordines: non poterit promoueri. Si vero sit promotus non poterit ministrare in ordinibus susceptis nisi cum eo dispensetur. Et licet dicant quidam quod nullo modo possit dispensari cum talibus: quia sunt irregulares de iure diuino per illa verba ad dauid regem. Non edificabis mihi templum quia vir sanguinis es. tamen communis opinio est: quod possit dispensari sed papa non conuenit dispensare cum talibus. Casus Quidam furiosus incidit in litam furias adeo quod erat mente alienatus. iste non fuit positus sub custodia a suis parentibus. quod fieri debebat per. l. diuus. ff. de officio preisdia. Iste furiosus occidit aliquem: vel mutilauit membrum hominis. postea fuit a furore liberatus. queritur an possit in ordinibus susceptis ministrare. Dicit clemens quod sic. Ideo dicendum est de infante Idem de illo qui dormiendo aliquem occidit. Idem de illo qui occidit aggressorem cum non possit alias mortem euitare: adeo quod iste sit inuasus possit se defendere celebrando missam: manibus sanguinolentis potest finire missam. b. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo quod mutilatio fit per separationem membri: sed debilitatio est quando non fit separatio: sed redditur corpus debile. Nota quod furiosus ex homicidio non incurrit irregularitatem. Nota quod furiosus proprie non delinquit. quia delictum non fit sine animo delinquendi. Nota quod ex homicidio vel mutilatione incurrit irregularitatem. Nota quod idem dicendum est de infante: sicut dictum est de furioso. secus de impubere proximo pubertati: quod in eo cadit omne delictum preter delictum carnis: nisi malicia et vigor naturali supple

Ad nostrum. In concilio vniuersali fuit expositum quod erat quedam secta hominum qui homines vulgariter appellantur begardi. et quedam mulieres nuncupate beguine que sub umbra cuiusdam sanctitatis seminabant multos errores de quibus ponuntur octo inter. tunc concilium reprobauit illam sectam et errores suos. et precepit eis vt desisterent a tali secta. et similiter precepit episcopis vt illos non admitterent et imponit penam si presuerauerint in sua secta.

De homicidio voluntario vel casuali.

Casum est superius de crimine heretice

aut etatem. quia etiam talis impubes potest contrahere matrimonium. Nota ex quibus quod incurrit irregularitatem. scilicet ex homicidio: et mutilatione. et requiritur quod sit membrum principale: ideo clericus mutilatus odigitum non efficitur irregularis. quod digitus non est membrum sed officium membri. I. hermostrodus. ff. de statu hominum. Nota quod licet sit illicitum alieni vim illatam repellere ita quod non teneatur fugere cum esset honesta persona cum non esset honestum fugere. si resistendo occiderit incurrit irregularitatem: licet non veniat puniendus in foro seculari.

De usuris

Usus est supra de quibusdam delictis: vel in quibus crimen quia crimen usurarium est graue ideo videndum est de usuris.

Ex gratia In concilio generali in civitate viennensi celebrato plures iudices civitatum in fraude concilii lateranensis. de quibus in c. quod frustra in antiquis faciebant statuta de usuris non repetendis et non solvendis: et per sua statuta cogebant debitores ad illas usuras solvendas indirecte sic videlicet cum bene sciret quod usuras non possent habere a suis debitoribus: ipsi mutuebant pecunias centum et conveniebant simul. ego mutuoabo tibi centum usque ad decem annos. et tu in termino solves mihi illa centum. Et iterum dabis mihi. nonne mutui totius debitor est te obligabit centum. et istud erat magis grane debitoribus quam si solveret usuras. Locum ordinavit quod talia statuta etiam dicentes statuta illa et etiam successores eorum utentes illis statutis sunt excommunicati. Sed quid si solvi usuras et illas volo repetere ad probationem solutionem usurarium peto mihi edere librum rationum: vtrum teneatur creditor mihi edere. id monstrare et ostendere librum rationum: videtur quod non quia est instrumentum privatum et instrumenta privata non debent edere. Die itaque in modum edere. et hoc speciale odium usurarium. h. d. Colligo aliqua notabilia. Primo quod facientes statuta impediunt repetitionem usurarum vel compellunt debitores ad solutionem usurarum ipso facto sunt excommunicati. Idem de feribilibus vel dicantibus illa statuta. Nota quod licet regulariter reus non teneatur edere instrumenta

ad fundandam intentionem actoris. I. quod accusare. L. de eden. fallit in usurariis et hoc in odium usurarium ut ipse tenatur edere. id monstrare instrumentum ad fundandam intentionem actoris. Nota quod afferens. I. affirmans exereere usuram non esse peccatum potest ut hereticus puniatur si pertinaciter asserat. et peccat articulus. in una sanctam ecclesiam catholicam.

De excessibus prelato

Usus est supra de usuris et de diversis criminibus eorum penis. videlicet quod quicquid prelati excedit fines siue limites siue prelati. id ad nos informandum ponit rubrica de excessibus prelati.

Requens et assidua

In concilio viennensi fuit expostum quod diocesani non contenti suis finibus et metris. sed in odium exceptorum qui subsunt domino pape immediate vel alij cuiusdam. dedit in consensum committerent. xxvij. vel xxx. excessus in ipsos exptos. quod excessus sunt elari in textu. Concilium ordinavit quod diocesani cessent ab huiusmodi excessibus et quod dimittant ipsos exptos in quiete. h. d. b. r. Colligo aliqua notabilia. Primo quod ordinari non habet iurisdictionem in exptos: nisi in casibus a iure permisis. id peccatum coram ordinariis agitur est nullus ipso iure ita quod expti non tenent appellare. Nota quod diocesani non debent per obliquum exercere illud quod de directo eis non permittitur. et sic non permittitur via via quod alia est prohibita. Item nota quod expti debent contribuere in iocundo adventu episcopi: quod appellamus subsidium caritatis. Nota quod christianitate est una ecclesia licet habeat plura membra. Nota. ibi euz armis et erecto vexillo. quod episcopi etiam quicquid alij non debent violentiam publicam committere cum armis et vexillo erecto: imo vice facti sunt a iure reprobare.

De privilegiis.

Usus est supra de excessibus prelato in qui sunt causa privilegiorum et exemptionum ideo sequitur de privilegiis et quod privilegii quibus abutuntur suis privilegiis.

Religiosi. Aliquis meus per se sibi dari extremam unctionem que fuit sibi data per religiosum forte mendicantem siue meo mandato: vel etiam forte in die

De priuile.

pasche religiosi receperūt aliq̄s in suo altā
ri ad recipiēdū corp̄ xpi. vel fecerūt solēnia
nuptiaz. querit̄ q̄lterueniāt puniendi Di
cit clemēs q̄ sunt excoīcati ipso factō. 7 solū
ueniūt absoluen di pro. pon. Sed qd si cu
ramis p̄cepit. p̄ochianis vt in vna detri
bus diuicis veniēt ad suā eccliam: illi q̄ nō
veniūt sunt excoīcati a canone. Pon. q̄ ali
qui religiosi dicebāt h̄re p̄tatem absoluen
di excoīcati a canone 7 de factō absoluerūt.
Querit̄ quā penā incurrit. Dicit q̄ ipso fa
cto sunt excoīcati. Sz sancti. p̄r velle infor
mari an sint alia a quibz isti religiosi se des
beant abstinere. Dicte. q̄ sic. vtz nē in su
is f̄monibz detrahāt platis ep̄is archiep̄is
vel curatis. ne diminaat fama ipsoz p̄lato
rū. etiā ca uere dūt nec detrahāt p̄sonas a suo
curato 7 ecclia p̄ochiali alias puniunt. vt i
ver. si q̄s vero p̄missa. b. d. b. r. Colligo ali
qua notabilia. P̄rio q̄ q̄libet tenet recipere
sacramenta eucharistie 7 extreme vntiōis
7 alia sacramta a suo p̄rio sacerdotefallit̄
sacramenta penitētie. No. q̄ q̄s non dz ad
mittere. i. recipere alicuos p̄ochianos ad so
lennia nuptiarū. nisi de cōsensu curati No
ta q̄ absoluentes aliq̄s a sentētia canonis
vel a snia lata in synodo: sunt ipso facto ex
coīcati. No. q̄ in casibz posit̄is in l̄ra: reli
giosif subsunt ordinarijs 7 p̄nt enueniri cō
rā ep̄o 7 p̄nt declarari excoīcati vsq̄ ad con
dignā satisfactionē. No. q̄ citatio debet ef
se formata ad casuz sic. citetis talē. p. signi
ficaturū q̄ recepit tales ad solēnia nuptiaz
rū. vel q̄ ministravit scrīm eucharistie. No
ia q̄ in v̄tute sc̄te obediētie p̄dicatores i su
is f̄monibz dūt esse sobrii in loq̄lā: nec dūt
aliqd detrahēre p̄relatis: ipos demonstrā
do digito vel alijs demonstratōibz 7 cōiectu
ris. Nota q̄ religiosi nō dūt retrahere testa
tores a legato vel electione sepulture in sua
ecclesia matrice. No. q̄ religiosi nō dūt in
ducere testatores vel sibi confitēres vt ali
qd dent suis monasterijs altas sunt puniē
di. vt hic. 7 superiozeo illos non puniētes
ipso facto sunt excoīcati.

Archiep̄i. Presupponendū
est q̄ archiep̄us
nō p̄t an se cruce facere portari nisi
in sua prouincia. Item q̄ licet loca exēpta
non sint de sua diocesi. sunt tamen in sua

diocesi. Casus Archiep̄iscopus bituricē
sis faciens transitū p̄ d̄zoniuciā lemouico
rū: certū est q̄ nō potest facere portari cru
cē ante se in sua particulari diocesi. Sed
qd si inret locū exemptū q̄rit vtz: possit fa
cere portare cruce Dicit q̄ sic 7 etiā celebra
re missam in pontificalibus Itē p̄t dice
re b̄ndictō nē solēnē: nō t̄m p̄ b̄ sit p̄iudiciū
illis locis exemptis q̄ possit dicere illa lo
ca sibi subiecta. b. d. b. r. Colligo aliq̄ nota
bilia. P̄rimo q̄ archiep̄us trāsies v̄l decli
nās ad locū exēptū sue puincie: p̄t ibidez
b̄ndicere populū: etiā solēniter p̄ illa verba
Sit nomē d̄ni benedictū Et idem in ep̄i
scopo quo ad loca exēpta sue diocesis. vt
glo. in verbo b̄ndicat Et nota ex textu quē
p̄que p̄t facere archiep̄us in locis exem
ptis sue puincie Et ep̄iscopus in eisdē lo
cis sue diocesis preter crucis delationez q̄
nō competit ep̄iscopo sed archiep̄iscopo.

De penis.

Visum est simpliciter 7 diuissim de pe
nis. vtz quia non est nouū: vt aliquibus
specialiter enūeratis subijciatur verbū ge
nerale. Vel sic Visum est de penis in sp̄e
nūc videndū est in genere

Si quis suadente.

Aliquis fuit ita temerari⁹ q̄ in su
riose. id est nō iure v̄l aīo iniuriā di manus
in iecit in ep̄m vel ip̄m inuitū detinuit i
carcere. vel illū tamq̄ b̄nitiū expulsa ter
ra. v̄l si nō fecit: tū id mā dauit fieri. v̄l fuit
factum sin mandato eius: 7 postea ratus
babuit. vel etiam fuit particeps 7 prebuit
auxilium. Queritur q̄s penas talis incur
rit Dicit clemēs q̄ ipso facto. i. eo ip̄o. 7 ita
cito q̄ fecit illud factū ipse incurrit senten
tiam excommunicationis: etiam in casibz
in quibz olim nō incurrebāt excommuni
cationē etiam in casibus. de quibz in l̄ra.
Item si talis talia facies obinebat res ab
ecclesia ad locationes vel in emp̄iteo sim
p̄dit illas ipso facto 7 filij ei⁹ sūt inhabiles
ad obtinendū b̄nficia in illa diocesi Item
terra illius delinquētis: si nō p̄tineat v̄tra
vnā diocesi: est supposita interdco ecclesi
astico Si vero cotineat v̄tra vnā diocesi:
tunc terra principalis domicilij vel citas

médicātes. Sec^o sicōstitutio disponat cōtra religioſos in genere. tunc enim p̄prehēdunt mendicātes & nō mādicātes glo. in verbo religioſus. Ho. diuiffionē glo. & sūmariū & scōm illaz lege tex. & facillē repies.

De penitentis & remis

Quāsi est sup̄ de penis in foro p̄tētiſo: ſcit litigioſo: nūc vidēdū est de penis in foro penitentiāli. Et qz in remiſſionē v̄l dīminutiōz penc ſolēt p̄cedi indulgenti: id ē

Quum ſecun.

Quāsi enenſi ſuita n̄ nullis expoſitiū qz licz ī ſtatutis canoniciſ ſit cautū: qz p̄denatiō nō debet denegari ſacramētū penitētiē & eucharistiē: tū p̄les iudices ipales cōdēnatiō faciebāt denegari ſacramētū penitētiē & eucharistiē. & ad ſuā excuſatiōnē allegabāt conſuetudinē. Cōciliū primo dānauit illā cōſuetudinē q̄ potius abusus dicitur. Et mādat ordiarijſ locoꝝ vt moneāt iudices vt nō faciant denegari ſila ſacramēta p̄denatiō. & ſi reuſauerint obedire: illos cōpellāt cēſura ecclēſiaſtica. i. excoicatiōe & interdico qd cōtinēſ noie cēſure. h. d. h. r. Colligo aliq̄ nota billia. Primo qz ſacramētū penitētiē cōdēnatiō ad mortem nō debet denegari. Idem de eucharistiā q̄ nūc nō loquat̄ textus de formali. nec valet p̄ſuetudo contraria.

Nota qz aliquotiēs verba exhortatiua & de p̄catiua imponūt neceſſitatez. qz habem⁹ cōciliū reuerentiē qd obligat ſicut p̄ceptū qm̄ materia est neceſſaria. ſ. ob reuerentiā & p̄ſonaz quibz papa ſcribit verbis de p̄catiuis & exhortatiuis. vt hic. Ho. qz dīo eccleſanus pōt monere & excoicare dñz ipalē

Abuſioni.

Fuit in concilio vieniēſi expoſitiū qz nōnulli. i. aliq̄ q̄ſtoꝝ elemoſinaz p̄les abusus p̄petrabāt. vt ſubtraherēt pecūiāſ a p̄lo. Cōciliū decreuit vt nullus queſtor admittat: niſi oñdat l̄ſas dñi pape v̄l dioceſani. p̄q̄s ſit ei cōceſſa facultas licētia faciēdi q̄ſtū: & niſi etiā declarēt cām ſui aduētus. & d̄z l̄ſas ſuas oñdere dīoceſano. in cuius dioceſi vult facere queſtū. Et ſi dioceſanus timeat de abusu: non debet illos admittere niſi conſtet de approbatione ſediti aplice. Poſtea in verſiculo

ad hoc recitat clemēs abusus qd p̄petrabāt & faciebāt iſti q̄ſtoꝝ. & mādar vt ab ipſiſ abſtineāt. h. d. h. r. Colligo aliq̄ nota billia. Primo ex principio. c. qz q̄ſtoꝝ nō ſūt p̄mittēdi p̄dicare: ſ. ſolū declarare cōtenta in ſuis indulgētijs. Nota qz q̄ſtoꝝ nō ſūt recipiēdi niſi exhibeant. i. niſi oñtēdāt litteras ſue factatis & poteſtatis Ho: tūcta gl. qz mīoꝝ ep̄ſcopi nō p̄t ſua auctoritate p̄cedere in indulgētijs. Ho. ex ſine qz q̄ſtoꝝ ſi huiusmōi officio ſubſcinnantur ordinarijſ. nō obſtante p̄uilegio exēptōiſ

De ſenten. excom. & ſu

Quāsi ēſ p̄diſcuſū ſi. de p̄lib⁹ delictis: v̄z qz p̄ delictis hoīes incurrūt ſētētiā excoicatiōiſ: idō vidēdū est de ſentētia excoicatiōiſ. Et ſic pōt dīuiniari ad rubricā p̄cedētem. v̄z de penitētiā & c. **Q**uāsi est de ſacramēto penitētiē cuius ſacramēti excoicatiō ſūt incapaces. idcirco vidēdū est de ſentētia excoicatiōiſ.

Ex frequen

Ex frequen⁹ ſali in ſp̄ſcō legittimē celebrato: fuit a nōnullis p̄relatiſ expoſitiū qz plures religioſi marie exēpti tā mendicātes q̄ nō mādicātes violabāt interdico generale celebratiū in aliq̄ puincia. & iſtō faciebāt late⁹ ter & ſecrete ſeu colorādo facta ſua Cū ei p̄hibitiū ſit oibz clericis celebrare diuiniū officiiū quotiēs interdico ē celebratiū. Item cum ſit p̄hibitiū vt nulli accedāt ad ecclēz vt valeant audire miſſam vel aliō diuiniū officiiū. iſti religioſi faciebāt foramiā in ianuā ſuis & in p̄ietib⁹ ſuis vt populus audiret diuiniū officiiū ex quo ecclē cathedra lē graue generabat ſcādaliū. p̄pter quod ordinauit conciliū vt poſtq̄ interdico generale erit celebratiū: qz nulli ſint tam audaces: vt faciāt de ceteroꝝ amodo ſeu deinceps talia foramiā in ianuā ſuis vel p̄rietib⁹ ſuis alias ipſo facto incurunt ſententiāſ excommunicationiſ. vt in. ca. alma. li. vi. hoc dicit. h. r. **Nota** qz vnica ē ecclē licz ipſius plura ſūt membra. & dicitur ecclēſia congregatio fidelium in ea exiſtētiū. qz ſaraceni turci non ſunt de ecclēſia. & ſimilif exiſtētes in peccato mortali Ho. qz vnifozmitas ecclēſie est ſeruanda. **Nota** qz reli

Caſ⁹ ſic figu. Cōcilio gene⁹

g'osi etiã exēpti dñt seruare interdiciũ cele
bratiũ in ecclesia matrice v' cathedra. No.
q' nō solũ in legē cōmittit q' offēdit verba:
sed etiam ille q' offēdit mentem legis

Grauis Presupponēdũ est illũ
q' dicitur in. ca. alma.
libro. vi. e. t. q' si interdiciũ sit cele
bratum in aliquo loco canonici pñt cele
brare diuinũ officiũ. s' dñt facere voce s' b
missa et bassa et ianuis claus' et q' nullus ad
mittat ad dicinũ officiũ audiēdũ alias
si quē admittat seu recipiat ipso facto sunt
excoicati. Casus sic figurat. Concilio gñā
li in spũscō legitime celebrato cū plebs do
mini tpales reges barones in contēptum
eccle cogebāt presbiteros tpe interdici in
omnib' ecclesijs celebrare diuina. et cū nō
poterāt habere facultatē campanaz facie
bāt popl'm p' preconē cū sono tube puoca
re. vt veniret ipse populus et omnes de po
pulo ad diuinũ officiũ Et istud nō solum
faciebāt in suis capellis q' capelle sunt i do
mibus ipsoz seu in castris. s' hoc faciebāt
in ecclesijs cathedra. et matricibus. et ali
quā vocabāt aliquos vt venirent ad diu
nũ officiũ. aliquā alios et illos si venire ad di
uinũ officiũ nolēbāt illos compellebāt q' d
est peius. Aliquā isti dñi tpales cōuocabāt
aliquos excoicatos vt veniret ad diuinũ offi
ciũ. et dñi clerici videbāt illos excoicatos no
lebāt finire nec p'ficere diuinũ officiũ. et sic
remanebat in excoicatum et imp'ectũ. p'pter q' d
excessus oriebāt scandalum in clero et po
pulo. Vñ constituit p'cilũ. vt de cetero ta
lia non faciant ipsi dñi tpales. Et q' excoi
cati moniti: vt exeat ab ecclesia: immediate
recedāt ab ea. quod si secus fecerint id est:
si p'trariũ fecerint ipsi sint excommunicati
nec absolui poterūt nisi p' ro. pon. h. d. h. r.
Colligo aliq' notabilia. Et p'rio q' tpe in
dici gñā. puta. q' tota vna diocesis ē sup
posita interdico tali tpe nō sūt diuina of
ficia celebranda. Nota penā principum q'
p'pellūt celebrare clericos tpe interdici. na
ipso facto incurrūt sententiã excoicatonis
No. q' q' nō d' celebrare in pñtia ep'i excoi.
quē scit p'blice excoi. alio ipse suspēdit a su
is bñficijs. ex tertiũ iuncta gl. q' licet sacerdos
inep'it celebrare missā: si supueniat excoi
latus: debet ipse sacerdos cessare a celebra

tōe missę. Et si ipse excoicatus monit' nō
luerit exire: ipse sacerdos debet illũ realiter
extrahere ab ecclesia et si nō possit: debet vo
care pñtes in auxiliũ. No. q' excoicatus p't
iterum excommunicari: tamē secūda exco
municatio non habebit effectum nisi effe
ctum retentionis. quia retinebit euz extra
gremium ecclesie quous fuerit recōciliatus
de prima excoimunicatio tamē reuincit
adbu' vt expulsus a gremio ipsius ecclesie
donec reconciliet secūdo

Qum' ex eo. Presupponen
dum primo est
illũ q' d' habet s. in. c. i. v' q' religi
osi cuiuscũq' stat' vel p'eminētie existant
violātes seu nō seruātes interdiciũ quod
debit seruari ab ecclesia cathedra. seu m'ri
ce. hoc est parochiali sunt excommunicati.
et dicitur ecclesia matrice quasi mater suoz
parochianorum. Presuppono vterius il
lud quod habetur in glosa posita i ver. ter
cio. v' q' tres sunt ordines minorũ. Pri
mus fuit fratrum minorum viuentiũ s'm
reglā beati frācis. quorum ordo est m'
tum artus et strictus: et non possunt habere
re proprium nec in particulari nec in com
muni. Et secūdus ordo scē clare. et talis nō
est ita artus quia possunt aliquid habere i
communi. Tertius est ordo: in quo sunt
homines qui dicuntur continentes. Cas.
sic figurat. Nos videmus in capitulo p' o
cedenti supra. eo. ti. seu rubrica q' religiosi
cuiuscũq' status existant non seruantes
interdiciũ seu violantes quod celebratur i
ecclesia cathedra vel matrice sunt ipso fa
cto excoimunicati. Sed quero: an fratres
minores qui sunt de primo ordine possunt
admittere et recipere homines continentes
seu de penitencia qui sunt de tertio ordine
sancti frācis. Et respondet papa q' non
quod si fecerint: sunt ipso facto excommu
nicati. nec poterūt absolui: nisi p' summũ
pontifici. h. d. h. r. Colligo aliqua nota
p' mo ex pñ. c. i. iuncta gl. tere' q' b. frācis. ordi
nes instituit p'rio ordine s'm minorũ. et iste
ordo est artissimus et strictissimus. q' ipsi
non dñt habere granaria: sed debent vinez
reer incerta p'fioe. Itē nō dñt h'z duas ve
stes. Est ali' ordo quē instituit b. frācis. q' di

citur ordo saneteclare. z talis ordo nō ē ita artus nec stric. qz bñ pñt hē aliqd in cōi Al. ē ordo e bōies pffsores vocātur cō tinētes: z iste nō ē ppe ver? ord: qz n̄ vone rūt tria necessaria q̄ sūt in pffsiōe. Ho. qz licet terci? ordo fuerit institut? a bñ frāci sco sic ordo minorz z sit aliq̄ cōmūio: n̄ mī nores nō pñt illos admittēre seu recipe ad dū in n̄ officii: ac si eēt extranei. z si de scō admittā: sūt ip̄o scō excōicari: z nō pñt ab/ solui nisi p romanum pontificem

Si summus Pro declarati one huius ca/ pituli scienduz est q̄ istud ea. ema nauit ad declarationē h. c. Si aliqñ in ā. Et p̄suppono regulariter cū aliq̄s excōica tur. optz q̄ absoluat in forma ecclie vez q̄ p̄stet cautionē de parēdo iuri. Presuppo no impator sine rex nō est subditus legibz suis. La. sic figurat. Ponam? q̄ ego sū ex cōicari? iuste: forte p̄tūmāciā v̄ alias. p̄p sciēs me eē excōicari? habuit meū cōionez qz forte misit mibi iura in q̄b dabat mibi bñd cōez: z bñ me excōicari? sciebat. v̄ forte tradidit mibi osculus: vel alio mō habuit meū cōicari. Querit: viz papa c̄h vide/ atur mibi impendisse bñficiū absolutōis Rñdet q̄ n̄: nisi ip̄e papa exp̄sse dicat: volo te absolutū eē z tibi bñficiū absolutōis im pēdo. Szponam? q̄ erā intrusio in aliq̄ bñficio: ita: q̄ n̄ habebā titulū: z papa scrip sit mibi literas in q̄b appellauit me ep̄uz illius loci quē obtrinebā sine titulo. v̄ po/ namus q̄ illud bñficiū vacabat. z nullus obtrinebat: z ip̄e in l̄is suis appellauit me ep̄m illius loci: an p̄ hoc videat mibi ius tribuere in illo bñficio. Rñdet clānēs p̄p qz nō: h. d. b. r. Ho. qz n̄ solū sufficit nō loq̄ cū excōicari: sz etiā nō dñt sibi mitti l̄e.

De verborū significa

Quisū eē p̄ discursū ti. d̄ singul? p̄tibz iuz ris: vez: qz in iure m̄he dubitātes oriunt circa verborū sig. idō pñs annectit rubca

Sepe contigit quof

causas. Pona. q̄ro. pō. alicui iudi ci p̄misit aliquā cām: zeidē mādauit: q̄ in eadē cā pcedat d̄ plano sūmarie sine strepi su: z sine figura. i. sine aliq̄ forma iudicij: q̄

rit q̄d significāt ista verba q̄ pcedat d̄ pla no sūmarie. zc. Al. sic. Ponam? q̄iles cau se sūt exam ināde simplr: z d̄ plano sūmarie z sine strepitu iudicij Quero: q̄d impo: rāt talia verba de plano zc. Rñdet cle. qz talia verba hoc voluit. nā iudex d̄z procedere in illa cā: z qz d̄z dimittere p̄ces solē itates. h̄o mo cū videtur esse remissa z d̄m issa illa so/ lemnitās q̄ sit in iudicio: videlicet obligatio libelli: qz sufficit qz in tal i cā in q̄ papa mā dat: vt iudex procedat sūmarie z d̄ plāo vt actor faciat demā dā seu petitionē suā ver/ bo: z qz grafarius illā reddat ap̄s acta curie Item p̄ dicta verba videtur esse remissa li/ tis cōtestatio. Itē p̄ dca verda d̄cūs iudex accipit facultatē procedēdi in cā tpe messū z vindemiariū. q̄d in alijs causis facere nō pōt p̄pter ferias. Itē p̄ h̄mōi verba iudex q̄ cognoscit accipit facultatez amputādi de latōes. nā ip̄e nullas d̄z dare dilatiōes. nā Item recipit facultatez: vt possit repellere dictas dilatiōes seu prolōgatiōes z excep/ tiones z appellatiōes. Itē aduocatoz z pro curatoz iurgia seu p̄tentiōes p̄trepellere. Itē p̄t repellere multitudinē testū. Et sū in ver. Non sic tū iudex. Et q̄rit vtz iudex possit procedere reo nō citato. z rñdet ele/ mēs qz nō. Itē d̄ ro. pō. qz p̄tlem facultatē datā iudici. vez qz procedat sūmarie z d̄ plano non videtur eē remissa iuramenta d̄ calūnia: nisi exp̄sse remitterz. Et sum i ver bo. Verū qz q̄d declarat p̄ncipiū. c. d̄ici/ mus qz actor pōt in cā sine libello procede re: q̄ro quō debeat illō intelligi. z quō sciet iudex q̄d vult habere actor nisi ip̄se actor p̄ponat libellū suū Respondet clemēs qz i/ sta demanda seu p̄titiō actoris debet da/ ri sine verbo siue in scriptis. Videatis q̄ textū: z melius dicetis omnia que dum modo proponat suam demandam verbo sufficit. z hoc modo qz grafari? redigat d̄/ etam demandam seu p̄titiōes in actis eē prolata verbo z sicut ip̄se illam profert z pronunciat. Hec dicit belias regnier do/ ctor egregius. videatis notabilia p̄ vos

Expliciti sunt casus clementinarū a dño helya Regnier elimatissime collecti Anno domini. MCCC. lxxxviii.

Handwritten signature in red ink.

2

Ex. Completo com 154 fls. numeradas.

